

ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษากับภาพตัวแทนของชาวโรฮิงญาในสื่อออนไลน์ภาษาไทย:
การศึกษาตามแนววาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาภาษาไทย ภาควิชาภาษาไทย
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2560
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE RELATIONSHIP BETWEEN LINGUISTIC DEVICES AND REPRESENTATIONS OF
ROHINGYAS IN THAI ONLINE MEDIA: A CRITICAL DISCOURSE ANALYSIS

Mr. Thirayut Suriya

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Philosophy Program in Thai

Department of Thai

Faculty of Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2017

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษากับภาพตัวแทนของ
ชาวโรฮิงญาในสื่อออนไลน์ภาษาไทย: การศึกษาตามแนว
วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์

โดย

นายธีระยุทธ สุริยะ

สาขาวิชา

ภาษาไทย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

รองศาสตราจารย์ ดร. ณัฐพร พานโพธิ์ทอง

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต

..... คณบดีคณะอักษรศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร. กิ่งกาญจน์ เทพกาญจนา)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร. เทพี จรัสจรัสเกียรติ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(รองศาสตราจารย์ ดร. ณัฐพร พานโพธิ์ทอง)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศิริพร ภัคดีผาสุข)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. วิโรจน์ อรุณมานะกุล)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. ชลธิชา บำรุงรักษ์)

ธีระยุทธ สุริยะ : ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษากับภาพตัวแทนของชาวโรฮิงญาในสื่อออนไลน์ภาษาไทย: การศึกษาตามแนวทฤษฎีการวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ (THE RELATIONSHIP BETWEEN LINGUISTIC DEVICES AND REPRESENTATIONS OF ROHINGYAS IN THAI ONLINE MEDIA: A CRITICAL DISCOURSE ANALYSIS) อ.ที่ปริกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รศ. ดร. ณัฐพร พานโพธิ์ทอง, 428 หน้า.

โรฮิงญาเป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจในระดับนานาชาติในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษากับภาพตัวแทนของชาวโรฮิงญาในสื่อออนไลน์ 3 กลุ่ม ได้แก่ รัฐบาลไทย กลุ่มสิทธิมนุษยชน และหนังสือพิมพ์ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2550 - 2558 โดยใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีการวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ของแฟร์คลัฟ (Fairclough, 1995)

ผลการวิเคราะห์พบว่า สื่อออนไลน์มิได้ทำหน้าที่เผยแพร่เหตุการณ์เท่านั้น แต่ยังถ่ายทอดความคิดเห็นเกี่ยวกับชาวโรฮิงญาไปยังคนในสังคมไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ใช้อินเทอร์เน็ต กล่าวคือ วาทกรรมของรัฐบาลเน้นนำเสนอภาพตัวแทนด้านลบของโรฮิงญา เช่น โรฮิงญาเป็นผู้ลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย โรฮิงญาเป็นปัญหาและภาระ ขณะที่วาทกรรมของกลุ่มสิทธิมนุษยชนซึ่งเป็นชาวมุสลิม เน้นการนำเสนอว่าโรฮิงญาน่าสงสาร โรฮิงญาเป็นเพื่อนมนุษย์ และโรฮิงญาเป็นมุสลิม ส่วนวาทกรรมหนังสือพิมพ์ออนไลน์นำเสนอไปในทิศทางเดียวกับรัฐบาลไทย และเน้นว่าโรฮิงญาเป็นภัยอันตราย ทั้งนี้แม้ภาพโรฮิงญาจะถูกนำเสนอในฐานะเพื่อนมนุษย์ที่น่าสงสาร หากแต่ภาพตัวแทนที่เด่นชัดและถูกผลิตซ้ำมากที่สุด คือ ภาพของโรฮิงญาในฐานะ "ผู้ทำผิดกฎหมายและเป็นปัญหาของสังคมไทย" ภาพตัวแทนเหล่านี้สื่อผ่านกลวิธีทางภาษา 6 กลวิธี ได้แก่ การเลือกใช้อำนาจถึง การใช้ชนิดของกระบวนการ การใช้อุปลักษณ์ การใช้สำนวน การให้รายละเอียด และการใช้สัทพ

ด้านการวิเคราะห์วิถีปฏิบัติทางวาทกรรมพบว่า สื่อหนังสือพิมพ์และสื่อของรัฐบาลไทยแพร่กระจายไปในวงกว้างกว่าสื่อของกลุ่มสิทธิมนุษยชน ด้วยเหตุนี้ภาพตัวแทนในเชิงลบจึงเป็นภาพที่ถูกผลิตซ้ำมากกว่าด้านที่น่าสงสาร นอกจากนี้ระบบการทำงานของสื่อสังคมออนไลน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเฟซบุ๊ก อาจมีบทบาทสำคัญในการเน้นย้ำมุมมองเกี่ยวกับชาวโรฮิงญา

ด้านการวิเคราะห์วิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรมพบว่า ปัจจัยทางสังคม ได้แก่ สถานการณ์การค้ามนุษย์ในประเทศไทย สถานการณ์ความขัดแย้งในพม่า การบังคับใช้กฎหมายและนโยบายทางการเมืองของรัฐบาลไทย แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนสากล แนวคิดของศาสนาอิสลามและพุทธศาสนา รวมถึงแนวคิดพวกเขาพวกเรา มีอิทธิพลต่อการผลิตตัวบท

กล่าวโดยสรุป ผลการศึกษานี้เผยให้เห็นว่าภาพตัวแทนของชาวโรฮิงญาที่ปรากฏในแต่ละตัวบทไม่ใช่ภาพที่เป็นกลาง แต่ผู้ผลิตตัวบทได้เลือกเฟ้นภาพตัวแทนบางภาพมานำเสนอให้โดดเด่น สอดคล้องกับจุดยืนของแต่ละกลุ่มมี ดังนั้นผู้บริหารข่าวสารจึงควรตระหนักรู้ว่าอาจจะมีเจตนาแฝงบางประการอยู่เบื้องหลังตัวบทเหล่านั้น ทั้งนี้มีข้อเพียงแค่นี้ในกรณีการรายงานข่าวเกี่ยวกับโรฮิงญาเท่านั้น แต่รวมถึงประเด็นอื่น ๆ ในสังคมด้วย

ภาควิชา ภาษาไทย

ลายมือชื่อนิสิต

สาขาวิชา ภาษาไทย

ลายมือชื่อ อ.ที่ปริกษาหลัก

ปีการศึกษา 2560

5680505722 : MAJOR THAI

KEYWORDS: CRITICAL DISCOURSE ANALYSIS / ROHINGYA / REPRESENTATION / LINGUISTIC DEVICE

THIRAYUT SURIYA: THE RELATIONSHIP BETWEEN LINGUISTIC DEVICES AND REPRESENTATIONS OF ROHINGYAS IN THAI ONLINE MEDIA: A CRITICAL DISCOURSE ANALYSIS. ADVISOR: ASSOC. PROF. NATTHAPORN PANPOTHONG, Ph.D., 428 pp.

The Rohingya has been an international controversial issue during this decade. This study aims at examining the relationship between linguistic devices and representations of Rohingyas in Thai online media by using “three-dimensional framework” of Fairclough (1995). The texts between 2007 – 2015 from three institutions namely the Thai government, NGOs and Thai online newspapers were selected for this study.

The findings reveal that online media not only report events but also convey sets of ideas about Rohingyas to Thai people, especially those who are internet users. In the discourse of the Thai government, Rohingyas are negatively represented as illegal immigrants and a serious problem. In contrast, the NGOs those who are Muslim emphasize Rohingyas as miserable people, Muslim and fellow human beings. As for the Thai online newspapers, Rohingyas are represented in the same way as in the discourse of the Thai government. Furthermore, Rohingyas are underlined as danger. Even though Rohingyas are portrayed as miserable human beings the most significant representation that has repeatedly been conveyed is “Rohingya as illegal immigrant and problem of Thai society”. These representations are constructed by adopting 6 linguistic strategies including reference word selection, using of transitivity, metaphors, idioms, giving details and intertextuality.

The analysis of discourse practice shows that the Thai government and Thai online newspapers are more widely disseminated than the NGOs. For this reason, it may have more ideological effect than the discourse of NGOs. Furthermore, the algorithms of social media, especially Facebook, may play a significant role in emphasizing perceptions about Rohingya.

The analysis of context indicates that sociocultural factors such as human trafficking situation in Thailand, the conflict situation in Myanmar, law enforcement and political policies of the Thai government, the teachings of Islam and Buddhism, the concept about human right and the “us and them” concept may have some crucial influences upon the texts.

In conclusion, this study reveals that representations of Rohingyas presented in each text are not neutral, but text producers select and highlight some representations that are in line with their standpoint. Therefore, news consumers should be aware that might be some hidden agenda behind the texts, not only the case of Rohingya but also others social issues.

Department: Thai

Student's Signature

Field of Study: Thai

Advisor's Signature

Academic Year: 2017

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงได้ด้วยความเมตตากรุณาจาก รศ.ดร.ณัฐพร พานโพธิ์ทอง อาจารย์ที่ปรึกษา หากเปรียบเทียบการทำวิทยานิพนธ์เป็นเหมือนการปีนเขา ผมรู้สึกโชคดีมากที่ได้รับวิชาความรู้ การเตรียมความพร้อม คำแนะนำ รวมถึงกำลังใจในการปีนภูเขาสูงนี้จากครู

ขอบพระคุณอาจารย์ ดร.เทพี จรัสจรวงเกียรติ และ ผศ.ดร.ศิริพร ภัคดีผาสุข ที่กรุณาให้ความรู้ คำถาม คำแนะนำ และ กำลังใจ ตลอดระยะเวลาที่เรียนและทำวิทยานิพนธ์ อาจจะเป็นธรรมดาที่นิสัยอาจจะรู้สึกท้อบ้าง แต่ครูก็เติมกำลังใจให้ลูกศิษย์ทุกคนไม่เคยขาด

ขอบพระคุณ รศ.ดร.วิโรจน์ อรุณมานะกุล และรศ. ดร.ชลธิชา บำรุงรักษ์ ที่แม้จะมีภาระงานมากมาย แต่ก็สละเวลามาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ทั้งยังให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ตั้งแต่การสอบโครงร่างจนถึงการสอบวิทยานิพนธ์

ขอบพระคุณสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ที่ได้มอบทุนการศึกษาในโครงการพัฒนากำลังคนด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (ทุนเรียนดีมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ แห่งประเทศไทย) ประจำปี 2555 และขอขอบพระคุณสถาบันต้นสังกัด ภาควิชาภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดลที่เล็งเห็นถึงความสำคัญและมอบโอกาสนี้ให้แก่ผู้วิจัย

ขอบคุณกัลยาณมิตร ได้แก่ “เดอะแก๊ง” พี่ระพงษ์ ธรรมรัตน์ และพรชนก ผู้ที่เติบโตมาด้วยกันตั้งแต่เด็กในโรงเรียนประจำ “สาวน้อยร้อยโล” วิจักขณ์ สัมฤทธิ์ สุพิชชา วาเรศ กนกกาญจน์ พร้อมพันธมิตร ที่คอยให้กำลังใจ เสียงเฮฮา และอ้อมกอดเสมอเมื่อเจอกัน “เพื่อนนักปีนเขา” พี่สุจิตรา วิภาดา ยางวอน และน้องภคภต ที่คอยให้กำลังใจกันและกันเสมอมา การปีนเขาไม่ยากถ้าหากมีเพื่อน เพื่อน ๆ “วิชา 894” ที่คอยตั้งคำถามและแบ่งปันความคิดให้กันและกันตลอดเวลาที่เรียน รวมถึง “ครอบครัวชีโคเน่” ซึ่งเป็นกลุ่มสมาชิกที่รู้จักกันมานานนับทศวรรษและเชื่อมโยงกันด้วยเสียงเพลง “music makes the people come together”

สุดท้ายผู้วิจัยขอบพระคุณ “ครอบครัวสุริยะ” โดยเฉพาะอย่างยิ่งพ่อกับแม่ที่มอบความรักที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในโลกให้ลูก คอยให้กำลังใจและห่วงใยลูกเสมอ ทุกย่างก้าวที่มั่นคงของลูกเกิดจากการที่พ่อและแม่ให้การสนับสนุนเสมอมา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ด
สารบัญแผนผัง	น
สารบัญแผนภูมิ.....	บ
สารบัญรูปภาพ.....	ป
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ	1
1.2 วัตถุประสงค์.....	7
1.3 สมมติฐาน	7
1.4 ขอบเขตของข้อมูล	8
1.4.1 หนังสือพิมพ์รายวันออนไลน์.....	8
1.4.2 สื่อออนไลน์ของรัฐบาลไทย.....	9
1.4.3 สื่อออนไลน์ของหน่วยงานด้านสิทธิมนุษยชน	10
1.5 นิยามคำศัพท์.....	10
1.6 ข้อตกลงเบื้องต้น.....	10
1.7 วิธีดำเนินการวิจัย.....	11
1.7.1 ศึกษาแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
1.7.2 เก็บข้อมูล.....	11
1.7.3 วิเคราะห์ข้อมูล	12

1.7.4	เรียบเรียง สรุป และอภิปรายผลการวิเคราะห์.....	13
1.8	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	13
บทที่ 2	ทบทวนวรรณกรรม	15
2.1	แนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในงานวิจัย	15
2.1.1	วาทกรรม อำนาจ และภาพตัวแทน	15
2.1.2	ข่าวและบทบาทหน้าที่ของข่าว	21
2.1.3	กรอบการวิเคราะห์วาทกรรม.....	25
2.2	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	37
2.2.1	งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับชาวโรฮิงญา.....	37
2.2.2	งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับผู้อพยพ ชนกลุ่มน้อย และแรงงานต่างด้าว	42
2.2.3	งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับภาพตัวแทน	61
บทที่ 3	ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับชาวโรฮิงญา และการวิเคราะห์โครงสร้างความหมายระดับมห ภาคของตัวบท.....	69
3.1	ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับชาวโรฮิงญา.....	69
3.2	การวิเคราะห์โครงสร้างความหมายระดับมหภาคในตัวบท	74
3.2.1	ความหมายระดับมหภาคในตัวบทของรัฐบาลไทย.....	76
3.2.1.1	ความหมายระดับมหภาคในส่วนสรุปของตัวบทรัฐบาลไทย.....	76
3.2.1.2	ความหมายระดับมหภาคในส่วนเนื้อหาในตัวบทของรัฐบาลไทย	80
3.2.2	ความหมายระดับมหภาคในตัวบทของกลุ่มสิทธิมนุษยชน.....	88
3.2.3	ความหมายระดับมหภาคในตัวบทหนังสือพิมพ์	98
3.2.3.1	ความหมายระดับมหภาคในส่วนสรุปของตัวบทหนังสือพิมพ์	98
3.2.3.2	ความหมายระดับมหภาคในส่วนเนื้อหาของตัวบทหนังสือพิมพ์.....	110
3.3	สรุปประเด็นสำคัญที่พบในตัวบททั้ง 3 กลุ่ม.....	121

บทที่ 4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคำอ้างอิงกับภาพตัวแทนของชาวโรฮิงญา.....	124
4.1 การใช้คำศัพท์อ้างอิงในตัวบทของรัฐบาลไทย.....	126
4.1.1 การใช้คำศัพท์อ้างอิงโรฮิงญาในตัวบทของรัฐบาลไทย.....	126
4.1.2 การใช้คำศัพท์อ้างอิงฝ่ายไทยในตัวบทของรัฐบาลไทย.....	132
4.2 การใช้คำศัพท์อ้างอิงในตัวบทของกลุ่มสิทธิมนุษยชน.....	139
4.2.1 การใช้คำศัพท์อ้างอิงชาวโรฮิงญาในตัวบทของกลุ่มสิทธิมนุษยชน.....	139
4.2.2 การใช้คำศัพท์เพื่ออ้างอิงฝ่ายไทยในตัวบทของกลุ่มสิทธิมนุษยชน.....	149
4.3 การใช้คำเพื่ออ้างอิงในตัวบทหนังสือพิมพ์.....	155
4.3.1 การใช้คำอ้างอิงโรฮิงญาในตัวบทหนังสือพิมพ์.....	155
4.3.2 การใช้คำอ้างอิงฝ่ายไทยในตัวบทหนังสือพิมพ์.....	170
4.4 การเปรียบเทียบคำอ้างอิงโรฮิงญาที่ปรากฏในตัวบททั้ง 3 กลุ่ม.....	181
4.5 การเปรียบเทียบคำอ้างอิงฝ่ายไทยที่ปรากฏในตัวบททั้ง 3 กลุ่ม.....	184
บทที่ 5 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างชนิดของกระบวนการกับภาพตัวแทนชาวโรฮิงญา.....	186
5.1 การวิเคราะห์ชนิดของกระบวนการในตัวบทรัฐบาลไทย.....	189
5.1.1 กระบวนการเกี่ยวกับการกระทำ.....	189
1) คำกริยาช่วยเหลือดูแลที่ฝ่ายไทยเป็นผู้กระทำ.....	190
2) คำกริยาช่วยเหลือดูแลที่ฝ่ายสังเกตการณ์เป็นผู้กระทำ.....	191
5.1.1.2 คำกริยาสื่อความหมาย “ดำเนินการทางกฎหมาย”.....	191
5.1.1.3 คำกริยาสื่อความหมาย “แก้ปัญหา”.....	193
5.1.1.4 คำกริยาสื่อความหมาย “ลักลอบเข้าเมือง”.....	194
5.1.2 กระบวนการเกี่ยวกับการพูด.....	196
5.1.2.1 คำกริยากลุ่มความหมาย “หารือ”.....	197
5.1.2.2 คำกริยากลุ่มความหมาย “ชี้แจง”.....	198

5.1.2.3 คำกริยากลุ่มความหมาย “สั่งการ”	201
5.1.3 กระบวนการสื่อความคิดความรู้สึก	203
5.1.3.1 คำกริยากลุ่มความหมาย “คิด” ที่ผู้คิดเป็นฝ่ายไทย	203
5.1.3.2 คำกริยากลุ่มความหมาย “คิด” ที่ฝ่ายโรฮิงญาเป็นผู้คิด	204
5.1.4 กระบวนการเกี่ยวกับสภาพ	205
5.1.4.1 กระบวนการเกี่ยวกับสภาพแบบระบุตัวตน	205
5.1.4.2 กระบวนการเกี่ยวกับสภาพแบบบรรยายคุณสมบัติ	206
5.2. การใช้ชนิดของกระบวนการในตัวบทของกลุ่มสิทธิมนุษยชน	208
5.2.1 กระบวนการเกี่ยวกับการกระทำ	208
5.2.1.1 คำกริยากลุ่มความหมาย “ละเมิด/ทำความรุนแรง”	209
1) คำกริยากลุ่มความหมาย “ละเมิด/ทำความรุนแรง” ที่ฝ่ายพม่าเป็น ผู้กระทำ	210
2) คำกริยา “ละเมิด/ทำความรุนแรง” ที่ขบวนการค้ามนุษย์เป็นผู้กระทำ ...	211
5.2.1.2 คำ/กลุ่มคำกริยากลุ่มความหมาย “ช่วยเหลือดูแล”	212
1) คำกริยา “ช่วยเหลือดูแล” ที่ฝ่ายสังเกตการณ์เป็นผู้กระทำ	213
2) คำกริยา “ช่วยเหลือดูแล” ที่ฝ่ายไทยเป็นผู้กระทำ	213
5.2.1.3 คำ/กลุ่มคำกริยากลุ่มความหมาย “อพยพลี้ภัย”	214
5.2.1.4 คำ/กลุ่มคำกริยากลุ่มความหมาย “ดำเนินการตามกฎหมาย”	215
5.2.2 กระบวนการเกี่ยวกับการพูด	218
5.2.2.1 คำกริยากลุ่มความหมาย “ชี้แจง”	219
1) คำกริยากลุ่มความหมาย “ชี้แจง” ที่ฝ่ายไทยเป็นผู้พูด	219
2) คำกริยากลุ่มความหมาย “ชี้แจง” ที่ฝ่ายโรฮิงญาเป็นผู้พูด	220
3) คำกริยากลุ่มความหมาย “ชี้แจง” ที่ฝ่ายพม่าเป็นผู้พูด	220

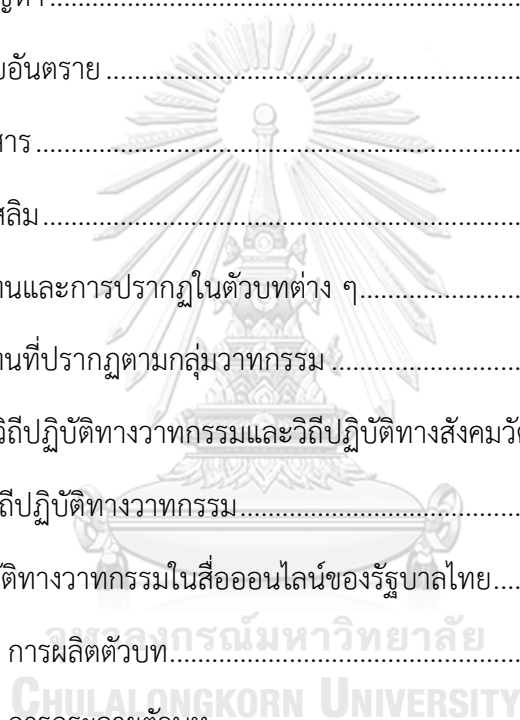
5.2.2.2 คำกริยากลุ่มความหมาย “สั่งการ”	221
5.2.2.3 คำกริยากลุ่มความหมาย “บอกเล่าเหตุการณ์”	222
1) คำกริยากลุ่มความหมาย “บอกเล่าเหตุการณ์” ที่ฝ่ายโรฮิงญาเป็นผู้พูด	222
2) คำกริยากลุ่มความหมาย “บอกเล่าเหตุการณ์” ที่ฝ่ายสังเกตการณ์เป็น ผู้พูด	223
3) คำกริยากลุ่มความหมาย “บอกเล่าเหตุการณ์” ที่ฝ่ายไทยเป็นผู้พูด	224
5.2.2.4 คำกริยากลุ่มความหมาย “เรียกร้อง”	224
5.2.3 กระบวนการสื่อความคิดความรู้สึก	227
1) คำกริยากลุ่มความหมาย “คิด” ที่ฝ่ายไทยเป็นผู้คิด	228
2) คำกริยากลุ่มความหมาย “คิด” ที่ฝ่ายโรฮิงญาเป็นผู้คิด	228
3) คำกริยากลุ่มความหมาย “คิด” ที่ฝ่ายสังเกตการณ์เป็นผู้คิด	229
5.2.4 กระบวนการเกี่ยวกับสภาพ	231
5.3 การใช้ชนิดของกระบวนการในตัวบทหนังสือพิมพ์	233
5.3.1 กระบวนการเกี่ยวกับการกระทำ	233
5.3.1.1 คำ/กลุ่มคำกริยากลุ่มความหมาย “ดำเนินการทางกฎหมาย”	234
1) ชาวโรฮิงญาเป็นเป้าของการกระทำ	235
2) ขบวนการค้ำมนุษย์เป็นเป้า	237
5.3.1.2 คำ/กลุ่มคำกริยากลุ่มความหมาย “ช่วยเหลือดูแล”	240
1) คำกริยากลุ่มความหมาย “ช่วยเหลือดูแล” ที่ฝ่ายไทยเป็นผู้กระทำ	241
2) คำกริยากลุ่มความหมาย “ช่วยเหลือดูแล” ที่ฝ่ายสังเกตการณ์เป็น ผู้กระทำ	242
5.3.1.3 คำ/กลุ่มคำกริยากลุ่มความหมาย “แก้ปัญหา”	243
5.3.1.4 คำ/กลุ่มคำกริยากลุ่มความหมาย “ลักลอบเข้าเมือง”	244
5.3.1.5 คำ/กลุ่มคำกริยาที่กลุ่มความหมาย “อพยพ/ลี้ภัย”	245

5.3.1.6 คำ/กลุ่มคำกริยากลุ่มความหมาย “ก่อความวุ่นวาย”	245
5.3.1.7 คำ/กลุ่มคำกริยากลุ่มความหมาย “ละเมิด/ทำความรุนแรง”	247
1) คำกริยา “ละเมิด/ทำความรุนแรง” ที่ฝ่ายพม่าเป็นผู้กระทำ.....	248
2) คำกริยา “ละเมิด/ทำความรุนแรง” ที่ขบวนการค้ำมนุษย์เป็นผู้กระทำ..	250
5.3.2 กระบวนการเกี่ยวกับการพูด.....	252
5.3.2.1 คำกริยากลุ่มความหมาย “หารือ”	254
5.3.2.2 คำกริยากลุ่มความหมาย “ชี้แจง”	255
1) คำกริยากลุ่มความหมาย “ชี้แจง” ที่ฝ่ายไทยเป็นผู้พูด.....	255
2) คำกริยากลุ่มความหมาย “ชี้แจง” ที่ฝ่ายพม่าเป็นผู้พูด	257
3) คำกริยากลุ่มความหมาย “ชี้แจง” ที่ฝ่ายสังเกตการณ์เป็นผู้พูด.....	258
5.3.2.3 คำกริยากลุ่มความหมาย “สั่งการ”	259
5.3.2.4 คำกริยากลุ่มความหมาย “บอกเล่าเหตุการณ์”	260
1) คำกริยากลุ่มความหมาย “บอกเล่าเหตุการณ์” ที่ฝ่ายไทยเป็นผู้พูด	261
2) คำกริยากลุ่มความหมาย “บอกเล่าเหตุการณ์” ที่ฝ่ายโรฮิงญาเป็นผู้พูด .	262
3) คำกริยากลุ่มความหมาย “บอกเล่าเหตุการณ์” ที่ฝ่ายสังเกตการณ์เป็น	
ผู้พูด	263
5.3.2.5 คำกริยากลุ่มความหมาย “เรียกร้อง”	264
1) คำกริยากลุ่มความหมาย “เรียกร้อง” ที่ชาวโรฮิงญาเป็นผู้พูด.....	264
2) คำกริยากลุ่มความหมาย “เรียกร้อง” ที่ฝ่ายสังเกตการณ์เป็นผู้พูด	265
5.3.2.6 คำกริยากลุ่มความหมาย “สารภาพ”	267
5.3.3 กระบวนการสื่อความคิดความรู้สึก	269
5.3.3.1 คำกริยากลุ่มความหมาย “คิด”	270
1) คำกริยากลุ่มความหมาย “คิด” ที่ฝ่ายไทยเป็นผู้คิด.....	270

2) คำกริยากลุ่มความหมาย “คิด” ที่ฝ่ายสังเกตการณ์เป็นผู้คิด.....	272
3) คำกริยากลุ่มความหมาย “คิด” ที่ฝ่ายพม่าเป็นผู้คิด	273
5.3.3.2 คำกริยากลุ่มความหมาย “รู้สึก”	274
1) คำกริยากลุ่มความหมาย “รู้สึก” ที่ฝ่ายไทยเป็นผู้รู้สึก	274
2) คำกริยากลุ่มความหมาย “รู้สึก” ที่ฝ่ายโรฮิงญาผู้รู้สึก.....	275
3) คำกริยากลุ่มความหมาย “รู้สึก” ที่ฝ่ายสังเกตการณ์เป็นผู้รู้สึก	276
5.3.4 กระบวนการเกี่ยวกับสภาพ	279
5.3.4.1 กระบวนการเกี่ยวกับสภาพที่ระบุตัวตนของฝ่ายไทย	279
5.3.4.2 กระบวนการเกี่ยวกับสภาพที่บรรยายคุณสมบัติของโรฮิงญา	280
1) การบรรยายคุณสมบัติเชิงลบของโรฮิงญา.....	280
2) การบรรยายคุณสมบัติทางชาติพันธุ์.....	281
3) การบรรยายคุณสมบัติที่นำเสนอ.....	282
5.4 สรุปเปรียบเทียบลักษณะเด่นของชนิดกระบวนการในตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม.....	285
5.4.1 กระบวนการเกี่ยวกับการกระทำ.....	285
5.4.2 กระบวนการเกี่ยวกับการพูด.....	286
5.4.3 กระบวนการสื่อความคิดความรู้สึก	286
5.4.4 กระบวนการเกี่ยวกับสภาพ.....	287
บทที่ 6 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการเปรียบเทียบกับภาพตัวแทนโรฮิงญา.....	288
6.1 การใช้อุปลักษณ์.....	288
6.1.1 การใช้อุปลักษณ์ในตัวอย่างรัฐบาลไทย	289
6.1.2 การใช้อุปลักษณ์ในตัวอย่างสิทธิมนุษยชน	290
6.1.3 การใช้อุปลักษณ์ในตัวอย่างหนังสือพิมพ์	291
6.2 การใช้สำนวน.....	310

6.2.1 การใช้สำนวนในตัวบทสิทธิมนุษยชน	311
6.2.2 การใช้สำนวนในตัวบทหนังสือพิมพ์	311
บทที่ 7 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษาอื่น ๆ กับภาพตัวแทนของชาว โรฮิงญา.....	315
7.1 การให้รายละเอียด	315
7.1.1 การให้รายละเอียดในตัวบทรัฐบาล	315
7.1.1.1 การใช้ส่วนขยาย.....	316
7.1.1.2 การใช้ประโยคแสดงเหตุผล	316
7.1.2 การให้รายละเอียดในตัวบทสิทธิมนุษยชน	318
7.1.2.1 การใช้ส่วนขยาย.....	318
7.1.2.2 การใช้ชุดคำศัพท์ที่มีความหมายคล้ายคลึงกันแบบต่อเนื่อง	319
7.1.3 การให้รายละเอียดในตัวบทหนังสือพิมพ์.....	321
7.1.3.1 การใช้ส่วนขยาย.....	321
1) การใช้ส่วนขยายเพื่อให้รายละเอียดการกระทำของฝ่ายไทย	321
2) การใช้ส่วนขยายเพื่อให้รายละเอียดเกี่ยวกับสภาพของชาวโรฮิงญา	323
7.1.3.2 การใช้คำศัพท์ที่มีความหมายคล้ายคลึงกันแบบต่อเนื่อง	324
1) การใช้ชุดคำศัพท์บรรยายพฤติกรรมของชาวโรฮิงญา.....	324
2) การใช้ชุดคำศัพท์บรรยายพฤติกรรมของฝ่ายไทย.....	325
7.2 การใช้สหบท.....	327
7.2.1 การใช้สหบทในตัวบทรัฐบาล	327
7.2.1.1 การยกถ้อยคำของเจ้าหน้าที่รัฐมากล่าวใหม่แบบตรง.....	327
7.2.1.2 การกล่าวอ้างกฎหมาย	330
7.2.2 การใช้สหบทในตัวบทสิทธิมนุษยชน	331

7.2.2.2 การอ้างอิงคำสอนของศาสนาอิสลาม	335
7.2.3 การใช้สหบทในตัวบทหนังสือพิมพ์.....	336
บทที่ 8 ภาพตัวแทนที่สื่อผ่านกลวิธีทางภาษา.....	343
8.1 โรฮิงญาเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่แตกต่างจากคนไทยส่วนใหญ่.....	343
8.2 โรฮิงญาเป็นผู้ทำผิดกฎหมาย	344
8.3 โรฮิงญาเป็นปัญหา	346
8.4 โรฮิงญาเป็นภัยอันตราย	347
8.5 โรฮิงญาน่าสงสาร.....	349
8.6 โรฮิงญาเป็นมุสลิม.....	351
8.7 สรุภาพตัวแทนและการปรากฏในตัวบทต่าง ๆ.....	352
8.7 สรุภาพตัวแทนที่ปรากฏตามกลุ่มวาทกรรม	355
บทที่ 9 การวิเคราะห์วิถีปฏิบัติทางวาทกรรมและวิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรม	359
9.1 การวิเคราะห์วิถีปฏิบัติทางวาทกรรม.....	359
9.1.1 วิถีปฏิบัติทางวาทกรรมในสื่อออนไลน์ของรัฐบาลไทย.....	360
9.1.1.1 การผลิตตัวบท.....	360
9.1.1.2 การกระจายตัวบท.....	361
9.1.1.3 การบริโภครูปตัวบท	362
9.1.1.4 การตีความตัวบท.....	364
9.1.2 วิถีปฏิบัติทางวาทกรรมในสื่อออนไลน์ของกลุ่มสิทธิมนุษยชน	364
9.1.2.1 การผลิตตัวบท.....	364
9.1.2.2 การกระจายตัวบท.....	365
9.1.2.3 การบริโภครูปตัวบท.....	366
9.1.2.4 การตีความตัวบท.....	366

9.1.3	วิถีปฏิบัติทางวาทกรรมในหนังสือพิมพ์ออนไลน์	367
9.1.3.1	การผลิตตัวบท.....	367
9.1.3.2	การกระจายตัวบท.....	369
9.1.3.3	การบริโภควาทบท.....	370
9.1.3.4	การตีความตัวบท.....	372
9.1.4	สรุปและเปรียบเทียบวิถีปฏิบัติทางวาทกรรม	373
8.2	การวิเคราะห์วิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรม	378
9.2.1.1	สถานการณ์การค้ามนุษย์ในประเทศไทย.....	378
9.2.1.2	สถานการณ์ความขัดแย้งอันเนื่องมาจากประวัติศาสตร์และการเมืองใน ประเทศพม่า	382
9.2.2.1	การบังคับใช้กฎหมายของไทย	388
9.2.2.2	นโยบายทางการเมืองและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ	394
9.2.3	แนวคิดทางสังคมและวัฒนธรรม (society and culture).....	396
9.2.3.1	แนวคิดทางศาสนา	396
9.2.3.2	แนวคิดเรื่องสิทธิมนุษยชน.....	399
9.2.3.3	แนวคิดพวกเขาพวกเรา.....	401
บทที่ 10	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	405
10.1	สรุปผลการศึกษา	405
10.1.1	ผลการวิเคราะห์ตัวบท.....	407
10.1.2	ผลการวิเคราะห์วิถีปฏิบัติทางวาทกรรม.....	414
10.1.3	ผลการวิเคราะห์วิถีปฏิบัติทางสังคมและวัฒนธรรม	415
10.2	อภิปรายผลการศึกษา	416
10.3	ข้อเสนอแนะ	418

รายการอ้างอิง 420

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์ 428

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1 แสดงปริมาณข่าวเกี่ยวกับชาวโรฮิงญาในหนังสือพิมพ์ออนไลน์ไทย	9
ตารางที่ 2 แสดงปริมาณข่าวเกี่ยวกับชาวโรฮิงญาในสื่อออนไลน์ของรัฐบาลไทย	9
ตารางที่ 3 แสดงปริมาณข่าวเกี่ยวกับชาวโรฮิงญาในสื่อออนไลน์ของกลุ่มสิทธิมนุษยชน	10
ตารางที่ 4 แสดงงานวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ที่ศึกษาเกี่ยวกับผู้อพยพ ผู้ลี้ภัย และแรงงาน ต่างด้าว	60
ตารางที่ 5 แสดงตัวอย่างการวิเคราะห์โครงสร้างความหมายระดับมหภาค	75
ตารางที่ 6 แสดงประเด็น ใจความสำคัญ และปริมาณในส่วนสรุปของตัวบทรัฐบาล	77
ตารางที่ 7 แสดงประเด็น ใจความสำคัญ และปริมาณในส่วนเนื้อหาของตัวบทรัฐบาล.....	81
ตารางที่ 8 แสดงประเด็น ใจความสำคัญ และปริมาณที่ปรากฏในตัวบทของกลุ่มสิทธิมนุษยชน	90
ตารางที่ 9 แสดงประเด็น ใจความสำคัญที่พบในส่วนสรุปของตัวบทหนังสือพิมพ์	99
ตารางที่ 10 แสดงประเด็น ใจความสำคัญ และปริมาณที่พบในส่วนเนื้อหาของตัวบทหนังสือพิมพ์	110
ตารางที่ 11 สรุปการจำแนกประเภทผู้กระทำทางสังคม (social actor) ที่ใช้ในงานวิจัย	125
ตารางที่ 12 แสดงคำ/กลุ่มคำแสดงการประเมินค่าว่าผิดกฎหมายในตัวบทรัฐบาล.....	127
ตารางที่ 13 แสดงคำ/กลุ่มคำประเมินค่าว่าเป็นปัญหาในตัวบทรัฐบาล.....	128
ตารางที่ 14 แสดงคำ/กลุ่มคำประเมินค่าเชิงนำเสนอข่าวสารในตัวบทรัฐบาล	129
ตารางที่ 15 สรุปประเภทและปริมาณคำอ้างอิงโรฮิงญาในตัวบทรัฐบาลไทย	131
ตารางที่ 16 แสดงคำศัพท์บ่งหน้าที่/อาชีพในตัวบทรัฐบาลไทย.....	133
ตารางที่ 17 แสดงประเภทคำศัพท์แสดงการรวมกลุ่มในตัวบทรัฐบาล	134
ตารางที่ 18 แสดงการใช้ชื่อ/ชื่อประกอบกับตำแหน่งหน้าที่ในตัวบทรัฐบาล	136
ตารางที่ 19 แสดงคำอ้างอิงด้วยวัตถุ/สถานที่ในตัวบทรัฐบาล.....	137
ตารางที่ 20 สรุปคำอ้างอิงฝ่ายไทยในตัวบทรัฐบาล	138
ตารางที่ 21 แสดงคำอ้างอิงถึงประเภทแสดงความสัมพันธ์ในตัวบทสิทธิมนุษยชน	142

ตารางที่ 22	สรุปประเภทและปริมาณคำอ้างอิงโรฮิงญาในต้วบทสิทธิมนุษยชน	148
ตารางที่ 23	แสดงการใช้คำบ่งหน้าที่/อาชีพในต้วบทสิทธิมนุษยชน	151
ตารางที่ 24	แสดงการอ้างอิงด้วยชื่อ/ชื่อประกอบกับตำแหน่งหน้าที่ในต้วบทสิทธิมนุษยชน	152
ตารางที่ 25	แสดงการใช้คำศัพท์และการรวมกลุ่มในต้วบทสิทธิมนุษยชน	153
ตารางที่ 26	แสดงการอ้างอิงด้วยวัตถุ/สถานที่ในต้วบทสิทธิมนุษยชน	153
ตารางที่ 27	สรุปประเภทและปริมาณคำอ้างอิงฝ่ายไทยในต้วบทสิทธิมนุษยชน	154
ตารางที่ 28	แสดงคำศัพท์ประเมินค่าว่าเป็นปัญหาในต้วบทหนังสือพิมพ์	158
ตารางที่ 29	แสดงการใช้คำแสดงการประเมินค่าว่าผิดกฎหมายในต้วบทหนังสือพิมพ์	159
ตารางที่ 30	แสดงการใช้คำแสดงการรวมกลุ่มในต้วบทหนังสือพิมพ์	161
ตารางที่ 31	แสดงคำประเมินค่าเชิงนำเสนอข่าวสารในต้วบทหนังสือพิมพ์	163
ตารางที่ 32	แสดงการใช้ชื่อ/ชื่อประกอบกับตำแหน่งหน้าที่ในต้วบทหนังสือพิมพ์	165
ตารางที่ 33	การใช้คำบ่งหน้าที่/อาชีพในต้วบทหนังสือพิมพ์	167
ตารางที่ 34	แสดงการใช้คำบ่งความสัมพันธ์ในต้วบทหนังสือพิมพ์	168
ตารางที่ 35	สรุปประเภทและปริมาณคำอ้างอิงโรฮิงญาในต้วบทหนังสือพิมพ์	169
ตารางที่ 36	แสดงการใช้ชื่อ/ชื่อประกอบกับตำแหน่งหน้าที่อ้างอิงฝ่ายไทยในต้วบทหนังสือพิมพ์ ..	172
ตารางที่ 37	แสดงบ่งหน้าที่/อาชีพที่ใช้อ้างอิงฝ่ายไทยในต้วบทหนังสือพิมพ์	175
ตารางที่ 38	แสดงการใช้คำแสดงการรวมกลุ่มอ้างอิงฝ่ายไทยในต้วบทหนังสือพิมพ์	177
ตารางที่ 39	แสดงการอ้างอิงฝ่ายไทยด้วยวัตถุ/สถานที่ในต้วบทหนังสือพิมพ์	178
ตารางที่ 40	สรุปคำอ้างอิงฝ่ายไทยในต้วบทหนังสือพิมพ์	180
ตารางที่ 41	แสดงการเปรียบเทียบการใช้คำอ้างอิงโรฮิงญาใน 3 ต้วบท	182
ตารางที่ 42	แสดงการเปรียบเทียบการใช้คำอ้างอิงฝ่ายไทยใน 3 ต้วบท	184
ตารางที่ 43	แสดง องค์ประกอบ และตัวอย่างของชนิดกระบวนการ	187
ตารางที่ 44	แสดงการปรากฏร่วมของผู้ร่วมเหตุการณ์กับคำกริยาในกระบวนการเกี่ยวกับการ กระทำในต้วบทรัฐบาล	189

ตารางที่ 45 คำ/กลุ่มคำช่วยเหลือดูแลในตำบล 190	190
ตารางที่ 46 คำ/กลุ่มคำดำเนินการทางกฎหมายในตำบล 191	191
ตารางที่ 47 คำ/กลุ่มคำสื่อความหมายแก่ปัญหาในตำบล 193	193
ตารางที่ 48 สรุปกระบวนการเกี่ยวกับการกระทำในตำบลไทย 195	195
ตารางที่ 49 แสดงการปรากฏร่วมของผู้ร่วมเหตุการณ์กับคำกริยาในกระบวนการเกี่ยวกับการพูด ในตำบล 196	196
ตารางที่ 50 สรุปกระบวนการเกี่ยวกับการพูดในตำบลไทย 202	202
ตารางที่ 51 สรุปกระบวนการสื่อความคิดความรู้สึกในตำบลไทย 204	204
ตารางที่ 52 สรุปกระบวนการเกี่ยวกับสภาพในตำบลไทย 207	207
ตารางที่ 53 แสดงการปรากฏร่วมของผู้ร่วมเหตุการณ์กับคำกริยาในกระบวนการเกี่ยวกับการ กระทำ ในตำบลสิทธิมนุษยชน 209	209
ตารางที่ 54 แสดงคำ/กลุ่มคำกริยาละเมิด/ทำความรุนแรงในตำบลสิทธิมนุษยชน 210	210
ตารางที่ 55 แสดงคำ/กลุ่มคำกริยาคลุมความหมาย “ช่วยเหลือดูแล” ในตำบลสิทธิมนุษยชน 212	212
ตารางที่ 56 คำ/กลุ่มคำกริยาคลุมความหมายดำเนินการทางกฎหมายในตำบลสิทธิมนุษยชน 215	215
ตารางที่ 57 สรุปกระบวนการเกี่ยวกับการกระทำในตำบลสิทธิมนุษยชน 217	217
ตารางที่ 58 แสดงการปรากฏร่วมของผู้ร่วมเหตุการณ์กับคำกริยาในกระบวนการเกี่ยวกับการพูด ในตำบลสิทธิมนุษยชน 218	218
ตารางที่ 59 สรุปกระบวนการเกี่ยวกับการพูดในตำบลสิทธิมนุษยชน 226	226
ตารางที่ 60 แสดงการปรากฏร่วมของผู้ร่วมเหตุการณ์กับคำกริยาในกระบวนการสื่อความคิด ความรู้สึก ในตำบลสิทธิมนุษยชน 227	227
ตารางที่ 61 สรุปกระบวนการสื่อความคิดความรู้สึกในตำบลสิทธิมนุษยชน 230	230
ตารางที่ 62 สรุปกระบวนการเกี่ยวกับสภาพในตำบลสิทธิมนุษยชน 232	232
ตารางที่ 63 แสดงการปรากฏร่วมระหว่างผู้ร่วมเหตุการณ์กับคำกริยาในกระบวนการเกี่ยวกับการ กระทำ ในตำบลหนังสือพิมพ์ 234	234

ตารางที่ 64 คำ/กลุ่มคำกริยา “ดำเนินการตามกฎหมาย” ที่โรฮิงญาเป็นเป้าการกระทำในดัวบทหนังสือพิมพ์.....	235
ตารางที่ 65 คำ/กลุ่มคำกริยา “ดำเนินการตามกฎหมาย” ที่ขบวนการค้ำมนุษย์เป็นเป้าในดัวบทหนังสือพิมพ์.....	238
ตารางที่ 66 คำ/กลุ่มคำกริยาสื่อความหมายถึงการช่วยเหลือดูแลในดัวบทหนังสือพิมพ์	240
ตารางที่ 67 คำ/กลุ่มคำกริยากลุ่มความหมาย “แก้ปัญหา”ในดัวบทหนังสือพิมพ์.....	243
ตารางที่ 68 คำ/กลุ่มคำกริยากลุ่มความหมาย “ก่อความวุ่นวาย”ในดัวบทหนังสือพิมพ์	246
ตารางที่ 69 คำ/กลุ่มคำกริยากลุ่มความหมาย “ละเมิด/ทำความรุนแรง”ในดัวบทหนังสือพิมพ์.....	248
ตารางที่ 70 สรุปกระบวนการเกี่ยวกับการกระทำในดัวบทหนังสือพิมพ์.....	251
ตารางที่ 71 แสดงการปรากฏร่วมระหว่างผู้ร่วมเหตุการณ์กับคำกริยาในกระบวนการเกี่ยวกับการพูด ในดัวบทหนังสือพิมพ์	253
ตารางที่ 72 สรุปกระบวนการเกี่ยวกับการพูดในดัวบทหนังสือพิมพ์	268
ตารางที่ 73 แสดงการปรากฏร่วมของผู้ร่วมเหตุการณ์กับคำกริยาในกระบวนการสื่อความคิดความรู้สึก ในดัวบทหนังสือพิมพ์.....	270
ตารางที่ 74 สรุปกระบวนการสื่อความคิดความรู้สึกในดัวบทหนังสือพิมพ์	278
ตารางที่ 75 สรุปกระบวนการเกี่ยวกับสภาพในดัวบทหนังสือพิมพ์	284
ตารางที่ 76 แสดงแบบเรียบ ภาพตัวแทน และการปรากฏใช้อุปลักษณในดัวบททั้ง 3 กลุ่ม.....	309
ตารางที่ 77 สรุปภาพตัวแทนโรฮิงญาเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่แตกต่างจากคนไทยส่วนใหญ่.....	344
ตารางที่ 78 สรุปภาพตัวแทนโรฮิงญาเป็นผู้ทำผิดกฎหมาย.....	345
ตารางที่ 79 สรุปภาพตัวแทนโรฮิงญาเป็นปัญหา	347
ตารางที่ 80 สรุปภาพตัวแทนโรฮิงญาเป็นภัยอันตราย	348
ตารางที่ 81 สรุปภาพตัวแทนโรฮิงญาน่าสงสาร.....	350
ตารางที่ 82 สรุปภาพตัวแทนโรฮิงญาเป็นมุสลิม.....	351
ตารางที่ 83 สรุปการปรากฏของภาพตัวแทนในแต่ละดัวบท	352
ตารางที่ 84 แสดงการนำเสนอภาพตัวแทนของชาวโรฮิงญาตามดัวบท.....	356

ตารางที่ 85 แสดงช่องทางการสื่อสารของหน่วยงานของรัฐบาลไทย	361
ตารางที่ 86 แสดงช่องทางการสื่อสารของสื่อด้านสิทธิมนุษยชน	366
ตารางที่ 87 แสดงช่องทางการสื่อสารของสื่อหนังสือพิมพ์ออนไลน์.....	369
ตารางที่ 88 สรุปปริมาณและลักษณะการตีความในกลุ่มวาทกรรมต่าง ๆ	377
ตารางที่ 89 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรมกับการผลิตด้วยท.....	404

สารบัญแผนผัง

แผนผังที่ 1 กรอบมิติทั้งสามของวาทกรรมของแฟร์คลัฟ.....	12
แผนผังที่ 2 แผนผังแม่บทของข่าว (prototypical news schema)	23
แผนผังที่ 3 กรอบมิติทั้งสามของวาทกรรมของแฟร์คลัฟ.....	26
แผนผังที่ 4 แผนผังจัตุรัสอุดมการณ์ (ideological square).....	28
แผนผังที่ 5 สรุปสถานการณ์การสื่อสารวาทกรรมเกี่ยวกับชาวโรฮิงญาในสื่อออนไลน์	374
แผนผังที่ 6 แสดงองค์ประกอบของการค้ามนุษย์.....	379

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่ 1 แสดงประเภทและปริมาณค่าอ้างอิงโรฮิงญาในต้วบรัฐบาล.....	126
แผนภูมิที่ 2 แสดงประเภทและปริมาณค่าอ้างอิงฝ้ายไทยในต้วบรัฐบาลไทย	132
แผนภูมิที่ 3 แสดงประเภทและปริมาณค่าอ้างอิงโรฮิงญาในต้วบสิทธิมนุษยชน	139
แผนภูมิที่ 4 แสดงประเภทและปริมาณค่าอ้างอิงฝ้ายไทยในต้วบสิทธิมนุษยชน.....	150
แผนภูมิที่ 5 แสดงประเภทและจำนวนค่าอ้างอิงโรฮิงญาในต้วบหนังสือพิมพ์	156
แผนภูมิที่ 6 แสดงประเภทและปริมาณค่าอ้างอิงฝ้ายไทยในต้วบหนังสือพิมพ์	171
แผนภูมิที่ 7 แสดงปริมาณค่าอ้างอิงฝ้ายโรฮิงญาและฝ้ายไทยในแต่ละต้วบ	185

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สารบัญรูปภาพ

รูปภาพที่ 1 แสดงแผนที่ภูมิศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการอพยพของชาวโรฮิงญา.....	70
รูปภาพที่ 2 แสดงหน้าเว็บไซต์ของรัฐบาลไทย (thaigov.go.th).....	362
รูปภาพที่ 3 พระวีระชู แกนนำชาวพุทธในพม่าขึ้นปกนิตยสาร TIME ฉบับเดือนกรกฎาคม 2013..	385

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ

การอพยพของชนกลุ่มน้อยและแรงงานต่างด้าวเป็นประเด็นปัญหาสำคัญของโลกปัจจุบัน โดยทั่วไปแล้วปัจจัยที่ก่อให้เกิดการอพยพมักเกิดจากความขัดแย้ง ภัยสงคราม ความอดอยาก ฯลฯ หลายปีที่ผ่านมาปัญหาการอพยพย้ายถิ่นเกิดขึ้นในหลายภูมิภาคทั่วโลก เช่น ผู้อพยพชาวซีเรียต้องลี้ภัยสงครามภายในประเทศไปยังยุโรป ส่วนภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ก็มีการอพยพของชาวโรฮิงญา (Rohingya) ที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เนื่องจากประเทศไทยเป็นหนึ่งในเส้นทางที่ชาวโรฮิงญาเดินทางผ่าน และส่วนหนึ่งยึดเป็นจุดหมายปลายทาง ทั้งนี้การอพยพของชาวโรฮิงญาเข้ามาในประเทศไทย เป็นสิ่งที่เรียกว่า “การโยกย้ายถิ่นฐานแบบไม่ปกติอันมีสาเหตุมาจากการละเมิดสิทธิมนุษยชน” (สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2558)

ประเด็นเกี่ยวกับชาวโรฮิงญาเป็นสิ่งที่น่าสนใจ คอนสแตนติน (Constantine, 2012) จึงได้นำเสนอสารคดีเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์นี้ เนื้อหาส่วนใหญ่เป็นภาพถ่ายของชาวโรฮิงญา เรียบเรียงควบคู่ไปกับบทสัมภาษณ์ เน้นให้เห็นว่าคนกลุ่มนี้น่าสงสาร มีโชคชะตาที่โหดร้าย และถูกสิทธิมนุษยชนในด้านต่างๆ ขัดขวางในหน้าแรกของหนังสือได้ยกคำพูดของชาวโรฮิงญาที่กล่าวว่า

“Rohingya people who are living in Myanmar don't have rights. Even a bird has rights. A bird can build a nest, give birth, bring food to their children and raise them until they are ready to fly. We don't have basic rights like this” (Constantine, 2012, p. 1)

จากคำกล่าวที่ผู้วิจัยยกมานี้จะเห็นได้ว่า สารคดีเสนอให้เห็นภาพตัวแทนของการถูกกดขี่และไร้ซึ่งสิทธิต่าง ๆ ผ่านการเปรียบเทียบชาวโรฮิงญากับนก โดยกล่าวว่าแม้แต่นกยังมีสิทธิ์ที่จะให้กำเนิดหาอาหาร และพุ่มพักลูกนกจนเต็มโตและโบยบินได้ แต่ชาวโรฮิงญาไม่มีสิทธิ์ที่จะทำได้ อย่างนอกเหนือจากนี้สารคดียังสรุปเหตุการณ์สำคัญเกี่ยวกับชาวโรฮิงญา เช่น การถูกสิทธิมนุษยชนเสียดำเนิน

พม่าอันนำไปสู่การอพยพย้ายถิ่นฐานไปยังประเทศในภูมิภาคเอเชีย เช่น บังคลาเทศ ไทย มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฯลฯ

การอพยพของชาวโรฮิงญาออกจากพม่าไปยังประเทศเพื่อนบ้านทำให้ประเทศไทยเข้ามามีบทบาทเกี่ยวข้องกับกลุ่มชาติพันธุ์นี้ ดังจะเห็นได้จากข้อความที่บรรยายเหตุการณ์จับกุมเรือของผู้อพยพด้านล่างนี้

Several boats containing large groups of Rohingya and Bangladeshi men being smuggled from Bangladesh to Malaysia are detained in Thailand. Thailand begins a new policy of ‘pushing back’ Rohingya boat people. The Boats are towed back out to sea without food, water and engines and left to drift. The boats spend weeks at sea... Boats ‘pushing back’ by Thai authorities are found drifting near the Andaman Islands and Nicobar. Hundreds have died or gone missing...(Constantine, 2012, p. 157)

ข้อความข้างต้นกล่าวถึงเหตุการณ์ที่ทางการไทยจับกุมเรือที่บรรทุกชายชาวโรฮิงญาและบังคลาเทศ แล้วผลักดันเรือออกไปโดยที่ไม่มีอาหาร เครื่องยนต์ และปล่อยให้ลอยลำอยู่กลางทะเล ต่อมาพบเรือกลุ่มนี้บริเวณหมู่เกาะอันดามันและนิโคบาร์ มีผู้เสียชีวิตนับร้อยคนและบางส่วนสูญหายจากภูมิหลังที่ยกมาแสดงให้เห็นว่าประเด็นปัญหาเกี่ยวกับชาวโรฮิงญาได้ขยายขอบเขตมาเกี่ยวข้องกับประเทศไทย จากที่แต่เดิมถูกนำเสนอเป็นความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในพม่าและบังคลาเทศเท่านั้น

ด้านสำนักข่าวต่างประเทศ เมื่อรายงานข่าวเกี่ยวกับชาวโรฮิงญามากเสนอให้เห็นภาพตัวแทนของคนกลุ่มนี้ในฐานะผู้ที่ถูกกระทำ ในขณะที่ประเทศไทยมักจะถูกเสนอว่าเป็นผู้ที่กระทำไม่ดี เช่น

More than 200 boat people held in southern Thailand will be pushed back out to sea, police said on Monday, despite calls by rights group to stop a policy that puts would-be asylum seekers at risk. (Reuters, 10 November 2014)

จากข้อความที่ยกมาสำนักข่าวรอยเตอร์รายงานว่า มีผู้อพยพทางเรือกว่า 200 คนที่ถูกผลักดันกลับให้ไปลอยลำอยู่กลางทะเล แม้ว่ากลุ่มสิทธิมนุษยชนจะเรียกร้องให้ไทยหยุดนโยบายดังกล่าว เพราะอาจส่งผลให้ผู้ลี้ภัยอยู่ในอันตราย ทั้งนี้ รอยเตอร์เป็นสำนักข่าวที่เสนอรายงานข่าวโรฮิงญาอย่างต่อเนื่อง และในปีพ.ศ. 2557 สำนักข่าวนี้อันได้รับรางวัลพูลิตเซอร์ (Pulitzer) สาขารายงานข่าวต่างประเทศจากการเผยแพร่เรื่องราวเกี่ยวกับชาวโรฮิงญาด้วย

การบริหารจัดการผู้อพยพชาวโรฮิงญาของรัฐบาลไทยไม่ได้เพียงแค่ถูกสื่อต่างประเทศนำเสนอไปในทางลบเท่านั้น แต่ยังส่งผลถึงความสัมพันธ์ระหว่างประเทศด้วย กล่าวคือ ในปี พ.ศ. 2557 กระทรวงต่างประเทศของสหรัฐอเมริกาได้เสนอรายงานประจำปีเกี่ยวกับสถานการณ์การค้ามนุษย์ทั่วโลกพบว่า ประเทศไทยถูกลดอันดับจากกลุ่มที่ 2 ซึ่งเป็นกลุ่มที่ยังไม่มีหลักฐานที่แสดงให้เห็นถึงความพยายามที่จะแก้ไขปัญหา มาอยู่ในกลุ่มที่ 3 ซึ่งจัดเป็นกลุ่มที่มีสถานการณ์เลวร้าย รายงานดังกล่าวระบุว่าปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อถูกลดอันดับของไทยเกิดจากการที่เจ้าหน้าที่รัฐได้รับผลประโยชน์จากการลักลอบนำเข้าชาวโรฮิงญา สมรู้ร่วมคิดกันในการแสวงหาที่พักพิงให้ชาวโรฮิงญาเพื่อบังคับใช้งานบนเรือประมง รวมไปถึงมีการปฏิบัติอย่างเป็นระบบเพื่อโยกย้ายชายชาวโรฮิงญาจากศูนย์กักกันในไทยและนำไปขายให้นักค้ามนุษย์หรือนายหน้าซึ่งจะส่งขายเหล่านี้ไปภาคใต้ของไทย (สถานเอกอัครราชทูตสหรัฐอเมริกาประจำประเทศไทย, 2557) ด้านองค์กรสิทธิมนุษยชนสากลมีความเห็นสอดคล้องไปกับกระทรวงต่างประเทศของสหรัฐอเมริกา คือ เห็นว่าไทยมีปัญหาเกี่ยวกับการจัดการปัญหาชาวโรฮิงญา และมีการออกคำเตือนตลอดจนเรียกร้องให้ไทยปฏิบัติต่อผู้อพยพอย่างมีมนุษยธรรม (แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, 2558) จากที่กล่าวมาจะเห็นว่าประเด็นชาวโรฮิงญาได้ส่งผลกระทบต่อประเทศไทยในหลายด้านทั้งการถูกลดอันดับจากประเด็นการค้ามนุษย์ และถูกเฝ้าระวังจากหน่วยงานด้านสิทธิมนุษยชนซึ่งล้วนเป็นมุมมองในทางลบที่มีต่อประเทศไทย

อย่างไรก็ตาม ความคิดเห็นของคนในสังคมไทยดูเหมือนว่าจะต่างออกไป กล่าวคือ เมื่อมีการนำเสนอเหตุการณ์การอพยพของชาวโรฮิงญาที่เข้ามาในน่านน้ำของไทย แล้วมีการผลักดันออกไป ผู้คนในสังคมไทยจะมีความคิดเห็นแบ่งออกเป็นสองกลุ่มใหญ่ คือ กลุ่มที่เห็นว่าการผลักดันออกไปเป็นสิ่งที่สมควรทำและทำได้ซึ่งมีจำนวนมาก ในขณะที่อีกกลุ่มพยายามเรียกร้องให้เห็นใจชาวโรฮิงญาเห็นตัวอย่างได้จากกระดานสนทนา (web board) เช่น เมื่อมีผู้ตั้งกระทู้ถามในเว็บไซต์พันทิปว่า “สงสารชาวโรฮิงญา อยากช่วยเหลือ แต่ไม่รู้จะทำอย่างไร” สมาชิกส่วนใหญ่แสดงความคิดเห็นไปในทางต่อต้าน เช่น

- ความเห็น (1) อย่าไปช่วยครับ มันก็เหมือนให้เงินขทาน ยิ่งใจดียิ่งมาเยอะ ขบวนการค้ามนุษย์ยิ่ง รวย ทางที่ดีช่วยทางการแจ้งเบาะแสเอาผิดพวกชนโรฮิงญาเข้ามา พวกให้ที่พักอาศัย อย่างจริงจัง เพื่อไม่ให้ไทยต้องเป็นเป้าหมายหรือทางผ่านต่อไป ส่วนเรื่องปัญหาใน พม่าปล่อยให้โลกเขาจัดการ ไทยไม่มีหน้าที่ต้องเข้าไปแก้ปัญหา
- ความเห็น (2) ตามชาวเก่าๆ ดูสิ่งที่เค้าทำตอนมาไทยค่ะ หมองตายเพราะงู ชาวตากับงูเห่า ยังไง ยังงั้นค่ะ รัฐบาลไทยมีแต่เป็นภาระ ล่าสุดที่ตามข่าว (หลังจากพวกพี่แกเรียกร้องต่างๆ นานา) คือไม่มีประเทศไหนเอา แคมไทยโดนกดดันให้สร้างที่พักให้พวกนี้อยู่ รัฐบาล ก็ให้อยู่ แล้วบอกจะหาทางส่งกลับ แต่ตอนนี้ออกลูกหลานย้วยเยี้ยอยู่กันของไทยแล้ว มั้ง ศาสนาที่ไม่ให้คนคุมกำเนิด กัดกร่อนตัวเองและคนรอบข้างแท้ๆ

ตัวอย่างที่ยกมาเป็นความเห็นที่ปรากฏในเว็บไซต์ที่สะท้อนให้เห็นความคิดว่า ไทยไม่ควรรับ โรฮิงญาเข้ามาเพราะจะเป็นภาระในระยะยาว ทั้งนี้ผู้ร่วมสนทนาในกระทู้ดังกล่าวลงคะแนนให้ทั้งสอง ความเห็นนี้สูงสุดซึ่งชี้ให้เห็นว่า สมาชิกส่วนใหญ่มีความเห็นด้านลบต่อการเข้ามาในประเทศไทยของ ชาวโรฮิงญา

ความคิดเห็นที่ปรากฏนี้อาจจะเป็นผลมาจากวาทกรรมที่ร่ายล้อมคนในสังคมอยู่ ฟาน ไคก์ (van Dijk, 2008, p. 103)กล่าวว่า อุดมการณ์หรือชุดความคิด (ideology) และอคติต่างๆ ที่คนใน สังคมมีต่อกลุ่มชาติพันธุ์ ไม่ได้เป็นสิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิด หรือเกิดขึ้นจากธรรมชาติ สิ่งเหล่านี้เกิดจาก การเรียนรู้และได้รับผ่านการสื่อสารทั้งในภาษาพูดและภาษาเขียน ภาษาเป็นสิ่งสำคัญที่ใช้แทนค่าหรือ นำเสนอ (represents) มโนทัศน์ (concept) และยังสามารถใช้อ้างถึงหรือกำหนด (designate) เรื่องราวที่เป็นจริงทั้งในโลกและในจินตนาการ กล่าวคือ ภาษาเป็นตัวกระตุ้นให้เราเข้าใจสิ่งต่างๆ หรือ คิดถึงสิ่งต่างๆ โดยที่เราไม่ต้องไปประสบกับเหตุการณ์เหล่านั้น (Hall, 2013)

ในบริบทเหตุการณ์เกี่ยวกับโรฮิงญา เดิมชื่อโรฮิงญาอาจจะเป็นชื่อของชาติพันธุ์ที่อาจจะไม่ เป็นที่รู้จักกันในสังคมไทย จนเมื่อต่อมามีการนำเสนอข่าวอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับคนกลุ่มนี้ ทำให้คนใน สังคมไทยเริ่มรู้จักคนกลุ่มนี้ผ่านสื่อแขนงต่าง ๆ ดังนั้นความคิดของคนในสังคมไทยที่มีต่อโรฮิงญาจึง อาจเกิดจากการบริโภคข่าวสารจากสื่อ ข่าวเกี่ยวกับโรฮิงญาจึงไม่ได้มีหน้าที่เสนอเหตุการณ์เท่านั้น แต่ยังส่งอิทธิพลต่อความคิดและพฤติกรรมของคนในสังคมด้วย

ดุลยภาค ปรีชารัชช (2558, น. 123) นักวิชาการที่สนใจด้านเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา กล่าวว่า การเผยแพร่ข่าวสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (social media) และโทรทัศน์เป็นปัจจัยสำคัญ ประการหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติและการแสดงออกของคนไทยต่อโรฮิงญา กล่าวคือ การนำเสนอ ของสื่อทำให้เรื่องราวของโรฮิงญามีพลวัตในแต่ละช่วงเหตุการณ์ และสร้างอารมณ์ความรู้สึกให้กับคน ในสังคม จนนำไปสู่ความคิดเห็นที่แตกต่าง อคติต่อกลุ่มชาติพันธุ์ ฯลฯ

ปี พ.ศ. 2558 เว็บไซต์กูเกิลได้เปิดเผยรายงานเกี่ยวกับการสืบค้นข้อมูลประจำปี พบว่า “โรฮิงญา” เป็นคำศัพท์ที่ผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตในประเทศไทยใช้สืบค้นข้อมูลข่าวสารติด 5 ลำดับแรก ทำให้เห็นว่าคนในสังคมให้ความสำคัญเกี่ยวกับเหตุการณ์เกี่ยวกับโรฮิงญา ทั้งยังสะท้อนให้เห็นว่า ความคิดความเชื่อที่คนในสังคมมีต่อชาวโรฮิงญาไม่ได้เกิดจากการที่เข้าไปประสบกับเหตุการณ์ แต่รับรู้ผ่านสื่อในลักษณะที่เป็น “ภาพตัวแทน” ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (1) ผู้ว่าฯ ระนอง ย้ำปฏิบัติกับกลุ่มโรฮิงญาตามหลักมนุษยธรรม เตือนภัย “โรฮิงญา” ที่จ่อทะลักเข้าระนองนับหมื่นคน (คม ชัด ลึก 17 ม.ค. 52)

ตัวอย่าง (2) แหกห้องกักอีก! 87 โรฮิงญาล่องหน เลื่อยตัด-โรยตัวหนี (ไทยรัฐ 20 ส.ค. 2556)

ตัวอย่าง (1) หากพิจารณาจะเห็นว่าเป็นการใช้ชนิดกระบวนการเกี่ยวกับการพูด (verbal process) ที่ผู้พูดเป็นเจ้าหน้าที่รัฐ นอกจากนี้ยังใช้อุปลักษณ์นำมาใช้อธิบายว่าการอพยพของโรฮิงญาเหมือนอุทกภัยที่กำลังจะเข้ามาในประเทศไทย การใช้แบบเปรียบดังกล่าวนี้ทำให้ภาพตัวแทนของโรฮิงญาเป็นภาพภัยอันตรายและอาจจะทำให้คนในสังคมรู้สึกกังวล หวาดกลัว รวมไปถึงต่อต้าน

ตัวอย่าง (2) หนังสือพิมพ์พาดหัวโดยเสนอกระบวนการเกี่ยวกับการกระทำ (material process) มีตัวผู้กระทำ (actor) ได้แก่ โรฮิงญา และการกระทำ (action) ได้แก่ แหกห้องกัก ล่องหน เลื่อยตัด โรยตัวหนี ซึ่งล้วนเป็นคำศัพท์ที่เกี่ยวกับการกระทำในทางลบ นอกจากนี้ อีก ยังสื่อมูลบท (presupposition) ประเภทแสดงการเกิดขึ้น สะท้อนให้เห็นว่าเหตุการณ์ดังกล่าวเคยเกิดขึ้นมาแล้ว ไม่ได้เกิดขึ้นเป็นครั้งแรก

จากตัวอย่างจะเห็นว่าหนังสือพิมพ์เสนอภาพตัวแทนของชาวโรฮิงญาว่าเป็นผู้ก่อความวุ่นวาย ไม่ยอมอยู่ในการควบคุมดูแลของฝ่ายไทย สอดคล้องกับข้อสังเกตของ ฟาน ไดก์ (van Dijk, 2000) ที่ว่าชนกลุ่มน้อยมักถูกเสนอเป็นผู้กระทำ (active agent) เมื่อปรากฏว่าทำอะไรบางอย่างที่ไม่ดี ลักษณะดังกล่าวนี้เป็นกลวิธีนำเสนอผู้อื่นในทางลบ (negative other presentation)

อย่างไรก็ตามนอกจากหนังสือพิมพ์ ผู้วิจัยพบว่าภาพตัวแทนของโรฮิงญายังถูกนำเสนอผ่านสื่อด้านสิทธิมนุษยชน ซึ่งอาจจะเสนอให้เห็นมุมที่ต่างออกไป เช่น

ตัวอย่าง (3) ชาวโรฮิงญาถูกปราบปรามอย่างรุนแรง ถูกฆ่า ข่มขืน ทรมานโดยทหาร และถูกบังคับให้ทำงานโดยรัฐบาลทหาร (ครส. 30 ม.ค. 57)

จากตัวอย่างที่ (3) เป็นการรายงานเหตุการณ์ในพื้นที่ของรัฐยะไข่ หากพิจารณาจะเห็นว่าเป็นการใช้กระบวนการเกี่ยวกับการกระทำ โดยเน้นให้เห็นว่าโรฮิงญาเป็นเป้าหมายของการกระทำความรุนแรง และถูกละเมิดจากรัฐบาลทหารพม่า ตัวอย่างดังกล่าวนี้สื่อภาพตัวแทนด้านที่น่าสงสารของโรฮิงญา

จากที่กล่าวไปจะเห็นว่าภาษาที่ปรากฏในการรายงานข่าวไม่ได้ทำหน้าที่รายงานเหตุการณ์เท่านั้น แต่เป็นการประกอบสร้างภาพตัวแทนของเหตุการณ์แก่ผู้รับสาร กล่าวคือ คนในสังคมอาจจะไม่ได้เข้าไปอยู่ในเหตุการณ์โดยตรง แต่ภาษาเป็นสิ่งที่ทำให้เข้าใจและเกิดภาพในความคิดเกี่ยวกับโรฮิงญาแตกต่างกันไปตามที่ผู้ผลิตตัวบทนำเสนอ ทั้งนี้หากภาพใดถูกผลิตซ้ำมากก็อาจจะมีอิทธิพลต่อความคิดความเชื่อของคนในสังคมมากตามไปด้วย

ในช่วงหลายปีที่ผ่านมาวาทกรรมที่นักภาษาให้ความสนใจอย่างมากคือ วาทกรรมเกี่ยวกับผู้อพยพ โอ โดเฮอร์ตีและออกัสตินอส (O'Doherty & Augoustinos, 2008) ได้วิเคราะห์วาทกรรมผู้อพยพในเหตุการณ์ที่มีเรือเดินสมุทรบรรทุกผู้ลี้ภัยหลายร้อยคนเข้ามาในน่านน้ำของออสเตรเลียพบว่า รัฐบาลออสเตรเลียใช้วาทกรรมชาตินิยมเพื่อกำหนดมุมมองว่าการเข้าไปจัดการเรือลำดังกล่าวเป็นการปกป้องประเทศชาติและรักษาอำนาจอธิปไตยของออสเตรเลีย ฟาน ไคก์ (van Dijk, 1988; 1991; 2008) ศึกษาวาทกรรมข่าวเกี่ยวกับผู้อพยพไว้จำนวนมาก และเสนอว่าการวิเคราะห์วาทกรรมข่าวผู้อพยพ ผู้ศึกษาควรวิเคราะห์ใน 2 ระดับ ได้แก่ ระดับจุลภาค (micro) หรือตัวบทต่างๆ และระดับมหภาค (macro) หรือสังคม กล่าวคือ นอกจากจะวิเคราะห์ตัวบทแล้ว ผู้ศึกษาควรวิเคราะห์บริบทต่างๆ ในสังคมด้วย ทั้งนี้หลักการสำคัญที่ควรยึดไว้เมื่อวิเคราะห์ คือ *แนวความคิดแบ่งขั้วพวกเขาและพวกเรา* (polarization between US and Them) นอกจากนี้เขายังตั้งข้อสังเกตว่าหัวข้อข่าวเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์มักจะประกอบไปด้วยเรื่องราวที่วนเวียนอยู่เกี่ยวกับสิ่งต่างๆ เช่น ความแตกต่างทางวัฒนธรรม อาชญากรรม ความรุนแรง ยาเสพติด การเบียดเบียน ความเกี่ยวข้องทางชาติพันธุ์และการแบ่งแยกพวกเขาพวกเรา ฯลฯ และมักไม่เสนอด้านดีของคนกลุ่มนี้

จากการรวบรวมงานวิจัยเกี่ยวกับชาวโรฮิงญาพบว่าผู้ศึกษาไว้หลายแนวทาง เช่น บรูเทิน อัสราฟ และอะคินโร (Brooten, Ashraf, & Akinro, 2015) เสนอบทความเรื่อง “*Traumatized victims and mutilated bodies: Human rights and the ‘politics of immediation’ in the Rohingya crisis of Burma/Myanmar*” งานวิจัยชิ้นนี้ศึกษาเปรียบเทียบตัวบทจาก 3 แหล่ง เพื่อเปรียบเทียบกัน คิปเจน (Kipgen, 2014) เสนอบทความเรื่อง “*Addressing the Rohingya Problem*” บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทำความเข้าใจปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นจากการปะทะกันระหว่างชาวพุทธในยะไข่และชาวมุสลิมโรฮิงญา และอธิบายให้เห็นว่าแต่ละฝ่ายรับรู้เหตุการณ์ความรุนแรงอย่างไรบ้าง เช่นเดียวกับครอสแมน (Crossman, 2014) ที่มุ่งศึกษาเกี่ยวกับความมั่นคงของมนุษย์โดยอธิบายความขัดแย้งทางศาสนาในรัฐยะไข่และนโยบายต่าง ๆ ของพม่าที่มีต่อโรฮิงญา

จนนำไปสู่สถานะของคนไร้รัฐ (stateless) และอพยพไปยังประเทศเพื่อนบ้าน เช่น บังคลาเทศ และ ไทย ในประเทศไทยพบงานวิจัยของซุติมา สีดาสเตียร์ (Sidasatian, 2014) เรื่อง *An ethnography of the Rohingya in the Thai-Asian socio-political-cultural context "tolerance and acceptance among Thailand's Muslims"* งานวิจัยนี้มุ่งอธิบายสถานการณ์เกี่ยวกับชนกลุ่มน้อย ชาวโรฮิงญาในจังหวัดภูเก็ต ผู้วิจัยเน้นการลงพื้นที่เพื่อศึกษาในชุมชน นอกจากนี้ยังได้อธิบายถึง นโยบายของรัฐบาลไทยที่มีต่อชาวโรฮิงญา รวมถึงความคิดของชาวมุสลิมที่มีต่อนโยบาย

แม้จะมีผู้ที่ศึกษาประเด็นเกี่ยวกับชาวโรฮิงญาตามที่ได้กล่าวไป แต่ยังไม่มียานวิจัยใน ภาษาไทยที่ศึกษาวาทกรรมในสื่อออนไลน์ภาษาไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มวาทกรรมที่มาจาก สถาบันทางสังคมที่แตกต่างกัน ซึ่งอาจจะมีการนำเสนอภาพตัวแทนของชาวโรฮิงญาในมิติที่ต่างกัน ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงต้องการที่อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษากับภาพตัวแทนของชาว โรฮิงญา ในวาทกรรม 3 กลุ่ม ได้แก่ *วาทกรรมของรัฐบาลไทย* *วาทกรรมของกลุ่มสิทธิมนุษยชน* และ *วาทกรรมหนังสือพิมพ์* ทั้งนี้ผลการวิเคราะห์จะทำให้เห็นบทบาทสำคัญของภาษาไทยในการประกอบ สร้าง นิยาม หรือกำหนดตัวตนของกลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มนี้ และทำให้เห็นว่าแต่ละสถาบันทางสังคม นำเสนอภาพตัวแทนของชาวโรฮิงญาอย่างไร เกี่ยวข้องกับจุดยืนของผู้ผลิตวาทกรรมอย่างไร มีปัจจัย ทางสังคมวัฒนธรรมใดบ้างที่เกี่ยวข้องหรือมีอิทธิพลต่อการผลิตวาทกรรม นอกจากนี้จะทำให้เห็นชุด ความคิดที่ซับซ้อนเกี่ยวกับเหตุการณ์การอพยพของชาวโรฮิงญาซึ่งเกี่ยวข้องกับประเทศไทยในหลาย ประเด็นอันจะก่อให้เกิดความเข้าใจปัญหา และความตระหนักรู้ในเรื่องการบริโภคข่าวสารต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์

- 1) วิเคราะห์ภาพตัวแทนของชาวโรฮิงญาที่สื่อผ่านกลวิธีทางภาษาในสื่อออนไลน์ที่ นำเสนอเหตุการณ์เกี่ยวกับชาวโรฮิงญาตั้งแต่ พ.ศ. 2550 – พ.ศ. 2558
- 2) วิเคราะห์วิธีปฏิบัติทางวาทกรรมและวิธีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรมของวาทกรรม ชาวที่นำเสนอเหตุการณ์เกี่ยวกับชาวโรฮิงญาในสื่อออนไลน์ภาษาไทย

1.3 สมมติฐาน

- 1) ภาพตัวแทนของชาวโรฮิงญาที่ปรากฏผ่านวาทกรรมต่างประเภทในสื่อออนไลน์ ภาษาไทยมีความแตกต่างกัน กล่าวคือ วาทกรรมข่าวสร้างภาพเหมารวมของชาวโรฮิงญาที่ดูเป็นภัย และน่ากลัว แม้จะมีภาพที่น่าสงสารแต่ภาวะดังกล่าวเกิดจากปัจจัยภายนอกที่รัฐไทยไม่ได้เป็น ผู้กระทำ วาทกรรมของหน่วยงานด้านสิทธิมนุษยชนนำเสนอภาพตัวแทนของชาวโรฮิงญาในฐานะที่ เป็นเหยื่อและน่าสงสาร ส่วนวาทกรรมของสื่อรัฐบาลไทยเสนอภาพตัวแทนของชาวโรฮิงญาว่าเป็นภัย

และภาวะ ทั้งนี้กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนมีหลายกลวิธี เช่น การใช้ชนิดของ กระบวนการเกี่ยวกับการกระทำ (material process) และกระบวนการเกี่ยวกับการพูด (verbal process) การใช้คำศัพท์อ้างอิงชาวโรฮิงญาและฝ่ายไทย การใช้คำศัพท์บรรยายพฤติกรรมของ ชาวโรฮิงญาและฝ่ายไทย การใช้มุขลบท การใช้อุปลักษณ์ การใช้การเล่าเรื่อง การใช้สหบท

2) ด้านวิถีปฏิบัติทางวาทกรรม (discourse practice) ผู้ที่เข้าถึงการผลิตวาทกรรม หลักคือ ฝ่ายไทยที่เป็นเจ้าหน้าที่รัฐและนักสื่อสารมวลชน ในขณะที่ชาวโรฮิงญาเข้าถึงกระบวนการผลิตข่าวได้น้อย วาทกรรมข่าวจึงเป็นช่องทางที่รัฐไทยใช้จัดการภาพของตนเองมากกว่าที่จะใช้ทำความเข้าใจผู้อพยพ วาทกรรมของหน่วยงานด้านสิทธิมนุษยชนแม้จะนำเสนอภาพด้านบวกให้ ชาวโรฮิงญาแต่เป็นวาทกรรมที่แพร่กระจายในวงแคบ ส่วนวาทกรรมของรัฐบาลไทยควบคุมโดย เจ้าหน้าที่รัฐเน้นการนำเสนอบทบาทของไทยในการแก้ไขปัญหาโรฮิงญา ด้านวิถีปฏิบัติทางสังคม วัฒนธรรม (socio cultural practice) ได้แก่ ปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง รวมไปถึงแนวคิด เรื่องชาตินิยม แนวคิดเรื่องพวกเขาพวกเรา แนวคิดของพุทธศาสนาและศาสนาอิสลาม แนวคิดเรื่อง สิทธิมนุษยชน มีอิทธิพลต่อวาทกรรมวาทกรรมสื่อออนไลน์ที่เสนอเหตุการณ์เกี่ยวกับชาวโรฮิงญา

1.4 ขอบเขตของข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลจาก 3 แหล่ง ได้แก่ ดังนี้

1.4.1 หนังสือพิมพ์รายวันออนไลน์ มหาวิทยาลัย

การศึกษานี้จะเก็บข้อมูลหนังสือพิมพ์รายวันออนไลน์ เนื่องจากเป็นสื่อแพร่กระจายไปยังคนจำนวนมาก และมีอิทธิพลต่อคนในสังคมไทยมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง เห็นได้จากจำนวนยอดผู้ติดตามใน หน้าแฟนเพจของเฟซบุ๊ก ณ เดือนมกราคม พ.ศ.2559 หนังสือพิมพ์ข่าวสดมีจำนวนผู้ติดตาม 7,097,783 คน หนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีจำนวนผู้ติดตาม 4,118,694 หนังสือพิมพ์คม ชัด ลึก มีจำนวน ผู้ติดตาม 1,101,288 คน หนังสือพิมพ์เดลินิวส์มีจำนวนผู้ติดตาม 846,225 คน และหนังสือพิมพ์ มติชนมีจำนวนผู้ติดตาม 407,441 คน ดังนั้นผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลจากหนังสือพิมพ์ 5 ชื่อฉบับนี้เนื่องจาก เป็นหนังสือพิมพ์รายวันที่มีผู้ติดตามสูงในสังคมออนไลน์

การเก็บข้อมูลผู้วิจัยจะใช้คำสืบค้นข้อมูลว่า “โรฮิงญา” และ “โรฮินจา” ทั้งนี้จะเก็บจาก ฐานข้อมูลออนไลน์ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ 1) ข้อมูลปี พ.ศ. 2558 ผู้วิจัยจะเก็บจากเว็บไซต์ข่าว ของสำนักข่าว ได้แก่ ข่าวสด (khaosod.co.th) ไทยรัฐ (thairath.co.th) คม ชัด ลึก (komchadluek.net) เดลินิวส์ (dailynews.co.th) มติชน (matichon.co.th) 2) ข้อมูลฉบับ

ย้อนหลัง ผู้วิจัยจะเก็บจากห้องสมุดออนไลน์ (myfirstinfo.com) ซึ่งเป็นเว็บไซต์ที่รวบรวมข้อมูลหนังสือพิมพ์ฉบับย้อนหลังไว้

งานวิจัยนี้จะวิเคราะห์เฉพาะการรายงานข่าวทุกข่าวที่ปรากฏในเว็บไซต์ไม่รวมบทความแสดงความคิดเห็น บทบรรณาธิการ คำบรรยายใต้ภาพ ฯลฯ จากการเก็บข้อมูลตามกระบวนการที่ได้กล่าวไปพบว่ามีสารสนเทศข่าวตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 – 2558 ทั้งสิ้น 620 ข่าว ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงปริมาณข่าวเกี่ยวกับชาวโรฮิงญาในหนังสือพิมพ์ออนไลน์ไทย

หนังสือพิมพ์	ช่วงปี พ.ศ. ที่มีการนำเสนอ	จำนวน /ข่าว
เดลินิวส์	2551 –2558	175
ไทยรัฐ	2552 –2558	163
คม ชัด ลึก	2552 –2558	127
มติชน	2550 –2558	97
ข่าวสด	2552 - 2558	58
รวมทั้งสิ้น 620 ข่าว		

1.4.2 สื่อออนไลน์ของรัฐบาลไทย

ข้อมูลส่วนนี้เป็นวาทกรรมของภาครัฐ ดังนั้นผู้วิจัยจะสืบค้นข้อมูลจากเว็บไซต์ของหน่วยงานรัฐบาลไทยด้วยคำว่า “โรฮิงญา” และ “โรฮินจา” ทั้งนี้จากการสืบค้นพบว่าเหตุการณ์เกี่ยวกับชาวโรฮิงญาถูกนำเสนอผ่านสื่อออนไลน์ของรัฐ ได้แก่ เว็บไซต์ของรัฐบาลไทย (thaigov.go.th) กระทรวงการต่างประเทศ (mfa.go.th) กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (m-society.go.th) และกระทรวงมหาดไทย (moi.go.th) จากการรวบรวมข้อมูลตามกระบวนการที่ได้กล่าวไปพบการรายงานเหตุการณ์เกี่ยวกับชาวโรฮิงญาทั้งสิ้น 80 ข่าว โดยข้อมูลปรากฏในช่วงปี พ.ศ. 2552 – 2558 ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 แสดงปริมาณข่าวเกี่ยวกับชาวโรฮิงญาในสื่อออนไลน์ของรัฐบาลไทย

หน่วยงาน	ช่วงปี พ.ศ. ที่มีการนำเสนอ	จำนวน/ข่าว
รัฐบาลไทย	2552 - 2558	33
กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	2556 - 2558	27
กระทรวงการต่างประเทศ	2552 - 2556	15
กระทรวงมหาดไทย	2552 - 2558	5
รวมทั้งสิ้น 80 ข่าว		

1.4.3 สื่อออนไลน์ของหน่วยงานด้านสิทธิมนุษยชน

ข้อมูลส่วนนี้เป็นวาทกรรมของหน่วยงานด้านสิทธิมนุษยชน ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลจากเว็บไซต์ 2 เว็บไซต์ ได้แก่ เฟซบุ๊กศูนย์มนุษยชนเพื่อพี่น้องโรฮิงยา (Rohingya Humanitarian Campaign – RHC Thailand) หรือ ศมร. และ เฟซบุ๊กเครือข่ายช่วยเหลือโรฮิงยา จังหวัดสงขลา ซึ่งผู้วิจัยจะใช้คำย่อว่า ครส. เว็บไซต์ดังกล่าวนี้เสนอเหตุการณ์ความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับชาวโรฮิงญาโดยตรง จัดตั้งขึ้นเพื่อเรียกร้องสิทธิและช่วยเหลือชาวโรฮิงญา เก็บเฉพาะข้อมูลที่ผู้ดูแลเว็บไซต์นำเสนอเหตุการณ์เกี่ยวกับชาวโรฮิงญาเท่านั้นไม่รวมสถานการณ์อื่น ๆ เช่น ชาวอุยกูร์ การเดินทางไปนครเมกกะของชาวมุสลิม ฯลฯ จากการรวบรวมข้อมูล พบว่ามีการโพสต์ข้อความทั้งสิ้น 151 ครั้ง ดังนี้

ตารางที่ 3 แสดงปริมาณข่าวเกี่ยวกับชาวโรฮิงญาในสื่อออนไลน์ของกลุ่มสิทธิมนุษยชน

หน่วยงาน	ช่วงปี พ.ศ. ที่มีการนำเสนอ	จำนวน/ข่าว
ศูนย์มนุษยชนเพื่อพี่น้องโรฮิงยา (ศมร.)	2555 - 2558	97
เครือข่ายช่วยเหลือโรฮิงยา จังหวัดสงขลา (ครส.)	2556 - 2558	54
รวมทั้งสิ้น 151 โพสต์		

1.5 นิยามคำศัพท์

วาทกรรม (Discourse) หมายถึง การประกอบสร้างความหมายให้แก่สิ่งต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ ประกอบด้วยตัวบทซึ่งเป็นข้อเขียนหรือคำพูด วิธีปฏิบัติทางวาทกรรม และวิธีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรม ทั้งนี้ภาษาเป็นเครื่องมือสำคัญ

ภาพตัวแทน (Representation) หมายถึง ภาพที่เกิดจากกระบวนการผลิตความหมายให้แก่สรรพสิ่งผ่านภาษา ในมุมมองของการวิเคราะห์วาทกรรม ภาพตัวแทนไม่ได้สะท้อนความจริงแต่เป็นการประกอบสร้างความจริง

1.6 ข้อตกลงเบื้องต้น

ในภาษาไทยพบการใช้คำทับศัพท์ Rohingya หลายรูป เช่น โรฮิงญา โรฮิงยา โรฮินจา ฯลฯ **งานวิจัยนี้จะใช้รูปทับศัพท์ “โรฮิงญา”** เนื่องจากปรากฏใช้ตั้งแต่ช่วงแรกที่มีการนำเสนอข่าว และพบใช้มากที่สุดในตัวบท แม้อำนาจบัญญัติสถานจะกำหนดให้ใช้ “โรฮินจา” เพื่อให้สอดคล้องกับ

เสียงในภาษามามากที่สุด แต่จากการค้นคว้างานวิจัยพบว่ารัฐบาลพม่าหลีกเลี่ยงที่จะกล่าวถึงคนกลุ่มนี้ และเรียกคนกลุ่มนี้ว่า“เบงกาลี” เนื่องจากรัฐบาลพม่าไม่ยอมรับชื่อดังกล่าว และปฏิเสธว่าคนกลุ่มนี้ไม่ใช่คนสัญชาติพม่า (Kipgen, 2014) นอกจากนี้ข้อมูลจากงานสารคดี (สุเจน กรรพฤทธิ์, 2559) ยังบ่งชี้ว่าคนกลุ่มนี้ออกเสียงชื่อชาติพันธุ์ใกล้เคียงกับคำว่าโรฮิงญามากกว่า อย่างไรก็ตามในกรณีที่เป็นชื่อหน่วยงาน เช่น เครือข่ายโรฮิงยาจังหวัดสงขลา ผู้วิจัยจะคงตัวสะกดไว้ตามเดิม

1.7 วิธีดำเนินการวิจัย

1.7.1 ศึกษาแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

- แนวคิดเรื่องวาทกรรม (Discourse)
- แนวคิดเรื่องภาพตัวแทน (Representation)
- แนวคิดเรื่องวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ (Critical Discourse Analysis)
- งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับชาวโรฮิงญา
- งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับ ผู้อพยพ ผู้ลี้ภัยและแรงงานต่างด้าว
- งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับภาพตัวแทน

1.7.2 เก็บข้อมูล การศึกษาครั้งนี้เก็บข้อมูลจากสื่อออนไลน์โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

ข่าวหนังสือพิมพ์รายวันออนไลน์ ข้อมูลกลุ่มนี้เป็นวาทกรรมกระแสหลักที่มีอิทธิพลและแพร่กระจายไปยังคนในสังคมจำนวนมาก การเก็บข้อมูลจะใช้คำสืบค้นข้อมูลว่า “โรฮิงญา” และ “โรฮินจา” ทั้งนี้จะเก็บจากฐานข้อมูลออนไลน์ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ 1) ข้อมูลปี พ.ศ. 2558 ผู้วิจัยจะเก็บจากเว็บไซต์ข่าวของสำนักข่าว ได้แก่ ข่าวสด (khaosod.co.th) ไทยรัฐ (thairath.co.th) คม ชัด ลึก (komchadluek.net) เดลินิวส์ (dailynews.co.th) มติชน (matichon.co.th) เนื่องจากเป็นหนังสือพิมพ์รายวันออนไลน์ที่ได้รับความนิยมสูงสุดเห็นได้จากจำนวนผู้ติดตามในหน้าเฟซบุ๊กของแต่ละสำนักข่าว 2) ข้อมูลฉบับย้อนหลัง ผู้วิจัยจะเก็บจากห้องสมุดออนไลน์ (myfirstinfo.com) ซึ่งเป็นเว็บไซต์ที่รวบรวมข้อมูลหนังสือพิมพ์ฉบับย้อนหลังไว้ ทั้งนี้จะเก็บเฉพาะข้อมูลที่เป็นการรายงานข่าว ไม่รวมบทความแสดงความคิดเห็น บทบรรณาธิการ คำบรรยายใต้ภาพ ฯลฯ จากการเก็บข้อมูลตามกระบวนการที่ได้กล่าวไปพบว่ามีการเสนอข่าวตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 – 2558 ทั้งสิ้น 620 ข่าว

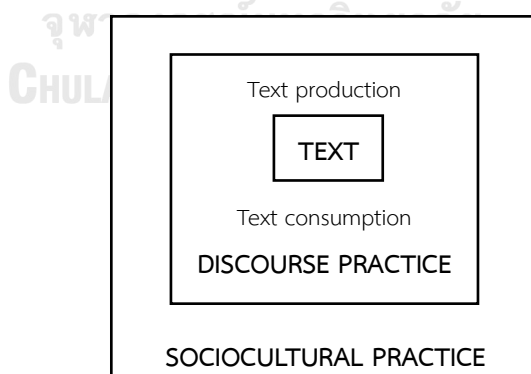
สื่อออนไลน์ของรัฐบาล ผู้วิจัยจะสืบค้นข้อมูลจากเว็บไซต์ของหน่วยงานรัฐบาลไทยด้วยคำว่า “โรฮิงญา” และ “โรฮินจา” ทั้งนี้จากการสืบค้นพบว่าเว็บไซต์ของรัฐบาลไทย (thaigov.go.th)

กระทรวงการต่างประเทศ (mfa.go.th) กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (m-society.go.th) กระทรวงมหาดไทย (moi.go.th) เป็นเว็บไซต์ที่เสนอข้อมูลเกี่ยวกับชาวโรฮิงญา จากการรวบรวมข้อมูลตามกระบวนการที่กล่าวไปปรากฏข้อมูลประกอบการรายงานเหตุการณ์เกี่ยวกับชาวโรฮิงญาในช่วง พ.ศ. 2552 – 2558 ทั้งสิ้น 80 ข่าว

สื่อออนไลน์ของหน่วยงานด้านสิทธิมนุษยชน ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลจากเว็บไซต์ของศูนย์มนุษยชนเพื่อพี่น้องโรฮิงญา (Rohingya Humanitarian Campaign – RHC Thailand) หรือ ศมร. และเว็บไซต์ของเครือข่ายช่วยเหลือโรฮิงญาจังหวัดสงขลา หรือ ครส. ข้อมูลส่วนนี้เป็นข้อมูลที่เสนอเหตุการณ์ความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับชาวโรฮิงญาโดยตรง เนื่องจากจัดตั้งขึ้นเพื่อเรียกร้องสิทธิและช่วยเหลือคนกลุ่มนี้ ผู้วิจัยจะเก็บเฉพาะข้อมูลจากผู้ดูแลเว็บไซต์โพสท์เกี่ยวกับชาวโรฮิงญาเท่านั้นไม่รวมสถานการณ์อื่น ๆ ทั้งนี้จากการรวบรวมข้อมูลตั้งแต่มีการก่อตั้งเว็บไซต์ในปี พ.ศ. 2555 จนถึงปี พ.ศ. 2558 พบว่ามีการโพสท์ข้อความทั้งสิ้น 151 ครั้ง

1.7.3 วิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจะใช้กรอบแนวคิดของแฟร์คลัฟ (Fairclough, 1995b) และกรอบแนวคิดของฟาน ไคก์ (van Dijk 2008, 2009) มาเป็นกรอบการวิเคราะห์ ตามขั้นตอนต่อไปนี้ ลำดับแรกผู้วิจัยจะนำกรอบมิติทั้งสามของวาทกรรมของแฟร์คลัฟ (Fairclough, 1995, p. 59) มาเป็นกรอบหลักในการมองวาทกรรมว่าประกอบด้วย ตัวบท (text) วิธีปฏิบัติทางวาทกรรม (discourse practice) และวิธีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรม (sociocultural practice)

แผนผังที่ 1 กรอบมิติทั้งสามของวาทกรรมของแฟร์คลัฟ

จากกรอบวาทกรรมนี้ผู้วิจัยจะวิเคราะห์มิติทั้งสามด้านของวาทกรรมดังต่อไปนี้

1) การวิเคราะห์ตัวบท (text) ผู้วิจัยจะนำแนวคิดจัตุรัสอุดมการณ์ (ideological square) ของฟาน ไคก์ (van Dijk, 2009, pp. 396 – 398) ที่มีหลักการว่าผู้ควบคุมวาทกรรมจะนำเสนอตนเองในเชิงบวก (Positive self-presentation) และเสนอผู้อื่นในเชิงลบ (negative other-presentation)

แนวคิดนี้จะทำให้เห็นการแบ่งขั้วพวกเขาพวกเรา ทั้งนี้การวิเคราะห์ด้วยทฤษฎีประกอบด้วย 3 ระดับดังต่อไปนี้

การวิเคราะห์ความหมายระดับข้อความ ผู้วิจัยจะเริ่มจากการวิเคราะห์ความหมายระดับมหภาค (semantic macro structure) เพื่อจะทำให้เห็นใจความโดยรวมว่าสื่อออนไลน์ภาษาไทยที่เสนอเหตุการณ์เกี่ยวกับชาวโรฮิงญานำเสนอประเด็นใดบ้าง

การวิเคราะห์ความหมายระดับประโยค ผู้วิจัยจะนำความคิดเรื่องการวิเคราะห์ชนิดกระบวนการ (transitivity) ของฮัลลiday (Halliday, 2014) มาวิเคราะห์ เพื่ออธิบายให้เห็นว่าผู้ร่วมเหตุการณ์ (participants) ที่ปรากฏในวาทกรรมสื่อออนไลน์ประกอบไปด้วยใครบ้าง และปรากฏร่วมกับกระบวนการเกี่ยวกับคำกริยา (processes) ประเภทใด

การวิเคราะห์ความหมายระดับถ้อยคำ (local meaning) หรือการวิเคราะห์กลวิธีทางภาษา ผู้วิจัยจะนำแนวคิดทางภาษาศาสตร์ เช่น วิเคราะห์คำอ้างอิงถึงบุคคลด้วยแนวคิดผู้กระทำทางสังคม (social actor) ของ ฟาน ลีอูเวน (van Leeuwen, 2008) นอกจากนี้จะวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาประเภทอื่น ๆ เช่น อุปลักษณ์ สำนวน สหพท การเล่าเรื่อง โดยอาศัยแนวคิดทางด้านภาษาศาสตร์ วัจนปฏิบัติศาสตร์ และปริจเฉทวิเคราะห์

2) การวิเคราะห์วิถีปฏิบัติทางวาทกรรม (discourse practice) ผู้วิจัยจะอธิบายกระบวนการผลิตวาทกรรมสื่อออนไลน์โดยนำกรอบแนวคิดเรื่องนายประตูข่าวสาร (Gatekeeper) คุณค่าเชิงข่าว (news value) และแนวคิดเกี่ยวกับสื่อออนไลน์มาช่วยอธิบายกระบวนการผลิตและกระจายตัวบท ส่วนการรับและตีความด้วยทฤษฎีการใช้ความคิดเห็นของผู้รับสารที่ปรากฏในเว็บไซต์ของหนังสือพิมพ์ เว็บไซต์ของกลุ่มสิทธิมนุษยชน และกระดานสนทนา (webboard) มาเป็นตัวช่วยเพื่อแสดงให้เห็นปฏิกริยาและทัศนคติที่หลากหลายของผู้บริโภควาทกรรมสื่อออนไลน์

3) การวิเคราะห์วิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรม (sociocultural practice) ตามแนวคิดของแฟร์คลัฟจะประกอบไปด้วย 3 ส่วนที่สำคัญ ได้แก่ สถานการณ์ สถาบัน และแนวคิดทางสังคมวัฒนธรรม การวิเคราะห์ส่วนนี้ผู้วิจัยจะพิจารณาจากบริบททางสังคมวัฒนธรรมที่รายล้อมวาทกรรมสื่อออนไลน์ที่เสนอเหตุการณ์เกี่ยวกับชาวโรฮิงญา

1.7.4 เรียบเรียง สรุป และอภิปรายผลการวิเคราะห์

1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1) ทำให้เกิดความตระหนักรู้ถึงความสำคัญของภาษาที่นำเสนอผ่านสื่อออนไลน์ในแง่ของการประกอบสร้างภาพตัวแทนของกลุ่มคนต่าง ๆ ในสังคม

- 2) ทำให้เข้าใจประเด็นปัญหาเกี่ยวกับชาวโรฮิงญาซึ่งมีความซับซ้อน
- 3) เป็นแนวทางในการศึกษาวาทกรรมเกี่ยวกับผู้อพยพและแรงงานต่างด้าวตามแนว
วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์แบบภาษาศาสตร์

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

บทนี้ผู้วิจัยจะทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้ แบ่งออกเป็น 2 หัวข้อ ได้แก่ 2.1 แนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในงานวิจัย 2.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 แนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในงานวิจัย

ส่วนนี้ผู้วิจัยจะกล่าวถึงกรอบแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยประกอบด้วย 3 หัวข้อย่อย ได้แก่ 2.1.1 วาทกรรม อำนาจ และภาพตัวแทน 2.1.2 แนวคิดเกี่ยวกับข่าวและบทบาทหน้าที่ของข่าว 2.1.3 กรอบการวิเคราะห์วาทกรรม ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1.1 วาทกรรม อำนาจ และภาพตัวแทน

วาทกรรม (Discourse) คำว่า “วาทกรรม” เป็นคำที่ปรากฏใช้ในหลายสาขาวิชา หากจะย้อนไปถึงจุดกำเนิดของคำว่า “วาทกรรม” อาจจะต้องย้อนกลับไปที่นักคิดคนสำคัญคือ มิเชล ฟูโกต์

ฟูโกต์ได้เขียนหนังสือไว้หลายเรื่อง และต่อมามีนักวิชาการหลายท่านได้ศึกษาแนวคิดของเขา จากผลงานที่เขาเขียนไว้ ผลงานเรื่องสำคัญเรื่องหนึ่งที่มีกพุดถึงกันคือ *The order of things* ความคิดของเขาในหนังสือเล่มนี้ชี้ให้เห็นว่าใน “แต่ละช่วงเวลาของประวัติศาสตร์มนุษย์อยู่ภายใต้กฎเกณฑ์พื้นฐานที่เป็นเงื่อนไขว่าสิ่งใดเป็นที่ยอมรับผ่านรูปแบบของวาทกรรม” (ไชยรัตน์ เจริญสินโอสถ, 2554, น. 81)

เมย์ (Mayr, 2008, p. 8) กล่าวว่าฟูโกต์ไม่ได้มองวาทกรรมในฐานะตัวบท (text) ที่เป็นส่วนๆ แต่มองว่าวาทกรรมเป็น “practice that systematically form the objects of which they speak” กล่าวคือ วาทกรรมเป็นวิถีปฏิบัติในการสร้างสิ่งที่กล่าวถึงอย่างเป็นระบบ จากคำกล่าวข้างต้น ตัวบทจึงเป็นสิ่งที่อยู่ในวาทกรรม

ฮอลล์ (Hall, 1992, p. 291) ได้สรุปความหมายของวาทกรรมตามแนวคิดของฟูโกต์ว่า “a group of statement which provide a language for talking about a way of representing the knowledge about a particular topic at particular historical moment” จากนิยาม

ข้างต้นเราอาจจะกล่าวได้ว่า วาทกรรม คือ กลุ่มของถ้อยแถลงที่ใช้ภาษากล่าวถึงสิ่งหนึ่งๆ เป็นวิธีเกี่ยวกับการนำเสนอความรู้ และเป็นประเด็นเฉพาะในช่วงเวลาหนึ่งทางประวัติศาสตร์

ไชยรัตน์ เจริญสินโอสการ (2543, น. 19-20) ได้กล่าวถึงนิยามวาทกรรมตามแนวคิดของฟูโกต์ไปในทำนองเดียวกับฮอลล์ คือ

วาทกรรมเป็น “ระบบและกระบวนการในการสร้าง/ผลิต (constitute) เอกลักษณ์ (identity) และความหมาย (significance) ให้กับสรรพสิ่งต่างๆ ในสังคมที่ห่อหุ้มเราอยู่ไม่ว่าจะเป็นความรู้ ความจริง อำนาจ หรือตัวตนของเราเอง นอกจากนี้วาทกรรมยังทำหน้าที่ตรึงสิ่งที่สร้างขึ้นให้ดำรงอยู่และเป็นที่ยอมรับของสังคมในวงกว้าง (valorize) กลายสภาพเป็นสิ่งที่ผู้เขียนเรียกในงานศึกษานี้ว่า “วาทกรรมหลัก” (dominant discourse) หรือที่ฟูโกต์เรียกว่า “episteme”

จากนิยามข้างต้นนี้จะเห็นว่าวาทกรรมมีลักษณะสำคัญ คือ เป็นการประกอบสร้างความหมายด้วยการเสนอความรู้ เพื่อให้เกิดการยอมรับความรู้ที่วาทกรรมได้สื่อออกมา และภาษาได้เข้ามามีบทบาทสำคัญเพราะภาษาเป็นเครื่องมือในการสร้างและสื่อวาทกรรม

แฟร์คลัฟ (Fairclough, 1995b, p. 54) นิยามวาทกรรมว่าเป็น “spoken or written language use...as form of social practice” กล่าวคือ วาทกรรมเป็นภาษาในบริบทการใช้ทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน และมีฐานะเป็นรูปแบบของวิถีปฏิบัติทางสังคม จะเห็นได้ว่านิยามนี้จะให้ความสำคัญทั้งภาษาและสังคมเท่า ๆ กัน ตามมุมมองของแฟร์คลัฟ ภาษาเป็นเครื่องมือนำเสนอ (represent) สร้าง (contribute) ไปจนถึงผลิตซ้ำความจริงทางสังคม (social reality) การใช้ภาษาที่ปรากฏในตัวบท (text) ต่างๆ สร้างและขับเคลื่อนมุมมองต่างๆ ของสังคมและวัฒนธรรมทั้งความรู้ ความเชื่อ อัตลักษณ์ และความสัมพันธ์ต่าง ๆ ทั้งนี้ตามมุมมองของเขาตัวบท(text) เป็นผลผลิตของวาทกรรม เขากล่าวว่า ตัวบทหรือภาษาในบริบทการใช้เป็นสิ่งที่ล้อมรอบด้วยวิถีปฏิบัติทางวาทกรรม (discourse practice) อันเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการผลิต แพร่กระจาย รับ และตีความตัวบท นอกจากนี้ยังมีวิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรม (sociocultural practice) ซึ่งเป็นปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรมที่ส่งอิทธิพลต่อการสร้างวาทกรรมล้อมรอบอีกที (Fairclough, 1992; 1995)

งานวิจัยนี้ผู้วิจัยใช้วาทกรรมในความหมายว่า “*วิถีปฏิบัติทางสังคมในการประกอบสร้าง ความหมายให้แก่สิ่งต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ มีภาษาเป็นเครื่องมือสำคัญ เป็นวิถีเกี่ยวกับการ นำเสนอความรู้ และเป็นประเด็นเฉพาะในช่วงเวลาหนึ่งทางประวัติศาสตร์*” ทั้งนี้การศึกษา วาทกรรมยังทำให้เห็นความสัมพันธ์ในเชิงอำนาจด้วย

อำนาจ (Power) ตามแนวคิดของฟูโกต์ทำให้มีการมองเรื่องอำนาจแบบใหม่ กล่าวคือ แต่ เดิมจะมองว่าอำนาจเป็นของคนกลุ่มหนึ่งที่ใช้ละเมิดกลุ่มอื่นๆ เช่น การห้ามกระทำสิ่งนั้นสิ่งนี้ เปลี่ยนมาเป็นการมองอำนาจในแง่ของความสัมพันธ์ อำนาจที่ยอมรับกันว่าเป็นความรู้ ทั้งนี้หากมอง กลับไปในประวัติศาสตร์จะเห็นว่าความรู้ความเชื่อ นั้นไม่ได้มีแต่เดิมหรือคงที่ แต่มีการเปลี่ยนแปลง ตามกาลเวลา (วิโรจน์ อรุณมานะกุล, 2558) ฟูโกต์สนใจว่าเหตุใดวาทกรรมบางวาทกรรมจึงมีบทบาท เหนือกว่าวาทกรรมอื่น ๆ อำนาจเป็นสิ่งที่มิได้อยู่ทั่วไปในทุกบริบทสังคม และเป็นเรื่องของคู่ ความสัมพันธ์ การมีอำนาจจะไม่มีทิศทางย้อนกลับในสถานการณ์หนึ่งๆ และอำนาจสัมพันธ์กับความรู้ กล่าวคือ ใช้ความรู้ความเชื่อบางอย่างควบคุมคนอื่น

ในหนังสือ *Discipline and Punish* ฟูโกต์ชี้ให้เห็นว่า สังคมสมัยใหม่เปลี่ยนรูปแบบ การลงทัณฑ์ทางร่างกายมาสู่การควบคุมในรูปของความรู้ กล่าวคือ คนกลุ่มหนึ่งควบคุมคนอีกกลุ่มใน รูปแบบของความรู้ที่บางครั้งผู้ที่ถูกควบคุมก็ยังไม่รู้ตัว อำนาจในที่นี้จึงไม่ได้ปรากฏในรูปแบบของ กฎหมาย การลงโทษทางอาญา แต่ปรากฏในรูปแบบของความรู้ความคิดที่เสนอผ่านวาทกรรม ฟูโกต์ มองว่าอำนาจกับความรู้เป็นสิ่งที่แยกจากกันไม่ขาด กล่าวคือหากมีความรู้ก็นำไปสู่การควบคุม และ หากมีการควบคุมก็ย่อมต้องอาศัยความรู้ ฟูโกต์มักเขียนคำทั้งสองโดยมีเครื่องหมายคั่น Power/Knowledge (ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร, 2554, น. 83-84)

แฟร์คลัฟ (Fairclough, 1995a) กล่าวถึงอำนาจในลักษณะที่คล้ายคลึงกับฟูโกต์ คือ อำนาจ อาจแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ ได้แก่ อำนาจที่มาจากการใช้กำลัง และอำนาจที่มาจากความยินยอม พร้อมใจ อำนาจในลักษณะหลังนี้พบมากในสังคมสมัยใหม่ กล่าวคือปัจจุบัน "อำนาจ" มีลักษณะที่ ดูเป็นธรรมชาติถ่ายทอดผ่านวาทกรรมและสิ่งสมจนเกิดความยินยอมพร้อมใจไม่ได้เป็นอำนาจใน รูปแบบของการบีบบังคับ ในทำนองเดียวกัน ฟาน ไดก์ (van Dijk, 2008) กล่าวว่า อำนาจใน ความคิดของเขาเองก็เกี่ยวข้องกับ “การควบคุม” กล่าวคือ ผู้ที่มีอำนาจจะใช้ทรัพยากรต่าง ๆ เข้า ควบคุมหรือสร้างวาทกรรม และเมื่อควบคุมวาทกรรมได้ก็จะนำไปสู่การควบคุมความคิด (mind control) และการกระทำ (action)

สิ่งที่นักทฤษฎีวิเคราะห์ให้ความสนใจคือ *การใช้อำนาจที่ทางมิชอบ (abuse of power)* หมายถึง การใช้อำนาจควบคุมผู้อื่นเพื่อประโยชน์ ฟาน ไดจ์ (van Dijk, 2008) กล่าวว่า ทฤษฎีวิเคราะห์เชิงวิพากษ์จะมุ่งเน้นเป็นพิเศษเกี่ยวกับการใช้อำนาจในทางมิชอบ หรือ ในรูปแบบของการมีอำนาจเหนือ (domination) ที่ส่งผลให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันในสังคม และ ความอยุติธรรม (social inequality and injustice) การใช้อำนาจในทางมิชอบเป็นสิ่งที่เห็นประจักษ์ในการใช้ภาษาที่มีการเลือกสรร เช่น การเรียกคนๆ เดียวกันว่า *ผู้ก่อการร้าย* หรือเรียกว่า *นักสู้เพื่อเสรีภาพ* ขึ้นอยู่กับอุดมการณ์ (ideology) ที่ผู้ใช้ภาษามี ในแง่หนึ่งอาจจะกล่าวได้ว่าผู้ควบคุมวาทกรรมจะสร้างความรู้บางอย่างขึ้นมาเพื่อให้คนในสังคมยอมรับอย่างเป็นระบบ มีวิถีของการผลิตและถ่ายทอดไปยังสมาชิกในสังคม การยอมรับหรือถูกควบคุมด้วยความรู้นั้นก็คือการตกอยู่ภายใต้อำนาจ การศึกษาครั้งนี้ อำนาจมาในรูปของวาทกรรมข่าว กล่าวคือ ข่าวได้ผลิตชุดความรู้ความคิดเกี่ยวกับโรฮิงญาแล้วแพร่กระจายไปยังคนในสังคม เกิดการรับและตีความวาทกรรมนั้น

ภาพตัวแทน (Representation) มโนทัศน์เรื่องภาพตัวแทนได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการศึกษาวัฒนธรรม ในภาษาไทยนอกจากคำว่าภาพตัวแทนแล้ว ยังมีนักวิชาการใช้คำอื่น เช่น ภาพเสนอ (เสนาะ เจริญพร, 2548)

ฮอลล์ (Hall, 2013, p. 1) กล่าวว่า “ภาพตัวแทน คือ การใช้ภาษาเพื่อกล่าวถึงบางสิ่งว่าเกี่ยวกับอะไร หรือเพื่อนำเสนอสิ่งต่างๆ เป็นกระบวนการที่ความหมายถูกผลิตและแลกเปลี่ยนระหว่างสมาชิกของวัฒนธรรมนั้นๆ เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษา (language) สัญญา (signs) และรูปภาพต่างๆ (images) ที่ใช้เพื่อนำเสนอ (represent) สิ่งต่างๆ”

ความเป็นมาของแนวคิด “ภาพตัวแทน” เกิดจากการมองว่าภาษาเป็นการประกอบสร้างวัตถุ ผู้คน และเหตุการณ์ต่างๆ ไม่ได้เป็นการสะท้อนอย่างตรงไปตรงมาตามมุมมองความจริงเชิงประจักษ์ (reflective) แต่มองความหมายในฐานะผลผลิตของการประกอบสร้าง (constructive) ฮอลล์ได้นิยามความหมายของคำว่า “ภาพตัวแทน” ว่า

“Representation is the production of the meaning of concepts in our minds through language. It is the link between concepts and language which enables us refer to either the ‘real’ world of objects, people or events, or indeed to imaginary worlds of fictional objects, people and events” (Hall, 2013, p. 3)

จากข้อความข้างต้นอาจกล่าวได้ว่า *ภาพตัวแทน หมายถึง การผลิตความหมายของมโนทัศน์ต่าง ๆ ในความคิดของเราผ่านภาษา เป็นสิ่งที่เชื่อมระหว่างมโนทัศน์กับภาษาซึ่งทำให้สามารถอ้างอิงถึงทั้งโลก ทั้งที่เป็นโลกทางกายภาพของวัตถุ ผู้คนและเหตุการณ์ต่าง ๆ แล้วยังรวมไปถึงโลกในความคิดด้วย*

วาทกรรมกับภาพตัวแทนสัมพันธ์กันตรงที่ภาพตัวแทน เสนอผ่านวาทกรรม เช่น วาทกรรมชวนำเสนอภาพตัวแทนของคนในข่าว วาทกรรมแบบเรียนเสนอภาพตัวแทนของเด็กที่พึงประสงค์ ฯลฯ ดังที่เสนาะ เจริญพร (2548 : 299) กล่าวว่า

“ภาพเสนอ (representation) หมายถึง ภาพจำลองสิ่งหนึ่งสิ่งใดซึ่งนำเสนอผ่านวาทกรรมหรือประดิษฐภรณ์ทางวัฒนธรรมอื่นๆ ในฐานะที่ภาพจำลองนั้นสร้างขึ้นจากการคัดเลือก ประูแต่ง ช้บเน้นคุณลักษณะบางอย่างจากความจริงตามคติความเชื่อ และค่านิยมบางประการ รายละเอียดต่างๆ ที่ปรากฏในภาพเสนอหนึ่งๆ จึงร่วมกันทำหน้าที่สื่อความหมายและคุณค่าอย่างใดอย่างหนึ่งในเชิงวัฒนธรรมเกี่ยวกับสิ่งนั้นๆ ภาพเสนอไม่ได้เป็นเครื่องบ่งชี้ว่าความจริงเป็นเช่นไร เพราะมิใช่ภาพถ่ายสะท้อน แต่บ่งบอกให้ทราบว่าผู้คนในสังคมอย่างน้อยกลุ่มหนึ่งมีความเชื่อ ความคาดหวัง และให้ความหมาย คุณค่าต่อสิ่งที่ถูกนำเสนออย่างไร”

ฮอลล์กล่าวว่า เราใช้คำศัพท์ต่างๆ เพื่อนำเสนอมนทัศน์ และยังสามารถใช้อ้างถึงหรือระบุ (designate) ทั้งในโลกที่เป็นกายภาพและในโลกจินตนาการ เช่น “เหล่านางฟ้ากำลังเดินร่าอยู่บนปลายเข็ม” เมื่อพูดประโยคนี้เราจะเกิดภาพขึ้นมาในความคิดทั้งที่ไม่เคยเห็นเหตุการณ์ดังกล่าวจริงๆ ภาพตัวแทนจึงเป็นการให้ความหมายกับสรรพสิ่งผ่านภาษา รวมถึงสำนึกร่วม (sense) ของสมาชิกในสังคมที่มีต่อผู้คน วัตถุ และเหตุการณ์ต่างๆ ตลอดจนช่วยทำให้เห็นว่าเราสามารถแสดงความคิดที่ซับซ้อน และสื่อสารเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ไปยังผู้อื่นได้อย่างไร

ระบบของภาพตัวแทน (systems of representation) ประกอบด้วย 2 กระบวนการ **ขั้นแรก** เป็นกระบวนการที่วัตถุ ผู้คน และเหตุการณ์ต่างๆ ประมวลในความคิด เรียกว่า *ภาพตัวแทนในใจ* หรือ *mental representations* ขั้นตอนนี้มีมโนทัศน์ต่างๆ จะถูกจัดให้เป็นระบบระเบียบ (organized) ฮอลล์กล่าวว่าเราใช้หลักของ*ความเหมือนและความแตกต่าง*เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์ต่างๆ หรือแยกสิ่งหนึ่งออกจากอีกสิ่งหนึ่ง ฮอลล์ยกตัวอย่างว่าคุณลักษณะบางประการของ “นก” และ “เครื่องบิน” หากมองความเหมือนกันก็คือเป็นสิ่งที่บินในท้องฟ้า แต่เราจะ

สามารถแยกทั้งสองออกจากกันด้วยลักษณะที่แตกต่างคือ นกเป็นสิ่งที่เกิดจากธรรมชาติ ในขณะที่เครื่องบินเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น สมาชิกในสังคมสามารถสื่อสารกันได้ เพราะเรามีแผนที่เชิงความคิด (Conceptual map) ร่วมกัน และนั่นเป็นเหตุให้เราตีความหรือรู้สึกเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ในวิถีที่คล้ายๆ กัน อย่างไรก็ตามการมีแผนที่เชิงความคิดร่วมกันยังไม่เพียงพอ แต่ต้องสามารถนำเสนอหรือแลกเปลี่ยนความหมายและมโนทัศน์ต่างๆ ได้ด้วย ทั้งนี้จะสามารถทำได้ก็เมื่อมีการใช้ภาษาร่วมกัน ดังนั้นกระบวนการ **ขั้นที่สอง** ของ “ระบบของภาพตัวแทน” จึงเป็นกระบวนการที่ความคิดที่มีร่วมกัน ได้ถูกแปลเป็นภาษา ทั้งนี้ภาษาในที่นี้เป็นความหมายอย่างกว้างหมายรวมทั้งระบบการเขียน การพูด ภาพถ่าย ฯลฯ

กล่าวโดยสรุป ระบบการนำเสนอภาพตัวแทน แบ่งเป็น 2 ชั้น ชั้นแรกเป็นการให้ความหมายแก่สรรพสิ่งผ่านการประกอบสร้างชุดความหมาย ของสิ่งต่างๆ ทั้งผู้คน เหตุการณ์ วัตถุ ความคิดในเชิงนามธรรม ฯลฯ ชั้นตอนนี้จะมีการจัดประเภทและจัดการมโนทัศน์ต่างๆ เป็นระบบในความคิด ชั้นที่สอง เป็นการถ่ายทอดภาพแทนในความคิดออกมาแลกเปลี่ยนกับสมาชิกในสังคม ผ่านการใช้ภาษา

ในกรณีของโรฮิงญา สื่อมวลชนอาจจะเข้าไปประสบกับเหตุการณ์เกี่ยวกับชาวโรฮิงญา ในขั้นตอนดังกล่าวสื่อจะจดจำรายละเอียดของเหตุการณ์เหล่านั้น ต่อมาจึงถ่ายทอดสิ่งที่ตนพบไปยังผู้อ่านผ่านการใช้ภาษา รูปภาพ ฯลฯ ดังนั้นผู้รับสารในสังคมที่อ่านข่าวจึงรับสารที่เป็นภาพตัวแทน ไม่ได้เกิดจากการเข้าไปประสบกับเหตุการณ์ด้วยตนเอง

ภาษาในความหมายของฮอลล์ (Hall, 2013, pp. 16 – 18) เป็นภาษาในความหมายอย่างกว้าง เขาได้กล่าวถึงภาษาตามมุมมองของสัญวิทยาวิทยาว่า เฟอร์ดินานด์ เดอ โซซูร์กล่าวว่า “ภาษาเป็นระบบของสัญญาณ” สัญญาณ (signs) ในที่นี้คือสิ่งที่ใช้สื่อความหมายได้ เช่น เสียง รูปภาพ รูปเขียน ภาพวาด ภาพถ่าย ฯลฯ สิ่งเหล่านี้ใช้เพื่อแสดงหรือสื่อสารความคิดต่างๆ โซซูร์แบ่งสัญญาณออกเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกเรียกว่า “**รูปสัญญาณ/ตัวกำหนดความหมาย**” (signifier) เป็นสิ่งที่เข้าใจและรับรู้ได้ผ่านประสาทสัมผัส เช่น รูป คำศัพท์ ภาพถ่าย ฯลฯ ส่วนที่สองเรียกว่า “**ความหมายสัญญาณ/ความหมายที่ถูกกำหนด**” (signified) ส่วนนี้เป็นความคิดหรือมโนทัศน์ต่าง ๆ ในความคิด ความสัมพันธ์ของทั้งสองส่วนนี้ คือ สมาชิกในแต่ละสังคมจะกำหนด รูปสัญญาณ/ตัวกำหนดความหมายที่เชื่อมโยงไปยังความคิดหรือมโนทัศน์ร่วมกัน เช่น มโนทัศน์เกี่ยวกับต้นไม้ซึ่งเป็นสิ่งมีชีวิตที่มีองค์ประกอบ คือ ราก ลำต้น กิ่ง ก้าน ใบ ในภาษาไทยได้กำหนดรูปภาพ “ต้นไม้” เพื่อแทนมโนทัศน์ดังกล่าว และในภาษาอื่น ๆ จะเลือกรูปภาพที่ต่างออกไป

ศิริพร รักดีผาสุข (2561, น.103) ได้สรุปความสัมพันธ์ระหว่าง*ภาพตัวแทนกับวาทกรรม*ว่า วาทกรรมเป็นการประกอบสร้างภาพตัวแทนความหมายของบุคคลต่าง ๆ ขึ้นมา เช่น คนดี – คนเลว ผู้หญิง – ผู้ชาย ทั้งนี้การประกอบสร้างภาพตัวแทนยังเกี่ยวข้องกับจุดยืนหรือมุมมองที่บุคคลมีต่อสรรพสิ่ง และผ่านการเลือกสรร ตัดสิน ประเมินค่าอย่างสอดคล้องกับจุดยืน ก่อนที่จะนำเสนอผ่านภาษา

จากที่กล่าวมาจะเห็นว่าภาพตัวแทนกับวาทกรรมสัมพันธ์กันตรงที่วาทกรรมเป็นวิถีที่เรา กล่าวถึงสิ่งต่าง ๆ อย่างเป็นระบบผ่านภาษา ภาพตัวแทนเป็นผลผลิตของวาทกรรม งานวิจัยนี้จะวิเคราะห์ให้เห็นว่า วาทกรรมข่าวได้ผลิตภาพตัวแทนของชาวโรฮิงญาอย่างไรบ้าง ภาพใดเป็นภาพที่เด่นชัดแล้วเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น

2.1.2 ข่าวและบทบาทหน้าที่ของข่าว

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (2556, น.190) นิยามความหมายของ “ข่าว” ว่า *“คำบอกเล่าเรื่องราวโดยปรกติมักเป็นเรื่องเกิดใหม่หรือเป็นที่สนใจ, คำบอกกล่าว, คำเล่าลือ”* ความหมายของข่าวตามที่นิยามข้างต้นนี้ เป็นความหมายข่าวโดยทั่วไปที่หมายถึงข้อเท็จจริง ใดๆก็ตามมุมมองทางการศึกษาวาทกรรมมองข่าวต่างออกไปว่าข่าวไม่ได้เพียงแค่บอกเรื่องราว ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นแต่เพียงเท่านั้น แต่ยังเป็นวาทกรรมที่ประกอบสร้างสิ่งต่าง ๆ ในสังคม และไม่ได้สะท้อนภาพทุกอย่างตามความเป็นจริง แต่เกิดจากการคัดสรร คัดกรอง ก่อนจะนำเสนอ ดังที่ แฟร์คลัฟ กล่าวไว้

“A basic assumption is that media texts do not merely ‘mirror realities’ as is sometimes naively assumed; they constitute version of reality in ways which depend on the social position and interests and objectives of those who produce them. They do through choices which are made at various levels in the process of producing texts.” (Fairclough, 1995, pp. 103-104)

จากข้อความข้างต้นชี้ให้เห็นว่าข่าวไม่ได้เป็นกระจกสะท้อนความจริงตามที่คนมักเข้าใจ แต่ข่าวประกอบสร้างเรื่องราวของความจริงที่ขึ้นอยู่กับตำแหน่งทางสังคม ผลประโยชน์ วัตถุประสงค์ของผู้ผลิตข่าว ทั้งนี้กระบวนการผลิตด้วยบทต่างๆ ยังผ่านการเลือกสรรในขั้นต่างๆ ด้วย

หากพิจารณาถึงเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในแต่ละวันจะพบว่ามีย่านจำนวนมาก แต่มีเพียงบางส่วนเท่านั้นที่จะกลายมาเป็น “ข่าว” ทั้งนี้เกิดจากระบวนการคัดกรอง เลือกสรรเหตุการณ์ที่จะไปสู่ผู้รับสาร เรียกว่า “นายประตูข่าวสาร” (Gatekeeper)

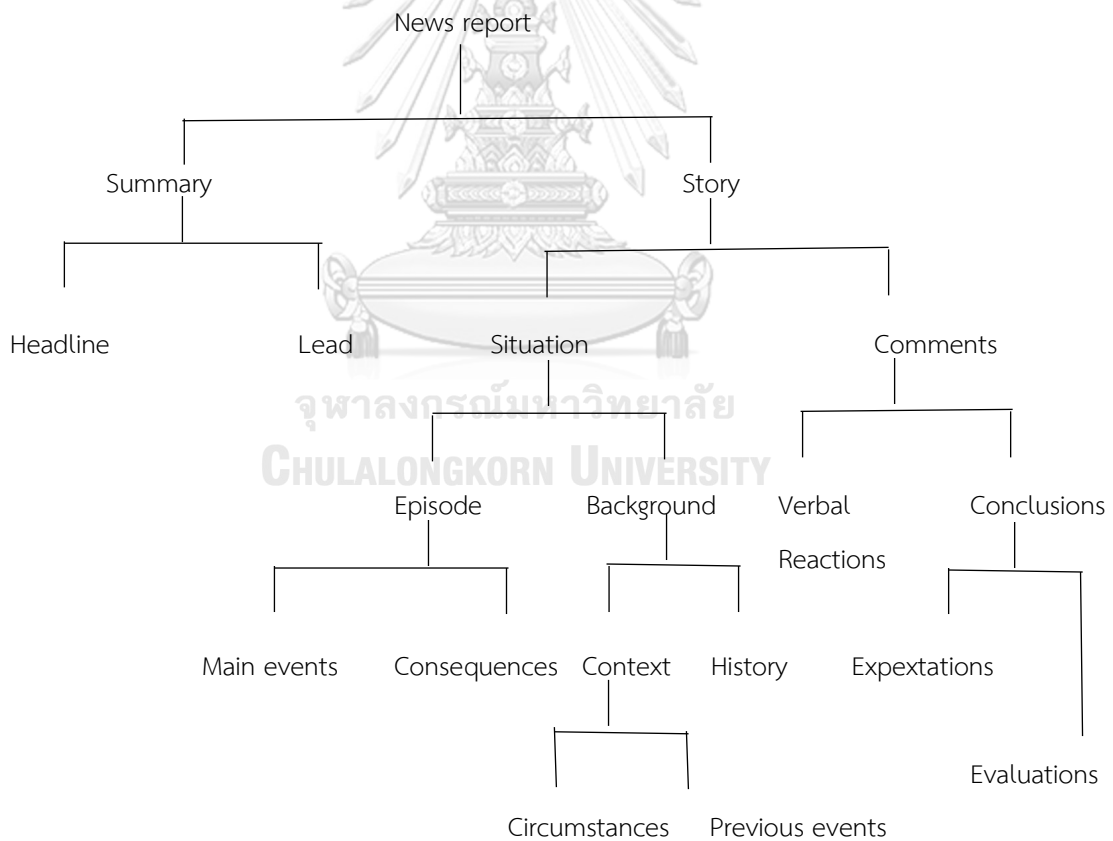
“นายประตูข่าวสาร” เป็นกระบวนการของการเลือกสรรและประดิษฐ์ข้อมูลจำนวนมหาศาลให้กลายเป็นข้อความที่จำกัดไปถึงประชาชนในแต่ละวัน กระบวนการนี้เป็นบทบาทหน้าที่สำคัญของสื่อมวลชนให้กำเนิดโดยเคิร์ท เลวิน เขาชี้ให้เห็นว่าข่าวสารที่แพร่กระจายไปยังผู้คนในสังคมจะต้องผ่านส่วนที่คัดกรองที่เปรียบเหมือนประตู ผู้ที่ทำหน้าที่คัดกรองหรือเป็นนายประตู เช่น นักข่าว นักเขียน ตลอดจนบรรณาธิการ นายประตูข่าวสารเป็นผู้กำหนดว่าอะไรที่จะเป็นความจริงทางสังคม ทั้งนี้การควบคุมว่าทิศทางของข้อมูลว่าอะไรควรนำเสนอหรืออะไรควรตัดทิ้งไปจัดเป็นการควบคุมทางสังคมอย่างหนึ่ง กล่าวคือ การควบคุมสื่อคือการควบคุมความคิดของผู้คนในสังคมด้วย (Shoemaker & Vos, 2009)

การเลือกสรรว่าสิ่งใดควรจะเป็นข่าวหรือไม่ควรเป็นนั้น สื่อมวลชนจะมีเกณฑ์ที่ใช้ตัดสินเกณฑ์ดังกล่าวอาจจะมีชื่อเรียกที่แตกต่างกัน เช่น คุณค่าเชิงข่าว (news values) คุณค่าความเป็นข่าว (newsworthy) เกณฑ์ความเป็นข่าว (news criteria) ทั้งนี้โดยทั่วไปแล้วเกณฑ์ที่ใช้พิจารณาว่าเหตุการณ์ใดสามารถเป็นข่าวได้ประกอบด้วย *ความทันต่อเวลา* (Timeliness) การทำข่าวนั้นความใหม่และทันต่อเวลาเป็นสิ่งที่สำคัญ เนื่องจากเหตุการณ์บางเหตุการณ์เมื่อผ่านเวลาไปช่วงหนึ่งแล้วผู้อ่านจะไม่ให้ความสนใจ *ความใกล้ชิด* (Proximity) ผู้คนสนใจสิ่งที่เกี่ยวข้องกับถิ่นฐานของตนเองมากกว่าสิ่งที่เกิดไกลตัว *การมีผลกระทบ* (impact or Consequence) เหตุการณ์ที่มีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของผู้คนในสังคม *ความแปลกใหม่* (Novelty and Rarity) สิ่งที่ไม่ได้เกิดขึ้นเป็นปกติหากเกิดขึ้นจะเป็นข่าว *ความขัดแย้ง* (Conflic) เหตุการณ์ความขัดแย้ง การกระทบกระทั่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจะเป็นข่าวได้ และปัจจัยนี้เป็นเหตุให้ข่าวส่วนใหญ่มักเป็นข่าวที่ไม่ดี *ปฏิกิริยาสนใจ* (Human interest) ตามปกติแล้วผู้คนมักสนใจผู้อื่นในสังคม เช่น เหตุการณ์ไฟไหม้อาคาร ฯลฯ *ความมีชื่อเสียง* (Prominence) ผู้คนจะสนใจผู้ที่มีชื่อเสียงถ้าคนทั่วไปมีสัมพันธภาพอาจจะไม่เป็นข่าว แต่หากประธานาธิบดีมีสัมพันธภาพจะเป็นข่าว

ผู้วิจัยจะใช้แนวคิดเรื่องนายประตู่ข่าวสารและคุณค่าเชิงข่าวที่มาช่วยอธิบายวิถีปฏิบัติทางวาทกรรม (discours practice) โดยเฉพาะวิถีของการผลิตตัวบท (text production) เพื่อให้เห็นขั้นตอนการผลิตและนำเสนอข่าว

หลังจากได้กล่าวถึงวิถีของการผลิตข่าวสารรวมถึงหลักเกณฑ์ที่ช่วยคัดสรรเหตุการณ์ต่างๆ มาเสนอแล้ว ต่อไปผู้วิจัยจะกล่าวถึงลักษณะทั่วไปของข่าว โดยทั่วไปแล้วการเขียนข่าวมักจะบรรยายให้เห็นว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร และอย่างไร ทั้งนี้เมื่อพิจารณาองค์ประกอบและเหตุการณ์ในข่าวแล้ว ฟาน ไคก์ (van Dijk, 1988, p. 55; 1991, p. 119) ได้สรุปออกมาเป็น **แผนผังแม่บทของข่าว** (prototypical news schema) ดังต่อไปนี้

แผนผังที่ 2 แผนผังแม่บทของข่าว (prototypical news schema)

จากแผนผังข้างต้นจะเห็นว่า การรายงานข่าว (news report) จะประกอบด้วย 2 ส่วนใหญ่ๆ **ส่วนแรก** คือส่วนสรุป (summary) ส่วนนี้เสนอผ่านสิ่งที่เรียกว่า พาดหัวข่าว (headline) และส่วนนำ (lead) ฟาน ไค์กล่าวว่าโดยทั่วไปแล้วผู้รับสารจะเข้าใจเหตุการณ์โดยสรุปจากส่วนที่เป็น พาดหัว และความนำของข่าว **ส่วนที่สอง** คือ ส่วนเนื้อหา (story) ส่วนนี้ประกอบด้วย สถานการณ์ (situation) และ ส่วนความคิดเห็น (comments) มีรายละเอียดดังนี้

สถานการณ์ในข่าวจะประกอบด้วย กรณี (episode) ส่วนนี้จะให้รายละเอียดที่เป็นเหตุการณ์หลัก (main events) ที่อาจจะประกอบด้วยเหตุการณ์หลายเหตุการณ์และผลสืบเนื่องของเหตุการณ์ (consequences) นอกจากนี้ยังประกอบด้วยภูมิหลัง (background) ส่วนนี้อาจจะให้บริบท (context) ที่เป็นสภาพแวดล้อมของเหตุการณ์ (circumstances) และเหตุการณ์ก่อนหน้า (previous events) และอาจจะเป็นเรื่องทางประวัติศาสตร์ (history)

เนื้อหาที่เป็นส่วนความคิดเห็นจะประกอบด้วยปฏิกิริยาเกี่ยวกับการพูด (verbal reactions) และการสรุป (conclusion) ฟาน ไค์กล่าวว่า การสรุปอาจจะเป็นการประเมินค่า (evaluations) และความคาดหวัง (expectations) อย่างไรก็ตามข่าวบางข่าวอาจไม่ได้มีองค์ประกอบครบถ้วนตามแผนผังแม่บทของข่าวนี้นี้ แต่แผนผังนี้จะช่วยให้เห็นองค์ประกอบด้านเนื้อหาโดยรวมของข่าว

ผู้วิจัยจะใช้แผนผังแม่บทของข่าวข้างต้นนี้มาช่วยจัดประเภทองค์ประกอบต่างๆ ในข่าว เมื่อวิเคราะห์ความหมายระดับมหภาค (semantic macrostructure) ในบทที่ 3

สื่อออนไลน์ (online media) ในอดีตสื่อกระแสหลัก (mass media) จะถูกนำเสนอผ่านช่องทางสำคัญ ได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์เท่านั้น แต่เมื่อเข้าสู่ยุคอินเทอร์เน็ตสื่อได้ปรับตัวด้วยการสร้างเว็บไซต์ของตนเองควบคู่ไปกับการนำเสนอในสื่อเดิม บางสำนักข่าวเผยแพร่ข่าวในรูปแบบดิจิทัลแต่เพียงอย่างเดียว ไม่มีฉบับพิมพ์ สื่อออนไลน์จึงเป็นสื่อใหม่ที่เข้ามามีบทบาทมากขึ้นจากเดิม ทั้งนี้ในอนาคตมีการคาดการณ์ว่าสื่อออนไลน์จะเป็นสื่อที่คนในสังคมนิยมบริโภคมากขึ้น เนื่องจากประชากรของโลกที่เกิดในปี 2525 เป็นต้นมาจัดเป็นประชากรรุ่นที่คุ้นเคยกับการใช้เทคโนโลยี และประชากรที่เกิดในปี 2553 เป็นต้นมาจัดเป็นเจนเนอเรชันแอลฟา (Generation Alpha) คือ เป็นรุ่นของประชากรที่เติบโตมาพร้อมกับเทคโนโลยี มีความคุ้นชินกับอุปกรณ์เหล่านี้ตั้งแต่เด็ก เป็นกลุ่มที่ถูกเรียกว่า “digital native” (สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2559, น. 11)

การกำเนิดขึ้นของสื่อออนไลน์มีผลต่อการผลิตและบริโภคข่าวที่เปลี่ยนไปในบางแง่มุม ประการแรกสื่อออนไลน์มีลักษณะผสมผสาน (Hypermedia) กล่าวคือ การเผยแพร่ข้อมูลของออนไลน์อาจจะประกอบด้วยตัวอักษร ภาพ และเสียง เป็นเหมือนการหลอมรวมของสื่อโทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์รวมกัน ประการที่สองสื่อออนไลน์เป็นสื่อที่ผู้ผลิตและผู้รับสารเกิดขึ้นพร้อม ๆ กัน

(synchronous) คือ ทันทีที่สื่อออกไปผู้บริโภครับสารได้ทันที ไม่มีระยะเวลาชั้นแบบสื่อเดิม เช่น หนังสือพิมพ์มีกระบวนการเข้าโรงพิมพ์และจัดจำหน่ายที่มีช่วงของระยะเวลาเข้ามาเกี่ยวข้อง ประการที่สามความเร็วของเทคโนโลยีส่งผลให้พฤติกรรมการบริโภคข่าวของคนในสังคมมีแนวโน้มที่เปลี่ยนไป กล่าวคือ คนในสังคมคาดหวังการรับรู้ข่าวสารในลักษณะที่รายงานความเคลื่อนไหวแบบ นาทีต่อนาที (Mooney & Evans, 2015)

มูนีและอีวานส์ (Mooney & Evans, 2015) อธิบายว่า สื่อเดิม (traditional media) กับ ข่าวออนไลน์มีลักษณะที่ต่างกันในส่วน เช่น ข่าวหนังสือพิมพ์จะดึงดูดผู้อ่านด้วยการพาดหัวข่าวที่เรียกร้องความสนใจ โครงสร้างของข่าวหนังสือพิมพ์จึงมีรูปแบบการจัดวางที่จะกำหนดการลำดับ เนื้อหาจากส่วนสำคัญไปหารายละเอียด ทั้งนี้การคัดเลือกข่าวจะมีความสัมพันธ์กับแนวคิดคุณค่าเชิงข่าว การลำดับเนื้อหาในหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับจะค่อนข้างคงตัวและไม่เปลี่ยนแปลงนัก กล่าวคือ ผู้อ่านจะทราบว่าส่วนไหนเป็นข่าวอาชญากรรม ข่าวการเมือง ข่าวกีฬา และข่าวบันเทิง ในขณะที่ข่าวออนไลน์จะมีรูปแบบการจัดวางของเว็บไซต์เป็นข้อกำหนด หน้าตาของข่าวออนไลน์ จะขึ้นอยู่กับอุปกรณ์ที่ใช้เพื่อเข้าถึงข่าวด้วย การจัดประเภทข่าวจะแบ่งออกเป็นหมวดหมู่ในเว็บไซต์ อาจจะมีการเน้นให้เห็นว่าข่าวใดเป็นข่าวเด่นติดอันดับในเวลานั้น และอาจจะมีช่องสำหรับค้นหาข่าวที่จะทำให้ผู้อ่านสามารถหาข่าวที่ต้องการได้ พาดหัวข่าวจะเรียงกันเป็นประเด็นเพื่อให้ผู้อ่านสามารถกดเข้าไปอ่านข่าวฉบับเต็มได้ ทั้งนี้ข่าวออนไลน์ไม่ได้เป็นเพียงสื่อออนไลน์ของหนังสือพิมพ์เท่านั้น แต่เป็นการหลอมรวมลักษณะของสื่อทั้งโทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์เข้าด้วยกัน รูปแบบของข่าวออนไลน์เอื้อให้ผู้บริโภคแสดงความคิดเห็นได้ ทั้งนี้อาจจะมีผู้ที่แสดงความเห็นต่อข่าวที่อ่าน และผู้ที่แสดงความคิดเห็นต่อผู้ที่แสดงความเห็นด้วยตัวเอง

2.1.3 กรอบการวิเคราะห์วาทกรรม

หลังจากที่ได้กล่าวถึงนิยามคำศัพท์วาทกรรม อำนาจ ภาพตัวแทน และแนวคิดเกี่ยวกับวาทกรรมข่าวซึ่งเป็นกรอบแนวคิดสำคัญที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยไปแล้ว หัวข้อนี้ผู้วิจัยจะกล่าวถึง **กรอบการวิเคราะห์วาทกรรม** ทั้งนี้งานวิจัยนี้ผู้วิจัยจะประยุกต์ใช้กรอบการวิเคราะห์ของแฟร์คลีฟ และพาน ไคค์ ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์เป็นประเภทของการศึกษาวาทกรรมที่มุ่งวิเคราะห์วิถีของการใช้อำนาจในทางมิชอบ การครอบงำ ความไม่เสมอภาคที่ปรากฏในภาษาพูดและภาษาเขียนใน

ปรับทิศทางสังคมการเมือง เพื่อทำความเข้าใจ เผยให้เห็น และในท้ายที่สุดคือต่อต้านความไม่เสมอภาคในสังคมดังที่ฟาน ไคก์ กล่าวไว้ว่า

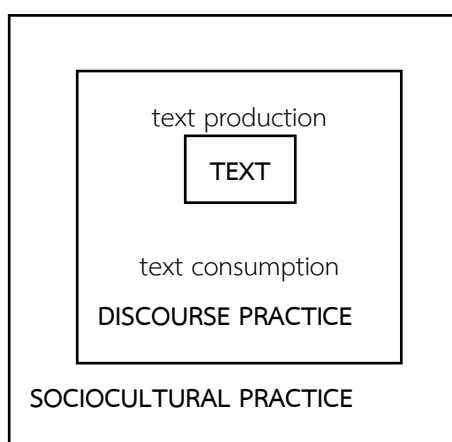
Critical discourse analysis (CDA) is a type of discourse analytical research that primarily studies the way social power abuse, dominance, and inequality are enacted, reproduced and resisted by text and talk in the social and political context. With such dissident research, critical discourse analysis take explicit position, and thus want to understand, expose and ultimately resist social inequality. (van Dijk, 2008, p. 85)

แฟร์คลัฟ (Fairclough, 1995, p. 57) ได้เสนอกรอบการวิเคราะห์ที่ใช้กันอย่างแพร่หลาย เขากล่าวว่าวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ คือ อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างมิติทั้ง 3 ด้าน ได้แก่

ตัวบท (Text) อาจเป็นภาษาเขียนหรือภาษาพูด ภาษาพูดอาจจะเป็นการพูดอย่างเดียว เช่น วิทยู หรือการพูดและมีภาพ เช่น โทรทัศน์

วิถีปฏิบัติทางวาทกรรม (Discourse practice) คือ กระบวนการผลิตตัวบทและการบริโภคตัวบท (production and consumption)

วิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรม (Sociocultural practice) คือ สังคมและวัฒนธรรมที่เหตุการณ์การสื่อสารนั้นๆ เป็นส่วนประกอบหนึ่ง กรอบการวิเคราะห์วาทกรรมของแฟร์คลัฟ สามารถสรุปได้ตามรูปต่อไปนี้

แฟร์คลัฟ (Fairclough, 1995, p. 58) กล่าวว่า **ตัวบท (Text)** มีหน้าที่หลัก 3 ด้าน ได้แก่ หน้าที่ด้านถ่ายทอดความคิด (ideational) หน้าที่ด้านบุคคลสัมพันธ์ (interpersonal) และหน้าที่ด้านการเรียบเรียงความ (textual) แต่ละด้านก็จะมีระบบของตัวเลือก (system of choices) มุมมองที่มีต่อตัวบทตามที่ได้กล่าวไปนี้ ทำให้เห็นว่าตัวบทเป็นการสร้างหรือสถาปนาระบบของความรู้และความเชื่อต่างๆ และความสัมพันธ์ทางสังคม

วิถีปฏิบัติทางวาทกรรม (Discourse practice) เป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการของการผลิตตัวบทและการบริโภคตัวบท มิติดังนี้เป็นสิ่งที่เชื่อมระหว่างสังคมและตัวบท

วิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรม (Sociocultural practice) มิติดังนี้เป็นสิ่งที่นามธรรม แฟร์คลัฟกล่าวว่าอาจจะวิเคราะห์สถานการณ์ที่เป็นปริบทแวดล้อม สถาบันที่เกี่ยวข้องกับวาทกรรม และระดับที่กว้างที่สุดคือกรอบแนวคิดทางสังคมวัฒนธรรม

ณัฐพร พานโพธิ์ทอง (2556, น. 57) ได้กล่าวถึงการวิเคราะห์ตัวบทตามแนวทางของแฟร์คลัฟว่าประกอบด้วย 1) **การวิเคราะห์ภาษา** ส่วนนี้จะเป็น การวิเคราะห์ภาษาระดับเสียงถึงระดับประโยค และการวิเคราะห์ภาษาระดับตัวบทที่จะวิเคราะห์การเชื่อมโยงระหว่างประโยค และการวิเคราะห์โครงสร้างและการจัดเรียงองค์ประกอบของตัวบท 2) **การวิเคราะห์สหบท** คือการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวบทกับตัวบทอื่น ๆ การวิเคราะห์ส่วนนี้จะประกอบด้วยการวิเคราะห์ระเบียบวาทกรรม ถ้อยคำที่ยกมากล่าวใหม่ และสมมติฐานหรือสิ่งที่นักภาษาศาสตร์รู้จักในคำว่า **มูลบท**”

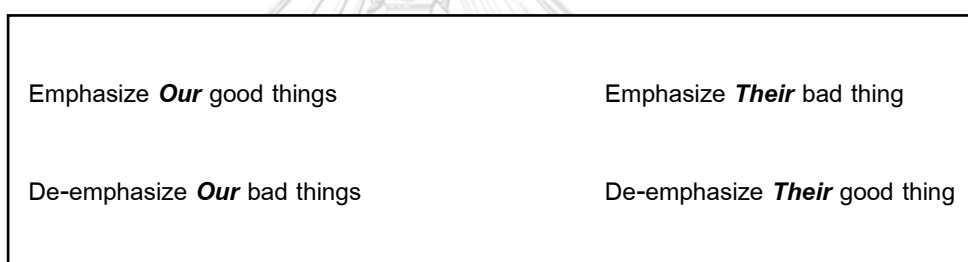
พาน ไต่ (van Dijk, 2008) กล่าวว่า แม้ว่าการใช้ชื่อวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ (*Critical Discourse Analysis - CDA*) จะเป็นชื่อที่ถูกนำไปใช้ทั่วไปในวงกว้างแล้ว แต่ พาน ไต่ อาจจะเสนอให้เปลี่ยนมาเรียกว่าการศึกษาวาทกรรมเชิงวิพากษ์ (*Critical Discourse Studies - CDS*) ด้วยเหตุผลหลายประการ เหตุผลหลักคือ CDS ไม่ใช่กระบวนการ (method) ของการวิเคราะห์วาทกรรม แต่ CDS ใช้ระเบียบวิธีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการวิเคราะห์ร่วมกันขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ในการวิเคราะห์ ลักษณะธรรมชาติของข้อมูลที่ศึกษา ความสนใจและคุณสมบัติของนักวิจัย และข้อจำกัดของบริบทการศึกษา

นอกจากนี้พาน ไต่ก็ยังกล่าวว่าการศึกษาวาทกรรมเชิงวิพากษ์ควรมุ่งเน้นการศึกษาประกอบด้วย 1) การศึกษาวาทกรรมเชิงวิพากษ์ควรเลือกที่จะสนับสนุนกลุ่มคนที่ถูกครอบงำ (dominated groups) 2) ควรมุ่งเน้นความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนระหว่าง โครงสร้างทางสังคม (social structure) และ โครงสร้างของวาทกรรม (discourse structure)

ฟาน ไดก์ (van Dijk, 2003; 2008) แบ่งการวิเคราะห์เป็น 2 ระดับ ได้แก่ **ระดับมหภาค** (macro level) ส่วนนี้จะเป็นการศึกษาวิเคราะห์สังคมในประเด็นเกี่ยวกับอำนาจ ความไม่เท่าเทียมกัน **ระดับจุลภาค** (micro level) คือการวิเคราะห์ภาษา การวิเคราะห์ส่วนนี้ถือเป็นการศึกษาสิ่งที่เป็นรูปธรรมซึ่งจะเชื่อมโยงไปกับระดับมหภาคซึ่งจะเป็นนามธรรม

สำหรับการวิเคราะห์ตัวบท ฟาน ไดก์ (van Dijk, 2009, pp. 396 – 398) ได้กล่าวถึงการวิเคราะห์อุดมการณ์โดยใช้แนวคิดที่เขาเรียกว่า จัตุรัสอุดมการณ์ หรือ *ideological square* คือ วิเคราะห์การนำเสนอพวกเรา (Us) และพวกเขา (Them) ซึ่งโดยทั่วไปจะแบ่งออกเป็น 4 ด้านตามรูปด้านล่างนี้

แผนผังที่ 4 แผนผังจัตุรัสอุดมการณ์ (*ideological square*)

จากกรอบการวิเคราะห์นี้ ฟาน ไดก์ อธิบายว่าการวิเคราะห์ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ *การเน้นสิ่งที่* เป็นบวกของพวกเรา *การเน้นสิ่งที่* เป็นลบของพวกเรา *การลดสิ่งที่* เป็นลบของพวกเรา *และการลด* สิ่งที่เป็นบวกของพวกเรา จะทำให้เห็น **การแบ่งขั้วพวกเขา พวกเรา** ในวาทกรรม เช่น เมื่อกล่าวถึงชนกลุ่มน้อย ผู้อพยพวาทกรรมอาจจะพยายามไม่กล่าวถึงด้านบวกของพวกเรา แต่เน้นการนำเสนอ ด้านลบของคนกลุ่มนี้ และเมื่อกล่าวถึงกลุ่มของตนเองซึ่งเป็นพวกเราก็มักจะเน้นด้านที่เป็นบวกของกลุ่มตน หากมีสิ่งที่เป็นลบก็จะพยายามไม่กล่าวถึง

ฟาน ไดก์อธิบายว่าจัตุรัสอุดมการณ์จะทำให้เห็นการนำเสนอตนเองในเชิงบวก (positive self-presentation) และการเสนอผู้อื่นในเชิงลบ (negative other-presentation) ทั้งนี้ ฟาน ไดก์ (van Dijk, 2009, pp. 397 – 398) กล่าวว่า การเน้นคุณลักษณะด้านลบของคนที่อยู่นอกกลุ่มจะ

กระทำผ่านโครงสร้างทางความหมาย (semantic structures) ซึ่งสามารถวิเคราะห์ได้จากลักษณะต่างๆ ดังต่อไปนี้

หัวข้อเรื่องต่างๆ ในทางลบ (negative topics) หรือความหมายระดับมหภาค (sematic macrostructure) คือ เรื่องราวโดยรวมที่พรรณนา “พวกเขา” จะเกี่ยวข้องกับการละเมิดบรรทัดฐาน ค่านิยม การเบียดเบียน การคุกคาม ความไม่ปลอดภัย อาชญากรรม การไร้ความสามารถ ฯลฯ

ระดับของการพรรณนา (level of description) คือ การดูว่าการบรรยายเป็นแบบทั่วไปหรือแบบเฉพาะเจาะจง โดยทั่วไปคุณลักษณะทางด้านลบของพวกเขา รวมถึงการกระทำต่างๆ จะถูกพรรณนาถึงแบบเจาะจงรายละเอียดมากกว่าพวกเรา

ระดับของความสมบูรณ์ (Degree of completeness) คือ การพิจารณาระดับของการพรรณนาในแต่ละชั้น รายละเอียดต่างๆ จะถูกกล่าวถึงเมื่อเป็นการกระทำหรือคุณสมบัติด้านลบของพวกเขา

ระดับของความละเอียด (Granularity) คือ การพิจารณาความละเอียดกับความคลุมเครือ คุณลักษณะและการกระทำด้านลบของพวกเขาจะถูกบรรยายอย่างละเอียดแม่นยำกว่าพวกเรา

ความหมายเป็นนัย (Implications) คือ การพิจารณาเรื่องราวในวาทกรรม เรื่องราวต่างๆ จะถูกใช้เพื่อสื่อความหมายด้านลบเกี่ยวกับพวกเขา

มูลบท (presuppositions) ข้อสันนิษฐานต่างๆ เกี่ยวกับพวกเขาจะเป็นเชิงลบ

การจัดประเภท (denomination) พวกเขาจะถูกกำหนดชื่อหรือระบุเป็นความแตกต่างจากพวกเรา เช่น การเป็นคนแปลกหน้า ผู้อพยพ ผู้อื่น ฝ่ายตรงข้าม ศัตรู ฯลฯ

การระบุคุณสมบัติ (predication) ข้อสรุปในเนื้อหาสื่อคุณลักษณะด้านลบไปยังพวกเขา

ทัศนภาวะ (modality) คือ คุณลักษณะด้านลบของพวกเขาจะถูกเสนอว่าเป็นเนื้อแท้โดยธรรมชาติ (inherent)

การเป็นผู้กระทำ (agency) เมื่อพิจารณาบทบาทในฐานะผู้ร่วมเหตุการณ์ การกระทำของพวกเขาที่เกี่ยวข้องด้านลบจะถูกเน้น และการกระทำที่เป็นลบของพวกเราจะถูกลดทอน

หัวข้อเรื่องกับการจัดการความเห็น (Topic vs. comment organization) คือ การจำแนก ระหว่างข้อมูลที่ทราบแล้วกับข้อมูลใหม่ในประโยค เช่น การใช้มูลบท

จุดเน้น (Focus) ผู้ร่วมเหตุการณ์การกระทำบางอย่างอาจจะถูกเน้นเป็นพิเศษ เช่น การเน้นเสียงหนัก ขนาด สี ฯลฯ เพื่อที่จะดึงความสนใจ รวมไปถึงการเน้นการกระทำด้านลบของพวกเขาด้วย

ฟาน ไดก์ (van Dijk, 2009, p. 402) ได้ยกตัวอย่างการนำเสนอภาพตัวแทนของผู้อพยพในวาทกรรมของนักการเมืองพรรคอนุรักษ์นิยมของสเปน พบว่า ผู้อพยพถูกนำเสนอว่าเป็นปัญหาของพลเมืองทุกคน ลักลอบเข้าทางชายแดน เกี่ยวข้องกับความรุนแรง การรุกราน การเข้ามาทางชายแดน ถูกเสนอว่าเป็นการคุกคามประเทศสเปน นอกจากนี้กลุ่มผู้อพยพยังถูกระบุว่าเป็นแก๊งอาชญากรและพลเมืองของพวกเราเป็นเหยื่อ ลักษณะดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าเป็นการเน้นภาพด้านลบของผู้อื่น

อคติต่อกลุ่มชาติพันธุ์ไม่ได้ปรากฏเพียงแคในลักษณะของผู้มีบทบาทในข่าวเท่านั้น แต่ยังปรากฏผ่านวิธีที่พวกเขาถูกนำเสนอในฐานะผู้พูดที่ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ดังนั้นการวิเคราะห์การยกคำกล่าวและการวิเคราะห์แหล่งข่าวจึงเป็นสิ่งสำคัญ ฟาน ไดก์ (van Dijk, 1991, p. 152) ชี้ให้เห็นว่า การยกคำกล่าวในข่าวมีหน้าที่ที่หลากหลาย เช่น การยกคำกล่าวเป็นการยืนยันโดยเน้นให้โดดเด่นออกมา เรื่องราวในข่าวจะดูมีชีวิตชีวาจากการยกคำกล่าวของผู้ร่วมเหตุการณ์ซึ่งเป็นแบบอย่างประการหนึ่งของเรื่องเล่า การยกคำกล่าวช่วยสร้างความน่าเชื่อถือเพราะทำให้เห็นว่าผู้รายงานข่าวเข้าถึงแหล่งข่าว และการยกคำกล่าวไม่ได้เพียงแค่ช่วยให้ตีความเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันเท่านั้น แต่ยังช่วยคาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้

นอกจากนี้ฟาน ไดก์ ยังแนะนำควรวินิจฉัยรูปแบบและวาทศิลป์ (Style and rhetoric) *ด้านวาทศิลป์* หากวิเคราะห์บทความและบทบรรณาธิการในหนังสือพิมพ์ รูปแบบวาทศิลป์ที่จะสื่อให้เห็นทัศนคติอาจจะปรากฏผ่านการเขียนแบบขนาน (parallelism) มักปรากฏในบทความหนังสือพิมพ์ การเขียนในลักษณะนี้จะทำให้เห็นขั้นตอนของกระบวน *อุปลักษณ์* (Metaphor) เป็นลักษณะของการเปรียบเทียบที่ทำให้เห็นกระบวนค่าของสิ่งที่อยู่ในข่าว

ด้านรูปแบบ (Style) เป็นสิ่งที่พิจารณาได้จากการเลือกใช้คำศัพท์ (the choice of words) ฟาน ไดก์ (van Dijk, 1991, p. 210) กล่าวว่าการใช้คำว่า “thug” แทนที่จะเป็น “demonstrator” สามารถสื่อหรือเน้นให้เห็นทัศนคติของผู้ใช้เกี่ยวกับสิ่งที่ถูกอ้างถึง สื่อมวลชนจะเลือกใช้คำศัพท์เพื่ออ้างถึงบุคคลหรือกลุ่มคนในข่าว วิธีของการเลือกถูกควบคุมความคิด ทัศนคติ และอุดมการณ์ที่มีร่วมกันในสังคม ฟาน ไดก์ได้ยกตัวอย่างหนังสือพิมพ์ในอังกฤษว่าแม้แต่ในหนังสือพิมพ์ฉบับเดียวกันก็ยังคงใช้คำศัพท์ที่หลากหลายเมื่อกล่าวถึงสิ่งหนึ่งๆ เช่น ในการรายงานข่าวเกี่ยวกับผู้ประท้วงหนังสือพิมพ์ของอังกฤษอาจจะเรียกตำรวจว่า *PC, policeman, policewoman, bobby, copper, cop* คำศัพท์เหล่านี้สื่อให้เห็นความคิดที่แตกต่างกัน กล่าวคือ หากใช้คำว่า *bobby* จะให้ความรู้สึกเป็นมิตรมากกว่า *cop* ดังนั้นการเลือกคำศัพท์จึงแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างผู้เขียนกับสิ่งที่เขาเขียนถึง นอกจากนี้การวิเคราะห์รูปแบบยังรวมไปถึงรูปแบบของประโยคในข่าวด้วย

ทฤษฎีทางภาษาที่นิยมนำมาใช้วิเคราะห์ภาษาระดับประโยคในงานวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ ได้แก่ การวิเคราะห์ชนิดของกระบวนการ (transitivity) ตามทฤษฎีไวยากรณ์ระบบและหน้าที่ของฮัลลiday (Halliday, 2014) เนื่องการวิเคราะห์ชนิดของกระบวนการเป็นการศึกษาว่าผู้คนถูกพรรณนาถึงอย่างไร กล่าวคือ ใครทำอะไร กับใคร และอย่างไร สิ่งนี้ช่วยให้เราเห็นว่าใครมีบทบาทสำคัญในประโยค และใครได้รับผลอันเนื่องมาจากการกระทำนั้น (Machin & Mayr, 2012)

ชนิดของกระบวนการเป็นแนวคิดที่สำคัญที่ทำให้เห็นหน้าที่ด้านถ่ายทอดความคิด (ideational function) อีกทั้งยังได้รับความสนใจในสาขาภาษาศาสตร์เชิงวิพากษ์ (Critical Linguistics) เช่น โฟวเลอร์ และวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ (CDA) ของแฟร์คลัฟ (Mayr, 2008, p. 18) การวิเคราะห์เราจะสนใจที่จะอธิบายลักษณะ 3 ประการดังนี้

1. ผู้ร่วมเหตุการณ์ (Participants) ซึ่งรวมถึงผู้กระทำและผู้รับการกระทำ ผู้ร่วมเหตุการณ์มักเป็นคน สิ่งต่างๆ หรือ มโนทัศน์เชิงนามธรรม
2. ตัวกระบวนการ (Processes) นำเสนอผ่านคำกริยาต่างๆ (verbs) และกลุ่มคำกริยา (verbal group)
3. สภาพแวดล้อม (Circumstances) สิ่งเหล่านี้คือกลุ่มคำกริยาวิเศษณ์ (adverbial group) กลุ่มคำบุพบท (prepositional phrases) เป็นการให้รายละเอียดว่าสิ่งที่เกิดขึ้นได้เกิดขึ้นที่ไหน เมื่อไร อย่างไร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ฮัลลiday ได้จำแนกชนิดของกระบวนการ (transitivity) ออกเป็น 6 ชนิด ได้แก่ *material*, *mental*, *behavioural*, *verbal*, *rational* และ *existential* อย่างไรก็ตามจากทั้ง 6 ชนิด กระบวนการนี้ หนังสือไวยากรณ์ระบบและหน้าที่บางเล่มจะกล่าวถึงเพียง 4 ชนิด ไม่มีกระบวนการชนิด *behavioural* และ *existential* ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสามารถจัดกระบวนการทั้งสองเป็นชนิดย่อยของกระบวนการอื่นได้ (ณัฐพร พานโพธิ์ทอง, 2556, น. 126) ชนิดของกระบวนการทั้ง 6 ชนิด มีดังต่อไปนี้

- 1) **Material processes** อธิบายกระบวนการของการกระทำ (process of doing) ตามปกติแล้วกระบวนการนี้จะเป็นการกระทำที่เป็นรูปธรรม คือ มีผลของการกระทำที่ตามมา ผู้ร่วม

เหตุการณ์ (participants) ของกระบวนการนี้ประกอบด้วยผู้ร่วมเหตุการณ์ที่เป็นผู้กระทำ (Actor) และ ผู้ร่วมเหตุการณ์ที่เป็นเป้าของการกระทำ (Goal)

Material processes อาจจะมีผู้ร่วมเหตุการณ์เพียงแค่ actor เพียงเท่านั้นก็ได้ เช่น “He walked away” และอาจจะมี goal ที่ไม่ชัดเจน เช่น “The army advanced” แมคชินและเมย์ (Machin and Mayr 2012 :106) กล่าวว่า จากประโยคข้างต้นเราจะเห็นความแตกต่างว่าใครถูกโจมตีหากมีการระบุเป้าที่ชัดเจนลงในประโยค เช่น “The army attacked the village”

2) **Mental processes** เป็นกระบวนการเกี่ยวกับความคิดความรู้สึก (sensing) กระบวนการนี้ช่วยให้เราเข้าถึงความเข้าใจ ความรู้สึกหรือสภาวะต่าง ๆ ทางความคิดของผู้ร่วมเหตุการณ์ สามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภทตามกลุ่มคำกริยา ได้แก่

คำกริยาเกี่ยวกับความคิด ความเข้าใจ (cognition) เช่น I understood the story

คำกริยาเกี่ยวกับความรู้สึก (affection) เช่น ชอบ กลัว เช่น Peter liked the film a lot

คำกริยาเกี่ยวกับการรับรู้ (perception) ไม่ว่าจะเป็นการมองเห็น การได้ยิน เช่น We saw many interesting buildings

ผู้ร่วมเหตุการณ์ในกระบวนการนี้จะเป็นผู้ที่รู้สึก เรียกว่า Senser ส่วนสิ่งที่รับรู้หรือทำให้รู้สึก จะเรียกว่า Phenomenon

3) **Behavioral processes** เป็นกระบวนการที่สื่อพฤติกรรมทางกายภาพและจิตใจ แสดงผ่านคำกริยา เช่น watch, taste, stare, dream, breathe, cough, smile, laugh กระบวนการนี้อยู่ระหว่าง Material และ Mental processes ตัวอย่างเช่น look at, listen to จะถูกจัดเป็น Behavioral คือเป็นพฤติกรรม ในขณะที่ see, hear จะถูกเป็น Mental processes ผู้ที่มีพฤติกรรมในกระบวนการนี้เรียกว่า Behavior

4) **Verbal processes** เป็นกระบวนการที่เกี่ยวกับการพูด หรือคำที่มีความหมายในทำนองเดียวกันนี้ กระบวนการนี้ประกอบด้วย 3 ผู้ร่วมเหตุการณ์ ได้แก่ sayer, receiver และ verbiage

ผู้พูด (Sayer) เป็นมนุษย์หรือสิ่งที่เสมือนมนุษย์ เช่น “The teacher explained the theory” และอาจจะเป็นสิ่งที่ไม่มีชีวิต (inanimate) เช่น “The paper alleges there was a lot of violence”

ผู้ที่เป็นเป้าหมายของการพูด (Receiver) คือผู้ที่เป็นเป้าหมายของกระบวนการ เช่น “They told me to leave at once”

สิ่งที่พูด (Verbiage) คือคำกล่าวขนาดย่อของกระบวนการ เช่น “The paper provided a detailed account” หรือ “He said that this was the case”

การวิเคราะห์กระบวนการนี้เราอาจตั้งคำถามว่าผู้ร่วมเหตุการณ์ใดที่ถูกนำเสนอในตัวบทในกระบวนการนี้ ทั้งนี้ผู้ที่มีเสียงปรากฏในสื่ออาจจะเป็นผู้ที่มีอำนาจมาก

5) Relational processes เป็นกระบวนการที่เกี่ยวกับสภาพที่สิ่งหนึ่งสัมพันธ์กับอีกสิ่งหนึ่ง แสดงผ่าน verb ‘to be’ และคำศัพท์ เช่น become, mean, define, symbolise, represent, stand for, refer to, mark, exemplify แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

Attributive คือ กระบวนการที่แสดงคุณสมบัติ ในกระบวนการนี้ผู้ที่มีคุณสมบัติเรียกว่า Carrier ส่วนคุณสมบัติจะเรียกว่า Attribute เช่น ‘Helen was clever’ จะไม่สามารถกลับทิศทางเป็น ‘clever was Helen’ (Mayr, 2008: 18)

Identifying คือ กระบวนการระบุ ผู้ร่วมเหตุการณ์ที่ถูกระบุเรียกว่า Token ส่วนคุณสมบัติที่ระบุเรียกว่า Value เช่น Oxford is the best university ซึ่งจะสามารถเขียนกลับเป็น ‘The best university is Oxford’

6) Existential processes เป็นกระบวนการที่นำเสนอว่าบางสิ่งมีอยู่หรือเกิดขึ้น กระบวนการนี้แสดงผ่าน verb to be และกริยาที่ในทำนองเดียวกัน เช่น exist, arise, occur และมีเพียงผู้ร่วมเหตุการณ์เพียงหนึ่งเดียว เรียกว่า Existent ตามปกติผู้ร่วมเหตุการณ์ในกระบวนการนี้จะนำหน้าด้วย there is, there are ตัวอย่างเช่น There was an attack. จากตัวอย่างจะเห็นว่ามีกริยาซ่อนเร้นตัวผู้กระทำ คือ เราจะไม่ทราบว่ามีใครอยู่เบื้องหลังการโจมตี

อย่างไรก็ตามการอธิบายผู้ร่วมเหตุการณ์ในกระบวนการต่าง ๆ ตามแนวคิดของฮัลลิดีเย่ดิงที่ ได้กล่าวไปอาจจะยังอธิบายได้ยังไม่ครอบคลุมทั้งหมด ดังนั้นผู้วิจัยจะประยุกต์ใช้ระบบเครือข่าย ผู้กระทำทางสังคม (social actor network) ของฟาน ลีอูเวน (van Leeuwen, 2008) มาช่วยอธิบาย เพิ่มเติม

แมคชินและเมย์ (Machin and Mayr, 2012) ได้กล่าวถึงระบบเครือข่ายผู้กระทำทางสังคม ของฟาน ลีอูเวนว่าสามารถนำมาวิเคราะห์ด้วยบทเพื่อแบ่งประเภทของผู้คนและผลกระทบ ทางอุดมการณ์ได้ ในหนังสือ how to do critical discourse analysis เขาได้แนะนำวิธีการวิเคราะห์ โดยให้พิจารณาการนำเสนอผู้แสดงบทบาทในเหตุการณ์ดังนี้

Personalization and Impersonalization ส่วนนี้ให้วิเคราะห์ว่าผู้ร่วมเหตุการณ์ (participant) ถูกนำเสนอในลักษณะที่เป็นบุคคลหรือไม่ใช่บุคคล ดังส่วนที่ขีดเส้นใต้ในตัวอย่าง ด้านล่างนี้ที่ตัวอย่างแรกเป็นการนำเสนอผู้ร่วมเหตุการณ์ว่าเป็นส่วนบุคคล และตัวอย่างที่สองเสนอใน ลักษณะที่ไม่ใช่ส่วนบุคคล

- 1) Professor John Smith requires academic staff to give notification or strike action.
- 2) The University requires academic staff to give notification or strike action.

จากตัวอย่างจะเห็นว่าตัวอย่างที่สองเป็นการกล่าวในนามของ “The University” ซึ่งช่วยในการเพิ่มน้ำหนักว่าไม่ใช่เป็นเพียงการกล่าวในนามบุคคล แต่กล่าวในนามสถาบันหรือองค์กร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Individualization versus Collectivization คือ พิจารณาว่าผู้ร่วมเหตุการณ์เป็นปัจเจก บุคคลหรือเป็นแบบรวมกลุ่ม ดังตัวอย่างที่ขีดเส้นใต้ที่ตัวอย่างแรกเป็นการเสนอในลักษณะปัจเจกทำให้ผู้อ่านรู้สึกใกล้ชิดกับผู้เสียชีวิตซึ่งในบางครั้งหนังสือพิมพ์อาจจะลงรายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับ บุคคลมากกว่านี้ ส่วนตัวอย่างที่สองเป็นการถึงแบบรวมกลุ่ม

- 1) Two soldiers, privates John Smith, and Jim John were killed today by a car bomb.
- 2) Militants were killed today by a car bomb.
- 3)

Specification and Genericisation คือ การวิเคราะห์ว่าผู้ร่วมเหตุการณ์ถูกนำเสนอใน ลักษณะที่เฉพาะเจาะจง หรือลักษณะทั่วไป เช่น ส่วนที่ขีดเส้นใต้ในตัวอย่างด้านล่างนี้

- 1) A man Mazar Hussein challenged police today
- 2) A Muslim man challenged police today

Nomination or Functionalization คือ การวิเคราะห์ว่าผู้ร่วมเหตุการณ์ถูกเรียกชื่อในลักษณะที่ชื่อจริงเช่นในตัวอย่างแรก หรือตำแหน่งหน้าที่ดังตัวอย่างที่สอง ทั้งนี้หากใช้ตำแหน่งหน้าที่ อาจจะทำให้เห็นความเป็นทางการ เช่น

- 1) George Bush said that democracy would win.
- 2) The American President said that democracy would win.

Use of Honorifics คือ การที่ผู้ร่วมเหตุการณ์ถูกนำเสนอผ่านสิ่งที่พวกเขาทำ อาจะแสดงโดยการใช้คำนำหน้าที่แสดงตำแหน่งหน้าที่ต่างๆ (functional honorifics) การใช้ในลักษณะนี้ แสดงให้เห็นระดับของบทบาท ความอาวุโส ความเชี่ยวชาญ ดังเช่นส่วนที่ขีดเส้นใต้ในตัวอย่าง ด้านล่าง การระบุตำแหน่งหน้าที่ในตัวอย่างที่สองช่วยทำให้เห็นความสำคัญและอำนาจหน้าที่มากขึ้น

- 1) A government spokesperson said yesterday that there was no official involvement in the affair.
- 2) The Minister of Foreign Affairs said yesterday that there was no official involvement in the affair.

Objectivation คือ การที่ผู้ร่วมเหตุการณ์ถูกนำเสนอคุณลักษณะในเชิงวัตถุ เช่น A ball of fun for a baby

Anonymisation คือ การที่ผู้ร่วมเหตุการณ์ถูกปิดบังชื่อไว้ หรือไม่เปิดเผยชื่อ เช่น A source said today that the government would be focusing on environmental issue. ลักษณะตามที่ยกมานี้เป็นตัวอย่างของการปิดบังชื่อซึ่งมักปรากฏในหนังสือพิมพ์ หรือในบางครั้ง นักการเมืองอาจจะกล่าวว่า Some people believe that globalization is a bad thing. ซึ่งในที่นี้ ใช้เพื่อหลีกเลี่ยงการระบุรายละเอียดที่ชัดเจนและทำให้กล่าวทัศนคติหรือความเห็นได้อย่างสะดวก

Aggregation คือ การที่ผู้ร่วมเหตุการณ์ถูกนำเสนอในลักษณะที่ถูกรวบรวมเป็นกลุ่มเชิงปริมาณ เพื่อให้เห็นในเชิงสถิติ เช่น Many thousands of immigrants are arriving in..... ในที่นี้ many thousands เป็นการกล่าวแบบรวบรวมเพื่อให้เห็นจำนวนแต่จริงๆแล้ว man thousands ในที่นี้คือจำนวนเท่าไรเป็นเรื่องที่ผู้อ่านไม่รู้ว่าจะเป็นสามพัน, หนึ่งหมื่น ก็ได้

Pronoun vs Noun คือ ผู้ร่วมเหตุการณ์ถูกอ้างถึงด้วยสรรพนาม เช่น us, we, them เพื่อจัดตำแหน่งความเป็นพวกเรา พวกเขา

Suppression คือ ผู้ร่วมเหตุการณ์เป็นสิ่งที่หายไปจากตัวบท เช่น Globalisation is now affecting all national economies. จากประโยคนี้นี้แท้จริงแล้ว Globalisation ไม่ได้มีอำนาจที่จะเปลี่ยนแปลงสิ่งต่างๆได้ และผลของการที่ตัวผู้ร่วมเหตุการณ์ที่แท้จริงหายไป ทำให้ Globalisation ดูเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติและหลีกเลี่ยงไม่ได้

หากภาษาเป็นระบบของการเลือก การเลือกใช้คำศัพท์ย่อมสะท้อนให้เห็นความคิดของผู้ใช้ภาษา ผู้วิจัยเห็นว่าหากนำแนวคิดนี้มาวิเคราะห์การใช้คำเพื่ออ้างถึงผู้ร่วมเหตุการณ์ที่อยู่ในข่าวที่เสนอประเด็นเกี่ยวกับชาวโรฮิงญาจะช่วยให้เห็นชุดความคิดที่อยู่เบื้องหลังการใช้คำศัพท์เหล่านั้น ดังนั้นผู้วิจัยจะนำแนวคิดชนิดของกระบวนการมาวิเคราะห์ว่าททกรรมข่าวโรฮิงญาเพื่อเผยให้เห็นว่า ผู้ร่วมเหตุการณ์ประกอบด้วยใครบ้าง มีการกระทำใดเกิดขึ้น ใครเป็นผู้กระทำ ใครเป็นผู้รับการกระทำ กระบวนการประเภทใดมากที่สุด

จากที่กล่าวไปจะเห็นว่า **วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ของนักภาษาศาสตร์จะเน้นการวิเคราะห์ภาษาอย่างละเอียด** อย่างไรก็ตามกรอบการวิเคราะห์วาทกรรมของนักภาษาศาสตร์ก็ไม่ได้ละเลยการกล่าวถึงมิติทางสังคม ดังจะเห็นได้จากที่แฟร์คลัฟให้วิเคราะห์วิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรม และวิถีปฏิบัติทางวาทกรรม และพาน ไดกิให้วิเคราะห์ทั้งระดับจุลภาค คือ ภาษา และระดับมหภาค คือ สังคม

การศึกษาภาพตัวแทนของชาวโรฮิงญาในหนังสือพิมพ์ผู้วิจัยจะใช้กรอบมิติทั้งสามของวาทกรรมของแฟร์คลัฟ เป็นกรอบในการมองวาทกรรมว่าประกอบไปด้วย 1) ตัวบท (text) 2) วิถีปฏิบัติทางวาทกรรม (discourse practice) 3) วิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรม (sociocultural practice) และจะใช้แนวคิดจัตุรัสทางอุดมการณ์ (ideological square) มาช่วยวิเคราะห์ตัวบทเพื่อจะให้เห็นการแบ่งขั้วพวกเรา พวกเขาในวาทกรรมข่าว ทั้งนี้การศึกษานี้จะเน้นที่การวิเคราะห์ตัวบทอย่างละเอียด ตั้งแต่การวิเคราะห์ความหมายระดับมหภาคไปจนถึงการวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาที่จะใช้แนวคิดทางภาษาศาสตร์ เช่น ชนิดของกระบวนการ (transitivity) การเลือกใช้คำศัพท์ อุปลักษณ์ มุลบท ฯลฯ เข้ามาอธิบาย

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

หลังจากที่กล่าวถึงกรอบแนวคิดและกรอบการวิเคราะห์ไปแล้ว ส่วนนี้ผู้วิจัยจะกล่าวถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในครั้งนี้ ประกอบด้วย 2.2.1 งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับชาวโรฮิงญา 2.2.2 งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับผู้อพยพ ชนกลุ่มน้อย และแรงงานต่างด้าว 2.2.3 งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับภาพตัวแทน ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.2.1 งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับชาวโรฮิงญา

คิปเจน (Kipgen, 2014) ซึ่งสนใจทางด้านเอเชียศึกษาได้เสนอบทความเรื่อง “Addressing the Rohingya Problem” บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทำความเข้าใจปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นจากการปะทะกันระหว่างชาวพุทธในยะไข่และชาวมุสลิมโรฮิงญาทางตะวันตกของประเทศพม่าเมื่อเดือนมิถุนายนและตุลาคม ปี 2012 เหตุการณ์ช่วงนั้นทำแต่ละฝ่ายต่างกล่าวหาฝ่ายตรงข้ามว่าเป็นผู้ก่อความรุนแรงและไม่สามารถหาทางไปสู่ความสงบสันติได้

ผู้วิจัยกล่าวว่าการปะทะกันระหว่างทั้ง 2 ฝ่ายได้ก่อให้เกิดความเสียหายมากมาย เช่น บ้านเรือนนับพันหลังถูกทำลาย เกิดการสูญเสียชีวิตของผู้คนมากกว่าหนึ่งร้อยชีวิต รัฐบาลของพม่าได้เข้ามาเพื่อหยุดความสูญเสียแต่ความตึงเครียดยังคงดำรงอยู่ และเพื่อให้เข้าใจปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นผู้วิจัยจึงอธิบายให้เห็นความเป็นมาของความขัดแย้งตั้งแต่ปริบททางประวัติศาสตร์จนถึงปัจจุบัน

ด้านความขัดแย้งในทางประวัติศาสตร์กลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มนี้เรียกตนเองว่า “โรฮิงญา” และชื่อนี้ยังเป็นชื่อที่ใช้เรียกกันในสังคมระหว่างประเทศ เช่น สหประชาชาติ อย่างไรก็ตามรัฐบาลทหารพม่าระบุว่าคนกลุ่มนี้เป็น “ผู้อพยพผิดกฎหมายชาวเบงกาลี” ที่อพยพเข้ามาจากประเทศคลาเทศซึ่งมีพรมแดนติดกับพม่า ความคิดหลังนี้เป็นมุมมองที่ชาวพม่าทั่วไปรับรู้ ประเด็นสำคัญคือโรฮิงญาไม่ถูกนับรวมกับชนกลุ่มน้อยอีก 135 กลุ่มที่รัฐบาลพม่านับรวมว่าเป็นพลเมืองของตน ด้านรากเหง้าและการสืบเชื้อสายของชาวโรฮิงญาเป็นประเด็นที่ยังเป็นที่ถกเถียง บ้างอ้างว่าโรฮิงญาโรฮิงญาอาศัยอยู่ในพม่ามาหลายศตวรรษและสืบเชื้อสายมาจากชาวอาหรับ มัวร์ เปอร์เซีย เดิร์ก โมกุลและเบงกาลีที่เข้ามาค้าขาย เป็นนักรบและเผยแพร่ศาสนา คนกลุ่มนี้นับถือศาสนาอิสลามแต่ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่าคนนับถือศาสนาอิสลามในพม่าจะมีเพียงแค่ชาวโรฮิงญา

เมื่อเกิดการอพยพของชาวโรฮิงญาในปี 1978 มีการเรียกคนกลุ่มนี้ว่าผู้อพยพจากพม่าเข้ามาที่บังคลาเทศ ในทางตรงกันข้ามรัฐบาลพม่าปฏิเสธว่าคนมุสลิมกลุ่มนี้ไม่ใช่สัญชาติพม่า (ทางการไม่ใช่คำว่า “โรฮิงญา” เมื่อเรียกชนกลุ่มน้อยกลุ่มนี้)

ประเด็นความขัดแย้งในปี 2012 เกิดจากวัยรุ่นมุสลิมฆ่าข่มขืนผู้หญิงชาวยะไข่เมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม จากนั้นจึงเกิดเหตุการณ์สังหารชายชาวมุสลิม 10 คนบนรถโดยสารในวันที่ 3 มิถุนายน หลังจากนั้นจึงเกิดการจลาจลจากทั้งสองฝ่ายใน 3 เมือง แต่ละฝ่ายทำลายบ้านเรือน ร้านค้า ที่พัก และฆ่ากัน จากการรายงานของรัฐบาลพม่าที่เผยแพร่ในเดือนกรกฎาคมพบว่าการสูญเสียชีวิตจำนวนมาก ได้แก่ มีประชาชนเสียชีวิต 77 คน ได้รับบาดเจ็บ 109 คน มีการทำลายบ้านเรือนจำนวน 4,822 หลัง มัสยิด 17 แห่ง วัด 19 แห่ง และโรงเรียน 3 โรงเรียน ต่อมาในเดือนสิงหาคมทางการรายงานเพิ่มว่ามีผู้เสียชีวิต 88 คน ในจำนวนนี้เป็นชาวยะไข่ 31 คน และชาวโรฮิงญา 57 คน เหตุจลาจลครั้งนี้ทำให้ชาวมุสลิมได้รับผลกระทบในช่วงเวลาดังกล่าวทั้งสิ้น 52,227 คน ในจำนวนนี้มีทั้งชาวยะไข่และชาวโรฮิงญา (ทางการพม่าเรียก “เบงกาลี”) ทั้งนี้หลังจากเหตุการณ์จบลงมีชาวโรฮิงญาได้รับผลกระทบจำนวน 53,390 คน

ต่อมาเดือนตุลาคมปีเดียวกัน เหตุจลาจลได้เกิดขึ้นอีกครั้งในวันที่ 21 ตุลาคม หลังจากเกิดการปะทะกันส่งผลให้มีผู้เสียชีวิต 84 คน บาดเจ็บ 129 คน บ้านเรือน 2,950 หลัง สถานที่ทางศาสนา 14 แห่ง โรงสีข้าว 8 แห่งถูกทำลาย รัฐบาลพม่าพยายามที่จะบรรเทาความรุนแรงโดยการสั่งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจ กองกำลังทหารในพื้นที่ ผู้นำชุมชนช่วยกันระงับเหตุความรุนแรง

หลังเหตุจลาจลองค์การระหว่างประเทศได้มีปฏิกิริยาต่อเหตุการณ์ในยะไข่ เช่น นายบัน คิมูน เลขาธิการแห่งองค์การสหประชาชาติได้ออกมากล่าวว่าหากความรุนแรงยังไม่ยุติการปฏิรูปประชาธิปไตยในพม่าก็อาจจะชะงักไปด้วย ดังนั้นการโจมตีกันในพื้นที่ การคุกคามต้องยุติลง นอกจากนี้โฆษกขององค์การสหประชาชาติยังออกมาแสดงความเป็นห่วงเกี่ยวกับความขัดแย้ง และกล่าวว่าโรฮิงญาเป็นผู้ที่ถูกกระทำรุนแรงจากหลายฝ่ายในพม่าและรวมถึงคนในรัฐบาล หากรัฐบาลทหารของพม่าให้ความสำคัญกับการปฏิรูปประชาธิปไตย การคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนเป็นสิ่งที่ไม่ควรละเลย นอกจากนี้ประเทศสมาชิกจำนวน 193 ประเทศได้ประชุมในประเด็นเรื่องสิทธิได้กล่าวถึงการกดขี่ชาวโรฮิงญาและเตือนให้รัฐบาลพม่าแก้ไข ทั้งนี้ทางรัฐบาลพม่าได้รับปากที่จะแก้ไขความรุนแรงแต่ยังปฏิเสธว่าชาวโรฮิงญาไม่ได้อยู่ในฐานะชนกลุ่มน้อยของประเทศตน

นอกจากองค์การสหประชาชาติและองค์กรสิทธิมนุษยชนแล้ว สำนักข่าวอัลจาซีราได้นำเสนอสารคดีเรื่อง “The Hidden Genocide” เพื่อตีแผ่เรื่องราวของชาวโรฮิงญาแต่ทางการพม่าได้ออกมากล่าวว่าสิ่งที่ปรากฏเป็นการกุเรื่องและกล่าวเกินจริง และกล่าวว่าปี 1980 ยะไข่มีชาวโรฮิงญาอยู่ 250,000 คน แต่ตอนนี้มีมากกว่าล้านคนดังนั้นรัฐบาลไม่ได้ฆ่าล้างเผ่าพันธุ์คนกลุ่มนี้

ผู้วิจัยได้อธิบายถึงมุมมองของประชาชนในพม่าที่มีต่อเหตุความรุนแรงว่า ผู้คนทั่วไปในพม่ารวมถึงในยะไข่ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวพุทธไม่ได้ใช้คำเรียก “โรฮิงญา” แต่ใช้ว่า “เบงกาลี” และในบางครั้งเรียก “กะลาร์” นอกจากนี้ช่วงที่เกิดเหตุการณ์มีการแจกแผ่นพับที่เสนอเนื้อหาให้เห็นว่ากลุ่มอิสลามมีแผนที่จะเข้าโจมตี (inroad) ประเทศที่ไม่ใช่อิสลามในรูปแบบต่าง ๆ รวมไปถึงพระสงฆ์

ที่มักได้รับความเคารพบูชาจากประชาชนในประเทศที่ส่วนใหญ่นับถือพุทธได้ออกมาเรียกร้องให้ชาวพม่าปกป้องประเทศแม่ด้วย

ครอสแมน (Crossman, 2014) เสนองานวิจัยเรื่อง “*Myanmar's Rohingya refugees the search for human security*” งานวิจัยเรื่องนี้มุ่งวิเคราะห์ความรุนแรงด้านสิทธิมนุษยชนของชนกลุ่มน้อยโรฮิงญาที่กระทำโดยชาวพุทธในยะไข่ซึ่งเป็นกลุ่มคนที่ทางรัฐบาลให้การสนับสนุน เหตุการณ์ที่ศึกษาเหตุการณ์จะอยู่ในช่วงปี 2000 ถึง 2014

ผู้วิจัยได้ให้ภูมิหลังเกี่ยวกับพม่าและชะตากรรมของชาวโรฮิงญาเพื่ออธิบายความเป็นมาของความขัดแย้งทางศาสนาในรัฐยะไข่ และนโยบายต่างๆ ของรัฐบาลพม่าที่ปฏิบัติต่อชาวโรฮิงญา และยังได้แสดงหลักฐานที่จะทำให้เห็นภาพของการกวาดล้างกลุ่มชาติพันธุ์ในพม่า และอธิบายให้เห็นนโยบายของทางการพม่าที่มุ่งกำจัดชาวโรฮิงญาจนนำไปสู่สถานะของคนไร้รัฐ (stateless) เป็นผลให้เกิดการอพยพไปยังประเทศเพื่อนบ้าน เช่น บังคลาเทศ ไทย และมาเลเซีย

ครอสแมน (Crossman, 2014) ชี้ให้เห็นว่าองค์กรระหว่างประเทศ เช่น องค์กรสหประชาชาติ สหภาพยุโรป สมาคมอาเซียน ควรเข้ามาติดตามประเด็นการกดขี่ชาวโรฮิงญา และควรปกป้องชาวโรฮิงญาจากความรุนแรง

จากที่กล่าวมาจะเห็นว่างานของคิปเจน (Kipgen, 2014) และครอสแมน (Crossman, 2014) ช่วยอธิบายภูมิหลังของปัญหาและความขัดแย้งภายในประเทศพม่าอันเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดการอพยพของชาวโรฮิงญาเข้ามาในประเทศไทย สิ่งสำคัญประการหนึ่งที่ผู้วิจัยสังเกตเห็นคือ การรับรู้เกี่ยวกับชาวโรฮิงญาในฐานะชนกลุ่มน้อยชาวพม่า และการมองว่าชาวโรฮิงญาเป็นมุสลิมจะมีผลต่อมุมมองอื่นๆ ที่ตามมา กล่าวคือ หากมองว่าชาวโรฮิงญาเป็นชนกลุ่มน้อยชาวพม่าก็จะมีอิทธิพลต่อความคิดที่ว่าพม่าควรแก้ไขและยอมรับคนกลุ่มนี้ แต่หากมองว่าโรฮิงญาเป็นมุสลิมก็อาจจะเชื่อมโยงไปถึงมุมมองการเกลียดกลัวชาวมุสลิม

เหตุกลางจลในยะไข่ปี 2012 ดูจะเป็นเหตุการณ์ที่ทำให้นักวิชาการสนใจประเด็นชาวโรฮิงญามากขึ้น งานบางเรื่องมุ่งศึกษาการนำเสนอข่าวของสื่อ เช่น บรูเทิน อัศราฟ และอะคินโร (Brooten, Ashraf and Akinro, 2015) เสนอบทความเรื่อง “*Traumatized victims and mutilated bodies: Human rights and the ‘politics of immediation’ in the Rohingya crisis of Burma/Myanmar*” งานวิจัยชิ้นนี้ศึกษาเปรียบเทียบตัวบทจาก 3 แหล่ง ได้แก่ 1) ชุมชนชาวโรฮิงญาในเฟซบุ๊ก (The Rohingya Community Facebook Page) เป็นข้อมูลที่ใหญ่ที่สุดและมีการเคลื่อนไหวของข้อมูลสม่ำเสมอ 2) หนังสือพิมพ์ The New York Times (NYT) และ 3) Inter Press Community Page (IPS) ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยใช้คำค้นหาว่า “Rohingya” ผ่านเว็บไซต์ของ

หนังสือพิมพ์ตั้งแต่ปี 2010 จนถึงเหตุการณ์ความรุนแรงในเดือนมิถุนายนปี 2012 ประกอบด้วยบทความ 28 ชิ้น ในหนังสือพิมพ์ NYT และ 11 ชิ้น ใน IPS จากนั้นใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อความที่ปรากฏในตัวบทเพื่ออธิบายให้เห็นการประกอบสร้างวาทกรรมของสื่อแต่ละสื่อ

ผู้วิจัยใช้กรอบการวิเคราะห์ SVS ของมูทัว กรอบแนวคิดนี้มักใช้วิเคราะห์วาทกรรมเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน สิ่งที่วิเคราะห์ ประกอบด้วย ผู้ก่อความรุนแรง (Savage) ผู้ประสบภัย (Victim) ผู้ช่วยเหลือ (Savior) มูทัวเรียกกรอบการวิเคราะห์ว่า “*Three dimensional prism*” หรือ *SVS Construction* นอกจากนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์อุปลักษณ์ที่ใช้ และการปรากฏซ้ำรวมถึงการใช้รูปภาพในฐานะกลวิธีด้วย

ผลการวิเคราะห์พบว่า ชุมชนชาวโรฮิงญาในเฟซบุ๊กซึ่งเป็นสังคมออนไลน์ที่ใหญ่ที่สุดของชาวโรฮิงญา มีความเคลื่อนไหวสม่ำเสมอ กลุ่มนี้คาดว่าจะตั้งอยู่ที่กรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย ผู้วิจัยพบว่าอัลบั้มภาพต่าง ๆ ที่ปรากฏในเว็บไซต์มุ่งเสนอให้เห็นความโหดร้าย (brutalization) เช่น ภาพสุหร่าและบ้านเรือนของชาวโรฮิงญาในรัฐอารกันถูกทำลาย ภาพที่พักของผู้ลี้ภัย นอกจากนี้ยังมีภาพเหตุการณ์การประท้วงทั่วโลกและการดำเนินการปลดปล่อยชาวโรฮิงญาด้วย หน้าเว็บไซต์นี้จะแสดงรูปซ้ำจากสื่อกระแสหลักและสื่อทางเลือก การประชุมระดับนานาชาติ ฯลฯ

เมื่อวิเคราะห์ตามกรอบ SVS พบว่าชุมชนชาวโรฮิงญาในหน้าเว็บไซต์เฟซบุ๊กเสนอว่าชาวพุทธในยะไข่ เจ้าหน้าที่ในรัฐอารกัน กองทัพทหารพม่า ตำรวจและทหารเรือ รวมไปถึงทางการของบังคลาเทศถูกกล่าวว่าเป็นผู้ก่อความรุนแรง (Savages) พบถ้อยคำอุปลักษณ์ที่สื่อให้เห็นความรุนแรงเพื่ออธิบายการกระทำของคนเหล่านี้ เช่น *genocide, ethnic cleansing* ด้านภาพถ่ายที่ปรากฏในเว็บก็ไปในทางเดียวกัน เช่น ภาพทหารของบังคลาเทศที่ถูกบรรยายได้ภาพว่า “*Muslim kids are taken away by soldiers*” หรือเรียกชาวพุทธในยะไข่ที่ถูกบรรยายว่า “*Rakhine terrorists*” นอกจากนี้ยังเสนอภาพให้เห็นอย่างชัดเจนว่ากลุ่มชาติพันธุ์ของตนเป็นผู้ประสบภัย (victim) จากความรุนแรงและความเกลียดชังผ่านการโพสต์ภาพถ่ายหญิงชาวโรฮิงญาจำนวนมากที่ดูแออัด ภาพถ่ายพักที่ดูสกปรก ฯลฯ และผู้ดูแลเว็บไซต์ยังเรียกร้องผู้ที่เข้ามาชมว่า “*save Rohingya from extinction*” หรือช่วยโรฮิงญาจากการสูญพันธุ์ ด้านผู้ช่วยเหลือ (Savior) ในเหตุการณ์นี้คือกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับระหว่างประเทศ เช่น องค์การสหประชาชาติ (UN) สำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (UNHCR) กลุ่มมุสลิมที่ทำงานเพื่อช่วยชาวโรฮิงญา นอกจากนี้ผู้ช่วยเหลือในที่นี่ยังรวมไปถึงตัวบทกฎหมาย ประชาธิปไตย เสรีภาพ ฯลฯ

หนังสือพิมพ์นิวยอร์ก ไทมส์ (NYT) ที่เผยแพร่ในช่วงปี 2010 ถึง 2012 ปรากฏบทความทั้งสิ้น 28 บทความ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มนี้พบว่า มีการอ้างถึงชาวโรฮิงญามากกว่า 200 ครั้งในฐานะผู้ประสบภัย (victim) และเมื่อเปรียบเทียบกับพบว่ามีเพียง 25 ครั้งที่อ้างถึงชาวพุทธในยะไข่เป็นผู้ประสบภัย หนังสือพิมพ์นิวยอร์กไทมส์เสนอการเป็นผู้ประสบภัยของชาวโรฮิงญาผ่านคำบรรยาย

เช่น “one of the most oppressed minorities in Asia” นอกจากโรฮิงญาที่ถูกเสนอว่าเป็นผู้ประสบภัยแล้ว ยังพบว่าการลงทุน (investment) ยังถูกเสนอในฐานะเหยื่อผู้ประสบภัยด้วย ผู้ก่อความรุนแรง (Savages) ประกอบด้วยกองกำลังทหาร นายพลเต็ง เส่งผู้ที่ถูกนิยามว่าเป็น ผู้ปฏิบัติต่อชาวพุทธเป็นพิเศษ และนางอองซาน ซูจีที่ในช่วงเวลานั้นไม่แสดงจุดยืนที่ชัดเจนต่อเหตุการณ์ รวมไปถึงสื่อท้องถิ่นของพม่าที่เสนอความเกลียดชังและขาดความรับผิดชอบต่อชาวโรฮิงญาเรียกคนกลุ่มนี้ว่าผู้ก่อการร้ายและคนทรยศ คำพูดที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น เช่น *just kill them, make them disappear* ผู้ช่วยเหลือ (Savior) แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่เป็นสถาบัน องค์กรระหว่างประเทศ กลุ่มองค์กรอิสระ กลุ่มที่สองคือแนวคิดประชาธิปไตย กฎหมาย

กลุ่มข้อมูลสุดท้าย *เว็บไซต์อินเตอร์ เพรส (IPS)* ผู้วิจัยพบว่าสื่อนี้ใช้ภาษาในเชิงอารมณ์ความรู้สึกน้อยกว่ากลุ่มอื่นๆ และเน้นส่วนที่เกี่ยวข้องกับนโยบายของรัฐบาลพม่า จากบทความทั้งสิ้น 11 บทความ มีการอ้างถึงรัฐบาลพม่าในฐานะผู้ก่อความรุนแรง (Savages) ทั้งหมด 55 ครั้ง ในทางตรงข้ามกับนิวยอร์ก ไทมส์ เว็บไซต์ Inter Press เสนอว่าการลงทุนเป็นผู้ก่อความรุนแรงแฝง (potential savage) และเชื่อมโยงไปการปฏิรูปของรัฐบาลพม่า และยังเตือนให้ระวังถึงความกระหายของนักลงทุนต่างประเทศ ผู้ประสบภัย (victim) ประกอบด้วยชาวโรฮิงญาและประชาชนในยะไข่ แต่ทั้งนี้ในบางครั้งชาวโรฮิงญาที่อาจจะปรากฏในฐานะผู้ก่อความรุนแรงและชาวพุทธเป็นผู้ประสบภัย ผู้ช่วยเหลือ (Savior) ประกอบด้วยองค์กรระหว่างประเทศ นักสิทธิมนุษยชน ผู้สื่อข่าว ฯลฯ ที่จะผลิตข่าวทกรมจากมุมมองทางสิทธิมนุษยชน

เมื่อเปรียบเทียบจะเห็นว่าแต่ละสื่อนำเสนอมุมมองต่อเหตุการณ์จลาจลต่างกัน ชุมชนชาวโรฮิงญาในเฟซบุ๊กอาจจะเน้นการนำเสนอชาวโรฮิงญาในฐานะ “พวกเรา” และเสนอชาวยะไข่และทหารในฐานะ “พวกเขา” ในขณะที่นิวยอร์ก ไทมส์เริ่มเสนอมุมมองเกี่ยวกับการลงทุนว่าได้รับผลกระทบ ทั้งนี้องค์กรระหว่างประเทศและแนวคิดประชาธิปไตยจะเป็นสิ่งที่เข้ามาแก้ไขความรุนแรงได้ ส่วนเว็บไซต์อินเตอร์ เพรส จะเสนอว่าความรุนแรงเกิดจากนโยบายของพม่า ผู้ประสบภัยมีทั้งชาวโรฮิงญาและชาวพุทธในยะไข่ และเสนอว่าผู้ที่เข้ามาแก้ไขได้คือองค์กรระหว่างประเทศและแนวคิดสิทธิมนุษยชน

ชุตินา สิดาเสถียร (Sidasathian, 2014) นักวิชาการที่สนใจด้านสิทธิมนุษยชนและประเด็นการข้ามพรมแดนได้ทำวิจัยเรื่อง “An ethnography of the Rohingya in the Thai-Asian socio-political-cultural context ” tolerance and acceptance among Thailand's Muslims” งานวิจัยนี้มุ่งอธิบายสถานการณ์เกี่ยวกับชนกลุ่มน้อยชาวโรฮิงญาในจังหวัดภูเก็ต และผู้วิจัยได้ลงพื้นที่เพื่อศึกษาในชุมชน

ผู้วิจัยกล่าวว่าจังหวัดภูเก็ตเป็นเมืองท่องเที่ยวและมีความหลากหลายของผู้คน มีมัสยิดกว่า 50 แห่ง ชาวมุสลิมในจังหวัดภูเก็ตอาศัยอย่างกลมกลืนกับนักท่องเที่ยวและเป็นกลุ่มคนที่รักสงบ (moderate) อีกทั้งชาวมุสลิมในภูเก็ตยังอาศัยร่วมกับชาวพุทธได้อย่างสันติ

ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่สำรวจและสัมภาษณ์คนในพื้นที่เกี่ยวกับประเด็นชาวโรฮิงญา ผลการวิจัยพบว่าชาวมุสลิมในพื้นที่พยายามที่จะช่วยเหลือชาวโรฮิงญาเท่าที่จะทำได้ นอกจากนี้ยังได้อธิบายถึงนโยบายต่างๆ ของรัฐบาลไทยที่มีต่อชาวโรฮิงญา รวมถึงความคิดของชาวมุสลิมที่มีต่อนโยบาย อย่างไรก็ตามผู้วิจัยสรุปว่าชาวโรฮิงญาเป็นผู้ที่ประเทศในกลุ่มอาเซียนไม่ต้องการ การออกจากพม่าเป็นสิ่งที่กลุ่มชาติพันธุ์นี้ต้องทำเพื่อการอยู่รอด

จากที่กล่าวไปจะเห็นว่างานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับโรฮิงญาส่วนใหญ่เน้นการอธิบายภูมิหลังของเหตุการณ์ แม้จะมีการศึกษาการนำเสนอข่าวของสื่อผ่านกรอบแนวคิด “*Three dimensional prism*” ที่วิเคราะห์ก่อนความรุนแรง (Savage) ผู้ประสบภัย (Victim) ผู้ช่วยเหลือ (Savior) แต่อย่างไรก็ตามจากการค้นคว้าพบว่า ยังไม่มีงานที่ศึกษาจากกรอบวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ที่ศึกษา วาทกรรมสื่อออนไลน์ภาษาไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานวิจัยที่วิเคราะห์วาทกรรมของสถาบันที่มีแตกต่างกัน เช่น วาทกรรมของรัฐบาล กลุ่มสิทธิมนุษยชน และหนังสือพิมพ์ซึ่งน่าจะทำให้เข้าใจสถานการณ์โรฮิงญาได้อย่างรอบด้านและครอบคลุม ดังนั้นผู้วิจัยจึงมุ่งหวังที่จะศึกษาภาพตัวตนของโรฮิงญาในสื่อออนไลน์ภาษาไทย

2.2.2 งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับผู้อพยพ ชนกลุ่มน้อย และแรงงานต่างด้าว

เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยจะใช้กรอบวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ ส่วนนี้ผู้วิจัยจะกล่าวถึงงานที่ใช้กรอบแนวคิดนี้ศึกษาเกี่ยวกับผู้อพยพ ชนกลุ่มน้อย แรงงานต่างด้าวเพื่อที่จะให้เห็นภาพรวมของกระบวนการวิเคราะห์ที่จะนำไปปรับใช้กับการศึกษาวาทกรรมข่าวโรฮิงญา

วาทกรรมผู้อพยพเป็นประเด็นที่นักวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ให้ความสนใจ เนื่องจากปัจจุบันการโยกย้ายถิ่นฐานในรูปแบบต่างๆ ทำได้ง่าย เส้นแบ่งพรมแดนระหว่างประเทศเป็นสิ่งที่พร่าเลือน ทั้งนี้การโยกย้ายถิ่นฐานอาจจะทำให้เกิดปัญหาในประเทศปลายทางเนื่องจากอาจจะขาดการรับมือที่ดี หรืออาจจะเกิดจากชุดความคิดที่อยู่แต่เดิมในสังคมทำให้เกิดการต่อต้านผู้อพยพ

ในที่นี้ผู้วิจัยจะกล่าวถึงงานที่ศึกษาวาทกรรมข่าว และวาทกรรมของนักการเมือง เนื่องจากวาทกรรมทั้ง 2 ประเภทนี้มีความสัมพันธ์กันค่อนข้างมาก กล่าวคือ ข่าวมักนำเสนอเสียงหรือบทบาทของนักการเมือง และในขณะเดียวกันนักการเมืองก็อาจจะพยายามควบคุมข่าวเพื่อประโยชน์ของตน

งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับผู้อพยพในวาทกรรมข่าวหนังสือพิมพ์

พาน ไดก์ (van Dijk, 1988, pp.215-254) ได้ศึกษาเรื่อง “*The Tamil Panic in The Press*” งานชิ้นนี้เป็นการศึกษาวิเคราะห์ข่าวในฐานะวาทกรรมชิ้นแรกๆ ของเขา เขากล่าวว่าปี 1984 และ 1985 ชาวทมิฬจากประเทศศรีลังกาได้หลั่งไหลเข้ามาในยุโรปตะวันตก ผู้อพยพกว่าหมื่นกั๊ยืมเงินเพื่อซื้อตั๋วเครื่องบินบินมาสู่ยุโรปเพื่อหนีสงครามกลางเมืองและการกดขี่ แม้ว่าผู้อพยพชาวทมิฬจะส่วนใหญ่จะเขาไปอยู่ในเยอรมันแต่มีบางส่วนที่เดินทางต่อไปยังสวีเดน เนเธอร์แลนด์ ฝรั่งเศส อังกฤษ และเนเธอร์แลนด์ ประเทศต่างๆ ที่เป็นปลายทางของผู้อพยพออกกฎหมายเพื่อเพิ่มมาตรการเกี่ยวกับการเข้าเมือง

เนเธอร์แลนด์มีผู้อพยพชาวทมิฬที่เข้ามาแบบผิดกฎหมายเข้ามา 3,000 คนในเดือนมกราคม ปี 1985 รัฐบาลได้แสดงอย่างชัดเจนว่าไม่สมัครใจยินยอมให้ผู้ลี้ภัยทางการเมืองเข้ามา ในช่วงนั้นสื่อทั้งโทรทัศน์และหนังสือพิมพ์มุ่งเสนอข่าว “การบุกกรุก” ของชาวทมิฬ

การศึกษาครั้งนี้เก็บข้อมูลรายงานข่าวทั้งหมด บทความ บทบรรณาธิการ ฯลฯ ที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์รายวันของเนเธอร์แลนด์ ได้แก่ *NRC-Habdelblad*, *De Volkskrant*, *De Telegraaf*, *Trouw* และ *Het parool* เนื่องจากเป็นหนังสือพิมพ์ที่มียอดจำหน่ายสูงที่สุด ประกอบด้วยข้อมูลทั้งสิ้น 424 ข่าว

พาน ไดก์ได้เริ่มวิเคราะห์โดยการให้ภูมิหลังเกี่ยวกับเรื่องราวของชาวทมิฬที่อพยพโดยกล่าวว่า เดือนธันวาคม 1984 ถึง มกราคม 1985 “ผู้อพยพแบบผิดกฎหมาย” ชาวทมิฬได้เพิ่มขึ้นและมีการเดินทางข้ามพรมแดนระหว่างเยอรมันตะวันตกกับเนเธอร์แลนด์ บางกลุ่มถูกส่งกลับ เดือนกุมภาพันธ์ถึง มีนาคม 1985 รัฐบาลได้กำหนดนโยบายเบื้องต้นเกี่ยวกับ “การบุกกรุก” ของชาวทมิฬ กล่าวว่าชาวทมิฬไม่ได้เป็นผู้ลี้ภัยทางการเมืองแต่เป็นเพราะปัจจัยทางเศรษฐกิจ มีผู้อพยพประมาณ 3,000 คนที่เข้ามาในเนเธอร์แลนด์ เดือนเมษายน 1985 กลุ่มผู้อพยพปฏิเสธที่จะออกจากกรุงอัมสเตอร์ดัม ชาวทมิฬถูกปฏิเสธสวัสดิการต่างๆ มีการตั้งที่พักชั่วคราวและมีการคัดค้านจากผู้คนในพื้นที่ ฤดูหนาวปี 1985 – 1986 การคัดค้านการดูแลเป็นพิเศษต่อชาวทมิฬยังคงดำเนินต่อไป

ผลการวิเคราะห์ผู้กระทำ (actor) พบว่าผู้ลี้ภัยชาวทมิฬ รัฐบาลเนเธอร์แลนด์ สมาชิกสภาผู้แทนและพรรคการเมือง องค์กรเกี่ยวกับผู้ลี้ภัย ตำรวจ ศาล ทนายความ สหประชาชาติ องค์กรสิทธิมนุษยชนสากล เป็นผู้มีบทบาทในข่าว อย่างไรก็ตามเมื่อวิเคราะห์บทบาทเกี่ยวกับการพูด (speaking role) พบว่ารัฐบาลของเนเธอร์แลนด์มีบทบาทมากที่สุด ในขณะที่ชาวทมิฬปรากฏบทบาทเกี่ยวกับการพูดในข่าวค่อนข้างน้อย กล่าวคือแม้หนังสือพิมพ์จะนำเสนอเรื่องราวของชาวทมิฬ ตีพิมพ์เรื่องราวของคนกลุ่มนี้แต่คำพูดต่างๆ ของผู้อพยพถูกยกมากล่าวค่อนข้างน้อย เรื่องราวของคนกลุ่มนี้ถูกนำเสนอจากมุมมองของรัฐบาลมากกว่า

ผลการวิเคราะห์พาดหัวข่าวพบว่า หัวเรื่องที่พบมากที่สุดเป็นเรื่องเกี่ยวกับการกระทำของผู้มีอำนาจหน้าที่ (authority) เช่น การตัดสินใจของรัฐบาลที่ปฏิเสธการเข้ามาของผู้อพยพรวมไปถึงการส่งชาวทมิฬกลับ ลำดับต่อมาเป็นหัวเรื่องเกี่ยวกับปฏิกริยาตอบกลับที่ต่อต้านนโยบายของรัฐบาล เช่น การประท้วงของชาวทมิฬ องค์การระหว่างประเทศที่ช่วยเหลือผู้อพยพ ลำดับถัดไปเป็นประเด็นการอพยพจากศรีลังกามายังเนเธอร์แลนด์ สิ่งที่น่าสังเกตคือ การเข้ามาของคนกลุ่มนี้จะถูกตีกรอบว่าเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย ความคิดของผู้มีอำนาจบ่งชี้ว่าชาวทมิฬไม่ได้เป็นผู้ลี้ภัยทางการเมืองแต่เป็นผู้ลักลอบเข้าเมืองด้วยปัจจัยทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ชาวทมิฬมักปรากฏในพาดหัวข่าวในฐานะกรรม และในกรณีปรากฏเป็นผู้กระทำก็จะควบคู่ไปกับสิ่งที่ไม่ดี ส่วนผู้มีอำนาจของเนเธอร์แลนด์มักปรากฏในฐานะผู้กระทำ

เมื่อวิเคราะห์ระดับถ้อยคำพบว่าชาวทมิฬถูกนำเสนอควบคู่ไปกับความผิดกฎหมาย (illegality) เห็นได้จากคำศัพท์ *illegal* มักปรากฏร่วมกับคำว่า *Tamils* นอกจากนี้ชาวทมิฬยังถูกนำเสนอในฐานะที่เป็นเหยื่อของนักต้มตุ๋น (Fraud) และการค้ามนุษย์ การนำเสนอด้านลบต่อชาวทมิฬยังเห็นได้จากการนำเสนอคนกลุ่มนี้ว่าเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมและยาเสพติด ฟาน ไดก์ กล่าวว่าลักษณะนี้เป็นเหมือนแบบฉบับการนำเสนอชนกลุ่มน้อยของสื่อมวลชนที่มักแสดงให้เห็นว่าคนกลุ่มนี้เกี่ยวข้องกับอาชญากรรม ยาเสพติดหรือสิ่งที่เป็นลบ ไม่เพียงเท่านั้นชาวทมิฬยังถูกนำเสนอเป็น “ผู้ลี้ภัยทางเศรษฐกิจ” (economic refugee) กล่าวคือรัฐบาลเน้นให้เห็นว่าชาวทมิฬเข้ามาเพื่อใช้ผลประโยชน์และระบบสวัสดิการทางสังคมสงเคราะห์ ไม่ใช่เพราะการถูกกดขี่ในประเทศศรีลังกา เห็นได้จากการเลือกใช้คำศัพท์ที่อธิบายสถานการณ์ว่าเนเธอร์แลนด์ติดกับ (trapped) การบุกรุกครั้งนี้เนเธอร์แลนด์เป็นเหยื่อไม่ใช่ชาวทมิฬ นอกจากนี้การใช้อุปลักษณ์เพื่ออธิบายจำนวนของผู้อพยพยังแสดงให้เห็นว่าชาวทมิฬเป็นภัยต่อประเทศ ผลการวิเคราะห์ชี้ให้เห็นว่ามีการใช้อุปลักษณ์นำผ่านคำศัพท์ เช่น *stream, flow, torrent, wave* เพื่ออธิบายการเข้ามาของผู้อพยพ นอกจากนี้ยังปรากฏการใช้อุปลักษณ์ทางทหารผ่านคำศัพท์ เช่น *ivasion* ด้วย

ผลจากการนำเสนอของสื่อทำให้เกิดความตื่นกลัว (panic) ของคนในสังคม กล่าวคือ หลังจากที่มีการรายงานในทางลบเกี่ยวกับชาวทมิฬผ่านหนังสือพิมพ์รวมไปถึงโทรทัศน์ทำให้สาธารณชนมีปฏิกริยา จดหมายในเชิงลบจำนวนมากส่งถึงบรรณาธิการ แม้แต่การพูดคุยในชีวิตประจำวันก็ยังคงมีความสนใจไปยังชาวทมิฬ

ทีโอ (Teo, 2000) ได้ศึกษาเรื่อง *Racism in the News: A Critical Discourse Analysis of News Reporting in Two Australian Newspapers* บทความนี้เป็นการศึกษาวาทกรรมข่าวหนังสือพิมพ์ในออสเตรเลียในประเด็นเกี่ยวกับการเหยียดเชื้อชาติ ทีโอกล่าวว่าออสเตรเลียเป็นประเทศหนึ่งในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมาให้ความสนใจ “คลื่น” ผู้อพยพจากประเทศในแถบเอเชีย

เช่น เวียดนาม จีน ฮองกง มาเลเซีย และสิงคโปร์ จากข้อมูลของสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองพบว่า ชาวเอเชียเป็นผู้อพยพกลุ่มที่ใหญ่ที่สุด และในกลุ่มนี้มีชาวเวียดนามมากที่สุด ในช่วงแรก ชาวเวียดนามในออสเตรเลียเป็นนักเรียนและผู้หญิงที่แต่งงานกับชาวออสเตรเลีย อย่างไรก็ตามในช่วง สงครามอินโดจีนมีชาวเวียดนามจำนวนมากลี้ภัยมาที่ออสเตรเลีย ในปี 1995 มีการรายงานว่ามี ชาวเวียดนามอาศัยอยู่ในออสเตรเลียเกือบ 160,000 คน

งานวิจัยของทีโอมุ่งศึกษาประเด็นการเหยียดเชื้อชาติ (racism) แต่ในที่นี้ไม่ใช่ลักษณะของ ความรุนแรงผ่านทางร่างกาย แต่เป็นการเหยียดเชื้อชาติที่ละเอียดอ่อน แอบแฝง ทีโโอได้เลือก วาทกรรมของหนังสือพิมพ์ 2 ชื่อฉบับได้แก่ *The Sunday Morning Herald* และ *The Daily Telegraph* ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์ขนาดใหญ่ของออสเตรเลีย

ทีโโอได้วิเคราะห์ตามแนวทางของฟานไดก์เริ่มจาก *การวิเคราะห์พาดหัวข่าว* เนื่องจากพาดหัว เป็นพื้นที่สำคัญที่ทำหน้าที่บรรจุคำศัพท์เพียงสั้นๆ เพื่อสื่อใจความที่สำคัญ ทุกคำในพาดหัวจึงเป็นสิ่ง ที่เลือกใช้ อีกทั้งยังสื่อถึงทัศนคติและค่านิยมของหนังสือพิมพ์ด้วย

ผลการวิเคราะห์พบกลวิธีการเลือกใช้คำศัพท์ที่สื่อให้เห็นความรุนแรงและการกระทำที่ ผิดกฎหมาย เช่น *ฆาตกร ผู้ค้ายา* นอกจากนี้บางพาดหัวข่าว เช่น *'Street gang's culture of murder'* เป็นการบอกว่าการฆ่าอาจจะเป็นวิถีทางวัฒนธรรมของกลุ่มคนเหล่านี้ นอกจากนี้ยังมีการ ใช้การกล่าวรวม (generalization) เมื่อกล่าวถึงกลุ่มนี้ เช่น *ชาวเวียดนาม แก๊งชาวเวียดนาม แก๊ง ชาวเอเชีย เฮโรอีนที่นำเข้ามาจากเอเชีย* ในส่วนของรูปแบบการยกคำพูด (Quotation) พบว่าส่วนใหญ่ คำกล่าวต่างๆ จะมาจากฝั่งเจ้าหน้าที่รัฐ การใช้คำศัพท์ที่มากเกินไป (Over lexicalization) พบว่า ปรากฏการใช้คำศัพท์จำนวนมากที่สื่อถึงความเป็นวัยรุ่น ความเป็นเด็ก และความรุนแรง ผู้วิจัยกล่าว ว่าอุดมการณ์การเหยียดเชื้อชาติได้แสดงอำนาจที่ไม่เท่าเทียมกันระหว่าง ผู้ทำผิดกฎหมาย (ethnic) และผู้บังคับใช้กฎหมาย (white)

งานวิจัยเรื่องนี้ชี้ให้เห็นขั้นตอนการวิเคราะห์ที่ประกอบด้วย การวิเคราะห์พาดหัวข่าว และ การวิเคราะห์เนื้อหาข่าวซึ่งจะเป็นแนวทางที่ผู้วิจัยจะนำมาใช้ในการศึกษาวาทกรรมข่าวโรฮิงญา

ริชาร์ดสัน (Richardson, 2004) ได้ศึกษาเรื่อง *(Mis)Representing Islam: the racism and rhetoric of British broadsheet newspapers* งานเรื่องนี้เป็นการศึกษาภาพตัวแทนของชาว อิสลามในประเด็นเกี่ยวกับการเหยียดเชื้อชาติโดยใช้กรอบแนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากหนังสือพิมพ์ของอังกฤษ ได้แก่ *the Guardian, the Financial Times, the*

Independent, The Daily Telegraph, The Times, the Independent on Sunday และ the Sunday Times

ด้านการวิเคราะห์ที่ได้ใช้แนวคิดของฟาน ไค์ เรื่อง 'ideological square' ที่มีแนวคิดเรื่องการนำเสนอตัวเองในทางบวก และการนำเสนอผู้อื่นในทางลบมาวิเคราะห์ พบว่า ชาวมุสลิมมักถูกเสนอในเชิงลบ ผ่านการนำเสนอว่าเกี่ยวข้องกับประเด็น 4 ประเด็น ได้แก่ การเป็นภัยคุกคามทางการทหาร (military threat) การเป็นคนหัวรุนแรงและการก่อการร้าย (extremism and terrorism) การเผด็จการกดขี่ (despotism) และการเหยียดเพศ (sexism)

หลังจากนั้นในบทต่อมาเขาได้ให้รายละเอียดเพิ่มเติมว่า "ตะวันตก" ถูกเสนอเป็นสังคมที่ศิวิไลซ์ นอกจากนี้ยังพบว่า การนำเสนอด้านลบของผู้อื่นของชาวมุสลิมในอังกฤษประกอบสร้างผ่านการนำเสนอ "ความรุนแรงของชาวมุสลิมในพื้นที่สาธารณะ" เช่น เรื่องราวเกี่ยวกับความแตกต่าง (discrimination) เรื่องราวเกี่ยวกับการก่อการร้าย (terrorism) การอภิปรายเกี่ยวกับโรงเรียนสอนศาสนาในอังกฤษ ฯลฯ

งานวิจัยนี้เกี่ยวข้องกับการศึกษาชาวพุทธชาวโรฮิงญาในแง่ที่ชาวโรฮิงญามักถูกเสนอว่าเป็น "มุสลิม" ซึ่งจะเชื่อมโยงไปยังมิตีความคิดอื่นๆ เช่น ความหวาดกลัวศาสนาอิสลาม (Islamophobia) ทั้งนี้หากกล่าวถึงประเด็นทางศาสนาอิสลาม คือ ศาสนาหนึ่ง และมุสลิมเป็นผู้คนที่บ่งชี้ตัวตนผ่านสิ่งต่างๆ เช่น รูปลักษณ์ทางกายภาพ ชื่อสกุล และเครื่องแต่งกาย แต่ในปัจจุบันคำว่า *Islamophobia* ได้กลายเป็นสิ่งที่รับรู้ร่วมกันและถูกใช้เพื่ออธิบายสิ่งที่เป็นอาชญากรรม

แนวคิดหวาดกลัวอิสลาม (Islamophobia) หมายถึง *a rejection of Islam, Muslim group and Muslim individuals on the basis of prejudices and stereotype...* (Stolz, 2005 cited in Cheng, 2015, p. 564) จากข้อความข้างต้นจะเห็นว่า แนวคิดหวาดกลัวอิสลาม หมายถึง การต่อต้านศาสนาอิสลาม กลุ่มคนและปัจเจกชนชาวมุสลิม ตั้งอยู่บนพื้นฐานของอคติและการเหมารวม ทั้งนี้ยังมีคำศัพท์อื่นๆ ที่สื่อความหมายไปในทำนองเดียวกันอีกมากมาย เช่น *Muslimophobia, anti-Muslimism, anti-Muslim racism, anti Muslim prejudice* อย่างไรก็ตามในปัจจุบันมีการตั้งคำถามว่าควรจะใช้คำว่าความเกลียดกลัวมุสลิม (*Muslimophobia*) มากกว่า เนื่องจากการกลัวอิสลามดูเป็นการมองในฐานะศาสนา ขณะที่คำว่ามุสลิมจะหมายถึงคนที่นับถือศาสนา

เปียตีไกเนน (Pietikäinen, 2005) กล่าวว่าชาวเป็นหนึ่งในเรื่องที่มีอิทธิพลที่สุดของสังคมร่วมสมัย คนในสังคมมักมองว่าชาวเป็นการนำเสนอเรื่องราวที่น่าเชื่อถือเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ในโลกนี้ ทั้งในส่วนที่เป็นเหตุการณ์และผู้คน งานวิจัยต่างๆ ชี้ให้เห็นว่าสื่อมวลชนมีบทบาทมากในการเสนอสิ่งที่สัมพันธ์กับกลุ่มชาติพันธุ์ ทั้งยังมีผลต่อประเด็นการสนทนาในชีวิตประจำวัน การอภิปราย

ในที่สาธารณะ ดังนั้นจึงสนใจศึกษาเรื่อง *Representations of ethnicity in journalism* ซึ่งเป็น การศึกษาการเสนอภาพตัวตนของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ในหนังสือพิมพ์ของฟินแลนด์

ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลจากหนังสือพิมพ์กระแสหลักของฟินแลนด์ที่มียอดจำหน่ายสูงที่สุด ได้แก่ *Helsingin Sanomat* ในระหว่างปี 1985 ถึง 1993 กลุ่มข้อมูลที่ได้ประกอบด้วย 1,189 ข่าว จากนั้นใช้กรอบวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์มาวิเคราะห์องค์ประกอบของตัวบทในการนำเสนอภาพ ตัวแทนของกลุ่มชาติพันธุ์ในข่าว อันประกอบด้วย

หัวข้อเรื่องของตัวบทข่าว (topics of news) การวิเคราะห์หัวข้อข่าวเกี่ยวกับชนกลุ่มน้อยเป็น การวิเคราะห์เพื่อบ่งชี้ว่าคุณลักษณะของคุณค่าเชิงข่าว (newsworthy) ด้านใดที่หนังสือพิมพ์เลือกมา นำเสนอ

ลำดับประเด็นในตัวบท (topic hierarchization in news) ส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์ลำดับ เรื่อง เช่น เรื่องใดที่อยู่ในพาดหัวข่าวหรืออยู่ในตอนต้นของเนื้อหาข่าว

ผู้ร่วมเหตุการณ์และรูปแบบการยกคำพูด (participants and quotation patterns) ส่วนนี้ เป็นการวิเคราะห์ผู้ร่วมเหตุการณ์และการยกคำพูด เพราะเป็นสิ่งที่บ่งบอกว่าบุคคลใดมีโอกาสเข้าถึง ข่าว และฝ่ายใดที่นักข่าวเห็นว่าเป็นแหล่งข่าวที่น่าเชื่อถือหรือสัมพันธ์กับหัวข้อข่าว

สหบท (Intertextuality) การวิเคราะห์สหบท คือวิเคราะห์ว่าตัวบทเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับตัว บทอื่น ๆ ที่มีมาก่อน เช่น อาจมีการยืมสถานการณ์ในตัวบทอื่น

ผลการวิเคราะห์ชี้ให้เห็นว่าชาวมักจะเน้นมุมมองของชาวฟินแลนด์ และมีส่วนเกี่ยวข้องกับการ ประกอบสร้างชนกลุ่มน้อยในฐานะ "พวกเขา" ชนกลุ่มน้อยมักจะถูกนำมาเปรียบเทียบกับ ชาวฟินแลนด์ที่เป็น "พวกเรา" การวิเคราะห์ชี้ให้เห็นว่าชาวฟินแลนด์ถูกนำเสนอคุณลักษณะในฐานะ ผู้กระทำที่ผู้ตัดสินใจ ในขณะที่กลุ่มชาติพันธุ์ที่เป็นชนกลุ่มน้อยในสังคมมักถูกนำเสนอเป็นคนที่ไม่มี ตัวตน (faceless) เป็นกลุ่มคนจำนวนมากที่เข้ามาโดยไม่ได้รับเชิญ และการเป็นผู้ก่อให้เกิดปัญหา

งานวิจัยชี้ให้เห็นว่ากลุ่มคนส่วนใหญ่ถูกนำเสนอในลักษณะฐานะที่มีอำนาจจะกระทำการ ควบคุม ในขณะที่ชนกลุ่มน้อยเป็นกลุ่มคนที่ไม่มีความ อำนาจ ตำแหน่ง และชื่อ การนำเสนอในลักษณะนี้ นำไปสู่การแบ่งสังคมเป็นส่วนๆ และสร้างขอบเขตพรมแดนระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ แทนที่จะสร้าง ความรู้สึกของความเป็นชุมชนและความเป็นกลุ่มก้อน ทั้งนี้ผู้วิจัยพบว่าการนำเสนอที่ปรากฏนี้ คล้ายคลึงกับงานที่ศึกษามาก่อนหน้านี้หลายชิ้น และอาจจะบ่งชี้ว่าความแตกต่างของชาติพันธุ์ที่เป็น ชนกลุ่มน้อยอาจจะฝังรากลึกทั้งในสังคมและในภาคปฏิบัติการของสื่อมวลชน

งานวิจัยเรื่องนี้ได้วิเคราะห์หัวข้อเรื่องที่ปรากฏในข่าวแล้วเชื่อมโยงกับแนวคิดเรื่องคุณค่าเชิง ข่าวสารซึ่งจะเป็นแนวทางในการอธิบายวิถีปฏิบัติทางวาทกรรมในส่วนเกี่ยวข้องกับผลิตตัวบทได้

โอ' โดเฮอร์ตีและออสติน (O'Doherty & Augoustinos, 2008) ได้เสนอบทความเรื่อง “Protecting the Nation: Nationalist Rhetoric on Asylum Seekers and the Tampa” บทความนี้สนใจประเด็นวิกฤตแทมปา (Tampa crisis) ปี 2001 ซึ่งเป็นเหตุการณ์เรือเดินสมุทรของนอร์เวย์ที่ชื่อ MS Tampa เรือดังกล่าวได้ช่วยเหลือผู้โดยสารที่มากับเรือลำอื่นซึ่งเดินทางมาจากทางตะวันตกของอินโดนีเซีย สุดท้ายทำให้มีคนประมาณ 430 คน ที่มุ่งหน้ามาที่ออสเตรเลีย รัฐบาลออสเตรเลียปฏิเสธที่จะให้เรือเข้ามาที่น่านน้ำของประเทศ รัฐบาลและสื่อได้ประกอบสร้างการมาถึงของผู้ลี้ภัย “ที่ไม่ได้รับอนุญาต” ในแทมปาว่าเป็น “วิกฤต” ที่คุกคามการรักษาความปลอดภัยและอำนาจอธิปไตยของออสเตรเลีย

จากเหตุการณ์ดังกล่าวนี้ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะอธิบายถึงบทบาทวาทกรรมชาตินิยมที่นำมาใช้สร้างความชอบธรรมของออสเตรเลียในเหตุการณ์ดังกล่าว โดยเก็บข้อมูลจากคลังข้อมูลหนังสือพิมพ์แล้วคัดเลือกข้อมูลโดยตัดข้อมูลที่มีความยาวน้อยกว่า 100 คำออกไป ทั้งนี้บทความนี้มุ่งไปที่วิกฤตแทมปาเป็นสำคัญ

ผลการวิเคราะห์ทำให้เห็นว่าปฏิบัติการทางทหารในการเข้าไปควบคุมเรือผู้อพยพเป็นสิ่งที่ถูกทำให้มีเหตุผลที่ชอบธรรมผ่านการใช้คำศัพท์ที่จัดประเภท เช่น ออสเตรเลีย ประเทศนี้ หรือคำศัพท์ในการอ้างอิง เช่น นายกรัฐมนตรี รัฐบาล ส่วนผู้ลี้ภัยถูกเรียกว่า “มนุษย์เรือ”

ผู้วิจัยได้ยกตัวอย่างคำพูดของนายโฮเวิร์ด นายกรัฐมนตรีที่กล่าวว่า ‘I am not just speaking for myself. I am speaking for a government’ คำพูดดังกล่าวนี้แสดงให้เห็นว่าสิ่งที่เขาพูดเป็นของ “รัฐบาล” ไม่ใช่ของเขาเพียงคนเดียว ไม่เพียงเท่านั้นในประโยคต่อมาเขาใช้สรรพนาม we เมื่อกล่าวว่า ‘We naturally will continue to talk to everybody including the United Nations High Commissioner for Refugees. We would like to find that solution . . . but it has to be a resolution that respects the right of Australia to control who comes to this country’. จากประโยคนี้ทำให้เห็นว่าการแก้ปัญหาวิกฤตแทมปาในปี 2001 เป็นสิ่งที่ต้องหาทางออก แต่ทางออกนั้นต้อง “เคารพสิทธิ์” ของออสเตรเลียในการควบคุมผู้ที่เข้ามาในประเทศด้วยการกล่าวในลักษณะนี้ ทำให้การเข้าควบคุมเรือผู้อพยพของออสเตรเลียเป็นสิ่งที่มีความชอบธรรม

นอกจากของนายกรัฐมนตรีแล้ว ผู้วิจัยยังได้ยกตัวอย่างคำพูดของผู้ที่ทำหน้าที่ทางกฎหมายที่กล่าวว่า “Australia has the sovereign right to defend its borders and could prevent the boat people from reaching shore” ผู้วิจัยอธิบายว่าการกล่าวอ้างถึงอำนาจอธิปไตยของออสเตรเลียทำให้เกิดความชอบธรรมในเชิงกฎหมาย และช่วยลดทอนความผิดของกองกำลังทหารได้

ผู้วิจัยยังได้แสดงให้เห็นว่าวาทกรรมชาตินิยมที่เสนอว่า การเข้าไปจัดการกับวิกฤตแทมปาเป็นการปกป้องประเทศชาติ ส่งอิทธิพลต่อประชาชนโดยการยกตัวอย่างปฏิกิริยาของผู้อ่านที่เขียนจดหมายมาถึงหนังสือพิมพ์ซึ่งทำให้เห็นว่า เนื้อความในจดหมายแสดงให้เห็นว่าผู้อ่านมีความคิด

เกี่ยวกับความเป็นชาติที่ต้องการควบคุมความปลอดภัยจากอันตรายภายนอกซึ่งในที่นี้คือผู้อพยพที่ผิดกฎหมาย

งานวิจัยเรื่องนี้ทำให้เห็นการวิเคราะห์การใช้คำศัพท์ที่อ้างอิงบุคคลในข่าว และสถานการณ์และรูปแบบการเข้ามาของผู้อพยพค่อนข้างคล้ายคลึงกับการเข้ามาของชาวโรฮิงญาในประเทศไทย นอกจากนี้ยังเป็นแนวทางการวิเคราะห์การสร้างภาพลักษณ์ให้แก่การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ด้วยการเสนอมุมมองสิทธิทางกฎหมาย

คาซลอปสกา(Kazłowska, 2009) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “Clashes of Discourse: The Representations of Immigrants in Poland” งานเรื่องนี้มุ่งเน้นที่ปฏิบัติการต่อการปรากฏตัวของ "ผู้อื่น" และมีวัตถุประสงค์เพื่อระบุวาทกรรมเกี่ยวกับผู้อพยพในสื่อของประเทศโปแลนด์ผ่านการวิเคราะห์กลุ่มข้อมูลหนังสือพิมพ์ช่วงปี 1993 ถึง 2003 จากหนังสือพิมพ์ 4 ชื่อฉบับที่ยอดจำหน่ายสูงสุดของโปแลนด์ ได้แก่ 1) *Gazeta Wyborcza* เป็นหนังสือพิมพ์ที่มีจุดยืนจากฝ่ายที่ต่อต้านคอมมิวนิสต์ มีจุดยืนไปทางกลางซ้าย และเป็นหนังสือพิมพ์ที่มียอดจำหน่ายสูงสุด 2) *Rzeczpospolita* มีจุดยืนไปทางกลางขวา มุ่งเน้นที่กฎหมาย เศรษฐกิจ ปัญหาของรัฐ 3) *Super Express* เป็นหนังสือพิมพ์ที่เน้นข่าวบันเทิง และเป็นหนังสือพิมพ์แนวประชานิยม 4) *Nasz Dziennik* เป็นหนังสือพิมพ์ที่มีจุดยืนเรื่องความรักชาติ หรือ "national-patriotic" ต่อต้านแนวคิดคอมมิวนิสต์ ต่อต้านความคิดเสรีนิยม

ผลการวิเคราะห์ทำให้สามารถระบุประเภทของวาทกรรมได้เป็น 4 กลุ่ม ได้แก่

1) วาทกรรมความหลากหลายทางวัฒนธรรม (multicultural discourse) เป็นกลุ่มวาทกรรมที่เน้นการให้คุณค่าแก่ความหลากหลาย เช่น การกล่าวว่าบริเวณชายแดนเราจะเห็นโบสถ์คาทอลิก โบสถ์ออร์ทอดอกซ์ ศาลาธรรมของชาวยิว ฯลฯ ตั้งเคียงบ่าเคียงไหล่กัน เป็นต้น

2) วาทกรรมสนับสนุนรัฐ (pro- state Discourse) ในวาทกรรมกลุ่มนี้ผู้อพยพจะถูกนำเสนอเป็นปัญหาโดยมุ่งเน้นไปที่ประเด็นการควบคุมปริมาณของผู้อพยพ ในตัวบทจะมีการกล่าวถึงเสียงของตัวแทนรัฐบาล

3) วาทกรรมชาติพันธุ์-ชาตินิยม (ethno-nationalistic discourse) กลุ่มวาทกรรมนี้แสดงให้เห็นความเป็นพวกเขาและพวกเรา และพยายามที่จะกำจัดความหลากหลายต่างๆ ออกไป เนื้อหาในวาทกรรมมักปรากฏความขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ของชาวโปแลนด์กับผู้อพยพ ผู้อพยพถูกนำเสนอว่าเป็นภัยและเป็นสิ่งที่น่ากลัว

4) วาทกรรมเกี่ยวกับความรู้สึก (sensation-seeking discourse) วาทกรรมนี้ผู้อพยพถูกนำเสนอในประเด็นเกี่ยวกับอารมณ์ความรู้สึก ความเป็นอื่นในวาทกรรมนี้เป็นการจงใจใช้ความแปลก

ใหม่ผิดธรรมดา เช่น การปรากฏในเรื่องราวเกี่ยวกับความรักที่เป็นชาวโปแลนด์กับชาวต่างชาติ หรือวัยรุ่นชาวโปแลนด์ตั้งท้องกับชายสูงอายุชาวเวียดนามที่ทำให้เกิดการลำดับญาติที่แปลก ฯลฯ

ผู้วิจัยยังได้แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างวาทกรรมต่างๆ กับหนังสือพิมพ์ เช่น วาทกรรมความหลากหลายทางวัฒนธรรมปรากฏมากที่สุดในหนังสือพิมพ์ *Gazeta Wyborcza* ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์เสรีนิยม ในขณะที่วาทกรรมสนับสนุนรัฐปรากฏมากในหนังสือพิมพ์ *Rzeczpospolita* ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์เชิงอนุรักษ์นิยมและสัมพันธ์ใกล้ชิดกับกลุ่มชนชั้นนำ ส่วนวาทกรรมชาติพันธุ์-ชาตินิยมปรากฏมากในหนังสือพิมพ์ *Nasz Dziennik* ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์ที่ต่อต้านคอมมิวนิสต์และความคิดเสรีนิยม วาทกรรมเกี่ยวกับความรู้สึกที่เสนอความประหลาดผิดธรรมดาของเหตุการณ์ที่ชาวต่างชาติเข้าไปเกี่ยวข้อง มักเสนอในหนังสือพิมพ์ *Super Express* ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์ประชานิยม

งานวิจัยเรื่องนี้ชี้ให้เห็นว่าเมื่อพิจารณาข้อมูลทั้งหมดรวมกัน วาทกรรมเกี่ยวกับชาวต่างชาติที่เสนอผ่านสื่อมวลชนอาจจะประกอบด้วยวาทกรรมหลายชุด แต่ละชุดอาจจะเสนอชุดความคิดที่แตกต่างกันและเป็นเหตุให้ความคิดเห็นของคนในสังคมต่างกันไปด้วย

อิตรัสและอิสไมล็บ (Idrus & Ismailb, 2013) ได้เสนอบทความเรื่อง *"Petaling street almost Malaysian" A discourse analysis of news on illegal immigrants* บทความนี้เป็น การวิเคราะห์การนำเสนออุดมการณ์เกี่ยวกับผู้อพยพที่ผิดกฎหมายในมาเลเซีย

ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลหนังสือพิมพ์ 6 ชื่อฉบับ ได้แก่ *The New Straits Times (NST)*, *The Star (TS)*, *Daily Express (DE)*, *Bernama (B)*, *Aliran (A)* and *The Malay Mail (MM)* และตั้งคำถามงานวิจัยว่า เนื้อหาของประพจน์ระดับมหภาค (macropropositional contents) ที่พบมากใน พาดหัวข่าวมีอะไรบ้าง และกลวิธีทางภาษาอะไรที่ใช้ในการเขียนพาดหัวข่าวเหล่านั้น

ผลการวิเคราะห์เนื้อความพบว่าประกอบไปด้วย

- 1) รัฐบาลมาเลเซียรับประกันความปลอดภัยจากผู้อพยพที่ผิดกฎหมาย เนื้อความในลักษณะนี้ปรากฏมากที่สุด รัฐบาลมาเลเซียถูกนำเสนอซ้ำ ๆ ในฐานะผู้ช่วยเหลือประเทศชาติและเป็นผู้กระทำ (agent) ผ่านคำศัพท์ เช่น การดำเนินการ (implementing) การตรวจสอบแบบเคาะประตู (door-to-door checks)
- 2) ผู้อพยพที่ผิดกฎหมายเป็นผู้ที่ควบคุมไม่ได้และรุนแรง ลักษณะนี้ปรากฏเป็นลำดับที่สอง โดยมีการเชื่อมโยงไปถึงการก่อการร้ายและปัญหาอื่นๆ
- 3) ผู้อพยพที่ผิดกฎหมายแย่งงานจากชาวมาเลเซีย เช่น เป็นพนักงานเสิร์ฟ พนักงานเก็บเงิน
- 4) ควรมีการจัดตั้งองค์กรสิทธิมนุษยชนของผู้อพยพที่ผิดกฎหมาย ลักษณะเนื้อความในแง่ของการพยายามทำให้เกิดความเท่าเทียมมีปรากฏแต่เพียงเล็กน้อยเมื่อเทียบกับลักษณะเนื้อความอื่น

การวิเคราะห์กวีวิธีทางภาษาพบว่า การเลือกใช้คำศัพท์เป็นกวีวิธีที่เผยให้เห็นลักษณะที่เป็นคู่ตรงข้ามกัน เช่น ความรุนแรงกับความสันติ ความเป็นพลเมืองกับความไม่เป็นพลเมือง ฯลฯ ผู้วิจัยกล่าวว่า การศึกษานี้เป็นตัวอย่างหนึ่งของการสนับสนุนว่าสถาบันทางการเมืองใช้อิทธิพลและอำนาจในการสร้างวาทกรรมในสื่อมวลชน กล่าวคือ เสียงของรัฐบาลมาเลเซียถูกนำเสนออย่างชัดเจนในทางตรงกันข้ามเสียงของผู้อพยพเป็นสิ่งที่ไม่ค่อยพบในหนังสือพิมพ์

งานวิจัยเรื่องนี้ชี้ให้เห็นว่าภาพตัวแทนของผู้อพยพมักเป็นไปในทางลบ เช่น เป็นภาระและเป็นภัยคุกคาม หรือแม้แต่ในแง่มุมทางเศรษฐกิจก็จะไม่ถูกเสนอว่าเป็นแรงงานแต่จะเลือกนำเสนอว่าเข้ามาแย่งงานของคนในประเทศ ทั้งนี้จะเป็นแนวทางในการนำมาวิเคราะห์วาทกรรมข่าวโรฮิงญาได้

งานวิจัยจากมาเลเซียอีกชิ้นหนึ่งคืองานของ ดอนและลี (Don & Lee, 2014) ที่ได้เสนอบทความเรื่อง “Representing immigrants as illegals, threats and victims in Malaysia: Elite voices in the media” พวกเขาบอกว่า ประเทศมาเลเซียไม่มีนโยบายทางการใดเกี่ยวกับผู้ลี้ภัย และไม่ได้ให้สัตยาบันในอนุสัญญาสหประชาชาติ 1952 และพิธีสาร 1967 ซึ่งเกี่ยวกับผู้ลี้ภัย และเนื่องจากไม่มีนโยบายเกี่ยวกับผู้ลี้ภัยและผู้ขอลี้ภัย ผู้วิจัยกล่าวว่าทัศนคติและปฏิกิริยาของรัฐบาลที่มีต่อสาธารณะจึงเป็นตัวชี้วัดเดียวของนโยบาย และสิ่งนี้สามารถเห็นได้จากคำแถลงอย่างเป็นทางการซึ่งจะมีการรายงานผ่านสื่อ

บทความนี้มุ่งอธิบายแนวทางของการนำเสนอเสียงของนักการเมือง (voices of politicians) เข้ามาเสนอในข่าว เพื่อประกอบสร้างภาพตัวแทนของผู้ลี้ภัยและผู้ขอลี้ภัยในมาเลเซีย โดยเก็บข้อมูลจากคำกล่าวต่าง ๆ (statements) ของผู้นำรัฐบาลและเจ้าหน้าที่ทางการในประเด็นเกี่ยวกับผู้ลี้ภัยที่มาจาก 62 บทความในหนังสือพิมพ์กระแสหลัก (mainstream) และทางเลือก (alternative) ที่ดีพิมพ์ในช่วงปี 2003 ถึง 2012 ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิด ‘discourse-historical approach’ (Reisigl and Wodak, 2009) ประกอบกับ ‘Social Actor Network model’ (Van Leeuwen, 2008)

ผลการวิเคราะห์ชี้ให้เห็นว่ามีการเสนอภาพตัวแทนของผู้ลี้ภัยใน 2 ประเด็นใหญ่ ได้แก่

1) ผู้ลี้ภัยเป็นปัญหาที่เราจะต้องรับมือ ประเด็นนี้สื่อผ่านการนำเสนอว่า ผู้ลี้ภัยเป็นผู้อพยพที่ผิดกฎหมาย (illegal immigrants) และผู้ลี้ภัยเป็นภัยคุกคาม (threats) ผู้วิจัยกล่าวว่าภาพตัวแทนในเชิงผู้ทำผิดกฎหมายนำไปอ้างถึงอาชญากรรมก่อให้เกิดความคิดการส่งพวกเขากลับ หรือ ‘keeping them out’ สะท้อนผ่านการเลือกใช้คำศัพท์ที่เกี่ยวกับการลงโทษในข้อหาละเมิดกฎหมายเข้าเมือง เช่น กักขัง จับกุม เนรเทศ ส่งกลับ

2) ผู้ลี้ภัยเป็นเหยื่อที่ต้องการความช่วยเหลือ ภาพตัวแทนนี้มักปรากฏในการให้รายละเอียดจากการรายงานข่าวของสำนักข่าวต่างประเทศที่ถูกอ้างในสื่อของมาเลเซีย เช่น ผู้ลี้ภัยเป็นเหยื่อของการค้ามนุษย์ มีเจ้าหน้าที่ของมาเลเซียเข้าไปเกี่ยวข้องในการซื้อขายแรงงานผิดกฎหมาย ฯลฯ

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ให้เห็นว่าเสียงของผู้ที่มีบทบาทที่ถูกเสนอผ่านสื่อ คือ เสียงของรัฐบาลที่เป็นผู้มีบทบาททั้งการจับกุม แสดงท่าทีต่าง ๆ ต่อผู้อพยพ รวมถึงการตอบโต้เสียงองค์กรด้านสิทธิมนุษยชน

งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างเสียงของนักการเมืองและการนำเสนอข่าว ทั้งยังชี้ให้เห็นพลวัตของมุมมองต่อเหตุการณ์ได้ เช่น ในช่วงหนึ่งนักการเมืองอาจจะต่อต้านผู้อพยพและปฏิบัติในลักษณะการกดขี่ แต่เมื่อเข้าสู่พื้นที่ระหว่างประเทศท่าทีและน้ำเสียงอาจจะต่างออกไปได้

กฤษดาพรรณ หงศ์ลดาภรณ์ (2543) ศึกษาเรื่อง “ปริศนาเกี่ยวกับชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย: การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับอุดมการณ์” งานวิจัยเรื่องนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาอุดมการณ์หรือชุดความคิดเกี่ยวกับชนกลุ่มน้อยในวาทกรรมสื่อมวลชนทั้งหนังสือพิมพ์และรายการโทรทัศน์ ทุ่งแสงตะวัน

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากข่าวหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยและรายการโทรทัศน์ ทุ่งแสงตะวัน และใช้กรอบมิติทั้งสามของวาทกรรมของแฟร์คลัฟมาเป็นกรอบการวิเคราะห์ รวมทั้งจากการสัมภาษณ์นักหนังสือพิมพ์และผู้จัดรายการโทรทัศน์ พบว่า หนังสือพิมพ์มีวิธีการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับชาวเขาในลักษณะลบ เช่น *ชาวแม้งค้ายาบ้า มีอาวุธสงครามในครอบครอง ชาวกะเหรี่ยงบุกรุกป่าสงวน* ภาพที่ถูกนำเสนอเป็นไปในลักษณะที่เรามองว่าเขาเป็น “บุคคลอื่น” ในขณะที่รายการโทรทัศน์ ทุ่งแสงตะวันนำเสนอภาพที่ต่างกันออกไป กล่าวคือเสนอภาพตัวแทนของชาวเขาว่าเป็นผู้นุรักษ์ธรรมชาติ คอยดูแลป่า รักษาป่า

ลักษณะของวาทกรรมที่ปรากฏนี้กล่าวได้ว่าเป็นลักษณะของวาทกรรมที่แข่งขันกัน โดยมีอุดมการณ์ความเป็นพวกเราและพวกอยู่เบื้องหลัง ทั้งนี้กลวิธีทางภาษาที่สำคัญ เช่น การเลือกใช้คำศัพท์และการใช้คำเรียกชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ การเสนอภาพชาวเขาในฐานะผู้กระทำ สิ่งที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งของงานชิ้นนี้คือ ผู้วิจัยได้อธิบายให้เห็นว่าแท้จริงแล้วกลุ่มคนที่ถูกเรียกรวมกันว่าเป็น “ชาวเขา” ประกอบด้วยคนหลายกลุ่มชาติพันธุ์หลายกลุ่ม แต่เมื่อเกิดเหตุการณ์และเป็นข่าวจะถูกเรียกรวมกัน

งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับผู้อพยพในวาทกรรมของนักการเมือง

นอกจากวาทกรรมข่าวแล้ว งานที่ศึกษาเกี่ยวกับผู้อพยพยังให้ความสนใจกับวาทกรรมของนักการเมืองด้วย ฟาน ไคก์ (van Dijk, 2000) เป็นนักวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ที่ศึกษาเกี่ยวกับประเด็นวาทกรรมแฝงอคติและวาทกรรมเหยียดเชื้อชาติไว้จำนวนมาก ในที่นี้ผู้วิจัยจะกล่าวถึง

บทความเรื่อง *Ideologies, Racism, Discourse: Debates on Immigration and Ethnic Issues* บทความชิ้นนี้ได้ศึกษาวาทกรรมการเมืองเกี่ยวกับการอพยพและชนกลุ่มน้อยต่างๆ ในยุโรป 7 ประเทศ

ฟาน ไค้กเริ่มจากการวิเคราะห์ความหมายระดับมหภาค เขายกตัวอย่างการอภิปรายของ นางเทเรซา กอร์แมน สมาชิกพรรคอนุรักษ์นิยมที่อภิปรายในรัฐสภาของอังกฤษเกี่ยวกับการให้ที่ หลบภัย ผลการวิเคราะห์ชี้ให้เห็นว่าผู้ลี้ภัยถูกนิยามว่าเป็นปัญหาผ่านวลี เช่น "ปัญหาของผู้ลี้ภัย" และ มุมมองว่าปัญหาต่างๆ มีสาเหตุมาจากผู้ลี้ภัย นอกจากนี้ใจความที่ปรากฏในการอภิปรายยังกล่าวถึง ประเด็นๆ ได้แก่ การกล่าวว่ามีผู้ลี้ภัยที่ถูกต้องและผู้ลี้ภัยที่ผิดกฎหมาย ในที่นี้ผู้ลี้ภัยจำนวนมากเป็น ผู้อพยพที่ผิดกฎหมาย การกล่าวถึงค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับผู้ลี้ภัยว่าสูงถึง 200 ล้านยูโรต่อปี การเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมของผู้ลี้ภัย ฯลฯ ฟาน ไค้กกล่าวว่าโดยรวมแล้วคำพูดของนางเทเรซาสื่อให้เห็นว่า ผู้ลี้ภัยจำนวนมากเป็นผู้ที่แปลกปลอมและทำผิดกฎหมาย อีกทั้งรัฐบาลไม่มีเงินที่จะจ่ายสำหรับผู้ลี้ภัย นำไปสู่การเสนอว่าไม่ควรมีการยกเลิกกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมจำนวนผู้ลี้ภัย

หลังจากวิเคราะห์ใจความแล้ว ฟาน ไค้กได้วิเคราะห์ความหมายระดับถ้อยคำ (local semantic) เพื่อแสดงให้เห็นกลวิธีทางภาษาที่ใช้ ผลการวิเคราะห์พบว่าประกอบด้วยกลวิธีทางภาษา หลายกลวิธี ตัวอย่างเช่น กลวิธีการจัดประเภท (categorise) คือทำให้เห็นว่ามีผู้ลี้ภัยที่ผิดกฎหมาย และผู้ลี้ภัยที่ถูกต้องตามลำดับ และทำให้เห็นว่าไม่ได้มีการต่อต้านผู้ลี้ภัยทั้งหมดแต่ต่อต้านผู้ลี้ภัยที่ ผิดกฎหมายซึ่งเข้ามาด้วยวิธีการที่ไม่ถูกต้อง ฟาน ไค้กกล่าวว่านี่เป็นลักษณะหนึ่งของการพูดถึงตนเอง ในทางบวก (positive self-presentation) นอกจากนี้ยังมีการใช้กลวิธีการนำเสนอผู้อื่น ในที่นี้คือ ผู้ลี้ภัยมักถูกนำเสนอในทางลบโดยกล่าวว่า เป็นคนที่ขี้เกียจ ตัดยาเสพติด ถูกจับกุมในข้อหาขโมย ทำงานในธุรกิจมืด ฯลฯ ด้านกลวิธีทางวาทศิลป์ยังแสดงให้เห็นการเปรียบเทียบในทางลบ กล่าวคือ มีการใช้อุปลักษณ์ที่เปรียบเทียบผู้ลี้ภัยเป็นปรสิต

แนวทางการวิเคราะห์ของฟาน ไค้กที่แบ่งออกเป็น 2 ระดับตามที่ได้กล่าวไปสามารถใช้เป็น แนวทางเพื่อวิเคราะห์วาทกรรมข่าวเกี่ยวกับชาวโรฮิงญาได้ ทั้งนี้ผู้วิจัยจะแบ่งการวิเคราะห์ด้วยทตาม แบบของฟาน ไค้ก

ฟาน เดอ ฟอล์ก (van Der Valk, 2003) เสนอบทความเรื่อง *“Right-wing parliamentary discourse on immigration in France”* บทความนี้เป็นกรวิเคราะห์วาทกรรมของนักการเมือง เกี่ยวกับการอพยพในฝรั่งเศส โดยที่มุ่งเน้นไปพรรคการเมืองฝ่ายขวา

ผู้วิจัยได้เริ่มจาก การวิเคราะห์กลวิธีการนำเสนอตัวเองและผู้อื่น (self and other presentation) โดยนำกรอบแนวคิดของฟาน ไค้กมาเป็นแนวทางเพื่อพิจารณาว่า 1) มีการเน้นสิ่งที

เป็นบวกเกี่ยวกับพวกเขาอย่างไร 2) มีการเน้นสิ่งที่เป็นลบของผู้อื่นอย่างไร 3) มีการลดสิ่งที่เป็นลบของพวกเขายังไง และ 4) มีการลดสิ่งที่เป็นบวกของผู้อื่นอย่างไร ผู้วิจัยพบว่ากลุ่มฝ่ายขวาในรัฐสภาให้กลวิธีการกล่าวถึงผู้อพยพในเชิงลบ ผ่านการเน้นที่การทุจริตและการละเมิด (fraud and abuse)

หลังจากนั้นผู้วิจัยได้วิเคราะห์กลวิธีทางภาษาในระดับถ้อยคำพบว่าการวิเคราะห์การบรรยายผู้มีบทบาท (actor description) ผู้วิจัยนำแนวคิดเรื่อง social actor ของพาน ลีฮวนเข้ามาช่วยวิเคราะห์ การวิเคราะห์ส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์ผู้ร่วมเหตุการณ์ (participants) ซึ่งจะเผยให้เห็นมิติทางความคิดของผู้ใช้ภาษาที่มีต่อผู้อพยพ ผู้วิจัยพบว่ากลุ่มผู้มีบทบาทถูกประกอบสร้างและถูกนำเสนอเป็น “ใน” และ “นอก” กลุ่มผู้มีบทบาททางการเมืองจะถูกอ้างถึงโดยใช้สรรพนาม เช่น nous (we) vous (you) โดยที่คำว่า nous ยังถูกใช้อ้างถึงประชาชนชาวฝรั่งเศสด้วย ส่วนผู้อพยพมักใช้คำศัพท์ในเชิงกฎหมาย คือ *étrangers (foreigners)* ประเภทนี้รวมถึงคำศัพท์ที่ระบุความแตกต่าง เช่น *illegal foreigners* และ *legal foreigners*

การวิเคราะห์ประเด็น (topoi) คือ การวิเคราะห์ระบบของความรู้สาธารณะที่เชื่อมโยงกับคตินิยม (tradition) จากการวิเคราะห์พบว่า ผู้อพยพถูกเสนอว่าเป็นภาระที่สังคมต้องช่วยเหลือและเป็นสาเหตุของการว่างงาน นำไปสู่ความคิดที่เราต้องหยุดการอพยพโดยกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการเข้าเมืองที่เข้มงวด ผู้อพยพเข้ามาเพราะผลประโยชน์ นำไปสู่ข้อสรุปว่าผู้อพยพไม่น่าไว้วางใจและเราไม่ต้องการคนที่ไม่น่าไว้วางใจ วัฒนธรรมของผู้อพยพ(พวกเขา)มีความแตกต่าง นำไปสู่ข้อสรุปทางความคิดว่า พวกเขาไม่สามารถผสมกลมกลืนกับพวกเราได้ และวัฒนธรรมของเราเป็นสิ่งที่สูงค่ากว่า

การวิเคราะห์วาทศิลป์ (Rhetoric) เป็นส่วนที่ผู้วิจัยได้วิเคราะห์กลวิธีทางวาทศิลป์ เช่น การวิเคราะห์อุปลักษณ์ (metaphor) อุปลักษณ์ที่พบมาก คือ อุปลักษณ์การบุกรุกและสงคราม (The metaphor of aggression and war) อุปลักษณ์ที่เปรียบเทียบในลักษณะดังกล่าวนี้บ่งบอกถึงอันตรายและการสูญเสียการควบคุมเกี่ยวกับการอพยพ อุปลักษณ์น้ำ (The water metaphor) เป็นอุปลักษณ์ที่ใช้สื่อถึงการมีผู้อพยพเข้ามาในประเทศมากเกินไป และพวกเราสูญเสียการควบคุมกระบวนการเข้ามาของพวกเขา

หนังสือพิมพ์อังกฤษมีความเกี่ยวข้องมากขึ้นในวาทกรรมเกี่ยวกับการอพยพ ผู้อพยพผู้ขอลี้ภัย ในช่วง 10 ปีให้หลัง โคสรานิก (KhosraviNik, 2009) จึงได้เสนอบทความเรื่อง “The representation of refugees, asylum seekers and immigrants in British newspapers during the Balkan conflict (1999) and the British general election (2005)” บทความนี้สนใจศึกษาการเสนอภาพตัวแทนของผู้ลี้ภัยและผู้อพยพในระหว่าง 2 เหตุการณ์สำคัญ ได้แก่ 1)

ความขัดแย้งในบอลข่านในปี 1999 และ 2) การเลือกตั้งใหญ่ของอังกฤษในปี 2005 ที่เสนอผ่านหนังสือพิมพ์ของอังกฤษ

การวิเคราะห์พบว่า เหตุการณ์ในโคโซโว 1999 หนังสือพิมพ์อังกฤษเสนอข่าวในลักษณะที่เห็นอกเห็นใจผู้ลี้ภัย เช่น หนังสือพิมพ์ the Daily Mail ได้เสนอมุมมองที่เป็นความเห็นอกเห็นใจ (sympathetic) โดยกล่าวถึงเหตุผลและเสนอผู้ลี้ภัยในลักษณะที่เป็น “เหยื่อ” กล่าวคือผู้ลี้ภัยถูกนำเสนอว่า หมดหนทาง สิ้นหวัง ไม่มีอำนาจ และตกเป็นเหยื่อของการโจมตี เช่นเดียวกันกับหนังสือพิมพ์ The Times ที่แสดงความเห็นอกเห็นใจกลุ่มผู้ลี้ภัยโดยสื่อความเป็นมนุษย์และความเป็นเหยื่อโดยมุ่งที่ชะตา/สภาพของผู้ลี้ภัย โดยนำเหตุการณ์เสนอเป็นเรื่องราวและขยายผ่านการให้รายละเอียดของข้อมูลเกี่ยวกับชื่อ สถานที่ ฯลฯ และมีการกล่าวอ้างคำพูดโดยตรง (direct quotations) ที่ปรากฏจากฝ่ายผู้ลี้ภัยจำนวนมาก และเสนอข้อเท็จจริงของผู้ลี้ภัยที่เป็นเหยื่อบ่อยครั้ง

อย่างไรก็ตามในช่วงการเลือกตั้งใหญ่ของอังกฤษในปี 2005 วาทกรรมการเมืองเชิงอนุรักษ์นิยมมีแนวโน้มที่จะต่างไปจากช่วงเหตุการณ์ความขัดแย้งในบอลข่าน กล่าวคือ มีการนำเสนอในเชิงลบต่อการอพยพและชาวต่างชาติ และหนังสือพิมพ์จะมีฝ่ายทางการเมือง เรื่องส่วนใหญ่ที่นักข่าวเสนอถูกทำให้เป็น "การรายงาน" มากกว่ามุมมองของนักเขียน ผ่านข้อความเช่น ‘the report said . . .’ ‘The new evidence . . .’ ‘It suggests that. . .’ มีหลายกรณีของการอ้างถึงที่คลุมเครือของคนโดยไม่รู้ว่าเขาเหล่านั้นเป็นใครผ่านคำศัพท์ เช่น *people, they, public, British* ในทางตรงกันข้าม ผู้อพยพและผู้ลี้ภัย ถูกอ้างถึงผ่านเพียงในนามของกลุ่ม

งานวิจัยเรื่องนี้มีประโยชน์ตรงที่ทำให้เห็นพลวัตของวาทกรรมที่ในช่วงหนึ่งอาจจะเป็นที่สนับสนุนหรือเห็นใจ และในอีกช่วงเป็นไปเพื่อประโยชน์ของกลุ่มการเมือง ในกรณีของชาวโรฮิงญา ผู้วิจัยเชื่อว่าภาพตัวแทนที่ปรากฏมีพลวัตในแต่ละช่วงและนำไปสู่ความคิดความเข้าใจเกี่ยวกับคนกลุ่มนี้ต่างกันไปในสังคม

งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับผู้อพยพผ่านการวิเคราะห์อุปลักษณ์

แนวคิดสำคัญแนวคิดหนึ่งที่มักนำมาวิเคราะห์วาทกรรมเกี่ยวกับผู้อพยพ คือ “อุปลักษณ์” (Metaphor) ดังนั้นงานวิจัยหลายชิ้นจึงมุ่งศึกษาวาทกรรมผู้อพยพ ผู้ลี้ภัย ผู้ขอลี้ภัย แรงงานต่างด้าว ฯลฯ จากการวิเคราะห์อุปลักษณ์เชิงวิพากษ์ (Critical Metaphor Analysis) ในที่นี้ผู้วิจัยจะกล่าวถึงบทความวิจัยที่เป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์วาทกรรมข่าวเกี่ยวกับชาวโรฮิงญา

รีฟาเย (Refaie, 2001) เสนอบทความเรื่อง “Metaphors we discriminate by : Naturalized themes in Austrain newspaper articles about asylum seekers” ผู้วิจัยได้

ศึกษาอุปลักษณะที่ปรากฏในการรายงานข่าวของหนังสือพิมพ์ในออสเตรเลียเกี่ยวกับผู้ลี้ภัยชาวเคิร์ดในประเทศอิตาลีเมื่อเดือนมกราคม ปี 1998

อุปลักษณะที่ปรากฏสื่อให้เห็นว่า ผู้ลี้ภัยเป็นน้ำ [ASYLUM SEEKER AS WATER] ผู้ลี้ภัยเป็นอาชญากร [ASYLUM SEEKERS AS CRIMINAL] ผู้ลี้ภัยเป็นกองทัพที่เข้ามาโจมตี [ASYLUM SEEKERS AS INVADING ARMY] การใช้อุปลักษณะดังกล่าวนี้ปรากฏซ้ำๆ และมีรูปแบบที่สัมพันธ์กันระหว่างหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับซึ่งบ่งชี้ว่าอุปลักษณะที่ปรากฏได้รับการยอมรับในฐานะเครื่องมือที่ใช้อธิบายสถานการณ์เกี่ยวกับผู้อพยพ นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นว่า “ความเป็นธรรมชาติ” ของอุปลักษณะที่สามารถสร้างความพว้าเลือนระหว่างการศึกษาตามตัวอักษรและการตีความแบบเปรียบเทียบความในหนังสือพิมพ์ของออสเตรเลียที่อยู่ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ลี้ภัย มักถูกเสนอภาพผ่านถ้อยคำแสดงอุปลักษณะ ส่วนมากปรากฏผ่านการเปรียบกับ น้ำ อาชญากร และกองทัพที่รุกราน ลักษณะดังกล่าวเป็นสิ่งที่มักใช้เสนอภาพแทนของชนกลุ่มน้อยในที่ต่างๆ เช่น ฝรั่งเศส อังกฤษ และสหรัฐอเมริกา สิ่งเหล่านี้ไม่ได้เป็นสิ่งที่เพิ่งเกิดขึ้นในปัจจุบัน

สิ่งที่น่าสนใจของงานวิจัยชิ้นนี้คือ ออสเตรเลียเป็นประเทศที่มีภาพลักษณ์ที่ดีเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อผู้อพยพลี้ภัย เช่น เมื่อเกิดสงครามกลางเมืองในคาบสมุทรบอลข่าน รัฐบาลออสเตรเลียได้มีนโยบายรับผู้ลี้ภัยเข้ามาในประเทศ ต่อมาปี 1999 พรรคการเมืองที่มีแนวคิดเรื่องความเกลียดและกลัวชาวต่างชาติ (xenophobia) ได้รับการเลือกตั้งและได้เข้าร่วมกับรัฐบาล ทั้งนี้หลังจากอิตาลีและออสเตรเลียเริ่มเปิดพรมแดนของทั้งสองประเทศ ปลายเดือนธันวาคม 1997 เรืออาร์ราท (Ararat) ที่บรรทุกผู้ลี้ภัยชาวเคิร์ดจำนวน 800 คน จากประเทศอิรักและตุรกีได้เดินทางมาเพื่อขึ้นฝั่งทางตอนใต้ของประเทศอิตาลี จากนั้นวันที่ 1 มกราคม ปี 1998 มีเรือบรรทุกผู้ลี้ภัยจำนวน 400 คนตามมาอีก ส่วนใหญ่บนเรือเป็นชาวเคิร์ด รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยของอิตาลีได้เสนอให้ผู้ลี้ภัยสมัครเป็นผู้ลี้ภัยทางการเมือง และร้องขอให้มีการประชุมระหว่างประเทศเกี่ยวกับปัญหาผู้อพยพชาวเคิร์ด ในอีกทางหนึ่งนักการเมืองและสื่อมวลชนในออสเตรเลียและประเทศในกลุ่มเชงเกนได้เตือนถึง “คลื่น” ของผู้อพยพที่จะ “ไหล” ไปทั่วยุโรป

งานวิจัยครั้งนี้เก็บข้อมูลที่มีเนื้อหาที่เก็บจะเกี่ยวข้องกับการเข้ามาของผู้ลี้ภัยชาวเคิร์ด ปฏิกริยาที่เกิดขึ้นต่อเหตุการณ์ หรือประเด็นต่างๆ ไป ในช่วงวันที่ 28 ธันวาคม 1997 ซึ่งเป็นวันที่เรือลำแรกมาถึง ถึง 7 กุมภาพันธ์ 1998 วันสุดท้ายที่ปรากฏประเด็นตามหัวข้อ จากหนังสือพิมพ์ต่างๆ 7 แห่ง ประกอบด้วยการรายงานข่าว 156 ครั้ง บทบรรณาธิการ 38 ชิ้น และบทสัมภาษณ์ 3 ชิ้น

ผลการวิเคราะห์อุปลักษณะพบว่าผู้อพยพจะถูกนำไปเปรียบกับสิ่งที่เป็นภัยอันตราย เช่น อาชญากรรม กองกำลังที่รุกราน และผู้อพยพยังไม่ถูกเปรียบกับสิ่งมีชีวิตแต่จะเป็นสิ่งของวัตถุ ภัยพิบัติ ภาวะฉุกเฉิน น้ำหนักหรือขนาดบรรจุในฐานะสินค้าที่ซื้อขายกัน และ สิ่งที่เป็นธรรมชาติที่คนกลุ่มนี้ถูกนำไปเปรียบมากที่สุด คือ น้ำ

อุปลักษณน้ำ จะเปรียบผ่านถ้อยคำแสดงอุปลักษณที่เกี่ยวข้องกับน้ำ เช่น seep into, watertight, tide, flooding, wave รวมไปถึงการนำคำศัพท์เกี่ยวกับน้ำมาประกอบกับกลุ่มผู้อพยพ เช่น wave of Kurds, flood of foreigners, wave of million of refugees, Kurdish wave of refugee ทั้งนี้การใช้อุปลักษณน้ำทำให้ระลึกถึงเรื่องเล่าในคัมภีร์ไบเบิลเรื่องน้ำท่วมโลกด้วย

อุปลักษณาชญากรรม จะเป็นส่วนที่สื่อว่าการอพยพเป็นการคุกคามทางกฎหมาย หนังสือพิมพ์มักจะกล่าวถึงผู้ลี้ภัยไปพร้อม ๆ กับกลุ่มที่ค้าของผิดกฎหมาย ทั้งที่แท้จริงแล้วผู้อพยพน่าจะถูกนำเสนอในฐานะของเหยื่อมากกว่า ถ้อยคำอุปลักษณของกลุ่มนี้ เช่น *illegally immigrating Kurds, illegal refugees* นอกจากนี้ยังปรากฏในรูปนามวลี (nomialization) เช่น *illegal immigration threatens the stability of continent* การใช้นามวลีจะทำให้ผู้ร่วมเหตุการณ์ (participants) ในประโยคหายไปซึ่งอาจจะเป็นเพื่อปกปิดผู้ที่กระทำ

อุปลักษณสงคราม หนังสือพิมพ์ออสเตรเลียมักนำเสนอผู้อพยพชาวเคิร์ดว่าเหมือน “กองทัพบ” ในแง่ที่เข้ามา “บุกรุก” และ “โจมตี” ยุโรป การมาถึงของคนกลุ่มนี้มักถูกอ้างถึงด้วยคำว่า “การจู่โจม” (Anstrurm/ onslaught) หรือ “การบุกรุก” นอกจากนี้ยังใช้อุปลักษณสงครามในแง่ที่เกี่ยวข้องกับนามธรรม เช่น ศักยภาพวัฒนธรรม (battle of culture) การใช้อุปลักษณสงครามทำให้การใช้อารุธต่อผู้อพยพเป็นสิ่งที่ชอบธรรม

จากการศึกษาทำให้เห็นว่าแก่นหลัก (theme) ของอุปลักษณที่ปรากฏสร้างภาพว่าผู้อพยพเป็นภัยที่น่ากลัว นอกจากนี้การใช้อุปลักษณที่ปรากฏยังก่อให้เกิดความพว่เลือนระหว่างความหมายตรงตามรูปกับความหมายเชิงเปรียบด้วย

ชาเตอร์ริส-แบล็ค (Charteris-Black, 2006) เสนอบทความเรื่อง *Britain as a container: immigration metaphors in the 2005 election campaign*. เขาสังเกตว่าประเด็นเรื่อง “การอพยพย้ายถิ่น” เป็นนโยบายสำคัญของพรรคอนุรักษนิยมฝ่ายขวา และกลุ่มเอียงขวาในช่วงการหาเสียงในการเลือกตั้งใหญ่ของอังกฤษเมื่อปี ค.ศ. 2005 งานชิ้นนี้ผู้วิจัยเก็บข้อมูลภาษาพูด จากสุนทรพจน์ 13 ครั้งทีกล่าวโดยสมาชิกของพรรคการเมืองอนุรักษนิยมฝ่ายขวาในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสถานลี้ภัยและการอพยพ (Asylum & Immigration) ในระหว่างเดือนกรกฎาคม 2002 ถึง เดือนเมษายน 2005 ข้อมูลส่วนนี้ได้จากเว็บไซต์ของพรรคการเมืองโดยใช้คำค้นหาคือ “immigrant” และ “immigration” และเก็บข้อมูลข้อมูลภาษาเขียน จากประกาศของพรรค Conservative และพรรค British National ในการเลือกตั้งปี 2001 และ 2005 และบทความข่าว 18 บทความ

การวิเคราะห์พบการใช้อุปลักษณที่สำคัญได้แก่ IMMIGRATION IS A DISASTER อุปลักษณภัยพิบัติทางธรรมชาติที่พบมากเมื่อกกล่าวถึงการอพยพ คือ “อุทกภัย” ผู้อพยพจะถูกเปรียบเป็นเหมือนน้ำ คลื่นยักษ์ การไหลของน้ำ การทะลักของน้ำ ฯลฯ อุปลักษณที่เกี่ยวข้องกับน้ำช่วยอธิบาย

การเพิ่มขึ้นของการอพยพ ซึ่งมีความผันผวนขึ้นลงตลอดเวลา ผู้วิจัยกล่าวว่าอุทกภัยเป็นภัยธรรมชาติที่เหมาะสมจะนำมาใช้เพราะเป็นสิ่งที่ไปกับมาyacติของอังกฤษที่เป็นเกาะ เพราะช่วยให้เกิดการตีความซ้ำกับประสบการณ์ที่ผ่านมา และกระตุ้นให้เกิดความหวาดกลัวต่อการเข้ามาของคนจากยุโรปแผ่นดินใหญ่

อุปลักษณ์ **BRITAIN IS A CONTAINER** เป็นมุมมองเกี่ยวกับพื้นที่ของภาษาบรรจุกทำให้มองพื้นที่ของประเทศว่ามีลักษณะเหมือนเป็นพื้นที่ปิดล้อม (closed container) ซึ่งสามารถถูกแทรกซึมได้ ทั้งยังแสดงให้เห็นว่ามีสิ่งที่อยู่ในภาษา (พวกเรา) และสิ่งที่อยู่นอกภาษา (พวกเขา) การแทรกซึมผ่านขอบเขตของภาษาสั้นกว่า “พวกเขา” จะเข้ามาใน “พวกเรา” อย่างไรก็ตาม แม้ว่าอุปลักษณ์ภาษาจะมีจุดเด่นที่การเคลื่อนที่จากสิ่งที่อยู่ภายนอกเข้ามาด้านในภาษา แต่ก็ยังมีแรงดันที่อยู่ภายในด้วย อุปลักษณ์ภาษาปลุกเร้าความกลัวจากการสร้างแรงดันในระดับที่ไม่สามารถจะรับได้ไหวจากภายในภาษาอันนำไปสู่การระเบิด

มุลินทร์ สุดเจริญ (2552) ศึกษาเรื่อง *มโนอุปลักษณ์เกี่ยวกับแรงงานต่างด้าวในหนังสือพิมพ์รายวันไทย* เนื่องจากผู้วิจัยเห็นว่าจากสถิติของสำนักงานบริหารแรงงานต่างด้าวพบว่า มีแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายเข้ามาในประเทศไทยจำนวนมาก การศึกษานี้เก็บข้อมูลจากหนังสือพิมพ์ 5 ชื่อฉบับ ได้แก่ ไทยรัฐ เดลินิวส์ คมชัดลึก กรุงเทพธุรกิจ ผู้จัดการรายวัน โดยใช้คำสำคัญ “แรงงานต่างด้าว” ในการรวบรวมข่าว จากนั้นวิเคราะห์อุปลักษณ์เชิงวิพากษ์ตามแนวคิดของชาเตอร์ริส - แบล็ค (Charteris -Black 2005) ซึ่งมีกรอบการวิเคราะห์คือระบุค้ำอุปลักษณ์ (identifying) วิเคราะห์โมนทัศน์ (interpretation) และอธิบาย (explanation)

ผลการศึกษาทำให้เห็นว่าแรงงานต่างด้าวถูกเปรียบเทียบกับแบบเปรียบเทียบที่ส่วนใหญ่เป็นสิ่งที่ไม่มีชีวิต เช่น [แรงงานต่างด้าวคือสินค้า] [แรงงานต่างด้าวคือสิ่งสกปรก] [แรงงานต่างด้าว คืออุทกภัย] [แรงงานต่างด้าวคือสัตว์] [แรงงานต่างด้าวคือกลไก] ฯลฯ จากแบบเปรียบเทียบที่ปรากฏทำให้เห็นว่าแรงงานต่างด้าวถูกนำเสนอในเชิงลบ กล่าวคือ เป็นสิ่งไร้ชีวิตจิตใจ เป็นสิ่งอันตรายน่ากลัว เป็นสิ่งที่น่ารังเกียจ ฯลฯ ซึ่งสะท้อนให้เห็นอคติต่อคนกลุ่มนี้ ผู้วิจัยกล่าวว่าแนวคิดที่มีอิทธิพลต่อมโนอุปลักษณ์เกี่ยวกับแรงงานต่างด้าว ได้แก่ แนวคิดเรื่องทุนนิยม แนวคิดเรื่องความมั่นคงของชาติ

งานวิจัยที่ใช้กระบวนการวิเคราะห์อุปลักษณ์ตามที่ได้กล่าวมานี้สื่อให้เห็นว่าผู้อพยพมักถูกนำไปเปรียบเทียบกับภัยพิบัติ การเปรียบเทียบลักษณะดังกล่าวทำให้เห็นว่าผู้อพยพเป็นภัยหรือเป็นผู้ที่จะเข้ามาคุกคาม รุกราน ดังนั้นเจ้าของประเทศจึงควรปกป้องไม่ให้ผู้อพยพเข้ามา หรือหากเข้ามาแล้วควรรหาทางที่จะผลักดันออกไป การวิเคราะห์อุปลักษณ์สามารถใช้เป็นแนวทางวิเคราะห์

วาทกรรมข่าวโรฮิงญาได้ ทั้งนี้ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ให้เห็นว่าวาทกรรมข่าวใช้กลวิธีทางภาษาประเภท
อุปลักษณ์เสนอภาพตัวแทนชาวโรฮิงญาอย่างไรบ้าง

จากที่กล่าวไปจะเห็นว่า แม้งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับผู้อพยพ ผู้ลี้ภัย และแรงงานต่างด้าวจะ
ศึกษาแหล่งข้อมูลที่หลากหลายและใช้กรอบการวิเคราะห์ที่แตกต่างกันไป แต่งานเหล่านี้ต่างก็มุ่งเน้น
หรือเผยให้เห็นความไม่เท่าเทียมกันทางอำนาจ และการประกอบสร้างตัวตนให้กับกลุ่มคนผ่านภาษา
เมื่อพิจารณางานวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นว่าส่วนใหญ่ที่มักนำแนวคิด
การแบ่งขั้วพวกเราและพวกเขาของฟาน ไค์มาเป็นกรอบการวิเคราะห์ และเน้นการวิเคราะห์กลวิธี
ทางภาษาในตัวอย่างละเอียด ทั้งนี้งานวิจัยที่ได้กล่าวไปสามารถสรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4 แสดงงานวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ที่ศึกษาเกี่ยวกับผู้อพยพ ผู้ลี้ภัย และแรงงานต่างด้าว

ชื่อผู้วิจัย - ปี	ประเด็น/หัวข้อ	แหล่งข้อมูล	กรอบการวิเคราะห์
van Dijk (1988)	ผู้อพยพชาวมุสลิม	รายงานข่าวและบทความในหนังสือพิมพ์ของเนเธอร์แลนด์	-Positive self-presentation by news actors, and negative other-presentation -Quantitative description
Teo (2000)	ชาวเวียดนามในออสเตรเลีย	ข่าวในหนังสือพิมพ์ของออสเตรเลีย	Multidisciplinary approach
Richardson (2004)	ศาสนาอิสลาม/ชาวมุสลิม	ข่าวในหนังสือพิมพ์ของอังกฤษ	Ideological square
Pietikäinen (2005)	กลุ่มชาติพันธุ์ในฟินแลนด์	รายงานข่าวในหนังสือพิมพ์ของฟินแลนด์	Polarization between US and THEM
O'Doherty and Augoustinos (2008)	ผู้อพยพในเรือแทมปา	เสียงของนักการเมืองในรายงานข่าวของหนังสือพิมพ์ของออสเตรเลีย	-Billig's nationalism -Polarization between US and THEM
Kazłowska (2009)	ชาวต่างชาติในโปแลนด์	รายงานข่าวในหนังสือพิมพ์ของโปแลนด์	-Other -Discursive approach
Idrus & Ismailb (2013)	ผู้อพยพในมาเลเซีย	รายงานข่าวในหนังสือพิมพ์ของมาเลเซีย	-Polarization between US and THEM -Quantitative description
Don and Lee (2014)	ผู้อพยพในมาเลเซีย	เสียงของนักการเมืองที่นำเสนอผ่านหนังสือพิมพ์ของมาเลเซีย	-Discourse-Historical Approach -Social Actor Network model
กฤษดาวรรณ หงส์ดารมภ์ (2543)	ชาวเขาในประเทศไทย	ข่าวหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์และรายการสารคดีโทรทัศน์ของไทย	-กรอบมิติทั้งสามของวาทกรรมของแฟร์คลัฟ -การแบ่งขั้วพวกเรา พวกเขา
van Dijk (2000)	ผู้อพยพและชนกลุ่มน้อยในยุโรป	การอภิปรายของนักการเมืองยุโรป	Multidisciplinary approach -socio-cognitive approach
van Der Valk (2003)	ผู้อพยพในฝรั่งเศส	การอภิปรายของนักการเมืองของฝรั่งเศส	-Ideological Square - Social Actor Network model
KhosraviNik (2009)	ผู้ลี้ภัยและผู้อพยพในช่วงความขัดแย้งในบอลข่าน	เสียงของนักการเมืองที่นำเสนอผ่านหนังสือพิมพ์ของอังกฤษ	Self and Other presentation within Wodak's Discourse Historical and van Dijk's Socio-Cognitive
Refaie (2001)	ผู้ลี้ภัยชาวเคิร์ด	การรายงานข่าวของหนังสือพิมพ์ในออสเตรเลีย	Critical Metaphor Analysis
Charteris-Black (2006)	ผู้อพยพในประเทศอังกฤษ	วาทกรรมของนักการเมืองและแถลงการณ์ของพรรคการเมือง	Critical Metaphor Analysis
มัจฉินทร์ สุดเจริญ (2552)	แรงงานต่างด้าวในประเทศไทย	หนังสือพิมพ์รายวันไทย	Critical Metaphor Analysis

2.2.3 งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับภาพตัวแทน

ภาพตัวแทนเป็นแนวคิดที่ศึกษาประเด็นต่างๆ ทางวัฒนธรรมทั้งกลุ่มคน และมโนทัศน์ต่างๆ ในที่นี้ผู้วิจัยจะเลือกนำเสนอเฉพาะภาพตัวแทนของชาวมุสลิม ชนกลุ่มน้อยและคนชายขอบของสังคม ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

งานที่ศึกษาภาพตัวแทนจากมุมมองทางนิเทศศาสตร์

ธีระยุทธ ลาตีพี (2542) ศึกษาเรื่อง การสะท้อนภาพของเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับชาวมุสลิมในหนังสือพิมพ์ไทย งานวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของหนังสือพิมพ์ไทยในฐานะสถาบันทางสังคมที่มีการสะท้อนภาพของเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับชาวมุสลิมซึ่งมีสถานะภาพเป็นชนกลุ่มน้อยในสังคมไทยออกมาอย่างไร ลักษณะใด

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลหนังสือพิมพ์ 4 ชื่อฉบับ ได้แก่ ไทยรัฐ เดลินิวส์ มติชน ไทยโพสต์ ผ่านกรอบการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) โดยมุ่งวิเคราะห์เหตุการณ์เกี่ยวกับชาวมุสลิมทั้งในบริบทของเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับชาวมุสลิมในประเทศไทยและเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับชาวมุสลิมในต่างประเทศ

ผลการวิเคราะห์พบว่าหนังสือพิมพ์ไทยมักเสนอเนื้อหาเหตุการณ์เกี่ยวกับชาวมุสลิมในรูปแบบของข่าวและมักปรากฏในหน้าข่าวต่างประเทศมากกว่าหน้าอื่นๆ เมื่อวิเคราะห์เนื้อหาที่ปรากฏในเหตุการณ์ ผู้วิจัยพบว่าประเด็นข่าวที่พบมากที่สุด ได้แก่ เนื้อหาประเภทปัญหาสังคม ความไม่สงบในสังคม อาชญากรรม วิทยาศาสตร์, สงคราม การเคลื่อนไหวทางทหาร, การเมืองระหว่างประเทศ และการเมืองในประเทศ เหตุการณ์ที่นำมาเสนอมักเกิดขึ้นในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และตะวันออกเฉียงกลาง มากกว่าภูมิภาคอื่นๆ เมื่อพิจารณาเนื้อหาในเชิงบวก-ลบ พบว่าหัวข้อข่าวส่วนใหญ่เป็นไปในเชิงลบ

นอกจากจะวิเคราะห์เหตุการณ์ที่นำเสนอแล้ว ผู้วิจัยยังได้วิเคราะห์ภาพตัวแทนของชาวมุสลิมที่ปรากฏในข่าวด้วย ผลการวิเคราะห์พบว่าภาพลักษณ์ของชาวมุสลิมที่ถูกนำเสนอในหนังสือพิมพ์ไทยเป็นภาพลักษณ์ในเชิงลบมากกว่าภาพลักษณ์ในเชิงบวก ภาพลักษณ์ที่ถูกนำเสนอมากได้แก่ 1) กลุ่มภาพลักษณ์ก่อการร้าย/ก่อวินาศกรรม/มุสลิมหัวรุนแรง 2) กลุ่มภาพลักษณ์การจลาจล/มีอบ/ประท้วง 3) กลุ่มภาพลักษณ์การฝ่าฝืน/ไม่ให้ความร่วมมือ/ละเมิดข้อตกลงสัญญา 4) กลุ่มภาพลักษณ์การทดลอง สังคม ช้องสุมอาวุธร้ายแรง 5) กลุ่มภาพลักษณ์การประสบวิกฤติเศรษฐกิจอย่างร้ายแรง

เมื่อวิเคราะห์ด้านองค์ประกอบคุณค่าข่าว (news value) พบว่าหนังสือพิมพ์ไทยจะนำเสนอเนื้อหาของเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับชาวมุสลิมที่มีองค์ประกอบคุณค่าข่าวในด้านความเด่น, ความขัดแย้ง, ลึกลับ ซับซ้อนซ่อนเงื่อน และเร้าอารมณ์ความรู้สึกค่อนข้างมาก

จากผลการวิเคราะห์ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ภาพของเหตุการณ์และภาพของชาวมุสลิมออกมาเป็นลักษณะข้างต้น อาจเป็นเพราะสำนักข่าวในประเทศไทยมักอ้างอิงแหล่งข้อมูลประเภทอื่นๆ โดยเฉพาะบุคคลที่ไม่ใช่ชาวมุสลิม และสำนักข่าวในโลกตะวันตกมากกว่าแหล่งข้อมูลที่เป็นบุคคลชาวมุสลิม และสื่อสารมวลชนของมุสลิม

นอกจากงานที่วิเคราะห์หนังสือพิมพ์แล้ว ยังมีงานที่วิเคราะห์ภาพยนตร์ เช่น การศึกษาเรื่อง “การนำเสนอภาพการก่อการร้ายและตัวละครผู้ก่อการร้ายมุสลิมในภาพยนตร์อเมริกันช่วงปี 1994 – 1998” ของ จิรัฏฐ์ เผ่าจิระศิลป์ชัย (2548) ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากภาพยนตร์ 6 เรื่อง ได้แก่ *True Lies*, *Naked Gun 33 1/3 : The Final Insult*, *Under Siege 2*, *Executive Decision*, *The Peacemaker* และ *The Siege* ด้วยการวิเคราะห์ด้วยบทเพื่อหาความหมายของเนื้อหาภาพยนตร์โดยนำแนวคิดเรื่องการเล่าเรื่องและการวิเคราะห์ตัวละครมาใช้

ผลการศึกษาพบว่าการก่อการร้ายของตัวละครมุสลิมประกอบด้วย 3 ลักษณะ ได้แก่ 1) การก่อการร้ายที่เป็นการกระทำของขบวนการที่เป็นส่วนหนึ่งของการทำสงครามศาสนา 2) การก่อการร้ายที่มีลักษณะเป็นอาชญากรรมของกลุ่มบุคคล และ 3) การก่อการร้ายของปัจเจกบุคคลที่กระทำเพื่อตอบโต้และทำลายล้างอำนาจ ภาพยนตร์นำเสนอว่าการก่อการร้ายเป็นสิ่งที่สามารถแก้ไขหรือหยุดยั้งได้จากความสามารถของวีรบุรุษที่ส่วนใหญ่จะเป็นเจ้าหน้าที่รัฐ

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้วิเคราะห์ตัวละครชาวมุสลิมพบว่า ภาพยนตร์นำเสนอลักษณะของชาวมุสลิมในรูปแบบต่างๆ เช่น เป็นนักรบที่เคร่งศาสนา เป็นอาชญากรที่บ้าคลั่ง เป็นเหยื่อของความขัดแย้งและความรุนแรง ทั้งนี้ตัวละครเหล่านี้มีคุณลักษณะร่วมกันคือ มักเป็นชายที่มาจากตะวันออกกลาง และชอบใช้ความรุนแรงมากกว่าเหตุผล

การศึกษาภาพตัวแทนของชาวมุสลิมที่กล่าวไปนี้เป็นมุมมองที่สำคัญต่อการวิเคราะห์วาทกรรมข่าวเกี่ยวกับชาวโรฮิงญา กล่าวคือ ผู้อพยพกลุ่มนี้มักถูกนำเสนอควบคู่ไปกับความเป็นมุสลิมผ่านคำเรียก เช่น *ชาวมุสลิมโรฮิงญา* ผู้วิจัยคิดว่าประเด็นเกี่ยวกับความแตกต่างทางศาสนาอาจจะมีผลต่อทัศนคติที่คนในสังคมมีต่อชาวโรฮิงญา

งานที่ศึกษาภาพตัวแทนจากมุมมองทางภาษาศาสตร์

ชนกลุ่มน้อย (minority) เป็นอีกกลุ่มที่มีผู้สนใจศึกษา เช่น กาญจนา เจริญเกียรติบุตร (2548) ได้ศึกษาเรื่อง “การวิเคราะห์วาทกรรมเรื่องตลกภาษาไทย” แม้งานวิจัยชิ้นนี้จะไม่ได้นำมาศึกษาเกี่ยวกับชนกลุ่มน้อยโดยตรง แต่กลุ่มข้อมูลบางส่วนมีความเกี่ยวข้องกับความคิดที่แฝงอคติต่อชนกลุ่มน้อยทั้งที่เป็นแรงงานต่างด้าว กลุ่มชาติพันธุ์

ผู้วิจัยกล่าวว่าเรื่องตลกกับกลุ่มชาติพันธุ์เป็นประเด็นหนึ่งที่นักวิเคราะห์วาทกรรมมักนำมาศึกษา และนักวิชาการมักเห็นว่าเรื่องตลกประเภทที่มีเป้าของความขบขันเป็นกลุ่มชาติพันธุ์มักสอดคล้องกับทฤษฎีความเหนือกว่า เรื่องตลกในลักษณะนี้ในแง่หนึ่งจัดเป็นวิธีการใช้วาทกรรมควบคุมคนในสังคมเนื่องจากส่งผลทางจิตวิทยาต่อความรู้สึกนึกคิดของผู้คนได้

การวิเคราะห์วาทกรรมเรื่องตลกในภาษาไทยส่วนหนึ่งพบว่า เรื่องตลกในภาษาไทยจำนวนหนึ่งแสดงการเหยียดชนกลุ่มน้อยโดยนำเสนอให้ตัวละครที่เป็นคนเชื้อสายนั้น ๆ กระทำสิ่งที่ไม่ดีพลาดซ้ำๆ และไม่มีพัฒนาการที่ดีขึ้น ซึ่งนำไปสู่การแสดงถึงระดับสติปัญญาของตัวละคร สุดท้ายนำไปสู่การประกอบสร้างภาพแทนด้านลบให้กับกลุ่มชาติพันธุ์ว่าเป็นคนโง่เขลา ผู้วิจัยกล่าวว่าเรื่องตลกบางเรื่องมีการใช้กลวิธีบอกปิด (disclaimer) แต่อย่างไรก็ตามการเล่าเรื่องตลกก็ยังส่งผลต่อภาพตัวแทนของกลุ่มชาติพันธุ์เหล่านั้นเช่นเดิม

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่ากลุ่มชาวอีสานมักถูกล้อเลียนในเรื่องตลกจากประเด็นการใช้ภาษา โดยนำเสนอว่าผู้พูดภาษาถิ่นอีสานไม่สามารถสื่อสารกับภาษาไทยกรุงเทพฯได้เนื่องจากเข้าใจความหมายของคำบางคำผิดไปเมื่อสื่อสารข้ามวัฒนธรรม ส่วนกลุ่มชาติพันธุ์ที่เป็นชาวต่างชาติจะถูกล้อเลียนยิ่งไปกว่าคนไทยถิ่น เช่น เรื่องตลกที่เกี่ยวกับชาวพม่าที่ถูกนำเสนอว่าเป็นคนที่เสียวูให้กับคนไทย ทั้งนี้เรื่องตลกในลักษณะนี้เป็นการผลิตซ้ำความคิดที่มีภูมิหลังมาจากเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์

จากงานวิจัยเรื่องนี้ทำให้เห็นว่าการนำเสนอเกี่ยวกับชนกลุ่มน้อยในไทยจะมีลักษณะเป็นคนโง่และขาดทักษะทางภาษาของกลุ่มคนที่มีอำนาจเหนือกว่า ขณะที่ตัวละครกลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆ ที่ไม่ได้อาศัยอยู่ในประเทศไทยก็จะถูกนำเสนอเป็นตัวละครที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์ไปกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศตามประวัติศาสตร์ ดังนั้นเรื่องตลกจึงไม่ได้เป็นไปเพื่อความขบขัน แต่นำไปสู่การประกอบสร้างภาพแทนให้กับกลุ่มชาติพันธุ์ที่เป็นเป้าของความขบขันด้วย

วาทกรรมคนชายขอบเป็นอีกหนึ่งกลุ่มวาทกรรมที่มีผู้ศึกษาไว้จำนวนมาก คนชายขอบในที่นี้หมายถึง “กลุ่มคนที่ไร้สิทธิและโอกาส ไร้อำนาจ เป็นผู้ที่ถูกควบคุม กดขี่ หรือเอาไรต์เอาเปรียบจากคนที่เป็น “ศูนย์กลาง” คนกลุ่มนี้หลวมรวมถึงคนยากจน ชนกลุ่มน้อย แรงงานข้ามชาติ กลุ่มเพศที่สาม

ผู้ด้อยโอกาส เด็กเร่ร่อน คนชราที่ถูกมองว่าเป็นภาระของสังคม ฯลฯ” (ณัฐพร พานโพธิ์ทอง, 2556, น. 148) ในที่นี้ผู้วิจัยจะกล่าวถึงงานที่ศึกษาประเด็นเกี่ยวกับวัยรุ่น เกย์ และนักโทษ

พรจันท์ เตือนประโคนและสาวิตรี คทวนิช (Duanprakhon & Gadavanij, 2014)เสนอ บทความวิจัยเรื่อง “*Critical Discourse Analysis of News Headlines: A case of Youth Crime in Thailand*” งานวิจัยนี้ศึกษาภาษาที่ใช้ในข่าวหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณในภาษาไทย โดยมุ่งวิเคราะห์ข่าวความรุนแรงทางร่างกายที่เกี่ยวกับเยาวชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาในพาดหัวข่าว และเผยให้เห็นภาพแทนของวัยรุ่นที่ประกอบสร้างผ่านวาทกรรมข่าว การศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาจากพาดหัวข่าว 97 พาดหัว จากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เดลินิวส์ และคมชัดลึกในช่วงเดือนมกราคมถึงเดือนธันวาคม ปี 2012

ผลการวิเคราะห์แบ่งออกเป็น 2 ระดับ ได้แก่ ระดับแรกคือโครงสร้างระดับมหภาค (macrostructure) ประยุกต์ใช้กรอบมิติทั้งสามของวาทกรรมของแฟร์คลัฟมาอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างภาษาที่ใช้ในพาดหัวกับบริบททางสังคม และระดับที่สองคือโครงสร้างระดับจุลภาค (microstructure) ระดับนี้จะเป็นการวิเคราะห์กลวิธีทางภาษา

ผลการวิเคราะห์วิถีปฏิบัติทางวาทกรรม (discourse practice) พบว่า หนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ชื่อฉบับมีผู้อ่านในวงกว้าง ตั้งแต่ผู้ที่มีการศึกษาน้อยไปจนถึงนักธุรกิจที่ประสบความสำเร็จ และข่าวที่นำเสนอเป็นข่าวประเภทข่าวเบา (soft news) ซึ่งไม่ต้องใช้พื้นฐานทางความรู้มากนักมาทำความเข้าใจข่าว อย่างไรก็ตามแม้ว่าผู้บริโภคจะเข้าถึงข่าวได้ง่าย แต่การรับรู้อาจจะต่างกันไปตามประสบการณ์ของแต่ละคน (van Dijk, 2009, น.73) ดังนั้นข่าวหนึ่งข่าวจึงอาจจะถูกรับรู้ต่างกันไปด้วย นอกจากนี้ข่าวที่นำเสนอเกี่ยวกับความรุนแรงในเยาวชนยังสร้างความสนใจในเชิงคุณค่าของความเป็นข่าวด้วย กล่าวได้ว่ายิ่งข่าวมีความรุนแรงมากเท่าไรก็ดูเหมือนหนังสือพิมพ์จะให้คุณค่าความเป็นข่าวมากขึ้นตามไปด้วย

ด้านการวิเคราะห์ตัวบทผู้วิจัยแบ่งการวิเคราะห์ตัวบทออกเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกผู้วิจัยวิเคราะห์ การนำเสนอผู้มีบทบาท (representation of actors) ส่วนนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์ตัวบทว่ามีการอ้างถึงผู้มีบทบาทในเหตุการณ์อย่างไร โดยประยุกต์ใช้แนวคิดของฟาน ลีอูเวน ผลการวิเคราะห์พบว่าเมื่อกล่าวถึงเยาวชนที่เป็นผู้มีบทบาทในเหตุการณ์ หนังสือพิมพ์มักอ้างถึงด้วยคำศัพท์ที่ระบุตัวตนประเภทจัดกลุ่ม (Classification) เช่น โจ้ มากเป็นลำดับที่หนึ่ง ตามด้วยการใช้คำศัพท์ประเภทประเมินค่า (Appraisal) เช่น โหด จากนั้นเป็นการใช้คำศัพท์ที่ระบุหน้าที่ (Functionalization) เช่น นักเรียน

จากนั้นผู้วิจัยได้วิเคราะห์ การนำเสนอการกระทำ (representation of actions) โดยใช้การวิเคราะห์ชนิดของกระบวนการ (transitivity) จากนั้นวิเคราะห์การเลือกใช้คำศัพท์ในลักษณะอื่น ๆ พบว่า มีพาดหัวข่าว 50 พาดหัวที่เขียนในลักษณะรูปแบบของชนิดกระบวนการ (transitivity form) และจากทั้งหมดนี้พบกระบวนการเกี่ยวกับการกระทำ (material process) มากที่สุด กระบวนการนี้ทำให้เห็นว่าใคร ทำอะไร กับใคร อย่างไรก็ตามบางครั้งในพาดหัวข่าวจะไม่ปรากฏเป้าหมายของการกระทำ (goal) ทั้งนี้การที่ปรากฏกระบวนการนี้มากที่สุดอาจจะเป็นเพราะสามารถสื่อให้เห็นภาพของการกระทำได้อย่างชัดเจน

เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของคำกริยาที่สัมพันธ์กับการสื่อภาพความรุนแรง พบว่าประกอบด้วยหลายคำ เช่น *กระหน่ำยิง บุกรุกซัลโว รุมลกรั้ม ฯลฯ* ด้านการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (Circumstances) สถานที่ที่เกิดเหตุการณ์มากที่สุด ได้แก่ *ถนน งานเลี้ยงหรือเทศกาล และบนรถโดยสารประจำทาง* ตามลำดับ นอกจากนี้ในการศึกษาการเลือกใช้คำศัพท์ (lexical choice) พบว่ามีการใช้อุปมาอุปไมย (metaphor) และการสร้างคำที่สัมพันธ์กับเสียง (onomatopoeia) เช่น *เด็กแว้น*

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ประยุกต์ใช้กรอบการวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาทั้งแนวคิดเรื่องชนิดของกระบวนการ (transitivity) การเสนอผู้กระทำ (social actor) มาวิเคราะห์พาดหัวข่าว ทำให้เห็นชัดเจนว่าผู้ร่วมเหตุการณ์ในข่าวถูกกล่าวถึงโดยใช้คำเรียกในลักษณะใด และกลุ่มคนเหล่านั้นถูกนำเสนอไปกับชนิดของกระบวนการเกี่ยวกับคำกริยาในลักษณะใดบ้าง

ธีระ บุชบกแก้ว (2553) เสนองงานวิจัยเรื่อง *กลวิธีทางภาษากับการนำเสนออัตลักษณ์ของตนเองโดยกลุ่ม "เกย์ออนไลน์"* ผู้วิจัยกล่าวว่างานวิจัยที่ผ่านมามักชี้ให้เห็นว่าสังคมมองภาพเกย์เพียงมุมเดียวและมักเป็นมุมลบ ภาพของเกย์ที่เกิดขึ้นในวาทกรรมกระแสหลักนี้ส่งผลให้กลุ่มเกย์ถูกกดทับจากสังคม อย่างไรก็ตามผู้วิจัยเห็นว่ากลุ่มเกย์พยายามพื้นที่อินเทอร์เน็ตนำเสนอภาพหรือมุมมองเกี่ยวกับเกย์ต่อสาธารณชน ดังนั้นจึงสนใจศึกษาอัตลักษณ์ของตนเองที่นำเสนอผ่านวาทกรรมของกลุ่ม "เกย์ออนไลน์" ข้อมูลที่ศึกษาประกอบด้วยบทความและคอลัมน์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเกย์และผู้เขียนเป็นเกย์ ซึ่งสืบค้นข้อมูลจากเว็บไซต์กูเกิ้ล

ผู้วิจัยพบว่าภาพของเกย์ที่เสนอออกมาจากกลุ่มเกย์เองประกอบด้วยภาพที่เป็นบวก เช่น เกย์มีวิถีชีวิตเหมือนคนทั่วไป เกย์ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมของเพศชาย เกย์ไม่ได้หมกมุ่นเรื่องเพศ เกย์ไม่ใช่ผู้ป่วย เกย์เป็นกลุ่มคนที่ตกอยู่ในความกลัว และเกย์ผู้ยอมรับและเปิดเผยตนเองเป็นผู้ที่มีความกล้า เกย์เป็นผู้โหยหาความรัก เกย์เป็นคนที่อบอุ่น มีน้ำใจต่อผู้อื่น โดยเฉพาะต่อเกย์ด้วยกัน ภาพที่ปรากฏทำให้เห็นว่ากลุ่มเกย์ใช้พื้นที่ในโลกออนไลน์เสนออัตลักษณ์ของตนเองที่อาจจะต่างไปจากสื่อกระแสหลัก

เพื่อปลดปล่อยตัวเองให้เป็นอิสระจากการครอบงำของสังคม อย่างไรก็ตามผู้วิจัยก็ยังพบว่าสุดท้ายกลุ่มเกย์ก็ยังตกอยู่ภายใต้ความคิดเดิม ได้แก่ เกย์คือ “ของปลอม” เกย์เป็นคนที่มีความผิด และเกย์หมกมุ่นเรื่องเพศ” ซึ่งทำให้เห็นว่ามีความวาทกรรม 2 ชุดที่แข่งขันกันอยู่แสดงให้เห็นว่าสังคมก็ยังคงมีอิทธิพลต่อกลุ่มของเกย์

ด้านกลวิธีทางภาษาที่สัมพันธ์กับการประกอบสร้างอัตลักษณ์ของกลุ่มเกย์ประกอบด้วย 8 กลวิธี ได้แก่ การเลือกใช้คำศัพท์ การใช้มูลบท การปฏิเสธสื่อมูลบท การใช้นามวลีสื่อมูลบท การใช้อุปลักษณ์ การใช้รูปประโยคกรรม การกล่าวอ้าง และการใช้คำถามวาทศิลป์

ธีระยุทธ สุริยะ (2554) ศึกษาเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างภาพตัวแทนของนักโทษประหาร และการประหารชีวิตในหนังสือพิมพ์รายวันไทย” งานวิจัยนี้เกิดจากผู้วิจัยเห็นว่า การประหารชีวิตเป็นข้อถกเถียงกันมาอย่างยาวนานแต่คนในสังคมไทยเห็นว่าควรคงโทษประหารชีวิตไว้ ผู้วิจัยเห็นว่าวาทกรรมข่าวน่าจะมามีอิทธิพลต่อความคิดของคนในสังคมไทยจึงศึกษาโดยเก็บข้อมูลจากหนังสือพิมพ์รายวัน 6 ชื่อฉบับ ได้แก่ ไทยรัฐ เดลินิวส์ มติชน ข่าวสด คม ชัด ลึก และสยามรัฐช่วงปี 2539 – 2552

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความหมายระดับมหภาคของวาทกรรมข่าวพบว่าหนังสือพิมพ์มุ่งเสนอให้เห็นว่านักโทษประหารทำความผิดร้ายแรงจึงต้องชดใช้ด้วยการถูกประหารชีวิต เมื่อวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาพบว่าภาพตัวแทนของนักโทษประหารสื่อผ่านกลวิธี 5 กลวิธี ได้แก่ การเลือกใช้คำหรือกลุ่มคำ 2) การใช้สำนวน 3) การใช้มูลบท 4) การเล่าเรื่อง และ 5) การใช้สทบท ทั้งนี้กลวิธีเหล่านี้เสนอภาพตัวแทนของนักโทษประหารว่าเป็นคนที่โหดเหี้ยม กระทำผิดทางกฎหมายโดยเจตนา และทำความผิดซ้ำซากเป็นผลให้ควรถูกกำจัดออกไปจากสังคม ส่วนการประหารชีวิตถูกนำเสนอว่าเป็นกระบวนการที่ดำเนินการตามกฎหมาย มีความรอบคอบ

ทั้งนี้ปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรมที่มีอิทธิพลต่อวาทกรรมข่าวนักโทษประหาร ได้แก่ แนวคิดเรื่องกรรมของพุทธศาสนา แนวคิดด้านสิทธิมนุษยชน และนโยบายการทำสงครามต่อต้านยาเสพติดของรัฐบาล

วิสันต์ สุขวิสิทธิ์ (2554) ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับอุดมการณ์ในหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ตามหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2503-2544 : การศึกษาตามแนววาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ งานชิ้นนี้เป็นการศึกษาอุดมการณ์ทั้งหมดที่ปรากฏในแบบเรียน แต่ในที่นี้จะยกผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคนชายขอบเท่านั้น

อุดมการณ์คนชายขอบในสังคมไทยที่ปรากฏในแบบเรียนประกอบด้วย ผู้ชรา ผู้พิการและเด็กพิเศษ คนจนและชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย ผู้วิจัยกล่าวว่าผู้ชราถูกนำเสนอว่ามีความเสื่อมโทรม

ของร่างกาย จิตใจและต้องมีผู้อื่นดูแลลักษณะความทรุดโทรมของร่างกายและจิตใจของผู้ชราที่สื่อผ่านตัวบทหนังสือเรียนแสดงให้เห็นว่า ผู้ชราเป็นผู้ที่ต้องได้รับการดูแล การสื่อออกไปในลักษณะดังกล่าวนี้อาจเป็นการสอนให้เด็กดูแลผู้ชราซึ่งสอดคล้องกับค่านิยมของสังคมไทย แต่การสื่อภาพของผู้ชราในลักษณะนี้ก็ตอกย้ำทัศนคติในด้านลบที่มีต่อผู้ชราด้วย

ผู้พิการและเด็กพิเศษเป็นชุดความคิดที่สื่อว่าผู้พิการและเด็กพิเศษแตกต่างจากคนทั่วไปในสังคมผ่านการใช้คำสรรพนาม “เขา” แทนผู้พิการ และ “เรา” แทนบุคคลทั่วไป ผู้พิการและเด็กพิเศษเป็นผู้ที่ใช้ชีวิตอย่างลำบาก สื่อผ่านการใช้คำศัพท์เกี่ยวกับความผิดปกติและความทุกข์ และในขณะเดียวกันผู้พิการก็มักมองตนเองเป็นที่รังเกียจของคนทั่วไปและเป็นผู้ที่มีปมด้อย นอกจากนี้ผู้พิการและเด็กพิเศษยังถูกเสนอให้เป็นผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือจากผู้อื่น เป็นผู้ที่ยากลำบากในสังคม ละเอียดและคนในสังคมมองว่าผู้พิการเป็นผู้ที่มีจิตใจไม่ดีเนื่องจากรูปลักษณ์ภายนอก ซึ่งหากเราพิจารณาชุดความคิดย่อยของอุดมการณ์ที่กล่าวมานี้จะเห็นว่า หนังสือเรียนต้องการสอนและปลูกฝังให้ผู้อ่านช่วยเหลือตลอดจนเอาใจใส่ผู้พิการและเด็กพิเศษ แต่การที่สื่อภาพดังกล่าวนี้ไปยังผู้อ่านในด้านหนึ่งก็อาจจะทำให้ผู้อ่านจดจำภาพของผู้พิการว่าเป็นคนน่าสงสารหรือด้อยกว่าคนอื่นในสังคม ทั้งที่ในความเป็นจริงผู้พิการสามารถช่วยเหลือตนเองได้ตามสมควรและไม่ได้มองว่าตนเองไร้ค่าน่าสงสาร ดังเช่นความคิดที่ปรากฏในหนังสือเรียน

ส่วนอุดมการณ์คนจนที่สื่อผ่านกลวิธีทางภาษาประกอบด้วยชุดความคิดว่า คนจนเป็นผู้ตัดขาดขาดสน ไม่สามารถดูแลช่วยเหลือตนเองได้ และคนจนเป็นผู้ที่มีสถานภาพทางสังคมต่ำ หากมองในมุมหนึ่งภาพเหล่านี้อาจจะถูกสร้างขึ้นมาเพื่อให้คนในสังคมโอบอ้อมอารี ช่วยเหลือ และแบ่งปันให้กับผู้ยากไร้ แต่อีกด้านการสื่อภาพดังกล่าวก็เป็นการสร้างความเหลื่อมล้ำ

สุดท้ายอุดมการณ์ชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย เป็นความคิดที่สื่อถึงสถานภาพของชนกลุ่มน้อยให้ผู้อ่านได้รับรู้ ในตัวบทหนังสือเรียนได้กล่าวถึงชนกลุ่มน้อย 2 กลุ่ม ได้แก่ เงาะ และ ปกาเกอญอ ในตัวบทชนกลุ่มน้อยทั้ง 2 กลุ่มนี้ถูกประกอบสร้างให้เป็นอื่นในสังคมไทย

แบบเรียนเป็นอีกหนึ่งวาทกรรมที่ประกอบสร้างภาพแทนให้กับคนชายขอบทั้งที่เป็นคนชรา คนพิการและเด็กพิเศษ รวมถึงชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย ทั้งนี้ในส่วนของทฤษฎีการวิเคราะห์วิถีปฏิบัติทางวาทกรรม ผู้วิจัยได้ชี้ให้เห็นว่าหนังสือเรียนเป็นวาทกรรมที่ผลิตขึ้นโดยการควบคุมของหน่วยงานด้านการศึกษาของรัฐ เพื่อใช้ในระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งประชาชนทุกคนต้องเข้ารับการศึกษามีครูซึ่งเป็นบุคคลที่สังคมไทยให้ความเคารพเป็นผู้ถ่ายทอดสู่นักเรียน ทำให้หนังสือเรียนเป็นวาทกรรมที่มีสถาบันรับรอง และได้รับการตีความในฐานะของความรู้ที่เชื่อว่าถูกต้อง เหมาะสม ทั้งใน

ฐานะที่เป็นแบบเรียนที่บังคับใช้ในการศึกษาจึงทำให้สามารถเข้าถึงประชาชนทุกระดับในสังคม
อุดมการณ์ที่อยู่ในหนังสือเรียนจึงสามารถส่งผลกระทบต่อสังคมได้ในวงกว้างตามไปด้วย

จากที่กล่าวไปจะเห็นว่าแนวทางในการศึกษาภาพตัวแทนจากมุมมองทางนิเทศศาสตร์และ
ทางภาษาศาสตร์มีความแตกต่างกัน กล่าวคือ ทางนิเทศจะใช้การวิเคราะห์เนื้อหาในข่าวและนำ
แนวคิดเกี่ยวกับการทำข่าวมาช่วยอธิบาย ในขณะที่ศึกษาสื่อภาพยนตร์จะนำแนวคิดการเล่าเรื่อง
การประกอบสร้างตัวละครมาใช้วิเคราะห์ ส่วนงานที่ศึกษาภาพตัวแทนจากมุมมองทางภาษาศาสตร์
จะใช้กรอบวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ เมื่อวิเคราะห์จะเน้นให้เห็นความสัมพันธ์ของกลวิธีทาง
ภาษาระดับกับการประกอบสร้างความหมาย และให้ความสัมพันธ์กับการวิเคราะห์กลวิธีทางภาษา
อย่างละเอียด

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทที่ 3

ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับชาวโรฮิงญา

และการวิเคราะห์โครงสร้างความหมายระดับมหภาคของตัวบท

3.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับชาวโรฮิงญา

ก่อนที่จะเสนอผลการวิเคราะห์ผู้วิจัยจะนำเสนอข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับชาวโรฮิงญาที่มีผู้ศึกษาไว้ เพื่ออธิบายให้เห็นมุมมองเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์นี้ในแง่มุมต่าง ๆ ทั้งนี้ผู้วิจัยจะสรุปจากงาน ดุลยภาค ปรีชารัชช (2558) ได้ศึกษาเรื่อง โรฮิงญา รัฐ ชาติพันธุ์ ประวัติศาสตร์และความขัดแย้ง หนังสือเล่มนี้ เป็นการรวบรวมและเรียบเรียงข้อมูลเกี่ยวกับชาวโรฮิงญาในมิติต่างๆ ได้แก่ ด้านภูมิศาสตร์ ด้านประวัติศาสตร์ และความขัดแย้ง งานวิจัยของศิววงศ์ ศุขทวี (2558) ที่ได้ศึกษาโรฮิงญาในประเทศอินเดีย ไร่รัฐ และปิยะนุช ปีบัว (2552) ซึ่งศึกษาประเด็นโรฮิงญาในบริบทของสังคมไทยจากมุมมองด้านความมั่นคง ทั้งนี้ในตอนท้ายผู้วิจัยจะสรุปเหตุการณ์สำคัญตามลำดับเวลา

ด้านภูมิศาสตร์ ดุลยภาค ปรีชารัชช (2558) กล่าวถึงลักษณะทั่วไปของรัฐยะไข่ว่า รัฐยะไข่ หรือระชา่ย อยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ ด้านทิศตะวันตกติดกับ อ่าวเบงกอล และทิศตะวันตกเฉียงเหนือติดกับประเทศบังคลาเทศ มีประชากรประมาณ 3.2 ล้านคน มีความอุดมสมบูรณ์ทางธรรมชาติ แต่มีความเหลื่อมล้ำทางรายได้ระหว่างเขตเมืองและชนบท ส่วนใหญ่ประชาชนประมาณร้อยละ 60 นับถือพุทธศาสนา ส่วนศาสนาอิสลามมีประมาณร้อยละ 30 -35 ส่วนที่เหลือนับถือศาสนาและลัทธิอื่นๆ (ดุลยภาค ปรีชารัชช, 2558, น. 7 - 15) ศิววงศ์ ศุขทวี (2558, น. 36) ได้เสนอมุมมองเกี่ยวกับการเข้ามาในพื้นที่ยะไข่ของโรฮิงญาไว้ 3 แนวทาง แนวทางแรก คือ เกิดขึ้นก่อนการเข้ามาของอาณานิคมอังกฤษในปี พ.ศ. 2367 แนวทางที่สองชาวโรฮิงญาสืบเชื้อสายมาจากพ่อค้านักเดินทางในช่วงศตวรรษที่ 7-13 และสุดท้ายโรฮิงญาเป็นกลุ่มที่เพิ่งขึ้นในกระแสของ ขบวนการชาตินิยมในภูมิภาค ทั้งนี้สภาพภูมิศาสตร์ของอ่าวเบงกอลเอื้อให้เกิดการเคลื่อนย้ายผู้คน ระหว่างเบงกอลกับรัฐยะไข่ได้ง่ายกว่าในดินแดนอื่น ๆ ของพม่า

รูปภาพที่ 1 แสดงแผนที่ภูมิศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการอพยพของชาวโรฮิงญา

ด้านประวัติศาสตร์ ที่มาของชาวโรฮิงญาซึ่งยังเป็นประเด็นที่คลุมเครือและประกอบด้วยคำอธิบายที่หลากหลาย เช่น นักมานุษยวิทยาชาติพันธุ์มองว่าชาวโรฮิงญาในแ่งมุมของการนับถือศาสนาที่อพยพมาจากอนุชมพูทวีป (Berlin อ้างถึงใน ดุลยภาค ปรีชารัชช, 2558, น. 21) ขณะที่ทางพม่าที่ได้เคยสำรวจสำมะโนประชากรได้จัดประเภทของชาวมุสลิม เป็น 6 กลุ่ม กลุ่มที่มีรกรากสอดคล้องกับโรฮิงญาในปัจจุบันเรียกว่าชาวมุสลิมมยู อย่างไรก็ตามภายหลังกพม่าได้ลบชื่อมุสลิมทั้ง 6 กลุ่มออกจากทะเบียนราษฎร นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการแขนงต่าง ๆ มากมายที่ได้กล่าวถึงชาวโรฮิงญาไว้ แม้จะยังไม่ได้ข้อสรุปที่ชัดเจนแต่ทำให้เห็นว่าชาวโรฮิงญามีอยู่จริงและอาศัยอยู่ในรัฐยะไข่ (ดุลยภาค ปรีชารัชช, 2558, น. 36) รัฐบาลพม่าไม่ยอมรับชาวโรฮิงญาและยืนยันมาตลอดว่าไม่มีชื่อ

ดังกล่าวในรัฐเมียนมา รายงานต่าง ๆ ที่เผยแพร่จากทางการจะเรียกคนกลุ่มนี้ว่า “เบงกาลี” ในขณะที่ชาวโรฮิงญาคิดว่ากลุ่มของตนเองมีประวัติศาสตร์เชื่อมโยงไปถึงพ่อค้าชาวอาหรับในศตวรรษที่ 7-8 และสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน การใช้คำว่า “โรฮิงญา” มีการโต้แย้งกันระหว่างมุมที่มองว่าเพิ่งมีใช้ประมาณปี พ.ศ. 2490 กับอีกมุมหนึ่งที่อ้างถึงเอกสารของนักสำรวจที่ชื่อว่าฟรานซิส บูชานัน (Francis Buchanan) ที่บันทึกไว้เมื่อปี พ.ศ. 2432 ระบุว่ามียุทธศาสตร์ที่เรียกตัวเองว่า “Rooinga” ในยะไข่ซึ่งอาจจะถือว่าเป็นงานชิ้นแรก ๆ ที่กล่าวถึงชาวโรฮิงญาในพื้นที่ของรัฐยะไข่ (ศิวงค์ สุขทวี, 2558, น. 28)

ด้านความขัดแย้ง ความขัดแย้งทางศาสนา ชาติพันธุ์และวัฒนธรรม อาจเกิดจากการที่ยะไข่เป็นรัฐที่มีชาวพุทธจำนวนมากดังนั้นจึงอาจจะมีการต่อต้านศาสนาอื่น ๆ เมื่อเกิดความขัดแย้งที่ปะทะกันระหว่างชาวพุทธและมุสลิมทำให้ชาวโรฮิงญาเป็นเป้าของความเกลียดชัง นอกจากนี้ความแตกต่างทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรมที่มีสาเหตุจากการที่พม่ามีชนกลุ่มน้อยจำนวนมาก และกระบวนการสร้างชาติของพม่าในยุคใหม่ แนวคิดชาตินิยมและการเผยแพร่วัฒนธรรมของชาวพุทธพม่าอาจส่งผลให้ชาวโรฮิงญาในฐานะที่อยู่ชายขอบอยู่ในฐานะที่เสียเปรียบ (ดุลยภาค ปรีชารัชช, 2558, น. 82-83)

ความขัดแย้งทางการเมืองการปกครอง นโยบายการปกครองโรฮิงญาของรัฐบาลพม่าแบ่งไปด้วยความรุนแรงหลายรูปแบบ ทำให้ล้มเหลวในการแก้ไขความขัดแย้ง อีกทั้งโรฮิงญาขาดหน่วยการจัดตั้งทหารขนาดใหญ่เมื่อเทียบกับชนกลุ่มน้อยอื่น ๆ ทำให้รัฐบาลพม่าเน้นเจรจากับชนกลุ่มน้อยอื่น ๆ มากกว่า

ความขัดแย้งระหว่างประเทศ ชนชั้นนำของพม่าค่อนข้างหวัดเกี่ยวกับการรุกรานของรัฐมหาอำนาจผ่านปมโรฮิงญาทำให้มีกัมพูชาที่ปฏิเสธข้อเสนอของนานาชาติในการช่วยเหลือชาวโรฮิงญาตามหลักสิทธิมนุษยชนสากล นอกจากนี้การขยายแนวร่วมของกลุ่มก่อการร้ายตะวันออกกลางยังส่งผลต่อวิถีปฏิบัติทางการทูตของพม่าด้วย (ดุลยภาค ปรีชารัชช, 2558, น. 115) ความขัดแย้งภายในทำให้ชาวโรฮิงญาอพยพออกไปยังประเทศเพื่อนบ้านอย่างบังคลาเทศ โดยไปอาศัยอยู่ในเมืองค็อกซ์ บาซาร์ รัฐบาลของบังคลาเทศพยายามแยกศาสนาออกจากการเมือง แต่เห็นว่าชาวโรฮิงญาที่เข้ามาและได้รับสัญชาติจะเป็นฐานเสียงของพรรคฝ่ายค้าน ส่วนประเทศไทยนโยบายต่าง ๆ ของฝ่ายความมั่นคงชี้ให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาไม่ใช่ผู้ลี้ภัย หรือหนีภัยการสู้รบแต่เป็นผู้ที่ลักลอบเข้าประเทศแบบผิดกฎหมาย

ปัญหาสำคัญที่ทำให้หลายประเทศปฏิเสธโรฮิงญา คือ ชาวโรฮิงญาเป็นจำนวนมากและต่างจากผู้ลี้ภัยกลุ่มอื่นคือไม่มีสัญชาติ ดังนั้นการดำเนินการส่งกลับในอนาคตจะทำได้ยาก นอกจากนี้การสนับสนุนประเทศที่รับดูแลอาจจะต้องใช้เงินทุนจำนวนมาก รวมไปถึงความแตกต่างทางศาสนาและแนวคิดเรื่องการเมืองไม่คุ้มกำเนินของชาวโรฮิงญาก็เป็นอีกปัจจัยสำคัญที่หลายประเทศกังวลว่าอาจจะทำให้ต้องดูแลผู้อพยพที่มีจำนวนมากขึ้นต่อเนื่องไปอีกหลายรุ่น

จากประเด็นทั้งด้านภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และความขัดแย้งในพม่าสามารถสรุปลำดับเวลาที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

พ.ศ. 1600	เกิดการรวมตัวกันเป็นอาณาจักรพุกาม (Bagan)
พ.ศ. 2341 – 2342	ชาวพุทธและมุสลิมในยะไข่ได้อพยพออกไปยังแคว้นเบงกอลราว 2 ใน 3 ของประชาชนในยะไข่ตอนนั้น เนื่องจากการกดขี่ของราชวงศ์คองบอง
พ.ศ. 2367 – 2490	เกิดสงครามระหว่างพม่ากับอังกฤษ โดยอังกฤษเป็นฝ่ายชนะและได้พื้นที่ยะไข่ อังกฤษได้เข้ามาในพม่าแล้วรวมพื้นที่พม่าและเบงกอลภายในชื่อ “British India” ในช่วงเวลาดังกล่าวนี้ชาวโรฮิงญาได้กลับเข้ามาในพม่าเพื่อเป็นแรงงานที่ส่วนใหญ่จะทำการเกษตร นอกจากนี้ในช่วงดังกล่าวไม่ได้มีความเข้มงวดในการข้ามแดนมากนัก ทำให้เกิดการอพยพข้ามแดนของคนในแคว้นจิตตะกองและยะไข่และผสานวัฒนธรรมและเผ่าพันธุ์ และเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว
พ.ศ. 2484 – 2488	ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ฝ่ายอังกฤษได้ติดต่ออาวุธให้โรฮิงญา ในขณะที่ญี่ปุ่นสนับสนุนให้พม่าปลดแอกจากอังกฤษ เป็นจุดเริ่มต้นสำคัญของความขัดแย้งระหว่างชาวโรฮิงญาและชาวพม่า
พ.ศ. 2491	พม่าได้รับเอกราชจากอังกฤษ กลุ่มมุสลิมในรัฐยะไข่ได้เรียกร้องสิทธิและต้องการเป็นอิสระ อย่างไรก็ตามชาวโรฮิงญาเป็นฝ่ายแพ้
พ.ศ. 2503 – 2505	รัฐบาลนายอูนุ มีการใช้สิทธิพลเมืองแก่ชาวโรฮิงญา เกิดการปรับกฎหมายท้องถิ่นให้สอดคล้องกับชาวมุสลิม
พ.ศ. 2505	พลเอกเนวินยึดอำนาจและจัดตั้งรัฐบาล ไม่เห็นด้วยกับนโยบายและยกเลิกพันธกรณีที่นายอูนุเคยให้ไว้

- พ.ศ. 2507 ชาวโรฮิงญาถูกขับไล่ไปยังเมืองค็อกซ์ บาซาร์ของบังคลาเทศจากเหตุการณ์ปราบปรามโรฮิงญาในสมัยรัฐบาลเนวิน
- พ.ศ. 2517 รัฐบาลพลเอกเนวินได้สำรวจสำมะโนประชากร ชาวจีนและอินเดียที่อยู่ในประเทศพม่าได้รับสัญชาติพม่า แต่ชาวโรฮิงญาถูกปฏิเสธสัญชาติ
- พ.ศ. 2521 รัฐบาลพม่าได้ออกกฎหมายขับไล่ผู้ไม่มีสัญชาติออกจากพม่า คาดว่ามีชาวโรฮิงญาถูกขับไล่กว่า 200,000 คน
- พ.ศ. 2525 รัฐบาลออกกฎหมายพลเมืองระบุว่าพม่าประกอบด้วยกลุ่มชาติพันธุ์ 135 กลุ่ม แต่ในจำนวนนี้ไม่มีชาวโรฮิงญารวมอยู่ด้วย
- พ.ศ. 2541 ชาวโรฮิงญาอพยพหนีออกจากศูนย์อพยพที่บังคลาเทศ มาขึ้นฝั่งที่จังหวัดระนองเป็นครั้งแรก จำนวน 104 คน
- พ.ศ. 2555 เกิดเหตุการณ์ปะทะระหว่างชาวโรฮิงญาและชาวพุทธในรัฐยะไข่ในเดือนมิถุนายน และเดือนตุลาคม มีผู้เสียชีวิตกว่า 200 ราย และมีผู้ได้รับผลกระทบเป็นผู้ไร้บ้านเกือบ 150,000 คน ทั้งนี้หลังจากเหตุการณ์ปะกันดังกล่าวทำให้ตั้งแต่ปี 2555 – 2558 มีโรฮิงญา 112,000 คน อพยพออกจากยะไข่โดยส่วนใหญ่มีปลายทางคือประเทศ มาเลเซีย
- พ.ศ. 2557 รัฐบาลพม่าดำเนินการสำรวจสำมะโนประชากรอีกครั้งในรอบ 3 ทศวรรษ แต่ชาวโรฮิงญากียังไม่ได้รับสิทธิ์เป็นพลเมือง
- พ.ศ. 2558 ในประเทศพม่ามีการเลือกตั้ง ชาวโรฮิงญาไม่สามารถลงสมัครและไม่สามารถเลือกตั้งได้ อองซาน ซูจีชนะการเลือกตั้ง
ในประเทศไทย พบหลุมศพที่คาดว่าจะเป็นชาวโรฮิงญาและน่าจะเกี่ยวข้องกัขบวนการค้ำมนุษย์บริเวณทางชายแดนทางใต้ของประเทศไทยซึ่งมีอาณาเขตติดต่อกับประเทศมาเลเซีย

พ.ศ. 2559 สื่อของรัฐบาลพม่ารายงานว่ามียกกองกำลังชายโรฮิงญา 300 คน โจมตีเจ้าหน้าที่ และมีตำรวจเสียชีวิต 9 นาย จากเหตุการณ์ดังกล่าวทำให้เกิดการปราบปรามโรฮิงญา และมีผู้การอพยพอีกครั้งจำนวนกว่า 87,000 คน

พ.ศ. 2560 อองซานซูจีได้กล่าวในการถ่ายทอดทางโทรทัศน์โดย ประณามการละเมิดสิทธิมนุษยชน และกล่าวว่าไม่มีการล้างเผ่าพันธุ์ รวมถึงผู้คนที่อาศัยในยะไข่ได้รับสิทธิและการเข้าถึงบริการของรัฐเท่าเทียมกัน ในเดือนตุลาคมปีเดียวกันนี้ ชาวโรฮิงญากว่า 600,000 คน ได้เดินทางถึงบังกลาเทศหลังจากที่หนีภัยความรุนแรงตั้งแต่เดือนสิงหาคม

จากที่กล่าวไปจะเห็นว่าบริบทของเหตุการณ์เกี่ยวกับชาวโรฮิงญามีระยะเวลาที่ยาวนานและเกี่ยวข้องกับปัจจัยทางสังคม ประวัติศาสตร์ การเมืองในหลายมิติ ลำดับต่อไปผู้วิจัยจะวิเคราะห์ให้เห็นความหมายระดับมหภาคในสื่อออนไลน์ของไทยเพื่อแสดงให้เห็นว่าสื่อแต่ละกลุ่มนำเสนอประเด็นใดบ้างเหมือนหรือต่างกันอย่างไร

3.2 การวิเคราะห์โครงสร้างความหมายระดับมหภาคในตัวบท

ส่วนนี้ผู้วิจัยจะวิเคราะห์โครงสร้างความหมายระดับมหภาค (semantic macro structure) ของวาทกรรมจากทั้ง 3 สถาบัน ได้แก่ **รัฐบาลไทย กลุ่มสิทธิมนุษยชน** และ **หนังสือพิมพ์** เพื่อตอบคำถามว่า ตัวบทของรัฐบาล สิทธิมนุษยชน และหนังสือพิมพ์นำเสนอประเด็นใดบ้าง เหมือนหรือต่างกันอย่างไร

ตามแนวคิดของฟาน ไดก์ ความหมายระดับมหภาคเป็นการวิเคราะห์ตัวบทเพื่อเผยให้เห็นใจความที่ปรากฏในวาทกรรม การวิเคราะห์ส่วนนี้ผู้วิจัยจะประยุกต์ใช้ **แผนผังแม่บทของข่าว** (prototypical news schema) ของฟาน ไดก์ (van Dijk, 1991, p. 119) ที่กล่าวว่า โดยทั่วไปการรายงานข่าว (news report) ประกอบด้วย องค์ประกอบ 2 ส่วน ได้แก่ **1) ส่วนสรุป** (summary) ส่วนนี้ประกอบด้วย พาดหัวข่าว (headline) และส่วนนำ (lead) โดยทั่วไปแล้วผู้อ่านจะเข้าใจเหตุการณ์ของข่าวได้จากส่วนนี้ **2) ส่วนเนื้อหา** (story) ส่วนนี้ประกอบด้วย สถานการณ์ (situations) และเรื่องราวส่วนต่าง ๆ (episodes) ที่เป็นรายละเอียด หากเป็นข่าวต่อเนื่องก็อาจจะมีการกล่าวถึงสถานการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนหน้านั้น และอาจจะมีส่วนความคิดเห็น ทั้งนี้ข่าวแต่ละข่าวอาจจะ

ไม่ได้มีองค์ประกอบครบถ้วนทั้งหมด ผู้วิจัยจะขอยกตัวอย่างข่าวเพื่อชี้ให้เห็นองค์ประกอบของข่าว และการสรุปประเด็นตามตัวอย่างด้านล่างนี้

ตารางที่ 5 แสดงตัวอย่างการวิเคราะห์โครงสร้างความหมายระดับมหภาค

ตัวอย่างข่าว (เดลินิวส์ 23 มกราคม 2556)	ประเด็น
<p>พาดหัว โผล่อีกแล้วโรฮิงญาทะลักขึ้นเกาะโฮลน-ภูเก็ตอ้อซ่า</p> <p>ความนำ ชาวบ้านเกาะโฮลน จ.ภูเก็ต แจ้งเจ้าหน้าที่พบชาวโรฮิงญา 89 คน เทียบท่ามาขึ้นฝั่ง น่านน้ำไทย เผยหลบหนีจากรัฐยะไข่มาตั้งแต่ 23 ม.ค.เตรียมเดินทางไปสู่สิงคโปร์เพื่อเข้ามาเลเซีย แต่หลงมาเกาะโฮลน เจ้าหน้าที่เผยมาตรการป้องกันไม่สำเร็จเพราะมี นายหน้าไปติดต่อหาแรงงาน และชาวประมงไม่ช่วยส่งข่าวให้ทหาร</p>	<p>องค์ประกอบส่วนสรุป (พาดหัวและความนำ)</p> <p>ประเด็นการลักลอบเข้าเมือง</p> <ul style="list-style-type: none"> - ชาวโรฮิงญาเป็นผู้ลักลอบเข้าเมือง
<p>เนื้อหา วันนี้ (23 มี.ค.) นายวิทยา ตัณทวณิช หัวหน้าศูนย์ช่วยเหลือนักท่องเที่ยวองค์การบริหารส่วน จ.ภูเก็ต ได้รับแจ้งจากประชาชนบ้านเกาะโฮลน ต.ราไวย์ อ.เมือง จ.ภูเก็ต มีชาวโรฮิงญาอพยพเข้ามาติดที่เกาะจึงรายงานให้ผู้บังคับบัญชา นายไพฑูริย์ อุบัติศฤงค์ นายกองจัดการบริหารส่วน.จ.ภูเก็ต นายสำราญ จินดาพล นายเทศมนตรีตำบลฉลอง นายสรรธรรม จินดา รองนายกองจัดการบริหารส่วน จ.ภูเก็ต นางสาวชุตินา จันทร์มี ผอ.การท่องเที่ยวและกีฬา ทราบและประสานเจ้าหน้าที่ตำรวจน้ำ จ.ภูเก็ต นำเรือตรวจการณ์พร้อมนายสวัสดิ์ อานิติ หัวหน้าฝ่ายเจ้าหน้าที่ตรวจการณ์ เดินทางออกไปทำการตรวจสอบ...</p> <p>...จากสอบถามนายชูปาดิน อายุ 35 ปี ทราบว่าได้เดินทางออกจากเมืองชิตย รัฐยะไข่ ประเทศพม่า เมื่อวันที่ 23 มกราคมที่ผ่านมา เนื่องจากบ้านเรือนถูกเผาไม่มีที่อยู่และต้องปะทะกับทั้งชาวพุทธและเจ้าหน้าที่พม่า จึงได้รวมตัวกันซื้อเรือไม้ 2 ชั้นสีดำ ขนาดกว้าง 3.5 เมตร ยาว 12 เมตร เพื่อเดินทางไปยัง อ.โกลก จ.นราธิวาส และเดินทางต่อไปประเทศมาเลเซีย</p> <p>...นายสำราญ จินดาพล กล่าวว่าเบื้องต้น ได้นำสิ่งของเครื่องใช้จำเป็นเบื้องต้น อาหาร และน้ำ มาแจกจ่ายเพื่อบรรเทาทุกข์ เนื่องจากผู้ลี้ภัยมีความจำเป็นเพราะต้องอยู่ในทะเล นาน ๆ และอยู่ด้วยความลำบากและอดอยาก จึงได้นำสิ่งของ เข้าช่วยเหลือเบื้องต้นก่อนที่จะมีหน่วยงานต่าง ๆ มารับผิดชอบต่อ</p>	<p>องค์ประกอบส่วนเนื้อหา</p> <p>ประเด็นการลักลอบเข้าเมือง</p> <ul style="list-style-type: none"> - เจ้าหน้าที่ดำเนินการตามกฎหมายเพื่อจับกุมชาวโรฮิงญาซึ่งหลบหนีเข้าเมือง <p>ประเด็นสาเหตุของการอพยพ</p> <ul style="list-style-type: none"> - โรฮิงญาถูกกระทำความรุนแรงจาก จนท.รัฐของพม่า และความขัดแย้งทางศาสนา <p>ประเด็นด้านมนุษยธรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> - จนท.รัฐช่วยเหลือชาวโรฮิงญา

ตารางข้างต้นเป็นตัวอย่างการรายงานข่าวของหนังสือพิมพ์รายวันออนไลน์ที่ผู้วิจัยตัดตอนเนื้อหาเพื่อยกตัวอย่างให้เห็นส่วนประกอบของข่าว จากตัวอย่างจะเห็นว่าประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ **ส่วนสรุป** คือ พาดหัวและความนำ จากตัวอย่างจะเห็นว่าเป็นประเด็นการลักลอบเข้าเมือง และ **ส่วนเนื้อหา** คือ รายละเอียดของเหตุการณ์ จากตัวอย่างประกอบด้วยหลายด้าน ได้แก่ **การลักลอบเข้าเมือง** **ด้านมนุษยธรรม** **สาเหตุของการอพยพ** ผลการวิเคราะห์สรุปได้ว่า ข่าวข้างต้นนำเสนอ

ด้านบวกของรัฐบาลไทยด้วยการเสนอบทบาทของการช่วยเหลือ และกระทำตามกฎหมาย นำเสนอ **ด้านลบของโรฮิงญา**ในฐานะผู้หลบหนีเข้าเมืองผิดกฎหมาย

ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ตัวบทจาก 3 กลุ่ม ตามแนวทางดังกล่าว และจะสรุปในตอนท้ายว่า ประเด็นที่ปรากฏในสื่อแต่ละตัวบทสัมพันธ์กับความเป็นพวกเขาพวกเราอย่างไร โดยจะแบ่งผลการวิเคราะห์ออกเป็น 3 หัวข้อ ได้แก่

3.2.1 ความหมายระดับมหภาคในตัวบทของรัฐบาลไทย

3.2.2 ความหมายระดับมหภาคในตัวบทของกลุ่มสิทธิมนุษยชน

3.2.3 ความหมายระดับมหภาคในตัวบทหนังสือพิมพ์

3.2.1 ความหมายระดับมหภาคในตัวบทของรัฐบาลไทย

จากการรวบรวมข้อมูลจากเว็บไซต์ของหน่วยงานรัฐ ผู้วิจัยพบว่าเว็บของรัฐบาลไทย (thaigov.go.th) กระทรวงการต่างประเทศ (mfa.go.th) กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (m-society.go.th) และกระทรวงมหาดไทย (moi.go.th) เป็นสื่อออนไลน์ของรัฐบาลที่นำเสนอเหตุการณ์เกี่ยวกับชาวโรฮิงญา มีการรายงานข่าวทั้งสิ้น 80 ข่าว

อย่างไรก็ตามในจำนวนทั้งหมดนี้มี 23 ข่าวที่ปรากฏเฉพาะส่วนสรุปของข่าว กล่าวคือ ปรากฏเพียงพาดหัวข่าวและความนำแต่ไม่ปรากฏเนื้อหาที่เป็นรายละเอียดของเหตุการณ์ เนื่องจากเป็นข่าวที่เก็บไว้ในคลังข้อมูลเก่า ส่วนอีก 57 ข่าวมีองค์ประกอบครบถ้วน ด้วยเหตุนี้ **การวิเคราะห์ส่วนสรุป**จะประกอบด้วย 80 ข่าว และ**การวิเคราะห์เนื้อหาข่าว**ประกอบด้วยข้อมูล 57 ข่าว โดยมีผลการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

3.2.1.1 ความหมายระดับมหภาคในส่วนสรุปของตัวบทรัฐบาลไทย

ดังที่กล่าวไปก่อนหน้านี้แล้วว่า **ส่วนสรุป** เป็นส่วนที่ประกอบด้วยพาดหัวและความนำของข่าว องค์ประกอบนี้เป็นสิ่งที่มีความสำคัญเนื่องจากเป็นส่วนที่ดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน และยังเป็นส่วนที่บรรจุสาระสำคัญของเหตุการณ์ จากการวิเคราะห์พบว่า **ส่วนสรุปในตัวบทของรัฐบาล** จำนวน 80 ข่าว นำเสนอประเด็นดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 6 แสดงประเด็น ใจความสำคัญ และปริมาณในส่วนสรุปของตัวบทรัฐบาล

ประเด็นหลัก	ใจความสำคัญ	จำนวนที่พบ จาก 80 ข่าว	ร้อยละ
1) บทบาทของรัฐบาลไทย ในการช่วยเหลือโรฮิงญา	ไทยไม่ได้ละเมิดสิทธิมนุษยชนชาวโรฮิงญา แต่เป็นผู้ ช่วยเหลือดูแลด้านมนุษยธรรม	32	40
2) บทบาทของรัฐบาลไทย ในการแก้ปัญหาการอพยพ	รัฐบาลไทยดำเนินการแก้ปัญหาโรฮิงญาทั้งหมด เป็นผู้ก่อ การแก้ปัญหาที่เหมาะสมควรทำที่ต้นทาง	25	31.25
3) การลักลอบเข้าเมือง	โรฮิงญาเป็นผู้ลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย เจ้าหน้าที่ดำเนินการตามกฎหมาย	18	22.5
4) บทบาทของรัฐบาลไทยในการ แก้ปัญหาการค้ามนุษย์	รัฐบาลไทยพยายามอย่างยิ่งที่จะแก้ปัญหาการค้า มนุษย์	13	16.25
5) การผลักดัน	โรฮิงญาเป็นภาระและไทยต้องการที่จะผลักดันหรือ ให้อยู่ในประเทศเพียงชั่วคราว	8	10

จากตารางข้างต้น ประเด็นที่พบมาก 5 ลำดับแรกจากการวิเคราะห์ส่วนสรุปในตัวบทของ
รัฐบาล ได้แก่ 1) ประเด็นบทบาทของรัฐบาลไทยในการช่วยเหลือโรฮิงญา 2) ประเด็นบทบาทของ
รัฐบาลไทยในการแก้ปัญหาการอพยพ 3) ประเด็นการลักลอบเข้าเมือง 4) ประเด็นบทบาทของรัฐบาล
ไทยในการแก้ปัญหาการค้ามนุษย์ และ 5) ประเด็นการผลักดัน ดังจะเห็นได้จากรายละเอียดการ
วิเคราะห์ซึ่งผู้วิจัยจะนำเสนอจากประเด็นที่พบมากไปยังน้อยดังต่อไปนี้

3.2.1.1 ประเด็นบทบาทของรัฐบาลไทยในการช่วยเหลือโรฮิงญา จากการ
วิเคราะห์พบว่าตัวบทรัฐบาลจะนำเสนอว่า รัฐบาลไทยไม่ได้ละเมิดสิทธิมนุษยชนชาวโรฮิงญา โดย
อาจจะเป็นการปฏิเสธเรื่องการกระทำที่รุนแรงของกองทัพต่อผู้อพยพ รวมถึงบทบาทของรัฐบาลที่ให้
ความช่วยเหลือดูแลผู้อพยพ จากการวิเคราะห์พบว่า **ปรากฏมากเป็นลำดับที่ 1** ปรากฏทั้งสิ้น 32/80
ข่าว คิดเป็นร้อยละ 40 เช่น

ตัวอย่าง (1) นายกรัฐมนตรียืนยันช่วยเหลือชาวโรฮิงญาตามหลักมนุษยธรรมอย่างเต็มที่ พร้อมสั่ง
การให้กองทัพลาดตระเวน พร้อมนำเรือออกไปให้ความช่วยเหลืออำนวยความสะดวก
สะดวก (ข่าวทำเนียบ 25 พ.ค. 2558)

จากตัวอย่างจะเห็นว่าเป็นการให้สัมภาษณ์ของนายกรัฐมนตรีเรื่องการให้ความช่วยเหลือ
ชาวโรฮิงญา จากพาดหัวข่าวจะเห็นว่านายกรัฐมนตรียืนยันว่าจะช่วยเหลือผู้อพยพอย่างเต็มที่ โดยให้
กองทัพออกลาดตระเวนและนำเรือออกไปช่วยเหลือผู้อพยพด้วย

จากที่กล่าวไปจะเห็นว่าสื่อออนไลน์ของรัฐบาลได้นำเสนอให้เห็นว่าไทยไม่ได้ละเมิดสิทธิมนุษยชน ในทางกลับกันไทยให้ความช่วยเหลือและปฏิบัติตามหลักมนุษยธรรมสากล ด้วยเหตุนี้ การนำเสนอในประเด็นนี้จึงเป็นการนำเสนอภาพตัวแทนของรัฐบาลในเชิงบวก

3.2.1.1.2 ประเด็นบทบาทของรัฐบาลไทยในการแก้ไขปัญหาการอพยพ จะสื่อให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาเป็นปัญหา และนำเสนอบทบาทของรัฐบาลไทยที่จัดการแก้ไขปัญหา เช่น การประชุมหารือเพื่อแก้ไขปัญหาผู้อพยพทั้งในระดับประเทศและระดับภูมิภาค รวมถึงคำสั่งในเชิงมาตรการที่ใช้เป็นแนวทางป้องกันไม่ให้ผู้อพยพเข้ามาในประเทศ จากการวิเคราะห์พบว่าเน้นบทบาทของรัฐบาลไทยในการแก้ไขปัญหาผู้อพยพโรฮิงญา **พบมากเป็นลำดับที่ 2** ปรากฏทั้งสิ้น 25/80 ข่าว คิดเป็นร้อยละ 31.25 ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (2) นายกฯ เผยขณะนี้อยู่ระหว่างการประสานแก้ปัญหากลุ่มโรฮิงญา
นายกรัฐมนตรี ระบุ ขณะนี้อยู่ระหว่างการประสานแก้ปัญหากลุ่มโรฮิงญา ย้ำไม่ห่วง
 ภาพลักษณ์ของกองทัพในสายตานานาชาติ เพราะกองทัพมีหลักฐานสามารถชี้แจง
 ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นได้ (ข่าวทำเนียบ 27 ม.ค. 2552)

จากตัวอย่างเป็นการให้สัมภาษณ์ของนายกรัฐมนตรี หากพิจารณาจะเห็นว่าส่วนที่ขีดเส้นใต้ ได้แก่ การประสานงานแก้ไขปัญหาโรฮิงญา ซึ่งให้เห็นว่าประเด็นดังกล่าวเป็นปัญหาที่ต้องแก้ไข นอกจากนี้ในความนำของข่าวยังมีการชี้แจงถึงกรณีที่กองทัพไทยถูกโจมตีจากนานาชาติว่าไม่เป็นความจริงด้วย

จากที่กล่าวไปจะเห็นว่าเมื่อนำเสนอรายงานเกี่ยวกับประเด็นการแก้ไขปัญหาผู้อพยพ สื่อของรัฐบาลจะเน้นไปที่บทบาทการแก้ไขปัญหาของรัฐบาลไทยอย่างเด่นชัด การนำเสนอประเด็นนี้จึงจัดเป็นการเน้นนำเสนอด้านบวกของรัฐบาลไทย(พวกเรา) ในฐานะที่ต้องแก้ไขปัญหาที่ไม่ได้ก่อขึ้น ในขณะที่จัดเป็นนำเสนอด้านลบของชาวโรฮิงญา (พวกเขา) ในฐานะที่เป็นปัญหา

3.2.1.1.3 ประเด็นการลักลอบเข้าเมือง คือ การที่ใจความของข่าวสื่อว่า ชาวโรฮิงญาเป็นผู้อพยพผิดกฎหมาย ไม่ว่าจะการย้ายถิ่นจะมีสาเหตุจากความขัดแย้งในพม่า การเข้ามาเป็นแรงงาน ฯลฯ ล้วนเป็นการเข้ามาแบบไม่ถูกต้องตามกระบวนการ และด้วยเหตุนี้เจ้าหน้าที่รัฐจึงต้องจับกุมและนำคนกลุ่มนี้เข้าสู่กระบวนการทางกฎหมายของไทย **ปรากฏมากเป็นลำดับที่ 3** พบทั้งสิ้น 18/80 ข่าว คิดเป็นร้อยละ 22.5 ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (3) ปลัดกลาโหมยื่นโรฮิงญาเป็นผู้ลักลอบเข้าเมือง
ปลัดกลาโหม ระบุชาวโรฮิงญาถือเป็นผู้ลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย ไทยต้อง
 ผลักดันออกนอกประเทศ ระบุกรรมการสิทธิฯ มีหน้าที่ให้ความเป็นธรรม แต่ต้อง
 รักษาประโยชน์ของประเทศและประชาชนด้วย (ข่าวทำเนียบ 1 ก.พ. 2552)
 จากตัวอย่างกล่าวถึงการให้สัมภาษณ์ของปลัดกระทรวงกลาโหม ส่วนที่ขีดเส้นใต้
 ได้แก่ โรฮิงญาเป็นผู้ลักลอบเข้าเมือง ชาวโรฮิงญาเป็นผู้ลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย เป็นการระบุให้
 เห็นสถานะของชาวโรฮิงญาว่าเป็นผู้กระทำผิดกฎหมายของไทยเนื่องจากลักลอบเข้าเมือง

3.2.1.1.4 ประเด็นบทบาทของรัฐบาลไทยในการแก้ปัญหาการค้ามนุษย์ จาก
 การวิเคราะห์ส่วนสรุปในตัวบทของรัฐบาล พบว่าประเด็นการค้ามนุษย์จะถูกนำเสนอว่า รัฐบาลไทย
 พยายามแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ และชาวโรฮิงญาบางส่วนเป็นผู้เสียหายจากกระบวนการดังกล่าวนี้
ปรากฏมากเป็นลำดับที่ 4 พบทั้งสิ้น 13/80 ข่าว คิดเป็นร้อยละ 16.25 ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (4) รมว.พม. ให้นโยบายการคุ้มครองช่วยเหลือชาวต่างด้าวผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์
 (ข่าวกระทรวง พม. 11 พ.ค. 2558)

จากตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นว่ากระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์มี
 นโยบายเพื่อการคุ้มครองผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ทั้งยังได้ฝึกอบรมล่ามเพื่อช่วยให้สามารถสื่อสาร
 กับชาวโรฮิงญาได้อย่างเข้าใจ ทั้งนี้ก็เพื่อช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

จากที่กล่าวมาจะเห็นว่าข่าวออนไลน์ของรัฐบาลเสนอประเด็นการค้ามนุษย์โดยเน้น
 การเสนอว่า รัฐบาลพยายามแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ มากกว่าการนำเสนอว่าชาวโรฮิงญาเป็น
 ผู้เสียหายจากกระบวนการค้ามนุษย์ ผู้วิจัยเห็นว่าจัดเป็น**การนำเสนอภาพด้านบวกของรัฐบาลไทย**
 (พวกเรา)

3.2.1.1.5 ประเด็นการผลักดัน ตั้งแต่ชาวโรฮิงญาอพยพเข้ามาในประเทศไทย
 จุดยืนประการหนึ่งของไทยคือไม่ต้องการให้ผู้อพยพอาศัยอยู่อย่างถาวร มีการปฏิเสธการตั้งศูนย์
 อพยพ จากการวิเคราะห์พบว่า**ปรากฏมากเป็นลำดับที่ 5** มีทั้งสิ้น 8/80 พาดหัวข่าว คิดเป็นร้อยละ
 10 ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (5) นายกรัฐมนตรียื่นนโยบายรัฐบาลเรื่องผู้อพยพจะผลักดันออกอย่างมีมาตรฐาน
 (ข่าวทำเนียบ 20 ตุลาคม 2552)

จากตัวอย่างจะเห็นว่าส่วนที่ขีดเส้นใต้ ได้แก่ นโยบายรัฐบาลเรื่องผู้อพยพจะผลักดันออกอย่างมีมาตรฐาน แสดงให้เห็นจุดยืนของรัฐบาลไทยเกี่ยวกับชาวโรฮิงญาคือไม่ต้องให้ผู้อพยพอาศัยอย่างถาวรในประเทศไทยและมีนโยบายชัดเจนคือผลักดันออกนอกประเทศ

จากที่กล่าวไปจะเห็นว่า **ส่วนสรุปของข่าวในสื่อออนไลน์ของรัฐบาล** นำเสนอประเด็นต่าง ๆ เกี่ยวกับชาวโรฮิงญาในหลายแง่มุม ทั้งนี้ประเด็นที่พบมากที่สุด 5 ลำดับแรกได้แก่

1) **ประเด็นบทบาทของรัฐบาลไทยในการช่วยเหลือ** ประเด็นนี้เสนอว่ารัฐบาลไทยไม่ได้กระทำความรุนแรง แต่ช่วยเหลือและปฏิบัติตามหลักมนุษยธรรมสากล 2) **ประเด็นบทบาทของรัฐบาลไทยในการแก้ไขปัญหาการอพยพ** สื่อออนไลน์ของรัฐบาลเน้นการนำเสนอ บทบาทของรัฐบาลไทยในการแก้ไขปัญหาโรฮิงญา ประเด็นนี้สะท้อนให้เห็นว่าคนกลุ่มนี้เป็นปัญหาของไทย แม้จะมีการนำเสนอบทบาทขององค์กรระหว่างประเทศ แต่เมื่อเปรียบเทียบพบว่าเน้นที่บทบาทของรัฐบาลไทยอย่างเห็นได้ชัด 3) **ประเด็นการลักลอบเข้าเมือง** ส่วนสรุปในสื่อออนไลน์ของรัฐบาลนำเสนอประเด็นนี้โดยชี้ให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาเป็นผู้ลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมายด้วยเหตุนี้เจ้าหน้าที่จึงดำเนินการทางกฎหมาย 4) **ประเด็นบทบาทของรัฐบาลไทยในการแก้ปัญหาการค้ามนุษย์** สื่อออนไลน์ของรัฐบาลนำเสนอให้เห็นว่าโรฮิงญาบางส่วนเป็นผู้เสียหายจากกระบวนการค้ามนุษย์ อย่างไรก็ตามสิ่งที่โดดเด่นและปรากฏมากกว่าอย่างเห็นได้ชัด คือ การนำเสนอว่ารัฐบาลไทยพยายามแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ 5) **ประเด็นการผลักดัน** ประเด็นการนำเสนอในส่วนนี้สะท้อนให้เห็นว่ารัฐบาลไทยไม่ต้องการให้ชาวโรฮิงญาอยู่ในประเทศไทยแบบถาวรเพราะเป็นภาระในระยะยาว

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ส่วนสรุปของข่าวในสื่อออนไลน์ของรัฐบาลไทย **เน้นการนำเสนอทางด้านบวกให้แก่รัฐบาล** (พวกเรา) โดยเสนอให้เห็นว่ารัฐบาลช่วยเหลือและปฏิบัติอย่างมีมนุษยธรรม รัฐบาลไทยพยายามแก้ไขปัญหาการอพยพของชาวโรฮิงญาและการค้ามนุษย์ และ **เน้นนำเสนอชาวโรฮิงญาในเชิงลบ** กล่าวคือ เป็นกลุ่มคนที่ลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย และเป็นภาระของประเทศ แม้จะมีการนำเสนอว่าชาวโรฮิงญาเป็นผู้เสียหายจากกระบวนการค้ามนุษย์ แต่เมื่อพิจารณาแล้วพบว่าสื่อของรัฐเน้นไปที่บทบาทการแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ของรัฐบาลไทยมากกว่าอย่างเห็นได้ชัด

3.2.1.2 ความหมายระดับมหภาคในส่วนเนื้อหาในตัวของรัฐบาลไทย

จำนวนข่าวของรัฐบาลมีทั้งสิ้น 80 ข่าว แต่จากการวิเคราะห์พบว่ามี 23 ข่าวที่ปรากฏเฉพาะส่วนสรุปเนื่องจากเป็นข่าวในคลังข้อมูลเก่า ดังนั้นการวิเคราะห์ใน **ส่วนเนื้อหา** จึงเหลือข่าวที่นำมาศึกษาทั้งสิ้น 47 ข่าว ทั้งนี้ผลการวิเคราะห์ในภาพรวมสรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 7 แสดงประเด็น ใจความสำคัญ และปริมาณในส่วนเนื้อหาของตัวบทรัฐบาล

ประเด็นในตัวบท	ใจความสำคัญ	จำนวนที่พบจากทั้งหมด 47 ข่าว	ร้อยละ
1) บทบาทของรัฐบาลไทยในการช่วยเหลือโรฮิงญา	รัฐบาลไทยไม่ได้ละเมิดสิทธิมนุษยชน แต่เป็นผู้ช่วยเหลือดูแลโรฮิงญา	35	74.46
2) การลักลอบเข้าเมือง	ชาวโรฮิงญาเป็นผู้ลักลอบเข้าเมือง จนท.ดำเนินการตามกฎหมาย	31	65.96
3) บทบาทของรัฐบาลไทยในการแก้ปัญหาการอพยพ	รัฐบาลไทยเป็นผู้แก้ไขปัญหาทั้งที่ไม่ได้เป็นคนก่อ	29	61.70
4) บทบาทของรัฐบาลไทยในการแก้ปัญหาข้ามมนุษย์	รัฐบาลไทยเป็นผู้แก้ปัญหาการค้ามนุษย์ โรฮิงญาบางส่วนเป็นเหยื่อของขบวนการค้ามนุษย์	27	57.45
5) การผลักดัน	โรฮิงญาเป็นภาระและ รัฐบาลไทยไม่ต้องการดูแลโรฮิงญาในระยะยาว	9	19.15
6) ปัญหาในช่วงกักตัว	โรฮิงญาทำให้ไทยเดือดร้อน เพราะต้องใช้งบประมาณ พิเศษ และมักก่อเหตุหลบหนีการควบคุมตัว	7	14.90
7) การอพยพด้วยเหตุผลทางเศรษฐกิจ	โรฮิงญาอพยพด้วยเหตุผลด้านเศรษฐกิจ ไม่ใช่ผู้ลี้ภัย	3	6.38

จากตารางแสดงค่าร้อยละของประเด็นต่าง ๆ ที่ปรากฏในส่วนเนื้อหาของตัวบท รัฐบาลจะเห็นว่าประกอบด้วยการนำเสนอเนื้อหาใน 7 ประเด็น ประเด็นที่พบมากที่สุด 5 ลำดับแรก ได้แก่ 1) ประเด็นบทบาทของรัฐบาลไทยในการช่วยเหลือ 2) ประเด็นการลักลอบเข้าเมือง 3) ประเด็นบทบาทของรัฐบาลไทยในการแก้ปัญหาการอพยพ 4) ประเด็นบทบาทของรัฐบาลไทยในการแก้ปัญหาข้ามมนุษย์ และ 5) ประเด็นการผลักดัน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.2.1.2.1 ประเด็นบทบาทของรัฐบาลไทยในการช่วยเหลือ เนื้อหาของข่าวเสนอให้เห็นว่า เจ้าหน้าที่รัฐไม่ได้ทำทารุณหรือละเมิดสิทธิมนุษยชนแต่ประการใด ในทางกลับกันเจ้าหน้าที่ให้ความช่วยเหลือและดูแลชาวโรฮิงญาเป็นอย่างดี เช่น เมื่อพบเรือของผู้อพยพก็สอบถามถึงปลายทาง มอบอาหารและซ่อมแซมเรือตามที่ผู้อพยพร้องขอ รวมถึงการดูแลสุขอนามัยในช่วงที่กักตัวคนกลุ่มนี้ในข้อหาลักลอบเข้าเมือง จากการวิเคราะห์พบว่า ปรากฏมากเป็น**ลำดับที่ 1** มีทั้งสิ้น 35/47 ข่าว คิดเป็นร้อยละ 74.46 เช่น

ตัวอย่าง (6) ส่วนกองทัพภาค 4 ชี้แจงกรณีภาพผู้อพยพนั่งถอดเสื้อเป็นแถวที่ปรากฏเป็นข่าวว่ามี การใช้ความรุนแรงนั้นเป็นเพียงขั้นตอนการตรวจค้นอาวุธเท่านั้น เมื่อตรวจสอบ ทราบว่า ผู้อพยพต้องการจะเดินทางไปที่ได้ก็จัดเสบียงให้ เพื่อสามารถเดินทางต่อไป ประเทศที่สามได้โดยไม่มีการทำทารุณ พร้อมยืนยันกองทัพฯ ดูแลผู้อพยพอย่างดี (ข่าวรัฐสภา 21 ม.ค. 2552)

จากตัวอย่างข้างต้นเป็นการรายงานข่าวที่กองทัพภาค 4 ได้ออกมาชี้แจงถึง เหตุการณ์ที่มีภาพผู้อพยพนั่งถอดเสื้อเป็นแถวและสื่อต่างประเทศนำเสนอว่ามี การใช้ความรุนแรงนั้น เป็นเพียงการตรวจค้นอาวุธ ทั้งนี้หลังจากตรวจสอบจนพบว่าผู้อพยพชาวโรฮิงญาจะเดินทางต่อไปยัง ประเทศที่สามก็ช่วยเหลือด้วยการมอบเสบียงอาหารให้ ตัวอย่างดังกล่าวนี้สื่อให้เห็นว่ากองทัพไทย ไม่ได้ละเมิดสิทธิมนุษยชน ไม่มีการทำทารุณ ในทางตรงกันข้ามดูแลช่วยเหลือผู้อพยพเป็นอย่างดี

ตัวอย่าง (7) ส่วนกรณี ผู้หลบหนีเข้าเมืองชาวโรฮิงญา ไทยมีนโยบายที่จะปฏิบัติต่อผู้หลบหนีเข้า เมืองโดยผิดกฎหมายอย่างมีมนุษยธรรมไทยตามมาตรฐานระหว่างประเทศ และจะ ประสานกับประเทศต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและหน่วยงานระหว่างประเทศ...เพื่อหาทาง แก้ไขปัญหาทั้งในระดับทวิภาคีและระดับภูมิภาคต่อไป (ข่าวกระทรวง กต. 29 ม.ค. 2552)

จากตัวอย่างจะเห็นว่าส่วนที่ขีดเส้นใต้กล่าวถึงหลักปฏิบัติของรัฐบาลไทยต่อชาว โรฮิงญาว่ากระทำอย่างมีมนุษยธรรม ทั้งนี้ยังระบุให้เห็นสถานภาพของผู้อพยพด้วยว่าเป็นผู้ลักลอบ เข้าเมือง

จากที่กล่าวไปจะเห็นว่าสื่อออนไลน์ของรัฐบาลนำเสนอประเด็นเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิ มนุษยชนโดยการกล่าวว่า รัฐบาลไทยไม่ได้ทำทารุณหรือละเมิดสิทธิมนุษยชนแต่ประการใด ในทาง ตรงกันข้าม รัฐบาลไทยให้ความช่วยเหลือและปฏิบัติตามหลักมนุษยธรรม แต่ทั้งนี้การช่วยเหลือดูแล ชาวโรฮิงญาต้องอยู่ภายใต้กรอบของกฎหมายไทย การนำเสนอในประเด็นนี้ปรากฏมากที่สุดนในสื่อของ รัฐบาลที่นำมาศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าการนำเสนอประเด็นดังกล่าวนี้ถือเป็นการนำเสนอภาพ ตัวแทนของรัฐบาลในเชิงบวกในฐานะผู้ที่ช่วยเหลือและปฏิบัติอย่างมีมนุษยธรรมกับชาวโรฮิงญา การนำเสนอประเด็นนี้จึงเป็นการเน้นการนำเสนอด้านบวกของรัฐบาลไทย

3.2.1.2.2 ประเด็นการลักลอบเข้าเมือง เมื่อวิเคราะห์เนื้อหาข่าวของข่าวพบว่าการเข้า มาในประเทศไทยของชาวโรฮิงญามักถูกระบุว่าเป็นผู้ลักลอบเข้าเมืองซึ่งการกระทำดังกล่าวถือว่ามี ละเมิดกฎหมายของประเทศไทย ด้วยเหตุนี้ไทยจึงต้องจับกุมชาวโรฮิงญาแล้วนำเข้าสู่กระบวนการ

ทางกฎหมาย จากการวิเคราะห์พบว่า **ปรากฏมากเป็นลำดับที่ 2** มีทั้งสิ้นใน 31/47 ข่าว คิดเป็นร้อยละ 65.95 ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (8) เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติได้เชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง และกระทรวงการต่างประเทศ เข้าร่วมประชุมเพื่อหารือแนวทางการดำเนินการเกี่ยวกับผู้ลักลอบเข้าเมืองดังกล่าว ซึ่งที่ประชุมเห็นพ้องว่า การเข้ามาในประเทศไทยของชาวโรฮิงญาครั้งนี้ ซึ่งมีจำนวนถึง 857 คน ประกอบด้วยชาย 667 คน หญิง 30 คน และเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี 160 คน ถือเป็นกรณีลักลอบเข้าเมืองซึ่งจะต้องมีการปฏิบัติตามกฎหมายไทยที่เกี่ยวข้อง (ข่าวกระทรวง กต. 15 ม.ค. 2556)

จากตัวอย่างจะเห็นว่าส่วนที่ขีดเส้นใต้ในเนื้อหาของข่าวชี้ให้เห็นว่าการเข้ามาของชาวโรฮิงญาถือเป็นการลักลอบเข้าเมือง ด้วยเหตุนี้ไทยจึงต้องดำเนินการตามกฎหมายของไทยต่อไป

3.2.1.2.3 ประเด็นบทบาทของรัฐบาลไทยในการแก้ปัญหาการอพยพ การ

รายงานข่าวของรัฐบาลนำเสนออย่างชัดเจนว่าการอพยพของชาวโรฮิงญาเป็นปัญหาที่ต้องแก้ไข และการแก้ไขปัญหาจะต้องได้รับความร่วมมือระหว่างประเทศ และอาจจะต้องใช้ระยะเวลา จากการวิเคราะห์มากเป็น **ลำดับที่ 3** ปรากฏทั้งสิ้นใน 29/47 ข่าว คิดเป็นร้อยละ 61.70 ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (9) รัฐบาลไทยจะเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมว่าด้วยการโยกย้ายถิ่นฐานแบบไม่ปกติ ในมหาสมุทรอินเดีย ในวันที่ 29 พฤษภาคม 2558 ที่กรุงเทพฯ การประชุมนี้ รัฐบาลไทยจะเชิญเจ้าหน้าที่อาวุโสจากประเทศที่ได้รับผลกระทบมากที่สุด 15 ประเทศ อาทิ ออสเตรเลีย อินโดนีเซีย มาเลเซีย กัมพูชา สปป.ลาว เมียนมาร์ เวียดนาม บังคลาเทศ รวมทั้งเชิญประเทศผู้สังเกตการณ์ อาทิ สหรัฐฯ ตลอดจนผู้แทนองค์การระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (UNHCR) องค์การระหว่างประเทศเพื่อการโยกย้ายถิ่นฐาน (IOM) และสำนักงานว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (UNODC) เข้าร่วมด้วย (ข่าวทำเนียบ 14 พ.ค. 2558)

จากตัวอย่างจะเห็นว่าส่วนที่ขีดเส้นใต้บ่งชี้ให้เห็นว่ารัฐบาลไทยเป็นเจ้าภาพจัดประชุมเกี่ยวกับการอพยพของชาวโรฮิงญา ทั้งนี้การประชุมดังกล่าวมีผู้เข้าร่วมจากหลากหลายประเทศ และยังรวมถึงองค์กรระหว่างประเทศด้วย ดังนั้นนอกจากจะเห็นว่าไทยพยายามจะแก้ปัญหา

แล้วยังแสดงให้เห็นว่าปัญหาโรฮิงญาเป็นปัญหาระดับภูมิภาค ผู้วิจัยเห็นว่าการนำเสนอในประเด็นนี้สะท้อนให้เห็นว่าเป็นการนำเสนอรัฐบาลไทยในเชิงบวกในฐานะผู้แก้ไขปัญหาและนำเสนอชาวโรฮิงญาในเชิงลบในฐานะผู้เป็นปัญหา

3.2.1.2.4 ประเด็นบทบาทของรัฐบาลไทยในการแก้ปัญหาข้ามชายฝั่ง ส่วนนี้เป็น การรายงานที่นำเสนอใจความสำคัญเกี่ยวกับการข้ามชายฝั่งประกอบด้วย การนำเสนอว่ารัฐบาลไทย พยายามดำเนินการเพื่อแก้ปัญหาการข้ามชายฝั่ง จากการวิเคราะห์พบว่าปรากฏมากเป็นลำดับที่ 4 โดยมีทั้งสิ้น 27/47 ข่าว คิดเป็นร้อยละ 57.45 ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (10) พลตำรวจเอกอดุลย์ แสงสิงแก้ว รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กล่าวถึง ตามที่พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาการข้ามชายฝั่ง โดยได้กำชับให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งกำหนดมาตรการต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางดำเนินงานในเรื่องดังกล่าวให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งนี้กระทรวงการพัฒนาสังคมฯ ในฐานะหน่วยงานที่ได้รับมอบหมาย ให้ดำเนินงานด้านป้องกันและแก้ไขปัญหาการข้ามชายฝั่ง ได้ตระหนักและให้ความสำคัญในการป้องกันแก้ไขปัญหาการข้ามชายฝั่งอย่างต่อเนื่อง (ข่าวกระทรวง พม. 11 พ.ย. 2557)

จากตัวอย่างจะเห็นว่าส่วนที่ขีดเส้นใต้กล่าวถึงคำสั่งของนายกรัฐมนตรีที่ให้ความสำคัญกับการ “ป้องกัน” และ “แก้ไข” ปัญหาการข้ามชายฝั่ง โดยบัญชาการให้หน่วยงานต่าง ๆ กำหนดมาตรการที่จะใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการ ทั้งนี้ตัวอย่างดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าโรฮิงญาเกี่ยวข้องกับกระบวนการข้ามชายฝั่งและรัฐบาลไทยให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

นอกจากนี้ยังมีการนำเสนอมุมมองของรัฐบาลไทยที่มองว่าโรฮิงญา มีทั้งที่เป็นและไม่เป็นเหยื่อขบวนการข้ามชายฝั่ง เช่น

ตัวอย่าง (11) การคัดแยกเหยื่อผู้เสียหายจากการข้ามชายฝั่ง โดยทีมสหวิชาชีพ ทั้ง 32 คน พบว่า มีผู้เสียหาย จำนวน 15 คน มีลักษณะที่เข้าข่ายเป็นผู้เสียหายจากการข้ามชายฝั่ง เนื่องจากมีลักษณะองค์ประกอบการถูกรักษา วิธีการถูกรักษา และการแสวงหาผลโดยมิชอบที่ชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นการจัดหา การพามาจากที่หนึ่งไปยังที่หนึ่ง การหน่วงเหนี่ยว การกักขัง มีการข่มขู่ การใช้กำลังบังคับ การหลอกลวง การ

ใช้อำนาจโดยมิชอบและการอื่นใดที่คล้ายคลึงกันอันเป็นการขูดรีดบุคคล (ข่าว
กระทรวง พม. 17 ก.ย. 2557)

จากตัวอย่างข้างต้นนี้สะท้อนให้เห็นว่า มีกระบวนการค้ามนุษย์ที่ลักลอบนำชาวโรฮิงญาเข้ามา หลังจากตรวจสอบแล้วพบว่าบางส่วนเข้าข่ายเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์เนื่องจากถูกกระทำด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อแสวงหาผลประโยชน์อันมิชอบ มีการนำพาจากที่หนึ่งไปอีกที่หนึ่ง การกักขังข่มขู่ ฯลฯ ดังนั้นจากตัวอย่างข้างต้นนี้จึงสื่อให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาบางส่วนเป็นผู้เสียหายจากกระบวนการค้ามนุษย์

จากที่กล่าวไปจะเห็นว่าเมื่อกล่าวถึงประเด็นการค้ามนุษย์ **ตัวบทของรัฐบาล**จะมุ่งนำเสนอบทบาทของรัฐบาลไทยที่พยายามแก้ไขปัญหาโดยปรากฏเป็นลำดับที่ 4 ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะประเทศไทยมักถูกท้วงติงจากกระทรวงต่างประเทศของสหรัฐอเมริกา และองค์กรมนุษยชนสากลในเรื่องเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ ดังนั้นรัฐบาลไทยจึงต้องเสนอให้เห็นว่าพยายามจัดการและแก้ไขปัญหาดังกล่าว และแม้จะปรากฏภาพที่น่าสงสารของชาวโรฮิงญาที่ตกเป็นผู้เสียหาย แต่เมื่อพิจารณาภาพรวมพบว่า สื่อของรัฐไม่ได้มุ่งเน้นการนำเสนอในประเด็นดังกล่าว

3.2.1.2.5 ประเด็นการผลักดัน คือ การแสดงให้เห็นจุดยืนของรัฐบาลไทยที่ไม่ต้องการรับผู้อพยพ กล่าวคือ แม้รัฐบาลเสนอให้เห็นว่ายินดีช่วยเหลือชาวโรฮิงญาตามหลักมนุษยธรรม แต่รัฐบาลไม่ยินยอมที่จะให้คนกลุ่มนี้อาศัยอย่างถาวร ประเด็นดังกล่าวนี้จะเสนอผ่านการรายงานว่าไทยจะผลักดันผู้อพยพออกไปในที่สุด หรือจะให้อาศัยเพียงชั่วคราว ฯลฯ จากการวิเคราะห์พบว่า **ปรากฏมากเป็นลำดับที่ 5** มีทั้งสิ้น 9/47 ข่าว คิดเป็นร้อยละ 19.5 เช่น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตัวอย่าง (12) "ที่ผ่านมาประเทศไทยดูแลผู้ลักลอบข้ามแดนโดยผิดกฎหมายตามหลักมนุษยธรรมเสมอมา อย่างไรก็ตามต้องเข้าใจว่า ผู้ลักลอบข้ามแดนโดยผิดกฎหมายเหล่านี้เป็นผู้กระทำผิดกฎหมายของไทย จำเป็นต้องถูกควบคุมตัวดำเนินคดี และส่งกลับต้นทางหรือประเทศที่ 3 ต่อไป ตามความสมัครใจของผู้ลักลอบ ไม่มีนโยบายให้ตั้งรกรากในประเทศไทย" (ข่าวทำเนียบ 16 พ.ค. 2558)

จากตัวอย่างเป็นคำกลุ่มของพลตรีสรรเสริญ แก้วกำเนิด รองโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรีได้กล่าวถึงจุดยืนของรัฐบาลไทยว่าไม่มีนโยบายให้ผู้อพยพตั้งรกรากในประเทศไทย สูดท้ายผู้ที่ถูกดำเนินคดีจากการลักลอบเข้าประเทศต้องถูกส่งตัวกลับประเทศต้นทาง หรือส่งต่อไปยังประเทศที่สามต่อไป

จากที่กล่าวไปจะเห็นได้ว่าประเด็นการผลักดันและการปฏิเสธจะนำเสนอให้เห็นว่า รัฐบาลไทยไม่ยินยอมให้ผู้อพยพอาศัยอยู่อย่างถาวร อย่างไรก็ตามการปฏิเสธจะประกอบด้วยเหตุผล ด้วย เช่น แม้จะผลักดันออกไปหรือส่งต่อไปยังประเทศที่สามแต่ในระหว่างที่ถูกกักตัวไทยจะดูแลอย่างดี หรือให้เหตุผลว่าโรฮิงญาเป็นผู้ลักลอบเข้าเมืองด้วยเหตุนี้ต้องดำเนินการตามกฎหมายของไทยซึ่งสุดท้ายแล้วจะต้องส่งกลับหรือส่งต่อไปยังประเทศที่สาม ผู้วิจัยเห็นว่าการนำเสนอในลักษณะดังกล่าวนี้เป็นการ **ลดทอนการนำเสนอด้านลบของรัฐบาลไทย** กล่าวคือ ขั้นตอนการผลักดันกลับเป็นสิ่งที่องค์กรสิทธิมนุษยชนมักเรียกร้องให้ไทยไม่ปฏิบัติ เนื่องจากจะทำให้ผู้อพยพกลับไปสู่สถานะอันตราย แต่รัฐบาลไทยปฏิเสธที่จะให้อยู่ในไทยอย่างถาวรด้วยการให้เหตุผล การนำเสนอในลักษณะนี้จึงช่วยลดทอนด้านลบ

3.2.1.2.6 ประเด็นปัญหาในช่วงกักตัว การรายงานข่าวของสื่อรัฐบาลจะมีส่วนหนึ่งที่กล่าวถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างการดูแล เช่น งบประมาณที่ใช้ การก่อความวุ่นวายในช่วงการกักตัว ประเด็นเรื่องงบประมาณมักนำเสนอว่ารัฐบาลต้องใช้งบประมาณหรือทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือผู้อพยพจะให้เห็นว่าผู้อพยพเป็นภาระของรัฐ รวมไปถึงปัญหาการหลบหนีจากสถานที่กักของชาวโรฮิงญา พบทั้งสิ้น 7/47 ข่าว คิดเป็นร้อยละ 14.89 เช่น

ตัวอย่าง (13) นอกจากนั้น คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติงบประมาณพิเศษเพื่อการให้ความช่วยเหลือชั่วคราวสำหรับชาวโรฮิงญาตามความต้องการขั้นพื้นฐาน รวมทั้งหารืออย่างใกล้ชิดกับหน่วยงานด้านมนุษยธรรมระหว่างประเทศ (ข่าวกระทรวง กต. 6 มิ.ย. 2556) จากส่วนที่ขีดเส้นใต้ในตัวอย่างกล่าวถึงเรื่องการใช้งบประมาณของไทย ทั้งนี้ งบประมาณที่ใช้ช่วยเหลือชาวโรฮิงญาเป็น “งบประมาณพิเศษ” ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าเป็นสิ่งที่ไม่ได้มีอยู่แต่เดิม ดังนั้นการนำเสนอว่ามีการใช้งบประมาณพิเศษจึงสะท้อนให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาเป็นภาระของประเทศไทย ทั้งนี้ยังอาจทำให้ผู้อ่านชาวเห็นว่าคุณกลุ่มนี้เข้ามาใช้งบประมาณที่ควรนำมาพัฒนาความเป็นอยู่ของประชากรในประเทศ

นอกจากนี้ประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างดำเนินการยังรวมถึงเหตุการณ์ที่ชาวโรฮิงญาหลบหนีจากสถานที่กักตัวถูกกักตัว หลังจากเจ้าหน้าที่ควบคุมตัวไว้ในระหว่างดำเนินการทางกฎหมาย

ตัวอย่าง (14) พลตำรวจเอก อุดุลย์ กล่าวว่า จากกรณีเมื่อเวลา 00.30 น.วันที่ 5 ต.ค. 58 เจ้าหน้าที่ตำรวจได้รับแจ้ง จากบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดพังงา ว่ามีเหตุชาวโรฮิงญาจำนวน 14 คน เป็นผู้หญิง อายุ 13-32 ปี จำนวน 12 คน และเด็กชายอายุ 5 ขวบ 1

คน เด็กหญิงอายุ 7 ขวบ 1 คน ได้หลบหนีออกจากบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัด พังงา โดยใช้ผ้าห่มมัดต่อเป็นเชือกโรยตัวลงมา หลบหนีออกไปทางกำแพงด้านข้าง ชั้นรถตู้ไม่ทราบหมายเลขทะเบียนที่จอดรอรับ และอีกจำนวนหนึ่งวิ่งหลบหนีเข้าไป หลบซ่อนอยู่ในป่าละเมาะ... (ข่าวกระทรวง พม. 14 ต.ค. 2558)

จากตัวอย่างเป็นการรายงานถึงเหตุการณ์ที่ชาวโรฮิงญาหลบหนีออกจากสถานที่กักตัวไว้ โดยการใช้ผ้าห่มมัดต่อเป็นเชือกโรยตัวลงมา เพื่อหลบหนีจากสถานที่กัก ทั้งนี้การนำเสนอข่าวข้างต้นทำให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาไม่ยอมอยู่ในความควบคุมซึ่งเป็นกระบวนการทางกฎหมายของไทย ดังนั้นการนำเสนอข่าวดังกล่าวจึงเป็นการ**เสนอภาพด้านลบของชาวโรฮิงญา** ทั้งนี้ในส่วนของข้อมูลกลุ่มมนุษยชนจะนำเสนอในแง่มุมที่ต่างออกไปโดยมุ่งเน้นไปที่ความเครียดของชาวโรฮิงญาที่ไม่รู้ว่าเมื่อไรจะได้ออกจากสถานที่กักเป็นสาเหตุที่นำไปสู่การพยายามหลบหนี ผู้วิจัยจะกล่าวถึงรายละเอียดเมื่อนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มมนุษยชนในหัวข้อถัดไป

3.2.1.2.7 ประเด็นการอพยพด้วยเหตุผลทางเศรษฐกิจ สิ่งที่น่าสนใจประการหนึ่งคือ ตัวบทของรัฐบาลที่นำมาศึกษาครั้งนี้มักจะกล่าวถึงสาเหตุของการอพยพว่าเกิดจากปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม แต่จะไม่กล่าวถึงรายละเอียด ผู้วิจัยพบว่าจากข้อมูลที่นำมาศึกษาในครั้งนี้จะไม่ปรากฏว่าสื่อของรัฐบาลไทยนำเสนอว่ารัฐบาลพม่าข่มเหงหรือกระทำการใดที่ละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างมากที่สุดจะกล่าวเพียงว่ารัฐบาลพม่าไม่ยอมรับชาวโรฮิงญา จากการวิเคราะห์พบว่าประเด็นดังกล่าวนี้ปรากฏในข่าวทั้งสิ้น 3/47 ข่าว คิดเป็นร้อยละ 6.38 ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (15) ประสพการณ์ที่ผ่านมาของไทยซึ่งเป็นที่รับทราบกันดีอยู่แล้ว สะท้อนให้เห็นถึงการที่ต้องเผชิญหน้ากับการหลั่งไหลเข้ามาของประชาชนจากประเทศเพื่อนบ้านอันมีจำนวนมหาศาล ซึ่งเมื่อคำนึงถึงความแตกต่างทางด้านของการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่มีอยู่ การแสวงหาชีวิตที่ดีกว่าจะยังคงเป็นสิ่งเร้าให้เกิดการโยกย้ายถิ่นฐานเข้ามาในประเทศไทย (ข่าวกระทรวง กต. 28 ม.ค. 2552)

จากส่วนที่ขีดเส้นใต้ในตัวอย่างชี้ให้เห็นว่าปัจจัยที่ทำให้ผู้อพยพชาวโรฮิงญาย้ายถิ่นเข้ามาในประเทศไทยเกิดจากปัจจัยทางเศรษฐกิจ กล่าวคือคนกลุ่มนี้ต้องการมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจึงอพยพออกจากภูมิลำเนาของตนเอง

จากที่กล่าวไปจะเห็นว่า **ตัวบทของรัฐบาลเน้นการนำเสนอกลุ่มชาวโรฮิงญาในเชิงลบ** กล่าวคือ โรฮิงญาเป็นผู้ล้นทะลักเข้าเมืองผิดกฎหมายซึ่งสะท้อนให้เห็นการไม่เคารพกฎหมายของไทย นอกจากนี้ในประเด็นการแก้ปัญหา โรฮิงญาถูกนำเสนออย่างชัดเจนในฐานะปัญหาที่ต้องแก้ไข ทั้งนี้

ปัญหาดังกล่าวไม่ใช่ปัญหาของไทยเท่านั้นแต่เป็นปัญหาระดับภูมิภาค เมื่อเข้าสู่กระบวนการกักตัว ภาพด้านลบของชาวโรฮิงญาถูกนำเสนอว่าพยายามหลบหนีการควบคุม ไม่ยอมอยู่ในการดูแลของเจ้าหน้าที่ นอกจากนี้เมื่อกล่าวถึงสาเหตุที่ชาวโรฮิงญาอพยพ ผู้วิจัยพบว่าสื่อรัฐบาลจะไม่มุ่งเน้นการนำเสนอรายละเอียดความรุนแรงที่เกิดเหตุการณ์ใด แต่จะใช้นามวลี เช่น “ความรุนแรง” เพียงเท่านั้น กลวิธีดังกล่าวนี้ทำให้ความน่าสงสัยปรากฏให้เห็นใจชาวโรฮิงญาลดลงไป ด้วยเหตุนี้จึงกล่าวได้ว่าสื่อออนไลน์ของรัฐเน้นการนำเสนอชาวโรฮิงญาในเชิงลบ และลดทอนภาพด้านบวกหรือด้านที่น่าสงสัยของคนกลุ่มนี้

ตัวบทของรัฐเน้นการนำเสนอรัฐในเชิงบวก กล่าวคือ การจับกุมชาวโรฮิงญาเป็นการทำตามกฎหมายเนื่องจากคนกลุ่มนี้ลักลอบเข้าเมือง ด้านการช่วยเหลือตามหลักมนุษยธรรมเป็นประเด็นที่สื่อรัฐบาลเน้นการนำเสนออย่างเด่นชัด ในประเด็นนี้สื่อนำเสนอว่ารัฐบาลปฏิเสธเรื่องการกดขี่ทารุณชาวโรฮิงญา ไม่เพียงเท่านั้นยังมีกระบวนการตรวจสอบกรณีดังกล่าว นอกจากนี้รัฐบาลยังเน้นย้ำเรื่องการดูแลชาวโรฮิงญาตามหลักมนุษยธรรมและแสดงให้เห็นผ่าน การเข้าไปช่วยเรื่องปัจจัยพื้นฐาน หรือแม้กระทั่งในขั้นตอนการกักตัวก็พยายามดูแลสถานที่ให้เรียบร้อย สื่อรัฐบาลยังเสนอให้เห็นว่าไทยต้องแบกรับภาระปัญหาในเรื่องงบประมาณทั้งที่ปัญหาโรฮิงญาเกิดจากประเทศอื่น

อย่างไรก็ตามผู้วิจัยพบว่าบางประเด็นที่เป็นภาพด้านลบจะถูกนำเสนอผ่านการลดทอน เช่น เมื่อกล่าวถึงประเด็นการค้ามนุษย์จะเน้นที่บทบาทของรัฐบาลไทยแก้ปัญหาดังกล่าว ผ่านการดำเนินนโยบายต่าง ๆ เพื่อกำจัดขบวนการค้ามนุษย์ หรือเมื่อกล่าวถึงประเด็นที่รัฐไม่ต้องการให้ชาวโรฮิงญาอาศัยอย่างถาวรในประเทศ ก็จะทำให้เห็นว่าโรฮิงญาไม่ได้มีปลายทางที่ไทย และการสร้างศูนย์พักพิงจะต้องใช้งบประมาณต่าง ๆ ด้วยเหตุนี้จึงกล่าวได้ว่าสื่อรัฐบาลนำเสนอ ภาพตัวแทนในเชิงบวกให้รัฐบาลไทย ผ่านกลวิธีเน้นการนำเสนอด้านบวกและลดทอนภาพด้านลบของรัฐบาล

3.2.2 ความหมายระดับมหภาคในตัวบทของกลุ่มสิทธิมนุษยชน

จากการรวบรวมข้อมูลของกลุ่มองค์กรด้านสิทธิมนุษยชนผู้วิจัยพบว่า ศูนย์มนุษยชนเพื่อพี่น้องโรฮิงญา (ศมร.) และเครือข่ายช่วยเหลือโรฮิงญาจังหวัดสงขลาเป็นองค์กรที่มีความเคลื่อนไหวในสื่อออนไลน์อย่างสม่ำเสมอ ทั้ง 2 กลุ่มใช้เว็บเพจของเฟซบุ๊กเป็นสื่อกลางในการสื่อสารกับคนในสังคม เริ่มเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องให้มีการช่วยเหลือชาวโรฮิงญาตั้งแต่ปี 2555 เป็นต้นมา ประกอบด้วยการโพสต์ข้อความทั้งสิ้น 151 ครั้ง

จากการวิเคราะห์พบว่า ตัวอย่างที่ปรากฏในเว็บไซต์จะเป็นการโพสต์ข้อความ ข่าวสาร กิจกรรมต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ต่อชาวโรฮิงญา ในบางครั้งผู้ดูแลเว็บไซต์จะนำข่าวของสื่อกระแสหลักมานำเสนอด้วย อย่างไรก็ตามลักษณะการนำเสนอข่าวและความเคลื่อนไหวของกลุ่มสิทธิมนุษยชนที่ปรากฏในหน้าเฟซบุ๊กอาจจะมีรูปแบบที่ต่างไปจากการรายงานข่าวทั่วไป กล่าวคือ ส่วนใหญ่ไม่ได้ประกอบด้วยโครงสร้างของการรายงานข่าวที่จะมี พาดหัว ความนำ และเนื้อเรื่อง แต่จะเป็นเพียงการรายงานเนื้อหา และบางครั้งมีลักษณะเป็นข้อความขนาดสั้น ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (16) พุธนี้ (วันศุกร์ที่ 18 มกราคม 2556) อาสาสมัครนิสิตนักศึกษาจะร่วมกันรับบริจาคเงิน เพื่อร่วมสมทบทุนช่วยเหลือพี่น้องโรฮิงญา ในเขตพื้นที่ภาคใต้ หลังละหมาดวันศุกร์ ณ มุสนิธิเพื่อศูนย์กลางอิสลามแห่งประเทศไทย รามคำแหงซอย 2 คลองตัน จิงเรียนมาให้ทราบโดยทั่วกัน (ศมร. 17 ม.ค. 2556)

จากตัวอย่างจะเห็นว่ากลุ่มสิทธิมนุษยชนจะรายงานเหตุการณ์ต่าง ๆ ด้วยถ้อยคำขนาดสั้น อาจจะมีลักษณะที่แตกต่างจากข่าวหนังสือพิมพ์ที่จะมีองค์ประกอบพาดหัว ความนำ เนื้อหา ด้วยเหตุนี้การนำเสนอในหัวข้อนี้ผู้วิจัยจะไม่จำแนกเป็นการวิเคราะห์ส่วนสรุปและส่วนเนื้อหา ทั้งนี้จากการวิเคราะห์สรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 8 แสดงประเด็น ใจความสำคัญ และปริมาณที่ปรากฏในตัวบทของกลุ่มสิทธิมนุษยชน

ประเด็น	ใจความสำคัญ	จำนวนที่พบ จาก 151 ข่าว	ร้อยละ
1) การละเมิดสิทธิมนุษยชน ในพม่า	ชาวโรฮิงญาอพยพเพราะถูกละเมิดจากพม่า	69	45.7
2) บทบาทของกลุ่มสังเกตการณ์ ในการช่วยเหลือ	กลุ่มสังเกตการณ์ เช่น หน่วยงานด้านสิทธิ มนุษยชนช่วยเหลือชาวโรฮิงญา	49	32.45
3) ความเป็นเพื่อนมนุษย์	โรฮิงญาเป็นเพื่อนมนุษย์ (ที่นาสงสาร)	24	15.89
4) การตกเป็นเหยื่อ ของขบวนการค้ำมนุษย์	โรฮิงญาเป็นเหยื่อของขบวนการค้ำมนุษย์	22	14.57
5) บทบาทของกลุ่มสังเกตการณ์ ในการแก้ไขปัญหา	กลุ่มสังเกตการณ์ เช่น หน่วยงานด้านสิทธิ มนุษยชน ประเทศตะวันตก ดำเนินการ แก้ปัญหาโดยการเรียกร้อง	21	13.91
6) บทบาทของรัฐบาลไทย ในการแก้ไขปัญหา	รัฐบาลไทยดำเนินการแก้ปัญหาในเชิงนโยบาย	13	8.61
7) ปัญหาในการดูแลโรฮิงญา	รัฐบาลไทยยังดูแลโรฮิงญาไม่ดีพอ	8	5.30
8) บทบาทของรัฐบาลไทย ในการช่วยเหลือ	รัฐบาลไทยช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมแก่ชาว โรฮิงญา	7	4.64
9) บทบาทของรัฐบาลไทย ในการแก้ปัญหาการค้ำมนุษย์	รัฐบาลไทยดำเนินการแก้ปัญหาการค้ำมนุษย์	4	2.65
10) สื่อหลักเสนอข้อมูล คลาดเคลื่อน	สื่อกระแสหลักนำเสนอข้อมูลของโรฮิงญา คลาดเคลื่อน ทำให้คนในสังคมเข้าใจผิด	2	1.32

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

จากตารางจะเห็นว่า**ประเด็นที่พบในตัวบทของกลุ่มสิทธิมนุษยชน** 5 ลำดับแรก ได้แก่ 1) ประเด็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนในพม่า 2) ประเด็นการช่วยเหลือของกลุ่มสิทธิมนุษยชน 3) ประเด็นความเป็นเพื่อนมนุษย์ 4) ประเด็นการตกเป็นเหยื่อของขบวนการค้ำมนุษย์ 5) ประเด็นการแก้ไขปัญหาโรฮิงญาของกลุ่มสิทธิมนุษยชน โดยสามารถอธิบายรายละเอียดได้ดังนี้

3.2.2.1 ประเด็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนในพม่า กลุ่มสิทธิมนุษยชนเน้นการนำเสนอประเด็นการที่อธิบายถึงสาเหตุที่ทำให้ชาวโรฮิงญาต้องอพยพออกจากพม่าไปยังที่ต่าง ๆ การนำเสนอประเด็นนี้เป็นเหมือนการให้ข้อมูลภูมิหลังที่จะทำให้คนในสังคมเข้าใจและเห็นใจชาวโรฮิงญาจากการวิเคราะห์พบว่าประเด็นสาเหตุของการอพยพ จะเน้นให้เห็นว่าโรฮิงญาถูกพม่ากระทำความ

รุนแรง ประเด็นนี้**ปรากฏมากเป็นลำดับที่ 1** มีการนำเสนอทั้งสิ้นใน 69/151 โพสต์ คิดเป็นร้อยละ 45.70 เช่น

ตัวอย่าง (17) โรฮิงญา เป็นประชาชนที่นับถือศาสนาอิสลามในรัฐอาระกัน ซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยในรัฐ ถูกเหยียดหยามและเลือกปฏิบัติโดยรัฐบาลทหารพม่าอย่างต่อเนื่อง และถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างมากโดยรัฐบาลทหารพม่า ตั้งแต่การบังคับไม่ให้เคลื่อนย้ายออกจากพื้นที่ตามกฎหมายสัญชาติพม่าปี 1982 (Burma Citizenship Law) ต้องขออนุญาตจากรัฐบาลทหารถ้าจะออกจากพื้นที่ และต้องจ่ายเงินถ้าจะออกจากพื้นที่ทำให้มีสถานภาพความเป็นอยู่ที่ต่ำมาก เนื่องจากไม่สามารถหางานทำหรือค้าขายได้ ช้ำร้ายยังถูกละเมิดไม่ให้รับสิทธิที่จะได้รับสัญชาติ ห้ามแต่งงานโดยไม่ได้รับอนุญาตจากรัฐบาลทหารพม่า นับว่าเป็นชนกลุ่มน้อยที่มีสถานการณืความเป็นอยู่ที่เลวร้ายที่สุดในพม่า (ศมร. 17 ก.พ. 2556)

จากตัวอย่างข้างต้นส่วนที่ขีดเส้นใต้ชี้ให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาเป็นกลุ่มคนที่ถูกเหยียดหยามและเลือกปฏิบัติจากทหารพม่ามาอย่างยาวนาน ทหารพม่าได้ละเมิดสิทธิมนุษยชนในด้านต่าง ๆ เช่น ไม่ให้เคลื่อนย้ายออกจากพื้นที่ ไม่ให้สัญชาติ ฯลฯ ทำให้ชาวโรฮิงญามีสถานการณืความเป็นอยู่ที่ไม่ดี

ตัวอย่าง (18) ความขัดแย้งทางศาสนาที่ฝั่งลิกจนมองไม่เห็นว่าจะอยู่ร่วมกันได้อย่างไร ที่สำคัญจุดที่ชาวโรฮิงญาอาศัยอยู่แทบไม่ได้รับการพัฒนาจากรัฐ นั่นคือเหตุผลที่ทำให้หลายคนยอมเสี่ยงชีวิตกลางทะเล(ศมร. 11 มิ.ย. 2558)

ประเด็นความขัดแย้งระหว่างชาวโรฮิงญาและชาวพม่าในระยะนี้ เกิดจากปัจจัยความแตกต่างด้านศาสนา ทำให้ไม่สามารถอยู่ร่วมกันได้ ประกอบกับการที่ขาดการพัฒนาจากรัฐบาลในพื้นที่ยะไข่ ด้วยเหตุนี้ชาวโรฮิงญาจึงต้องอพยพไปยังประเทศต่าง ๆ แม้ว่าจะเป็นทางเลือกที่ทำให้ต้องไปเสี่ยงชีวิตกลางทะเล

จากที่กล่าวไปสื่อของหน่วยงานด้านสิทธิมนุษยชนนำเสนอให้เห็นอย่างชัดเจนว่าชาวโรฮิงญาเป็นผู้ถูกระทำความรุนแรงและละเมิดสิทธิมนุษยชนจากทหารพม่า ผู้วิจัยเห็นว่าการนำเสนอประเด็นนี้ทำให้ผู้อ่านเห็นภาพตัวแทนของชาวโรฮิงญาว่าเป็นผู้ที่น่าสงสาร เป็นกลุ่มคนที่ถูกลิดรอนสิทธิเสรีภาพในด้านต่าง ๆ ซึ่งทำให้เกิดความน่าเห็นใจและเข้าใจที่มาของการอพยพ

การนำเสนอเกี่ยวกับสาเหตุของการอพยพทำให้คนในสังคมเข้าใจที่มาของปัญหาว่าประกอบด้วยหลายปัจจัย ทั้งด้านการเมืองและความรุนแรงจากรัฐบาลพม่า ความแตกต่างทางศาสนา และวัฒนธรรม ตลอดจนปัจจัยประวัติศาสตร์ ประเด็นเหล่านี้ทำให้เห็นว่า**ตัวบทกลุ่มสิทธิมนุษยชน**

เน้นการนำเสนอภาพด้านลบของรัฐบาลพม่า ในฐานะผู้ละเมิดสิทธิมนุษยชนซึ่งพบมากที่สุด และในขณะเดียวกันยัง**เน้นการนำเสนอด้านบวกของชาวโรฮิงญา** ผ่านการชี้ให้เห็นว่าคนกลุ่มนี้ถูกระหังจากรัฐบาลพม่า

3.2.2.2 ประเด็นบทบาทของกลุ่มสังเกตการณ์ในการช่วยเหลือโรฮิงญา กลุ่มสังเกตการณ์ในที่นี้คือ องค์กรสิทธิมนุษยชน องค์กรระหว่างประเทศ รวมถึงประเทศที่ไม่ได้เกี่ยวข้องแต่คอยเฝ้าดูเหตุการณ์ เช่น สหรัฐอเมริกา ฯลฯ กลุ่มนี้มีบทบาทโดดเด่นมากในฐานะเป็นผู้ช่วยเหลือ เช่น การบริจาคเงิน อาหาร ข้าวของเครื่องใช้ ฯลฯ รวมไปถึงการเดินทางไปเยี่ยมเยียนเพื่อดูแลสภาพจิตใจของผู้อพยพ จากการวิเคราะห์พบว่า**ปรากฏมากเป็นลำดับที่ 2** โดยมีทั้งสิ้น 49/151 โพสต์ คิดเป็นร้อยละ 32.45 เช่น

ตัวอย่าง (19) วานนี้ (7/2/56)ตัวแทนศูนย์มนุษยชนเพื่อพี่น้องโรฮิงญา (RHC-Thailand) ได้ดำเนินการส่งมอบเงินบริจาคจากพี่น้อง จำนวนทั้งสิ้น 150 000 บาท (หนึ่งแสนห้าหมื่นบาท) โดยการนี้ประธาน MAPIM องค์กร NGO ระหว่างประเทศของมาเลเซีย เป็นผู้รับมอบ (ศมร. 8 ก.พ. 2556)
จากส่วนที่ขีดเส้นใต้ได้นำเสนอว่าตัวแทนของศูนย์มนุษยชนได้ส่งมอบเงินบริจาคเพื่อช่วยเหลือผู้อพยพ การนำเสนอนี้เป็นการรายงานข่าวขนาดสั้นซึ่งปรากฏเป็นจำนวนมากในเว็บไซต์ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะต้องการนำเสนอให้เห็นว่าหน่วยงานของตนได้เข้าไปช่วยเหลือชาวโรฮิงญาจริง

3.2.2.3 ประเด็นความเป็นเพื่อนมนุษย์ หน่วยงานด้านสิทธิมนุษยชนมักนำเสนอให้เห็นว่าผู้อพยพซึ่งมีลักษณะแตกต่างจากคนไทยทั้งในแง่ภาษา วัฒนธรรม และชาติพันธุ์แท้จริงแล้วเป็นเพื่อนมนุษย์และต้องการความช่วยเหลือ การสื่อให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาเป็นเพื่อนมนุษย์จะเห็นได้ชัดจากการใช้คำเรียกคนกลุ่มนี้ เช่น พี่น้องโรฮิงญา พี่น้องมุสลิมชาวโรฮิงญา เพื่อนมนุษย์ผู้ตกทุกข์ได้ยาก ฯลฯ จากการวิเคราะห์จัดเป็นกลุ่มที่**พบมากเป็นลำดับที่ 3** ปรากฏใน 24/151 โพสต์ คิดเป็นร้อยละ 15.89 ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (20) โปรดอย่านำเอาอัตลักษณ์ใดอัตลักษณ์หนึ่งมาแบ่ง "เขา" และ "เรา" หรือ "พวกเขา" และ "พวกเรา" และอย่าให้ความเป็นอื่น มาทำลายคุณค่าที่สำคัญนั่นคือ "คน" ชาวโรฮิงญาต้องการความช่วยเหลือและการปฏิบัติ เฉกเช่นเดียวกับคนทุกชาติพันธุ์และศาสนา (ครส. 26 ม.ค. 2556)

จากตัวอย่างจะเห็นว่าสื่อพยายามชี้ให้เห็นว่าโรฮิงญาอาจมีความแตกต่างและถูกจัดว่าเป็นอื่น แต่อย่าให้ความคิดนั้นมาทำลายคุณค่าความเป็นมนุษย์เพราะแท้จริงแล้วชาวโรฮิงญาก็คือ เพื่อนมนุษย์กลุ่มหนึ่งที่ต้องการความช่วยเหลือ จากที่กล่าวไปจะเห็นว่าสื่อออนไลน์ด้านสิทธิมนุษยชนเน้นภาพด้านบวกชาวโรฮิงญา โดยชี้ให้เห็นว่าผู้อพยพกลุ่มนี้เป็นเพื่อนมนุษย์ที่ต้องการความช่วยเหลือ

3.2.2.4 ประเด็นการตกเป็นเหยื่อของขบวนการค้ามนุษย์ ผู้วิจัยพบว่า เมื่อกล่าวถึงประเด็นการค้ามนุษย์ สื่อด้านสิทธิมนุษยชนมักนำเสนอโดยชี้ให้เห็นว่าคนกลุ่มนี้ถูกรีดไถเงินเพื่อแลกกับอิสรภาพ ตลอดจนถูกเจ้าหน้าที่รัฐขายให้แก่กลุ่มค้ามนุษย์ แม้จะนำเสนอบทบาทการแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ของรัฐบาลไทย แต่ปรากฏในปริมาณน้อยกว่า จากการวิเคราะห์พบว่าเนื้อหาส่วนนี้**ปรากฏมากเป็นลำดับที่ 4** โดยมีทั้งสิ้น 22/151 โพสต์ คิดเป็นร้อยละ 14.57 ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (21) ขบวนการค้ามนุษย์ได้จ่ายเงินเพื่อซื้อตัวชาวโรฮิงญา และหวังที่จะเอาเงินคืนจากพวกเขา อาทิ เหม็ดและชาวโรฮิงญาคนอื่น ๆ ได้รับอนุญาตให้ใช้โทรศัพท์ได้เป็นครั้งคราวเพื่อขอความช่วยเหลือจากเพื่อนหรือญาติพี่น้อง เขากล่าวว่า นายหน้าค้ามนุษย์บอกว่าพวกเขาซื้อชาวโรฮิงญามาจากตำรวจ และหากพวกเขาไม่ให้เงินก็จะไม่มีวันถูกปล่อยตัว "เราไม่สนหากพวกแกจะตายที่นี่" (ศมร. 24 มกราคม 2556)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นว่าสื่อได้นำเสนอ “เสียงของชาวโรฮิงญา” เพื่อชี้ให้เห็นว่าคนกลุ่มนี้เป็นคนที่ถูกรังแกและเป็นผู้เสียหายจากกระบวนการค้ามนุษย์ จากตัวอย่างเป็นการกล่าวถึงการรีดไถเงินจากชาวโรฮิงญาเพื่อแลกกับการมีอิสระ

3.2.2.5 ประเด็นบทบาทของกลุ่มสังเกตการณ์ในการแก้ปัญหาผู้อพยพ ประเด็นนี้เป็นการนำเสนอเกี่ยวกับการดำเนินการ เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหา เช่น การประชุม การสัมมนา การเรียกร้อง ของกลุ่มสังเกตการณ์ เช่น หน่วยงานด้านสิทธิมนุษยชน ประเทศตะวันตก ฯลฯ จากการวิเคราะห์พบว่า**ปรากฏมากเป็นลำดับที่ 5** พบทั้งสิ้น 21/151 โพสต์ คิดเป็นร้อยละ 13.91 ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง (22) ข้อมูลปัญหาที่ทีมข่าวไวท์นิวส์รวบรวมได้จากประเทศมาเลเซีย มูลนิธิมุสลิมเพื่อสันติจะนำข้อมูลเหล่านี้สู่การประชุมใหญ่ปีหน้า “โรฮิงญาโลก” ให้นานาประเทศอาเซียนร่วมผลักดันแก้ไขเรียกร้องจนกว่าจะเป็นรูปธรรม (ครส. 26 ต.ค. 2558)

จากที่กล่าวไปจะเห็นว่าเมื่อก้าวถึงการแก้ไขปัญหาโรฮิงญา กลุ่มข้อมูลของหน่วยงานด้านสิทธิมนุษยชนจะเน้นการนำเสนอบทบาทของตนเองและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเข้ามาร่วมมือกันแก้ไขปัญหาลักษณะที่จัดเป็นการนำเสนอตนเองในเชิงบวก

3.2.2.6 ประเด็นบทบาทของรัฐบาลไทยในการแก้ปัญหาผู้อพยพ ผู้วิจัยพบว่าบทบาทของรัฐบาลไทยในการแก้ไขปัญหาคือสิ่งที่ปรากฏน้อยในกลุ่มข้อมูลสิทธิมนุษยชน และมักปรากฏในรูปของสหบทที่ยกข่าวจากสื่อกระแสหลักมานำเสนอในเว็บไซต์ของตน จากการวิเคราะห์พบเพียง 4/151 โพสต์ คิดเป็นร้อยละ 2.65 ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (23) รัฐบาลไทยเป็นเจ้าภาพจัดประชุมการโยกย้ายถิ่นฐานแบบไม่ปกติในมหาสมุทรอินเดีย 29 พ.ค.นี้ พร้อมประเทศที่ได้รับผลกระทบอีก 15 ประเทศเข้าร่วมประชุมงานนี้ "ยูเอ็น-อเมริกา" ก็เข้าร่วมด้วยในฐานะผู้สังเกตการณ์ (คมร. 20 พฤษภาคม 2558)

จากตัวอย่างเมื่อพิจารณาส่วนที่ขีดเส้นใต้สะท้อนให้เห็นบทบาทของรัฐบาลไทยในการจัดการแก้ไขปัญหาผู้อพยพโรฮิงญาโดยการเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมซึ่งเป็นภาพด้านบวกของรัฐบาลไทย

จากที่กล่าวไปจะเห็นได้ว่าเมื่อนำเสนอประเด็นการแก้ไขปัญหผู้อพยพ สื่อออนไลน์ด้านสิทธิมนุษยชนจะเน้นการนำเสนอบทบาทของหน่วยงานด้านสิทธิมนุษยชนมากกว่าบทบาทของรัฐบาลไทย ลักษณะดังกล่าวนี้ตรงข้ามกับสื่อของรัฐที่เน้นบทบาทของรัฐในฐานะผู้แก้ไขปัญหา ด้วยเหตุนี้จึงกล่าวได้ว่าเป็นการเน้นนำเสนอด้านบวกของกลุ่มสิทธิมนุษยชน และเมื่อเทียบปริมาณการนำเสนออาจกล่าวได้ว่าเป็นการลดทอนการนำเสนอด้านบวกของรัฐบาลไทย

3.2.2.7 ประเด็นปัญหาในการดูแลโรฮิงญา ผู้วิจัยพบว่าสื่อออนไลน์ของหน่วยงานด้านสิทธิมนุษยชนจะนำเสนอถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในช่วงการกักตัวชาวโรฮิงญา เพื่อดำเนินการส่งกลับหรือส่งต่อไปยังประเทศที่สามว่า รัฐบาลยังดูแลผู้อพยพไม่ดีพอ และไม่มีกำหนดเวลาที่แน่ชัดว่าจะกักตัวผู้อพยพลึ้มเมื่อไร ทำให้ผู้อพยพเกิดความเครียด จากการวิเคราะห์พบว่ามี การนำเสนอประเด็นนี้ทั้งสิ้น 8/151 โพสต์ คิดเป็นร้อยละ 5.30 ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง (24) ผู้ชายชาวโรฮิงญาเกือบ 1,400 คน ถูกกักอยู่ในห้องกักในด้านตรวจคนเข้าเมืองอย่างน้อย 15 แห่ง ต้องกิน นอน อาบน้ำ เข้าห้องน้ำ ทำละหมาด ในห้องที่มีขนาดเล็ก ไม่สามารถที่จะนอนพร้อม ๆ กันได้ พวกเขาต้องผลัดกันนอนในระหว่างกลางคืน คนที่

ยังไม่สามารถนอนก็ต้องนั่งหลับ บางคนก็นั่งฟังผนัง บางคนก็เกาะเสาห้องกักกลับไป
และด้วยสภาพทางกายภาพของห้องกักในด้านตรวจคนเข้าเมืองเหล่านี้ที่สร้างเพื่อ
การกักตัวชั่วคราวเพื่อรอการผลักดันออกนอกประเทศ (ศมร. 18 พ.ค. 2558)
 จากตัวอย่างจะเห็นว่าส่วนที่ขีดเส้นใต้บรรยายให้เห็นความแออัดในห้องกักที่ทำให้ผู้
 อพยพไม่สามารถนอนพร้อมกันได้ ต้องผลัดกันหลับ นอกจากนี้ผู้ดูแลเว็บยังได้โพสต์ข้อความที่สื่อ
 อารมณ์ความรู้สึกของชาวโรฮิงญาในสถานที่กักที่ต้องพลัดพรากจากครอบครัวที่อพยพมาพร้อมกัน
 ดังตัวอย่างด้านล่างนี้

ตัวอย่าง (25) เวลาผ่านไป วันแล้ววันเล่า

ชีวิตก็ยังเศร้าอยู่ในห้องกัก

ไม่เห็นเดือน เห็นตะวัน

น้ำตาไหลครั้งแล้วครั้งเล่า

ไอ้ลูกน้อยเจ้าอยู่ไหน

ภรรยาเจ้าอยู่ไหนใด

แล้วเมื่อไรเราจะได้เจอกัน

เป็นแค่ความฝัน ของเจ้า ชาวโรฮิงญา (ครส. 29 ก.ย. 2558)

จากตัวอย่างจะเห็นว่าข้อความที่โพสต์ในหน้าเฟซบุ๊กสื่อให้เห็นว่า ชาวโรฮิงญาใน
 ห้องกักต้องแยกจากสมาชิกคนอื่น ๆ ในครอบครัว และไม่รู้ว่าจะเมื่อไรจะได้พบกัน ทั้งนี้สื่อด้านสิทธิ
 มนุษยชนนำเสนอปัญหาสภาพห้องกักและระยะเวลาดำเนินการที่ไม่แน่นอนว่าเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้
 ผู้อพยพเครียดและพยายามแหกห้องกักเพื่อหลบหนี

3.2.2.8 ประเด็นบทบาทของรัฐบาลไทยในการช่วยเหลือโรฮิงญา จากการ

วิเคราะห์พบว่ามีการนำเสนอเจ้าหน้าที่รัฐในฐานะผู้ที่เข้ามาช่วยเหลือชาวโรฮิงญา เพียง 7/151 โพสต์
 คิดเป็นร้อยละ 4.64 จะเห็นได้ว่าเป็นปริมาณการนำเสนอที่น้อยมาก ต่างจากบทบาทของกลุ่มสิทธิ
 มนุษยชนที่พบมากเป็นลำดับที่ 2 ดังที่ได้กล่าวไปก่อนหน้านี้ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (26) น.ต.วีรพงศ์ นาคประสิทธิ์ ผบ.หน่วยปฏิบัติการต่อสู้และรักษาชายฝั่ง ประจำเกาะหลี

เป๊ะ เปิดเผยว่า เมื่อเวลา 14.00 น.มีการพบเรือต้องสงสัย เรือทหารและเรือประมง

ได้ไปตรวจสอบพบเป็นเรือชาวโรฮิงญาจริง ทั้งหมดขอความช่วยเหลือเรื่องอาหาร

ทหารและชาวบ้านจึงช่วยนำอาหาร นม น้ำ ช่วยเหลือ เมื่อสอบถามชาวโรฮิงญา

บอกว่า จะไปมาเลเซีย และอินโดนีเซีย ไม่ต้องการเข้าไทย แต่เครื่องยนต์เสีย ขอให้ช่วยเหลือ(ครส. 14 พ.ค. 2558)

จากตัวอย่างเป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ไทยได้เข้าไปช่วยเหลือโรฮิงญาที่อพยพมาทางเรือ ด้วยการมอบอาหาร นม น้ำดื่มเพื่อเป็นเสบียงสำหรับการเดินทางต่อไป

จากที่กล่าวไปจะเห็นว่าสื่อด้านสิทธิมนุษยชนนำเสนอประเด็นเกี่ยวกับการช่วยเหลือชาวโรฮิงญา อย่างเด่นชัดโดยเน้นที่การช่วยเหลือจากหน่วยงานด้านสิทธิมนุษยชน องค์กรอิสระ เนื้อหาส่วนนี้ปรากฏมากเป็นลำดับที่ 2 ในตัวบท ขณะที่นำเสนอการช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่รัฐไทย และการช่วยเหลือจากต่างประเทศปรากฏในปริมาณน้อย ผู้วิจัยเห็นว่าการนำเสนอในลักษณะดังกล่าวเป็นการเน้นภาพด้านบวกของหน่วยงานด้านสิทธิมนุษยชน และลดทอนภาพด้านบวกของรัฐบาลไทย ด้วยการเสนอเพียงเล็กน้อย

3.2.2.9 ประเด็นการแก้ปัญหาการค้ามนุษย์ของรัฐบาลไทย ผู้วิจัยพบว่าเนื้อหาบางส่วนเสนอให้เห็นบทบาทของทางการของไทยที่พยายามแก้ไขปัญหา เห็นได้จากการดำเนินคดีกับผู้ลักลอบค้ามนุษย์ แต่พบไม่มากนัก เพียง 13/151 โพสต์ คิดเป็นร้อยละ 8.61 สะท้อนให้เห็นว่ากลุ่มสิทธิมนุษยชนไม่เน้นบทบาทการแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ของรัฐบาลไทย ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (27) ความคืบหน้าคดีค้ามนุษย์โรฮิงญาซึ่งจนถึงขณะนี้เจ้าหน้าที่ภายใต้การนำของ พล.ต.อ.เอก อังสนานนท์ รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ยังคงเดินทางสืบสวนและออกหมายจับผู้ต้องหาที่เกี่ยวข้องกับคดีนี้อย่างต่อเนื่อง โดยล่าสุดศาลจังหวัดนาทวี ได้ออกหมายจับผู้ต้องหาเพิ่มเติมอีก 4 คน เป็นทหารบก 3 คนและทหารเรือ 1 คน (ครส. 23 ก.ย. 2558)

จากส่วนที่ขีดเส้นใต้เป็นการรายงานความคืบหน้าเกี่ยวกับคดีการค้ามนุษย์โรฮิงญา ซึ่งผู้ที่ถูกดำเนินคดีเป็นเจ้าหน้าที่รัฐ สะท้อนให้เห็นว่ารัฐบาลไม่ได้เพิกเฉยต่อขบวนการดังกล่าว จากที่กล่าวไปสรุปได้ว่า เมื่อรายงานถึงประเด็นการค้ามนุษย์ สื่อออนไลน์ของกลุ่มสิทธิมนุษยชน เน้นให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาเป็นผู้ถูกกระทำ เป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์มากกว่าที่จะนำเสนอการแก้ปัญหาการค้ามนุษย์ของรัฐบาลไทย ด้วยเหตุนี้จึงกล่าวได้ว่าประเด็นนี้เน้นการนำเสนอบวกของชาวโรฮิงญา คือเน้นด้านที่น่าสงสารในฐานะผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

3.2.2.10 ประเด็นสื่อกระแสหลักเสนอข้อมูลคลาดเคลื่อน คือ การที่สื่อด้านสิทธิมนุษยชนนำเสนอข่าวของสื่อกระแสหลักเพื่อวิพากษ์วิจารณ์ว่า สิ่งที่น่าเสนอไม่เป็นความจริง หรือ

เชื่อถือไม่ได้ จากการวิเคราะห์พบว่ามีคำแนะนำให้เห็นว่าสื่อกระแสหลักบิดเบือนข้อมูลปรากฏ
ทั้งสิ้น 2/151 โพสต์ คิดเป็นร้อยละ 1.32 ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (28)

8 ข้อที่คนไทยต้องรู้! "โรอิงญา" บางส่วนไม่ได้หนีตายจากยะไข่และไม่ได้
โดนหลอกลงเรือ ข้อมูลจากหน่วยงานความมั่นคงไทยระบุว่าได้ตรวจสอบ
ปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมืองของชาวโรอิงญาบางส่วนแล้ว พบว่ามีข้อเท็จจริง
หลายประการที่สังคมไทยยังเข้าใจคลาดเคลื่อน....

หากมีเวลาเครือข่ายจะเขียนความจริงให้เป็นความรู้สำหรับทุกคน (ศมร. 20 พ.ค.
2558)

จากตัวอย่างส่วนที่อยู่ในกรอบเป็นส่วนหนึ่งข่าวจากสื่อกระแสหลัก และตอนท้าย
หลังจากจบการนำเสนอข่าวของสื่ออื่นก็กล่าวว่า “หากมีเวลาเครือข่ายจะเขียนความจริงให้เป็น
ความรู้สำหรับทุกคน” ตัวอย่างดังกล่าวจึงสะท้อนให้เห็นว่าสื่อของกลุ่มสิทธิมนุษยชนกล่าวว่าสื่อ
กระแสหลักบิดเบือนความจริง การนำเสนอประเด็นนี้เป็นการลดทอนภาพด้านลบของโรอิงญา

จากประเด็นที่ตัวบทสิทธิมนุษยชนได้นำเสนอตามที่ได้วิเคราะห์ไป สามารถสรุปได้
ว่า **ตัวบทของกลุ่มสิทธิมนุษยชนเน้นการนำเสนอด้านบวกของโรอิงญาและหน่วยงานของตน**
กล่าวคือ โรอิงญาเป็นคนที่น่าสงสารมีชะตากรรมที่โหดร้ายเนื่องจากถูกกระทำทารุณ ลิดรอนสิทธิ
พื้นฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ เมื่อกล่าวถึงประเด็นการค้ามนุษย์ พบว่า นำเสนอภาพ
ตัวแทนของชาวโรอิงญาในฐานะผู้เสียหายมากกว่าบทบาทของรัฐที่แก้ไขปัญหา นอกจากนี้ตัวบท
กลุ่มนี้ยังสื่อให้เห็นประเด็นด้านความเป็นเพื่อนมนุษย์โดยกล่าวว่า แม้ชาวโรอิงญาจะแตกต่างกับไทย
ในด้านต่าง ๆ แต่ควรช่วยเหลือในฐานะที่เป็นเพื่อนมนุษย์ที่เดือดร้อน ผลการวิเคราะห์ยังสะท้อนให้
เห็นว่ามีการ**เน้นนำเสนอด้านบวกของหน่วยงานด้านสิทธิมนุษยชน** เห็นได้จากเนื้อหาส่วนมากเน้น
ที่บทบาทของหน่วยงานในการช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม การแก้ไขปัญหาด้วยการประชุมหาทางออก

ผู้วิจัยพบว่าคำแนะนำประเด็นที่เกี่ยวข้องกับด้านลบของโรอิงญา สื่อด้านสิทธิ
มนุษยชนจะ**เน้นลดทอนการนำเสนอด้านลบของโรอิงญา** (พวกเรา) เห็นได้จากสื่อกลุ่มนี้ไม่เน้นการ
กล่าวถึงประเด็นการลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย เมื่อเปรียบเทียบกับประเด็นที่พบทั้งหมด ผู้วิจัย
พบว่าสื่อจะเน้นการที่โรอิงญาถูกกดขี่อย่างเห็นได้ชัด ซึ่งลักษณะดังกล่าวตรงข้ามกับสื่อรัฐที่เน้นการ

ทำผิดกฎหมายเข้าเมืองมากกว่าด้านที่นำเสนอ ไม่เพียงเท่านั้น ผู้วิจัยยังพบว่าเมื่อนำเสนอประเด็นการหลบหนีจากการกักตัว สื่อออนไลน์ของกลุ่มสิทธิมนุษยชนจะเสนอว่ามีนายหน้าช่วยลักลอบหนีจากสถานที่กัก ชาวโรฮิงญาไม่ได้กระทำด้วยตนเอง นอกจากนี้ยังกล่าวว่ามีสื่อกระแสหลักบิดเบือนข้อมูลทำให้คนในสังคมเข้าใจชาวโรฮิงญาผิดด้วย

ตัวบทของกลุ่มสิทธิมนุษยชนเน้นนำเสนอพม่าในเชิงลบ พม่า ในที่นี้คือ รัฐบาลทหารพม่า พระสงฆ์ในพม่า ประชาชนสัญชาติพม่า เป็นคนที่ต่อต้านชาวโรฮิงญา ตัวบทเน้นให้เห็นการทำทารุณของทหารพม่าที่ทำให้ชาวโรฮิงญาบางคนเสียชีวิต รวมไปถึงการลิดรอนสิทธิขั้นพื้นฐาน เช่น การรักษาพยาบาล การทำมาหากิน ฯลฯ ลักษณะดังกล่าวนี้เป็นสิ่งที่ไม่เน้นในสื่อรัฐแต่เด่นชัดในสื่อด้านสิทธิมนุษยชน และพบมากที่สุดของกลุ่มนี้

3.2.3 ความหมายระดับมหภาคในตัวบทหนังสือพิมพ์

สื่อหนังสือพิมพ์เป็นวาทกรรมที่แพร่กระจายไปยังคนในสังคมจำนวนมาก ดังจะเห็นได้จากจำนวนผู้ติดตาม (follower) ของแต่ละสำนักที่มียอดผู้ติดตามรวมหลายล้านคน จากการรวบรวมข้อมูลจากหนังสือพิมพ์ 5 ชื่อฉบับ ได้แก่ ไทยรัฐ เดลินิวส์ ข่าวสด คม ชัด ลึก และมติชน พบว่าช่วงปี 2550 ถึง 2558 มีการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับชาวโรฮิงญาทั้งสิ้น 620 ข่าว ผลการวิเคราะห์ความหมายระดับมหภาคในหนังสือพิมพ์จะแบ่งออกเป็น 2 หัวข้อ ได้แก่ ความหมายระดับมหภาคใน **ส่วนสรุป** และความหมายระดับมหภาคใน **ส่วนเนื้อหา** หนังสือพิมพ์ ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.2.3.1 ความหมายระดับมหภาคในส่วนสรุปของตัวบทหนังสือพิมพ์

ส่วนนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ **ส่วนสรุป** ของหนังสือพิมพ์ประกอบด้วย พาดหัวและความนำของข่าว จากการวิเคราะห์ส่วนสรุปในหนังสือพิมพ์พบประเด็นต่าง ๆ ทั้งสิ้น 14 ประเด็น ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 9 แสดงประเด็น ใจความสำคัญที่พบในส่วนสรุปของตัวบทหนังสือพิมพ์

ประเด็น	ใจความสำคัญ	จำนวนที่พบ จาก 620 ข่าว	ร้อยละ
1) บทบาทของรัฐบาลไทย ในการแก้ปัญหาการค้ามนุษย์	รัฐบาลไทยแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์โรฮิงญาโดยใช้กระบวนการยุติธรรม	145	23.39
2) บทบาทของรัฐบาลไทย ในการแก้ปัญหาการอพยพ	รัฐบาลไทยดำเนินการเพื่อแก้ปัญหาการอพยพของโรฮิงญา	99	15.97
3) บทบาทของรัฐบาลไทย ในการช่วยเหลือโรฮิงญา	ไทยไม่ได้ละเมิดสิทธิมนุษยชนแต่ดำเนินการช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมแก่ชาวโรฮิงญา	96	15.48
4) การลักลอบเข้าเมือง	การลักลอบเข้าเมืองของโรฮิงญาเป็นการทำผิดกฎหมาย เจ้าหน้าที่จึงดำเนินการตามกฎหมายของไทย	72	11.61
5) การละเมิดสิทธิมนุษยชนในพม่า	การละเมิดสิทธิมนุษยชนในพม่าทำให้โรฮิงญาต้องอพยพออกจากพื้นที่	68	10.97
6) การผลักดัน	รัฐบาลไทยต้องการผลักดัน/ส่งต่อ และต้องการให้โรฮิงญาอยู่ในประเทศไทยเพียงชั่วคราว	43	6.94
7) บทบาทของกลุ่มสังเกตการณ์ ในการช่วยเหลือโรฮิงญา	กลุ่มสิทธิมนุษยชนและประเทศที่สังเกตการณ์ให้ความช่วยเหลือโรฮิงญา	43	6.94
8) บทบาทของกลุ่มสังเกตการณ์ ในการแก้ปัญหา	กลุ่มสิทธิมนุษยชนและประเทศที่สังเกตการณ์เรียกร้องและต้องการให้ช่วยเหลือโรฮิงญา	39	6.29
9) สภาพของการอพยพ	การอพยพของโรฮิงญาเป็นสภาพที่น่าสงสารและยากลำบาก	33	5.32
10) การตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์	โรฮิงญาบางส่วนเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์	31	5
11) การไม่อยู่ในความควบคุม	โรฮิงญาก่อเหตุหลบหนีจากสถานกักตัวของไทย	28	4.51
12) ปัญหาด้านงบประมาณ	การดำเนินการดูแลโรฮิงญาต้องใช้งบประมาณและทรัพยากร	11	1.77
13) การอพยพด้วยเหตุผลทาง เศรษฐกิจ	โรฮิงญาอพยพเพราะต้องการแสวงหาประโยชน์ทางเศรษฐกิจ	8	1.29
14) การเชื่อมโยงกับอาชญากรรมอื่น	โรฮิงญาเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมอื่น ๆ ในประเทศไทย	4	0.65

จากตารางข้างต้นจะเห็นว่าส่วนสรุปของหนังสือพิมพ์รายวันออนไลน์นำเสนอประเด็นเนื้อหาหลักทั้งสิ้น 14 ประเด็น ประเด็นที่ปรากฏมากใน 5 ลำดับแรก ได้แก่ 1) บทบาทของรัฐบาลไทยใน

การแก้ปัญหาการค้ามนุษย์ 2) บทบาทของรัฐบาลไทยในการแก้ปัญหาการอพยพ 3) บทบาทของ รัฐบาลไทยในการช่วยเหลือโรฮิงญา 4) ประเด็นการลักลอบเข้าเมือง และ 5) ประเด็นการละเมิด สิทธิมนุษยชน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.2.3.1.1 ประเด็นบทบาทของรัฐบาลไทยในการแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์

เนื้อหาส่วนนี้อาจจะเป็นการรายงานการจับกุมกระบวนการค้ามนุษย์ การดำเนินคดี ตลอดจนการ นำเสนอแนวทางการแก้ปัญหาที่เน้นเรื่องการค้ามนุษย์โดยตรง จากการวิเคราะห์พบว่า **ปรากฏมาก เป็นลำดับที่ 1** ในส่วนสรุปของตัวบทหนังสือพิมพ์ออนไลน์ มีทั้งสิ้น 145/620 ข่าว คิดเป็นร้อยละ 23.39 ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (29) ตร.อุธรภาค 9 ลงพื้นที่ตรวจค้น 5 จุดเอี่ยวค้ามนุษย์ชาวโรฮิงญา
เจ้าหน้าที่ตำรวจอุธรภาค 9 ได้กระจายกำลังเข้าตรวจค้นพื้นที่เป้าหมาย 5 จุด ที่
เอี่ยวเครือข่ายขบวนการค้ามนุษย์ชาวโรฮิงญาในพื้นที่ จ.สงขลา ขณะเดียวกัน ตร.
จะนำตัวนายกเทศมนตรี เทศบาลเมืองปาดังเบซาร์ ไปฝากขังศาลวันนี้ (ไทยรัฐ 9
พ.ค. 2558)

จากตัวอย่างจะเห็นว่าเป็นเนื้อหาเกี่ยวกับการแก้ปัญหาการค้ามนุษย์โดยเสนอให้ เห็นว่าตำรวจอุธรภาค 9 ได้ลงพื้นที่เพื่อตรวจสอบพื้นที่ที่เป็นเป้าหมายของเครือข่ายค้ามนุษย์ นอกจากนี้ยังกล่าวถึงการนำตัวรองนายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองปาดังเบซาร์ไปฝากขังเพราะเกี่ยวข้อง กับการค้ามนุษย์

3.2.3.1.2 ประเด็นบทบาทของรัฐบาลไทยในการแก้ปัญหาการอพยพ

การ ปัญหาการอพยพของรัฐบาลไทยแสดงให้เห็นผ่านการควบคุมชายแดนเพื่อไม่ให้ผู้อพยพเข้ามาใน ประเทศ ตลอดจนการประชุมเพื่อหาแนวทางแก้ปัญหา จากการวิเคราะห์พบว่า **ปรากฏมากเป็นลำดับ ที่ 2** ของส่วนสรุปในหนังสือพิมพ์ออนไลน์ มีทั้งสิ้น 99/620 ข่าว คิดเป็นร้อยละ 15.97 ผู้วิจัยเห็นว่า ประเด็นนี้เป็นการ เน้นการนำเสนอด้านบวกของรัฐบาลไทย (พวกเรา) ในฐานะผู้แก้ปัญหา ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (30) นายกฯกำชับ ผบ.ทร.คุมเข้มชาวโรฮิงญาลักลอบเข้าไทย ผบ.กองทัพเรือภาค 3 เผย
ชาวโรฮิงญายกครอบครัวลักลอบเข้าไทยผ่านไประเทศที่ 3 มากขึ้นช่วงคลื่นลม
สงบ (ไทยรัฐ 15 ม.ค. 2556)

จากตัวอย่างเป็นการสั่งการของนายกรัฐมนตรีที่ให้ผู้บัญชาการทหารเรือคุมเข้มน่านน้ำของไทยซึ่งจะมีชาวโรฮิงญาอพยพเข้ามาทางเรือ นอกจากนี้ตัวอย่างข้างต้นยังชี้ให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาอพยพมาเป็นฤดูกาลไม่ได้เกิดจากการลี้ภัย

ตัวอย่าง (31) ไทยเป็นเจ้าภาพ นัดทูต 5 ประเทศ ถกแก้ "โรฮิงญา"
"บัวแก้ว" เร่งแก้เหตุ "โรฮิงญา" ลอบเข้าเมือง เชิญทูตบังกลาเทศ-มาเลเซีย-อินโดนีเซีย-พม่าหารือ เสนอให้ไทยเป็นเจ้าภาพจัดประชุม กำหนดวิธีการแก้ปัญหาให้เป็นแนวทางเดียวกัน รมว.กลาโหมยันไม่จำเป็นต้องตั้งหน่วยงานขึ้นมาดูแล (มติชน 24 ม.ค. 2552)

จากตัวอย่างจะเห็นว่า การแก้ปัญหาการอพยพของไทยยังรวมถึงบทบาทการเป็นผู้นำของภูมิภาคเพื่อหารือกับประเทศต่าง ๆ เพื่อหาทางแก้ไขปัญหาให้เป็นไปในทางเดียวกัน แสดงให้เห็นว่าปัญหาโรฮิงญาไม่ใช่ปัญหาของประเทศไทยเท่านั้นแต่เป็นปัญหาของภูมิภาคอาเซียน

3.2.3.1.3 ประเด็นบทบาทของรัฐบาลไทยในการช่วยเหลือโรฮิงญา เนื้อหาส่วนนี้เป็นการเสนอเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับการปฏิเสธและการตรวจสอบการกระทำ ความรุนแรง รวมไปถึงบทบาทการช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม ปรากฏเป็นลำดับที่ 3 ในตัวบท พบสิ้นใน 96/620 ข่าวน คัดเป็นร้อยละ 15.48 ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (32) ผบ.สส.ตอบโต้ ทหารฉ้อโรฮิงญา
ผบ.ทหารสูงสุดย้ำชัดเจนกองทัพไม่เคยทำทารุณกับผู้ลี้ภัย ลอบหนีเข้าเมืองมุสลิม
ชาวพม่าหรือโรฮิงญา เพราะมีขั้นตอนการปฏิบัติตามกฎหมายกติกาบนพื้นฐาน
มนุษยธรรม (ไทยรัฐ 19 ม.ค. 2552)

จากตัวอย่างจะเห็นว่า เป็นการรายงานข่าวที่เสนอว่าผู้บัญชาการทหารสูงสุดปฏิเสธว่าไม่เคยทารุณชาวโรฮิงญาแต่ปฏิบัติต่อผู้อพยพบนพื้นฐานของมนุษยธรรม

ตัวอย่าง (33) รุดช่วยโรฮิงญากว่า 200 คน หนีเข้าไทย วอนอย่าส่งกลับพม่า
เจ้าหน้าที่รุดช่วยชาวโรฮิงญาในพื้นที่ จ.สตูล และพังงา รวมกว่า 200 คน หลัง
หลบหนีเข้าไทย ก่อนนำอาหารให้ประทังความหิว วอนผ่านล่ามอย่าส่งตัวกลับไป
ตายที่พม่า ด้าน ส.ว.สตูล เรียกร้ององค์การสหประชาชาติเข้ามาดูแล ให้ความ
ช่วยเหลือ (ไทยรัฐ 17 ม.ค. 2556)

จากตัวอย่างเป็นการรายงานเหตุการณ์ที่เจ้าหน้าที่รัฐเข้าไปช่วยเหลือชาวโรฮิงญา จะเห็นได้ว่าเจ้าหน้าที่ให้ความช่วยเหลือเบื้องต้นด้วยการมอบอาหารให้ผู้อพยพ จากที่กล่าวไปจะเห็นว่า การนำเสนอในประเด็นนี้เป็นการเน้นการนำเสนอภาพด้านบวกให้รัฐบาลไทย ในฐานะที่ดูแลและช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมแก่ชาวโรฮิงญา

3.2.3.1.4 ประเด็นการลักลอบเข้าเมือง ผู้วิจัยพบว่าหนังสือพิมพ์มีทิศทางการนำเสนอสถานะของผู้อพยพกลุ่มนี้ไปในแนวทางเดียวกับสื่อของรัฐบาล คือนำเสนอให้เห็นว่า โรฮิงญา เป็นผู้ลักลอบเข้าเมืองและเจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการทางกฎหมายของไทย จากการวิเคราะห์พบว่า **ปรากฏมากเป็นลำดับที่ 4** ของส่วนสรุป มีทั้งสิ้น 72/620 ข่าว คิดเป็นร้อยละ 11.61 ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (34) "ประชา"แจงโรฮิงญาเข้าเมืองผิดกม. เล็งกระจายกัก สตม. 15 แห่ง (มติชน 29 ส.ค. 2556)

จากตัวอย่างเป็นคำชี้แจงของ พลตำรวจเอกประชา พรหมนอก รองนายกรัฐมนตรี ในขณะนั้นที่กล่าวว่าชาวโรฮิงญาเป็นผู้เข้าเมืองผิดกฎหมาย การระบุสถานะดังกล่าวทำให้ไทยต้อง ดำเนินการตามกฎหมายแก่คนกลุ่มนี้คือ นำไปกักตัวก่อนจะตรวจสอบเพื่อผลักดันออกนอกประเทศ หรือส่งต่อไปยังประเทศที่สามต่อไป

ตัวอย่าง (35) ผลสอบชี้โรฮิงญา'หลบหนีเข้าเมือง!!
ไทยได้ข้อยุติ 'โรฮิงญา' หลบหนีเข้าเมืองไม่ใช่ค้ำมนุษย์ เตรียมประสาน 'พม่า' รับผิดชอบ
พร้อมผลักดันออกนอกประเทศใน 6 เดือน เล็งถก 'ยูเอ็น' หาประเทศที่ 3
รองรับ (คม ชัด ลึก 28 ม.ค. 2556)

จากตัวอย่างเป็นการนำเสนอว่าผลการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่รัฐไทยชี้ให้เห็นว่า โรฮิงญาไม่ใช่เหยื่อค้ำมนุษย์แต่เป็นผู้ลักลอบเข้าเมือง การระบุสถานะผู้ลักลอบเข้าเมืองต่างจากการ ระบุสถานะผู้ลี้ภัยที่จะมีกระบวนการที่ต่างออกไปและอาจจะต้องจัดตั้งศูนย์ผู้ลี้ภัยให้

จากที่กล่าวไปจะเห็นว่าประเด็นการลักลอบเข้าเมืองจะเสนอให้เห็นว่าชาวโรฮิงญา ทำผิดกฎหมายด้วยการลักลอบเข้าประเทศ และด้วยเหตุนี้ฝ่ายไทยจึงมีความชอบธรรมในการ ดำเนินการตามกฎหมาย ทั้งนี้ประเด็นการลักลอบเข้าเมืองปรากฏมากเป็นลำดับที่ 4 ของส่วนสรุปใน สื่อหนังสือพิมพ์ออนไลน์ ผู้วิจัยเห็นว่าจัดเป็น**การเน้นการนำเสนอด้านลบของโรฮิงญา** ในฐานะผู้ ลักลอบเข้าเมืองซึ่งปรากฏมากกว่าภาพที่นำเสนอจากการกดขี่โดยพม่า **และเน้นนำเสนอบวกของ รัฐบาลไทย** ในฐานะที่ดำเนินการตามกฎหมาย

3.2.3.1.5 ประเด็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนในพม่า เนื้อหาส่วนนี้จะกล่าวถึงปัจจัยสำคัญที่เป็นสิ่งเร้าให้ชาวโรฮิงญาอพยพออกจากรัฐยะไข่ของพม่า ได้แก่ การเมืองและความรุนแรงจากรัฐบาลพม่า ความแตกต่างทางศาสนาวัฒนธรรมระหว่างชาวโรฮิงญาและชาวพุทธในพื้นที่ที่มีความขัดแย้งกัน จากการวิเคราะห์พบใน 68/620 ข่าว คิดเป็นร้อยละ 10.97 **จัดเป็นลำดับที่ 5** ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (36) พม่าจำกัดโรฮิงญามีลูกได้ครอบครัวละไม่เกิน 2 คน (เดลินิวส์ 25 พ.ค. 2556)
จากตัวอย่างจะเห็นว่ารัฐบาลพม่าได้จำกัดการมีบุตรของชาวโรฮิงญาให้ไม่เกินครอบครัวละ 2 คน เหตุการณ์ดังกล่าวนี้เป็นสิ่งที่องค์กรด้านสิทธิมนุษยชนได้ออกมาแสดงความไม่เห็นด้วยเนื่องจากถือว่าละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐาน

นอกจากนี้เนื้อหาในส่วนสรุปของหนังสือพิมพ์ยังนำเสนอเสียงของชาวโรฮิงญาที่กล่าวว่าถูกกดขี่โดยทหารพม่า ดังจะเห็นได้จากส่วนที่ขีดเส้นใต้ซึ่งเป็นการให้สัมภาษณ์ของชาวโรฮิงญาในตัวอย่างด้านล่างนี้

ตัวอย่าง (37) กมธ.สภาฯ อ้างปากคำโรฮิงญา ชัดทหารไทยไม่ทำร้ายผู้อพยพ
กมธ.สภาฯ อ้างปากคำ "โรฮิงญา" ชี้ชัด ทหารไทยไม่ทำร้าย เชื่อ เกมการเมืองอยู่เบื้องหลังกลุ่มรัฐบาล เรียกร้อง "UNHCR-OIC" ผนึกช่วย ขณะที่เจ้าตัวมาเอง แฉ แหวก "ทหารหม่อง" สูดโหด กดขี่ทุกทางจับขังคุก บังคับใช้แรงงานแถมอดข้าว วอนไทยผลักดันไปที่ไหนก็ได้ในโลกที่ไม่ใช่พม่า (คม ชัด ลึก 5 ก.พ. 2552)

จากที่กล่าวไปจะเห็นว่าปัจจัยด้านการเมืองและความรุนแรงจากรัฐบาลพม่าเป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้ชาวโรฮิงญาต้องอพยพออกจากภูมิลำเนา การนำเสนอประเด็นนี้เป็น การเน้นภาพด้านลบของรัฐบาลพม่าในสถานะที่กดขี่ชาวโรฮิงญา

ตัวอย่าง (38) ปะทะชาวพุทธ-โรฮิงญารัฐยะไข่ตายพุ่งกว่า 112 ศพ
ความขัดแย้งทางด้านเชื้อชาติศาสนา ถึงขั้นปะทะกันรุนแรง เกิดขึ้นอีกระลอกในรัฐยะไข่ ทางภาคตะวันตกของพม่า ระหว่างชาวพุทธกับชาวโรฮิงญาซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวมุสลิม ทำให้ทางการสหรัฐออกมาเรียกร้องให้ยุติความขัดแย้งอย่างทันที
หลังจากมีคนตายเพิ่มอีกกว่า 112 ศพ (เดลินิวส์ 26 ต.ค. 2555)

จากตัวอย่างจะเห็นว่าความขัดแย้งระหว่างชาวโรฮิงญากับชาวพม่าในยะไข่ถูกนำเสนอเป็นความขัดแย้งระหว่างชาวมุสลิมและชาวพุทธ การนับถือศาสนาที่แตกต่างกันยังทำให้ชาว

โรฮิงญาและชาวพม่าในยะไข่กระทบกระทั่งกันเป็นระยะและทำให้เกิดการสูญเสียชีวิตของคนในพื้นที่ด้วย ทั้งนี้สื่อมักเสนอว่ารัฐบาลพม่าให้การสนับสนุนชาวพุทธที่ต่อต้านชาวโรฮิงญา

3.2.3.1.6 ประเด็นการผลักดัน ส่วนนี้เป็นการเสนอเนื้อหาที่กล่าวถึงการปฏิเสธให้ผู้อพยพเข้าประเทศ ผลักดันกลับ หรือส่งต่อผู้อพยพไปยังประเทศที่สาม ในกรณีที่ได้รับผู้อพยพเข้าประเทศจะระบุว่าให้อยู่เป็นการชั่วคราว จากการวิเคราะห์ปรากฏใน 43/620 ข่าว คิดเป็นร้อยละ 9.64 ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (39) กอ.รมน.เผยโรฮิงญาลอบเข้าไทยเกือบ 6 พันคน ยันไม่จัดที่พักพิง-ดูแลตามหลักมนุษยธรรม (มติชน 7 ก.พ. 2556)

จากตัวอย่างส่วนที่ขีดเส้นใต้จะเห็นว่า กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) ยืนยันว่าจะไม่จัดตั้งที่พักพิงให้ชาวโรฮิงญา แต่จะดูแลตามหลักมนุษยธรรมเพื่อสื่อให้เห็นว่าจะรับคนกลุ่มนี้ไว้เพียงชั่วคราว

จากที่กล่าวไปจะเห็นว่าทั้งรัฐบาลไทยและต่างประเทศมีจุดยืนที่ไม่ต้องการให้ชาวโรฮิงญาเข้าประเทศของตน ดังนั้นเมื่อเรือผู้อพยพมาจึงผลักดันออก หรือในกรณีที่รับเข้ามาก็เป็นการให้อาศัยเพียงชั่วคราวเท่านั้น ด้วยเหตุนี้ประเด็นนี้จึงเป็นการนำเสนอ**ด้านลบของชาวโรฮิงญา**ว่าเป็นภาระ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.2.3.1.7 ประเด็นบทบาทของกลุ่มสังเกตการณ์ในการช่วยเหลือโรฮิงญา ส่วนนี้จะนำเสนอเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรด้านสิทธิมนุษยชน รวมถึงประเทศสังเกตการณ์ที่ใช้ความช่วยเหลือชาวโรฮิงญา มักจะเห็นได้จากการเข้าไปเยี่ยมผู้อพยพ การมอบสิ่งของต่าง ๆ ฯลฯ อย่างไรก็ตามเมื่อเทียบกับบทบาทของรัฐบาลไทยพบว่าปรากฏในปริมาณที่น้อยกว่า มีทั้งสิ้น 43/620 ข่าว คิดเป็นร้อยละ 6.94 ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (40) กรรมการสิทธิมนุษยชนเยี่ยมชาวโรฮิงญา 18 รายเผยไทยดูแลดีแม้เป็นกลุ่มคนผิดกม. (มติชน 20 ม.ค. 2556)

จากตัวอย่างเมื่อพิจารณาส่วนที่ขีดเส้นใต้จะเห็นว่าหนังสือพิมพ์ออนไลน์ได้เสนอให้เห็นบทบาทของกรรมการสิทธิมนุษยชนได้เข้าเยี่ยมชาวโรฮิงญา

นอกจากการช่วยเหลือเบื้องต้นแล้ว บทบาทของต่างประเทศอาจจะเป็นการช่วยเหลือใน การรับผู้อพยพไปดูแล ดังจะเห็นได้จากส่วนที่ขีดเส้นใต้ของตัวอย่างด้านล่างนี้ที่เป็น การรายงานว่ารัฐบาลของสหรัฐอเมริกาได้รับชาวโรฮิงญาเข้าไปหลังจากที่เคยรับไปแล้ว เช่น

ตัวอย่าง (41) รบ.โอบามาชี้มา้ชาว' ช่วยโรฮิงญา จะพาไปอยู่สหรัฐฯ มากกว่าเดิม!!
รัฐบาลโอบามาออกโรงเป็นผู้นำประชาคมโลก ประกาศจะช่วยเหลือผู้อพยพชาวโรฮิงญา
ให้มาอยู่ในสหรัฐฯมากกว่าเดิม หลังจากได้พาไปอยู่แล้วกว่าพันคน พร้อมกับส่ง
 รมช.ต่างประเทศบินตรงถึงเมียนมา หารือช่วยชาวโรฮิงญาแล้ว (ไทยรัฐ 21 พ.ค.
 2558)

จากที่กล่าวไปจะเห็นว่า หากพิจารณาบทบาทในการช่วยเหลือโรฮิงญาในส่วนสรุป
 ของหนังสือพิมพ์จะพบว่านำเสนอโดยมุ่งเน้นไปที่บทบาทของรัฐบาลไทยทั้งในแง่ของการปฏิเสธการ
 ทำทารุณผู้อพยพ และเสนอบทบาทในการช่วยเหลือชาวโรฮิงญามากกว่าบทบาทของกลุ่มอื่น ๆ อย่าง
 เห็นได้ชัด

3.2.3.1.8 ประเด็นบทบาทของกลุ่มสังเกตการณ์ในการแก้ปัญหาการอพยพ คือ
 องค์กรระหว่างประเทศ เช่น องค์กรสหประชาชาติ สหภาพยุโรป องค์กรความร่วมมืออิสลาม (โอ
 ไอซี) ตลอดจนประเทศสังเกตการณ์ที่เฝ้าดูเหตุการณ์โรฮิงญา เช่น สหรัฐอเมริกา มีบทบาทในการ
 แก้ปัญหาโรฮิงญาอพยพในลักษณะของการแสดงความเห็น การเรียกร้องแก้ไข้ปัญหา จากการ
 วิเคราะห์พบว่าปรากฏน้อยกว่าบทบาทของรัฐบาลไทยอย่างมีนัยสำคัญ พบทั้งสิ้น 39/620 ข่าว คิด
 เป็นร้อยละ 6.29 ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (42) ยูเอ็นจีพีมารับโรฮิงญา
สหประชาชาติรับรองมาตรการผลักดันรัฐบาลพม่าให้รับรองสถานะพลเมืองแก่ชาว
มุสลิมโรฮิงญา แต่โฆษกฝ่ายค้านพม่าชี้ยูเอ็นกำลังแทรกแซงกิจการภายในพม่า
 (ไทยรัฐ 21 พ.ย. 2556)

จากตัวอย่างหากพิจารณาส่วนที่ขีดเส้นใต้จะพบว่าองค์การสหประชาชาติ (UN)
 กดดันพม่าให้รองรับสถานะพลเมืองชาวโรฮิงญา ลักษณะดังกล่าวนี้เป็นบทบาทสำคัญของสหประชาชาติ
 ที่มักแนะนำหรือกดดันประเทศต่าง ๆ

ตัวอย่าง (43) สหรัฐฯ เรียกร้องพม่ายุติข่มเหงชาวโรฮิงญา (เดลินิวส์ 9 ก.พ. 2552)
จากตัวอย่างเป็นส่วนที่นำเสนอให้เห็นถึงบทบาทของสหรัฐอเมริกาในการแก้ไขปัญหา ผ่านการเรียกร้องให้พม่าหยุดการกระทำที่กดขี่ชาวโรฮิงญา

3.2.3.1.9 ประเด็นสภาพของการอพยพ คือ การบรรยายเหตุการณ์ในช่วงการอพยพโดยกล่าวถึงสภาพของผู้อพยพ และการสูญเสียชีวิตที่เป็นผลจากการอพยพ เนื้อหาส่วนนี้จึงจัดเป็นการเสนอให้เห็นภาพที่น่าสงสารของชาวโรฮิงญา แต่ไม่ใช่ประเด็นที่ปรากฏอย่างโดดเด่นเมื่อเทียบกับภาพรวม จากการวิเคราะห์พบว่ามีทั้งสิ้น 33/620 ขาว คิดเป็นร้อยละ 5.32 ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (44) ผู้อพยพโรฮิงญา เจอชะตากรรมโหด แย่งอาหารฆ่ากันตายเป็นร้อย!!
ผู้อพยพชาวโรฮิงญาที่รอดชีวิต เผชิญชะตากรรมสุดโหดบนเรือ ถึงขั้นต่อสู้แย่งชิง
อาหาร จนมีคนถูกฆ่าตายโยนทิ้งทะเลนับร้อยคน ขณะที่ รมว.ต่างประเทศมาเลเซีย
จี้รัฐบาลเมียนมา ควรเข้ามาหารือแก้ปัญหาผู้อพยพชาวโรฮิงญาด้วยกัน (ไทยรัฐ 18
พ.ค. 2558)

จากตัวอย่างข้างต้นเป็นเหตุการณ์ที่ชาวโรฮิงญาที่อพยพมาทางเรือต้องแย่งอาหารกัน และนำไปสู่การต่อสู้เพื่อแย่งชิงอาหารจนมีผู้เสียชีวิตนับร้อยคน พาดหัวข่าวและความน่าจากตัวอย่างนี้เสนอให้เห็นภาพที่น่าสงสารของผู้อพยพกลุ่มนี้

จากที่กล่าวไปจะเห็นว่าประเด็นที่นำเสนอเกี่ยวกับสภาพและการสูญเสียในระหว่างการอพยพทำให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาเดินทางมาทางเรือที่แออัด มีสภาพหิวโซ บางครั้งมีการต่อสู้กันเพื่อแย่งอาหาร ตลอดจนบางครั้งเรืออับปางกลางทะเลจนต้องสูญเสียชีวิต การนำเสนอในประเด็นนี้จึงทำให้เห็นด้านที่น่าสงสารและน่าเห็นใจชาวโรฮิงญา

3.2.3.1.10 ประเด็นการตกเป็นเหยื่อขบวนการค้ายมนุษย์ จากการวิเคราะห์พบว่าหนังสือพิมพ์ออนไลน์นำเสนอเนื้อหาที่สื่อให้เห็นว่าโรฮิงญาเป็นผู้เสียหายจากกระบวนการค้ายมนุษย์ทั้งสิ้น 31/620 ขาว คิดเป็นร้อยละ 5 ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างด้านล่างนี้

ตัวอย่าง (45) ภาพแพรวอ่อน โรฮิงญาถูกกักกัน-โดนทำร้ายบนเขาแก้ว
ย้ายด่วน 2 ตร.โรงพักปาดังเบซาร์ คาดเอี้ยวแก๊งค้าโรฮิงญา ภาพแพรวอ่อนผู้ถูก
กักกัน ชาย หญิง และเด็ก อัดแน่นบนเขาแก้ว ก่อน จนท.บุกตรวจ อ้างผู้รอดชีวิต
ถ่ายไว้ได้ พร้อมภาพเด็กหนุ่มถูกทารุณ ในสภาพถูกเชี่ยน (ไทยรัฐ 4 พ.ค. 2558)

เมื่อพิจารณาส่วนที่ขีดเส้นใต้จากตัวอย่างข้างต้นนี้จะเห็นว่า ชาวโรฮิงญาเป็น ผู้เสียหายจากกระบวนการค้ามนุษย์เนื่องจากถูกกักขังและทำร้ายทารุณด้วยการเขียนซึ่งลักษณะ ดังกล่าวเข้าข่ายการค้ามนุษย์ที่หมายถึงการแสวงหาประโยชน์ด้วยการบังคับคุกคาม

3.2.3.1.11 ประเด็นการไม่อยู่ในความควบคุมของไทย ช่วงที่ชาวโรฮิงญาถูกกักตัว ตามสถานที่ต่าง ๆ มักมีการนำเสนอให้เห็นว่ามีกรประท้วงเรื่องอาหาร สถานที่คับแคบ ตลอดจนมี การหลบหนีจากสถานที่กัก เหตุการณ์ดังกล่าวนี้สะท้อนให้เห็นว่าผู้อพยพไม่ยอมอยู่ภายใต้การควบคุม ของฝ่ายไทยและเรียกร้องความสะดวสบายซึ่งเป็นการนำเสนอภาพด้านลบของชาวโรฮิงญา จากการ วิเคราะห์พบว่าปรากฏใน 28/620 ข่าว คิดเป็นร้อยละ 4.51 ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (46) ชาวโรฮิงญาประท้วงไม่ยอมกินข้าว เรียกร้อง ตม.ปรับปรุงคุณภาพอาหาร (เดลินิวส์ 25 ม.ค. 2556)

จากตัวอย่างจะเห็นว่าช่วงการกักตัวชาวโรฮิงญาได้ประท้วงให้ทางสำนักงานตรวจ คนเข้าเมือง (ตม.) ปรับปรุงคุณภาพอาหาร

ตัวอย่าง (47) ตร.ภาค 9 รวบ 4 สาวโรฮิงญาหนีค่าย สารภาพจะไปหาสามีที่มาเลย์ สาวโรฮิงญา ที่เป็นพยานคดีค้ามนุษย์ที่สตุล หลบหนีออกจากที่พักพิง 4 คน แต่หนี ไม่พ้น ถูก จนท.สนธิกำลังตามหาจนสามารถจับกลับมาได้ทั้งหมด รับสารภาพหนีไป เพราะต้องการไปหาสามีที่ฝั่งประเทศมาเลเซีย (ไทยรัฐ 9 มิถุนายน 2558)

จากตัวอย่างถัดเป็นเหตุการณ์ที่ชาวโรฮิงญาหลบหนีออกจากสถานที่กักตัวแต่ถูก เจ้าหน้าที่ตามจับได้ และให้เหตุผลว่าต้องการไปอยู่กับสามีที่ประเทศมาเลเซีย

ผู้วิจัยพบว่าส่วนสรุปในหนังสือพิมพ์รายวันออนไลน์ไม่เน้นการนำเสนอถึงสาเหตุของ การหลบหนี ต่างจากในสื่อด้านมนุษยชนที่เน้นถึงสาเหตุที่ทำให้ผู้อพยพหลบหนีจากสถานที่กักตัว นอกจากนี้หนังสือพิมพ์ยังรายงานให้เห็นว่าคนกลุ่มนี้เป็นภาระของรัฐบาลไทย ทำให้รัฐต้องใช้ งบประมาณในการดูแลจัดการ ด้วยเหตุนี้จึงกล่าวได้ว่าการนำเสนอประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในช่วงกัก ตัวเป็นการนำเสนอภาพด้านบวกของรัฐบาลไทย ในฐานะที่ต้องแบกรับภาระที่ตนไม่ได้ก่อ และ นำเสนอด้านลบของโรฮิงญา ในฐานะที่เป็นภาระของรัฐบาลไทยและก่อความวุ่นวาย

3.2.3.1.12 ประเด็นปัญหาด้านงบประมาณ เนื้อหาส่วนนี้คือ การกล่าวถึงประเด็นเรื่องงบประมาณที่จะใช้ดูแลโรฮิงญา จากการวิเคราะห์พบทั้งสิ้น 11/620 ข่าวก คิดเป็นร้อยละ 1.77 ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (48) กต. เผยสมช.เตรียมของบาดูแลชาวโรฮิงญาตามหลักมนุษยธรรม (เดลินิวส์ 15 ม.ค. 2556)

จากตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นว่า กล่าวถึงสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) เตรียมของงบประมาณเพื่อนำมาดูแลชาวโรฮิงญาตามหลักมนุษยธรรม จากตัวอย่างที่ยกมานี้สะท้อนให้เห็นว่าไทยต้องแบกรับภาระที่ตนเองไม่ได้ก่อขึ้น

3.2.3.1.13 ประเด็นการอพยพด้วยเหตุผลทางเศรษฐกิจ เมื่อวิเคราะห์ส่วนสรุปของหนังสือพิมพ์รายวัน ผู้วิจัยพบการนำเสนอเนื้อหาที่สะท้อนให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาไม่ใช่ผู้ลี้ภัยแต่เป็นผู้ที่แสวงหาประโยชน์ทางเศรษฐกิจ การอพยพมักเกิดในฤดูกาลที่คลื่นลมในมหาสมุทรสงบซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าไม่ได้เป็นการลี้ภัยที่ทำในทันที เนื้อหาดังกล่าวจะเป็นมุมมองของรัฐบาลไทยที่เสนอผ่านหนังสือพิมพ์ จากการวิเคราะห์ปรากฏใน 8 ข่าวก คิดเป็นร้อยละ 1.29

ตัวอย่าง (49) กมธ.ตปท.เรียกทหารเข้าชี้แจงข่าวทารุณโรฮิงญา แนะบัวแก้วเปิดเวทีหารือตปท. เชื้อโรฮิงญาหนีออกนอกปท.เพราะพิษศก. (คม ชัด ลึก 21 ม.ค. 2552)

จากตัวอย่างจะเห็นว่าคณะกรรมการการต่างประเทศแสดงความเห็นว่าชาวโรฮิงญาออกจากประเทศพม่าด้วยเหตุผลทางเศรษฐกิจซึ่งไม่ใช่การลี้ภัย

จากที่กล่าวไปจะเห็นว่า**ส่วนสรุปในสื่อหนังสือพิมพ์**นำเสนอประเด็นเกี่ยวกับสาเหตุของการอพยพโดย**เน้นปัจจัยเกี่ยวกับการเมืองและความรุนแรงจากรัฐบาลพม่า**ว่าเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ชาวโรฮิงญาต้องอพยพออกจากภูมิลำเนา การนำเสนอในลักษณะดังกล่าวนี้อาจจะทำให้ผู้รับสารในสังคมเกิดความเข้าใจถึงที่มาของการอพยพ ทั้งยังทำให้เห็นว่าประเทศไทยไม่ได้เป็นต้นเหตุของการอพยพแต่ต้องเข้ามาแบกรับภาระปัญหาด้วย ผู้วิจัยเห็นว่าการนำเสนอประเด็นนี้เป็น**การเน้นภาพด้านลบของรัฐบาลพม่า** และนำเสนอให้เห็นว่า**ชาวโรฮิงญานำสงสาร**แต่ไม่ได้เป็นสิ่งที่เน้นที่สุดในตัวบท เพราะเมื่อพิจารณาภาพรวม หนังสือพิมพ์เน้นประเด็นการลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมายมากกว่า

3.2.3.1.14 ประเด็นการเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมอื่น ๆ ชาวบางส่วนนำเสนอชาวโรฮิงญาในฐานะที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมต่าง ๆ ไม่ได้เป็นเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการอพยพ จากการวิเคราะห์พบว่าปรากฏใน 4/620 ชาว คิดเป็นร้อยละ 0.65 ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (50) รุมฆ่าโหด 2 ศพ พม่าคนงานฟาร์ม ฝีมือ 'โรฮิงญา'
คนงานโรฮิงญา เขม่น 2 หนุ่มพม่า ขณะตั้งวงกินเหล้า คั่วไม้ เหล็ก และมีด รุมทำ
ร้ายดับคู่ ภายในบ้านพักคนงานฟาร์มเลี้ยงปลาช่อน ในสุพรรณฯ ก่อนพากับ
หลบหนี (ไทยรัฐ 31 ตุลาคม 2556)
 จากตัวอย่างเป็นเหตุการณ์ที่ชาวโรฮิงญาที่เข้ามาเป็นแรงงานในฟาร์มได้ทำร้ายชาวพม่าจนเสียชีวิตที่บ้านพักคนงาน ผู้วิจัยเห็นว่าประเด็นนี้จัดเป็น*การนำเสนอภาพตัวแทนด้านลบของชาวโรฮิงญา* ที่เกี่ยวพันกับอาชญากรรม อย่างไรก็ตามเป็นประเด็นที่ปรากฏน้อยมาก

จากที่กล่าวไปจะเห็นว่า*ส่วนสรุปในหนังสือพิมพ์เน้นนำเสนอด้านบวกและลดทอนด้านลบรัฐบาลไทย* ด้านบวกเสนอให้เห็นว่าไทยแก้ไขปัญหาการอพยพทั้งในเชิงนโยบายและความร่วมมือกับนานาชาติ การจับกุมชาวโรฮิงญาถือเป็นความชอบธรรมตามกฎหมาย เพราะคนกลุ่มนี้เป็นผู้ลักลอบเข้าเมือง ปฏิเสธการทำทารุณในทางตรงกันข้ามรัฐบาลเป็นผู้ช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม ทั้งยังเสนอให้เห็นว่าสาเหตุที่ชาวโรฮิงญาอพยพเป็นเพราะปัจจัยทางการเมืองและความรุนแรงจากรัฐบาลพม่า ทำให้เห็นว่าปัญหาต่าง ๆ เป็นสิ่งที่ประเทศไทยไม่ได้ก่อขึ้นแต่ต้องมาแบกรับ *ด้านลบ* เห็นได้จากประเด็นการค้ามนุษย์ สื่อจะไม่เน้นที่การตกเป็นผู้เสียหายของโรฮิงญาแต่จะเน้นที่การแก้ปัญหาค้ามนุษย์เพื่อลดทอนภาพด้านลบของรัฐบาลไทย

ชาวโรฮิงญาถูกนำเสนอด้วยการเน้นด้านลบและลดทอนด้านบวก ด้านลบจะเสนอว่าชาวโรฮิงญาเป็นผู้ลักลอบเข้าเมือง เป็นภาระของประเทศไทย ทั้งยังเกี่ยวข้องเชื่อมโยงไปยังอาชญากรรมอื่น ๆ ด้วย ส่วน*ด้านบวก* คือด้านที่น่าเห็นอกเห็นใจนั้นจะเสนอว่าโรฮิงญาเป็นผู้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน แต่ปรากฏน้อยกว่าการลักลอบเข้าเมือง นอกจากนี้ยัง*เน้นนำเสนอด้านลบของพม่า* (พวกเขา) ในฐานะที่กดขี่ชาวโรฮิงญา

3.2.3.2 ความหมายระดับมหภาคในส่วนเนื้อหาของตัวบทหนังสือพิมพ์

ส่วนนี้จะนำเสนอผลการวิเคราะห์เนื้อหาซึ่งเป็นส่วนที่ให้รายละเอียดของเหตุการณ์ต่าง ทั้งนี้จากการวิเคราะห์เนื้อหาทั้งสิ้น 620 ข่าว สามารถสรุปประเด็นและความถี่ที่พบจากมากไปหาน้อยได้ตามตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 10 แสดงประเด็น ใจความสำคัญ และปริมาณที่พบในส่วนเนื้อหาของตัวบทหนังสือพิมพ์

ประเด็น	ใจความสำคัญ	จำนวนที่พบจาก 620 ข่าว	ร้อยละ
1) บทบาทของรัฐบาลไทยในการแก้ปัญหาการค้ามนุษย์	รัฐบาลไทยดำเนินการแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์โรฮิงญา	219	35.32
2) บทบาทของรัฐบาลไทยในการช่วยเหลือโรฮิงญา	ฝ่ายไทยไม่ได้ละเมิดหรือทำทารุณโรฮิงญา แต่ให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมเสมอมา	187	30.16
3) การลักลอบเข้าเมือง	การเข้ามาในประเทศไทยของโรฮิงญาเป็นการลักลอบเข้าเมือง เจ้าหน้าที่รัฐจึงต้องดำเนินการตามกฎหมาย	172	27.76
4) บทบาทของรัฐบาลไทยในการแก้ปัญหาการอพยพ	รัฐบาลไทยแก้ปัญหาการอพยพเพื่อไม่ให้โรฮิงญาเข้ามาในประเทศไทย	163	26.29
5) การละเมิดสิทธิมนุษยชนในพม่า	การละเมิดสิทธิมนุษยชนเป็นสิ่งที่ทำให้โรฮิงญาต้องอพยพออกจากพื้นที่	137	22.10
6) สภาพของการอพยพ	โรฮิงญาไม่สงสาร อพยพมาด้วยความลำบาก	107	17.26
7) การตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์	โรฮิงญาบางส่วนเป็นเหยื่อของขบวนการค้ามนุษย์	98	15.81
8) การผลักดัน	ไทยต้องการผลักดัน/ดูแลเพียงชั่วคราว	81	13.06
9) บทบาทของกลุ่มสังเกตการณ์ในการแก้ปัญหาโรฮิงญา	กลุ่มสังเกตการณ์ทั้งองค์กรสิทธิมนุษยชนและประเทศที่คอยเฝ้าดูเหตุการณ์เรียกร้องให้แก้ปัญหา	80	12.90
10) บทบาทของกลุ่มสังเกตการณ์ในการช่วยเหลือโรฮิงญา	กลุ่มสังเกตการณ์ให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมแก่ชาวโรฮิงญา	73	11.77
11) การไม่อยู่ในความควบคุม	ชาวโรฮิงญาบางส่วนมักก่อเหตุหลบหนีจากสถานที่กัก ไม่อยู่ในความควบคุม	46	7.42
12) การอพยพด้วยเหตุผลทางเศรษฐกิจ	ปัจจัยทางเศรษฐกิจทำให้โรฮิงญาอพยพ ไม่ใช่การลี้ภัย	27	4.35
13) ปัญหาด้านงบประมาณ	การดำเนินการต่าง ๆ เป็นภาระเพิ่มเติมจากปกติของรัฐบาลไทย	24	3.87
14) การเชื่อมโยงกับอาชญากรรมอื่น	โรฮิงญาเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมอื่น ๆ	15	2.42

จากตารางข้างต้นจะเห็นว่าเนื้อหาในหนังสือพิมพ์รายวันนำเสนอประเด็นต่าง ๆ ที่สามารถแบ่งออกเป็น 14 ประเด็น โดยที่พบมาก 5 ลำดับแรก ได้แก่ 1) ประเด็นบทบาทของรัฐบาลไทยในการแก้ปัญหาการค้ามนุษย์ 2) ประเด็นบทบาทของรัฐบาลไทยในการช่วยเหลือโรฮิงญา 3) ประเด็นการลักลอบเข้าเมือง 4) ประเด็นบทบาทของรัฐบาลไทยในการแก้ปัญหาการอพยพ และ 5) ประเด็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนในพม่า โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.2.3.2.1 บทบาทของรัฐบาลไทยในการแก้ปัญหาการค้ามนุษย์ เนื้อหาส่วนนี้เห็นได้จากการดำเนินคดีกับผู้เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์ รวมถึงการเสนอนโยบายที่จะใช้เป็นมาตรการแก้ไขปัญหา ค้ามนุษย์ จากการวิเคราะห์พบว่า **ประเด็นนี้ปรากฏมากเป็นลำดับที่ 1** พบใน 219/620 ข่าว คิดเป็นร้อยละ 35.32 ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (51) วันเดียวกัน ที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติ(ตร.) พ.ต.อ.อนุชา รมยานันท์ รองโฆษกตร. แถลงว่า ในวันที่ 16 ม.ค. จะมีการประชุมร่วมระหว่าง ตำรวจ กระทรวงการต่างประเทศ และกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และตัวแทนจาก 25 ประเทศ ที่ศปก.ตร. ชั้น 20 อาคาร 1 ตร. เพื่อหารือเรื่องการแก้ปัญหาค้ามนุษย์ โดยครั้งนี้ประเทศไทยจะถือโอกาสรายงานผลและมาตรการการแก้ปัญหาเรื่องการค้ามนุษย์ของไทย (เดลินิวส์ 15 มกราคม 2556)

จากตัวอย่างข้างต้นเป็นเนื้อหาที่นำเสนอให้เห็นว่ารัฐบาลไทยซึ่งประกอบด้วยภาคส่วนต่าง ๆ จะจัดการประชุมร่วมกับตัวแทนจาก 25 ประเทศ เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์

3.2.3.2.2 ประเด็นบทบาทของรัฐบาลไทยในการช่วยเหลือโรฮิงญา ประเด็นนี้นำเสนอเหตุการณ์ที่ฝ่ายไทยปฏิเสธการละเมิดสิทธิมนุษยชน และชี้แจงว่าแท้จริงแล้วเป็นฝ่ายที่ให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมแก่ชาวโรฮิงญา **ปรากฏมากเป็นลำดับที่ 2** ในส่วนเนื้อหาของหนังสือพิมพ์พบทั้งสิ้น 187/620 ข่าว คิดเป็นร้อยละ 30.16 ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (52) เมื่อวันที่ 21 พ.ค. 58 พล.ร.อ.ไกรสร จันท์สุวรรณิชย์ ผบ.ทร. กล่าวถึงกรณีที่ชาวโรฮิงญา ออกมาระบุว่า มีเจ้าหน้าที่ทหารไทยใช้อาวุธปืนไล่ยิงเพื่อผลักดันออกนอกประเทศ ว่า เรื่องแบบนี้ไม่มีหรือใครจะไปไล่ยิงเรือ อาจเกิดความเข้าใจผิดมากกว่า ซึ่งเรือชาวโรฮิงญา ที่เข้ามาในประเทศเพราะเบตเตอร์หมด ทางทัพภาคเรือที่ 3 จึงเข้าไปช่วยเหลือจนสามารถเดินทางต่อไปได้ จากนั้นเรือลำดังกล่าวก็กลับ

เข้ามาใหม่ ซึ่งจากการตรวจสอบพบว่า น้ำทะเลเข้าไปในเครื่องยนต์ จนเกิดปัญหา โดยกองทัพเรือภาคที่ 3 ก็ซ่อมให้จนสามารถเดินทางต่อไปได้ (ไทยรัฐ 21 พ.ค. 2558)

จากตัวอย่างกล่าวถึงกรณีที่ชาวโรฮิงญาระบุว่าทหารไทยใช้ปืนไล่ยิงเพื่อผลักดันผู้อพยพว่าไม่เป็นความจริงแต่ประการใด ในทางตรงกันข้ามทหารได้เข้าไปช่วยซ่อมเรือและทำให้ผู้อพยพเดินทางต่อไปได้

ตัวอย่าง (53) สำหรับกรณีที่พบเรือผู้อพยพกว่า 450 คน บนเรือใกล้เกาะหลีเป๊ะ จ.สตูล ในสภาพขาดอาหารและเครื่องยนต์เรือเสียหายนั้น เมื่อ 03.00 น. ผู้สื่อข่าวรายงานว่า ที่ผ่านมามีทหารเรือซ่อมเรือที่เสียให้ใช้ได้ ก่อนผลักดันให้เรือลำดังกล่าวออกพ้นน่านน้ำไทย พร้อมมอบอาหาร น้ำและมอบนมให้เด็กๆ ชาวโรฮิงญา ทั้งนี้บนเรือมีเด็ก ๆ อายุเพียง 1 ขวบ ก็มีผู้หญิงผู้ชาย รวมประมาณ 450 คน เรือลำดังกล่าวเดินทาง (ข่าวสด 16 พฤษภาคม 2558)

จากตัวอย่างกล่าวถึงเรือผู้อพยพที่เข้ามาในพื้นที่ของไทย และทหารไทยได้ช่วยซ่อมแซมเรือและมอบอาหาร น้ำ และนมให้ผู้อพยพก่อนที่จะผลักดันออกไป จากที่กล่าวไปจะเห็นว่า ส่วนเนื้อหาในหนังสือพิมพ์ออนไลน์เน้นการนำเสนอบทบาทของรัฐบาลไทยในการช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมแก่ผู้อพยพ ตั้งแต่การซ่อมแซมเรือ การดูแลในช่วงที่ถูกกักตัวล้วนตั้งอยู่บนพื้นฐานด้านมนุษยธรรม เนื้อหาดังกล่าวนี้อาจถูกมองว่าเป็นลำดับที่ 2 ในส่วนของเนื้อหาด้วย

3.2.3.2.3 ประเด็นการลักลอบเข้าเมือง ประเด็นนี้จะชี้ให้เห็นสถานะของโรฮิงญาว่าเป็นผู้ลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย และการดำเนินการจับกุมคนกลุ่มนี้จึงชอบธรรม จากการวิเคราะห์พบว่า ปรากฏมากเป็นลำดับที่ 3 ของส่วนเนื้อหาในหนังสือพิมพ์ พบใน 172/620 ข่าว คิดเป็นร้อยละ 27.74 ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (54) ด้านพล.ต.สรรเสริญ แก้วกำเนิด รองโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี เปิดเผยว่าขณะนี้ข้อมูลในสังคมและสื่อค่อนข้างสับสน จึงขออธิบายโดยสรุปถึงปัญหาที่เรา กำลังเผชิญร่วมกันในระดับภูมิภาค กล่าวคือ มีการเคลื่อนย้ายแบบไม่ปกติในมหาสมุทรอินเดีย โดยมาทางเรือจากประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อหวังจะเดินทางไปประเทศที่สาม ซึ่งในจำนวนนี้บางส่วนเดินทางมาโดยสมัครใจ และบางส่วนตกเป็นเหยื่อของขบวนการค้ามนุษย์ ซึ่งไม่ว่าจะมาด้วยสาเหตุใด ล้วนถือเป็นผู้ลักลอบข้ามแดนโดย ผิดกฎหมายของประเทศไทย (ข่าวสด 18 พ.ค. 2558)

จากตัวอย่างจะเห็นว่ารองโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรีกล่าวว่าการอพยพของโรฮิงญาเป็นการเคลื่อนย้ายแบบไม่ปกติ มีทั้งผู้ที่เดินทางด้วยความสมัครใจ ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ แต่ไม่ว่าจะอพยพมาแบบใดด้วยสาเหตุใดล้วนเป็น “ผู้ลี้ภัยเข้าเมืองผิดกฎหมาย” ของไทย

จากที่กล่าวไปจะเห็นว่า รัฐบาลไทยระบุสถานภาพของชาวโรฮิงญาเป็นผู้ลี้ภัยเข้าเมืองซึ่งเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย ดังนั้นฝ่ายไทยจึงมีอำนาจขอขบวนที่จะดำเนินการตามกฎหมายกับคนกลุ่มนี้ ด้วยเหตุนี้จึงกล่าวได้ว่า เนื้อหาในหนังสือพิมพ์ออนไลน์ **เน้นการนำเสนอภาพด้านลบของโรฮิงญา** ในฐานะที่ลี้ภัยเข้าเมืองผิดกฎหมาย และในขณะเดียวกันก็**เน้นการนำเสนอด้านบวกของรัฐบาลไทย** ในฐานะที่ทำตามกฎหมายเพื่อปกป้องประโยชน์ของประเทศ

3.2.3.2.4 ประเด็นบทบาทของรัฐบาลไทยในการแก้ปัญหาการอพยพ เมื่อวิเคราะห์เนื้อหาในหนังสือพิมพ์พบว่า รัฐบาลไทยมีบทบาทอย่างมากในฐานะผู้ที่แก้ปัญหา ทั้งการแก้ไขเชิงป้องกันชายแดน การประชุมเพื่อหามาตรการทั้งระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ และในบางครั้งจะนำเสนอบทบาทของรัฐบาลไทยในฐานะผู้นำของภูมิภาคด้วย จากการวิเคราะห์พบว่า**ปรากฏมากเป็นลำดับที่ 4** ของกลุ่มข้อมูล พบทั้งสิ้นใน 163/620 ข่าว คิดเป็นร้อยละ 26.29 ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (55) นายวันชาติ ผวจ.ระนอง กล่าวว่าทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องวางแผนทางการปฏิบัติร่วมกัน เพื่อความเป็นเอกภาพ เพราะเชื่อว่าในปีนี้มีชนกลุ่มน้อยโรฮิงญาอพยพเข้ามาเพิ่มขึ้นกว่าปีที่ผ่านมาอย่างแน่นอน ซึ่งในเบื้องต้นได้จัดวางมาตรการเฝ้าระวังป้องกันเพื่อสกัดกั้นไม่ให้เรืออพยพของชาวโรฮิงญาเข้ามาในน่านน้ำของไทย 3 ชั้น คือ ชั้นแนวเขตน่านน้ำชายแดนใช้ทหารเรือจากกองเรือภาคที่ 3 เป็นกำลังหลัก ชั้นแนวน่านน้ำตอนในของไทย มีการสนธิกำลังทั้งฝ่ายปกครอง ตำรวจน้ำ และทหารบก หากมีการเล็ดลอดเข้ามาจะผลักดันออกไปเช่นกัน และชั้นแนวชายฝั่งและเกาะแก่ง จะใช้กำลังประชาชนในการสกัดกั้น คอยเป็นหูเป็นตาแจ้งเบาะแสให้เจ้าหน้าที่ (เดลินิวส์ 6 พ.ย. 2551)

จากตัวอย่างเป็นการให้สัมภาษณ์ของผู้ว่าราชการจังหวัดระนอง หากพิจารณาส่วนที่ขีดเส้นใต้จะเห็นว่าไทยแก้ปัญหาผ่านมาตรการต่าง ๆ ภายในประเทศของตน โดยลำดับแรกใช้กองทัพเรือเฝ้าระวัง และหากมีผู้อพยพเข้ามาได้ก็จะใช้ตำรวจน้ำและทหารบกให้ผลักดัน และสุดท้ายหากผู้อพยพเข้ามาในท้องถิ่นให้ประชาชนในพื้นที่แจ้งเจ้าหน้าที่เพื่อดำเนินการ

3.2.3.2.5 ประเด็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนในพม่า เนื้อหาส่วนนี้จะเน้นให้เห็นการกดขี่ข่มเหง รวมถึงนโยบายทางการเมืองที่ลดทอนสิทธิของโรฮิงญา จากการวิเคราะห์พบว่า **ปรากฏมากเป็นลำดับที่ 5** มีทั้งสิ้น 137/620 ข่าวดู คิดเป็นร้อยละ 22.10 ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (56) ด.ช.มุฮัมมัดอาแบร์ ได้เล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในรัฐยะไข่ ก่อนที่จะรวมตัวกันหลบหนีออกจากประเทศ พอสรุปใจความว่า พวกเขาโรฮิงญาจะถูกทหารประเทศพม่ากระทำทุกวิถีทางให้ออกจากรัฐยะไข่ ทั้งข่มขืนและฆ่า โดยประเด็นหลักคือการคุมกำเนิดชาวโรฮิงญาให้อยู่ในประเทศน้อยที่สุด เมื่อเป็นเช่นนั้นชาวโรฮิงญาจึงต้องพากันเอาตัวรอดด้วยการอพยพครอบครัวลงเรือหลบหนีไปประเทศที่ 3 ซึ่งการเดินทางต้องนั่งเรือลอยลำกลางทะเลนานร่วม 1 เดือน และดื่มน้ำทะเลเป็นอาหารประทังชีวิต (ข่าวสด 21 ม.ค. 2556)

จากตัวอย่างเป็นเนื้อหาของข่าวที่นำเสนอเสียงของชาวโรฮิงญาที่เป็นเด็ก ได้เล่าถึงปัจจัยที่ทำให้ต้องอพยพออกจากรัฐยะไข่ไปยังประเทศอื่น ๆ ว่าเกิดจากการถูกกดขี่ทำร้ายจากทหารพม่า ตลอดจนถูกลดทอนสิทธิขั้นพื้นฐาน เช่น การมีบุตรที่ห้ามเกิน 2 คน กล่าวได้ว่าการนำเสนอในประเด็นนี้เผยให้เห็นด้านที่น่าสงสารของผู้อพยพ

3.2.3.2.6 ประเด็นสภาพของการอพยพ ส่วนนี้เสนอให้เห็นด้านที่น่าสงสารของชาวโรฮิงญาผ่านการบรรยายเหตุการณ์ช่วงที่อพยพว่ามีความลำบาก ตลอดจนการสูญเสียชีวิตในระหว่างการอพยพ รวมถึงการเสียชีวิตในที่พักหลังจากหลบหนีเข้ามาในไทย จากการวิเคราะห์พบว่า **ปรากฏทั้งสิ้น 107/620** ข่าวดู คิดเป็นร้อยละ 17.26 ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (57) ...ระหว่างเดินทางในทะเลเกิดความหิวโหยอย่างหนัก ได้ทานเพียงน้ำและข้าวสารดิบเพียง 4 มื้อตั้งแต่นั่งเรือเรื่อยมา แต่ละคนอยู่ในสภาพอิดโรย บางคนป่วยไม่สบาย เจ้าหน้าที่ต้องหาอาหารและน้ำให้ดื่ม ก่อนนำตัวไปลงบันทึกประจำวัน แล้วส่งต่อให้ตำรวจตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดพังงา ก่อนผลักดันกลับประเทศต่อไป (ไทยรัฐ 23 ม.ค. 2556)

จากตัวอย่างจะเห็นว่าหนังสือพิมพ์บรรยายให้เห็นสภาพที่น่าสงสารของผู้อพยพที่มาทางเรือและมีอาการหิวโหย ดำรงชีวิตด้วยน้ำและข้าวสารดิบในช่วงที่อยู่ในเรือ และบางส่วนไม่สบาย การบรรยายในลักษณะดังกล่าวทำให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาเป็นกลุ่มคนที่น่าสงสาร

ตัวอย่าง (58) สำนักข่าวเอเอฟพีรายงานจากกรุงเทพฯ ประเทศบังกลาเทศ ว่า ประชาชนราว 130 คน สูญหายในทะเล หลังจากเรือบรรทุกผู้ลี้ภัยชาวมุสลิมโรฮิงญาจากพม่า ซึ่งเดินทางมุ่งหน้าสู่มาเลเซีย เกิดอัปปางในทะเลนอกชายฝั่งบังกลาเทศ (เดลินิวส์ 31 ต.ค. 2555)

จากตัวอย่างเป็นรายงานเหตุการณ์ที่เรือของผู้อพยพโรฮิงญาล่มและทำให้มีผู้เสียชีวิตประมาณ 130 คน ซึ่งทำให้เห็นว่าการอพยพของคนกลุ่มนี้มีความเสี่ยง และทำให้ผู้อ่านรู้สึกสงสารเห็นใจผู้อพยพ

จากที่กล่าวไปจะเห็นว่าประเด็นเกี่ยวกับการเดินทางและผลของการอพยพที่เสนอผ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์เผยให้เห็นภาพที่น่าสงสารของชาวโรฮิงญาที่ต้องพบกับความยากลำบากในช่วงที่เดินทางมาทางทะเล และในบางครั้งต้องประสบกับความสูญเสียเมื่อเรืออัปปาง สะท้อนให้เห็นว่าภาพที่น่าสงสารของโรฮิงญามักเป็นผลจากปัจจัยภายนอกที่รัฐบาลไทยไม่ได้เป็นผู้กระทำอย่างไรก็ตามเมื่อเทียบกับภาพรวมทุกประเด็นพบว่าปรากฏการณ์น้อยกว่าประเด็นที่เสนอด้านลบของโรฮิงญา

3.2.3.2.7 ประเด็นการตกเป็นเหยื่อของขบวนการค้ามนุษย์ ส่วนนี้นำเสนอว่าชาวโรฮิงญาเป็นผู้เสียหายจากกระบวนการค้ามนุษย์ เช่น การถูกกดขี่ทารุณเพื่อแสวงหาประโยชน์ ฯลฯ จากการวิเคราะห์พบว่าปรากฏทั้งสิ้น 98/620 ข่าว คิดเป็นร้อยละ 15.81 ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (59) ผู้ลี้ภัยบอกว่าพวกเขาถูกขังในเรือลำใหญ่มากเป็นเวลาหลายเดือน และถูกผู้ค้ามนุษย์รุมซ้อมอย่างทารุณโดยระหว่างนั้นมีการติดต่อกับสมาชิกครอบครัวเพื่อเรียกค่าไถ่ตัว เด็กผู้หญิงชาวโรฮิงญาอายุ 15 ปีคนหนึ่งกล่าวว่า ลูกเรือได้โทรศัพท์ไปหาพ่อของเธอในบังคลาเทศ บังคับให้พ่อต้องฟังตอนที่เธอร้องไห้ระหว่างถูกทุบตี และบอกให้เขานำเงินมาไถ่ตัวประมาณ 1 700 เหรียญสหรัฐ ผู้หญิง ผู้ชายและเด็กชาวโรฮิงญาแทบทุกคนบอกว่า พวกเขาต่างเคยโดนซ้อม หรือเคยเห็นคนอื่นถูกทารุณทางร่างกายถ้ามีใครพยายามขออาหารกิน พยายามเคลื่อนที่หรือขอไปเข้าห้องน้ำ จะมีการใช้แท่งเหล็กหรือแท่งพลาสติกทุบตี บางครั้งเป็นเวลาหลายชั่วโมง หลายคนมีแผลเป็นทั้งทางร่างกายและทางจิตใจโดยเป็นผลมาจากความรุนแรงเหล่านี้ (ข่าวสด 21 ต.ค. 2558)

จากตัวอย่างเป็นการนำเสนอเสียงของชาวโรฮิงญาที่ตกเป็นเหยื่อขบวนการค้ามนุษย์อย่างละเอียด โดยเผยให้เห็นว่านายหน้าค้ามนุษย์ได้รุมซ้อมผู้อพยพอย่างรุนแรงและเรียกค่าไถ่จากครอบครัว การนำเสนอในประเด็นนี้จึงทำให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาเป็นผู้ที่น่าสงสาร

จากที่กล่าวไปจะเห็นว่าเมื่อนำเสนอประเด็นการคุ้มครองเนื้อหาในสื่อหนังสือพิมพ์ออนไลน์จะเน้นการนำเสนอไปที่บทบาทการแก้ไขปัญหาการคุ้มครองของรัฐบาลไทย ทั้งในแง่ของการหาแนวทางและการดำเนินการทางกฎหมายกับผู้กระทำความผิดฐานคุ้มครอง โดยปรากฏมากเป็นลำดับที่ 1 แม้จะมีการนำเสนอให้เห็นว่าโรฮิงญาเป็นผู้เสียหายแต่ปรากฏน้อยกว่า ด้วยเหตุนี้จึงกล่าวได้ว่าประเด็นนี้ **เสนอด้านบวกของรัฐบาลไทย และลดทอนด้านบวกของโรฮิงญา** ด้วยการไม่เน้นการนำเสนอภาพที่น่าสงสารของคนกลุ่มนี้

3.2.3.2.8 ประเด็นการผลักดัน ส่วนนี้เป็นเนื้อหาที่ชี้ให้เห็นจุดยืนของรัฐบาลไทย และต่างประเทศว่าไม่ต้องการรับชาวโรฮิงญาไว้อย่างถาวร เห็นได้จากการไม่เปิดศูนย์อพยพหรือการระบุให้ที่อยู่เพียงชั่วคราวก่อนที่จะส่งต่อหรือผลักดันกลับ จากการวิเคราะห์ปรากฏในเนื้อหาข่าวทั้งสิ้น 81/620 ข่าว คิดเป็นร้อยละ 13.06 ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (60) ที่ทำเนียบรัฐบาล ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง รองนายกรัฐมนตรี กล่าวถึงการแก้ปัญหาชาวโรฮิงญาลักลอบเข้าประเทศว่า เรื่องนี้คงไม่ถูกยกระดับไปเป็นการรับรองคนกลุ่มนี้ และส่วนตัวคิดว่าจะพยายามไม่ทำให้มีการเปิดศูนย์อพยพรองรับชาวโรฮิงญา แต่ต้องเร่งหาประเทศที่สาม เพราะถ้ารับคนเหล่านี้ไว้จำนวนมากจะมีปัญหา (ข่าวสด 22 ม.ค. 2556)

จากตัวอย่างข้างต้นเป็นคำกล่าวของรองนายกรัฐมนตรีเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อชาวโรฮิงญาว่า จะไม่ยกระดับการดูแลโดยการเปิดศูนย์อพยพ แต่จะเน้นหาประเทศที่สามที่จะส่งต่อผู้อพยพไป เพราะหากรับไว้จะเป็นปัญหา

จากที่กล่าวไปจะเห็นว่าประเด็นการผลักดันและการปฏิเสธให้เข้ามาอยู่ในประเทศอย่างถาวรสะท้อนให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาเป็นภาระ ผู้วิจัยเห็นว่าประเด็นนี้เป็นการนำเสนอด้านลบของโรฮิงญา

3.2.3.2.9 ประเด็นบทบาทของกลุ่มสังเกตการณ์ในการแก้ปัญหาโรฮิงญา คือ บทบาทขององค์กรระหว่างประเทศ รวมถึงประเทศที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์โรฮิงญาแต่ให้ความสนใจ เช่น สหรัฐอเมริกา ที่ปรากฏในประเด็นเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาจะเกี่ยวข้องกับการให้คำแนะนำ การกดดัน เพื่อให้ประเทศต่าง ๆ แก้ปัญหาผู้อพยพ จากการวิเคราะห์พบว่าปรากฏใน 41/620 ข่าว คิดเป็นร้อยละ 6.51 เช่น

ตัวอย่าง (61) เมื่อวันที่ 10 กรกฎาคมที่ผ่านมา นายบัน คี มุน เลขาธิการสหประชาชาติ ออกมาเตือนว่าหากพม่าต้องการให้ตนเองถูกมองเป็นประเทศที่น่าเชื่อถือ พม่าก็ต้องยุติปัญหาความรุนแรงระหว่างชาวพุทธและชาวมุสลิมโรฮิงญา ซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยของประเทศให้ได้ เลขาธิการยูเอ็นกล่าวว่า เป็นสิ่งสำคัญสำหรับรัฐบาลพม่าในการดำเนินมาตรการที่จำเป็นเพื่อจัดการกับปัญหาทุกข้อนของชนกลุ่มน้อยตามหลักกฎหมาย ซึ่งนั่นรวมถึงการร้องขอความเป็นพลเมืองของชาวโรฮิงญาด้วย และเตือนว่า ความล้มเหลวที่จะจัดการกับปัญหาดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อกระบวนการปฏิรูปประเทศของพม่า และยิ่งอาจจะส่งผลกระทบต่ออนาคตของภูมิภาคขึ้นได้ (มติชน 11 ก.ค. 2556)

จากตัวอย่างเป็นการรายงานถึงคำเตือนของนายบัน คี มุน เลขาธิการสหประชาชาติ ที่มีถึงรัฐบาลพม่าว่าควรยุติความรุนแรงระหว่างชาวพุทธในยะไข่และชาวมุสลิมโรฮิงญาให้ได้ รวมถึงควรมอบสิทธิความเป็นพลเมืองให้ชาวโรฮิงญาด้วย จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าบทบาทขององค์กรระหว่างประเทศมักเป็นการให้คำแนะนำและเรียกร้องเพื่อแก้ปัญหาเป็นสำคัญ

จากที่กล่าวไปจะเห็นว่า เมื่อหนังสือพิมพ์รายวันออนไลน์ได้นำเสนอเนื้อหาในประเด็นเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาโรฮิงญาจะเน้นที่บทบาทของรัฐบาลไทยในฐานะผู้แก้ปัญหา ทั้งการแก้ไขเชิงนโยบาย การปกป้องพื้นที่ชายแดน จากการวิเคราะห์พบข้อมูลกลุ่มนี้เป็นลำดับที่ 4 ในส่วนเนื้อหา ส่วนกลุ่มอื่น ๆ ซึ่งเป็นผู้สังเกตการณ์ เช่น องค์กรระหว่างประเทศ กลุ่มสิทธิมนุษยชน ฯลฯ มักปรากฏในฐานะผู้ที่เรียกร้องให้แก้ปัญหา ด้วยเหตุนี้จึงกล่าวได้ว่าประเด็นนี้เป็นเน้นการดำเนินงานของรัฐบาลไทย โดยชี้ให้เห็นว่าโรฮิงญาเป็นปัญหาซึ่งเป็นภาพด้านลบ

CHULALONGKORN UNIVERSITY

3.2.3.2.10 ประเด็นบทบาทของกลุ่มสังเกตการณ์ในการช่วยเหลือโรฮิงญา ผู้วิจัยพบว่า กลุ่มสิทธิมนุษยชน องค์กรระหว่างประเทศ และประเทศสังเกตการณ์ จะปรากฏในด้านการให้ความช่วยเหลือด้านพื้นฐาน การเข้าเยี่ยม เรียกร้องให้ช่วยเหลือ ฯลฯ จากการวิเคราะห์พบว่าปรากฏใน 73/620 ข่าว คิดเป็นร้อยละ 11.77 ซึ่งถือว่าปรากฏน้อยกว่าบทบาทของรัฐบาลไทยมาก ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (62) แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล ขอเรียกร้องให้รัฐบาลในภูมิภาคนี้ ตระหนักถึงพันธกิจของตนที่มีต่อกฎหมายทางทะเล ซึ่งมีผลบังคับใช้ในกรณีที่พบหรือจับกุมผู้พลัดถิ่นที่เดินทางอยู่กลางทะเล อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการค้นหาและช่วยเหลือผู้ประสบภัยทางทะเล (คม ชัด ลึก 6 ก.พ. 2552)

จากตัวอย่างจะเห็นว่าแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล หรือองค์กรนิรโทษกรรมสากล ได้เรียกร้องให้ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ช่วยเหลือโรฮิงญาซึ่งเป็นผู้ประสบภัยทางทะเล ทั้งนี้เป็นเนื้อหาที่ปรากฏค่อนข้างน้อยในหนังสือพิมพ์รายวันออนไลน์

ตัวอย่าง (63) ขณะเดียวกันนายยะห์ยา จัมเมห์ ประธานาธิบดีแกมเบียในทวีปแอฟริกาเป็นประเทศที่ 3 นอกเหนือจากฟิลิปปินส์และสหรัฐฯ ที่ประกาศพร้อมให้ที่พักพิงแก่ผู้อพยพมนุษย์เรื่อทั้งหมดที่พบในน่านน้ำทะเลภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยระบุว่าความช่วยเหลือผู้อพยพเป็นการแสดงออกซึ่งมนุษยธรรมและเป็นภารกิจอันศักดิ์สิทธิ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการช่วยเหลือพี่น้องมุสลิมเช่นเดียวกัน (ไทยรัฐ 22 พ.ค. 2558)

จากตัวอย่างเป็นบทบาทของประเทศที่ 3 ที่ช่วยเหลือชาวโรฮิงญาโดยการให้ที่พักพิงคือ ประเทศแกมเบีย นอกจากนี้ยังกล่าวถึงประเทศฟิลิปปินส์และสหรัฐอเมริกาที่เคยช่วยเหลือผู้อพยพไปก่อนหน้านี้แล้ว ทั้งนี้การช่วยเหลือที่เกิดขึ้นไม่ได้เป็นเพียงเหตุผลทางมนุษยธรรมเพียงอย่างเดียว แต่ยังเป็นพันธกิจทางศาสนาอิสลามด้วยที่ต้องด้วย

จากที่กล่าวไปจะเห็นว่าส่วนเนื้อหาในหนังสือพิมพ์รายวันออนไลน์นำเสนอบทบาทของกลุ่มต่าง ๆ ที่ช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม แต่**เน้นที่บทบาทของรัฐบาลไทย**ที่ให้ความช่วยเหลือผู้อพยพอย่างโดดเด่นโดยพบมากเป็นลำดับที่ 2 ของเนื้อหาทั้งหมดในหนังสือพิมพ์ ผู้วิจัยเห็นว่าประเด็นนี้**เน้นการนำเสนอด้านบวกของรัฐบาลไทย** ในขณะเดียวกันก็**ลดทอนด้านลบของรัฐบาลไทย**ด้วยการเสนอข่าวการปฏิเสธการละเมิดสิทธิมนุษยชน

3.2.3.2.11 ประเด็นการไม่อยู่ในความควบคุม ประเด็นนี้จะเป็นปัญหาที่เกิดจากชาวโรฮิงญาที่ถูกกักตัวไว้ตามที่ต่าง ๆ ในไทยประท้วงและหลบหนีจากสถานกักตัว การกระทำดังกล่าวทำให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาไม่ยอมอยู่ในการควบคุมของไทยอย่างสงบ จากกรณีวิเคราะห์พบใน 46/620 ข่าว คิดเป็นร้อยละ 7.42 เช่น

ตัวอย่าง (64) เมื่อเวลาประมาณ 04.00 น.ช่วงใกล้รุ่งวันที่ 20 สิงหาคม 2556 เกิดเหตุชาวโรฮิงญาที่ถูกกักตัวอยู่ภายในอาคารกักตัวผู้ต้องกักตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดสงขลา อ.สะเดา จ.สงขลา แหกห้องกักหลบหนีไปได้จำนวน 86 คน จากทั้งหมด 137 คน โดยใช้วิธีเลื้อยลูกกรงเหล็กและปีนผ้าเพดานใช้ผ้าขาวม้าโรยตัวลงมาจากหลังคาชั้นสองของ

ห้องกักซึ่งมีความสูงประมาณ 8 เมตร และพากันแยกย้ายหลบหนีออกไปทางป่า
สวนยางด้านหลังของอาคารกักตัว (คม ชัด ลึก 20 ส.ค. 2558)

จากตัวอย่างเป็นรายงานเหตุการณ์ที่ชาวโรฮิงญาหลบหนีจากห้องกักโดยใช้วิธีการ
เลื้อยลูกกรงและปีนผ้าเพดานแล้วหลบหนีไป

3.2.3.2.12 ประเด็นการอพยพด้วยเหตุผลทางเศรษฐกิจ เนื้อหาบางส่วนใน
หนังสือพิมพ์ออนไลน์นำเสนอให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาไม่ใช่ผู้ลี้ภัยจากพม่าเท่านั้น แต่บางกลุ่มเป็นผู้
ลักลอบเข้าไปเป็นแรงงานหรืออพยพเพื่อไปทำงาน จากการวิเคราะห์พบว่าปรากฏทั้งสิ้น 27/620
ข่าว คิดเป็นร้อยละ 4.35 ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (65) สอบสวนทราบที่ชาวโรฮิงญาดังกล่าว เดินทางมาจากรัฐอาระกัน ในประเทศพม่า
มาทาง จ.ระนอง และเข้ามาใน จ.สตูล เพื่อเดินทางไปยังประเทศมาเลเซีย เพื่อหา
งานทำและไปพบญาติๆ ที่เดินทางไปก่อนหน้านี้แล้ว (ไทยรัฐ 17 ม.ค. 2556)

จากตัวอย่างจะเห็นว่าชาวโรฮิงญาที่อพยพจากยะไข่หรืออาระกันได้เดินทางมาใน
ประเทศไทยเพื่อนเดินทางไปทำงานที่มาเลเซีย โดยที่ก่อนหน้านี้ก็มีกลุ่มผู้อพยพที่เดินทางไปที่นี่แล้ว
การนำเสนอในประเด็นนี้ทำให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาบางส่วนไม่ได้เป็นผู้ลี้ภัยแต่เป็นผู้ที่เดินทางไปทำงาน
ทำในต่างประเทศ

จากการวิเคราะห์จะเห็นว่าเนื้อหาในหนังสือพิมพ์ออนไลน์นำเสนอประเด็นสาเหตุ
ของการอพยพโดยเน้นไปที่ปัจจัยจากการเมืองและความรุนแรงจากรัฐบาลพม่ามากกว่าปัจจัยอื่น ๆ
ซึ่งแสดงให้เห็นว่าหนังสือพิมพ์เน้นการนำเสนอด้านลบของพม่า ในฐานะที่ละเมิดสิทธิมนุษยชนชาว
โรฮิงญา ส่งผลให้ภาพของโรฮิงญาเป็นกลุ่มคนที่น่าสงสาร อย่างไรก็ตามเมื่อวิเคราะห์ทั้งตัวบท ผู้วิจัย
พบว่าสื่อไม่ได้เน้นประเด็นมากที่สุด

3.2.3.2.13 ประเด็นปัญหาด้านงบประมาณ จากการวิเคราะห์เนื้อหาใน
หนังสือพิมพ์พบว่า รัฐบาลไทยมองการดูแลโรฮิงญาเป็นภาระที่ต้องรับผิดชอบทั้งที่ไม่ได้เป็นต้นเหตุ
ของปัญหา และชี้ให้เห็นว่าการดูแลต้องใช้งบประมาณและทรัพยากรจำนวนมาก จากการวิเคราะห์
พบว่าปรากฏทั้งสิ้น 24/620 ข่าว คิดเป็นร้อยละ 3.87 ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (66) เจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงรายหนึ่ง กล่าวว่า เชื่อว่าในเร็วๆ นี้จะมีชาวโรฮิงญาอพยพ
เข้ามาอีก ถ้าเข้ามาเป็นจำนวนมากแล้วจะเอาไปควบคุมตัวไว้ที่ไหน จะหา

งบประมาณจากไต้หวันมาเลี้ยงดูทั้งค่าอาหารเสื้อผ้า ยารักษาโรค (คม ชัด ลึก 6 ก.พ. 2552)

จากตัวอย่างเป็นการอ้างถึงการให้สัมภาษณ์ของเจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงที่มองว่า ชาวโรฮิงญากำลังจะอพยพเข้ามาในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก และอาจทำให้เกิดปัญหาเรื่องท้องกัก ไม่เพียงพอ รวมถึงงบประมาณที่จะนำมาใช้เพื่อดูแลคนกลุ่มนี้ล้วนเป็นภาระที่ไทยต้องจัดการ

จากที่กล่าวไปจะเห็นว่าสื่อหนังสือพิมพ์ได้เสนอให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาเป็นภาระของ ไทยทั้งในแง่ของการดูแล และการไม่ยอมอยู่ในความควบคุมของไทย ด้วยเหตุนี้จึงกล่าวได้ว่าสื่อ หนังสือพิมพ์เน้นการนำเสนอภาพด้านบวกของรัฐบาลไทย เพราะเป็นผู้แบกรับภาระที่ไม่ได้ก่อขึ้น ในขณะเดียวกันเป็นการลดทอนภาพด้านบวกของโรฮิงญา ด้วยการเสนอว่าคนกลุ่มนี้ไม่น่าสงสาร แต่เป็นภาระและก่อความวุ่นวายในช่วงที่ไทยดูแล

3.2.3.2.14 ประเด็นเกี่ยวกับอาชญากรรมอื่น ๆ เนื้อหาส่วนนี้เสนอให้เห็นว่าชาว โรฮิงญาเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมอื่น ๆ จากการวิเคราะห์พบทั้งสิ้น 15/620 ข่าว คิดเป็นร้อยละ 2.42 ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (67) ...ส่วนโรฮิงญาที่ลักลอบมาอยู่ในไทย นานเข้าจะเริ่มทำผิดกฎหมาย เช่น ปลอมแปลงเอกสารสำคัญต่างๆ เกี่ยวข้องกับขบวนการอาชญากรรมข้ามชาติหลายรูปแบบ เช่น การค้ามนุษย์ ปลอมแปลงหนังสือเดินทาง การค้าสิ่งผิดกฎหมาย เช่น ยาเสพติด อาวุธสงคราม ตั้งตัว เป็นแก๊งเรียกเก็บค่าคุ้มครองจากชาวต่างด้าวอื่น ๆ (มติชน 20 พ.ค. 2558)

จากตัวอย่างเป็นความคิดของพลโทหนันทเดช เมฆสวัสดิ์ อดีตหัวหน้าศูนย์ปฏิบัติการ พิเศษ ศูนย์รักษาความปลอดภัยแห่งชาติที่กล่าวว่าโรฮิงญาที่เข้ามาอยู่ในไทยจะเริ่มทำผิดกฎหมาย และเกี่ยวข้องเชื่อมโยงไปยังอาชญากรรมต่าง ๆ การนำเสนอในประเด็นนี้จึงเป็น**เน้นการนำเสนอด้านลบให้ชาวโรฮิงญา**

จากการวิเคราะห์ด้วยทหหนังสือพิมพ์ทั้งส่วนสรุปและส่วนเนื้อหา ผู้วิจัยเห็นว่า **ตัวบทหนังสือพิมพ์เน้นการนำเสนอรัฐบาลไทยในเชิงบวก** กล่าวคือ รัฐบาลไทยช่วยเหลือและปฏิบัติกับ ผู้อพยพอย่างมีมนุษยธรรม ทั้งยังพยายามแก้ไขปัญหาการอพยพโดยที่ไทยไม่ได้ก่อขึ้น นอกจากนี้ รัฐบาลยังดำเนินการตามขั้นตอนทางกฎหมายกับชาวโรฮิงญาเพราะเป็นกลุ่มที่ลักลอบเข้าประเทศซึ่ง ผิดกฎหมาย ส่วนประเด็นที่อาจจะมีความเกี่ยวข้องกับภาพด้านลบของไทย จะนำเสนอในลักษณะที่

ลตทอนภาพด้านลบ เช่น ประเด็นการค้ำมนุษย์ แม้หนังสือพิมพ์จะเสนอให้เห็นว่าโรฮิงญาบางส่วนเป็นผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์ แต่สิ่งที่เน้นมากกว่าและปรากฏมากที่สุดในกลุ่มข้อมูลนี้ คือ การนำเสนอบทบาทของรัฐบาลไทยในการแก้ปัญหาการค้ำมนุษย์ ส่วนประเด็นการผลักดันผู้อพยพก็ชี้ให้เห็นว่าผู้อพยพจะเป็นภาระในระยะยาว ไทยจึงต้องผลักดันหรือส่งต่อเช่นเดียวกับนโยบายของประเทศอื่น ๆ

ตัวบทหนังสือพิมพ์เน้นการนำเสนอชาวโรฮิงญาในเชิงลบ กล่าวคือ โรฮิงญาเป็นผู้ลักลอบเข้าเมือง ไม่ว่าจะเป็นการเข้ามาเพราะหนีภัยจากยะไข่ หรือมาเพื่อหางานทำก็ล้วนเป็นคนที่ทำผิดขั้นตอนทางกฎหมาย ด้วยเหตุนี้ไทยจึงต้องดำเนินการจับกุมและนำตัวเข้าสู่กระบวนการผลักดันหรือส่งต่อ นอกจากนี้เมื่ออยู่ในขั้นตอนการกักตัว สื่อยังเสนอว่าผู้อพยพเป็นภาระที่ไทยต้องดูแล บางส่วนไม่ยอมอยู่ในความควบคุมพยายามประท้วง และหลบหนีจากการกักตัวตามกระบวนการ ทั้งยังเสนอให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมอื่น ๆ ผู้วิจัยพบว่าสื่อหนังสือพิมพ์ไม่เน้นการนำเสนอภาพที่น่าเห็นใจและน่าสงสารของชาวโรฮิงญา เช่น เมื่อนำเสนอประเด็นการค้ำมนุษย์ พบว่าเน้นการแก้ปัญหาของรัฐบาลมากกว่าจะการเสนอว่าโรฮิงญาเป็นผู้เสียหายของกระบวนการ กล่าวได้ว่า กลวิธีดังกล่าวเป็นการลตทอนภาพที่น่าสงสารของโรฮิงญา

ผลการวิเคราะห์ยังทำให้เห็นว่าสื่อหนังสือพิมพ์นำเสนอด้านลบของรัฐบาลพม่า ด้วยการนำเสนอว่า รัฐบาลพม่าละเมิดสิทธิมนุษยชนชาวโรฮิงญา เช่น ไม่ยอมให้สัญชาติโรฮิงญาทำให้คนกลุ่มนี้เข้าถึงสิทธิ์ต่าง ๆ ไม่ได้ ทั้งยังเสนอให้เห็นว่าทหารของพม่าทำร้ายและกดขี่ชาวโรฮิงญา การนำเสนอประเด็นนี้ทำให้เห็นว่า ด้านที่น่าสงสารของโรฮิงญาเกิดจากปัจจัยภายนอกเป็นสำคัญ และรัฐบาลไทยต้องแก้ปัญหาที่ตนไม่ได้ก่อ กล่าวได้ว่า โรฮิงญาเป็นพวกเขาที่ถูกพวกเขาอีกกลุ่มหนึ่ง (พม่า) ละเมิดสิทธิมนุษยชน แต่อย่างไรก็ตามโรฮิงญาเป็นผู้ลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมายของไทย นอกจากนี้สื่อหนังสือพิมพ์ยังลตทอนภาพด้านบวกของกลุ่มสิทธิมนุษยชน ด้วยการไม่เน้นการนำเสนอบทบาทของกลุ่มนี้ที่เข้ามาช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมหรือแก้ไขปัญหาการอพยพของโรฮิงญา

3.3 สรุปประเด็นสำคัญที่พบในตัวบททั้ง 3 กลุ่ม

ประเด็นสาเหตุของการอพยพ ผู้วิจัยพบว่าสื่อออนไลน์ของรัฐไม่เน้นการนำเสนอปัจจัยที่เป็นแรงบีบคั้นให้ชาวโรฮิงญาอพยพ แต่สื่อออนไลน์ด้านสิทธิมนุษยชน พบประเด็นนี้มากเป็นลำดับที่ 1 ของกลุ่มข้อมูล โดยเน้นการนำเสนอให้เห็นการกดขี่ข่มเหง ปัจจัยทางการเมืองที่ทำให้โรฮิงญาเป็น

คนไร้รัฐและไม่สามารถเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐานในประเทศพม่า รวมถึงความแตกต่างทางศาสนาของชาวมุสลิมโรฮิงญาและชาวพุทธในพื้นที่ยะไข่ ปัจจัยเหล่านี้ทำให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาเป็นผู้เดือดร้อนและน่าสงสารเห็นใจ ส่วนหนังสือพิมพ์ออนไลน์นำเสนอประเด็นสาเหตุของการอพยพโดยชี้ให้เห็นว่าปัจจัยทางการเมืองและความรุนแรงในพม่าเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดการอพยพ ทำให้เห็นว่าโรฮิงญาน่าสงสาร แต่สิ่งที่น่าสนใจของการนำเสนอในประเด็นนี้คือ พม่าเป็นผู้ละเมิดสิทธิมนุษยชนชาวโรฮิงญา

ประเด็นการลักลอบเข้าเมือง สื่อของรัฐบาลไทยนำเสนอโดยระบุสถานะของชาวโรฮิงญาว่าเป็นผู้ลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย สถานภาพดังกล่าวนี้ปรากฏอย่างสม่ำเสมอตลอดการนำเสนอข่าวเช่นเดียวกับหนังสือพิมพ์ออนไลน์ที่เน้นให้การนำเสนอไปในทิศทางเดียวกับสื่อของรัฐบาล กล่าวคือไม่ว่าชาวโรฮิงญาจะหนีภัยจากพม่า เดินทางเพื่อมาเป็นแรงงาน ฯลฯ ล้วนเป็นการลักลอบเข้าเมืองด้วยเหตุนี้ฝ่ายไทยจึงมีความชอบธรรมในการดำเนินการตามกฎหมาย ส่วนสื่อออนไลน์ของกลุ่มสิทธิมนุษยชนจะไม่นำเสนอประเด็นการลักลอบเข้าเมือง ด้วยเหตุนี้จึงกล่าวได้ว่าสื่อของรัฐบาล และหนังสือพิมพ์ออนไลน์นำเสนอภาพด้านลบของชาวโรฮิงญาในฐานะที่ผิดกฎหมาย ส่วนสื่อด้านสิทธิมนุษยชนใช้วิธีการลดทอนการนำเสนอ

ประเด็นด้านมนุษยธรรม เป็นประเด็นที่พบมากในทุกกลุ่มข้อมูล แต่มีจุดเน้นที่ต่างกัน กล่าวคือ สื่อออนไลน์ของรัฐบาล เน้นการนำเสนอบทบาทของรัฐบาลไทยในการช่วยเหลือชาวโรฮิงญาและปฏิเสธเรื่องการทารุณที่สำนักข่าวต่างประเทศนำเสนอ ส่วนสื่อออนไลน์ของกลุ่มสิทธิมนุษยชนจะเน้นบทบาทของหน่วยงานด้านสิทธิมนุษยชนที่ได้เข้าไปช่วยเหลือผู้อพยพชาวโรฮิงญา แม้จะมีบทบาทของรัฐในกลุ่มข้อมูลแต่มีปริมาณน้อยกว่าอย่างเห็นได้ชัด สื่อหนังสือพิมพ์ออนไลน์นำเสนอบทบาทของกลุ่มต่าง ๆ ที่ช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมหลากหลายกลุ่ม แต่เน้นการนำเสนอบทบาทของรัฐมากที่สุด จากที่กล่าวไปจะเห็นว่าสื่อออนไลน์ของรัฐและหนังสือพิมพ์เน้นการนำเสนอภาพด้านบวกให้รัฐบาลไทยในฐานะผู้ช่วยเหลือและปฏิบัติอย่างมีมนุษยธรรม ส่วนสื่อด้านสิทธิมนุษยชนเน้นการนำเสนอภาพด้านบวกให้หน่วยงานด้านสิทธิมนุษยชน และลดทอนการนำเสนอบทบาทของรัฐบาล

ประเด็นการค้ามนุษย์ สื่อออนไลน์ของรัฐบาลเน้นการนำเสนอบทบาทของรัฐบาลไทยในการแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์มากกว่าเน้นการเป็นผู้เสียหายของชาวโรฮิงญา เช่นเดียวกับหนังสือพิมพ์ออนไลน์ที่นำเสนอประเด็นนี้มากเป็นลำดับที่ 1 และเน้นให้เห็นบทบาทของรัฐบาลไทยในการดำเนินคดีกับผู้ค้ามนุษย์ มากกว่าที่จะเสนอว่า โรฮิงญาเป็นผู้เสียหายของกระบวนการ ในทางตรงกันข้ามสื่อออนไลน์ของกลุ่มสิทธิมนุษยชน เน้นการนำเสนอว่าโรฮิงญาเป็นผู้เสียหายที่ถูกกระบวนการค้ามนุษย์กดขี่ และแสวงหาประโยชน์จากผู้อพยพ แม้จะเสนอบทบาทของรัฐบาลในฐานะที่แก้ปัญหา

แต่พบในปริมาณที่น้อยกว่าอย่างเห็นได้ชัด ด้วยเหตุนี้จึงกล่าวได้ว่า สื่อออนไลน์ของรัฐและหนังสือพิมพ์ออนไลน์เน้นการนำเสนอภาพด้านบวกของรัฐบาลไทยในฐานะผู้แก้ปัญหาการค้ำมนุษย์ ด้วยการดำเนินคดีอย่างเด็ดขาด ส่วนสื่อออนไลน์ของกลุ่มสิทธิมนุษยชนเน้นภาพที่น่าสงสารของชาวโรฮิงญาในฐานะที่ตกเป็นผู้เสียหายของกระบวนการ

ประเด็นด้านการแก้ไขปัญหาการอพยพ สื่อออนไลน์ของรัฐบาล เน้นบทบาทของรัฐบาลไทยในฐานะผู้แก้ปัญหา และเน้นย้ำให้เห็นว่าปัญหาโรฮิงญาเป็นสิ่งที่เกิดจากปัจจัยภายนอกประเทศ แต่ไทยต้องมารับภาระที่ตนไม่ได้ก่อ เช่นเดียวกับ **สื่อหนังสือพิมพ์ออนไลน์** ที่นำเสนอบทบาทของกลุ่มต่าง ๆ แต่เน้นบทบาทของรัฐบาลไทยมากที่สุด ส่วน **สื่อออนไลน์ของกลุ่มสิทธิมนุษยชน** เน้นบทบาทของหน่วยงานด้านสิทธิมนุษยชนในฐานะผู้แก้ปัญหา แม้จะปรากฏบทบาทของรัฐบาลไทยแต่พบว่าน้อยกว่า ด้วยเหตุนี้จึงกล่าวได้ว่า สื่อออนไลน์ของรัฐและหนังสือพิมพ์ออนไลน์นำเสนอด้านบวกให้รัฐบาลไทยในฐานะผู้แก้ปัญหา ในทางกลับกันสื่อออนไลน์ของกลุ่มสิทธิมนุษยชนเน้นการนำเสนอบทบาทของหน่วยงานด้านสิทธิมนุษยชนในฐานะผู้แก้ปัญหา และลดทอนบทบาทของรัฐบาลไทย

จากการวิเคราะห์ความหมายระดับมหภาคในตัวบททั้ง 3 กลุ่มดังที่ได้อธิบายและสรุปไปข้างต้น **หากพิจารณาจากมุมมองของการนำเสนอภาพตัวแทน** จะกล่าวได้ว่า ตัวบทแต่ละกลุ่มทำหน้าที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนของผู้ร่วมเหตุการณ์แต่ละฝ่ายในเหตุการณ์เกี่ยวกับการอพยพของชาวโรฮิงญา ภาพตัวแทนที่ปรากฏในแต่ละตัวบทจึงแตกต่างกันไปตามประเด็นที่แต่ละตัวบทเลือกนำเสนอ เช่น **ตัวบทรัฐบาล** ไม่นำเสนอประเด็นเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนในพม่า ภาพตัวแทนด้านที่น่าสงสารของโรฮิงญาอันเกิดจากการกระทำความรุนแรงโดยพม่าก็จะไม่ปรากฏในตัวบทนี้ ในขณะที่ **ตัวบทสิทธิมนุษยชน** จะเน้นการนำเสนอประเด็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนในพม่ามากที่สุด ภาพที่เด่นชัดมากที่สุดจึงเป็นภาพของโรฮิงญาในฐานะเหยื่อของความรุนแรง ในขณะที่ **ตัวบทหนังสือพิมพ์** เน้นการนำเสนอบทบาทของรัฐบาลไทยในการแก้ปัญหาการค้ำมนุษย์มากที่สุด ภาพของรัฐบาลไทยในฐานะผู้แก้ปัญหาก็จะกลายเป็นภาพที่ถูกผลิตซ้ำมากที่สุด ในขณะเดียวกันการที่หนังสือพิมพ์ไม่ได้เน้นการนำเสนอประเด็นการตกเป็นเหยื่อของขบวนการค้ำมนุษย์ก็ย่อมทำให้ภาพด้านที่น่าสงสารของโรฮิงญาปรากฏในตัวบทน้อยไปด้วย ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าหากผู้รับสารบริโภคตัวบทใดเป็นประจำก็จะรับรู้ภาพตัวแทนของผู้ร่วมเหตุการณ์แต่ละฝ่ายตามที่ตัวบทนั้นๆ เลือกมานำเสนอ โดยอาจจะไม่ได้ตระหนักรู้ว่าแท้จริงแล้วในเหตุการณ์ยังมีประเด็นอื่น ๆ ที่อาจจะไม่ได้นำเสนอ

ที่กล่าวไปทั้งหมดเป็นผลการวิเคราะห์ความหมายระดับมหภาคในสื่อออนไลน์กลุ่มต่าง ๆ ในลำดับถัดไปผู้วิจัยจะวิเคราะห์กลวิธีทางภาษา เพื่ออธิบายให้เห็นว่ามีการใช้กลวิธีทางภาษาก็กลวิธีและสัมพันธ์กับภาพตัวแทนของชาวโรฮิงญาและรัฐบาลไทยอย่างไร

บทที่ 4

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคำอ้างอิงกับภาพตัวแทนของชาวโรฮิงญา

เนื่องจากวิทยานิพนธ์เรื่องนี้เป็น*การศึกษาวาทกรรมตามแนวทางภาษาศาสตร์*ซึ่งจะให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์ “*กลวิธีทางภาษา*” ดังนั้นผู้วิจัยจะวิเคราะห์การใช้ภาษาในตัวอย่างละเอียด และนำเสนอโดยแบ่งออกเป็น 4 บท ได้แก่ บทที่ 4 การวิเคราะห์การใช้คำอ้างอิง บทที่ 5 การวิเคราะห์การใช้ชนิดกระบวนการ บทที่ 6 การวิเคราะห์กลวิธีประเภทเปรียบเทียบ คือ การวิเคราะห์การใช้อุปลักษณ์และสำนวน สุดท้ายบทที่ 7 การวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาประเภทอื่น ๆ คือ กลวิธีทำให้รายละเอียด และการใช้สทบท จากนั้นผู้วิจัยจะสรุปภาพตัวแทนพร้อมทั้งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษากับภาพตัวแทนชาวโรฮิงญาไว้ในบทที่ 8

บทนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์การเลือกใช้คำศัพท์เพื่ออ้างอิงผู้ร่วมเหตุการณ์ฝ่ายโรฮิงญาและฝ่ายไทยโดยใช้แนวคิดผู้กระทำทางสังคม (social actor) ของฟาน ลีอูเวน (van Leeuwen, 2008) ทั้งนี้ก่อนที่จะนำเสนอผลการวิเคราะห์ผู้วิจัยขอกล่าวถึงกรอบการวิเคราะห์ผู้กระทำทางสังคมซึ่งฟาน ลีอูเวน ได้จำแนกกลุ่มและประเภทย่อยจำนวนมาก เช่น ประเภทที่อธิบายการทำหน้าที่ใน ประโยค เช่น activation, passivation, participation, possessivation circumstantialization ฯลฯ ส่วนนี้ผู้วิจัยเห็นว่าสามารถอธิบายผ่านการวิเคราะห์ชนิดของกระบวนการ (transitivity) ซึ่งจะเสนอผลการวิเคราะห์ในบทถัดไป ดังนั้นบทนี้จะกล่าวถึงเฉพาะคำอ้างอิงที่ไม่ทับซ้อนกับการวิเคราะห์ชนิดกระบวนการ

ตามแนวคิดของฟาน ลีอูเวนผู้กระทำทางสังคมหมายถึง ผู้กระทำ และผู้ถูกกระทำที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์นั้น ๆ เขาแบ่งคำอ้างอิงเป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือ **กลุ่มแรก** การไม่ปรากฏรูป (exclusion) ประกอบด้วย การไม่ปรากฏรูปแบบเป็นพื้นหลัง (backgrounding) และการไม่ปรากฏรูปแบบปิดบัง (suppression) **กลุ่มที่สอง** การปรากฏรูป (inclusion) ประกอบด้วย การใช้คำอ้างอิงที่แสดงความเป็นมนุษย์ (personalization) คือการนำคำศัพท์ที่แสดงคุณสมบัติความเป็นมนุษย์มาอ้างอิงบุคคล และการไม่ระบุตัวบุคคล (impersonalization) คือ การอ้างอิงด้วยสิ่งที่ไม่ใช่มนุษย์ แต่ใช้สิ่งที่เกี่ยวข้องมาอ้างอิง เช่น วัตถุ สถานที่ นามธรรม มาอ้างอิงบุคคล งานวิจัยนี้จะมุ่งวิเคราะห์คำอ้างอิงแบบปรากฏรูป ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 11 สรุปการจำแนกประเภทผู้กระทำทางสังคม (social actor) ที่ใช้ในงานวิจัย

ประเภทของคำอ้างอิง (van Leeuwen, 2008)		
ระบุตัวบุคคล (personalization)	1) การจำแนก ประเภท (categorization)	(1) คำบ่งอาชีพ/หน้าที่ (functionalization) คือ การนำคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับอาชีพ หน้าที่ การงานของบุคคลมาใช้เป็นคำอ้างอิง
		(2) การระบุตัวตน (Identification) ประกอบด้วย 3 ประเภทย่อย ได้แก่ <i>การระบุตัวตนด้วยกลุ่มทางสังคม</i> (classification identification) คือ การนำสถานภาพทางสังคม เช่น เชื้อชาติ ศาสนา มาใช้อ้างอิง <i>การระบุตัวตนด้วยความสัมพันธ์</i> (relational identification) คือ การอ้างอิงตัวบุคคลด้วยคำศัพท์ที่บ่งลักษณะความสัมพันธ์ เช่น พี่น้อง เพื่อนมนุษย์ <i>การระบุตัวตนด้วยลักษณะทางกายภาพ</i> (physical identification) เป็นการนำลักษณะทางกายภาพ เช่น สีผม รูปร่าง มาใช้เป็นคำอ้างอิง
		(3) การประเมินค่า (appraisalment) คือ การนำคำที่มีลักษณะตัดสินประเมินค่าทั้งในเชิงบวก เชิงลบมาใช้เป็นคำอ้างอิง เช่น ผู้ลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย
	2) การใช้ชื่อ (nomination)	(4) การใช้ชื่อ คือ การนำชื่อบุคคลมาใช้อ้างอิง ทั้งนี้ อาจจะเป็นแบบทางการ (formalization) เช่น การใช้ชื่อประกอบกับนามสกุล หรืออาจจะเป็นแบบกึ่งทางการ (semi formalization) หรือแบบไม่ทางการ (informalization) (5) การใช้ชื่อประกอบกับตำแหน่งหน้าที่ (titulation) คือการนำชื่อมาประกอบกับ คำแสดงการยกย่อง (honorification) หรือตำแหน่งหน้าที่
ไม่ระบุตัวบุคคล (impersonalization)	3) การใช้สิ่ง นามธรรม (abstraction)	(6) การใช้คำนามธรรม (abstraction) คือ การเลือกใช้คำศัพท์ที่เชิงนามธรรมมาอ้างอิง
	4) การอ้างอิงด้วย วัตถุ/สถานที่ (objectivation)	(7) การอ้างอิงด้วยวัตถุ/สถานที่ (objectivation) คือ การนำสิ่งของ สถานที่ พื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลมาเป็นคำอ้างอิง

ผู้วิจัยจะนำแนวคิดที่ตั้งสรุปไปมาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการใช้คำศัพท์อ้างอิงถึงกับภาพตัวแทนของโรฮิงญา โดยจะอธิบายว่า 1) ตัวบททั้ง 3 กลุ่ม ได้แก่ ตัวบทรัฐบาลไทย ตัวบทกลุ่มสิทธิมนุษยชน และตัวบทหนังสือพิมพ์ “เลือกใช้” คำศัพท์ประเภทใดอ้างอิงถึงผู้ร่วมเหตุการณ์ฝ่ายโรฮิงญาและฝ่ายไทย 2) คำศัพท์แต่ละประเภทปรากฏมากน้อยอย่างไร 3) การเลือกใช้คำศัพท์อ้างอิงถึงแต่ละฝ่ายข้างต้นสัมพันธ์กับภาพตัวแทนของชาวโรฮิงญาและไทยอย่างไรบ้าง

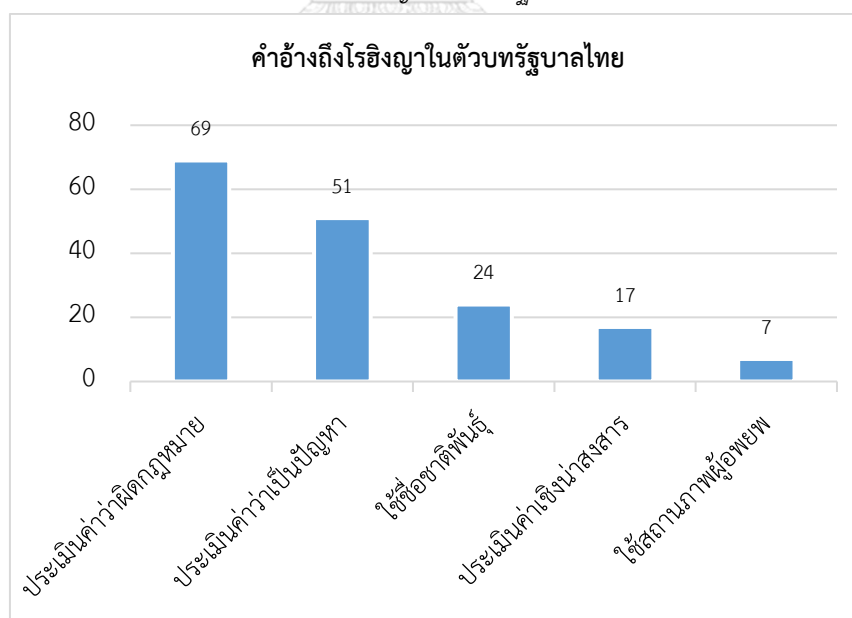
การนำเสนอผลการวิเคราะห์จะแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ตามที่มาของตัวบท เริ่มจาก 4.1 การใช้คำศัพท์อ้างอิงในตัวบทของรัฐบาลไทย 4.2 การใช้คำศัพท์อ้างอิงในตัวบทของกลุ่มสิทธิมนุษยชน และ 4.3 การใช้คำศัพท์อ้างอิงในตัวบทหนังสือพิมพ์ โดยมีผลการวิเคราะห์ดังนี้

4.1 การใช้คำศัพท์อ้างอิงในตัวบทของรัฐบาลไทย

4.1.1 การใช้คำศัพท์อ้างอิงโรฮิงญาในตัวบทของรัฐบาลไทย

จากการวิเคราะห์พบว่า **ตัวบทของรัฐบาลไทย** ใช้คำศัพท์อ้างอิงถึงชาวโรฮิงญาทั้งสิ้น 168 ครั้ง ในจำนวนทั้งหมดนี้สามารถแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ได้แก่ การใช้คำเชิงประเมินค่า (appraisement) และการใช้คำระบุตัวตน (identification) และจำแนกเป็นประเภทย่อยได้ 5 กลุ่ม ดังนี้

แผนภูมิที่ 1 แสดงประเภทและปริมาณคำอ้างอิงโรฮิงญาในตัวบทรัฐบาล

จากแผนภูมิจะเห็นว่าปรากฏการใช้คำอ้างอิงโรฮิงญาในตัวบทรัฐบาลทั้งสิ้น 168 ครั้ง จากจำนวนทั้งหมดนี้จำแนกออกเป็น 5 ประเภทย่อย ได้แก่ 1) การประเมินค่าว่าผิดกฎหมาย (69/168)

2) การประเมินค่าว่าเป็นปัญหา (51/168) ทั้งสองกลุ่มนี้จัดเป็น**การใช้คำศัพท์ประเมินค่าเชิงลบ** พบในปริมาณรวมแล้วมากกว่าร้อยละ 70 จากคำอ้างถึงโรอิงญาทั้งหมดของตัวบทรัฐธรรมนูญ 3) การประเมินค่าเชิงนำเสนอ (17/168) 4) การใช้คำระบุสถานภาพ (7/168) และ 5) การใช้ชื่อชาติพันธุ์ (24/168) จากปริมาณที่ปรากฏนี้สรุปได้ว่าคำอ้างถึงโรอิงญาที่**พบมากที่สุด**ในตัวบทรัฐธรรมนูญคือ การใช้คำศัพท์ประเมินค่าเชิงลบ

ในลำดับถัดไปผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์การเลือกใช้คำอ้างถึงโรอิงญาในตัวบทรัฐธรรมนูญ โดยจะนำเสนอจากประเภทที่พบมากที่สุดไปยังประเภทที่พบน้อยที่สุด ดังนี้

4.1.1.1 การประเมินค่าว่าผิดกฎหมาย ฟาน ลีอูเวน (van Leeuwen, 2008, p. 45) กล่าวว่า คำอ้างถึงประเภทประเมินค่า (Appraisal) คือ การใช้คำศัพท์ในลักษณะตัดสินประเมินค่า ทั้งในแง่ดี ไม่ดี รัก เกลียดชัง ยกย่องชื่นชม เห็นอกเห็นใจ ฯลฯ ผู้วิจัยพบว่าสื่อของรัฐบาลไทยเลือกใช้คำ/กลุ่มคำประเภทที่สะท้อนการประเมินค่าชาวโรอิงญาว่าเป็น “ผู้กระทำผิดกฎหมาย” เช่น **ผู้ลักลอบเข้าเมืองชาวโรอิงญา ผู้ลักลอบเข้าเมืองทางทะเล ผู้ลักลอบเข้าเมืองในทะเลอันดามัน ผู้ลักลอบเข้ามาในราชอาณาจักร ฯลฯ มากที่สุด** จากการวิเคราะห์ทั้งสิ้น 86/168 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 41.07 เช่น

ตารางที่ 12 แสดงคำ/กลุ่มคำแสดงการประเมินค่าว่าผิดกฎหมายในตัวบทรัฐธรรมนูญ

คำ/กลุ่มคำแสดงการประเมินค่าว่าผิดกฎหมาย	ลักษณะเด่น/ภาพตัวแทน
ผู้ลักลอบเข้าเมืองชาวโรอิงญา	ผู้หลบหนีข้ามแดน
ผู้ลักลอบเข้าเมืองทางทะเล	ผู้ลักลอบข้ามแดนผิดกฎหมาย
ผู้ลักลอบเข้าเมืองในทะเลอันดามัน	ผู้ลักลอบข้ามแดนโดยผิดกฎหมาย
ผู้ลักลอบเข้ามาในราชอาณาจักร	ผู้ต้องกัก ฯลฯ
	สื่อภาพตัวแทน โรอิงญาเป็นผู้ทำผิดกฎหมาย

ตัวอย่าง (1) ปัจจุบันประมาณการได้ว่ายังคงมี**ผู้ลักลอบเข้าเมืองชาวโรอิงญาอาศัยอยู่ในประเทศไทย**ถึง 20,000 คน (ข่าวกระทรวง กต. 26 ม.ค. 52)

ตัวอย่าง (2) การที่ทะเลอันดามันมีชายฝั่งยาวเป็นช่องทางให้**ผู้ลักลอบเข้าเมืองสามารถหาทางเข้ามาในประเทศไทยได้**โดยง่าย (ข่าวกระทรวง กต. 28 ม.ค. 52)

ตัวอย่าง (3) **ผู้ลักลอบข้ามแดนโดยผิดกฎหมายเหล่านี้เป็นผู้กระทำผิดกฎหมายของประเทศไทย** จำเป็นต้องถูกควบคุมตัวดำเนินคดีและส่งกลับต้นทางหรือประเทศที่ 3 ต่อไป (ข่าวทำเนียบ 16 พ.ค. 58)

จากกลุ่มตัวอย่างข้างต้นส่วนที่ขีดเส้นใต้ ได้แก่ *ผู้ลักลอบเข้าเมืองชาวโรฮิงญา ผู้ลักลอบเข้าเมือง ผู้ลักลอบข้ามแดนโดยผิดกฎหมาย* เป็นการใช้จ่ายแสดงการประเมินค่าเกี่ยวกับการกระทำผิดอ้างถึงโรฮิงญา คำศัพท์เหล่านี้สะท้อนให้เห็นมุมมองของสื่อรัฐบาลที่ประเมินว่าการเข้ามาในประเทศไทย ของชาวโรฮิงญาเป็น “การลักลอบ” และ “ผิดกฎหมาย” กล่าวได้ว่า กลวิธีนี้นำเสนอภาพตัวแทน ชาวโรฮิงญาเป็นผู้ลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย

4.1.1.2 การประเมินค่าว่าเป็นปัญหา คือ การที่สื่อของรัฐบาลจะเลือกใช้คำศัพท์เชิงประเมินค่าที่ระบุว่าโรฮิงญาเป็น “ปัญหา” เช่น *ปัญหา ปัญหาชาวโรฮิงญา ปัญหาผู้อพยพชาวโรฮิงญา ฯลฯ* กลวิธีนี้พบมากเป็นลำดับที่ 2 ปรากฏทั้งสิ้น 51/168 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 30.36 เช่น

ตารางที่ 13 แสดงคำ/กลุ่มคำประเมินค่าว่าเป็นปัญหาในตัวบทรัฐบาล

คำ/กลุ่มคำประเมินค่าว่าเป็นปัญหา	ลักษณะเด่น/ภาพตัวแทน
ปัญหา ปัญหาชาวโรฮิงญา	ปรากฏมากเป็นลำดับที่ 2
ปัญหา กลุ่มชาวโรฮิงญา ปัญหาผู้อพยพชาวโรฮิงญา	สื่อภาพตัวแทนชาวโรฮิงญาเป็น
ปัญหาผู้ลักลอบเข้าเมืองชาวโรฮิงญา	ปัญหา
ปัญหาผู้หนีภัยการสู้รบจากเมียนมาร์ ฯลฯ	

- ตัวอย่าง (4) นายกรัฐมนตรีกล่าวอีกว่า ในการประชุมครั้งนี้จะได้หยิบยก*ปัญหาชาวโรฮิงญา*ขึ้นมาพูด (ข่าวทำเนียบ 24 ก.พ. 52)
- ตัวอย่าง (5) อย่างไรก็ตาม*ปัญหาชาวโรฮิงญา*เป็นประเด็นสำคัญในระดับภูมิภาคซึ่งจะต้องใช้เวลาในการแก้ไข (ข่าวกระทรวง กต. 6 มิ.ย. 2556)
- ตัวอย่าง (6) ปัญหานี้ไม่ได้เกี่ยวข้องเพียงประเทศใดประเทศหนึ่งแต่เป็นปัญหาร่วมกันของประเทศที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นประเทศต้นทางหรือประเทศแรกรับ ประเทศทางผ่าน และประเทศปลายทาง (ข่าวกระทรวง กต. 28 ม.ค. 52)

จากส่วนที่ขีดเส้นใต้ตามตัวอย่างข้างต้น ได้แก่ *ปัญหาโรฮิงญา ปัญหานี้* เป็นการประเมินค่าโรฮิงญาในเชิงลบ คำศัพท์กลุ่มนี้ นำเสนอภาพตัวแทนด้านลบของ คือ *ชาวโรฮิงญาเป็นปัญหา*

4.1.1.3 การใช้ชื่อชาติพันธุ์ ฟาน ลีอูเวน (van Leeuwen, 2008, p. 42) อธิบายว่าคำอ้างถึงอาจจะเป็นประเภทระบุตัวตนด้วยชั้นทางสังคม (Classification Identification) เช่นใช้คำแบ่งเชื้อชาติ(race) ลักษณะทางชาติพันธุ์(ethnicity) ภูมิภาค (region) รสนิยมทางเพศ (sexual orientation) ฯลฯ จากการวิเคราะห์พบว่าสื่อของรัฐบาลไทยเลือกใช้ชื่อชาติพันธุ์ “โรฮิงญา” มาอ้างถึงคนกลุ่มนี้ จากการวิเคราะห์พบว่าปรากฏทั้งสิ้น 24/168 คิดเป็นร้อยละ 14.29 ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (7) นายกรัฐมนตรีได้สั่งการให้กองทัพเรือนำเรือขนาดใหญ่ออกไปในทะเลบริเวณเขตรอยต่อของประเทศไทยเพื่อเป็นฐานทัพให้ความช่วยเหลือชาวโรฮิงญา (ข่าวทำเนียบ 25 พ.ค.58)

ตัวอย่าง (8) นายกรัฐมนตรียืนยันจะปฏิบัติกับชาวโรฮิงญาเหมือนปฏิบัติกับคนเข้าเมืองผิดกฎหมายโดยทั่วไป (ข่าวทำเนียบ 5 ก.พ. 52)

จากส่วนที่ขีดเส้นใต้ ได้แก่ ชาวโรฮิงญา เป็นการอ้างถึงด้วยการใช้ชื่อชาติพันธุ์ คำศัพท์กลุ่มนี้สะท้อนให้เห็นว่าโรฮิงญาเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ (แตกต่างจากคนไทย) และเป็นกระบวนการหนึ่งที่จะนำไปสู่ความเป็นพวกเรา พวกเขา ผู้วิจัยมองว่าคำศัพท์กลุ่มนี้ยังอาจจะก่อให้เกิดภาพเหมารวม (stereotype) โดยเฉพาะในกรณีที่ปรากฏร่วมกับคำกริยาซึ่งจะกล่าวถึงในบทถัดไป

4.1.1.4 การประเมินค่าเชิงนำสงสาร คือ การที่สื่อของรัฐบาลใช้คำศัพท์สะท้อนให้ว่าชาวโรฮิงญานำสงสาร และเป็นผู้ถูกกระทำ ทั้งในแง่ของการเป็นเหยื่อความรุนแรงและผู้เสียหายจากขบวนการค้ามนุษย์ จากการวิเคราะห์พบว่าปรากฏทั้งสิ้น 17/168 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 10.12 ตัวอย่างเช่น

ตารางที่ 14 แสดงคำ/กลุ่มคำประเมินค่าเชิงนำสงสารในตัวบทรัฐบาล

คำ/กลุ่มคำแสดงการประเมินค่าเชิงนำสงสาร	ลักษณะเด่น/ภาพตัวแทน
ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์	พบในปริมาณน้อย สื่อภาพตัวแทนชาวโรฮิงญานำสงสาร ผ่านภาพตัวแทนย่อย“เหยื่อของขบวนการค้ามนุษย์” และ“ผู้ลี้ภัย”
ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ชาวโรฮิงญา	
ชาวโรฮิงญาที่เป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์	
ชาวต่างด้าวผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์	
เหยื่อผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ชาวโรฮิงญา	ด้านที่นำสงสารเหล่านี้ไม่ได้เกิดจากการกระทำของรัฐบาลไทย
ผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญา ฯลฯ	

- ตัวอย่าง (9) รมว.พม. ให้นโยบายการคุ้มครองช่วยเหลือชาวต่างด้าวผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ (ข่าวกระทรวง พม. 11 พ.ค. 58)
- ตัวอย่าง (10) รมว.พม. กำชับเจ้าหน้าที่เตรียมสถานที่รองรับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ หลังพบ หลุมฝังศพจำนวน 30กว่าหลุม ที่จังหวัดสงขลา (ข่าวกระทรวง พม. 7 พ.ค. 58)
- จากตัวอย่างข้างต้นส่วนที่ขีดเส้นใต้ ได้แก่ ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ชาวต่างด้าว ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ เป็นคำประเมินคุณค่าเชิงนำเสนอสารที่สื่อรัฐบาลใช้อ้างถึงชาวโรฮิงญา คำศัพท์เหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่าโรฮิงญาเป็นผู้ถูกระทำจากขบวนการค้ามนุษย์ สื่อนัยถึงการตกเป็นเหยื่อ/ผู้เสียหาย กล่าวได้ว่ากลวิธีนี้นำเสนอภาพตัวแทน ชาวโรฮิงญาเป็นกลุ่มคนที่นำเสนอสาร เนื่องจากตกเป็นเหยื่อของขบวนการค้ามนุษย์และเป็นผู้ลี้ภัยความรุนแรง

จากผลการวิเคราะห์ส่วนนี้ ผู้วิจัยขอสรุปลักษณะสำคัญดังนี้ **ประการแรก** คำศัพท์เชิงประเมินค่าที่ใช้อ้างถึงโรฮิงญาในสื่อของรัฐบาลไทย นำเสนอโรฮิงญาใน 2 แง่มุม ได้แก่ มุมมองเชิงลบ (การทำผิดกฎหมาย, การเป็นปัญหา) และมุมมองเชิงนำเสนอสาร (ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์/ผู้ลี้ภัย) อย่างไรก็ตามผู้วิจัยพบว่า สื่อของรัฐบาล**เลือกใช้การประเมินค่าเชิงลบมากกว่า**อย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ พบการใช้คำประเมินค่าเชิงลบมากกว่าประมาณ 7 เท่า ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ภาพตัวแทนโรฮิงญาเป็นผู้ถูกลอบเข้าเมืองผิดกฎหมายและเป็นปัญหาเป็นภาพที่โดดเด่นกว่าภาพที่ตัวแทนเหยื่อผู้ถูกระทำ **ประการที่สอง** ผู้วิจัยสังเกตว่าในกรณีที่ชาวโรฮิงญาถูกอ้างถึงด้วยการประเมินค่าเชิงนำเสนอสาร มักปรากฏในบริบทที่เกี่ยวข้องกับขบวนการค้ามนุษย์ซึ่งอาจจะกล่าวได้ว่า ภาพตัวแทนด้านที่นำเสนอสารนี้เกิดจากปัจจัยภายนอกที่รัฐบาลไทยไม่ได้กระทำ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.1.1.5 การใช้สถานภาพผู้อพยพ คือ การอ้างถึงชาวโรฮิงญาด้วยสถานภาพ “ผู้อพยพ” โดยจะไม่มี การประเมินหรือตัดสินค่าทั้งในเชิงลบหรือเชิงบวกอย่างชัดเจน จากการวิเคราะห์ พบ 7/168 คิดเป็นร้อยละ 4.17 สะท้อนให้เห็นว่าสื่อของรัฐบาลเลือกใช้คำอ้างถึงประเภทนี้น้อย เช่น

- ตัวอย่าง (11) ปัจจุบันผู้อพยพยังไม่สมัครใจจะเดินทางไปที่ใดจึงกลายเป็นปัญหาการเคลื่อนย้ายผู้อพยพออกไปจากประเทศ (ข่าวทำเนียบ 26 พ.ค. 58)
- จากส่วนที่ขีดเส้นใต้เป็นการใช้คำศัพท์ระบุสถานภาพอ้างถึงชาวโรฮิงญา คำศัพท์ดังกล่าวนี้นำเสนอภาพตัวแทนชาวโรฮิงญาเป็นผู้อพยพ

สรุปคำอ้างอิงโรอิงญาในตัวของรัฐบาลไทย

ตารางที่ 15 สรุปประเภทและปริมาณคำอ้างอิงโรอิงญาในตัวของรัฐบาลไทย

ประเภทคำอ้างอิง	ตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ	หน้าที่ของกลวิธี
1) การประเมินค่า ว่าผิดกฎหมาย	ผู้ลักลอบเข้าเมืองชาว โรอิงญา , ผู้ลักลอบเข้าเมือง ทางทะเล, ผู้ลักลอบเข้า เมืองในทะเลอันดามัน ฯลฯ	69	41.07	สื่อภาพตัวแทนโรอิงญาเป็นผู้ ลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย พบมากที่สุด ในตัวของ รัฐบาลไทย
2) การประเมินค่า ว่าเป็นปัญหา	ปัญหา, ปัญหาชาวโรอิงญา, ปัญหาผู้ลักลอบเข้าเมืองชาว โรอิงญา ฯลฯ	51	30.36	สื่อภาพตัวแทนชาวโรอิงญา เป็นปัญหา พบมากเป็น ลำดับที่ 2
3) การใช้ชื่อชาติพันธุ์	โรอิงญา ชาวโรอิงญา	24	14.29	สื่อภาพตัวแทนโรอิงญาเป็น กลุ่มชาติพันธุ์ (ต่างจากคน ไทย)
4) การประเมินค่า เชิงนำเสนอ	ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์, ชาวโรอิงญาที่เป็นผู้เสียหาย จากการค้ามนุษย์, ผู้ลี้ภัย	17	10.12	นำเสนอภาพตัวแทนโรอิงญา เป็นกลุ่มคนที่นำเสนอ (เหยื่อการค้ามนุษย์/ผู้ลี้ภัย)
4) การใช้สถานภาพ ผู้อพยพ	ผู้อพยพ	7	4.17	สื่อภาพตัวแทนโรอิงญาเป็นผู้ อพยพ
รวม		168	100	

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

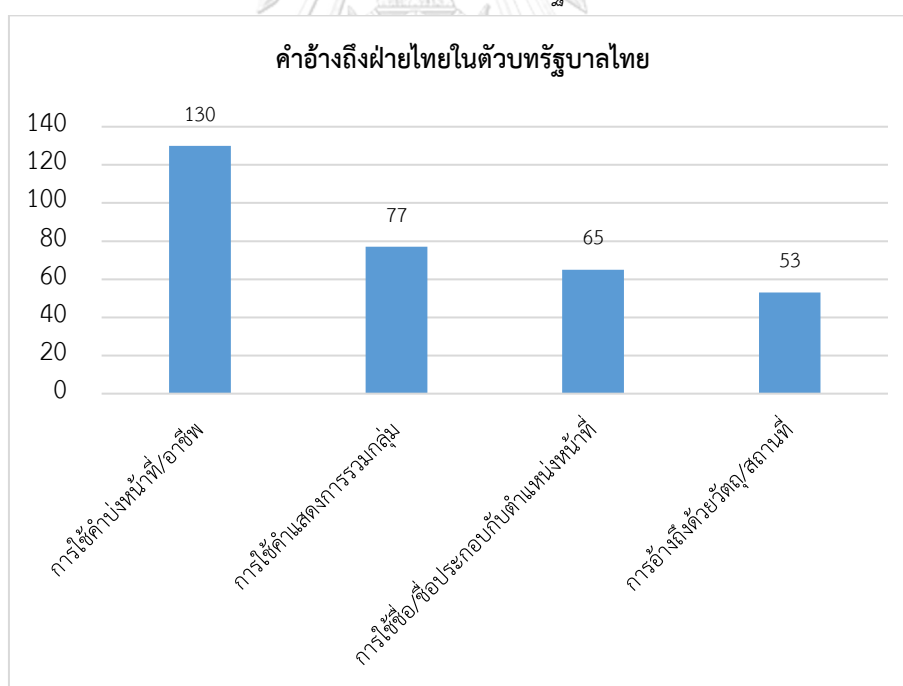
จากตารางข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า **การใช้คำศัพท์อ้างอิงโรอิงญาในตัวของรัฐบาลไทย** มีทั้งหมด 5 ประเภทย่อย ได้แก่ 1) การใช้คำศัพท์ประเมินค่าว่าผิดกฎหมาย สัมพันธ์กับภาพตัวแทนชาวโรอิงญาเป็นผู้ลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย เป็นกลุ่มที่ปรากฏมากที่สุด 2) การใช้คำศัพท์ประเมินค่าว่าเป็นปัญหา สัมพันธ์กับภาพตัวแทนโรอิงญาเป็นปัญหา 3) การใช้คำเรียกชาติพันธุ์ สื่อภาพตัวแทนโรอิงญาเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่ต่างจากคนไทย 4) การใช้คำศัพท์ประเมินค่าเชิงนำเสนอ สัมพันธ์กับภาพตัวแทนชาวโรอิงญาเป็นเหยื่อของขบวนการค้ามนุษย์และเป็นผู้ลี้ภัย ทั้งนี้การประเมินค่าเชิงนำเสนอปรากฏน้อยกว่าการประเมินค่าเชิงลบอย่างเด่นชัด 5) การใช้สถานภาพผู้อพยพ สื่อภาพตัวแทนโรอิงญาเป็นผู้อพยพ

เมื่อพิจารณาปริมาณในการปรากฏสรุปได้ว่า **ภาพตัวแทนที่โดดเด่นที่สุดในตัวบทรัฐบาล** คือ ชาวโรฮิงญาเป็นผู้ถูกลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย ตามด้วยชาวโรฮิงญาเป็นปัญหา กล่าวคือ คำอ้างถึงทั้ง 2 กลุ่มนี้มีจำนวนรวมเกินกว่าร้อยละ 70 กล่าวได้ว่าสื่อของรัฐบาล**เน้นการนำเสนอภาพตัวแทนด้านลบของโรฮิงญา**ผ่านการนำเสนอว่าเป็นผู้กระทำผิดกฎหมายและเป็นปัญหา แม้จะปรากฏภาพตัวแทนของโรฮิงญาในด้านที่น่าสงสาร คือ เป็นเหยื่อขบวนการค้ามนุษย์ แต่เกิดจากปัจจัยภายนอกที่รัฐบาลไทยไม่ได้กระทำ

4.1.2 การใช้คำศัพท์อ้างถึงฝ่ายไทยในตัวบทของรัฐบาลไทย

จากการวิเคราะห์**ตัวบทของรัฐบาล** ผู้วิจัยพบ**คำศัพท์ที่ใช้อ้างถึงรัฐบาลไทย**ทั้งสิ้น 325 ครั้ง จำนวนดังกล่าวนี้ถือว่ามากกว่าคำอ้างถึงชาวโรฮิงญามากกว่าเท่าตัว กล่าวได้ว่าตัวบทรัฐบาลให้ความสำคัญกับฝ่ายไทยมากกว่าโรฮิงญา จากจำนวนทั้งหมดนี้สามารถจำแนกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

แผนภูมิที่ 2 แสดงประเภทและปริมาณคำอ้างถึงฝ่ายไทยในตัวบทรัฐบาลไทย

จากแผนภูมิจะเห็นว่าสื่อของรัฐบาลไทยจะเลือกใช้คำอ้างถึงฝ่ายไทย 4 ประเภท ประกอบด้วย 1) การใช้คำศัพท์บ่งหน้าที่/อาชีพ (130/325) 2) การใช้ชื่อ/ชื่อประกอบกับตำแหน่ง

หน้าที่ (65/325) 3) การอ้างถึงด้วยวัตถุประสงค์/สถานที่ (53/325) การใช้คำอ้างถึง 3 ประเภทนี้สื่อภาพตัวแทนฝ่ายไทยว่าทำตามกฎหมาย/หน้าที่ ทั้งยังช่วยสร้างความชอบธรรมในการดำเนินการต่าง ๆ 4) การใช้คำแสดงการรวมกลุ่ม สื่อภาพตัวแทนฝ่ายไทยในฐานะ “พวกเรา” ด้วยเหตุนี้โดยภาพรวมจึงกล่าวได้ว่า สื่อของรัฐบาลไทยเน้นการนำเสนอภาพตัวแทนด้านบวกของฝ่ายไทย

4.1.2.1 การใช้คำศัพท์บ่งหน้าที่/อาชีพ (functional identification) กลวิธีทางภาษากลุ่มนี้ คือ การนำคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับตำแหน่งหน้าที่หรืออาชีพมาใช้เรียกแทนผู้ที่ถูกกล่าวถึง สื่อให้เห็นบทบาทว่าผู้ที่ถูกกล่าวถึง “ทำ” สิ่งใดหรือมี “หน้าที่” อะไร และมักเน้นให้เห็นความชอบธรรมในการกระทำ การพูด หรือการตัดสินใจต่อสิ่งต่าง ๆ จากการวิเคราะห์พบว่า สื่อรัฐบาลเลือกใช้คำศัพท์ประเภทนี้มากที่สุดเมื่อกล่าวถึงฝ่ายไทย มีทั้งสิ้น 130/325 คิดเป็นร้อยละ 40 ตัวอย่างเช่น

ตารางที่ 16 แสดงคำศัพท์บ่งหน้าที่/อาชีพในด้วยรัฐบาลไทย

คำ/กลุ่มคำการระบุตัวตนด้วยหน้าที่/อาชีพ	ลักษณะเด่น/ภาพตัวแทน
นายกรัฐมนตรี นายฯ รองนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม รมว.กท. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมฯ (รมว.พม.) ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ โฆษกรัฐบาล โฆษก กท. อธิบดีกรมสารนิเทศ เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ ตำรวจ เจ้าหน้าที่ตำรวจ ตำรวจตรวจคนเข้าเมือง พนักงานสอบสวน เจ้าหน้าที่ตำรวจชุดจับกุม เจ้าหน้าที่ เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน ทีมแพทย์และพยาบาล ทีมสทวิชาชีพ ฯลฯ	พบการใช้คำศัพท์ประเภทนี้ มากที่สุด ในตัวบท ของรัฐบาล ในขณะที่ไม่ปรากฏใช้กับชาว โรฮิงญา การอ้างถึงประเภทนี้จะทำให้เห็นว่าผู้ที่ถูกอ้างถึง “ทำหน้าที่” อะไร ต่างจากการอ้างถึงฝ่าย โรฮิงญาที่จะเน้นการระบุตัวตนด้วยการจัด ประเภท เช่น การใช้คำเรียกชาติพันธุ์ซึ่งจะสื่อว่า ผู้ที่ถูกอ้างถึง “เป็นใคร” สื่อภาพตัวแทนฝ่ายไทยดำเนินการตาม กฎหมาย/หน้าที่

- ตัวอย่าง (12) นายกรัฐมนตรีระบุงการจับกุมชาวโรฮิงญาจะเชื่อมโยงกับขบวนการค้ำมนุษย์ซึ่งเป็นแหล่งทุน (ข่าวทำเนียบ 17 มิ.ย.52)
- ตัวอย่าง (13) รองนายกรัฐมนตรีสั่งรมว.กท.ตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีโรฮิงญา (ข่าวทำเนียบ 19 ม.ค. 52)
- ตัวอย่าง (14) โฆษกรัฐบาลยันการผลักดันชาวโรฮิงญาออกจากน่านน้ำไทยดำเนินการตามหลักปฏิบัติสากล (ข่าวทำเนียบ 22 มี.ค. 53)

จากกลุ่มตัวอย่างที่ยกมาส่วนที่ขีดเส้นใต้ ได้แก่ “นายกรัฐมนตรี” “รองนายกรัฐมนตรี” “รมว.กท.” และ “โฆษกรัฐบาล” เป็นกลุ่มคำศัพท์ที่อ้างถึงฝ่ายไทยผ่านการใช้คำระบุหน้าที่/อาชีพ สื่อให้เห็นว่าการกระทำ การพูด ฯลฯ ที่เกิดจากฝ่ายไทยเป็นการทำตามหน้าที่ นอกจากนี้ยังสื่อให้เห็นความสำคัญ และความเป็นทางการของตัวบทรัฐบาลไทย กล่าวคือ แม้จะสามารถใช้คำอ้างถึงในลักษณะอื่น ๆ เช่น การใช้ชื่อแบบไม่ทางการ ตัวอย่างเช่น มาร์ค ปู ไก่อยู่ ฯลฯ มาอ้างถึงได้ฝ่ายไทยได้ แต่ไว้ในตัวบทรัฐบาลไม่พบการใช้คำอ้างถึงในลักษณะดังกล่าว ในกรณีที่เป็น การอ้างถึงด้วยชื่อจะปรากฏในลักษณะที่เป็นทางการ มีการตกแต่งประกอบกับตำแหน่ง/ยศทางราชการ ดังจะเห็นได้จากหัวข้อถัดไป

4.1.2.2 การใช้คำศัพท์แสดงการรวมกลุ่ม (collectivisation) คือ การเลือกใช้คำศัพท์ที่ระบุให้เห็นความเป็นกลุ่มของแต่ละฝ่ายเพื่อแบ่งให้เห็นความเป็นพวกเดียวกัน นำเสนอผ่านการใช้คำสรรพนามบุรุษที่หนึ่ง หรือรวมถึงการใช้คำศัพท์เช่นชื่อสถานที่ หรือการชี้เฉพาะ เช่น ประเทศนี้ที่สื่อแทนบุคคลในฐานะที่เป็น “กลุ่มคน”

จากการวิเคราะห์ผู้วิจัยพบว่าตัวบทของรัฐบาลไทยใช้คำศัพท์ประเภทนี้อ้างถึงฝ่ายไทยเพื่อสื่อความหมายหมายว่าเป็น “พวกเรา” หรือ “พวกเดียวกัน” ปรากฏมากเป็นลำดับที่ 2 โดยพบทั้งสิ้น 77/325 คิดเป็นร้อยละ 23.69 ตัวอย่างเช่น

ตารางที่ 17 แสดงประเภทคำศัพท์แสดงการรวมกลุ่มในตัวบทรัฐบาล

คำ/กลุ่มคำแสดงการรวมกลุ่ม	ลักษณะเด่น/ภาพตัวแทน
ไทย ประเทศไทย	สื่อให้เห็นการแบ่งฝ่ายระหว่างฝ่ายไทยและโรฮิงญา (คนอื่น) และนำไปสู่การแบ่งฝ่ายระหว่างพวกเรา และพวกเขา
รัฐบาลไทย ทางกรไทย	
ส่วนราชการไทย หน่วยงานของไทย	
ที่ประชุม เรา ฯลฯ	

- ตัวอย่าง (15) สำหรับกรณีของผู้ลี้ภัยเข้าเมืองชาวโรฮิงญานั้น ฝายไทยได้ประสานกับทั้ง UNHCR ผู้แทนจากประเทศที่เกี่ยวข้อง และประเทศผู้บริจาค (donor countries) อย่างต่อเนื่อง (ข่าวกระทรวง กต. 29 ม.ค. 52)
- ตัวอย่าง (16) หน่วยงานของไทยยังคงยึดแนวปฏิบัติต่อผู้ลี้ภัยเข้าเมืองทางทะเลที่มีอยู่ แต่จะพิจารณาใช้ความยืดหยุ่นตามสถานการณ์ โดยเฉพาะในการปฏิบัติต่อกลุ่มเด็กและสตรี รวมทั้งไทยจะตรวจสอบคัดแยกเหยื่อการค้ามนุษย์และจำแนกความผิด (ข่าวกระทรวง กต. 18 ม.ค. 56)
- ตัวอย่าง (17) นายกรัฐมนตรีเผยหากประเทศใดประสงค์และจะหางานและที่พักพิงให้คนเหล่านี้ เรายินดีที่จะอำนวยความสะดวกในการส่งไป (ข่าวทำเนียบ 14 ก.พ. 52)

หากพิจารณาส่วนที่ขีดเส้นใต้ในกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ “ฝายไทย” “หน่วยงานของไทย” “ไทย” และ “เรา” เป็นการใช้คำศัพท์แสดงการรวมกลุ่มอ้างอิงผู้ร่วมเหตุการณ์ฝายไทย สื่อให้เห็นว่าสื่อของรัฐบาลไทยใช้คำศัพท์เหล่านี้เพื่อระบุว่า มี “ฝายไทย” และ “ฝายอื่น” ทั้งยังเป็น การนำเสนอความเป็น “พวกเรา” ของฝายไทยด้วย กล่าวได้ว่าคำอ้างอิงกลุ่มนี้ก่อให้เกิดการแบ่งขั้ว “พวกเรา” และ “พวกเขา”

4.1.2.3 การใช้ชื่อ/ชื่อประกอบกับตำแหน่งหน้าที่ (nomination) คือ การอ้างถึงด้วยคำนามที่เป็นชื่อเฉพาะซึ่งอาจเป็นรูปแบบทางการ กึ่งทางการ หรือไม่เป็นทางการ การระบุชื่อสามารถใช้เป็นคำเรียกขาน ฟาน ลีอูแวน (van Leeuwen, 2008, p. 41) กล่าวว่า การระบุชื่ออาจจะมีการตกแต่งโดยใช้รูปของคำแสดงการยกย่อง (honorification) เสริมเข้ามา และตามปกติกลุ่มชนชั้นนำหรือกลุ่มที่มีอำนาจมักจะถูกกล่าวถึงด้วยการระบุชื่อ จากการวิเคราะห์หัวข้อของรัฐบาลไทยพบว่า คำอ้างอิงกลุ่มนี้ ใช้เมื่อกล่าวถึงฝายไทยเท่านั้น ไม่ปรากฏใช้กับชาวโรฮิงญา พบทั้งสิ้น 65/325 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 20 ตัวอย่างเช่น

ตารางที่ 18 แสดงการใช้ชื่อ/ชื่อประกอบกับตำแหน่งหน้าที่ในตัวบทรัฐบาล

คำ/กลุ่มคำศัพท์การระบุชื่อ/ชื่อประกอบกับตำแหน่งหน้าที่	ลักษณะเด่น/ภาพตัวแทน
นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี นายปนิธาน วัฒนายากร รองเลขาธิการนายกรัฐมนตรีฝ่ายการเมืองฯ นายวีระศักดิ์ ฟุตระกูล ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ นายวิเชียร ชวลิต ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคม ฯ นางสาวพรประไพ กาญจนรินทร์ อธิบดีกรมองค์การระหว่างประเทศ พลตรีสรรเสริญ, พลตำรวจเอกอดุลย์ พล.ต.วีรชน สุคนธปฏิภาค ฯลฯ	จัดเป็นการอ้างถึงตัวบุคคลที่ สะท้อนให้เห็นว่าผู้ที่ถูกกล่าวถึง “ทำหน้าที่” อะไร ไม่พบการใช้ชื่อแบบไม่ทางการ เช่น <u>ชื่อเล่น</u> สื่อภาพตัวแทนไทยทำตาม กฎหมาย/หน้าที่

ตัวอย่าง (18) นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี ให้สัมภาษณ์ถึงกรณีที่มีข่าวว่าทางการไทยได้จับกุมผู้อพยพชาวโรฮิงญาและมีการผลักดันออกไป (ข่าวทำเนียบ 20 ต.ค. 52)

ตัวอย่าง (19) นายวีระศักดิ์ ฟุตระกูล ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ ได้เชิญผู้แทนทางการทูตจากห้าประเทศ มาหารือกรณีผู้ลี้ภัยเข้าเมืองชาวโรฮิงญา ตามที่ได้รับมอบหมายก่อนหน้านั้นจากนายกษิต ภิรมย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ (ข่าวกระทรวง กต. 23 ม.ค. 52)

ตัวอย่าง (20) นายวิเชียร ชวลิต ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เปิดเผยว่า ขณะนี้ หน่วยงานในพื้นที่ของกระทรวงการพัฒนาสังคมฯ ได้รับชาวโรฮิงญาเข้าไว้ในความคุ้มครองดูแล จำนวนทั้งสิ้น 334 ราย (ข่าวกระทรวง พม. 2 มิ.ย. 58)

จากส่วนที่ขีดเส้นใต้ตามตัวอย่างที่ยกมา ได้แก่ “นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี” “นายวีระศักดิ์ ฟุตระกูล ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ” “นายกษิต ภิรมย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ” และ “นายวิเชียร ชวลิต ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์” เป็นการเลือกใช้คำศัพท์ประเภทระบุชื่อเพื่ออ้างถึงฝ่ายไทย หากพิจารณาจะเห็นว่าเป็นการประกอบกันระหว่างชื่อและตำแหน่งหน้าที่ สื่อให้เห็นว่าการกระทำของฝ่ายไทยเป็นการดำเนินการตามหน้าที่ นอกจากนี้ตำแหน่งหน้าที่ที่นำมาตกแต่งชื่อยังชี้ให้เห็นว่าประเด็นการอพยพของชาวโรฮิงญาเกี่ยวข้องกับความมั่นคงของชาติและยังเป็นเรื่องระหว่างประเทศ กล่าวได้ว่าฝ่ายไทยทำตามกฎหมาย/หน้าที่

4.1.2.4 การอ้างถึงด้วยวัตถุ/สถานที่ (objectivization) กลุ่มนี้ คือ การอ้างถึงผู้ร่วมเหตุการณ์ด้วยการใช้สิ่งที่ไม่มีชีวิตโดยนำสถานที่ หรือสิ่งของที่ใกล้ชิดสัมพันธ์กับบุคคลมากกว่าถึง หรืออีกนัยหนึ่งคือการอ้างถึงด้วยนามนัย (van Leeuwen, 2008, p. 46) การใช้คำศัพท์กลุ่มนี้สื่อให้เห็นความชอบธรรมในการกระทำของฝ่ายไทยว่าอยู่บนพื้นฐานของการปฏิบัติหน้าที่จากการวิเคราะห์พบทั้งสิ้น 53/325 คิดเป็นร้อยละ 16.31 ตัวอย่างเช่น

ตารางที่ 19 แสดงคำอ้างถึงด้วยวัตถุ/สถานที่ในตัวบทรัฐบาล

การอ้างถึงด้วยวัตถุ/สถานที่	ลักษณะเด่น/ภาพตัวแทน
กระทรวงการต่างประเทศ, กต. กระทรวงการพัฒนาสังคมฯ, พม. ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์จังหวัดพังงา สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดพังงา ฯลฯ	นำคำที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ที่เชื่อมโยงกับผู้กระทำ เช่น ชื่อองค์กร มาใช้ สื่อภาพตัวแทนฝ่ายไทยทำตามกฎหมาย/หน้าที่

ตัวอย่าง (21) กระทรวงการต่างประเทศชี้แจงเกี่ยวกับความเป็นอยู่ของชาวโรฮิงญาในไทย (ข่าวกระทรวง กต. 2 มิ.ย. 56)

ตัวอย่าง (22) ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์จังหวัดพังงา ร่วมกับบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดพังงา พนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรกระบือ และล่ามจากมูลนิธิการศึกษาเพื่อการพัฒนา ได้ร่วมกันสัมภาษณ์ และคัดแยกผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ (ข่าวกระทรวง พม. 17 ก.ย. 57)

จากกลุ่มตัวอย่างที่ยกมานี้ส่วนที่ขีดเส้นใต้ ได้แก่ “กระทรวงการต่างประเทศ” “ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์จังหวัดพังงา” และ “บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัด” ล้วนเป็นการอ้างถึงด้วยวัตถุ/สถานที่ คำศัพท์เหล่านี้เป็นชื่อองค์กร/สถานที่ซึ่งเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของฝ่ายไทย หากพิจารณาอาจจะกล่าวได้ว่า การอพยพของชาวโรฮิงญาเป็นประเด็นระหว่างประเทศ เกี่ยวข้องกับขบวนการค้ามนุษย์ และมีความผิดทางกฎหมาย และเน้นให้เห็นว่าการกระทำของฝ่ายไทยเป็นการดำเนินการภายใต้องค์กรไม่ใช่ในฐานะปัจเจกบุคคล จากการวิเคราะห์พบว่าการใช้คำศัพท์กลุ่มนี้ปรากฏใช้กับฝ่ายไทยเท่านั้น

สรุปคำอ้างถึงฝ่ายไทยในตัวของรัฐบาลไทย

ตารางที่ 20 สรุปคำอ้างถึงฝ่ายไทยในตัวของรัฐบาลไทย

ประเภทของคำอ้างถึง	ตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ	หน้าที่ของกลวิธี
1) การใช้คำ บ่งหน้าที่/อาชีพ	นายกรัฐมนตรี, รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงการต่างประเทศ, เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ, โฆษกรัฐบาล, ตำรวจตรวจคนเข้า เมือง, พนักงานสอบสวน ฯลฯ	130	40	สื่อภาพตัวแทนฝ่ายไทย ทำตามกฎหมาย/หน้าที่ ปรากฏมากที่สุด ในสื่อ ของรัฐบาลไทย
2) การใช้คำ แสดงการรวมกลุ่ม	ประเทศไทย, รัฐบาลไทย, ทางกร ไทย, ส่วนราชการไทย, เรา ฯลฯ	77	23.69	นำเสนอฝ่ายไทยใน ฐานะ “พวกเรา”
3) การใช้ชื่อ/ชื่อ ประกอบกับตำแหน่ง หน้าที่	พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี, นายสุรพงษ์ โต วิจิตรชัยกุล รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการ ต่างประเทศ ฯลฯ	65	20	นำเสนอภาพตัวแทน ฝ่ายไทยดำเนินการตาม กฎหมาย/หน้าที่
4) การอ้างถึง ด้วยวัตถุ/สถานที่	กระทรวงการต่างประเทศ, กระทรวงการพัฒนาสังคมฯ, สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง, ศูนย์ ปฏิบัติการป้องกันและปราบปราม การค้ามนุษย์จังหวัดพังงา ฯลฯ	53	16.31	นำเสนอภาพตัวแทน ฝ่ายไทยดำเนินการตาม กฎหมาย/หน้าที่
รวม		325	100	

จากตารางสรุปได้ว่า **ภาพตัวแทนที่โดดเด่นที่สุดของฝ่ายไทย** คือ “ฝ่ายไทยดำเนินการตาม
กฎหมาย/หน้าที่” สื่อผ่านกลวิธีการใช้คำอ้างถึง 3 ประเภท ได้แก่ 1) การใช้คำบ่งหน้าที่/อาชีพ
2) การใช้ชื่อ/ชื่อประกอบกับตำแหน่งหน้าที่ และ 3) การอ้างถึงด้วยวัตถุ/สถานที่ โดยทั้งสามประเภท
นี้ปรากฏรวมกันถึงร้อยละ 76.31 ส่วนกลวิธีการใช้คำศัพท์แสดงการรวมกลุ่มจะสื่อให้เห็นการแบ่งชั้น
“พวกเรา” (ฝ่ายไทย) และ “พวกเขา” (ฝ่ายโรฮิงญา) ซึ่งเป็นคนอื่น

จากการวิเคราะห์การใช้คำอ้างถึงใน**ตัวของรัฐบาลไทย** สามารถสรุปลักษณะสำคัญได้ดังนี้
ประการแรก สื่อของรัฐบาลไทยเน้นการนำเสนอฝ่ายไทยในเชิงบวกในฐานะผู้ทำตามกฎหมาย/หน้าที่
และเน้นการนำเสนอฝ่ายโรฮิงญาในเชิงลบในฐานะผู้ทำผิดกฎหมายและเป็นปัญหา แม้จะพบการใช้
คำศัพท์ประเภทประเมินค่าเชิงนำเสนอข่าวสารเมื่ออ้างถึงชาวโรฮิงญา แต่ว่าจะภาพเหล่านั้นเกิดจากปัจจัย
หรือบริบทภายนอกที่รัฐบาลไทยไม่ได้เป็นผู้กระทำ **ประการที่สอง** ในแง่ของปริมาณ ผู้วิจัยพบว่าใน

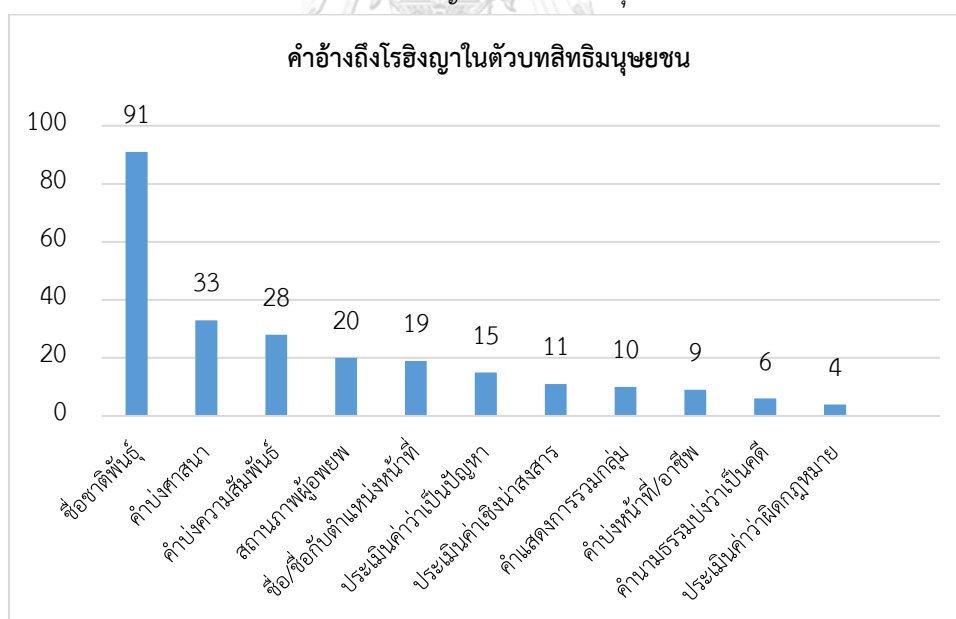
ตัวบทของรัฐบาลจะมีคำอ้างถึงฝ่ายไทยมากกว่าโรฮิงญาเท่าตัว ปริมาณที่แตกต่างกันนี้สะท้อนให้เห็นว่าสื่อของรัฐบาลเน้นการนำเสนอบทบาทของฝ่ายไทยมากกว่าโรฮิงญา นอกจากนี้เมื่อพิจารณาประเภทของคำอ้างถึงฝ่ายไทยแล้วยังพบว่า ส่วนใหญ่นำไปสู่ภาพตัวแทนเดียวกันคือ ไทยทำตามกฎหมาย/หน้าที่ ดังนั้นความสำคัญของการใช้คำอ้างถึงฝ่ายไทยจึงมิเกิดจากการเลือกใช้คำอ้างถึงเพียงเท่านั้น แต่เกิดจากมีการอ้างถึงเจ้าหน้าที่รัฐเป็นจำนวนมากด้วย

4.2 การใช้คำศัพท์อ้างถึงในตัวบทของกลุ่มสิทธิมนุษยชน

4.2.1 การใช้คำศัพท์อ้างถึงชาวโรฮิงญาในตัวบทของกลุ่มสิทธิมนุษยชน

จากการวิเคราะห์พบว่าสื่อของกลุ่มสิทธิมนุษยชนใช้คำอ้างถึงโรฮิงญาทั้งสิ้น 246 ครั้ง จากจำนวนทั้งหมดนี้สามารถจำแนกเป็นประเภทย่อย ดังแผนภูมิต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 3 แสดงประเภทและปริมาณคำอ้างถึงโรฮิงญาในตัวบทสิทธิมนุษยชน

จากแผนภูมิจะเห็นว่าคำอ้างถึงโรฮิงญาในตัวบทสิทธิมนุษยชน ประกอบด้วยประเภทย่อยทั้งสิ้น 11 ประเภท ได้แก่ 1) การใช้ชื่อชาติพันธุ์ พบมากที่สุด 2) การใช้คำบ่งศาสนา พบมากเป็นลำดับที่สอง 3) การใช้คำบ่งความสัมพันธ์ พบมากเป็นลำดับที่สาม 4) การใช้สถานภาพผู้

อพยพ 5) การใช้ชื่อ/ชื่อประกอบกับตำแหน่งหน้าที่ 6) การประเมินค่าว่าเป็นปัญหา 7) การประเมินค่าเชิงนำเสนอ 8) การใช้คำแสดงการรวมกลุ่ม 9) การใช้คำบ่งอาชีพ/หน้าที่ 10) การใช้คำนามธรรมบ่งว่าเป็นคติ และ 11) การประเมินค่าว่าผิดกฎหมาย (พบน้อยที่สุดในตัวบทสิทธิมนุษยชน แต่มากที่สุดในตัวบทรัฐบาล

เมื่อเปรียบเทียบคำอ้างถึงโรฮิงญาในตัวบทสิทธิมนุษยชนและตัวบทรัฐบาลไทย ผู้วิจัยพบลักษณะที่แตกต่างกันหลายประการดังนี้

ประการแรก ตัวบทรัฐบาลพบการใช้คำศัพท์ประเมินค่าเชิงลบทั้งในแง่ของการกระทำผิดกฎหมาย และการเป็นปัญหามากที่สุด ในขณะที่ตัวบทสิทธิมนุษยชนจะเลือกใช้คำอ้างถึงที่ระบุกลุ่มทางสังคม เช่น การใช้ชื่อชาติพันธุ์ สถานภาพทางศาสนา สถานภาพผู้อพยพ และการใช้คำแสดงความสัมพันธ์ เช่น พี่น้องชาวโรฮิงญา

ประการถัดมา คำอ้างถึงโรฮิงญาบางประเภท เช่น การใช้คำแสดงความสัมพันธ์ การใช้สถานภาพทางศาสนา การใช้คำบ่งหน้าที่/อาชีพ พบในตัวบทสิทธิมนุษยชนแต่ไม่ปรากฏในตัวบทของรัฐบาลไทย ทั้งนี้อาจจะเป็นผลจากการที่กลุ่มสิทธิมนุษยชนที่ผลิตตัวบทซึ่งผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์เป็นกลุ่มชาวมุสลิมที่ตั้งเว็บไซต์ขึ้นมาเป็นสื่อกลางในการระดมความช่วยเหลือ ดังนั้นการอ้างถึงโรฮิงญาด้วยการใช้สถานภาพทางศาสนา เช่น ชาวมุสลิมโรฮิงญา ตลอดจนการใช้คำแสดงความสัมพันธ์จึงปรากฏใช้ในตัวบทนี้เพื่อสร้างความเป็นเครือญาติทางศาสนา นอกจากนี้ตัวบทสิทธิมนุษยชนยังปรากฏใช้คำบ่งหน้าที่/อาชีพ เช่น นายกษมาคมโรฮิงญาแห่งประเทศไทย แม้คำศัพท์กลุ่มนี้จะพบไม่มากนักแต่แสดงให้เห็นว่ากลุ่มสิทธิมนุษยชนเสนอบทบาทของชาวโรฮิงญา ในขณะที่ในตัวบทของรัฐบาลไม่มีการกล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของสมาคมนี้

ประการสุดท้าย การใช้คำอ้างโรฮิงญาแบบประเมินค่าเชิงลบมีปรากฏในตัวบทสิทธิมนุษยชนแต่มีลักษณะที่แตกต่างกับตัวบทรัฐบาลไทย กล่าวคือ ตัวบทรัฐบาลเน้นการประเมินค่าว่าผิดกฎหมาย แต่ตัวบทสิทธิมนุษยชนเน้นการประเมินค่าในฐานะปัญหาที่ต้องการการแก้ไข ลักษณะดังกล่าวอาจจะเป็นไปเพื่อสนับสนุนการกระทำของแต่ละฝ่าย กล่าวคือ ฝ่ายรัฐบาลไทยมองว่าการอพยพเข้ามาในประเทศไทยของชาวโรฮิงญาเป็นการทำผิดกฎหมาย ต้องดำเนินการตามกระบวนการเพื่อนำไปสู่การผลักดันหรือส่งต่อไปยังประเทศที่สาม ในขณะที่กลุ่มสิทธิมนุษยชนเน้นการให้ความช่วยเหลือ การนำเสนอการอพยพในฐานะปัญหาจึงอาจจะช่วยให้คนในสังคมต้องการให้ความช่วยเหลือคนกลุ่มนี้ได้

ในลำดับต่อไปผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์คำอ้างถึงโรฮิงญาในทบพสิทธิมนุษยชนทั้ง 11 ประเภท ตามลำดับการปรากฏจากมากไปน้อย ดังสามารถอธิบายได้ดังต่อไปนี้

4.2.1.1 การใช้ชื่อชาติพันธุ์ คือ การใช้คำว่า *โรฮิงญา ชาวโรฮิงญา คนโรฮิงญา* ฯลฯ ซึ่งเป็นชื่อกลุ่มชาติพันธุ์มาใช้อ้างถึง การใช้กลวิธีนี้สะท้อนให้เห็นว่ามีกลุ่มชาติพันธุ์นี้อยู่จริงซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในวาทกรรมของกลุ่มสิทธิมนุษยชน เนื่องจากรัฐบาลพม่าไม่ยอมรับชาวโรฮิงญาในฐานะชนกลุ่มน้อยที่เป็นพลเมืองของตน แต่มองว่าเป็นผู้อพยพผิดกฎหมายชาวเบงกาลีที่เข้ามาในประเทศของตน ทั้งยังหลีกเลี่ยงที่จะใช้คำเรียก “โรฮิงญา” ในทางตรงกันข้ามชาวโรฮิงญาและกลุ่มสิทธิมนุษยชนจะยืนยันว่าคนกลุ่มนี้ได้ตั้งถิ่นฐานในพม่า และใช้ชื่อโรฮิงญามาโดยไม่เคยใช้ชื่อเบงกาลี ด้วยเหตุนี้ อาจจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่สื่อของกลุ่มสิทธิมนุษยชนเลือกใช้คำศัพท์กลุ่มนี้มาอ้างถึงชาวโรฮิงญามากที่สุด ปรากฏทั้งสิ้น 91/246 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 36.99 ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง (23) ชาวโรฮิงญาอพยพออกจากรัฐยะไข่ ประเทศเมียนมาร์ เพื่อมุ่งหวังจะเริ่มต้นชีวิตใหม่ที่ดีกว่า (ครส. 12 พ.ค. 58)

ตัวอย่าง (24) อันที่จริงแล้ว คนโรฮิงญาไม่ได้มีจุดประสงค์ที่จะเข้ามาอยู่ในเมืองไทย เพราะเป้าหมายที่แท้จริงของคนเหล่านี้ คือ เดินทางไปยังประเทศอินโดนีเซีย มาเลเซีย ประเทศที่นับถือศาสนาเดียวกัน (ศมร. 4 มิ.ย. 58)

จากส่วนที่ขีดเส้นใต้ตามตัวอย่างข้างต้นจะเห็นว่าสื่อของกลุ่มสิทธิมนุษยชนเลือกใช้คำเรียกชาติพันธุ์ “โรฮิงญา” มาอ้างถึง ทั้งนี้ผู้วิจัยมองว่านอกจากคำศัพท์กลุ่มนี้จะสะท้อนให้เห็นการมีอยู่ของชาติพันธุ์แล้ว ยังทำให้เกิดภาพเหมารวมได้ในกรณีที่ปรากฏคู่กับคำกริยา อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยพบว่าคำศัพท์กลุ่มนี้มักไม่ปรากฏกับคำกริยาที่เป็นการกระทำเชิงลบในทบพของกลุ่ม สิทธิมนุษยชน ทั้งนี้ผู้วิจัยจะกล่าวถึงในผลการวิเคราะห์ชนิดกระบวนการ

4.2.1.2 การใช้คำป่งศาสนา คือ การระบุตัวตนของ ชาวโรฮิงญาโดยการนำคำที่ระบุศาสนามาประกอบกับคำเรียกชาติพันธุ์ เช่น *ชาวมุสลิมโรฮิงญา* จากการวิเคราะห์พบทั้งสิ้น 33/246 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 13.41 ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (25) ชาวมุสลิมโรฮิงญา หรือพม่ามุสลิมจะไม่ได้รับหนังสือเดินทางชั่วคราวและวีซ่าการทำงานอย่างถูกต้องตามกฎหมายของประเทศไทยแม้จะพยายามทำตามกระบวนการทางกฎหมาย (ศมร. 18 พ.ค. 58)

ตัวอย่าง (26) เชิญชวนพี่น้องเพื่อแสดงสัญลักษณ์ ไม่เห็นด้วยกับการกระทำของรัฐบาลทหารพม่า ในการเข่นฆ่ามุสลิมโรฮิงญา ในประเทศพม่า (ศมร. 12 ส.ค. 55)
จากตัวอย่างข้างต้นส่วนที่ขีดเส้นใต้ ได้แก่ *ชาวมุสลิมโรฮิงญา พม่ามุสลิม* คือการใช้คำศัพท์แสดงการจัดประเภทด้วยศาสนาอ้างอิงถึงชาวโรฮิงญา การใช้คำศัพท์ลักษณะนี้ประกอบสร้างภาพตัวแทนโรฮิงญาเป็นมุสลิมซึ่งภาพนี้เมื่อปรากฏในตัวบทสิทธิมนุษยชนจะสร้างความเป็นพวกเรา

4.2.1.3 การใช้คำบ่งความสัมพันธ์ (Relational identification) คือ การนำเสนอผู้ร่วมเหตุการณ์ด้วยคำศัพท์บ่งบอกถึงความเกี่ยวข้อง เช่น ความสัมพันธ์ทางเครือญาติ ความสัมพันธ์ในที่ทำงาน โดยทั่วไปจะประกอบด้วยคำนาม เช่น เพื่อน เพื่อนร่วมงาน ฯลฯ (van Leeuwen, 2008, p. 42) ผู้วิจัยพบว่าสื่อของกลุ่มสิทธิมนุษยชนจะใช้คำระบุความสัมพันธ์ ทางเครือญาติและเพื่อนมนุษย์ เช่น *พี่น้องชาวโรฮิงญา เพื่อนมนุษย์ ฯลฯ* จากการวิเคราะห์พบทั้งสิ้น 28/246 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 11.38 ตัวอย่างเช่น

ตารางที่ 21 แสดงคำอ้างอิงถึงประเภทแสดงความสัมพันธ์ในตัวบทสิทธิมนุษยชน

คำ/กลุ่มคำระบุตัวตน ด้วยคำแสดงความสัมพันธ์	ลักษณะเด่น/ภาพตัวแทน
พี่น้องโรฮิงญา พี่น้องชาวโรฮิงญา เพื่อนมนุษย์ ฯลฯ	ปรากฏใช้ในตัวบทสิทธิมนุษยชนแต่ไม่พบในตัวบทรัฐบาล สอดคล้องกับแนวคิดของศาสนาอิสลามที่มองว่าผู้นับถือศาสนาเป็น เหมือนร่างกายเดียวกัน หรือเป็นญาติพี่น้องกัน สื่อภาพตัวแทนชาวโรฮิงญาเป็นญาติ/เพื่อนมนุษย์

ตัวอย่าง (27) นายกษัยนังยังไม่ผลักดันพี่น้องโรฮิงญาออกนอกประเทศ ประสานยูเอ็นเข้าช่วยเหลือ (ศมร. 17 ม.ค.56)

ตัวอย่าง (28) เครือข่ายอยากวอนขอทุกภาคส่วนที่มีหน้าที่รับผิดชอบหรืออาสาเข้ามาช่วยเหลือร่วมกันเป็นกรรมการช่วยเหลือชีวิตเพื่อนมนุษย์ เพื่อให้รอดพ้นจากความทุกข์ทรมานในขณะที่อยู่บนผืนแผ่นดินไทย (ครส. 13 ก.พ. 57)

จากตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นว่าสื่อของกลุ่มสิทธิมนุษยชนเลือกใช้คำระบุความสัมพันธ์ ได้แก่ *พี่น้องโรฮิงญา เพื่อนมนุษย์* อ้างถึงชาวโรฮิงญา สื่อให้เห็นว่าโรฮิงญาเป็นเพื่อนมนุษย์/เครือญาติ

ผู้วิจัยมองว่าการใช้คำศัพท์กลุ่มนี้สอดคล้องกับแนวคิดของศาสนาอิสลามที่มองว่าผู้มีศรัทธาเป็นพี่น้องกันต้องช่วยเหลือกันและกัน นอกจากนี้ยังต้องไม่ทอดทิ้งกัน เพราะอัลลอฮ์จะทรงช่วยเหลือผู้ที่เคยให้ความช่วยเหลือพี่น้องของพวกเขา ด้วยเหตุนี้ในตัวของกลุ่มสิทธิมนุษยชนจึงเปรียบเทียบโรฮิงญาเป็นเหมือน “ของขวัญที่เป็นสื่อ นำความดี” ดังจะเห็นได้จากข้อความที่ผู้ดูแลเว็บไซต์เขียนขอบคุณผู้ที่มาช่วยเหลือชาวโรฮิงญาว่า “...ที่สำคัญที่สุดที่มีอาจลืมได้ คือ ต้องขอบคุณอัลลอฮ์ที่ส่งพวกเขามาเป็นของขวัญที่เป็นสื่อ นำความดีมาให้แก่พวกเรา และทรงช่วยเหลือให้การงานทั้งหมดนี้ ได้ประสบผลสำเร็จ ผ่านพ้นไปได้ด้วยดี”

4.2.1.4 การใช้สถานภาพผู้อพยพ คือ การระบุตัวตนของชาวโรฮิงญาด้วยการนำคำบ่งสถานภาพ เช่น ผู้อพยพ ผู้อพยพชาวโรฮิงญา มาใช้อ้างถึงชาวโรฮิงญา จากการวิเคราะห์พบทั้งสิ้น 20/246 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 8.13 ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (29) ยูเอ็นเอชซีอาร์ ออกแถลงการณ์เรียกร้องให้กลุ่มประเทศอาเซียนอนุญาตให้ผู้อพยพชาวโรฮิงญาขึ้นฝั่งได้ (ศมร. 20 พ.ค. 58)

ตัวอย่าง (30) ปธน.เอกกวาดอร์ประกาศชาติละตินพร้อมรับผู้อพยพทางเรือชาวโรฮิงญา เพื่อให้ไศกนาฏกรรมได้รับการบรรเทา (ศมร. 18 พ.ค. 58)

ส่วนที่ขีดเส้นใต้ตามตัวอย่างที่ยกมา ได้แก่ ผู้อพยพชาวโรฮิงญา ผู้อพยพทางเรือชาวโรฮิงญา เป็นคำศัพท์ระบุสถานภาพที่ใช้อ้างถึงชาวโรฮิงญา การใช้คำศัพท์กลุ่มนี้สัมพันธ์กับภาพตัวแทน ชาวโรฮิงญาเป็นผู้อพยพ

4.2.1.5 การใช้ชื่อ/ชื่อประกอบกับตำแหน่งหน้าที่ คือ การอ้างถึงโรฮิงญาด้วยชื่อของบุคคล และบางครั้งอาจจะปรากฏร่วมกับตำแหน่งหน้าที่ การใช้ชื่อหรือชื่อประกอบกับตำแหน่งหน้าที่แทนตัวบุคคลแสดงให้เห็นว่าเป็นการอ้างถึงแบบไม่เหมารวม กลวิธีนี้ไม่ปรากฏใช้ในตัวของรัฐบาล แต่พบในตัวบทสิทธิมนุษยชน จากการวิเคราะห์พบทั้งสิ้น 19/246 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 7.72 เช่น

ตัวอย่าง (31) นายมุฮัมหมัด อันวา ประธานสมาคมโรฮินจาแห่งประเทศไทย ย้อนเล่าไปถึงเรื่องราวชีวิตของเขาเมื่อครั้งอาศัยอยู่ที่รัฐยะไข่ว่า[...] (ศมร. 4 มิ.ย. 2558)

ตัวอย่าง (32) นายยาบูนูเซ็น ชาวโรฮิงญา วัย 45 ปี มาจากอำเภอบูซิดง รัฐยะไข่ ประเทศเมียนมาร์ เขาต้องทิ้งสมาชิกในครอบครัว 9 คนไว้ที่บ้านเกิด เพื่อเดินทางหางานทำใน

ประเทศมาเลเซีย ตามการชักชวนของนายหน้าชาวบังกลาเทศ (ครส. 12 พ.ค. 2558)

จากส่วนที่ขีดเส้นใต้ในตัวอย่างข้างต้น เป็นการอ้างถึงโรฮิงญาด้วยชื่อ/ชื่อประกอบกับตำแหน่งหน้าที่ ประเภทของคำอ้างถึงกลุ่มนี้ไม่ปรากฏใช้ในตัวบทรัฐบาล แต่พบในตัวบทสิทธิมนุษยชน แม้จะปรากฏไม่มากนักแต่สื่อให้เห็นการกล่าวถึงในลักษณะที่ไม่เหมารวม

4.2.1.6 การประเมินค่าว่าเป็นปัญหา คือ การเลือกใช้คำศัพท์ที่ชี้ให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาเป็นปัญหา เช่น ปัญหาโรฮิงญา จากการวิเคราะห์พบว่าปรากฏทั้งสิ้น 15/246 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 6.10 ถือว่าปรากฏในปริมาณน้อย ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (33) กสม. เร่งแก้ไขปัญหาโรฮิงญา (ศมร. 12 ก.พ. 56)

ตัวอย่าง (34) ปัญหาชาวโรฮิงญาเป็นปัญหาในระดับภูมิภาค และระดับสากล (ศมร. 14 ก.พ. 56)

จากส่วนที่ขีดเส้นใต้ ได้แก่ ปัญหาโรฮิงญา ปัญหาชาวโรฮิงญา เป็นการใช้คำศัพท์ประเมินค่าบ่งการเป็นปัญหามาอ้างถึงชาวโรฮิงญา คำศัพท์กลุ่มนี้สัมพันธ์กับภาพตัวแทนชาวโรฮิงญาเป็นปัญหา อย่างไรก็ตามเป็นภาพตัวแทนที่ปรากฏน้อย

4.2.1.7 การใช้คำประเมินค่าเชิงน่าสงสาร คือ การใช้คำศัพท์ที่ระบุให้เห็นความน่าสงสาร ความทุกข์ยาก การตกเป็นเหยื่อ มาอ้างถึงชาวโรฮิงญา เช่น ผู้ทุกข์ยาก ผู้ลี้ภัย เหยื่อขบวนการค้ามนุษย์ ฯลฯ เมื่ออ้างถึงชาวโรฮิงญา ลักษณะดังกล่าวนี้สื่อให้เห็นภาพตัวแทนด้านที่น่าสงสารของชาวโรฮิงญา จากการวิเคราะห์พบทั้งสิ้น 11/246 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 4.47 เช่น

ตัวอย่าง (35) ขอขอบคุณ...สงนง.ตรวจคนเข้าเมือง จ.สตูล ที่ช่วยดูแลผู้ทุกข์ยาก (ศมร. 29 ธ.ค. 55)

ตัวอย่าง (36) ตลอดทางยาวจากด่านทหารจนมาถึงด่านของตำรวจนั้นเป็นพื้นที่ที่ตั้งของหน่วยทหารเมียนมาที่ทอดยาวเหมือนจะทำหน้าที่กั้นชาวมุสลิมไว้ให้อยู่ห่างจากเมืองซิตตเว ผู้ลี้ภัยในพื้นที่นี้มีมากกว่า 100,000 คน (ครส. 8 พ.ย. 58)

ตัวอย่าง (37) เครือข่ายฯ ร่วมสภาเครือข่ายช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม สำนักจุฬาราชมนตรีเดินทางเพื่อบริจาคข้าวสาร อาหารแห้ง และอินทผลัม ให้กับโรฮิงญากลุ่มเหยื่อค้ามนุษย์ ณ ศูนย์คุ้มครองและพัฒนาอาชีพ(ชาย) อ.รัตภูมิ จ.สงขลา (ครส. 14 ก.ค. 58)

จากส่วนที่ขีดเส้นใต้ในตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ทุกข์ยาก ผู้ลี้ภัย โรฮิงญา กลุ่มเหยื่อค้ำมนุษย์ เป็นการใช้อำนาจที่ประเมินค่าด้านที่นำเสนออ้างถึงชาวโรฮิงญา คำศัพท์กลุ่มนี้สะท้อนให้เห็นความทุกข์ยาก การตกเป็นเหยื่อของชาวโรฮิงญาสัมพันธ์กับภาพตัวแทนชาวโรฮิงญาเป็นกลุ่มคนที่นำเสนอ

4.2.1.8 การอ้างถึงด้วยคำแสดงการรวมกลุ่ม (collectivization) คือ การอ้างถึงชาวโรฮิงญาด้วยคำศัพท์ที่ระบุให้เห็นความเป็นกลุ่มก้อน อาจจะใช้คำสรรพนาม เช่น พวกเขา กลุ่มผู้อพยพชาวโรฮิงญา ฯลฯ จากการวิเคราะห์พบว่าการใช้คำกลุ่มนี้ปรากฏทั้งสิ้น 10/246 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 4.07 เช่น

ตัวอย่าง (38) พวกเขาต้องพลัดกันนอนในระหว่างกลางคืน คนที่ยังไม่สามารถนอนก็ต้องนั่งหลับ บางคนก็นั่งพิงผนัง บางคนก็เกาะเสาห้องกักกลับไป (ศมร. 18 พ.ศ. 58)

ตัวอย่าง (39) พวกเขาได้รับการช่วยเหลือชาวประมงเติมน้ำมันเรือและมอบเสบียงอาหาร ก่อนที่จะออกเรือมุ่งหน้าไปตามเส้นทางทางทะเล และถึงวันนี้ไม่มีใครรู้ถึงชะตากรรมชาวโรฮิงญา กลุ่มนี้ (ศมร. 18 พ.ศ. 58)

จากส่วนที่ขีดเส้นใต้ในตัวอย่างข้างต้น ได้แก่ พวกเขา ชาวโรฮิงญา กลุ่มนี้ เป็นการใช้อำนาจที่ระบุการเป็นกลุ่มอ้างถึงชาวโรฮิงญา แม้ว่าคำศัพท์กลุ่มนี้จะสะท้อนให้เห็นแนวคิดความเป็นพวกเรา พวกเขา แต่ผู้วิจัยพบว่าสื่อของกลุ่มสิทธิมนุษยชนจะเลือกใช้คำกลุ่มนี้ควบคู่กับคำกริยาที่แสดงให้เห็นสภาพที่น่าสงสาร ความลำบาก สื่อให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาเป็น “พวกเขาที่น่าสงสาร” และต้องการความช่วยเหลือต่างจากในตัวบทของรัฐบาลไทยที่โรฮิงญาเป็นพวกเขาที่ทำผิดกฎหมาย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

4.2.1.9 การใช้คำป่งหน้า/อาชีพ (Functional Identification) คือ การนำเสนอด้วยคำศัพท์ที่สื่อถึงบทบาท อาชีพ จากการวิเคราะห์พบว่าสื่อของรัฐบาลจะไม่ปรากฏคำศัพท์ในลักษณะนี้เมื่ออ้างถึงชาวโรฮิงญา ในขณะที่กลุ่มข้อมูลสิทธิมนุษยชนพบ 9/246 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 3.66 ผู้วิจัยมองว่าแม้คำศัพท์กลุ่มนี้ปรากฏน้อย แต่สะท้อนให้เห็นแง่มุมที่หลากหลายต่อโรฮิงญา และมักปรากฏกับกระบวนการเกี่ยวกับการพูดเพื่อนำเสนอ “เสียง” ของชาวโรฮิงญา เช่น

ตัวอย่าง (40) ประธานสมาคมโรฮิงญาแห่งประเทศไทย ผากข้อความไปถึงรัฐบาลไทยว่า หากทางรัฐบาลไทยต้องการให้ทางสมาคมโรฮิงญาแห่งประเทศไทยช่วยเหลือ ไม่ว่าจะในด้านทุนทรัพย์ หรือความร่วมมือในด้านต่างๆ นั้น สามารถแจ้งเข้ามาได้ทันที (ศมร. 4 มิ.ย. 58)

ตัวอย่าง (41) นายก ส.โรธิงญาเผยเครือข่ายใหญ่อยู่ในมาเลย์ (สมร. 31 พ.ค. 58)

จากตัวอย่างส่วนที่ขีดเส้นใต้ ได้แก่ *ประธานสมาคมโรธิงญาแห่งประเทศไทย* นายก *ส.โรธิงญา* เป็นคำระบุตำแหน่งหน้าที่ที่นำมาอ้างถึงชาวโรธิงญา และปรากฏร่วมกับกระบวนการเกี่ยวกับการพูด สะท้อนให้เห็นว่ากลุ่มสิทธิมนุษยชนนำเสนอเสียงของโรธิงญา

4.2.1.10 การใช้คำนามธรรมบ่งว่าเป็นคดี คือ การอ้างถึงแบบไม่ระบุตัวตนโดยตรง แต่เลือกคำเชิงนามธรรมมากล่าวถึง จากการวิเคราะห์พบว่าเป็นการใช้คำนามธรรม “คดี” เช่น คดี คำนุชย์ คดีคำนุชย์โรธิงญา ปรากฏทั้งสิ้น 6/246 คิดเป็นร้อยละ 2.44 ซึ่งจัดเป็นคำอ้างถึงที่ปรากฏน้อย เช่น

ตัวอย่าง (42) คดีคำนุชย์ดังกล่าวนี้เริ่มต้นจากการพบค่ายกักขังชาวโรธิงญาเมื่อเดือน พ.ย. ปีที่แล้วในภาคใต้ของไทย และพบหลุมศพชาวโรธิงญาอีกเป็นจำนวนร่วมสามสิบศพ (ครส. 30 ต.ค. 58)

ตัวอย่าง (43) ความคืบหน้าคดีคำนุชย์โรธิงญาซึ่ง จนถึงขณะนี้เจ้าหน้าที่ภายใต้การนำของ พล.ต.อ.เอก อังสนานนท์ รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ยังคงเดินหน้าสืบสวนและออกหมายจับผู้ต้องหาที่เกี่ยวข้องกับคดีนี้อย่างต่อเนื่อง โดยล่าสุดศาลจังหวัดนาทวี ได้ออกหมายจับผู้ต้องหาเพิ่มเติมอีก 4 คน เป็นทหารบก 3 คนและทหารเรือ 1 คน (ครส. 23 ก.ย. 58)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตัวอย่างส่วนที่ขีดเส้นใต้ ได้แก่ *คดีคำนุชย์* *คดีคำนุชย์โรธิงญา* *คดีนี้* เป็นคำศัพท์ เชิงนามธรรมที่ใช้อ้างถึงชาวโรธิงญา สัมพันธ์กับภาพตัวแทนชาวโรธิงญาเป็นเหยื่อของขบวนการคำนุชย์ และมีการนำเข้าสู่กระบวนการทางกฎหมาย อย่างไรก็ตามการใช้คำศัพท์กลุ่มนี้ปรากฏน้อย

4.2.1.11 การประเมินค่าว่าผิดกฎหมาย เช่น *ผู้เข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย* จากการวิเคราะห์พบว่าเป็นประเภทของการใช้คำอ้างถึงชาวโรธิงญาที่ **ปรากฏน้อยที่สุด** ในตัวบทของกลุ่มสิทธิมนุษยชน พบทั้งสิ้น 4/246 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.63 ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (44) ที่สำคัญนายกเคยประกาศชัดไม่ตั้งศูนย์ผู้อพยพถาวร แต่เพียงตั้งที่พักพิงชั่วคราวสำหรับผู้เข้าเมืองโดยผิดกฎหมายเท่านั้น (สมร. 20 พ.ค. 58)

ตัวอย่าง (45) เครือข่ายช่วยเหลือโรฮิงญา จังหวัดสงขลา ร่วมกับ UNHCR, IOM และสภาเครือข่ายช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมสำนักจุฬาราชมนตรี จัดโครงการชุดใหม่ในวันอิติลปิตรี เพื่อผู้ต้องกักทั่วประเทศ (ครส. 16 ก.ค. 58)

ส่วนที่ขีดเส้นใต้ในตัวอย่างข้างต้นเป็นการใช้คำอ้างถึงชาวโรฮิงญาประเภทการประเมินค่าแบบระบุความผิด สัมพันธ์กับภาพตัวแทน **โรฮิงญาเป็นผู้ลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย** อย่างไรก็ตามพบคำศัพท์กลุ่มนี้เพียงร้อยละ 1.76 ผู้วิจัยมองว่าสิ่งนี้สะท้อนให้เห็นว่าสื่อของกลุ่มสิทธิมนุษยชนเลือกที่จะ **ไม่เน้น** การนำเสนอภาพตัวแทนด้านลบของกลุ่มโรฮิงญา ในทางตรงกันข้ามสื่อของรัฐบาลไทยจะเลือกใช้คำศัพท์ประเภทนี้มากที่สุด

สรุปคำอ้างถึงโรฮิงญาในทวีปเอเชีย

ตารางที่ 22 สรุปประเภทและปริมาณคำอ้างถึงโรฮิงญาในทวีปเอเชีย

ประเภทคำอ้างถึง	ตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ	หน้าที่ของกลวิธี
1) การใช้ชื่อชาติพันธุ์	โรฮิงญา คนโรฮิงญา	91	36.99	พบมากที่สุด สื่อภาพตัวแทนชาวโรฮิงญาเป็นกลุ่มชาติพันธุ์
2) คำบ่งศาสนา	มุสลิมโรฮิงญา	33	13.41	สื่อภาพตัวแทนโรฮิงญาเป็นมุสลิม
3) คำบ่งความสัมพันธ์	พี่น้องชาวโรฮิงญา เพื่อนมนุษย์	28	11.38	นำเสนอภาพตัวแทนชาวโรฮิงญาเป็นญาติ/เพื่อนมนุษย์ ไม่ปรากฏในสื่อของรัฐบาล
4) สถานภาพผู้อพยพ	ผู้อพยพ ผู้อพยพชาวโรฮิงญา	20	8.13	นำเสนอภาพตัวแทนชาวโรฮิงญาเป็นผู้อพยพ
5) การใช้ชื่อ/ชื่อประกอบกับตำแหน่งหน้าที่	นายมุฮัมหมัด อันวา ประธานสมาคมโรฮิงญาแห่งประเทศไทย	19	7.72	ไม่กล่าวแบบเหมารวม พบในทวีปเอเชียแต่ไม่ปรากฏในทวีปรัฐบาล
6) การประเมินค่าว่าเป็นปัญหา	ปัญหาผู้อพยพทางเรือชาวโรฮิงญา	15	6.10	นำเสนอภาพตัวแทนชาวโรฮิงญาเป็นปัญหา
7) การประเมินค่าเชิงนำเสนอ	ผู้ทุกข์ยาก ผู้ลี้ภัย เหยื่อขบวนการค้ามนุษย์	11	4.47	สื่อภาพตัวแทนโรฮิงญานำเสนอ
8) คำศัพท์แสดงการรวมกลุ่ม	พวกเขา พวกเรา ชาวโรฮิงญา	10	4.07	มักปรากฏกับคำกริยาที่สื่อถึงความลำบาก สื่อภาพตัวแทนชาวโรฮิงญาเป็นพวกเขา(ที่นำเสนอ)
9) คำบ่งหน้าที่/อาชีพ	นายกสมาคมโรฮิงญา	9	3.66	พบในบริบทการแสดงความเห็นสะท้อนให้เห็นว่านำเสนอเสียงของโรฮิงญา
10) คำนามธรรมบ่งว่าเป็นคดี	คดีค้ามนุษย์ คดีค้ามนุษย์โรฮิงญา	6	2.44	สื่อภาพตัวแทนชาวโรฮิงญาเป็นผู้เสียหายในขบวนการค้ามนุษย์
11) ประเมินค่าว่าผิดกฎหมาย	ผู้เข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ผู้ต้องกัก	4	1.63	สื่อภาพตัวแทนชาวโรฮิงญาเป็นผู้ลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย พบน้อยที่สุด ในขณะที่สื่อรัฐบาลจะใช้กลวิธีนี้ มากที่สุด
รวม		246	100	

จากตารางสรุปภาพรวมจะเห็นว่า สื่อกลุ่มสิทธิมนุษยชนจะเลือกใช้คำศัพท์ระบุตัวตนด้วยกลุ่มทางสังคม (classification identification) ซึ่งประกอบด้วย การใช้ชื่อชาติพันธุ์ การใช้คำบ่งศาสนา และการใช้สถานภาพอพยพ มากที่สุดเมื่ออ้างถึงชาวโรฮิงญา คำศัพท์กลุ่มนี้สื่อให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ ชาวโรฮิงญาเป็นมุสลิม ชาวโรฮิงญาเป็นผู้อพยพ แม้ภาพตัวแทนดังกล่าวจะชี้ให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาแตกต่างจากคนไทย แต่ก็มีนัยสำคัญ กล่าวคือ **ประการแรก** สื่อสิทธิมนุษยชนใช้คำเรียกชาติพันธุ์เพื่อสื่อว่ามีชาวโรฮิงญาซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญเนื่องจากรัฐบาลพม่าไม่ยอมรับคนกลุ่มนี้ และไม่ต้องการใช้คำเรียกนี้ **ประการที่สอง** คำศัพท์กลุ่มนี้จะไม่สื่อนัยของการประเมินค่าหรือตัดสินในเชิงลบหรือบวกอย่างชัดเจน **ประการที่สาม** การใช้คำบ่งศาสนาช่วยสร้างความใกล้ชิดระหว่างชาวโรฮิงญากับกลุ่มสิทธิมนุษยชนที่เป็นผู้ผลิตตัวบทที่นำมาศึกษาในวิทยานิพนธ์นี้ เนื่องจากกลุ่มดังกล่าวเป็นชาวมุสลิมซึ่งตามวิถีปฏิบัติของศาสนาจะเน้นว่าผู้ที่นับถือศาสนาเดียวกัน เป็นเหมือนร่างกายเดียวกัน หรือเป็นเหมือนญาติพี่น้องกัน หากมีชาวมุสลิมที่เดือดร้อน ไม่ควรวางเฉย นอกจากนี้ด้วยเหตุผลดังกล่าวตัวบทของกลุ่มสิทธิมนุษยชนจึงปรากฏการใช้คำบ่งความสัมพันธ์ (relational identification) เช่น พี่น้องมุสลิมโรฮิงญา ฯลฯ

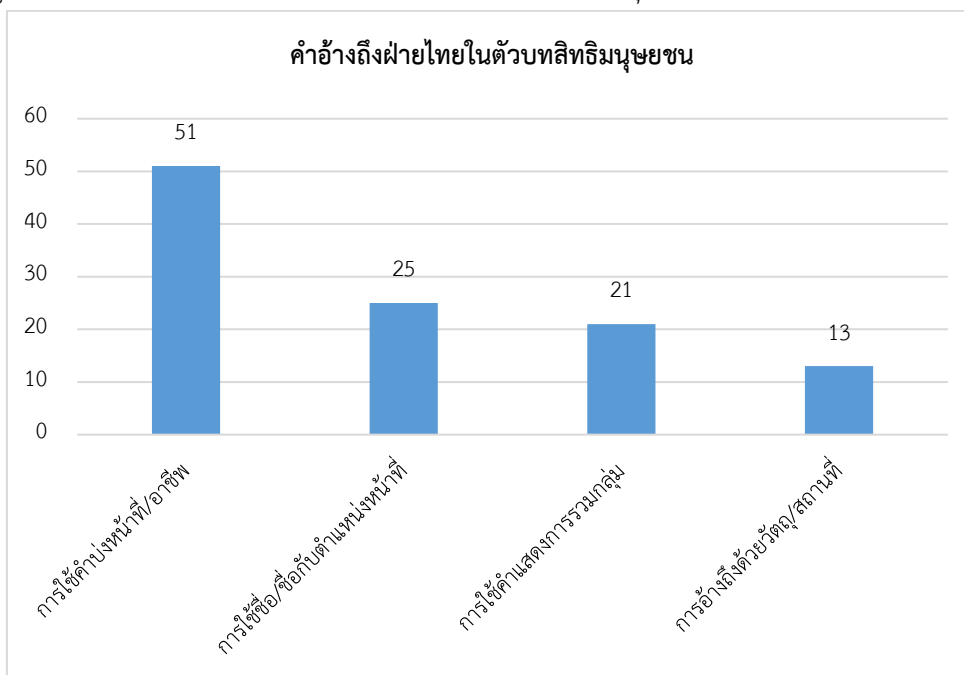
นอกจากนี้ผู้วิจัยพบว่าตัวบทของกลุ่มสิทธิมนุษยชนจะเลือกใช้คำศัพท์ประเมินค่าว่าผิดกฎหมาย ฯลฯ **น้อยที่สุด** ตรงกันข้ามกับตัวบทของรัฐบาลไทยที่จะเลือกใช้คำศัพท์กลุ่มนี้**มากที่สุด** เมื่ออ้างถึงชาวโรฮิงญา ด้วยเหตุนี้จึงกล่าวได้ว่าสื่อของกลุ่มสิทธิมนุษยชน**ลดทอนภาพด้านลบ**ของโรฮิงญา และ**เน้นภาพด้านบวก** ผ่านการเลือกใช้คำบ่งความสัมพันธ์ คำบ่งศาสนา การประเมินค่าเชิงนำเสนอ ฯลฯ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

4.2.2 การใช้คำศัพท์เพื่ออ้างถึงฝ่ายไทยในตัวบทของกลุ่มสิทธิมนุษยชน

ผู้วิจัยพบว่าในตัวบทของกลุ่มสิทธิมนุษยชนปรากฏคำอ้างถึงฝ่ายไทย 110 ครั้ง ซึ่งเป็นปริมาณที่**น้อยกว่า**ชาวโรฮิงญาที่ปรากฏ 246 ครั้ง จากความแตกต่างเชิงปริมาณนี้อาจจะกล่าวได้ว่ากลุ่มสิทธิมนุษยชนเน้นการนำเสนอบทบาทของชาวโรฮิงญามากกว่าฝ่ายไทย ทั้งนี้คำอ้างถึงฝ่ายไทยสามารถจำแนกออกเป็น 4 ประเภท ดังแผนภูมิต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 4 แสดงประเภทและปริมาณคำอ้างถึงฝ่ายไทยในตัวบทสิทธิมนุษยชน

ประเภทของคำอ้างถึงที่ใช้กล่าวถึงฝ่ายไทยประกอบด้วย 1) การใช้คำศัพท์บ่งหน้าที่/อาชีวะ พบมากที่สุด 2) การใช้ชื่อ/ชื่อประกอบกับตำแหน่งหน้าที่ 3) การใช้คำแสดงการรวมกลุ่ม และ 4) การอ้างถึงด้วยวัตถุ/สถานที่ ทั้งนี้หากพิจารณาคำอ้างถึงจะเห็นว่า สื่อของกลุ่มสิทธิมนุษยชน **ไม่เน้น** การนำเสนอภาพด้านลบของฝ่ายไทย คำถามที่ตามมาคือ หากกลุ่มสิทธิมนุษยชนไม่เห็นว่าฝ่ายไทยเป็นคู่ตรงข้ามของชาวโรฮิงญา กลุ่มใดที่อยู่ในฝ่ายตรงข้ามนั้น ผู้วิจัยพบว่ากลุ่มสิทธิมนุษยชนจะจัดพม่า และขบวนการค้ำมนุษย์ในฐานะข้าตรงข้ามของโรฮิงญา ทั้งนี้จะเห็นได้จากผลการวิเคราะห์ชนิดของกระบวนการซึ่งขบวนการค้ำมนุษย์และพม่าจะปรากฏร่วมกับคำกริยาเกี่ยวกับการกระทำ (เชิงลบ) และชาวโรฮิงญาเป็นเป้าของการกระทำซึ่งผู้วิจัยจะอธิบายให้เห็นในบทถัดไป

4.2.2.1 การใช้คำบ่งหน้าชื่อ/อาชีวะ คือ การเลือกใช้คำที่บ่งบอกตำแหน่งหน้าที่เกี่ยวกับการทำงานหรืออาชีพอ้างถึงฝ่ายไทย จากการวิเคราะห์พบว่ามักเป็นหน้าที่เกี่ยวข้องกับการบริหารประเทศ เช่น *นายกรัฐมนตรี* หรือผู้มีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของประเทศ รวมถึงหน้าที่ด้านความมั่นคง เช่น *ทหาร ตำรวจ ฯลฯ* บทบาทหน้าที่เหล่านี้ชี้ให้เห็นว่าประเด็นของชาวโรฮิงญาเป็นเรื่องเกี่ยวกับความมั่นคงและกระบวนการตามกฎหมาย ทั้งยังชี้ให้เห็นความชอบธรรมของฝ่ายไทยที่ดำเนินการตามบทบาทหน้าที่ จากการวิเคราะห์พบทั้งสิ้น 51/110 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 46.36 ตัวอย่างเช่น

ตารางที่ 23 แสดงการใช้คำบ่งหน้าที่/อาชีพในตัวอย่างวลีทหิมนุษยชน

คำ/กลุ่มคำระบุตัวตนด้วยหน้าที่/อาชีพ	ลักษณะเด่น/ภาพตัวแทน
นายกรัฐมนตรี นายกฯ ผู้ว่าราชการจังหวัดประจวบฯ ตำรวจตรวจคนเข้าเมือง ตำรวจตระเวนชายแดน พนักงานสอบสวน เจ้าหน้าที่ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ทหาร ตำรวจ อัยการสูงสุด ผบ.ทบ.ฯลฯ	ปรากฏใช้ มากที่สุด เมื่ออ้างถึงฝ่าย ไทย สื่อภาพตัวแทนฝ่ายไทยดำเนินการ ตามกฎหมาย/หน้าที่

ตัวอย่าง (46) ผบ.ทบ. ย้านานาชาติควรร่วมมือแก้ปัญหาโรฮิงญา (ศมร. 21 พ.ค. 58)

ตัวอย่าง (47) ผบ.สส. ยืนยันการที่รัฐบาลไทยตั้งศูนย์ช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมชาวโรฮิงญา นี้ไม่
เกี่ยวข้องกับคำขอของสหรัฐฯ (ศมร. 26 พ.ค. 58)

ตัวอย่าง (48) เจ้าหน้าที่ตำรวจ ที่ดำเนินการสอบสวนเลยต้องหาชาวมุสลิมโรฮิงญาที่สามารถแปล
จากภาษาพม่าเป็นภาษาเบงกาลี จากกลุ่มชาวโรฮิงญาที่ถูกขังอยู่มาช่วยแปลอีกที
(ศมร. 18 พ.ค. 58)

จากส่วนที่ขีดเส้นใต้ในกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ “ผบ.ทบ.” ซึ่งเป็นคำย่อของ “ผู้บัญชาการทหารบก” “ผบ.สส.” ซึ่งเป็นคำย่อของ “ผู้บัญชาการทหารสูงสุด” และ “เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ดำเนินการสอบสวน” เป็นการเลือกใช้คำศัพท์ระบุตัวตนด้วยหน้าที่/อาชีพมาเรียกผู้มีบทบาทของฝ่ายไทย สื่อให้เห็นว่าการดำเนินการของรัฐบาลไทยเป็นการทำตามหน้าที่

4.2.2.2 การใช้ชื่อ/ชื่อประกอบกับตำแหน่งหน้าที่ คือ การนำชื่อจริงหรือชื่อประกอบกับตำแหน่งหน้าที่มาเรียกแทนผู้มีบทบาทฝ่ายไทย โดยทั่วไปมักเป็นชื่อและตำแหน่งของบุคคลที่เกี่ยวข้องหรือมีอำนาจตัดสินใจในการดำเนินการ การพูด หรือเสนอความคิด เช่น การใช้ชื่อประกอบตำแหน่งด้านความมั่นคง จากการวิเคราะห์พบทั้งสิ้น 25/110 คิดเป็นร้อยละ 22.73 ตัวอย่างเช่น

ตารางที่ 24 แสดงการอ้างถึงด้วยชื่อ/ชื่อประกอบกับตำแหน่งหน้าที่ในตัวบทสิทธิมนุษยชน

การใช้ชื่อ/ชื่อประกอบกับตำแหน่งหน้าที่	ลักษณะเด่น/ภาพตัวแทน
นายสีหศักดิ์ พวงเกตุแก้ว ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ พันตำรวจเอกสุริยะ ประพายสาธก รองผู้บังคับการ ตม.3 นายกฤษฏา บุญราช ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา พล.อ.อุดมเดช สีตบุตร ผู้บัญชาการทหารบก พล.ต.ต.ปวีณ พงศ์สิรินทร์ ผู้นำการสืบสวนคดีค้ำมนุษย์ฯ พ.ต.ต.จตุพร อรุณฤกษ์ถวิล พนักงานสอบสวนคดีพิเศษศูนย์ ต่อต้านการค้ำมนุษย์ กรมสอบสวนคดีพิเศษ (ดีเอสไอ) ฯลฯ	สื่อสิทธิมนุษยชนเลือกใช้คำ อ้างถึงกลุ่มนี้ มากเป็นลำดับที่ 2 เมื่อกล่าวถึงฝ่ายไทย สื่อภาพตัวแทนไทยดำเนินการ ตามกฎหมาย/หน้าที่

ตัวอย่าง (49) พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี กล่าวในที่ประชุมรัฐสภา ยืนยัน ดูแล
ชาวโรฮิงญา ตามหลักมนุษยธรรม (ศมร. 22 พ.ค. 58)

จากตัวอย่าง “พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี” เป็นการใช้อ้างถึง
ประเภทชื่อประกอบกับตำแหน่ง สื่อให้เห็นว่าผู้ที่ถูกอ้างถึงกระทำการในประโยชน์ในฐานะที่ดำรง
ตำแหน่งหน้าที่ดังกล่าว ด้วยเหตุนี้กล่าวได้ว่า ฝ่ายไทยดำเนินการตามกฎหมาย

ตัวอย่าง (50) พลเอก สุจินต์ ไชยชุมศักดิ์ รองผู้ว่าราชการศูนย์ประสานการปฏิบัติหมายเลข 2 กอ.
รมน.ผเย เผยดูแลโรฮิงญา 779 คน มาหลายปีแล้ว จ่ายค่าอาหารวันละ 75 บาท
โดยยังไม่สามารถที่จะส่งต่อไปยังประเทศที่ 3 ได้เนื่องจากไม่มีใครรับ (ศมร. 26
พ.ค. 58)

จากตัวอย่าง “พลเอก สุจินต์ ไชยชุมศักดิ์ รองผู้ว่าราชการศูนย์ประสานการปฏิบัติ
หมายเลข 2 กอ.รมน.ผเย” เป็นการใช้อ้างถึงชื่อประกอบกับตำแหน่งหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับกองอำนาจการ
รักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน) คำอ้างถึงนี้จึงสื่อให้เห็นว่าประเด็นชาวโรฮิงญาที่
อพยพเข้ามาในประเทศไทยเป็นปัญหาเกี่ยวข้องกับความมั่นคงของไทย

4.2.2.3 การใช้คำศัพท์แสดงการรวมกลุ่ม คือ การใช้คำที่สื่อความหมายให้เห็น
กลุ่มของคนโดยอาจจะระบุผ่านการใช้สรรพนาม เช่น คนกลุ่มนี้ หรือการระบุความเป็นเจ้าของ เช่น
กองทัพของไทย ฯลฯ จากการวิเคราะห์พบทั้งสิ้น 21/110 คิดเป็นร้อยละ 19.10 ตัวอย่างเช่น

ตารางที่ 25 แสดงการใช้คำศัพท์แสดงการรวมกลุ่มในตัวบทสิทธิมนุษยชน

คำ/กลุ่มคำแสดงการรวมกลุ่ม	ลักษณะเด่น/ภาพตัวแทน
ไทย	รัฐบาลไทย
ทางการไทย	เจ้าหน้าที่รัฐไทย
รัฐไทย	กองทัพไทย ฯลฯ

ตัวอย่าง (51) เมื่อปี 2009 รัฐบาลไทยถูกวิพากษ์วิจารณ์อย่างหนักต่อนโยบายการผลักดันผู้อพยพกลับทะเล (สมร. 24 ม.ค. 56)

จากตัวอย่างส่วนที่ขีดเส้นใต้ “รัฐบาลไทย” เป็นคำอ้างถึงฝ่ายไทยประเภทคำแสดงการรวมกลุ่ม คำศัพท์ข้างต้นนี้สื่อให้เห็นว่ามีกลุ่มที่เป็นรัฐบาลไทยหรือฝ่ายไทย ทั้งนี้สื่อของกลุ่มสิทธิมนุษยชนใช้คำศัพท์กลุ่มนี้ไม่มากนัก

4.2.2.4 การอ้างถึงด้วยวัตถุ/สถานที่ คือ การนำคำนามที่เป็นสิ่งไม่มีชีวิตประเภทวัตถุ/สถานที่ เช่น ชื่อสถานที่ องค์กร ฯลฯ มาเป็นคำเรียกแทนฝ่ายไทย ทั้งนี้คำศัพท์ที่ใช้จะเกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับบทบาทหน้าที่การทำงานของผู้ที่ถูกอ้างถึง จากการวิเคราะห์พบ 13/110 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 11.82 ตัวอย่างเช่น

ตารางที่ 26 แสดงการอ้างถึงด้วยวัตถุ/สถานที่ในตัวบทสิทธิมนุษยชน

วัตถุ/สถานที่	ลักษณะเด่น/ภาพตัวแทน
กอ.รมน. ดีเอสไอ	ปรากฏไม่มากนัก
ตม.พังงา ศาล	สื่อภาพตัวแทนไทยดำเนินการตาม
ศาลจังหวัดนาทวี	กฎหมาย/หน้าที่
ด่านตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดสงขลา	
สนง.ตรวจคนเข้าเมือง จ.สตูล ฯลฯ	

ตัวอย่าง (52) ตม.พังงาได้ย้ายพี่น้องโรฮิงญาจำนวน 60 ชีวิต ไปยังตม.มุกดาหาร เพื่อลดความแออัดในห้วงกัก (สมร.17 ก.พ. 56)

จากตัวอย่าง “ตม.พังงา” หรือ สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง จังหวัดพังงา เป็นการอ้างถึงด้วยสถานที่ หากพิจารณาจะเห็นว่าเป็นชื่อหน่วยงานที่ทำหน้าที่ตรวจตราบุคคลที่เข้าออก

ภายในประเทศ ทั้งยังเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคง สื่อให้เห็นว่าฝ่ายไทยการดำเนินการตามระเบียบของกฎหมาย

สรุปคำอ้างถึงฝ่ายไทยในตัวของกลุ่มสิทธิมนุษยชน

ตารางที่ 27 สรุปประเภทและปริมาณคำอ้างถึงฝ่ายไทยในตัวของกลุ่มสิทธิมนุษยชน

ประเภทคำอ้างถึง	ตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ	หน้าที่ของกลวิธี
1) การใช้คำบ่ง หน้าที่/อาชีพ	นายกฯ ผบ.ทบ. ผู้ว่าราชการ จังหวัดประจวบฯ	51	46.36	นำเสนอภาพตัวแทนฝ่าย ไทยทำตามกฎหมาย/หน้าที่ สื่อกลุ่มสิทธิมนุษยชนใช้ คำศัพท์ประเภทนี้มากที่สุด เมื่อกล่าวถึงฝ่ายไทย
2) การใช้ชื่อ/ชื่อ ประกอบกับ ตำแหน่งหน้าที่	พล.อ.อุดมเดช สีตบุตร ผู้บัญชาการทหารบก พล.ต.ต.ปวีณ พงศ์สิรินทร์ ผู้นำ การสืบสวนคดีค้ำมนุษย์โรฮิงญา	25	22.73	นำเสนอภาพตัวแทนฝ่าย ไทยทำตามกฎหมาย/หน้าที่
3) การใช้คำแสดง การรวมกลุ่ม	รัฐบาลไทย ทหารไทย เจ้า หาที่รัฐไทย รัฐไทย	21	19.09	ทำให้เกิดการแบ่งขั้วระหว่าง ฝ่ายไทย และฝ่ายโรฮิงญา
4) การอ้างถึงด้วย วัตถุ/สถานที่	กอ.รมน. ดีเอสไอ ตม. พังงา	13	11.82	นำเสนอภาพตัวแทนฝ่าย ไทยทำตามกฎหมาย/หน้าที่
รวม		110	100	

จากตารางสรุปภาพรวมจะเห็นว่าสื่อของกลุ่มสิทธิมนุษยชนนำเสนอภาพตัวแทนฝ่ายไทยเป็นผู้ทำตามกฎหมาย/หน้าที่มากที่สุด ภาพตัวแทนดังกล่าวสื่อผ่านการใช้คำศัพท์บ่งหน้าที่/อาชีพ การใช้ชื่อ/ชื่อประกอบกับตำแหน่งหน้าที่ และการใช้วัตถุ/สถานที่แทนบุคคล แม้ภาพตัวแทนที่ปรากฏจะเป็นภาพด้านบวกของรัฐบาลไทย แต่หากพิจารณาจะเห็นว่าสื่อออนไลน์ของกลุ่มสิทธิมนุษยชนอ้างถึงรัฐบาลไทยน้อยเมื่อเทียบกับชาวโรฮิงญา สะท้อนให้เห็นว่าไม่เน้นการนำเสนอบทบาทของฝ่ายไทย ทั้งนี้ผู้วิจัยพบว่าสื่อกลุ่มนี้จะเน้นการนำเสนอฝ่ายพม่าและขบวนการค้ำมนุษย์ในเชิงลบดังจะเห็นได้จากการวิเคราะห์ชนิดของกระบวนการซึ่งผู้วิจัยจะนำเสนอในบทถัดไป

จากการวิเคราะห์การใช้คำอ้างอิงฝ่ายโรฮิงญาและฝ่ายไทยในต้วบทสิทธิมนุษยชน สามารถสรุปลักษณะที่สำคัญ ได้ดังนี้

ประการแรก ต้วบทสิทธิมนุษยชนเน้นการใช้คำอ้างอิงโรฮิงญาเพื่อนำเสนอว่า คนกลุ่มนี้เป็นกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งที่นับถือศาสนาอิสลาม และเป็นเหมือนเครื่องมือ ที่เป็นเช่นนี้เกิดจากการที่ผู้ผลิตต้วบทเป็นชาวมุสลิม การที่เน้นให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่นับถือศาสนาเดียวกันจึงก่อให้เกิดมุมมองต่อคนกลุ่มนี้ว่าเป็นเพื่อนร่วมศาสนา และต้องให้การช่วยเหลือเพื่อแสดงศรัทธาต่อพระเจ้า ดังนั้นหากพิจารณาจากบริบทอาจจะกล่าวได้ว่าคำอ้างอิงเหล่านี้จัดเป็นการนำเสนอชาวโรฮิงญาในเชิงบวก แม้จะมีการใช้คำอ้างอิงที่นำเสนอภาพโรฮิงญาในเชิงลบ เช่น ใช้คำประณามค่าบ่งการทำผิดกฎหมาย แต่พบว่า**ปรากฏน้อยที่สุด**จากทั้งหมด ตรงกันข้ามกับต้วบทรัฐบาลที่เลือกใช้คำศัพท์ประเภทนี้มากที่สุด อาจจะกล่าวได้ว่าสื่อกลุ่มสิทธิมนุษยชนลดทอนการนำเสนอภาพด้านลบของโรฮิงญา และหลีกเลี่ยงที่จะกล่าวถึงชาวโรฮิงญาในฐานะผู้ลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย

ประการที่สอง คำอ้างอิงฝ่ายไทยมีลักษณะคล้ายคลึงกับต้วบทรัฐบาล เช่น การใช้คำบ่งหน้าที/อาชีพ การใช้ชื่อ/ชื่อประกอบกับตำแหน่งหน้าที่ การอ้างอิงด้วยวัตถุ/สถานที่ และการใช้คำแสดงการรวมกลุ่ม ประเภทของคำอ้างอิงที่ปรากฏโดยรวมนำเสนอภาพต้วแทนของฝ่ายไทยเชิงบวก ในฐานะที่ทำตามหน้าที่/กฎหมาย อย่างไรก็ตามในแง่ของปริมาณผู้วิจัยพบว่าต้วบทกลุ่มสิทธิมนุษยชนปรากฏคำอ้างอิงฝ่ายไทยน้อยกว่าโรฮิงญาเท่าตัว อาจจะกล่าวได้ว่าสื่อกลุ่มสิทธิมนุษยชนเน้นบทบาทของฝ่ายไทยน้อยกว่าโรฮิงญา ในลำดับถัดไปผู้วิจัยจะกล่าวถึงคำอ้างอิงโรฮิงญาและไทยในต้วบทหนังสือพิมพ์

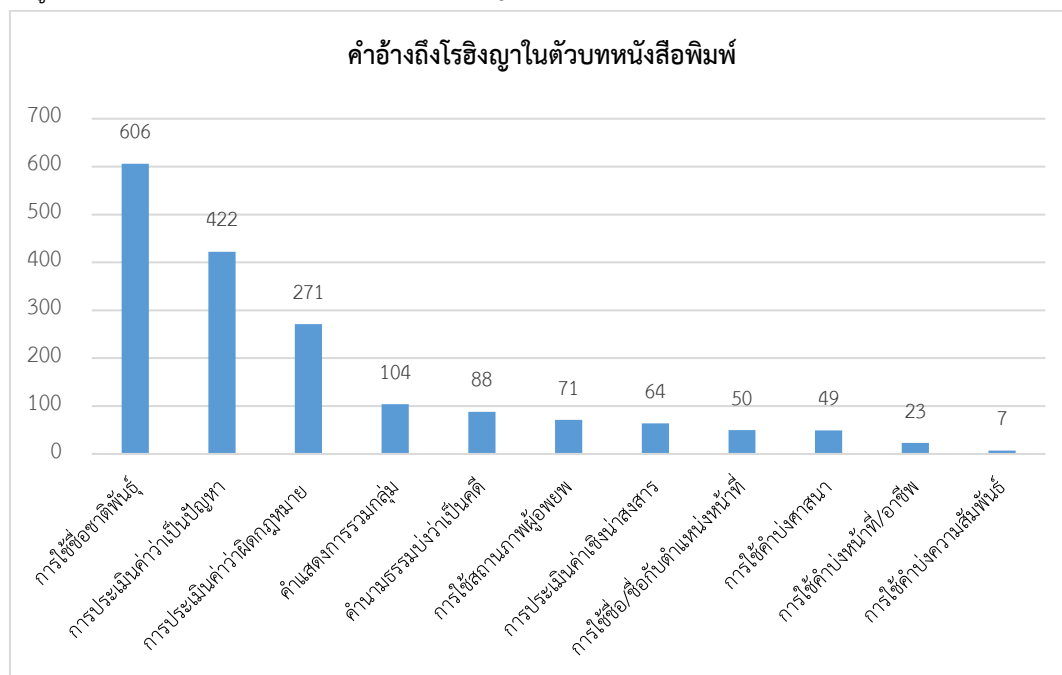
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

4.3 การใช้คำเพื่ออ้างอิงในต้วบทหนังสือพิมพ์

4.3.1 การใช้คำอ้างอิงโรฮิงญาในต้วบทหนังสือพิมพ์

จากการวิเคราะห์พบว่าคำอ้างอิงชาวโรฮิงญาในหนังสือพิมพ์มีทั้งหมด 1,755 ครั้ง จากจำนวนทั้งหมดนี้สามารถจำแนกเป็นประเภทย่อยได้ดังแผนภูมิต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 5 แสดงประเภทและจำนวนคำอ้างอิงโรฮิงญาในตัวอย่างหนังสือพิมพ์

จากแผนภูมิจะเห็นว่าหนังสือพิมพ์ใช้คำอ้างอิงโรฮิงญาทั้งหมด 1,755 ครั้ง จากจำนวนทั้งหมดนี้สามารถจำแนกออกเป็นประเภทคำอ้างอิง 11 ประเภทย่อย ได้แก่ 1) การใช้ชื่อชาติพันธุ์ เป็นชนิดที่**พบใช้มากที่สุด** 2) การประเมินค่าว่าเป็นปัญหา 3) การประเมินค่าว่าผิดกฎหมาย 4) คำแสดงการรวมกลุ่ม 5) คำนามธรรมบ่งว่าเป็นคดี 6) การใช้สถานภาพผู้อพยพ 7) การประเมินค่าเชิงนำเสนอ 8) การใช้ชื่อ/ชื่อประกอบกับตำแหน่งหน้าที่ 9) การใช้คำบ่งศาสนา 10) การใช้คำบ่งหน้าที่/อาชีพ และ 11) การใช้คำบ่งความสัมพันธ์

ภาพรวมการใช้คำอ้างอิงโรฮิงญาในตัวอย่างหนังสือพิมพ์มีลักษณะสำคัญดังต่อไปนี้

ประการแรก ประเภทที่พบมาก 3 ลำดับแรก คือ การใช้ชื่อชาติพันธุ์ สื่อภาพตัวแทนโรฮิงญาเป็นกลุ่มคนที่แตกต่างจากคนไทย ตามด้วยการประเมินว่าเป็นปัญหา สื่อภาพตัวแทนโรฮิงญาเป็นปัญหา และการประเมินค่าว่าผิดกฎหมาย สื่อภาพตัวแทนโรฮิงญาเป็นผู้ลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย จะเห็นว่าประเภทของคำอ้างอิงที่พบมาก 3 ลำดับแรกทำหน้าที่เน้นการนำเสนอภาพตัวแทนด้านลบของโรฮิงญาในฐานะที่เป็นคนอื่น เป็นปัญหา เป็นผู้ทำผิดกฎหมาย

ประการที่สอง แม้จะมีคำอ้างอิงที่เสนอภาพตัวแทนด้านที่นำเสนอของโรฮิงญา เช่น การใช้คำประเมินค่าเชิงนำเสนอ การใช้คำนามธรรมที่บ่งการเป็นคดีค้ำมนุษย์ ซึ่งสื่อภาพตัวแทน

โรฮิงญาเป็นผู้ลี้ภัย เป็นเหยื่อขบวนการค้ามนุษย์ แต่พบว่าปรากฏใช้น้อยซึ่งส่งผลให้ภาพด้านที่น่าสงสารถูกนำเสนอน้อยไปด้วย

ประการที่สาม การใช้คำบ่งความสัมพันธ์ เช่น พี่น้องชาวโรฮิงญา ไม่พบใช้ในตัวบทรัฐบาล ในขณะที่ตัวบทสิทธิมนุษยชนปรากฏใช้เป็นจำนวนมาก ส่วนตัวบทหนังสือพิมพ์ **พบน้อยมาก** ไม่ถึงร้อยละ 1 จากลักษณะดังกล่าวอาจจะพอสรุปได้ว่า คำอ้างถึงโรฮิงญาในตัวบทหนังสือพิมพ์มีแนวโน้มไปในทิศทางที่ใกล้เคียงกับตัวบทของรัฐบาลไทย มากกว่าตัวบทสิทธิมนุษยชน

ลำดับต่อไปผู้วิจัยจะอธิบายรายละเอียดคำอ้างถึงโรฮิงญาในตัวบทหนังสือพิมพ์จากกลุ่มที่พบมากไปน้อย ดังต่อไปนี้

4.3.1.1 การใช้ชื่อชาติพันธุ์ คือ การใช้ชื่อชาติพันธุ์ซึ่งเป็นสถานภาพทางสังคม เช่น โรฮิงญา ชาวโรฮิงญา ชนกลุ่มน้อยโรฮิงญา ชนกลุ่มน้อยชาวโรฮิงญาในรัฐยะไข่ ชาวพม่าเชื้อสายโรฮิงญา ฯลฯ มาใช้เป็นคำเรียกแทนบุคคล คำศัพท์กลุ่มนี้ชี้ให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาเป็นกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อย แตกต่างจากคนไทย จากการวิเคราะห์พบว่าหนังสือพิมพ์เลือกใช้คำประเภทนี้ **มากที่สุด** เมื่อกล่าวถึงชาวโรฮิงญา สะท้อนให้เห็นว่าหนังสือพิมพ์กล่าวถึงโรฮิงญาแบบเหมารวม มีทั้งสิ้น 606/1,755 คิดเป็นร้อยละ 34.53 ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (53) ชาวโรฮิงญาประท้วงอดข้าว เรียกร้อง ตม.ประจวบฯปรับปรุงคุณภาพและเพิ่มปริมาณอาหาร (ไทยรัฐ 25 ม.ค. 56)

จากตัวอย่างการใช้คำว่า “ชาวโรฮิงญา” เป็นการเรียกชื่อชาติพันธุ์มาอ้างถึงกลุ่มคน คำศัพท์ดังกล่าวนี้ทำให้เห็นว่ามีชาวโรฮิงญาซึ่งเป็นชนกลุ่มหนึ่งที่ไม่ใช่คนไทย และนอกจากนี้ในตัวอย่างนี้คำว่าชาวโรฮิงญายังปรากฏกับคำกริยา “ประท้วง” “เรียกร้อง” ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดภาพเหมารวมในเชิงลบของกลุ่มชาติพันธุ์นี้ได้

ตัวอย่าง (54) พบชนกลุ่มน้อยโรฮิงญาเรือลอยลำหน้าเกาะบอนภูเก็จ (เดลินิวส์ 1 ม.ค. 56)

จากตัวอย่าง “ชนกลุ่มน้อยโรฮิงญา” เป็นคำเรียกชาติพันธุ์ที่ใช้อ้างถึงชาวโรฮิงญาสื่อให้เห็นว่ามีกลุ่มชาติพันธุ์โรฮิงญา และคนกลุ่มนี้เป็นชนกลุ่มน้อย

4.3.1.2 การประเมินค่าว่าเป็นปัญหา คือ การระบุถึงชาวโรฮิงญาในฐานะที่เป็น “ปัญหา” ซึ่งเป็นการกล่าวถึงด้วยคุณลักษณะเชิงลบ กลวิธีนี้จึงนำเสนอภาพตัวแทน “ชาวโรฮิงญา เป็นปัญหา” จากการวิเคราะห์พบว่า **ปรากฏใช้มากเป็นลำดับที่ 2** พบทั้งสิ้น 422/1755 ครั้ง คิดเป็น ร้อยละ 24.05 ตัวอย่างเช่น

ตารางที่ 28 แสดงคำศัพท์ประเมินค่าว่าเป็นปัญหาในฉบับหนังสือพิมพ์

ตัวอย่างคำประเมินค่าว่าเป็นปัญหา	ลักษณะเด่น/ภาพตัวแทน
วิกฤต ปัญหาโรฮิงญา ปัญหาเรื่องโรฮิงญาปัญหาผู้ลี้ภัยเข้าเมือง ปัญหาการอพยพของชาวโรฮิงญา ปัญหาลี้ภัยเข้าประเทศไทยของชาวโรฮิงญา ปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมืองทางทะเล ปัญหาการค้ามนุษย์โรฮิงญา ปัญหาลี้ภัยเข้าประเทศไทยของชาวโรฮิงญา ฯลฯ	หนังสือพิมพ์เลือกใช้คำศัพท์กลุ่มนี้เป็น ลำดับที่ 2 เมื่อกกล่าวถึงชาวโรฮิงญา สื่อภาพตัวแทนชาวโรฮิงญาเป็นปัญหา

ตัวอย่าง (55) ผบ.ตร.ลงพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เผยปัญหาโรฮิงญา สั่งดำเนินการตามหลัก สิทธิมนุษยชน (มติชน 22 ม.ค. 56)

จากตัวอย่าง “ปัญหาโรฮิงญา” เป็นศัพท์เชิงนามธรรมที่ใช้อ้างถึงชาวโรฮิงญา หากพิจารณาจะเห็นว่าคำศัพท์ที่ใช้นี้สื่อให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาเป็นปัญหา

ตัวอย่าง (56) ไทยเห็นด้วยกับข้อเสนอของทางการอินโดนีเซียที่ให้จัดเวทีหารือระดับรัฐมนตรีเพื่อ คลี่คลายปัญหาผู้อพยพชนกลุ่มน้อยชาวโรฮิงญาที่หลบหนีออกจากพม่า (คม ชัด ลึก 11 ก.พ. 52)

จากตัวอย่าง “ปัญหาผู้อพยพชนกลุ่มน้อยชาวโรฮิงญาที่หลบหนีออกจากพม่า” เป็น การใช้คำศัพท์ประเมินค่าเชิงลบด้วยการบ่งว่าเป็นปัญหาอ้างถึงชาวโรฮิงญา หากพิจารณากลุ่มคำ ดังกล่าวจะเห็นว่ามีการระบุชัดเจนว่า การอพยพของชนกลุ่มน้อยชาวโรฮิงญาเป็น “ปัญหา”

ตัวอย่าง (57) น.ส.ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ได้เรียก พล.ร.อ.สุรศักดิ์ หุ่นเรียงมย์ ผู้ บัญชาการทหารเรือ (ผบ.ทร.) เข้าหารือถึง ปัญหาการลักลอบเข้าประเทศไทยของ ชาวโรฮิงญา (เดลินิวส์ 15 ม.ค. 56)

จากตัวอย่างส่วนที่ขีดเส้นใต้ คือ “ปัญหาการลักลอบเข้าประเทศไทยของชาวโรฮิงญา” เป็นคำประเมินค่าเชิงลบที่ใช้อ้างถึงชาวโรฮิงญาเพื่อชี้ให้เห็นว่า การลักลอบเข้าเมืองของคนกลุ่มนี้เป็นปัญหาของประเทศไทย

4.3.1.3 การประเมินค่าว่าผิดกฎหมาย คือ การใช้นำคำศัพท์ในลักษณะตัดสั้น ความผิดทางกฎหมายมาอ้างถึงชาวโรฮิงญา เช่น ผู้ลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย ผู้หลบหนีเข้าเมือง แรงงานผิดกฎหมาย แรงงานเถื่อน ผู้ต้องหา ผู้ต้องกัก ฯลฯ สื่อภาพตัวแทน “โรฮิงญาเป็นผู้ทำผิดกฎหมาย/ลักลอบเข้าเมือง” จากการวิเคราะห์พบมากเป็นลำดับที่ 3 ปรากฏทั้งสิ้น 271/1755 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 15.44 ตัวอย่างเช่น

ตารางที่ 29 แสดงการใช้คำแสดงการประเมินค่าว่าผิดกฎหมายในตัวอย่างหนังสือพิมพ์

คำประเมินค่าว่าผิดกฎหมาย	ลักษณะเด่น/ภาพตัวแทน
ผู้ลักลอบเข้าเมือง	หนังสือพิมพ์เลือกใช้คำศัพท์ประเภทนี้มากเป็นลำดับที่ 3
ผู้ลักลอบหนีเข้าเมือง	เมื่อกล่าวถึงชาวโรฮิงญา
ผู้หลบหนีเข้าเมืองทางทะเล	นำเสนอภาพตัวแทนชาวโรฮิงญาเป็นผู้ทำผิดกฎหมาย (ลักลอบเข้าเมือง, แรงงานผิดกฎหมาย, ไม่อยู่ในความควบคุมตามของเจ้าหน้าที่ไทย)
ชาวโรฮิงญาที่หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย	ผู้หลบเข้าเมืองชาวโรฮิงญา
ผู้ต้องหา	ผู้ลักลอบเข้าเมืองชาวโรฮิงญา
ผู้ต้องกัก	ผู้หลบหนีเข้าเมืองผิดกฎหมาย
ผู้ต้องขังชาวโรฮิงญา	ชาวโรฮิงญาที่ลักลอบเข้ามาในประเทศไทย
แรงงานผิดกฎหมาย ฯลฯ	ชาวโรฮิงญาที่หลบหนีเข้ามาในประเทศไทย

ตัวอย่าง (58) ผบ.ทหารสูงสุดย้ำชัดเจนกองทัพไม่เคยทำทารุณกับผู้ลักลอบหลบหนีเข้าเมืองมุสลิมชาวพม่าหรือโรฮิงญา (ไทยรัฐ 19 ม.ค. 52)

จากตัวอย่าง “ผู้ลักลอบหลบหนีเข้าเมืองมุสลิมชาวพม่าหรือโรฮิงญา” ไม่ได้เป็นแค่เพียงคำอ้างถึงที่สื่อถึงความเป็นมุสลิมหรือชาติพันธุ์เท่านั้น แต่คำศัพท์ดังกล่าวนี้ยังได้ประเมินค่าชาวโรฮิงญาในฐานะผู้ลักลอบหลบหนีเข้าเมืองซึ่งเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย ด้วยเหตุนี้คำอ้างถึงดังกล่าวจึงสื่อภาพตัวแทนชาวโรฮิงญาเป็นผู้ลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย

ตัวอย่าง (59) พล.อ.ชนะศักดิ์กล่าวด้วยว่า ขณะนี้รัฐบาลได้อนุมัติให้กองทัพไทยปฏิบัติการกิจด้านมนุษยธรรมในการช่วยเหลือผู้โยกย้ายถิ่นฐานแบบไม่ปกติที่ยังลอยเรืออยู่ในทะเล (ข่าวสด 26 พ.ค. 58)

จากตัวอย่าง “ผู้โยกย้ายถิ่นฐานแบบไม่ปกติ” เป็นคำอ้างอิงโรอิงญา คำศัพท์ดังกล่าวนี้สื่อให้เห็นว่าการอพยพของชาวโรอิงญาเป็นสิ่งที่ผิดปกติ นอกจากนี้ยังแฝงให้เห็นว่าการอพยพย้ายถิ่นที่เกิดขึ้นอาจจะมีเบื้องหลังอื่นๆ

ตัวอย่าง (60) ในขณะที่ให้นายฮายี เปิดเผยข้อมูลกับผู้สื่อข่าวอยู่นั้น มีการสวดดุอาอ์ขอพรจากพระเจ้า ปรากฏว่าผู้อพยพแรงงานเถื่อนพากันร้องไห้ น้ำตานองหน้ากันทุกคน ประทับใจกับเจ้าหน้าที่ที่ได้ดูแลเป็นอย่างดี (ไทยรัฐ 10 ม.ค. 56)

จากตัวอย่าง “ผู้อพยพแรงงานเถื่อน” เป็นคำที่ใช้อ้างอิงชาวโรอิงญา หากพิจารณาจะเห็นว่าคำว่า “เถื่อน” ซึ่งมีความหมายว่า “ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย” เป็นคำที่ประเมินค่าให้เห็นว่าชาวโรอิงญาเป็นผู้อพยพ/แรงงานผิดกฎหมาย

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่า คำศัพท์ประเมินค่าเชิงลบยังสื่อผ่านการเลือกใช้คำที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการทางกฎหมายซึ่งช่วยระบุสถานภาพว่าอาจเป็นผู้กระทำผิด เช่น

ตัวอย่าง (61) ส่วนผู้ต้องหาชาวโรอิงญาทั้งหมด ถูกดำเนินคดีในข้อหาหลบหนีเข้ามาในราชอาณาจักรโดยผิดกฎหมาย (เดลินิวส์ 11 ม.ค. 58)

จากตัวอย่าง “ผู้ต้องหาชาวโรอิงญา” เป็นคำศัพท์ที่สื่อให้เห็นการประเมินค่าเชิงการทำผิดกฎหมาย ด้วยการนำคำศัพท์ “ผู้ต้องหา” มาประกอบกับคำชื่อชาติพันธุ์ “ชาวโรอิงญา” ด้วยเหตุนี้จึงกล่าวได้ว่าคำอ้างอิงนี้สื่อภาพตัวแทน ชาวโรอิงญาเป็นผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดกฎหมาย

4.3.1.4 การใช้คำแสดงการรวมกลุ่ม การใช้คำอ้างอิงกลุ่มนี้จะนำเสนอผ่านคำที่สื่อความหมายถึงการรวมกลุ่มทั้งที่เป็นคำนาม เช่น *กลุ่มชาวโรอิงญา คนกลุ่มนี้* ฯลฯ รวมถึงการใช้คำสรรพนาม เช่น *เขา พวกเขา* หน้าที่ของคำศัพท์ประเภทนี้จะทำให้เห็นการจำแนกคนออกเป็นกลุ่ม และใช้สื่อความเป็นพวกเขา พวกเขา ตัวอย่างเช่น

ตารางที่ 30 แสดงการใช้คำแสดงการรวมกลุ่มในตัวหนังสือพิมพ์

การใช้คำแสดงการรวมกลุ่ม	ลักษณะเด่น/ภาพตัวแทน
กลุ่มมุสลิมโรฮิงญา	สื่อให้เห็นการแบ่งกลุ่มชาวโรฮิงญาและฝ่ายไทย หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือเป็นการแบ่งขั้วพวกเรา พวกเขา
กลุ่มมุสลิมโรฮิงญาในรัฐยะไข่	
กลุ่มสิทธิมนุษยชนชาวโรฮิงญา	
มุสลิมโรฮิงญากลุ่มใหญ่	
คนกลุ่มนี้ พวกเขา เขา	

ตัวอย่าง (62) ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา กลุ่มมุสลิมโรฮิงญา ใช้ประเทศไทยเป็นทางผ่านเพื่อเดินทางไปยังประเทศที่สามแล้วไม่ต่ำกว่า 200,000 ราย (คม ชัด ลึก 17 ม.ค. 52)

จากตัวอย่าง “กลุ่มมุสลิมโรฮิงญา” เป็นคำแสดงการรวมกลุ่มที่ใช้อ้างถึงชาวโรฮิงญากลุ่มคำดังกล่าวนี้สื่อให้เห็นว่ามีกลุ่มคนที่เป็นชาวมุสลิมโรฮิงญา และนอกจากกลุ่มนี้ก็ยังมีกลุ่มอื่น ๆ ด้วยเหตุนี้การใช้คำข้างต้นจึงเป็นการแยกชาวโรฮิงญาออกจากกลุ่มอื่น ๆ

ตัวอย่าง (63) ชาวพุทธและกลุ่มมุสลิมโรฮิงญาในรัฐยะไข่ เกิดการปะทะกันอีก ทำให้มีผู้เสียชีวิต 3 คน มีบ้านเรือนถูกเผาหลายร้อยหลัง (ไทยรัฐ 24 ต.ค 55)

จากตัวอย่าง “กลุ่มมุสลิมโรฮิงญาในรัฐยะไข่” เป็นการอ้างถึงชาวโรฮิงญาด้วยการใช้คำแสดงการรวมกลุ่ม หากพิจารณาประโยคที่ยกมานี้จะเห็นว่าคำศัพท์ดังกล่าวสื่อให้เห็นการแบ่งแยกระหว่างชาวมุสลิมโรฮิงญาและชาวพุทธซึ่งทำให้การปะทะกันของทั้งสองกลุ่มเป็นเหมือนสงครามระหว่างศาสนา

ตัวอย่าง (64) พล.อ.อุดมเดช กล่าวว่า เมื่อเขาหลบหนีออกจากประเทศเราไปแล้ว ประกอบกับ พวกเขาก็ไม่ใช่คนไทยด้วย ตนไม่ทราบว่ามีจำนวนคนหลบหนีไปประเทศเพื่อนบ้านเท่าใด แต่ว่าตอนนี้เราสนใจว่าการแก้ไขปัญหาขบวนการค้ามนุษย์ในอดีตมีความถูกผิดอย่างไร ซึ่งจะต้องสืบให้ได้ (ไทยรัฐ 4 พ.ค. 58)

จากตัวอย่างเป็นคำกล่าวของฝ่ายไทย หากพิจารณาส่วนที่ขีดเส้นใต้ ได้แก่ “เขา” “พวกเขา” จะเห็นว่าเป็นคำสรรพนามที่ใช้อ้างถึงโรฮิงญา คำศัพท์ดังกล่าวนี้ทำให้เกิดการแบ่งแยกชาวโรฮิงญาออกจากไทย และสื่อให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาเป็นคนอื่น ในตัวอย่างยังปรากฏคำที่ใช้แทนฝ่ายไทยคือคำว่า “เรา” “ประเทศเรา” ซึ่งทำให้การแบ่งขั้วพวกเขาและพวกเราชัดเจนมากยิ่งขึ้น

4.3.1.5 การใช้คำนามธรรมบ่งว่าเป็นคดี คือ การอ้างถึงชาวโรฮิงญาด้วยคำนามธรรมที่สื่อว่าเป็นประเด็นเกี่ยวกับกฎหมาย เช่น คดีการค้ามนุษย์โรฮิงญา คดีฆ่าหมูโรฮิงญา คดีค้าโรฮิงญา ฯลฯ สื่อให้เห็นว่าคนกลุ่มนี้เป็นเหยื่อของขบวนการค้ามนุษย์ พบทั้งสิ้น 88/1,755 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 5.01 ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (65) ศาลสั่งโอนคดีโรฮิงญาไปแผนกคดีค้ามนุษย์-นัดพร้อม 10 พ.ย. นี้ (ไทยรัฐ 12 ต.ค. 58)

ตัวอย่าง (66) ดีเอสไอรับคดีค้ามนุษย์โรฮิงญาเป็นคดีพิเศษ (คม ชัด ลึก 19 ก.พ. 52)

ตัวอย่าง (67) ด้านพล.ต.อ.เอก กล่าวถึงความคืบหน้าคดีค้ามนุษย์ชาวโรฮิงญาในพื้นที่ จ.สงขลา (ข่าวสด 8 พ.ค.58)

จากกลุ่มตัวอย่างที่ยกมา ส่วนที่ขีดเส้นใต้ ได้แก่ “คดีโรฮิงญา” “คดีค้ามนุษย์โรฮิงญา” และ “คดีค้ามนุษย์ชาวโรฮิงญา” เป็นคำนามธรรมที่สื่อความเป็นคดีความ หากพิจารณา กลุ่มคำเหล่านี้จะเห็นว่า ชาวโรฮิงญาเป็นกลุ่มคนที่เป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ทั้งยังสื่อให้เห็นว่า รัฐบาลไทยดำเนินการตามกฎหมายกับขบวนการค้ามนุษย์

4.3.1.6 การใช้สถานภาพผู้อพยพ การจัดประเภทกลุ่มนี้เป็นการนำสถานภาพ “ผู้อพยพ” โดยไม่ระบุการประเมินค่าทั้งในเชิงบวกและลบมาใช้เรียกชาวโรฮิงญา รวมถึงการนำสถานภาพผู้อพยพประกอบเข้ากับคำเรียกเรียกชาติพันธุ์ เช่น ผู้อพยพโรฮิงญา ผู้อพยพชาวโรฮิงญา คำศัพท์กลุ่มนี้สื่อให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาเป็นผู้อพยพ จากการวิเคราะห์พบทั้งสิ้น 71/1755 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 4.05 ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (68) เฮลิคอปเตอร์ของทางการไทยโยนอาหารและน้ำลงในทะเลให้แก่ผู้อพยพ (ข่าวสด 15 พ.ค. 58)

ตัวอย่าง (69) "อภิสิทธิ์" ยันไทยไม่เคยละเมิดสิทธิมนุษยชนผู้อพยพโรฮิงญา(คม ชัด ลึก 31 ม.ค. 52)

ตัวอย่าง (70) กำลังพลกองเรือภาคที่ 3 ได้ลำเลียงชุดแพทย์ เครื่องมือแพทย์และเครื่องอุปโภคบริโภคต่างๆ เช่น น้ำดื่ม อาหารแห้ง ลงเรือหลวงอ่างทอง ซึ่งจอดทอดสมออยู่บริเวณเกาะตะพานน้อย ต.วิชิต อ.เมืองภูเก็ต เพื่อเตรียมออกปฏิบัติการกิจสนับสนุนให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกแก่ผู้อพยพชาวโรฮิงญาในพื้นที่ทะเลฝั่งอันดามัน (ไทยรัฐ 30 พ.ค. 58)

จากส่วนที่ขีดเส้นใต้ของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ “ผู้อพยพ” “ผู้อพยพโรฮิงญา” และ “ผู้อพยพชาวโรฮิงญา” เป็นการใช้อ้างอิงโรฮิงญาด้วยการระบุสถานภาพของคนกลุ่มนี้โดยชี้ให้เห็นว่าเป็นผู้อพยพ ผู้วิจัยพบว่าหนังสือพิมพ์มักเลือกคำศัพท์เชิงประเมินค่าด้านลบ เช่น ผู้อพยพผิดกฎหมายชาวโรฮิงญา มากกว่าการอ้างถึงด้วยสถานภาพเพียงอย่างเดียว

4.3.1.7 การประเมินค่าเชิงนำเสนอ คือ การใช้คำศัพท์ที่สื่อให้เห็นการตัดสินหรือสื่อความหมายว่าชาวโรฮิงญาเป็นผู้ถูกกระทำ เช่น ผู้ตกเป็นเหยื่อของขบวนการค้ามนุษย์ ผู้ลี้ภัย จากการวิเคราะห์พบว่ากลวิธีนี้ปรากฏน้อย พบทั้งสิ้น 64/1755 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 3.65 เช่น

ตารางที่ 31 แสดงคำประเมินค่าเชิงนำเสนอในตัวอย่างหนังสือพิมพ์

ประเมินค่าเชิงนำเสนอ		ลักษณะเด่น
เหยื่อค้ามนุษย์	เหยื่อขบวนการค้ามนุษย์	พบน้อย นำเสนอภาพตัวแทนโรฮิงญานำเสนอ
เหยื่อเขาแก้ว	ผู้เสียหายจากขบวนการค้ามนุษย์	
ผู้ลี้ภัย	ชาวโรฮิงญาที่ตกเป็นเหยื่อ	สื่อให้เห็นว่าหนังสือพิมพ์ไม่เน้นการนำเสนอด้านที่นำเสนอของโรฮิงญา
ผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญา	ขบวนการนำพา	
ผู้เสียหาย	ผู้ลี้ภัยชาวมุสลิมโรฮิงญาจากพม่า	

- ตัวอย่าง (71) จนท.นำเหยื่อค้ามนุษย์ ไปชี้ จุดพักแรม (คม ชัด ลึก 30 พ.ค. 58)
- ตัวอย่าง (72) รมว.พม.ลงพื้นที่ติดตามชีวิตเหยื่อขบวนการค้ามนุษย์ ในวันฮารีรายอ (มติชน 24 ก.ย.58)
- ตัวอย่าง (73) เหยื่อค้ามนุษย์ 'เขาแก้ว' ยืนยันชัด 17 ผู้ต้องหาร่วมเอี่ยว (ไทยรัฐ 11 มิ.ย. 58)

จากกลุ่มตัวอย่างที่ยกมาข้างต้น หากพิจารณาส่วนที่ขีดเส้นใต้ได้แก่ “เหยื่อค้ามนุษย์” “เหยื่อขบวนการค้ามนุษย์” และ “เหยื่อค้ามนุษย์ ‘เขาแก้ว’” เป็นคำศัพท์ที่ใช้อ้างอิงโรฮิงญาซึ่งมีความหมายสื่อการประเมินค่าในเชิงนำเสนอว่าคนกลุ่มนี้คือ “ผู้ตกเป็นเหยื่อของขบวนการค้ามนุษย์” กล่าวได้ว่าคำศัพท์กลุ่มนี้เป็นการนำเสนอภาพตัวแทนด้านที่นำเสนอของชาวโรฮิงญา และเป็นการกระทำของขบวนการค้ามนุษย์ไม่ใช่รัฐบาลไทย

นอกจากนี้ผู้วิจัยพบว่าบางครั้งสื่อหนังสือพิมพ์ยังใช้ส่วนขยายสื่อให้เห็นการประเมินค่าเชิงนำเสนอประกอบกับการประเมินค่าเชิงลบพร้อมกันตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (74) นายยงยุทธ ยุทธวงศ์ รองนายกรัฐมนตรีด้านสังคม กล่าวถึงกรณีการเยียวยาชาวโรฮิงญาซึ่งตกเป็นเหยื่อของขบวนการค้ามนุษย์ที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายว่า ตนได้มอบหมายให้ทางกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) ดูแลในเรื่องนี้ (เดลินิวส์ 7 พ.ค. 58)

จากตัวอย่างส่วนที่ขีดเส้นใต้เป็นคำอ้างถึงชาวโรฮิงญา หากพิจารณาจะเห็นว่าเป็นส่วนขยายสื่อให้เห็นความน่าสงสารคือ “ตกเป็นเหยื่อของขบวนการค้ามนุษย์” ประกอบกับการประเมินค่าเชิงลบ “ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย” จากตัวอย่างข้างต้นนี้สื่อให้เห็นว่า ชาวโรฮิงญา น่าสงสารเนื่องจากตกเป็นเหยื่อของขบวนการค้ามนุษย์ แต่อย่างไรก็ตามชาวโรฮิงญาจัดเป็นผู้ลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย

การประเมินค่าในเชิงน่าสงสารยังรวมถึงการใช้คำว่า “ผู้ลี้ภัย” เมื่ออ้างถึงชาวโรฮิงญา ผู้วิจัยมองว่าในกรณีที่สื่อเลือกใช้คำว่า “ผู้อพยพ” จะเป็นการจัดประเภทด้วยสถานภาพเนื่องจากคำศัพท์นี้ไม่สื่อความหมายในลักษณะประเมินค่าเชิงบวกหรือลบ แต่ในกรณีที่ใช้คำว่า “ผู้ลี้ภัย” จะจัดอยู่ในหมวดของการประเมินค่า เนื่องจาก คำว่า “ลี้ภัย” สื่อให้เห็นนัยความหมายว่าบุคคลนั้นประสบกับสภาวะที่ยากลำบากจนเป็นผลให้ต้องออกจากพื้นที่ เช่น

ตัวอย่าง (75) แอมเนสตี้ ออกแถลงการณ์ ผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาถูกทารุณจากเมียนมา ต้องมาเผชิญความทุกข์ยากกลางทะเล (ข่าวสด 21 ต.ค.58)

จากตัวอย่างคำว่า “ผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญา” เป็นคำศัพท์ประเมินค่าเชิงน่าสงสารที่ใช้อ้างถึงชาวโรฮิงญา สื่อให้เห็นว่าคนกลุ่มนี้เป็นผู้หนีภัยความรุนแรงจากภูมิลำเนาของตน จากการสังเกตผู้วิจัยพบว่าคำศัพท์กลุ่มนี้มักปรากฏในบริบทที่เกี่ยวข้องกับองค์กรด้านสิทธิมนุษยชน ในขณะที่การประเมินค่าเชิงลบในฐานะผู้ทำผิดกฎหมายมักปรากฏในบริบทที่เกี่ยวข้องกับรัฐบาลไทย

จากที่กล่าวไปจะเห็นว่าหนังสือพิมพ์เลือกใช้คำศัพท์ประเมินค่าเชิงลบมากกว่าการประเมินค่าเชิงน่าสงสารในปริมาณที่แตกต่างกัน ลักษณะดังกล่าวนี้ทำให้ภาพตัวแทนด้านลบ เช่น โรฮิงญาเป็นผู้ลักลอบเข้าเมือง โรฮิงญาเป็นปัญหา ปรากฏโดดเด่นกว่าภาพตัวแทนด้านที่น่าสงสาร

4.3.1.8 การใช้ชื่อ/ชื่อประกอบกับตำแหน่งหน้าที่ คือ การใช้คำนามที่เป็นชื่อของบุคคล อาจจะประกอบกับตำแหน่งหน้าที่หรือไม่ก็ได้ จากการวิเคราะห์พบว่าหนังสือพิมพ์จะใช้เมื่อกล่าวถึงชาวโรฮิงญาที่มีบทบาทเป็นผู้นำของกลุ่ม และอีกกลุ่มหนึ่งจะเป็นชาวโรฮิงญาที่เป็นผู้เล่าเรื่อง

การอพยพ กลวิธีนี้สะท้อนให้เห็นการไม่กล่าวถึงในลักษณะแบบเหมารวม อย่างไรก็ตามเป็นประเภทของคำอ้างถึงที่ปรากฏน้อยไม่ถึงร้อยละ 3 ตัวอย่างเช่น

ตารางที่ 32 แสดงการใช้ชื่อ/ชื่อประกอบกับตำแหน่งหน้าที่ในตัวบทหนังสือพิมพ์

การใช้ชื่อ/ชื่อประกอบกับตำแหน่งหน้าที่	ลักษณะเด่น/ภาพตัวแทน
นายมุฮัมมัด อายุ 45 ปี นายหม่อง จอนู ประธานสมาคมโรฮิงญาแห่งประเทศไทย	เป็นการอ้างถึงแบบปัจเจก ไม่เป็นการเหมารวม
นายอาฮามเมตบิน มีสฮัสซัน อายุ 41 ปี ชาวโรฮิงญาผู้ต้องหาตามหมายจับข้อหาหลักทรัพย์	พบปริมาณน้อยมาก มักระบุชื่อเมื่อชาวโรฮิงญาเป็น ผู้นำที่ทำหน้าที่เรียกร้อง หรือ เป็นผู้ต้องหาตามกระบวนการ กฎหมายของฝ่ายไทย

ตัวอย่าง (76) นายอานายาท อุลละาะห์ อายุ 55 ปี รักษาการเลขาธิการสมาคมชาวพม่าเชื้อสายโรฮิงญา (Burmese Rohingya Association) หรือ BRAT. ระบุว่า สมาคมได้ส่งหนังสือถึงนายกรัฐมนตรี เพื่อให้ นำปัญหาชาวโรฮิงญาไปสู่เวทีประชุมอาเซียน (คมชัด ลี ก 28 ม.ค. 52)

จากส่วนที่ขีดเส้นใต้ในตัวอย่างที่ยกมานี้จะเห็นว่าเป็นการกล่าวถึงชาวโรฮิงญาด้วยคำนามที่เป็นชื่อประกอบกับตำแหน่งหน้าที่ “รักษาการเลขาธิการสมาคมชาวพม่าเชื้อสายโรฮิงญา” จากตำแหน่งดังกล่าวนี้สื่อให้เห็นว่าชาวโรฮิงญามองว่าตนเป็นพลเมืองของพม่าแต่มีเชื้อสายโรฮิงญา

ตัวอย่าง (77) นายวินัย สะเล็ม ตัวแทนสมาคมโรฮิงญาประเทศไทย หรือ บี.อาร์.ที.เอ.ได้ยื่นเรื่องผ่านนายแพทย์ธีรภัทร พิทักษ์วัชร ในฐานะ ปธ.อนุกรรมการสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ไม่ให้ส่งตัวโรฮิงญาที่ถูกจับกุมกลับประเทศพม่า (ข่าวสด 21 ม.ค. 56) จากตัวอย่างส่วนที่ขีดเส้นใต้จะเห็นว่าเป็นการใช้คำนามที่เป็นชื่อประกอบกับตำแหน่ง “ตัวแทนสมาคมโรฮิงญาแห่งประเทศไทย” สื่อให้เห็นว่าผู้ที่ถูกกล่าวถึงเป็นผู้นำหรือตัวแทนของกลุ่ม และเป็นผู้นำหรือชนชั้นนำของกลุ่มนั้น อย่างไรก็ตามผู้วิจัยพบว่าการอ้างถึงชาวโรฮิงญาด้วยการใช้ชื่อยังปรากฏเมื่อกล่าวถึงชาวโรฮิงญาที่เป็นผู้อพยพ เช่น

ตัวอย่าง (78) นายมุฮัมมัด ชุตอน ซึ่งสามารถพูดภาษาอังกฤษได้เพียงคนเดียวในกลุ่ม เปิดเผยผ่าน นายอุกฤษ อิศมาแอน ล่ามชาวไทย โดยบอกว่าพวกตนจะเดินทางไปหาญาติที่ประเทศมาเลเซีย และไม่ยากกลับประเทศพม่า (ไทยรัฐ 18 ม.ค. 56)

จากตัวอย่าง “นายมุฮัมมัด ชุตอน” เป็นการใช้อ้างอิงของชาวโรฮิงญา อย่างไรก็ตามหากพิจารณาส่วนที่ตามมาจะเห็นได้ว่าเป็นการเสริมคุณลักษณะของบุคคลว่า “สามารถพูดภาษาอังกฤษได้ดีเพียงคนเดียวในกลุ่ม” ซึ่งทำให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาคนดังกล่าวมีคุณสมบัติที่ดีกว่าคนอื่นในกลุ่ม นอกจากนี้การกล่าวถึงชาวโรฮิงญาด้วยชื่อก็กปรากฏในบริบทที่ชาวโรฮิงญาเป็นผู้พูดสื่อให้เห็นว่าหนังสือพิมพ์พยายามนำเสนอเสียงของโรฮิงญา อย่างไรก็ตามพบว่าปรากฏน้อยและไม่ใช้ประเภทของคำอ้างถึงที่โดดเด่น

4.3.1.9 การใช้คำบ่งศาสนา นอกจากการจัดประเภทผ่านคำเรียกชาติพันธุ์แล้วผู้วิจัยพบว่าชาวโรฮิงญาถูกอ้างถึงด้วยคำเรียกศาสนา โดยนำเสนอภาพทางศาสนาประกอบกับคำเรียกชาติพันธุ์ เช่น มุสลิมโรฮิงญา ชนกลุ่มน้อยมุสลิมโรฮิงญา ฯลฯ คำศัพท์ประเภทนี้สื่อภาพชาวโรฮิงญาเป็นมุสลิม อย่างไรก็ตามปรากฏในปริมาณน้อย พบทั้งสิ้น 49/1755 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.79 ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (79) โฆษกสหประชาชาติแถลงเมื่อวันเสาร์ (17 พ.ย.) ว่าประธานาธิบดีเต็ง เส่งได้ส่งจดหมายถึงนายบัน คี มุน เลขาธิการสหประชาชาติ ประกาศจะยอมให้สิทธิบางอย่างแก่มุสลิมโรฮิงญา (คม ชัด ลึก 17 พ.ย. 55)

ตัวอย่าง (80) องค์การสิทธิมนุษยชนสากล หรือฮิวแมน ไรท์ วอทช์ ได้ออกแถลงการณ์เรียกร้องรัฐบาลพม่า ให้ปกป้องชาวมุสลิมโรฮิงญา จากการคุกคามทำร้ายของชาวพุทธในรัฐยะไข่ (มติชน 27 ต.ค 55)

จากส่วนที่ขีดเส้นใต้ตามกลุ่มตัวอย่างข้างต้น ได้แก่ “มุสลิมโรฮิงญา” “ชาวมุสลิมโรฮิงญา” เป็นการจัดประเภทด้วยคำเรียกศาสนา คำศัพท์กลุ่มนี้นอกจากจะเสนอให้เห็นว่ามีกลุ่มชาติพันธุ์โรฮิงญาแล้ว ยังนำเสนอภาพตัวแทนของคนกลุ่มนี้ว่าเป็นมุสลิม ทั้งนี้การนำเสนอชาวโรฮิงญาด้วยคำเรียกกลุ่มนี้อาจจะก่อให้เกิดภาพเหมารวมที่เป็นการแบ่งขั้วทางศาสนา เช่น

ตัวอย่าง (81) เตือด! ชาวพุทธรัฐยะไข่-มุสลิมโรฮิงญาปะทะอีก ดับ 3 ศพ (ไทยรัฐ 24 ต.ค 55)

จากตัวอย่าง “มุสลิมโรฮิงญา” เป็นการอ้างถึงโรฮิงญาด้วยคำเรียกศาสนา หากพิจารณาจะเห็นว่าพาดหัวข่าวข้างต้นนำเสนอให้เห็นว่าการปะทะกันในพม่าเป็นปัญหาระหว่างคนที่นับถือศาสนาต่างกันซึ่งเป็นภาพเหมารวม

4.3.1.10 การใช้คำบ่งหน้าที่/อาชีวะ คือ การนำตำแหน่งหน้าที่ของบุคคลนั้น ๆ มาเรียกแทนผู้ที่ถูกกล่าวถึง จากการวิเคราะห์พบว่าการใช้คำศัพท์กลุ่มนี้จะใช้เมื่ออ้างถึงผู้นำของชาวโรฮิงญา เช่น *ประธานสมาคมโรฮิงญา* และมักปรากฏในบริบทที่ออกมาเรียกร้องให้องค์กรต่าง ๆ ช่วยเหลือโรฮิงญาที่อพยพ ตัวอย่างเช่น

ตารางที่ 33 การใช้คำบ่งหน้าที่/อาชีวะในตัวอย่างหนังสือพิมพ์

การระบุตัวตนด้วยหน้าที่/อาชีวะ	ลักษณะเด่น/ภาพตัวแทน
ปธ.โรฮิงญา	ปรากฏ <i>น้อยมาก</i>
ประธานสมาคมโรฮิงญา	สื่อให้เห็นว่าหนังสือพิมพ์ไม่เน้นบทบาท
ประธานสมาคมโรฮิงญาแห่งประเทศไทย	หน้าที่ของชาวโรฮิงญา

ตัวอย่าง (82) ปธ.โรฮิงญาในไทยเรียกร้องประเทศอาเซียนยื่นมือช่วย (ไทยรัฐ 19 ม.ค. 56)

ตัวอย่าง (83) นอกจากนี้ ประธานสมาคมโรฮิงญาแห่งประเทศไทย ยังได้ยื่นหนังสือให้กับ
จุฬาราชมนตรีโดยมีข้อเรียกร้อง 5 ข้อ (คม ชัด ลึก 21 ม.ค. 56)

จากตัวอย่างข้างต้น “ปธ.โรฮิงญา” และ “ประธานสมาคมโรฮิงญาแห่งประเทศไทย” เป็นคำศัพท์ที่ใช้อ้างถึงฝ่ายโรฮิงญา จะเห็นว่าจากตัวอย่างทั้งคู่ที่ยกมาปรากฏในบริบทของการเรียกร้องขอความช่วยเหลือ ผู้วิจัยพบว่าชาวโรฮิงญาที่ถูกอ้างถึงด้วยคำที่สื่อถึงหน้าที่/อาชีวะในหนังสือพิมพ์ออนไลน์ปรากฏในปริมาณ*น้อยมาก*

4.3.1.11 การใช้คำบ่งความสัมพันธ์ การใช้คำศัพท์ระบุตัวตนกลุ่มนี้จะนำคำที่สื่อความหมายเกี่ยวกับความสัมพันธ์มาใช้เรียกชาวโรฮิงญา ผู้วิจัยพบว่าแม้จะปรากฏใช้ในสื่อหนังสือพิมพ์แต่พบในปริมาณ*น้อยมาก* ต่างจากในสื่อของกลุ่มสิทธิมนุษยชนที่ปรากฏใช้อย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ผู้วิจัยพบว่า การใช้คำศัพท์กลุ่มนี้มักปรากฏในบริบทที่ผู้กระทำหรือผู้พูดมีความเชื่อมโยงกับชาวโรฮิงญา เช่น นับถือศาสนาเดียวกัน ฯลฯ ตัวอย่างเช่น

ตารางที่ 34 แสดงการใช้คำบ่งความสัมพันธ์ในตัวบทหนังสือพิมพ์

การระบุตัวตนด้วยความสัมพันธ์	ลักษณะเด่น/ภาพแทน
พี่น้องชาวมุสลิม	ปรากฏในปริมาณ <i>น้อยมาก</i> ไม่ถึงร้อยละ 1
พี่น้องชาวโรฮิงญา	สื่อให้เห็นว่าหนังสือพิมพ์ <i>ไม่เน้น</i> การนำเสนอ
เพื่อนมนุษย์	ชาวโรฮิงญาในฐานะญาติ/เพื่อนมนุษย์

- ตัวอย่าง (84) แกนนำประกาศผ่านไมโครโฟนว่าสมาชิกกลุ่มพร้อมจะเดินทางไปพม่า เพื่อทำสงครามศักดิ์สิทธิ์ หรือจีฮัด เพื่อปกป้องพี่น้องชาวมุสลิมโรฮิงญา (เดลินิวส์ 13 ก.ค. 55)
- ตัวอย่าง (85) ผู้นำศาสนา ในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้ปรึกษาหารือกัน เพื่อจะเข้าไปให้ความช่วยเหลือกับพี่น้องชาวมุสลิมโรฮิงญา (เดลินิวส์ 19 ม.ค. 56)

จากทั้ง 2 ตัวอย่างที่ยกมานี้ ส่วนที่ขีดเส้นใต้คือ “พี่น้องชาวมุสลิมโรฮิงญา” เป็นคำศัพท์ระบุตัวตนด้วยความสัมพันธ์ที่นำมาใช้อ้างถึงชาวโรฮิงญา หากพิจารณาตัวอย่างทั้งคู่จะเห็นว่าผู้ใช้อ้างถึงชาวโรฮิงญาด้วยคำศัพท์กลุ่มนี้ล้วนเป็นผู้ที่นับถือศาสนาอิสลาม ทั้งนี้อาจจะมาจากความคิดทางศาสนาที่มองว่าผู้ที่นับถือศาสนาเป็นพี่น้องกัน หรือเปรียบเทียบรูปร่างกายเดียวกัน และต้องช่วยเหลือกันโดยไม่เพิกเฉยในความเดือดร้อนของเพื่อนร่วมศาสนา กล่าวได้ว่าคำกลุ่มนี้สื่อภาพตัวแทน “ชาวโรฮิงญาเป็นญาติ/เพื่อนมนุษย์” อย่างไรก็ตามเป็นภาพตัวแทนที่ *ไม่โดดเด่น* เนื่องจากปรากฏเพียงร้อยละ 0.40 เท่านั้น

สรุปคำอ้างอิงโรฮิงญาในตัวบทหนังสือพิมพ์

ตารางที่ 35 สรุปประเภทและปริมาณคำอ้างอิงโรฮิงญาในตัวบทหนังสือพิมพ์

ประเภทคำอ้างอิง	ตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ	ลักษณะเด่น/หน้าที่
1) การใช้ชื่อชาติพันธุ์	โรฮิงญา ชาวโรฮิงญา	606	34.53	ปรากฏมากที่สุด นำเสนอภาพตัวแทนชาวโรฮิงญาเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ และก่อให้เกิดภาพเหมารวมเมื่อปรากฏกับคำกริยา
2) การประเมินค่าว่าเป็นปัญหา	ปัญหาโรฮิงญา, ปัญหาการอพยพของชาวโรฮิงญา	422	24.05	ปรากฏมากในดับที่ 2 สื่อให้ภาพตัวแทนโรฮิงญาเป็นปัญหา
3) การประเมินค่าว่าผิดกฎหมาย	ผู้ลอบเข้าเมืองชาวโรฮิงญา	271	15.67	ปรากฏมากที่เป็นลำดับที่ 3 สื่อให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาเป็นผู้ลอบเข้าเมือง
4) การใช้คำแสดงการรวมกลุ่ม	มุสลิมโรฮิงญาจำนวนมากกลุ่มนี้	104	5.93	ปรากฏน้อย สื่อให้เห็นการแบ่งขั้วพวกเขาและพวกเรา
5) คำนามธรรมบ่งว่าเป็นคดี	คดีโรฮิงญา คดีค้ำมนุษย์ คดีค้ำมนุษย์โรฮิงญา	88	5.01	ปรากฏน้อย สื่อให้เห็นภาพตัวแทนชาวโรฮิงญาเป็นผู้ถูกระงับจากขบวนการค้ำมนุษย์
6) การใช้สถานภาพผู้อพยพ	ผู้อพยพ ผู้อพยพชาวโรฮิงญา	71	4.05	สื่อภาพตัวแทนชาวโรฮิงญาเป็นผู้อพยพ
7) การประเมินค่าเชิงนำเสนอ	เหยื่อค้ำมนุษย์, เหยื่อขบวนการค้ำมนุษย์, เหยื่อเขาแก้ว, ผู้ลี้ภัย	64	3.65	ปรากฏน้อย สื่อให้เห็นว่าหนังสือพิมพ์ไม่เน้นการนำเสนอด้านที่นำเสนอของโรฮิงญา
8) การใช้ชื่อ/ชื่อประกอบกับตำแหน่งหน้าที่	นายอาฮามเมตบิน มีสฮัสซัน อายุ 41 ปี ชาวโรฮิงญา ผู้ต้องหาตามหมายจับข้อหาหลักทรัพย์	50	2.85	ปรากฏน้อยมากในสื่อหนังสือพิมพ์ มักใช้เมื่อกล่าวถึงการกระทำผิดตามกระบวนการทางกฎหมายของไทย
9) การใช้คำบ่งศาสนา	ชาวมุสลิมโรฮิงญา	49	2.79	สื่อภาพตัวแทนชาวโรฮิงญาเป็นมุสลิม
10) การใช้คำบ่งหน้าที่/อาชีพ	ประธานสมาคมโรฮิงญา	23	1.31	ปรากฏน้อยมากในสื่อหนังสือพิมพ์
11) การใช้คำบ่งความสัมพันธ์	พี่น้องชาวโรฮิงญา เพื่อนมนุษย์	7	0.40	พบน้อยที่สุด ไม่ถึงร้อยละ 1
รวม		1755	100	

จากตารางสรุปภาพรวมของกลวิธีการใช้คำศัพท์อ้างอิงชาวโรฮิงญาในตัวบทหนังสือพิมพ์จะเห็นว่า สื่อกลุ่มนี้เน้นการนำเสนอภาพตัวแทนด้านลบของโรฮิงญา เช่น ชาวโรฮิงญาเป็นผู้ทำผิดกฎหมาย ชาวโรฮิงญาเป็นปัญหา นอกจากนี้ยังนำเสนอว่าชาวโรฮิงญาเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ แม้คำศัพท์กลุ่มนี้จะไม่ได้นำเสนอภาพในทางบวกหรือลบโดยตรงแต่ทำให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาต่างจาก

คนไทย โดยเมื่ออยู่ในประโยคคำศัพท์กลุ่มนี้มักจะปรากฏร่วมกับคำกริยาในเชิงลบทั้งในแง่ที่โรฮิงญาเป็นผู้กระทำหรือเป็นเป้าของการกระทำซึ่งผู้วิจัยจะกล่าวถึงรายละเอียดในบทถัดไป

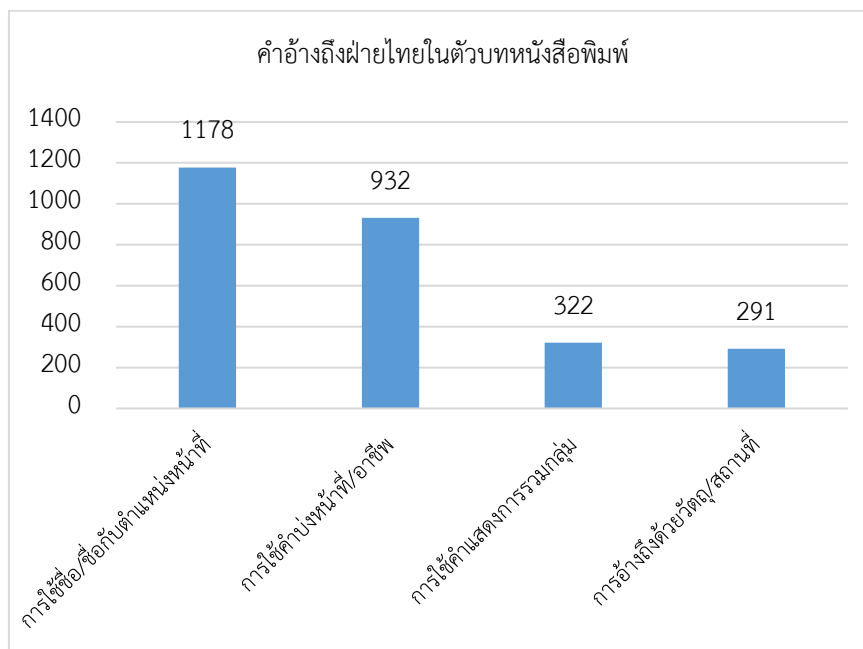
อย่างไรก็ตามตัวบทหนังสือพิมพ์ยังนำเสนอให้เห็นภาพด้านที่น่าสงสารของชาวโรฮิงญา เช่น ใช้คำศัพท์อ้างถึงประเภทการประเมินค่าเชิงน่าสงสาร คำศัพท์ประเภทนามธรรมสื่อกระบวนการเป็น“คดี” เพื่อนำเสนอให้เห็นว่า ชาวโรฮิงญาเป็นเหยื่อขบวนการค้ามนุษย์ ชาวโรฮิงญาเป็นผู้ลี้ภัย แต่ปรากฏในปริมาณน้อย และเมื่อพิจารณาจะเห็นว่า ความน่าสงสารทั้งในฐานะผู้ลี้ภัยและเหยื่อขบวนการค้ามนุษย์ล้วนเป็นสิ่งที่เกิดจากปัจจัยภายนอกที่รัฐบาลไทยไม่ได้เป็นผู้กระทำ ไม่เพียงเท่านั้นผู้วิจัยยังพบว่าหนังสือพิมพ์จะไม่เน้นการนำเสนอชาวโรฮิงญาในฐานะเพื่อนมนุษย์/เครือญาติ ดังที่มักปรากฏใช้อย่างเด่นชัดในตัวบทกลุ่มสิทธิมนุษยชน

จากที่ได้กล่าวไปอาจจะสรุป ในมิติของการใช้คำอ้างถึงสื่อหนังสือพิมพ์นำเสนอภาพตัวแทนโรฮิงญาไปในทิศทางเดียวกับสื่อของรัฐบาลไทย กล่าวคือ **เน้นการนำเสนอภาพตัวแทนด้านลบของคนกลุ่มนี้ ไม่เน้นการนำเสนอภาพด้านที่น่าสงสารของชาวโรฮิงญา** และหากนำเสนอภาพด้าน น่าสงสารจะเน้นว่าเกิดจากปัจจัยภายนอกที่ไม่เกี่ยวข้องกับรัฐบาลไทย ในลำดับถัดไปผู้วิจัยจะนำเสนอการใช้คำอ้างถึงฝ่ายไทยในตัวบทหนังสือพิมพ์

4.3.2 การใช้คำอ้างถึงฝ่ายไทยในตัวบทหนังสือพิมพ์

จากการวิเคราะห์พบว่ามีการใช้คำอ้างถึงฝ่ายไทยทั้งสิ้น 2,746 ครั้ง จากจำนวนทั้งหมดนี้ จำแนกออกเป็น 4 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) การใช้คำบ่งหน้าที่/อาชีพ 2) การใช้ชื่อ/ชื่อประกอบกับตำแหน่งหน้าที่ 3) การใช้วัด/สถานที่แทนบุคคล และ 4) การใช้คำแสดงการรวมกลุ่ม ซึ่งปรากฏในปริมาณที่แตกต่างกันดังแผนภูมิต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 6 แสดงประเภทและปริมาณคำอ้างอิงฝ่ายไทยในตัวบทหนังสือพิมพ์

จากแผนภูมิข้างต้นจะเห็นว่าปรากฏคำอ้างอิงฝ่ายไทยในตัวบทหนังสือพิมพ์รวมทั้งสิ้น 2,746 ครั้ง เป็นปริมาณที่มากกว่าโรฮิงญา อาจอนุมานได้ว่าสื่อหนังสือพิมพ์เน้นการกล่าวถึงบทบาทของฝ่ายไทยมากกว่า จำนวนทั้งหมดนี้สามารถจำแนกออกเป็น 4 ประเภท ภาพตัวแทนที่เด่นชัดที่สุดคือ “ฝ่ายไทยทำตามกฎหมาย/หน้าที่” สื่อผ่านกลวิธี การใช้ชื่อ/ชื่อประกอบกับตำแหน่งหน้าที่ ตามด้วยใช้คำบ่งหน้าที่/อาชีพ และการอ้างอิงด้วยวัตถุประสงค์/สถานที่ ทั้ง 3 ประเภทนี้ปรากฏรวมกันมากกว่าร้อยละ 80 ของคำอ้างอิงฝ่ายไทย กล่าวได้ว่าหนังสือพิมพ์เน้นการนำเสนอภาพตัวแทนด้านบวกของฝ่ายไทย มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.3.2.1 การใช้ชื่อ/ชื่อประกอบกับตำแหน่งหน้าที่ คือ การใช้ชื่อของบุคคลที่กล่าวถึงโดยตรง อาจปรากฏในรูปแบบชื่อเพียงอย่างเดียว เช่น “อภิสิทธิ์” หรือรูปแบบชื่อที่มีการตกแต่งโดยการใช้ตำแหน่งหน้าที่มาประกอบ เช่น “นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี” จากการวิเคราะห์พบว่าหนังสือพิมพ์เลือกใช้คำอ้างอิงประเภทนี้มากที่สุดเมื่อกล่าวถึงฝ่ายไทย พบทั้งสิ้น 1,178/2,746 คิดเป็นร้อยละ 42.90 และผู้ที่จะถูกกระบุถึงด้วยการใช้ชื่อจะเป็นกลุ่มคนที่มีอำนาจในสังคม เช่น

ตารางที่ 36 แสดงการใช้ชื่อ/ชื่อประกอบกับตำแหน่งหน้าที่อ้างอิงฝ่ายไทยในตัวบทหนังสือพิมพ์

การใช้ชื่อ/ชื่อประกอบกับตำแหน่งหน้าที่	ลักษณะเด่น/ภาพตัวแทน
ชื่อ อุดุลย์ อภิสิทธิ์ ประวีตร ประยุทธ์ ยิ่งลักษณ์ ชื่อ+ตำแหน่งในคณะรัฐบาล นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี พล.อ.ธนะศักดิ์ ปฏิมาประกร รมว.ต่างประเทศ พล.ต.อ.อดุลย์ แสงสิงแก้ว รมว.การพัฒนาสังคมฯ พล.อ.ดาวพงษ์ รักษาสวรรค์ รมว.ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีและหัวหน้า คสช. ฯลฯ ชื่อ+ตำแหน่งในกระบวนการยุติธรรม พล.ต.อ.เอก อังสนานนท์ รอง ผบ.ตร. ร.ต.อ.จิรยุทธ์ อ่อนทอง รอง สว.กองกำกับการ 8 กองบังคับการตำรวจน้ำ พ.ต.ท.ประพันธ์ อารีย์บำบัด พนง.สอบสวนผู้ชำนาญการพิเศษ พล.ต.ต.ปวีณ พงศ์สิรินทร์ รอง ผบ.ช.ภ.8 หน.ชุดสอบสวนคดีค้ามนุษย์ พ.ต.อ.ตรีวิทย์ ศรีประภา รอง ผบก.ภ.จ.สงขลา ฯลฯ ชื่อ + ตำแหน่งทางการทหาร พล.อ.ทรงกิตติ จักกาบาตร์ ผู้บัญชาการทหารสูงสุด (ผบ.สส.) พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ผู้บัญชาการทหารบก (ผบ.ทบ.) พล.ร.อ.สุรศักดิ์ หุ่นเจ็งรัมย์ ผบ.ทร ฯลฯ ชื่อ+ตำแหน่งฝ่ายความมั่นคง พล.อ.สุจินต์ เี่ยมปี รอง ผอ.ศูนย์ประสานปฏิบัติที่ 2 กอ.รมน. พล.ท.ดิฐฎพร ศตะสมิต โฆษก กอ.รมน. ฯลฯ พ.อ.จรัญ เอี่ยมฐานนท์ หน.ชุดป้องกันภัยแทรกซ้อน กอ.รมน.ภาค 4 ชื่อ+ตำแหน่งเกี่ยวกับสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง พล.ต.ท.ชัชวาลย์ สุขสมจิตร ผบ.ช.ตม. พ.ต.อ.ปิติ นิธินนทเศรษฐ์ ผกก.ตม.หนองคาย พ.ต.อ.สัณชัย โชคชยายกิจ ผกก.ตม.ภูเก็ต ฯลฯ	หนังสือพิมพ์เลือกใช้ คำศัพท์กลุ่มนี้ มากที่สุด เมื่อกล่าวถึงฝ่ายไทย เกือบทั้งหมดปรากฏในรูป ชื่อประกอบกับตำแหน่ง หน้าที่ด้วยตำแหน่งหน้าที่ ของบุคคลที่ถูกอ้างอิง ตำแหน่งหน้าที่ที่นำมา ประกอบกับชื่อจะสื่อให้ เห็นว่าฝ่ายไทยดำเนินการ ต่าง ๆ ตามหน้าที่ซึ่งช่วย สร้างความชอบธรรมให้กับ ผู้ร่วมเหตุการณ์ฝ่ายไทย สื่อภาพตัวแทนไทย ดำเนินการตามกฎหมาย/ หน้าที่

ตัวอย่าง (86) “ประยุทธ์” ย้ำการแก้ปัญหาต้องอาศัยประเทศทั้งต้นทางและปลายทาง (ไทยรัฐ 9 พ.ค. 58)

จากตัวอย่าง “ประยุทธ์” เป็นการใช้ชื่อเพื่ออ้างอิง พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี การใช้ชื่อตามตัวอย่างข้างต้นนี้จะพบใช้เฉพาะพาดหัวข่าว และจะใช้กับขณขึ้นนำที่มีอำนาจในการบริหารประเทศซึ่งเป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวางในสังคมเท่านั้น ผู้วิจัยพบว่าการใช้ชื่อเพียงอย่างเดียวจะไม่ปรากฏใช้กับชาวโรฮิงญา

ผู้วิจัยพบว่าการใช้ชื่อประกอบกับตำแหน่งหน้าที่ด้วยคำนำหน้าชื่อ หรือนำตำแหน่งหน้าที่มาประกอบท้ายชื่อเป็นลักษณะที่พบเป็นจำนวนมาก และสื่อให้เห็นว่าฝ่ายไทยดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ภายใต้กรอบของกฎหมาย ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (87) พล.ต.ท.บุญเรือง ผลพานิชย์ ผู้บัญชาการสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง (ผบช.สตม.) ให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 16 พฤษภาคมว่า ขณะนี้มีชาวต่างด้าวสัญชาติต่างๆ หลบหนีเข้าเมืองไทยหลายกลุ่ม (มติชน 17 พ.ค. 50)

จากส่วนที่ขีดเส้นใต้ตามตัวอย่างจะเห็นว่าเป็นการใช้ชื่อประกอบกับตำแหน่งหน้าที่ “ผู้บัญชาการสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง (ผบช.สตม.)” ทำให้เห็นว่าฝ่ายไทยที่ถูกอ้างถึงเป็นผู้ดำเนินการตามหน้าที่ทางกฎหมาย ทั้งยังทำให้ทราบได้ว่าเรื่องที่น่าเสนอจะเป็นประเด็นเกี่ยวกับการเข้าเมือง

ตัวอย่าง (88) พล.ต.อ.เอก อังสนานนท์ รอง ผบ.ตร. พล.ต.ท.มนตรี โปตระนันท์ ผบช.ภ.9 พล.ต.ต.พุทธิชาติ เอกฉันทน์ รอง ผบช.ภ.9 แถลงว่า เมื่อวันที่ 6 พ.ค.ที่ผ่านมา คณะเดินทางเข้าพื้นที่ จ.สตูล เพื่อรับทราบข้อมูลเพิ่มเติมในคดีโรฮิงญา (ข่าวสด 8 พ.ค. 58)

จากส่วนที่ขีดเส้นใต้ตามตัวอย่างข้างต้นได้แก่ “พล.ต.อ.เอก อังสนานนท์ รอง ผบ.ตร.” “พล.ต.ท.มนตรี โปตระนันท์ ผบช.ภ.9” และ “พล.ต.ต.พุทธิชาติ เอกฉันทน์ รอง ผบช.ภ.9” เป็นการใช้ชื่อประกอบกับตำแหน่งหน้าที่เกี่ยวกับกระบวนการทางกฎหมายอ้างถึงฝ่ายไทย กลวิธีทางภาษาดังกล่าวสื่อให้เห็นว่าบุคคลที่ถูกอ้างถึงดำเนินการสิ่งต่าง ๆ ภายใต้ตำแหน่งหน้าที่ซึ่งมีกฎหมายรองรับ

นอกจากนี้ผู้วิจัยพบว่าตำแหน่งหน้าที่ซึ่งสังกัดกระทรวงต่าง ๆ เป็นอีกกลุ่มที่มักถูกนำมาใช้ประกอบกับชื่อ และทำให้เห็นว่าประเด็นของชาวโรฮิงญาเกี่ยวข้องกับกระทรวงต่าง ๆ เช่น กระทรวงการต่างประเทศ มหาดไทย กลาโหม พัฒนาสังคมฯ ฯลฯ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (89) นายกษิต ภิรมย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศ กล่าวว่า จะประชุมร่วมกับยูเอ็นเอชซีอาร์เพื่อแก้ปัญหาชาวโรฮิงญา ที่อพยพเข้ามาในประเทศไทย (มติชน 29 ม.ค. 52)

- ตัวอย่าง (90) พล.อ.อ.สุกำพล สุวรรณทัต รมว.กลาโหม กล่าวถึงการช่วยเหลือและผลักดันชาวโรฮิงญาที่ลี้ภัยเข้ามาในประเทศไทยว่า มีหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลอยู่หลายหน่วย รวมถึงกองทัพเรือ ตำรวจน้ำ ซึ่งดำเนินการด้วยความมีมนุษยธรรม (เดลินิวส์ 16 ม.ค. 56)
- ตัวอย่าง (91) นางปวีณา หงสกุล รมว.การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) เข้าหาหรือ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ผู้บัญชาการทหารบก (ผบ.ทบ.) ในฐานะรองผู้อำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (รอง ผอ.รมน.) และ พล.อ.ดาว์พงษ์ รัตนสุวรรณ รอง ผบ.ทบ. เพื่อหาแนวทางแก้ปัญหาชาวโรฮิงญาที่หลบหนีการควบคุมตัวของเจ้าหน้าที่ตำรวจ (เดลินิวส์ 9 ส.ค. 56)

หากพิจารณาส่วนที่ขีดเส้นใต้ในกลุ่มตัวอย่างที่พบมาจะเห็นว่าฝ่ายไทยถูกอ้างถึงด้วยการใช้ชื่อประกอบกับตำแหน่งหน้าที่ในกระทรวงต่าง ๆ เช่น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ (ตัวอย่าง 94) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม (ตัวอย่าง 95) และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (ตัวอย่าง 96) นอกจากนี้ในตัวอย่างที่ 96 ยังปรากฏการอ้างถึงฝ่ายไทยที่เป็นชื่อประกอบกับตำแหน่งทางการทหารซึ่งสื่อให้เห็นว่าเป็นหน้าที่ด้านความมั่นคง ด้วยเหตุนี้การอ้างถึงด้วยชื่อประกอบกับตำแหน่งเหล่านี้สื่อให้เห็นว่าฝ่ายไทยดำเนินการตามหน้าที่ และยังแนะให้เห็นว่าประเด็นของโรฮิงญาเกี่ยวข้องกับไทยทั้งในมิติของกระบวนการทางกฎหมายและความมั่นคง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.3.2.2 การใช้คำบ่งหน้าที่/อาชีพ เป็นคำอ้างถึงที่ไม่ได้กล่าวถึงตัวบุคคลโดยตรง แต่ใช้คำที่เกี่ยวข้องในเชิงหน้าที่/อาชีพ เพื่อบอกว่าผู้ที่ถูกอ้างถึงมีหน้าที่อะไร การใช้คำศัพท์กลุ่มนี้สื่อให้เห็นว่าบุคคลนั้นกระทำหรือพูดในขอบเขตของหน้าที่ที่มีกฎหมายรองรับ ด้วยเหตุนี้คำอ้างถึงประเภทนี้จึงสื่อภาพตัวแทนว่าฝ่ายไทยดำเนินการตามกฎหมาย พบทั้งสิ้น 932/2,746 คิดเป็นร้อยละ 33.94 ดังจะเห็นได้จากตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 37 แสดงบ่งหน้าที่/อาชีพที่ใช้อ้างอิงฝ่ายไทยในต้วบทหนังสือพิมพ์

การระบุตัวตนด้วยหน้าที่/อาชีพ	ลักษณะเด่น/ ภาพตัวแทน
<u>ตำแหน่งในคณะรัฐมนตรี</u> นายกฯ นายกรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม รมว.พม. โฆษกรัฐบาล ฯลฯ	<u>ตำแหน่งข้าราชการ</u> ผู้ว่าฯ ระนอง ผู้ว่าราชการจังหวัดตาก ผู้ว่าราชการจังหวัดสตูล
<u>ตำแหน่งทางการทหาร</u> ผู้บัญชาการทหารเรือ (ผบ.ทร.) ผู้บัญชาการทหารบก (ผบ.ทบ.) ผู้บัญชาการทหารสูงสุด (ผบ.สส.) แม่ทัพภาคที่ 4 ทหาร ทหารเรือ จนท.กองทัพอากาศ ผบ.กองทัพอากาศ 3 ฯลฯ	<u>ตำแหน่งด้าน</u> <u>สาธารณสุข</u> แพทย์ พยาบาล แพทย์พยาบาลอาสา เจ้าหน้าที่งานควบคุม โรคติดต่อ ฯลฯ
<u>ตำแหน่งในกระบวนการยุติธรรม</u> ประธานศาลฎีกา เจ้าหน้าที่ดีเอสไอ เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ พนักงานอัยการ โฆษกอัยการสูงสุด ตำรวจ ผู้บัญชาการตำรวจ ตำรวจน้ำ เจ้าหน้าที่ตำรวจ ตำรวจป่าดงเบขาร์ ผู้อำนวยการสถาบันนิติวิทยาศาสตร์	<u>ตำแหน่งด้าน</u> <u>สนง. ตม.</u> ผกก.ตม.ภูเก็ต ผกก.ตม.หนองคาย รอง ผบช.ภ. 9 เจ้าหน้าที่ ตม.
	<u>ตำแหน่งด้าน</u> <u>ความมั่นคง</u> โฆษก กอ.รมน. เลข สมช. ฯลฯ

ตัวอย่าง (92) นายกฯ กำชับ ผบ.ทร.คุมเข้มโรฮิงญาลักลอบเข้าไทย (ไทยรัฐ 15 ม.ค. 56)

จากตัวอย่าง “นายกฯ” และ “ผบ.ทร.” เป็นคำอ้างอิงฝ่ายไทยด้วยการระบุหน้าที่/อาชีพ หากพิจารณาจะเห็นว่าบุคคลที่ถูกอ้างอิงทำตามหน้าที่ซึ่งมีลำดับชั้นและอยู่ในกรอบของกฎหมาย กล่าวคือ นายกรัฐมนตรีได้สั่งให้ผู้บัญชาการทหารเรือควบคุมการลักลอบเข้าเมืองของชาวโรฮิงญา ด้วยเหตุนี้จึงสื่อให้เห็นว่าฝ่ายไทยดำเนินการตามกฎหมาย

ตัวอย่าง (93) ตำรวจน้ำ สตุลบุกจับชาวโรฮิงญา (เดลินิวส์ 11 ม.ค. 56)

จากตัวอย่าง “ตำรวจน้ำ” เป็นคำอ้างอิงประเภทระบุหน้าที่/อาชีพที่ใช้เรียกฝ่ายไทย คำศัพท์ดังกล่าวเป็นการระบุอาชีพตำรวจน้ำซึ่งปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันหรือปราบปรามการกระทำผิดที่เกิดขึ้นในน้ำ หากพิจารณาประโยคตัวอย่างจะเห็นว่าตำรวจน้ำปรากฏร่วมกับคำกริยา “บุกจับ” สื่อให้เห็นการทำหน้าที่จับกุมชาวโรฮิงญา ด้วยเหตุนี้คำอ้างอิง “ตำรวจน้ำ” จึงสื่อให้เห็นว่าฝ่ายไทยดำเนินการตามกฎหมาย

ตัวอย่าง (94) เจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร ฝ่ายปกครอง ได้ร่วมกันพิสูจน์ทราบ บริเวณควนหมากด ป่าเทือกเขาแก้ว หมู่ 8 บ้านตะโลละ ต.ปาดังเบซาร์ อ.สะเตาะ จ.สงขลา ติดกับชายแดนไทย-มาเลเซีย ซึ่งเป็นสถานที่กักตัวชาวโรฮิงญา และตรวจพบชาวโรฮิงญา เสียชีวิตอยู่ในที่พัก 1 คน (ไทยรัฐ 4 พ.ค. 58)

จากตัวอย่าง “เจ้าหน้าที่ตำรวจ” “ทหาร” “ฝ่ายปกครอง” เป็นคำอ้างอิงที่ระบุหน้าที่/อาชีพ หากพิจารณาจะเห็นว่าปรากฏร่วมกับคำกริยาที่เกี่ยวข้องกับการพิสูจน์หลักฐานในบริเวณสถานที่ที่ขบวนการค้ามนุษย์กักตัวโรฮิงญา กล่าวได้ว่าเป็นการนำเสนอภาพตัวแทนของฝ่ายไทยทำตามกฎหมาย

นอกจากนี้ผู้วิจัยพบว่าคำระบุหน้าที่/อาชีพที่ใช้อ้างอิงฝ่ายไทยยังรวมถึงบุคลากรทางการแพทย์ที่เข้ามาช่วยเหลือดูแลชาวโรฮิงญา ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างถัดไป

ตัวอย่าง (95) แพทย์ พยาบาล และเภสัชกร โรงพยาบาลระนองนำยาและเวชภัณฑ์ไปให้การรักษาบาดแผลชาวโรฮิงญาซึ่งถูกควบคุมตัวอยู่ที่ สภ.ปากน้ำระนอง จำนวน 74 คน (มติชน 28 ม.ค. 52)

จากตัวอย่าง “แพทย์” “พยาบาล” “เภสัชกร” เป็นการอ้างอิงฝ่ายไทยด้วยคำระบุหน้าที่/อาชีพทางด้านสาธารณสุข และปรากฏร่วมกับคำกริยาที่สื่อความหมายเกี่ยวกับการช่วยเหลือดูแลชาวโรฮิงญา กล่าวได้ว่าฝ่ายไทยดำเนินการตามหลักมนุษยธรรม

ตัวอย่าง (96) โฆษก กอ.รมน. เผย เร่งแก้ปัญหาโรฮิงญา (เดลินิวส์ 16 ม.ค. 56)

จากตัวอย่าง “โฆษก กอ.รมน.” เป็นคำอ้างอิงฝ่ายไทยที่ระบุหน้าที่/อาชีพซึ่งเกี่ยวข้องกับการพูดหรือการประชาสัมพันธ์ของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) หากพิจารณาจะเห็นว่าปรากฏร่วมกับคำกริยาสื่อการพูด ด้วยเหตุนี้จึงกล่าวได้ว่าฝ่ายไทยดำเนินการตามหน้าที่/กฎหมาย

4.3.2.3 การใช้คำแสดงการรวมกลุ่ม เป็นการใช้คำศัพท์ที่สื่อความหมายให้เห็น การรวมกลุ่มคนเข้าด้วยกัน จากการวิเคราะห์พบว่าจะนำเสนอผ่านคำนาม เช่น *ไทย ประเทศไทย รัฐบาลไทย กองทัพไทย* ฯลฯ และคำสรรพนาม เช่น *เรา ประเทศเรา* ฯลฯ คำศัพท์เหล่านี้ไม่เพียงแต่ รวมกลุ่มคนที่เป็นฝ่ายไทยเท่านั้น แต่ยังทำหน้าที่จำแนกคนอื่นที่ไม่ใช่คนไทยออกไปด้วย จากการ วิเคราะห์พบทั้งสิ้น 322/2746 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 12.56 ดังสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 38 แสดงการใช้คำแสดงการรวมกลุ่มอ้างอิงถึงฝ่ายไทยในตัวอย่างหนังสือพิมพ์

การใช้คำแสดงการรวมกลุ่ม			ลักษณะเด่น/ ภาพตัวแทน
เรา	ทางการไทยรัฐบาล	ชาวบ้านสตูล	สื่อให้เห็นการแบ่งตัวของ พวกเรา (ฝ่ายไทย) และพวกเขา (ชาวโรฮิงญา)
ฝ่ายไทย	ไทย	ประชาชนในพื้นที่	
ประเทศเรา	ฝ่ายกองทัพเรือไทย	ชาวนราฯ	
ไทย	ทหารเรือไทย	ผู้นำชุมชน 92.296	
ประเทศไทย	ชาวบ้าน	สวนดุสิตโพล	
กองทัพไทย	ชาว จ.ตาก	ฯลฯ	

ตัวอย่าง (97) ประเทศไทยจะให้ความช่วยเหลือชาวโรฮิงญาตามหลักมนุษยธรรม (เดลินิวส์ 17 ม.ค. 56)

จากตัวอย่าง “ประเทศไทย” ซึ่งใช้แทนบุคคลฝ่ายไทยเป็นการใช้คำศัพท์ที่แสดงการรวมกลุ่มเพื่อสื่อให้เห็นว่ามีฝ่ายไทย และชาวโรฮิงญาที่ปรากฏในประโยคเป็นคนอื่น

ตัวอย่าง (98) ประเทศไทยไม่ได้ทำอะไรรุนแรง แต่เราไม่สามารถแบกรับภาระคนที่เข้ามาผิดกฎหมายได้ (ไทยรัฐ 27 ม.ค. 52)

จากตัวอย่างส่วนที่ขีดเส้นใต้ “ประเทศไทย” ไม่ได้หมายถึงประเทศในเชิงพื้นที่ แต่ใช้ในความหมายที่เรียกแทนบุคคล สื่อให้เห็นว่ามีกลุ่มที่เป็นฝ่ายไทย นอกจากนี้คำสรรพนาม “เรา” ยัง ชี้บั่นความเป็นกลุ่มของฝ่ายไทยเพื่อสื่อให้เห็นว่าผู้ที่ลักลอบเข้าเมืองเป็นพวกเขา

ตัวอย่าง (99) "เราต้องหาความสมดุลของเรื่องสิทธิมนุษยชนและความมั่นคงของประเทศเพราะ เรื่องนี้กระทบความมั่นคงของไทยจริงๆ ซึ่งเราต้องดำเนินการที่จะไม่ให้มีคนเข้าเมือง มาแบบผิดกฎหมายจำนวนมาก และสร้างปัญหาความมั่นคง ซึ่งขณะนี้มืออยู่ไม่น้อย แล้วดังนั้น จึงจำเป็นต้องดำเนินการให้รวดเร็ว แต่จะต้องอยู่ในกรอบที่ไม่เป็นปัญหา กับสิทธิมนุษยชน" นายกรัฐมนตรีกล่าว (มติชน 21 ม.ค. 52)

จากตัวอย่างคำว่า “เรา” เป็นคำที่ใช้อ้างถึงฝ่ายไทย หากพิจารณาตัวอย่างจะเห็นว่าปรากฏในคำพูดของนายกรัฐมนตรี ด้วยเหตุนี้คำสรรพนามดังกล่าวจึงทำหน้าที่ผนวกรวมฝ่ายไทยเข้ารวมกันเป็นพวกเรา และผู้เข้าเมืองผิดกฎหมายเป็นพวกเขา

4.3.2.4 การอ้างถึงด้วยวัตถุ/สถานที่ คือ การใช้สิ่งที่เป็นวัตถุมาใช้อ้างถึงฝ่ายไทย จากการวิเคราะห์พบว่าหนังสือพิมพ์มักเลือกใช้สถานที่ที่เกี่ยวข้องกับการทำหน้าที่ต่าง ๆ ของฝ่ายไทยมาอ้างถึง ตัวอย่างเช่น *สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง (ตม.) ศาล กรมสอบสวนคดีพิเศษ (ดีเอสไอ) ฯลฯ* เพื่อให้เห็นว่าฝ่ายไทยดำเนินขั้นตอนต่าง ๆ ตามหน้าที่หรือตามกระบวนการกฎหมาย จากการวิเคราะห์พบทั้งสิ้น 291/2746 คิดเป็นร้อยละ 10.60 ดังจะเห็นได้จากภาพรวมดังนี้

ตารางที่ 39 แสดงการอ้างถึงฝ่ายไทยด้วยวัตถุ/สถานที่ในตัวอย่างหนังสือพิมพ์

การอ้างถึงด้วยวัตถุ/สถานที่	ลักษณะเด่น/ ภาพตัวแทน
สถานที่เกี่ยวกับรัฐบาลไทย กระทรวงกลาโหม กระทรวงมหาดไทย ก.แรงงาน กระทรวงการต่างประเทศ (กต.) กระทรวงสาธารณสุข (สธ.) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.)	พบน้อยที่สุดในสื่อหนังสือพิมพ์ แต่ปรากฏถึงร้อยละ 10
สถานที่เกี่ยวกับฝ่ายความมั่นคง กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) กอ.รมน.ภาค 4 ส่วนแยก สภาความมั่นคง (สมช.) ศูนย์รักษาความปลอดภัยแห่งชาติ	สื่อหนังสือพิมพ์จะนำเสนอสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับผู้ร่วมเหตุการณ์ฝ่ายไทยมาใช้แทนตัวบุคคล
สถานที่เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดสงขลา สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ ศาล ศาลจังหวัดนาทวี กรมสอบสวนคดีพิเศษ(ดีเอสไอ) ดีเอสไอ ปปง. ราชทัณฑ์	สถานที่ที่นำมาใช้จะเกี่ยวข้องกับรัฐบาลไทย ฝ่ายความมั่นคง การตรวจคนเข้าเมือง และกระบวนการยุติธรรม
สถานที่เกี่ยวกับการตรวจคนเข้าเมือง สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง (ตม.) ตม.มุกดาหาร ตม.ระนอง ฯลฯ	สื่อภาพตัวแทนฝ่ายไทย ดำเนินการตามกฎหมาย/หน้าที่

ตัวอย่าง (100) สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองส่งตัว “โรอิ่งญา” ชาวบังกลาเทศ ชุดสุดท้าย จำนวน 13 คน กลับประเทศ หลังหลบหนีเข้าไทยตั้งแต่ต้นปีที่ผ่านมา (ไทยรัฐ 14 ต.ค 56)
จากตัวอย่าง “สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง” เป็นคำที่ใช้อ้างถึงฝ่ายไทย หากพิจารณาจะเห็นว่าคำศัพท์ดังกล่าวเป็นการใช้ชื่อองค์กรมาอ้างถึงบุคคล และองค์กรดังกล่าวทำหน้าที่

ตรวจตราดูแลผู้เข้าและออกประเทศตามกฎหมาย ด้วยเหตุนี้จึงกล่าวได้ว่าฝ่ายไทยดำเนินการตามกฎหมาย

ตัวอย่าง (101) สภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) ได้ประชุมหารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กอ.รมน. กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงมหาดไทย กองทัพบก กองทัพเรือ และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งมติที่ประชุมมีดังนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเห็นชอบให้ดำเนินการตามหลักปฏิบัติและแนวทางการปฏิบัติต่อผู้หลบหนีเข้าเมืองทางทะเล และเน้นย้ำเรื่องสิทธิมนุษยชน เตรียมความพร้อมในการรับมือสถานการณ์ (เดลินิวส์ 16 ม.ค. 56)

จากตัวอย่าง “สภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.)” “กอ.รมน.” “กระทรวงการต่างประเทศ” “กระทรวงมหาดไทย” “กองทัพเรือ” และ “สำนักงานตำรวจแห่งชาติ” เป็นการอ้างถึงฝ่ายไทยด้วยการใช้ชื่อบุคลากรมาเรียกแทน หากพิจารณาจะเห็นว่าองค์กรเหล่านี้เป็นองค์กรระดับชาติและทำงานเกี่ยวข้องกับความมั่นคง การต่างประเทศ สื่อให้เห็นว่าฝ่ายไทยดำเนินการตามหน้าที่และกฎหมาย และประเด็นโรฮิงญาเกี่ยวข้องกับไทยในแง่ของความมั่นคง

นอกจากนี้ผู้วิจัยพบว่ายังมีการใช้ชื่อบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการทางกฎหมายมาอ้างถึงฝ่ายไทย และจะปรากฏในบริบทที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีกับขบวนการค้ามนุษย์โรฮิงญา สื่อให้เห็นว่าฝ่ายไทยดำเนินการต่าง ๆ ภายใต้กฎหมายเพื่อแก้ปัญหาการค้ามนุษย์โรฮิงญา และในขณะเดียวกันก็อาจจะช่วยแนะให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาเป็นผู้เสียหายในขบวนการค้ามนุษย์ ดังจะเห็นได้จากกลุ่มตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง (102) อย่างไรก็ตาม ขณะนี้ กรมสอบสวนคดีพิเศษ (ดีเอสไอ) และตำรวจตรวจคนเข้าเมือง กำลังสืบสวนสอบสวนเพื่อเอาผิดขบวนการดังกล่าว (เดลินิวส์ 15 ม.ค. 56)

ตัวอย่าง (103) ศาลออกหมายจับ 4 นายทหาร รวมยศ "พันเอก" เอี่ยวค้าโรฮิงญาคน (มติชน 20 ก.ย.58)

ตัวอย่าง (104) ราชทัณฑ์คุม 88 จำเลยคดีค้าโรฮิงญา รวม "พล.ท.มนัส-โกโต้" ส่งศาลอาญา (มติชน 10 พ.ย.58)

จากกลุ่มตัวอย่างที่ยกมานี้ “กรมสอบสวนคดีพิเศษ (ดีเอสไอ)” “ศาล” และ “ราชทัณฑ์” เป็นองค์กรที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการทางกฎหมายที่หนังสือพิมพ์นำมาอ้างถึงฝ่ายไทย ทั้งนี้หากพิจารณาองค์ประกอบของประโยคที่ยกมาจะเห็นว่าทั้งหมดปรากฏร่วมกับคำกริยาเกี่ยวกับ

การดำเนินการตามกฎหมาย และผู้รับการกระทำจะเป็นขบวนการค้ำมนุษย์ กล่าวได้ว่าฝ่ายไทยดำเนินการตามกฎหมาย และชาวโรฮิงญาเป็นผู้เสียหายจากขบวนการค้ำมนุษย์

จากที่กล่าวไปจะเห็นว่าหนังสือพิมพ์ไทยนำสถานที่หรือองค์กรซึ่งเกี่ยวข้องกับหน้าที่ด้านต่าง ๆ ของฝ่ายไทยมาใช้อ้างถึงตัวบุคคล การใช้กลวิธีนี้ทำให้เห็นว่าฝ่ายไทยดำเนินการด้านต่าง ๆ ตามหน้าที่และกฎหมาย กล่าวคือ การกระทำต่าง ๆ ล้วนเกิดขึ้นภายใต้บทบาทหน้าที่ขององค์กร นอกจากนี้หากพิจารณาองค์กรที่มีบทบาทในกลวิธีนี้ยังทำให้เห็นว่าเป็นโรฮิงญาเกี่ยวข้องกับความมั่นคงของชาติ การเข้าเมือง การต่างประเทศ และกระบวนการทางกฎหมายของไทย

สรุปคำอ้างถึงฝ่ายไทยในตัวอย่างหนังสือพิมพ์

ตารางที่ 40 สรุปคำอ้างถึงฝ่ายไทยในตัวอย่างหนังสือพิมพ์

ประเภท	ตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ	หน้าที่
1) การใช้ชื่อ/ชื่อประกอบกับตำแหน่งหน้าที่	นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี, นางปวีณา หงสกุล รมว.กระทรวงการพัฒนาสังคมฯ, พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ผู้บัญชาการทหารบก	1,178	42.90	ใช้มากที่สุด ในหนังสือพิมพ์ สื่อภาพตัวแทนฝ่ายไทย ดำเนินการตามกฎหมาย
2) การใช้คำบ่งหน้าที่/อาชีพ	นายกรัฐมนตรี, รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ, โฆษก กอ.รมน., โฆษกรัฐบาล, ผู้บัญชาการทหารบก, เจ้าหน้าที่ตำรวจ	932	33.94	พบมากลำดับที่ 2 สื่อภาพตัวแทนฝ่ายไทย ดำเนินการตามกฎหมาย
3) การใช้คำแสดงการรวมกลุ่ม	ฝ่ายไทย, ประเทศไทย, ประเทศเรา ฝ่ายกองทัพเรือไทย, ทางชาวไทย	322	12.56	แบ่งขั้วพวกเรา (ฝ่ายไทย) และพวกเขา (ชาวโรฮิงญา)
4) การอ้างถึงด้วยวัตถุ/สถานที่	กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร, กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, กรมราชทัณฑ์, ศาล, สถาบันนิติวิทยาศาสตร์, สำนักงาน ตม.	291	10.60	นำเสนอภาพตัวแทนฝ่ายไทยดำเนินการตามกฎหมาย ประเด็นของชาวโรฮิงญาเกี่ยวข้องกับหลายองค์กรในไทย
รวม		2,746	100	

จากตารางสรุปภาพรวมข้างต้นจะเห็นว่าภาพตัวแทนของฝ่ายไทยที่สื่อผ่านการใช้ คำศัพท์ อ้างถึงในสื่อหนังสือพิมพ์ออนไลน์จะเป็นภาพด้านบวก กล่าวคือ หนังสือพิมพ์จะเลือกใช้ คำศัพท์ระบุตัวตนด้วยหน้าที่/อาชีพ การใช้ชื่อ/ชื่อประกอบกับตำแหน่งหน้าที่ การอ้างถึงด้วยวัตถุ/ สถานที่ ซึ่งทั้งหมดนี้จะเกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ของฝ่ายไทย และเสนอให้เห็นว่าฝ่ายไทยดำเนินการ ตามกฎหมาย/หน้าที่ ด้วยเหตุนี้จึงกล่าวได้ว่า **หนังสือพิมพ์ออนไลน์เน้นการนำเสนอภาพตัวแทน ด้านบวกของรัฐบาลไทย** และมีทิศทางการนำเสนอคล้ายกับสื่อของรัฐบาลไทย

4.4 การเปรียบเทียบคำอ้างถึงโรฮิงญาที่ปรากฏในตัวบททั้ง 3 กลุ่ม

จากการวิเคราะห์คำอ้างถึงที่ปรากฏในตัวบททั้ง 3 กลุ่ม สามารถแสดงความสัมพันธ์ระหว่าง กลวิธีการใช้คำอ้างถึงกับภาพตัวแทนของชาวโรฮิงญาได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 41 แสดงการเปรียบเทียบการใช้คำอ้างอิงโรฮิงญาใน 3 ตำบล

ประเภทคำอ้างอิง/ตัวอย่าง	ภาพตัวแทน	การปรากฏในตัวบท		
		รัฐบาล	มนุษยชน	นสพ.
1) การใช้ชื่อชาติพันธุ์ โรฮิงญา ชาวโรฮิงญา	โรฮิงญาเป็นกลุ่มชาติพันธุ์	√ ¹	√√	√√
2) การใช้คำบ่งศาสนา ชาวมุสลิมโรฮิงญา	โรฮิงญาเป็นมุสลิม	-	√	√
3) การใช้สถานภาพผู้อพยพ ผู้อพยพ ผู้อพยพชาวโรฮิงญา	โรฮิงญาเป็นผู้อพยพ	√	√	√
4) การใช้คำบ่งความสัมพันธ์ พี่น้องชาวโรฮิงญา	โรฮิงญาเป็นพี่น้องมุสลิม	-	√	√
5) การใช้คำบ่งหน้าที่/อาชีพ นายกสมาคมโรฮิงญา	โรฮิงญาไม่มีบทบาทหน้าที่	-	√	√
6) การประเมินค่าว่าผิดกฎหมาย ผู้ลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมายชาว โรฮิงญา, ชาวโรฮิงญาที่แหกห้องกัก	โรฮิงญาเป็นผู้ลักลอบเข้าเมือง โรฮิงญาไม่อยู่ในความควบคุม	√√	√	√√
7) การประเมินค่าว่าเป็นปัญหา ปัญหาการลักลอบเข้าเมืองชาวโรฮิงญา	โรฮิงญาเป็นปัญหา	√√	√	√√
8) การประเมินค่าเชิงนำเสนอ เหยื่อขบวนการค้ามนุษย์	โรฮิงญานำเสนอ โรฮิงญาเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์	√	√	√
9) คำนามธรรมบ่งว่าเป็นคดี คดีค้ามนุษย์โรฮิงญา, คดีโรฮิงญา	โรฮิงญาเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์	-	√	√
10) การใช้ชื่อ/ชื่อกับตำแหน่งหน้าที่ นายอาฮามเมตบิน มีสยัสซัน [...]	โรฮิงญาเป็นตัวตน ไม่สร้างภาพเหมารวม	-	√	√
11) คำแสดงการรวมกลุ่ม พวกเขา กลุ่มชาวโรฮิงญา	โรฮิงญาเป็นพวกเขา	√	√	√

จากตารางแสดงการปรากฏของคำอ้างอิงในตัวบททั้ง 3 กลุ่ม สรุปลักษณะสำคัญได้ดังนี้
ประการแรก **ตัวบทรัฐบาล** เลือกใช้คำประเมินค่าเชิงลบทั้งประเภทที่ประเมินค่าว่าผิดกฎหมาย และประเมินค่าว่าเป็นปัญหามากที่สุด คำอ้างอิงชนิดนี้ปรากฏอย่างโดดเด่นโดยมีปริมาณเกินกว่าร้อยละ 70 ในขณะที่จะไม่เลือกใช้คำอ้างอิงบางชนิด เช่น *การใช้บ่งศาสนา การใช้คำบ่ง*

¹ √√ ปรากฏใช้ในความถี่สูง

√ ปรากฏในความถี่ต่ำจนแทบไม่ปรากฏ

√ ปรากฏใช้

- ไม่ปรากฏใช้

ความสัมพันธ์ ผลการวิเคราะห์ดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า **ตัวบทรัฐบาลไทยใช้กลวิธีทางประเภศาประเภศา คำอ้างถึงเพื่อนำเสนอชาวโรฮิงญาในเชิงลบ** อย่างไรก็ตามผู้วิจัยพบว่า มีการใช้คำประเมีนค่าเชิง นำสงสาร คำอ้างถึงประเภศาที่เสนอภาพตัวแทนชาวโรฮิงญาในฐานะเหยื่อของขบวนการค้ามนุษย์ แต่ ปรากฏในปริมาณน้อยกว่าภาพด้านลบอย่างเห็นได้ชัด นอกจากนี้คำอ้างถึงกลุ่มนี้ยังแนะให้เห็นว่า ความนำสงสารของชาวโรฮิงญาเกิดจากขบวนการค้ามนุษย์ ไม่ใช่จากรัฐบาลไทยเป็นผู้กระทำ

ประการถัดมา **ตัวบทสิทธิมนุษยชน** เลือกใช้คำเรียกชาติพันธุ์มากที่สุดเมื่อกล่าวถึงโรฮิงญา สื่อให้เห็นว่าสื่อด้านสิทธิมนุษยชนเลือกใช้คำที่ให้ความหมายกลางที่ไม่สื่อนัยเชิงประเมีนค่าในทางลบ ซึ่งพบมากที่สุดในตัวบทรัฐบาล นอกจากนี้ยังเลือกใช้คำบงศาสนา เช่น มุสลิมโรฮิงญา คำบงศา ความสัมพันธ์ เช่น พี่น้องชาวโรฮิงญา คำอ้างถึงทั้งสองชนิดนี้ไม่ปรากฏในตัวบทรัฐบาลแต่พบ ค่อนข้างมากในตัวบทนี้ ทั้งนี้าจจะเป็นเพราะผู้ผลิตตัวบทเป็นกลุ่มชาวมุสลิมรวมกลุ่มกัน เพื่อให้ ความช่วยเหลือโรฮิงญา นอกจากนี้ผู้วิจัยพบว่าคำอ้างถึงในเชิงประเมีนค่าทางลบโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประเภศาที่ระบุความผิดทางกฎหมายแต่ปรากฏน้อยมากจนแทบไม่พบในตัวบท คือ พบไม่ถึงร้อยละ 1 ลักษณะดังที่ได้กล่าวไปนี้อาจจะกล่าวได้ว่า **ตัวบทสิทธิมนุษยชนเลือกใช้คำอ้างถึงเพื่อลดทอนภาพ ด้านลบของโรฮิงญา**

ประการสุดท้าย **ตัวบทหนังสือพิมพ์** เลือกใช้คำเรียกชาติพันธุ์ คำประเมีนค่าด้านลบทั้ง ประเภศาที่ระบุว่าเป็นปัญหา และการทำผิดทางกฎหมาย อย่างโดดเด่นในตัวบท สะท้อนให้เห็นว่า **เน้นนำเสนอภาพตัวแทนด้านลบของโรฮิงญา** แม้ว่าจะปรากฏว่ามีการใช้คำอ้างถึงประเมีนค่าเชิง นำสงสาร แต่พบว่ามีค่อนข้างน้อยไม่ถึงร้อยละ 5 ในทำนองเดียวกัน คำอ้างถึงประเภศาระบุ ความสัมพันธ์พบว่าไม่ถึงร้อยละ 1 ต่างจากในตัวบทสิทธิมนุษยชนที่พบว่าใช้ค่อนข้างมาก ลักษณะ ดังกล่าวนี้อาจจะพอสรุปได้ว่าตัวบทหนังสือพิมพ์มีทิศทางกรนำเสนอภาพตัวแทนของชาวโรฮิงญาไป ในทางเดียวกับตัวบทรัฐบาลไทย

4.5 การเปรียบเทียบคำอ้างถึงฝ่ายไทยที่ปรากฏในต้วบททั้ง 3 กลุ่ม

ตารางที่ 42 แสดงการเปรียบเทียบการใช้คำอ้างถึงฝ่ายไทยใน 3 ต้วบท

ประเภทคำอ้างถึง	ภาพตัวแทน	การปรากฏในต้วบท		
		รัฐบาล	มนุษยชน	นสพ.
1) คำบ่งหน้าที่/อาชีพ นายกรัฐมนตรี, เจ้าหน้าที่ ตม.	รัฐบาลไทยทำตามหน้าที่/ กฎหมาย	√√ ²	√√√	√√√
2) ชื่อ/ชื่อประกอบกับตำแหน่งหน้าที่ พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี	รัฐบาลไทยทำตามหน้าที่/ กฎหมาย	√√√	√√√	√√√
3) อ้างถึงด้วยวัตถุ/สถานที่ กระทรวงการต่างประเทศ, สำนักงาน ตรวจคนเข้าเมือง	รัฐบาลไทยทำตามหน้าที่/ กฎหมาย	√√	√√	√√
4) คำแสดงการรวมกลุ่ม ฝ่ายไทย, ประเทศไทย, ประเทศเรา	รัฐบาลไทยเป็นพวกเรา	√√	√√	√√

จากตารางสรุปภาพรวมการใช้คำอ้างถึงฝ่ายไทยในต้วบททั้ง 3 กลุ่ม สามารถสรุปลักษณะสำคัญได้ดังต่อไปนี้ **ประการแรก** ต้วบททั้ง 3 ประเภทใช้คำอ้างถึงฝ่ายไทยในลักษณะเดียวกัน ประกอบด้วย 4 กลุ่ม คือ 1) การใช้คำบ่งหน้าที่/อาชีพ 2) การใช้ชื่อ/ชื่อประกอบกับตำแหน่งหน้าที่ 3) การอ้างถึงด้วยวัตถุ/สถานที่ ทั้ง 3 ชนิดนี้สื่อภาพตัวแทนไทยดำเนินการตามกฎหมาย/หน้าที่ และ 4) การใช้คำแสดงการรวมกลุ่ม สื่อภาพตัวแทนว่ารัฐบาลคือพวกเรา

ประการถัดมา ผู้วิจัยพบว่าต้วบทสิทธิมนุษยชน**ไม่เน้น**การนำเสนอรัฐบาลไทยในฐานะชั่วตรงข้ามของโรฮิงญา แต่เลือกนำเสนอพม่าและขบวนการค้ามนุษย์ในฐานะผู้กระทำที่ละเมิดสิทธิมนุษยชนชาวโรฮิงญา ผู้วิจัยจะอธิบายให้เห็นในบทถัดไปซึ่งเป็นการวิเคราะห์การใช้ชนิดของกระบวนการ

ประการสุดท้าย จากลักษณะของคำอ้างถึงหลายประเภทที่นำไปสู่ภาพตัวแทนเดียวกันของรัฐบาลไทย สะท้อนให้เห็นว่าภาพตัวแทนที่โดดเด่นของฝ่ายไทยไม่ได้เกิดจากการเลือกใช้คำอ้างถึง แต่

² √√√ ปรากฏใช้ความถี่สูง

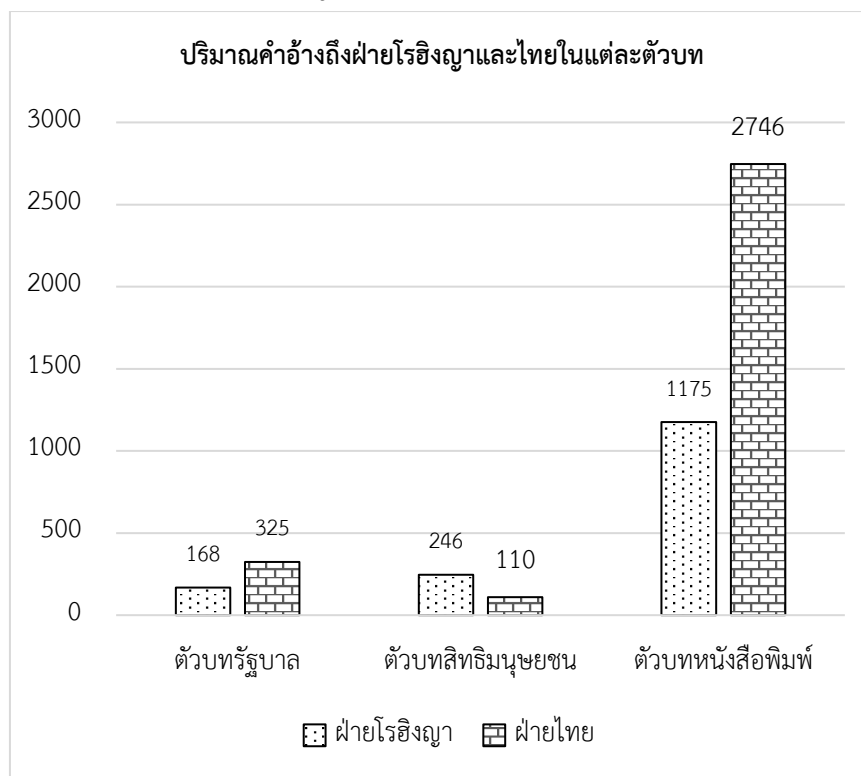
√ ปรากฏใช้ในความถี่ต่ำจนแทบไม่ปรากฏ

√√ ปรากฏใช้

- ไม่ปรากฏใช้

เกิดจากมีการอ้างถึงฝ่ายไทยจำนวนมาก อย่างไรก็ตามปริมาณคำอ้างถึงระหว่างฝ่ายไทยและฝ่ายโรฮิงญามีลักษณะที่แตกต่างกันในแต่ละตัวบท ดังจะเห็นได้จากแผนภูมิต้นล่างนี้

แผนภูมิที่ 7 แสดงปริมาณคำอ้างถึงฝ่ายโรฮิงญาและฝ่ายไทยในแต่ละตัวบท

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

จากแผนภูมิต้นข้างต้นจะเห็นว่า **ตัวบทรัฐบาลไทย** มีการอ้างถึงชาวโรฮิงญาน้อยกว่ารัฐบาลไทยเกือบเท่าตัว (168 ครั้ง : 325 ครั้ง) ในทางตรงกันข้าม **ตัวบทสิทธิมนุษยชน** มีการอ้างถึงโรฮิงญามากกว่าฝ่ายไทยเท่าตัว (246 ครั้ง : 110 ครั้ง) ขณะที่ **ตัวบทหนังสือพิมพ์** มีลักษณะคล้ายกับตัวบทรัฐบาลไทยคือพบคำอ้างถึงฝ่ายโรฮิงญาน้อยกว่าฝ่ายไทยเท่าตัว (1175 ครั้ง : 2746 ครั้ง)

จากที่กล่าวไปเป็นผลการวิเคราะห์การใช้คำอ้างถึงฝ่ายโรฮิงญาและฝ่ายไทย และอธิบายให้เห็นความสัมพันธ์ของการใช้คำอ้างถึงกับภาพตัวแทน รวมถึงลักษณะที่โดดเด่นในแต่ละตัวบท ลำดับถัดไปผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์การใช้ชนิดของกระบวนการซึ่งจะให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์คำกริยา

บทที่ 5

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างชนิดของกระบวนการกับภาพตัวแทนชาวโรฮิงญา

ผลการวิเคราะห์บทที่ 4 แสดงให้เห็นว่าภาพตัวแทนของชาวโรฮิงญาสะท้อนผ่านการใช้คำอ้างอิง เช่น หากอ้างอิงชาวโรฮิงญาด้วยคำศัพท์ระบุการประเมินค่า (appraisement) เช่น *ผู้ลักลอบเข้าเมืองชาวโรฮิงญา* *ผู้อพยพผิดกฎหมาย* ฯลฯ ก็จะสะท้อนภาพตัวแทน “ชาวโรฮิงญาเป็นผู้ลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย” นอกจากการใช้คำอ้างอิง ภาพตัวแทนของชาวโรฮิงญาก็อาจสื่อผ่าน “การใช้คำกริยา” ด้วย เช่น เจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมชาวโรฮิงญา จากตัวอย่างนี้เป็นกระบวนการเกี่ยวกับการกระทำ (material process) “ตำรวจ” เป็นผู้กระทำ “จับกุม” เป็นคำกริยาสื่อความหมายถึงการดำเนินการทางกฎหมาย และ “ชาวโรฮิงญา” เป็นเป้าของการกระทำ เมื่อพิจารณาทุกองค์ประกอบจะเห็นว่าประโยคดังกล่าวนำเสนอภาพตัวแทน “ชาวโรฮิงญากระทำผิดกฎหมาย” ในขณะเดียวกันก็เสนอภาพตัวแทน “ไทยดำเนินการตามกฎหมาย” ด้วย ในกรณีนี้จะเห็นว่าภาพตัวแทนเป็นผลมาจากการเลือกใช้ชนิดของกระบวนการเกี่ยวกับการกระทำ

การวิเคราะห์ชนิดของกระบวนการเป็นแนวทางหนึ่งที่นักวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ให้ความสนใจ เพราะทำให้เห็นหน้าที่ด้านถ่ายทอดความคิด (ideational function) (Mayr, 2008) การวิเคราะห์จะอธิบายองค์ประกอบ 3 ด้าน ได้แก่ **ผู้ร่วมเหตุการณ์** (Participants) คือ คน สิ่งของ รวมถึงความคิดเชิงนามธรรมทั้งที่เป็นผู้กระทำ ผู้รับการกระทำ **ตัวกระบวนการ** (Processes) พิจารณาจากคำและกลุ่มคำกริยา **สภาพแวดล้อม** (Circumstances) ได้แก่ กลุ่มคำกริยาวิเศษณ์ กลุ่มคำบุพบท ที่เป็นการให้รายละเอียดว่าสิ่งที่เกิดขึ้นได้เกิดขึ้นที่ไหน เมื่อไร อย่างไร (Halliday, 2014) ฮัลลiday ได้จำแนกชนิดของกระบวนการเป็น 6 ชนิด ในที่นี้ผู้วิจัยจะเสนอภาพรวมดังที่เมย์ (Mayr, 2008, p. 18) ได้สรุปไว้ดังนี้

ตารางที่ 43 แสดง องค์ประกอบ และตัวอย่างของชนิดกระบวนการ

Process type	Participant	Example
		ตัวเอน คือ process types ตัวหนา คือ participants
Material	Actor (A), Goal (G) Beneficiary (B)	She (A) <i>moved</i> the table . (G) He (A) <i>gave</i> me (B) a present . (G)
Mental	Senser (Se), Phenomenon (P)	He (Se) <i>saw</i> the accident . (P)
Behavioural	Behaver (B), Phenomenon	They (B) <i>watched</i> the game . (P) Peter (B) <i>smiled</i> .
Verbal	Sayer (S) Sayer, Verbiage (V)	Mary (S) <i>didn't reply</i> . Mary (S) <i>said</i> this wasn't true . (V)
Relational: (1) Attributive (2) Identifying	Carrier (C) Attribute (A) Token (T), Value (V)	Helen (C) <i>was</i> clever . (A) ไม่สามารถเขียนกลับด้านได้ (not reversible) Oxford (T) <i>is</i> the best university . (V) สามารถเขียนกลับด้านได้ The best university is Oxford .
Existential	Existent (E)	There <i>were</i> many changes . (E)

การวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาบทนี้ ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ดังนี้

1) วิเคราะห์คำ/กลุ่มคำกริยาที่ปรากฏในประโยค เพื่อจำแนกชนิดของกระบวนการว่าเป็นชนิดใด ทั้งนี้งานวิจัยนี้จะจำแนกชนิดกระบวนการออกเป็น 4 กลุ่มใหญ่ ได้แก่ 1) กระบวนการเกี่ยวกับการกระทำ (material process) 2) กระบวนการเกี่ยวกับการพูด (verbal process) 3) กระบวนการสื่อความคิดความรู้สึก (mental process) และ 4) กระบวนการเกี่ยวกับสภาพ (relational process) เนื่องจากกระบวนการเกี่ยวกับพฤติกรรม (behavioural process) และกระบวนการสื่อการมีอยู่ (existential process) อาจจะสามารถจัดรวมกับประเภทอื่นได้ (ณัฐพร พานโพธิ์ทอง, 2556, น. 126)

หลังจากจำแนกชนิดกระบวนการแล้ว ลำดับถัดไปผู้วิจัยจะนำคำกริยาที่ได้ในแต่ละกระบวนการมาแบ่งเป็นกลุ่มความหมาย เช่น คำกริยาในชนิดกระบวนการเกี่ยวกับการกระทำ (material) อาจจะมีจำนวนมาก เมื่อจำแนกตามกลุ่มความหมายอาจสามารถแบ่งออกเป็น คำกริยาที่สื่อความหมายช่วยเหลือดูแล ดำเนินการตามกฎหมาย ลักลอบเข้าเมือง ทำความรุนแรง/ละเมิดสิทธิ

มนุษยชน ฯลฯ การจัดกลุ่มตามความหมายนี้จะช่วยให้อธิบายได้ลึกซึ้งมากขึ้น ว่าผู้ร่วมเหตุการณ์ที่เป็นผู้กระทำปรากฏร่วมกับคำกริยาเกี่ยวกับการกระทำกลุ่มความหมายใด

2) วิเคราะห์ว่าคำกริยาแต่ละชนิดปรากฏร่วมกับผู้ร่วมเหตุการณ์กลุ่มใด การวิเคราะห์ส่วนนี้จะชี้ให้เห็นว่าผู้ร่วมเหตุการณ์แต่ละกลุ่ม ปรากฏร่วมกับคำกริยาชนิดใด สะท้อนภาพตัวแทนของชาวโรฮิงญาอย่างไร ทั้งนี้จากการวิเคราะห์ความหมายระดับมหภาค ทำให้สามารถจำแนกผู้ร่วมเหตุการณ์โดยใช้ความสัมพันธ์ของแต่ละกลุ่มที่มีต่อชาวโรฮิงญา เป็น 5 กลุ่ม ได้แก่

ฝ่ายไทย คือ รัฐบาล เจ้าหน้าที่รัฐ ฯลฯ

ฝ่ายโรฮิงญา คือ ชาวโรฮิงญาทั้งที่อาศัยอยู่ในรัฐยะไข่และที่อพยพไปยังที่ต่าง ๆ

ฝ่ายพม่า คือ รัฐบาลพม่าและประชาชนชาวพม่า

ฝ่ายขบวนการค้ามนุษย์ คือ ผู้ที่ถูกกล่าวหาหรือถูกตัดสินว่าทำความผิดฐานค้ามนุษย์

ฝ่ายผู้สังเกตการณ์ คือ องค์กรสิทธิมนุษยชน องค์กรระหว่างประเทศ เช่น ยูเอ็นเอชซีอาร์ ฮิวแมนไรท์วอช ฯลฯ รวมถึงประเทศที่มีได้เกี่ยวข้องโดยตรงแต่เฝ้าดูและแสดงความเห็นต่อเหตุการณ์เกี่ยวกับชาวโรฮิงญาเช่น สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น ฯลฯ

3) **สภาพแวดล้อม** ผู้วิจัยจะอธิบายสภาพแวดล้อมที่พบ อย่างไรก็ตามส่วนนี้ผู้วิจัยจะอธิบายพอสังเขป

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ จะแบ่งเป็น 3 หัวข้อ ได้แก่ 5.1 การวิเคราะห์ชนิดกระบวนการใน **ตัวบทของรัฐบาลไทย** 5.2 การวิเคราะห์ชนิดกระบวนการใน **ตัวบทของกลุ่มสิทธิมนุษยชน** และ 5.3 การวิเคราะห์ชนิดกระบวนการใน **ตัวบทหนังสือพิมพ์** ทั้งนี้ตอนท้ายของผลการวิเคราะห์แต่ละกระบวนการผู้วิจัยจะสรุปให้เห็นภาพรวมของชนิดกระบวนการว่าสัมพันธ์กับภาพตัวแทนอย่างไร และเมื่อนำเสนอผลการวิเคราะห์ครบทุกตัวบท ผู้วิจัยจะสรุปและเปรียบเทียบให้เห็นลักษณะเด่นของแต่ละตัวบทว่าเลือกใช้คำกริยาเหมือนหรือต่างกันอย่างไรบ้าง

5.1 การวิเคราะห์ชนิดของกระบวนการในตัวบทรัฐบาลไทย

5.1.1 กระบวนการเกี่ยวกับการกระทำ

จากการวิเคราะห์พบว่า กระบวนการเกี่ยวกับการกระทำที่สื่อภาพตัวแทนปรากฏทั้งสิ้น 154 ครั้ง จากจำนวนทั้งหมดนี้สามารถใช้เกณฑ์ความหมายจำแนกคำกริยาเกี่ยวกับการกระทำออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่

- 1) คำกริยาสื่อความหมาย “ช่วยเหลือดูแล”
- 2) คำกริยาสื่อความหมาย “ดำเนินการทางกฎหมาย”
- 3) คำกริยาสื่อความหมาย “แก้ไขปัญหา”
- 4) คำกริยาสื่อความหมาย “ลักลอบเข้าเมือง”

คำกริยาทั้ง 4 กลุ่มนี้จะปรากฏร่วมกับผู้ร่วมเหตุการณ์ที่แตกต่างกัน กล่าวคือ **ฝ่ายไทย** จะปรากฏเป็นผู้กระทำคำกริยาในกลุ่มที่ 1 – 3 ซึ่งล้วนนำไปสู่ภาพตัวแทนด้านบวก ส่วน **ฝ่ายโรฮิงญา** จะปรากฏเป็นผู้กระทำร่วมกับคำกริยาในกลุ่มที่ 4 ซึ่งเป็นการกระทำด้านลบเท่านั้น ส่วน **ฝ่ายผู้สังเกตการณ์** ปรากฏเป็นผู้กระทำคำกริยาที่สื่อความหมายช่วยเหลือดูแล แต่พบน้อยมาก โดยภาพรวมสรุปได้ว่าตัวบทรัฐบาลใช้กระบวนการเกี่ยวกับการกระทำเพื่อเน้นการนำเสนอการกระทำของฝ่ายไทยมากที่สุด และทั้งหมดเป็นคำกริยาเชิงบวก ในขณะที่ชาวโรฮิงญาจะปรากฏร่วมกับคำกริยาเชิงลบ เห็นได้จากตารางแสดงการปรากฏร่วมต่อไปนี้

ตารางที่ 44 แสดงการปรากฏร่วมของผู้ร่วมเหตุการณ์กับคำกริยาในกระบวนการเกี่ยวกับการกระทำในตัวบทรัฐบาล

กลุ่มความหมายของคำกริยา ในกระบวนการเกี่ยวกับการกระทำ	ผู้กระทำ		
	ไทย	โรฮิงญา	สังเกตการณ์
ช่วยเหลือดูแล	√	-	√
ดำเนินการทางกฎหมาย	√	-	-
แก้ไขปัญหา	√	-	-
ลักลอบเข้าเมือง	-	√	-

5.1.1.1 คำกริยาสื่อความหมาย “ช่วยเหลือดูแล” คือ คำกริยาเกี่ยวกับการกระทำที่สื่อความหมายถึงสงเคราะห์ คำจุน ผู้อื่นให้พ้นจากความลำบากหรือความทุกข์ ดังจะเห็นได้จากตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 45 คำ/กลุ่มคำช่วยเหลือดูแลในตัวบทรัฐบาล

คำ/กลุ่มคำช่วยเหลือดูแล	
ดูแล	รับดูแล
เยี่ยมเยียน	เข้าเยี่ยม
ลงพื้นที่เยี่ยม	ลงพื้นที่ตรวจเยี่ยม
ตรวจสุขภาพ	ฟื้นฟู
เตรียม...รับรอง	ฯลฯ

จากการวิเคราะห์พบว่า คำกริยาสื่อความหมาย “ช่วยเหลือดูแล” ปรากฏทั้งสิ้น 65 ครั้ง โดยจากจำนวนทั้งหมดนี้จะปรากฏร่วมกับผู้กระทำ 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) ผู้ร่วมเหตุการณ์ฝ่ายไทย (63 ครั้ง) และ 2) กลุ่มผู้สังเกตการณ์ (2 ครั้ง) กล่าวได้ว่า เป็นกลวิธีทางภาษาที่นำเสนอภาพตัวแทน **ด้านบวกของฝ่ายไทย** ในฐานะผู้ช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม และชาวโรฮิงญาเป็นภาระ ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างต่อไปนี้

1) คำกริยาช่วยเหลือดูแลที่ฝ่ายไทยเป็นผู้กระทำ

ตัวอย่าง (1) ประเทศไทยดูแลผู้ลี้ภัยข้ามแดนโดยผิดกฎหมายตามหลักมนุษยธรรมเสมอมา (ข่าวทำเนียบ 16 พ.ค. 58)

จากตัวอย่างที่ยกมานี้ผู้กระทำคือ “ประเทศไทย” ส่วนที่ขีดเส้นใต้ได้แก่ “ดูแล” เป็นคำกริยาที่มีความหมายเกี่ยวกับการช่วยเหลือดูแล “ผู้ลี้ภัยข้ามแดนโดยผิดกฎหมาย” เป็นเป้าของการกระทำ และ “ตามหลักมนุษยธรรมเสมอมา” เป็นสภาพแวดล้อม จากตัวอย่างนี้เสนอภาพตัวแทนรัฐบาลไทยเป็นผู้ช่วยเหลือชาวโรฮิงญา

ตัวอย่าง (2) รมว.พม.เยี่ยมเยียนชาวโรฮิงญาที่จังหวัดสงขลา (ข่าวกระทรวง พม. 28 ก.ค. 56)

จากตัวอย่างผู้กระทำคือ “รมว.พม” ส่วนที่ขีดเส้นใต้ “เยี่ยมเยียน” เป็นคำกริยาที่มีความหมายเกี่ยวกับการช่วยเหลือดูแล และ “ชาวโรฮิงญา” เป็นเป้าของการกระทำ และ “ที่จังหวัดสงขลา” เป็นสภาพแวดล้อมทางสถานที่ จากตัวอย่างนำเสนอภาพตัวแทนรัฐบาลไทยเป็นผู้ช่วยเหลือ

ผู้วิจัยพบว่าในบรรดาคำกริยาเกี่ยวกับการกระทำในตัวบทรัฐธรรมนูญ พบการใช้คำกริยาชนิดที่สื่อความหมาย “ช่วยเหลือดูแล” มากที่สุด ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะต้องการนำเสนอภาพตัวแทนด้านมนุษยธรรม หรือขั้นตอนการปฏิบัติที่เกิดขึ้นในประเทศเพื่อแย้งการนำเสนอข่าวของสำนักข่าวต่างประเทศที่มีกล่าวหาว่ารัฐบาลไทยละเมิดสิทธิมนุษยชน ทั้งนี้ในตัวบทรัฐธรรมนูญ จะไม่มีการนำเสนอฝ่ายไทยร่วมกับคำ/กลุ่มคำกริยาที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิมนุษยชน

2) คำกริยาช่วยเหลือดูแลที่ฝ่ายสังเกตุการณ์เป็นผู้กระทำ

จากการวิเคราะห์พบว่า คำ/กลุ่มคำกริยาที่สื่อความหมายเกี่ยวกับ “ช่วยเหลือดูแล” ปรากฏร่วมกับฝ่ายผู้สังเกตุการณ์ **เพียง 2 ครั้ง** เท่านั้นที่ สื่อให้เห็นว่าสื่อรัฐบาล**ไม่เน้น**การนำเสนอบทบาทของกลุ่มนี้ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (3) ทีมงานล่ามของ UNHCR ได้เข้าเยี่ยมชาวโรฮิงญาในห้องกักทุกแห่งและศูนย์พักพิงชั่วคราวของรัฐบาลอย่างสม่ำเสมอ (ข่าวกระทรวง กต. 6 มิ.ย.56

จากตัวอย่างผู้กระทำในกลุ่มผู้สังเกตุการณ์คือ “ทีมงานล่ามของ UNHCR” กระทำกริยาเกี่ยวกับการช่วยเหลือดูแล “เข้าเยี่ยม” และเป้าของการกระทำคือ “ชาวโรฮิงญา” และ “ในห้องกักทุกแห่งและศูนย์พักพิงชั่วคราวของรัฐบาลอย่างสม่ำเสมอ” เป็นสภาพแวดล้อมที่เสริมให้เห็นว่าโรฮิงญาเป็นผู้ต้องกักเนื่องจากเข้ามาในประเทศแบบผิดกฎหมาย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

5.1.1.2 คำกริยาสื่อความหมาย “ดำเนินการทางกฎหมาย”

ตารางที่ 46 คำ/กลุ่มคำดำเนินการทางกฎหมายในตัวบทรัฐธรรมนูญ

คำ/กลุ่มคำดำเนินการทางกฎหมาย	
จับกุม	เข้าจับกุม
เข้าระงับเหตุ	ติดตาม...กลับมา
ร่วมตรวจสอบ	ควบคุมตัว
ดำเนินกระบวนการคัดแยก	ตรวจสอบ
ตรวจสอบข้อเท็จจริง	คัดกรอง (เหยื่อ)
คัดแยก (เหยื่อ)	ฯลฯ

กลุ่มนี้ คือ คำกริยากลุ่มการกระทำที่สื่อความว่า ทำกริยาต่าง ๆ โดยเป็นไปตาม กระบวนการทางกฎหมาย เช่น *จับกุม เข้าจับกุม ควบคุมตัว* ฯลฯ รวมไปถึงขั้นตอนอื่น ๆ ที่ระบุไว้ใน พระราชบัญญัติให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการตาม เช่น *คัดแยก (เหยื่อค้ำมนุษย์)* เป็นต้น

จากการวิเคราะห์พบว่าปรากฏทั้งสิ้น 47/154 กระบวนการ คิดเป็นร้อยละ 30.52 จาก กระบวนการเกี่ยวกับการกระทำทั้งหมดในตัวบทรัฐบาล ผู้วิจัยพบว่าคำกริยากลุ่มนี้จะปรากฏร่วมกับ ผู้กระทำที่เป็นฝ่ายไทยเท่านั้น สัมพันธ์กับภาพตัวแทนรัฐบาลไทยดำเนินการตามกฎหมาย และ ในขณะที่เดียวกันก็อาจจะกล่าวได้ว่าชาวโรฮิงญาทำผิดกฎหมาย ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (4) เจ้าหน้าที่ได้เร่งติดตามชาวโรฮิงญาที่หลบหนีกลับมาล่าสุดสามารถควบคุมตัว กลับมาได้แล้ว 9 คน (ข่าวกระทรวง พม. 5 ต.ค. 58)

จากตัวอย่างผู้กระทำ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ กระทำกริยา ติดตาม...กลับมา ควบคุมตัว และมีเป้าของการกระทำคือ ชาวโรฮิงญาที่หลบหนี ซึ่งอ้างถึงด้วยคำศัพท์แบบประเมินค่า ตัวอย่างนี้ นำเสนอภาพตัวแทน ชาวโรฮิงญาทำผิดกฎหมาย และ รัฐบาลไทยดำเนินการตามกฎหมาย

ตัวอย่าง (5) กระทรวงการต่างประเทศ และหน่วยงานความมั่นคง ร่วมตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณี ชนกลุ่มน้อยโรฮิงญา (ข่าวทำเนียบ 21 ม.ค. 52)

จากตัวอย่างข้างต้นที่ยกมานี้ มีผู้กระทำคือ “กระทรวงการต่างประเทศ และ หน่วยงานความมั่นคง” กระทำกริยา “ร่วมตรวจสอบ” และเป้าของการกระทำคือ “ข้อเท็จจริงกรณี ชนกลุ่มน้อยโรฮิงญา” ตัวอย่างนี้เสนอภาพตัวแทน “รัฐบาลไทยเป็นผู้แก้ปัญหา” และ “โรฮิงญาเป็น ปัญหา”

ตัวอย่าง (6) ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์จังหวัดพังงา ร่วมกับบ้านพักเด็ก และครอบครัวจังหวัดพังงา พนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรกระบี่ และล่ามจาก มูลนิธิการศึกษาเพื่อการพัฒนาได้ร่วมกันสัมภาษณ์และคัดแยกผู้เสียหายจากการค้า มนุษย์ (ข่าวกระทรวง พม. 17 ก.ย. 57)

จากตัวอย่างฝ่ายไทยเป็นผู้กระทำ ปรากฏร่วมกับคำกริยาสื่อการดำเนินการ ทาง กฎหมาย “คัดแยก” และเป้าของการกระทำคือ “ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์” สื่อภาพตัวแทน รัฐบาลไทยดำเนินการตามกฎหมาย และโรฮิงญา(บางส่วน)เป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

ผู้วิจัยสังเกตว่า ภาพตัวแทนของชาวโรฮิงญาในมิติการกระทำผิดกฎหมาย การลักลอบเข้าเมืองจะปรากฏเด่นชัดในกระบวนการเกี่ยวกับสภาพ หรือการใช้คำศัพท์เพื่ออ้างถึง เนื่องจากสื่อของรัฐบาลจะไม่เน้นการนำเสนอเสนอบทบาทของชาวโรฮิงญาในฐานะผู้กระทำ

5.1.1.3 คำกริยาสื่อความหมาย “แก้ปัญหา”

คำกริยาสื่อความหมาย “แก้ปัญหา” หมายถึง ทำบางสิ่งให้ดีขึ้น ทำให้สิ่งที่มองว่า อาจจะเป็นปัญหาหมดไป ในที่นี้คำกริยาที่สื่อความหมายแก้ปัญหาคือเป็นการกระทำเชิงนโยบาย เช่น ให้นโยบาย อนุมัติงบประมาณ ฯลฯ

ตารางที่ 47 คำ/กลุ่มคำสื่อความหมายแก้ปัญหาในตัวบทรัฐบาล

คำ/กลุ่มคำแก้ปัญหา	
เตรียมกรอบการประชุม	เร่งแก้
เร่งแก้ไข	ให้นโยบาย
จัดทำข้อเสนอ	อนุมัติ (งบประมาณพิเศษ)
ฯลฯ	

จากการวิเคราะห์ตัวบทรัฐบาลไทยพบว่า คำกริยาในกลุ่มนี้จะปรากฏทั้งสิ้น 36/154 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 23.38 โดยทั้งหมดปรากฏร่วมกับผู้กระทำฝ่ายไทยเท่านั้น องค์ประกอบของกระบวนการนี้สื่อให้เห็นว่า “โรฮิงญาเป็นปัญหา” และ “ไทยเป็นผู้แก้ปัญหา” ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (7) ไทยเตรียมกรอบการประชุมร่วม 15 ชาติ แก้ปัญหาการย้ายถิ่นแบบไม่ปกติในมหาสมุทรอินเดีย (ข่าวทำเนียบ 16 พ.ค. 58)

จากตัวอย่างที่ยกมานี้ผู้กระทำคือ “ไทย” กระทำกริยาเกี่ยวกับการแก้ปัญหาคือ “เตรียมกรอบการประชุมร่วม” และ “แก้ปัญหาคือการย้ายถิ่นแบบไม่ปกติในมหาสมุทรอินเดีย” เป็นสภาพแวดล้อมเชิงวัตถุประสงค์ ตัวอย่างนี้เสนอภาพตัวแทนรัฐบาลไทยเป็นผู้แก้ปัญหา และ โรฮิงญาเป็นปัญหาระดับนานาชาติ

นอกจากการแก้ปัญหาคือการอพยพที่เป็นปัญหาร่วมกันในภูมิภาคตามที่ได้กล่าวไปแล้ว ผู้วิจัยพบว่ารัฐบาลไทยยังมีบทบาทในฐานะ “ผู้แก้ปัญหาคือการค้ามนุษย์” เช่น

ตัวอย่าง (8) รมว.พม. เร่งแก้ไขปัญหาการค้ำมนุษย์ (ข่าวกระทรวง พม. 17 ก.ย. 57)
จากตัวอย่างนี้ผู้กระทำคือ “รมว.พม.” ปรากฏร่วมกับคำกริยาเกี่ยวกับการกระทำ “เร่งแก้ไข” และ “ปัญหาการค้ำมนุษย์” เป็นเป้าของการกระทำ จากตัวอย่างนี้นำเสนอภาพตัวแทนรัฐบาลไทยเป็นผู้แก้ไขปัญหาการค้ำมนุษย์

5.1.1.4 คำกริยาสื่อความหมาย “ลักลอบเข้าเมือง”

คือ คำกริยาเกี่ยวกับการกระทำที่สื่อว่าลอบหรือหลบหนีเข้าเมือง จากการวิเคราะห์พบว่าชาวโรฮิงญามีบทบาทเป็นผู้กระทำเพียงกลุ่มเดียวเท่านั้น และจัดว่าเป็นประเภทที่พบน้อย ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะตัวบทของรัฐบาลไทยไม่เห็นการนำเสนอชาวโรฮิงญาควบคู่กับกลุ่มคำกริยาเชิงลบ แต่ เน้นการอ้างถึงคนกลุ่มนี้ด้วยคำศัพท์ประเมินค่าเชิงลบด้วยการระบุความผิดตั้งที่ได้กล่าวในบทที่แล้ว

ตัวอย่าง (9) ทั้งนี้กลุ่มคนเหล่านี้หลบหนีเข้าเมืองมาโดยผิดกฎหมาย (ข่าวกระทรวง กต.23 ม.ค. 56)

ตัวอย่างโรฮิงญาถูกอ้างถึงด้วยคำว่า “กลุ่มคนเหล่านี้” ซึ่งเป็นการใช้คำอ้างถึงแบบรวมกลุ่ม กระทำกริยา “หลบหนีเข้าเมืองมา” และ “โดยผิดกฎหมาย” เป็นสภาพแวดล้อม จากตัวอย่างนี้กล่าวได้ว่าโรฮิงญาเป็นผู้ลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย

นอกจากนี้ผู้วิจัยพบว่าในกรณีที่คำกริยาอาจจะไม่ได้ระบุหรือสื่อความหมายถึงการลักลอบ ชาวโรฮิงญาจะถูกอ้างถึงด้วยคำศัพท์แบบประเมินค่าว่าเป็นผู้ทำผิดกฎหมายดังจะเห็นได้จากตัวอย่างถัดไป

ตัวอย่าง (10) ผู้ลักลอบเข้าเมืองชาวโรฮิงญากว่า 20,000 คน ได้เข้ามาในประเทศไทยตลอดระยะเวลาหลายปีที่ผ่านมาและยังคงอยู่ภายในประเทศไทย (ข่าวกระทรวง กต. 26 ม.ค. 52)

จากตัวอย่างผู้กระทำคือ “ผู้ลักลอบเข้าเมืองชาวโรฮิงญา” กระทำกริยา “ได้เข้ามา” และมีเป้าของการกระทำคือ “ประเทศไทย” หากพิจารณาจะเห็นว่า คำกริยาในกระบวนการไม่ได้สื่อความหมายในแง่ของการทำผิดกฎหมาย แต่มีการเลือกใช้คำอ้างถึงชาวโรฮิงญาแบบประเมินค่าเพื่อบ่งชี้ว่าเป็นผู้ทำผิด ด้วยเหตุนี้กล่าวได้ว่า ภาพตัวแทนของโรฮิงญาจึงเป็นผู้ลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย

สรุปกระบวนการเกี่ยวกับการกระทำในต้วบทรัฐบาลไทย

ตารางที่ 48 สรุปกระบวนการเกี่ยวกับการกระทำในต้วบทรัฐบาลไทย

ผู้กระทำ	คำกริยา/ตัวอย่าง/ภาพตัวแทน	จำนวน	ร้อยละ
ไทย	ช่วยเหลือดูแล ดูแล เยี่ยมเยียน ลงพื้นที่เยี่ยม - ไทยดำเนินการตามหลักสิทธิมนุษยชน - โรฮิงญาเป็นภาระของไทย	63	40.91
	แก้ปัญหา เตรียมกรอบการประชุม เร่งแก้ เร่งแก้ไข - ไทยเป็นผู้แก้ปัญหา/ โรฮิงญาเป็นปัญหา	36	23.38
	ดำเนินการตามกฎหมาย จับกุม เข้าระงับเหตุ ควบคุมตัว คัดแยก (เหยื่อ) - ไทยดำเนินการตามกฎหมาย - โรฮิงญาทำผิดกฎหมาย (ลักลอบเข้าเมือง) - โรฮิงญา (บางส่วน) เป็นเหยื่อขบวนการค้ามนุษย์	47	30.52
โรฮิงญา	ลักลอบ หลบหนีเข้าเมือง ลอบเข้า - โรฮิงญาลักลอบเข้าเมือง	6	3.90
สังเกตการณ์	ช่วยเหลือดูแล เข้าเยี่ยม พบน้อยมากสื่อให้เห็นว่าสื่อรัฐบาลไม่เน้นบทบาทของกลุ่มนี้	2	1.30
รวม		154	100

ผลการวิเคราะห์กระบวนการเกี่ยวกับการกระทำในต้วบทรัฐบาลไทย พบว่าสื่อของรัฐมุ่งเน้นการนำเสนอบทบาทของฝ่ายไทยในฐานะผู้กระทำเป็นอย่างมาก และจะปรากฏควบคู่กับ คำ/กลุ่มคำกริยาด้านบวกเสมอ เช่น *แก้ปัญหา* *ดูแลช่วยเหลือ* และ*การดำเนินการตามกฎหมาย* ในขณะที่ชาวโรฮิงญาจะปรากฏในตำแหน่งเป้าของการกระทำ ลักษณะดังกล่าวนี้สะท้อนให้เห็นว่าฝ่ายไทยเป็นผู้ช่วยเหลือ ผู้แก้ปัญหา ดำเนินการตามกฎหมาย ส่วนโรฮิงญาเป็นผู้ทำลักลอบเข้าและเป็นปัญหา กล่าวได้ว่าสื่อของรัฐบาลใช้ “กระบวนการเกี่ยวกับการกระทำ” เพื่อเน้นการนำเสนอภาพตัวแทนด้านบวกของฝ่ายไทยและในขณะเดียวกันจะเป็นการเน้นภาพด้านลบของชาวโรฮิงญา

5.1.2 กระบวนการเกี่ยวกับการพูด

กระบวนการเกี่ยวกับการพูดจะประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ คือ ผู้พูด (sayer) คำกริยาบ่งการพูด (verb process) สิ่งที่ถูกพูด (verbiage) ผู้เป็นเป้าของการพูด (addressee) เช่น “นายกรัฐมนตรีให้สัมภาษณ์กับผู้สื่อข่าวถึงประเด็นผู้ลักลอบเข้าเมืองโรฮิงญา” จากตัวอย่างนี้ ผู้พูดคือนายกรัฐมนตรี คำกริยาบ่งกระบวนการพูดคือ ให้สัมภาษณ์ ผู้เป็นเป้าของการพูดคือผู้สื่อข่าว และสิ่งที่พูดคือประเด็นลักลอบเข้าเมืองโรฮิงญา

ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยจะวิเคราะห์กระบวนการเกี่ยวกับการพูดเพื่ออธิบายให้เห็นว่า 1) คำกริยาบ่งการพูดประกอบด้วยลักษณะใด และคำกริยาแต่ละกลุ่มปรากฏร่วมกับผู้ร่วมเหตุการณ์กลุ่มใด เนื่องจากคำกริยาบางกลุ่มอาจจะช่วยแนะให้เห็นภาพตัวตน หรือความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ต่างกัน เช่น หากใช้คำกริยา *สั่งการ* อาจจะสะท้อนว่าผู้พูดมีอำนาจให้ผู้อื่นทำอะไร 2) ผู้วิจัยจะสรุปให้เห็นว่า โดยภาพรวมผู้ร่วมเหตุการณ์กลุ่มใดมีบทบาทเป็นผู้พูดมากที่สุด เพื่อแสดงให้เห็นว่าตัวบทแต่ละกลุ่มให้ความสำคัญกับผู้ร่วมเหตุการณ์กลุ่มใด

จากการวิเคราะห์พบว่า กระบวนการเกี่ยวกับการพูดในตัวบทของรัฐบาลไทยมีทั้งสิ้น 174 กระบวนการ จากจำนวนทั้งหมดนี้สามารถจำแนก 3 กลุ่มความหมาย ได้แก่

- 1) คำกริยากลุ่มความหมาย “หารือ”
- 2) คำกริยากลุ่มความหมาย “ชี้แจง”
- 3) คำกริยากลุ่มความหมาย “สั่งการ”

ผู้ร่วมเหตุการณ์ที่มีบทบาทเป็นผู้พูด (sayer) มีเพียงกลุ่มเดียวคือ “ฝ่ายไทย” สื่อให้เห็นว่าเสียงที่สำคัญที่สุด คือเสียงของฝ่ายไทยดังจะเห็นได้จากตารางด้านล่างนี้

ตารางที่ 49 แสดงการปรากฏร่วมของผู้ร่วมเหตุการณ์กับคำกริยาในกระบวนการเกี่ยวกับการพูดในตัวบทรัฐบาล

กลุ่มคำกริยาบ่งการพูด	ผู้พูด				
	ไทย	โรฮิงญา	สังเกตการณ์	พม่า	ค้ำมนุษย์
หารือ	√	-	-	-	-
ชี้แจง	√	-	-	-	-
สั่งการ	√	-	-	-	-

5.1.2.1 คำกริยากลุ่มความหมาย “หารือ”

คือ กระบวนการเกี่ยวกับการพูดที่คำกริยาสื่อถึง การพูดคุยนอกรอบเพื่อหาทางออกให้กับปัญหา คำกริยากลุ่มนี้ เช่น *หารือ ดำเนินการหารือ เสร็จ เสร็จจาหารือ ประชุม ฯลฯ* หากพิจารณาจะเห็นว่าคำกริยากลุ่มนี้สื่อความหมายว่าผู้พูดเป็นผู้พยายามหาทางแก้ปัญหา และสิ่งที่พูดคือปัญหา จากการวิเคราะห์ที่**ตัวบทรัฐบาล**พบว่า คำกริยากลุ่มนี้จะมีผู้พูดเป็นฝ่ายไทยเพียงเท่านั้น ส่วนสิ่งที่พูดจะเป็นประเด็นเกี่ยวกับชาวโรฮิงญา ด้วยเหตุนี้อาจจะกล่าวได้ว่ากระบวนการนี้ สื่อภาพตัวแทน โรฮิงญาเป็นปัญหา และไทยเป็นผู้นำในการแก้ปัญหา ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (11) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ**หารือ**ผู้แทน UNHCR กรณีผู้ลี้ภัยเข้าเมือง ในทะเลอันดามัน (ข่าวกระทรวง กต. 29 ม.ค. 52)

จากตัวอย่างผู้พูด ได้แก่ “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ” คำกริยาบ่งการพูดคือ “*หารือ*”สิ่งที่พูดคือ “*กรณีผู้ลี้ภัยเข้าเมืองในทะเลอันดามัน*” จากตัวอย่างนี้ทำให้เห็นว่าฝ่ายไทยพยายามแก้ปัญหาลักลอบเข้าเมือง และสะท้อนให้เห็นว่าการลักลอบเข้าเมืองเป็นปัญหา

ตัวอย่าง (12) ประเทศไทยได้**ดำเนินการหารือ**กับสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (United Nations High Commissioner for Refugees UNHCR) และองค์การระหว่างประเทศเพื่อการโยกย้ายถิ่นฐาน (International Organization for Migration IOM) เกี่ยวกับประเด็นผู้ลี้ภัยเข้าเมืองในทะเลอันดามันมาเป็นระยะเวลาหนึ่งแล้ว (ข่าวกระทรวง กต. 28 ม.ค. 52)

จากตัวอย่าง “*ประเทศไทย*” มีบทบาทเป็นผู้พูด ปรากฏร่วมกับคำกริยาสื่อการพูด “*ดำเนินการหารือ*” และสิ่งที่พูดเป็นประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการลักลอบเข้าเมืองของชาวโรฮิงญา สื่อให้เห็นว่าไทยเป็นผู้แก้ปัญหา และโรฮิงญาเป็นปัญหา

ตัวอย่าง (13) นายกรัฐมนตรี**หารือ**กระทรวงการต่างประเทศเร่งแก้ปัญหาชาวโรฮิงญา (ข่าวทำเนียบ 27 ม.ค. 2552)

จากตัวอย่างผู้พูดคือ “*นายกรัฐมนตรี*” คำกริยาบ่งกระบวนการพูดคือ “*หารือ*” และ “*ปัญหาโรฮิงญา*” เป็นสิ่งที่พูด ส่วนกระทรวงการต่างประเทศเป็นสภาพแวดล้อมประเภทเป็นผู้ร่วมสะท้อนให้เห็นว่าประเด็นปัญหาที่มีการหารือเป็นเรื่องสำคัญระดับประเทศ จากตัวอย่างนี้สื่อภาพตัวแทนโรฮิงญาเป็นปัญหา และไทยดำเนินการแก้ปัญหา

ตัวอย่าง (14) กระทรวงการต่างประเทศได้ประชุมร่วมกับสำนักงานเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) และส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อหารือเรื่องนี้ (ข่าวกระทรวง กต. 18 ม.ค. 2556)

จากตัวอย่าง “กระทรวงการต่างประเทศ” เป็นผู้พูด ปรากฏร่วมกับคำกริยา “ประชุม” และสิ่งที่พูดเป็นการกล่าวถึงปัญหา (โรฮิงญา) จากตัวอย่างนี้จึงสื่อให้เห็นว่าฝ่ายไทยเป็นผู้แก้ปัญหา และการอพยพของโรฮิงญาเป็นปัญหา

จากที่กล่าวไปสามารถสรุปภาพรวมของกระบวนการเกี่ยวกับการพูดที่คำกริยาสื่อความหมาย “หารือ” ได้ว่าเป็นชนิดของกระบวนการที่ใช้เพื่อสื่อให้เห็นว่าฝ่ายไทยเป็นผู้แก้ปัญหาทั้งในระดับนานาชาติและระดับประเทศ และในขณะเดียวกันก็สะท้อนให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาเป็นปัญหา

5.1.2.2 คำกริยากลุ่มความหมาย “ชี้แจง”

กลุ่มนี้ คือ กระบวนการเกี่ยวกับการพูดที่คำกริยาสื่อความหมายว่า ผู้พูดได้กล่าวถ้อยคำเพื่ออธิบายข้อเท็จจริงของบางสิ่งบางอย่าง รวมถึงการกล่าวถ้อยคำในลักษณะยืนยันความคิดของตนเอง คำกริยากลุ่มนี้เช่น อธิบาย ชี้แจง แจง ยืนยัน ยืนยัน ย้ำ ฯลฯ รวมไปถึงคำกริยาบ่งการพูดที่ใช้ในบริบทของการอธิบายหรือชี้แจง เช่น *สัมภาษณ์ว่า กล่าววว่า กล่าวเน้นย้ำว่า ฯลฯ* ซึ่งจะต้องพิจารณาจากบริบทการใช้ประกอบ จากการวิเคราะห์พบว่าผู้พูดที่ปรากฏร่วมกับกริยากลุ่มนี้มีเพียงฝ่ายไทยเท่านั้น ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (15) นายกรัฐมนตรีได้อธิบายว่ารัฐบาลไทยตระหนักดีถึงความเร่งด่วนในเรื่องนี้และเห็นว่าการแก้ปัญหาอย่างยั่งยืนต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกประเทศและทุกองค์กรที่เกี่ยวข้อง (ข่าวทำเนียบ 17 พ.ค. 58)

จากตัวอย่างผู้พูดคือ “นายกรัฐมนตรี” คำกริยาบ่งการพูดคือ “อธิบายว่า” และสิ่งที่พูดคือส่วนที่เป็นตัวเอียง หากพิจารณาจะเห็นว่าสิ่งที่พูดเป็นอนุภาคที่ซ้อนอยู่ในรูปแบบของกระบวนการเกี่ยวกับความคิดและความรู้สึกเห็นได้จากคำกริยา “ตระหนักดี” “เห็นว่า” ทั้งนี้สิ่งที่พูดในตัวอย่างนี้นำเสนอให้เห็นว่า “โรฮิงญาเป็นปัญหามานานาชาติ” ที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากองค์กรและนานาชาติ

ตัวอย่าง (16) กองทัพอากาศ ๔ ชี้แจงกรณีภาพผู้อพยพนั่งถอดเสื้อเป็นแถวที่ปรากฏเป็นข่าวว่า มีการใช้ความรุนแรงนั้นเป็นเพียงขั้นตอนการตรวจค้นอาวุธเท่านั้น (ข่าวรัฐสภา 21 ม.ค. 52)

จากตัวอย่างผู้พูดคือ “กองทัพอากาศ ๔” คำกริยาบ่งการพูดคือ “ชี้แจง...ว่า” ส่วนสิ่งที่พูดเป็นประเด็นการปฏิบัติต่อชาวโรฮิงญาซึ่งทางกองทัพชี้แจงว่าเป็นความเข้าใจผิด จากตัวอย่างนี้สื่อให้เห็นว่าฝ่ายไทยไม่ได้ละเมิดสิทธิมนุษยชน และชาวโรฮิงญาเข้ามาในประเทศไทยแบบผิดกฎหมาย

ตัวอย่าง (17) นายกรัฐมนตรี ย้ำ UNHCR ควรมีบทบาทในการร่วมแก้ปัญหาผู้อพยพที่ต้นทาง (ข่าวทำเนียบ 28 ม.ค.52)

จากตัวอย่างผู้พูดคือ “นายกรัฐมนตรี” คำกริยาบ่งการพูดคือ “ย้ำ” สิ่งที่พูดคือส่วนที่เป็นตัวเอียง เมื่อพิจารณาจะพบว่าถ้อยคำที่นายกรัฐมนตรีกล่าวเป็นการนำเสนอมุมมองของฝ่ายไทยที่เห็นว่าองค์การสหประชาชาติควรเข้าไปแก้ปัญหาที่ต้นทาง หรืออีกนัยหนึ่งอาจสะท้อนให้เห็นว่าโรฮิงญาเป็นปัญหาที่ไทยไม่ได้ก่อ

ตัวอย่าง (18) นายกฯ ยืนยันไทยไม่เคยละเมิดสิทธิมนุษยชนกับกลุ่มโรฮิงญา (ข่าวทำเนียบ 31 ม.ค. 52)

จากตัวอย่าง “นายกฯ” เป็นผู้พูด ปรากฏร่วมกับคำกริยา “ยืนยัน” และสิ่งที่พูดเป็นการปฏิเสธการละเมิดสิทธิมนุษยชน ประโยคข้างต้นนี้จึงสะท้อนให้เห็นความมั่นใจของรัฐบาลไทยว่าไม่เคยดำเนินการใด ๆ ที่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

ตัวอย่าง (19) นายกรัฐมนตรี กล่าวยืนยันว่าไม่มีศูนย์พักพิงสำหรับชาวโรฮิงญาในประเทศไทย (ข่าวทำเนียบ 25 พ.ค.58)

จากตัวอย่างผู้พูดคือ “นายกรัฐมนตรี” คำกริยาบ่งการพูดคือ “กล่าวยืนยันว่า” และส่วนที่เป็นตัวเอียงคือสิ่งที่พูด เมื่อพิจารณาจะพบว่าถ้อยคำที่นายกรัฐมนตรีกล่าวเป็นการยืนยันความคิดว่าโรฮิงญาเป็นภาระ และไทยไม่ต้องการสร้างศูนย์พักพิง

ตัวอย่าง (20) นายกรัฐมนตรี ยืนยันจะปฏิบัติกับชาวโรฮิงญาเหมือนปฏิบัติกับคนเข้าเมืองผิดกฎหมายโดยทั่วไป (ข่าวทำเนียบ 5 ก.พ. 52)

จากตัวอย่างผู้พูดคือ “นายกรัฐมนตรี” ส่วนคำกริยาที่บ่งการพูดคือ “ยืนยัน” และสิ่งที่พูดเป็นประเด็นเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติต่อผู้อพยพชาวโรฮิงญา หากพิจารณาจะเห็นว่ามีการ

ให้สภาพแวดล้อมประเภทเปรียบเทียบ คือ ชี้ให้เห็นว่าลักษณะดังกล่าวคล้ายคลึงหรือเหมือนกับสิ่งใด ในตัวอย่างนี้ใช้เพื่อเปรียบเทียบว่าการปฏิบัติต่อชาวโรฮิงญาจะเหมือนกับผู้ลี้ภัยเข้าเมืองอื่น ๆ สื่อให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาเป็นผู้ลี้ภัยเข้าเมืองผิดกฎหมายและไทยดำเนินการตามกฎหมาย

ตัวอย่าง (21) นายสุรพงษ์ โตวิจักษณ์ชัยกุล รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศให้สัมภาษณ์สื่อมวลชนกรณีการจับกุมตัวชาวโรฮิงญากลุ่มต่าง ๆ ที่ลักลอบเข้ามาในไทยว่า บุคคลเหล่านี้ถือเป็นผู้ลี้ภัยเข้าเมืองผิดกฎหมาย (ข่าวกระทรวง กต. 18 ม.ค. 56)

จากตัวอย่างผู้พูดคือ “นายสุรพงษ์ โตวิจักษณ์ชัยกุล รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ” ซึ่งเป็นการอ้างถึงแบบระบุชื่อและตำแหน่งหน้าที่ “ให้สัมภาษณ์...ว่า” เป็นคำกริยาป้องกันการพูด “สื่อมวลชน” เป็นผู้เป้าหมายของการพูด สิ่งที่พูดได้แก่ “บุคคลเหล่านี้ถือเป็นผู้ลี้ภัยเข้าเมืองผิดกฎหมาย” เมื่อพิจารณาจะเห็นว่าเป็นการใช้กระบวนการเกี่ยวกับสภาพมาบรรยายคุณสมบัติของโรฮิงญา

ตัวอย่าง (22) ปลัดกระทรวงการต่างประเทศกล่าวเน้นย้ำว่า กรณีผู้ลี้ภัยเข้าเมืองชาวโรฮิงญา เป็นปัญหาที่มีมิติระดับภูมิภาคซึ่งส่งผลกระทบต่อหลายประเทศ (ข่าวกระทรวง กต. 26 ม.ค. 52)

จากตัวอย่างผู้พูดคือ “ปลัดกระทรวงต่างประเทศ” คำกริยาป้องกันการพูดคือ “กล่าวเน้นย้ำว่า” สิ่งที่พูดคือ “กรณีผู้ลี้ภัยเข้าเมืองชาวโรฮิงญาเป็นปัญหาที่มีมิติระดับภูมิภาคซึ่งส่งผลกระทบต่อหลายประเทศ” ซึ่งเป็นการใช้กระบวนการเกี่ยวกับสภาพมาบรรยายคุณสมบัติของการอพยพของชาวโรฮิงญาว่า “เป็นปัญหา”

จากที่กล่าวไปจะเห็นว่ากระบวนการเกี่ยวกับการพูดที่คำกริยาสื่อความหมาย “ชี้แจง” จะใช้เพื่อนำเสนอว่าไทยมิได้ละเมิดสิทธิมนุษยชนในทางตรงกันข้ามดำเนินการกับชาวโรฮิงญาตามหลักกฎหมายและหลักมนุษยธรรม นอกจากนี้ฝ่ายไทยยังกล่าวถึงโรฮิงญาโดยการอธิบายให้เห็นว่าคนกลุ่มนี้เป็นผู้ลี้ภัยเข้าเมือง และเป็นปัญหา

5.1.2.3 คำกริยากลุ่มความหมาย “สั่งการ”

กลุ่มนี้เป็นกระบวนการพูดที่คำกริยาสื่อถึงการสั่งการ เช่น *สั่งการ สั่ง ฯลฯ* ผู้พูดในกระบวนการนี้คือรัฐบาลไทย สะท้อนให้เห็นว่ากลุ่มนี้เป็นผู้มีอำนาจ และเมื่อพิจารณาบริบทและสิ่งที่พูดจะสื่อให้เห็นว่าเป็นไปเพื่อการดำเนินการแก้ปัญหาโรฮิงญา ด้วยเหตุนี้จึงกล่าวได้ว่ากระบวนการนี้สื่อภาพตัวแทนโรฮิงญาเป็นปัญหา และไทยเป็นผู้แก้ปัญหา ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (23) นายกรัฐมนตรีได้สั่งการให้กองทัพเรือนำเรือขนาดใหญ่ออกไปในทะเลบริเวณเขตรอยต่อของประเทศไทยเพื่อเป็นฐานทัพให้ความช่วยเหลือชาวโรฮิงญา (ข่าวทำเนียบ 17 พ.ค. 58)

จากตัวอย่างผู้พูด คือ “*นายกรัฐมนตรี*” คำกริยาบ่งการพูดคือ “*สั่งการ*” สะท้อนให้เห็นว่าผู้พูดเป็นผู้มีอำนาจออกคำสั่ง และสิ่งที่พูดบรรยายให้เห็นว่าเป็นการกระทำที่มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือชาวโรฮิงญา ตัวอย่างนี้นำเสนอภาพตัวแทน “*รัฐบาลไทยช่วยเหลือโรฮิงญา*”

ตัวอย่าง (24) รองนายกรัฐมนตรีสั่งรมว.กท.ตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีโรฮิงญา (ข่าวทำเนียบ 19 ม.ค. 2552)

จากตัวอย่างผู้พูดคือ “*รองนายกรัฐมนตรี*” คำกริยาบ่งการพูดคือ “*สั่ง*” และผู้เป็นเป้าของการพูดคือ “*รมว.กท.*” ส่วนสิ่งที่พูดเป็นประเด็นการตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีโรฮิงญา ตัวอย่างดังกล่าวนี้สะท้อนให้เห็นว่าคำกริยากลุ่มนี้จะปรากฏกับผู้ร่วมเหตุการณ์ที่มีอำนาจ และยังชี้ให้เห็นว่าฝ่ายไทยดำเนินการแก้ไขปัญหาโรฮิงญาโดยมีการตรวจสอบข้อเท็จจริง และในขณะเดียวกันก็แนะให้เห็นว่าโรฮิงญาเป็นปัญหาที่ไทยต้องแก้ไข

สรุปกระบวนการเกี่ยวกับการพุดในต้วบทรัฐบาล

ตารางที่ 50 สรุปกระบวนการเกี่ยวกับการพุดในต้วบทรัฐบาลไทย

ผู้พุด	คำกริยา/ ตัวอย่าง / ภาพตัวแทน	จำนวน	ร้อยละ
ไทย	हारिओ <i>हारिओผู้แทน UNHCR กรณีผู้ลี้ภัยเข้าเมือง</i> - โรฮิงญาเป็นปัญหา - ไทยเป็นผู้แก้ปัญหา	173	100
	ชี้แจง <i>ยืนยันไทยไม่เคยละเมิดสิทธิมนุษยชนกับกลุ่มโรฮิงญา</i> <i>ให้สัมภาษณ์ ว่าบุคคลเหล่านี้ถือเป็นผู้ลี้ภัยเข้าเมืองผิดกฎหมาย</i> - โรฮิงญาเป็นผู้ลี้ภัยเข้าเมืองผิดกฎหมาย - ไทยดำเนินการตามกฎหมาย/หลักมนุษยธรรม		
	สั่งการ <i>สั่งรมว.กท.ตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีโรฮิงญา</i> - โรฮิงญาเป็นปัญหา - ไทยดำเนินการตามกฎหมาย		
รวม		173	100

ประการแรก ผู้ร่วมเหตุการณ์ที่มีบทบาทเป็นผู้พุดในต้วบทรัฐบาลไทยมีเพียงฝ่ายไทยเท่านั้น สิ่งนี้ทำให้เห็นว่าต้วบทรเลือกนำเสนอเฉพาะเสียงของรัฐบาลไทย เมื่อพิจารณาพบว่าการพุดส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นการชี้แจง และอธิบายข้อเท็จจริงจากฝ่ายไทย ด้วยเหตุนี้กระบวนการเกี่ยวกับการพุดในต้วบทรนี้จึงทำหน้าที่สำคัญคือ นำเสนอภาพตัวแทนด้านบวกของฝ่ายไทยในฐานะที่เป็นผู้แก้ปัญหา ผู้ดำเนินการตามกฎหมาย ผู้มีมนุษยธรรม

ประการถัดมา ภาพตัวแทนของชาวโรฮิงญาล้วนเกิดจากถ้อยคำที่ฝ่ายไทยเป็นผู้พุด จากการวิเคราะห์พบว่า ชาวโรฮิงญาจะถูกนำเสนอในด้านลบ คือ เป็นผู้ลี้ภัยเข้าเมืองผิดกฎหมายเป็นปัญหา (ระดับนานาชาติ) ทำให้กล่าวได้ว่าต้วบทรัฐบาลไทยนำเสนอชาวโรฮิงญาในเชิงลบ ผู้วิจัยพบว่าผู้พุดฝ่ายไทยจะไม่กล่าวถึงภาพตัวแทนด้านที่นำเสนอ และไม่พบการพุดที่สื่อให้เห็นว่าการอพยพของชาวโรฮิงญาเกิดจากพม่า ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะสื่อของรัฐบาลเป็นข้อมูลที่เผยแพร่ในนามของรัฐบาลไทย การพาดพิงถึงประเทศเพื่อนบ้านจึงเป็นประเด็นที่อ่อนไหว ลักษณะดังกล่าวนี้จะต่างจากสื่อของกลุ่มสิทธิมนุษยชนซึ่งผู้วิจัยจะกล่าวถึงในภายหลัง

5.1.3 กระบวนการสื่อความคิดความรู้สึก

กระบวนการสื่อความคิดความรู้สึก (mental process) *ไม่ใช่กระบวนการที่โดดเด่น* ในตัวบทของรัฐบาลไทย พบเพียง 36 กระบวนการที่สื่อภาพตัวแทน ผู้คิด/รู้สึกจะประกอบด้วย 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) ฝ่ายไทย และ 2) ฝ่ายโรฮิงญา (1 ครั้ง) ด้วยเหตุนี้จึงกล่าวได้ว่าภาพตัวแทนที่สื่อผ่านกระบวนการนี้ขึ้นอยู่กับว่าฝ่ายไทยคิดหรือรู้สึกต่อเหตุการณ์เกี่ยวกับโรฮิงญาในทิศทางใด

5.1.3.1 คำกริยากลุ่มความหมาย “คิด” ที่ผู้คิดเป็นฝ่ายไทย

เมื่อฝ่ายไทยเป็นผู้คิดจะปรากฏร่วมกับคำกริยา เช่น *เห็นพ้องว่า เห็นตรงกันว่า ตั้งข้อสังเกตว่า เห็นว่า ยอมรับ หวัง พิจารณา เชื่อว่า เชื่อได้ว่า ฯลฯ* และสิ่งที่ฝ่ายไทยคิดจะประกอบด้วยมุมมองที่สื่อว่าโรฮิงญาเป็นผู้ลักลอบเข้าเมือง โรฮิงญาเป็นปัญหาที่ไทยไม่ได้ก่อกำขึ้น ซึ่งล้วนเป็นการนำเสนอภาพตัวแทนด้านลบของโรฮิงญา ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (25) *ที่ประชุมเห็นพ้องว่า การเข้ามาในประเทศไทยของชาวโรฮิงญากลุ่มนี้ ซึ่งมีจำนวนถึง 857 คน ประกอบด้วยชาย 667 คน หญิง 30 คน และเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี 160 คน ถือเป็นการลักลอบเข้าเมือง (ข่าวกระทรวง กต. 15 ม.ค.56)*
จากตัวอย่างผู้รู้สึกคือ “ที่ประชุม” คำกริยาเกี่ยวกับความคิดคือ “เห็นพ้องว่า” ส่วนตัวเอียงคือสิ่งที่คิด หากพิจารณาจะเห็นว่าสื่อภาพตัวแทน “โรฮิงญาเป็นผู้ลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย”

ตัวอย่าง (26) *ทีมสหวิชาชีพเห็นตรงกันว่า ไม่เป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์* เนื่องจากเป็นผู้สมัครใจที่จะเดินทางไปทำงานยังประเทศมาเลเซีย และไม่มีลักษณะถูกกระทำด้วยวิธีการใดๆ ที่นำไปสู่การแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบแต่อย่างใด (ข่าวกระทรวง พม. 17 ก.ย. 57)

จากตัวอย่างฝ่ายไทย “ทีมสหวิชาชีพ” เป็นผู้คิด ปรากฏร่วมกับคำกริยา “เห็นตรงกันว่า” และสิ่งที่คิดซึ่งเป็นตัวเอียงจะสื่อให้เห็นคุณสมบัติของโรฮิงญาว่าไม่ใช่เหยื่อของบวนการค้ามนุษย์ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ โรฮิงญาเป็นผู้อพยพผิดกฎหมาย

ตัวอย่าง (27) *ไทยขอตั้งข้อสังเกตว่า จะต้องมีการแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่ต้นเหตุ ที่สภาวะทางสังคม และเศรษฐกิจในพื้นที่ต้นทาง* (ข่าวกระทรวง กต. 28 ม.ค. 52)

จากตัวอย่างผู้คิดคือ “ไทย” คำกริยาเกี่ยวกับความคิดคือ “ตั้งข้อสังเกตว่า” ส่วนที่เป็นตัวเอียงคือสิ่งที่รับรู้ หากพิจารณาจะพบว่าสิ่งที่รัฐบาลไทยคิดคือการแก้ปัญหาโรฮิงญาต้องกระทำที่ต้นทาง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ “โรฮิงญาเป็นปัญหาที่ไทยไม่ได้ก่อ”

ตัวอย่าง (28) ประเทศไทยเชื่อว่า UNHCR น่าจะสามารถมีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรจากประชาคมโลกเพื่อช่วยส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของชาวโรฮิงญาในพื้นที่ต้นทางของพวกเขา (ข่าวกระทรวง กต. 26 ม.ค. 52)

จากตัวอย่าง “ประเทศไทย” เป็นผู้คิด ปรากฏร่วมกับคำกริยา “เชื่อว่า” และส่วนที่เป็นตัวเอียงเป็นสิ่งที่คิด หากพิจารณาจะเห็นความคิดของฝ่ายไทยที่มองว่าสำนักข้าหลวงใหญ่ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติควรรวบรวมทรัพยากรจากประเทศต่าง ๆ เพื่อนำไปแก้ที่พื้นที่ต้นทาง สื่อให้เห็นว่าโรฮิงญาเป็นปัญหาระดับนานาชาติ (ที่ไทยไม่ได้ก่อ)

5.1.3.2 คำกริยากลุ่มความหมาย “คิด” ที่ฝ่ายโรฮิงญาเป็นผู้คิด

จากการวิเคราะห์ตัวบทรัฐบาลพบว่ามีเพียงครั้งเดียวเท่านั้นที่ฝ่ายโรฮิงญา มีบทบาทเป็นผู้คิด และกระบวนการดังกล่าวไม่ได้สื่อให้เห็นภาพลบของไทยแต่เป็นการนำเสนอว่า ไทยไม่ใช่จุดหมายของโรฮิงญาแต่คนกลุ่มนี้ต้องการไปประเทศที่สาม ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (29) ผู้อพยพบนเรือประมงค์เดินทางต่อไปประเทศที่สาม (ข่าวทำเนียบ 14 พ.ค. 58)
จากตัวอย่างจะเห็นว่า “ผู้อพยพ” ปรากฏร่วมกับคำกริยาสื่อความคิด “ประมงค์” และสิ่งที่คิดคือการเดินทางไปยังประเทศที่สาม สื่อให้เห็นว่าโรฮิงญาเป็นผู้อพยพ และไทยไม่ใช่จุดหมายของการอพยพ

สรุปกระบวนการสื่อความคิดความรู้สึกในตัวบทรัฐบาลไทย

ตารางที่ 51 สรุปกระบวนการสื่อความคิดความรู้สึกในตัวบทรัฐบาลไทย

ผู้คิด/รู้สึก	คำกริยาสื่อการคิด/ตัวอย่าง/ภาพตัวแทน	จำนวน	ร้อยละ
ไทย	คิด พิจารณา เชื่อว่า เชื่อได้ว่า ตั้งข้อสังเกตว่า -โรฮิงญาเป็นผู้ลักลอบเข้าเมือง -โรฮิงญาเป็นปัญหาที่ไทยไม่ได้ก่อ	35	97.22 (1)
โรฮิงญา	คิด ประมงค์ -ไทยไม่ใช่จุดหมายของโรฮิงญา	1	2.78
รวม		36	100

กล่าวโดยสรุปกระบวนการสื่อความคิดความรู้สึกในตัวบทของรัฐบาล *ปรากฏน้อย*พบเพียง 36 กระบวนการ จากการวิเคราะห์พบว่าจะเน้นนำเสนอฝ่ายไทยเป็นผู้คิด โดยมีจำนวนถึงร้อยละ 97.22 และ “สิ่งที่คิด” จะเสนอให้มุมมองของรัฐบาลไทยที่ว่า โรฮิงญาเป็นผู้ลี้ภัยเข้าเมือง โรฮิงญาเป็นปัญหาที่ไทยไม่ได้ก่อ กล่าวได้ว่าสื่อของรัฐบาลใช้กระบวนการสื่อความคิดความรู้สึกเพื่อ **เน้นการนำเสนอภาพตัวแทนด้านลบของโรฮิงญา** ไม่เพียงเท่านั้นกระบวนการนี้ยังสะท้อนให้เห็นความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่รัฐบาลไทยอยู่เหนือกว่าชาวโรฮิงญา กล่าวคือ โรฮิงญาจะเป็นอย่างไรขึ้นอยู่กับมุมมองของรัฐบาลไทยว่าคิดหรือรู้สึกอะไรกับโรฮิงญา

5.1.4 กระบวนการเกี่ยวกับสภาพ

กระบวนการนี้เป็นการนำเสนอข้อเท็จจริงของสิ่งต่าง ๆ ผ่านการบรรยายคุณสมบัตินั้น ๆ จำแนกได้จากคำกริยาที่สื่อความสัมพันธ์ เช่น *เป็น คือ* จากการวิเคราะห์พบทั้งสิ้น 55 กระบวนการ สามารถจำแยกออกเป็น 2 กลุ่ม 1) กระบวนการเกี่ยวกับสภาพแบบระบุตัวตน และ 2) กระบวนการเกี่ยวกับสภาพแบบบรรยายคุณสมบัตินั้น

5.1.4.1 กระบวนการเกี่ยวกับสภาพแบบระบุตัวตน

กระบวนการเกี่ยวกับสภาพที่ใช้รูปแบบระบุตัวตน คือ กระบวนการที่ระบุว่าจะอะไรเป็นอะไร (ณัฐพร พานโพธิ์ทอง, 2556, น. 76) คำกริยาที่พบในตัวบท เช่น *เป็น จะเป็น* ลักษณะของกระบวนการนี้จะแสดงความสัมพันธ์ในลักษณะที่กลับทิศทางได้ เนื่องจากผู้ที่ถูกระบุ (token) จะเท่ากับสิ่งที่ระบุ (value/identifier) เช่น *กรุงเทพฯ คือเมืองหลวงของประเทศไทย* สามารถเขียนกลับเป็น *เมืองหลวงของประเทศไทยคือกรุงเทพฯ*

จากการวิเคราะห์ตัวบทรัฐบาลพบว่า ผู้ร่วมเหตุการณ์ที่ถูกนำเสนอในรูปแบบระบุตัวตน คือ ฝ่ายไทย และจะเป็นเชิงบวกทั้งหมด เช่น เป็นผู้แก้ไขปัญหา เป็นประธานการประชุมเพื่อหาแนวทางแก้ปัญหา ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (30) รัฐบาลไทยจะเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมว่าด้วยการโยกย้ายถิ่นฐานแบบไม่ปกติ ในมหาสมุทรอินเดีย (ข่าวทำเนียบ 16 พ.ค. 58)

จากตัวอย่าง “รัฐบาลไทย” เป็นสิ่งที่ถูกระบุ (token) “จะเป็น” เป็นคำกริยาที่สื่อการระบุ (identifying) และ “เจ้าภาพจัดการประชุมว่าด้วยการโยกย้ายถิ่นฐานแบบไม่ปกติ ในมหาสมุทรอินเดีย” เป็นสิ่งที่ระบุ (identifier) หากพิจารณาจะเห็นว่ารัฐบาลไทยถูกนำเสนอในฐานะ “ผู้แก้ปัญหา”

ตัวอย่าง (31) รมว.พม.เป็นประธานการประชุมติดตามความก้าวหน้าการจัดพื้นที่รองรับกลุ่มผู้ลี้ภัยเข้าเมืองผิดกฎหมาย ชาวโรฮิงญา และชาวอุยกูร์ (ข่าวกระทรวง พม. 2 พ.ค. 58)

จากตัวอย่าง “รมว.พม.” เป็นสิ่งที่ถูกระบุ “เป็น” คือคำกริยาที่สื่อการระบุ และ “ประธานการประชุมติดตามความก้าวหน้าการจัดพื้นที่รองรับกลุ่มผู้ลี้ภัยเข้าเมืองผิดกฎหมายชาวโรฮิงญาและชาวอุยกูร์” เป็นสิ่งที่ระบุ จากตัวอย่างนี้จะเห็นว่ารัฐบาลไทยถูกนำเสนอในฐานะผู้แก้ปัญหา และ ชาวโรฮิงญาเป็นผู้ลี้ภัยเข้าเมืองผิดกฎหมาย

ตัวอย่าง (32) พลตำรวจเอก อุดลย์ แสงสิงแก้ว รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นประธานในพิธีเปิด “โครงการฝึกอบรมล่ามภาษาโรฮิงญา เพื่อเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงานล่าม” (ข่าวกระทรวง พม. 4 มิ.ย. 58)

จากตัวอย่าง “พลตำรวจเอก อุดลย์ แสงสิงแก้ว รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์” เป็นสิ่งที่ถูกระบุ “เป็น” คือ คำกริยาที่สื่อการระบุ และ “ประธานในพิธีเปิด “โครงการฝึกอบรมล่ามภาษาโรฮิงญา เพื่อเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงานล่าม” เป็นสิ่งที่ระบุ จากตัวอย่างจะเห็นว่าผู้ร่วมเหตุการณ์กลุ่มรัฐบาลไทยถูกนำเสนอในฐานะผู้แก้ปัญหาที่พยายามฝึกอบรมล่ามภาษาโรฮิงญาเพื่อจะสามารถสื่อสารกับคนกลุ่มนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยังสื่อให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาเป็นกลุ่มคนที่แตกต่างจากไทยในแง่ของภาษาด้วย

5.1.4.2 กระบวนการเกี่ยวกับสภาพแบบบรรยายคุณสมบัติ

กลุ่มนี้เป็นกระบวนการเกี่ยวกับสภาพที่นำเสนอในรูปของการบรรยายคุณสมบัติ ผู้ร่วมเหตุการณ์ของกลุ่มนี้จะประกอบด้วยผู้มีคุณสมบัติ (carrier) และคุณสมบัติ (attribute) (ณัฐพร พานโพธิ์ทอง, 2556, น. 76) รูปแบบของกระบวนการนี้คือจะไม่สามารถเขียนกลับด้านแบบกระบวนการแบบระบุตัวตนในกลุ่มก่อนหน้าได้

จากการวิเคราะห์ด้วยทฤษฎีบทพบว่า ผู้ร่วมเหตุการณ์ที่ถูกบรรยายคุณสมบัติ คือ ชาวโรฮิงญา และคุณสมบัติที่ถูกบรรยายจะมีลักษณะลบ เช่น เป็นปัญหา เป็นผู้ลักลอบเข้าเมือง เช่น

ตัวอย่าง (33) อย่างไรก็ตามปัญหาชาวโรฮิงญาเป็นประเด็นสำคัญในระดับภูมิภาคซึ่งจะต้องใช้เวลาในการแก้ไข (ข่าวกระทรวง กต. 6 มิ.ย.56)

จากตัวอย่าง “ปัญหาชาวโรฮิงญา” ซึ่งเป็นการอ้างถึงเชิงนามธรรมและเป็น “ผู้มีคุณสมบัติ” “เป็น” คือคำกริยาบ่งคุณสมบัติ และ “ประเด็นสำคัญในระดับภูมิภาค” เป็นคุณสมบัติ ตัวอย่างนี้ชี้ให้เห็นว่าโรฮิงญาเป็นปัญหามานานชาติ

ตัวอย่าง (34) ปัจจุบันผู้อพยพยังไม่สมัครใจจะเดินทางไปที่ใดจึงกลายเป็นปัญหาการเคลื่อนย้ายผู้อพยพออกไปจากประเทศ (ข่าวทำเนียบ 26 พ.ค. 58)

จากตัวอย่าง “ผู้อพยพ” เป็นผู้มีคุณสมบัติ และ “กลายเป็น” เป็นคำกริยาบอกคุณสมบัติ “ปัญหาการเคลื่อนย้ายผู้อพยพ” เป็นคุณสมบัติ ตัวอย่างนี้ถือว่าโรฮิงญาเป็นปัญหา

ตัวอย่าง (35) บุคคลเหล่านี้ถือเป็นผู้ลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมายจึงต้องปฏิบัติตามกฎหมายของไทยที่เกี่ยวข้อง (ข่าวกระทรวง กต. 21 ม.ค. 56)

จากตัวอย่าง “บุคคลเหล่านี้” เป็นคำที่อ้างถึงโรฮิงญา ปราบปรามร่วมกับคำกริยาบอกคุณสมบัติ “ถือเป็น” และ “ผู้ลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย” เป็นคุณสมบัติ ชี้ให้เห็นว่า “โรฮิงญาเป็นผู้ลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย

สรุปกระบวนการเกี่ยวกับสภาพในตัวของรัฐบาลไทย

ตารางที่ 52 สรุปกระบวนการเกี่ยวกับสภาพในตัวของรัฐบาลไทย

ผู้มีคุณสมบัติ/ถูกระบุ	คุณสมบัติ/สิ่งที่ระบุ ตัวอย่าง / ภาพตัวแทน	จำนวน	ร้อยละ
ฝ่ายไทย	ตัวตนเชิงบวก <u>เป็นประธานการประชุมแก้ปัญหา</u> - ไทยเป็นผู้แก้ปัญหา /โรฮิงญาเป็นปัญหา	21	38.89
ฝ่ายโรฮิงญา	คุณลักษณะเชิงลบ <u>กลายเป็นปัญหา เป็นผู้ลักลอบเข้าเมือง</u> - โรฮิงญาเป็นปัญหา - โรฮิงญาเป็นผู้ลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย	33	61.11
รวม		54	100

จากตารางจะเห็นว่าสื่อของรัฐบาลไทยใช้กระบวนการเกี่ยวกับสภาพ เพื่อเสนอภาพตัวแทนของไทยในด้านบวกโดยระบุว่าเป็นผู้แก้ปัญหา ส่วนชาวโรฮิงญาจะถูกบรรยายคุณสมบัติเชิงลบ เช่น เป็นปัญหา เป็นผู้ลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย จากการวิเคราะห์พบว่าสื่อของรัฐบาลจะ**เน้นการบรรยายคุณสมบัติเชิงลบของโรฮิงญา** ส่วนฝ่ายไทยจะถูกระบุตัวตนในเชิงบวกในฐานะผู้แก้ปัญหาเท่านั้น กล่าวได้ว่าเป็นการนำเสนอพวกเรา(รัฐบาลไทย) ในเชิงบวก และ**เน้นการนำเสนอพวกเขา**(โรฮิงญา) ในเชิงลบ

จากผลการวิเคราะห์ชนิดกระบวนการทั้ง 4 ประเภทในตัวบทรัฐบาลจะเห็นว่า ตัวบทกลุ่มนี้ให้ความสำคัญกับบทบาทของฝ่ายไทยเป็นอย่างมาก กล่าวคือ ภาพตัวแทนของโรฮิงญาจะออกมาเป็นภาพใดขึ้นอยู่กับว่ารัฐบาลไทยดำเนินการใด ระบุคุณสมบัติเพื่อนิยามโรฮิงญาว่าเป็นอะไร กล่าวถึงคนกลุ่มนี้อย่างไร ตลอดจนมีมุมมองผ่านกระบวนการคิดต่อเหตุการณ์โรฮิงญาอย่างไร ดังนั้นภาพตัวแทนของโรฮิงญาในตัวบทนี้จึงอาจจะเป็นเพียงภาพที่รัฐบาลไทยต้องการให้เป็น และล้วนเป็นภาพด้านลบทั้งสิ้น ผู้วิจัยมองว่าด้านลบของโรฮิงญาช่วยสร้างความชอบธรรมให้กับรัฐบาลไทยในการสกัดกั้น/ผลักดันผู้อพยพ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่าการใช้ชนิดกระบวนการยังทำหน้าที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือสื่อภาพตัวแทนเชิงบวกของฝ่ายไทย เช่น ผู้แก้ปัญหา ผู้ดำเนินการตามกฎหมาย และผู้ให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม

5.2. การใช้ชนิดของกระบวนการในตัวบทของกลุ่มสิทธิมนุษยชน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

5.2.1 กระบวนการเกี่ยวกับการกระทำ

จากการวิเคราะห์ตัวบทสิทธิมนุษยชน พบการใช้กระบวนการเกี่ยวกับการกระทำทั้งสิ้น 199 กระบวนการ จากจำนวนทั้งหมดนี้สามารถจำแนกออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่

- 1) คำกริยาสื่อความหมาย “ละเมิด/ทำความรุนแรง”
- 2) คำกริยาสื่อความหมาย “ช่วยเหลือดูแล”
- 3) คำกริยาสื่อความหมาย “อพยพ/ลี้ภัย”
- 4) คำกริยาสื่อความหมาย “ดำเนินการตามกฎหมาย”

ตารางที่ 53 แสดงการปรากฏร่วมของผู้ร่วมเหตุการณ์กับคำกริยาในกระบวนการเกี่ยวกับการกระทำ
ในตัวบทสิทธิมนุษยชน

กลุ่มความหมายของคำกริยา ในกระบวนการเกี่ยวกับการกระทำ	ผู้กระทำกริยา				
	ไทย	โรฮิงญา	สังเกตการณ์	พม่า	คัมพูชา
ละเมิด/ทำความรุนแรง	-	-	-	✓	✓
ช่วยเหลือดูแล	✓		✓	-	-
อพยพ/ลี้ภัย		✓	-	-	-
ดำเนินการทางกฎหมาย	✓	-	-	-	-

ผู้วิจัยพบว่าคำกริยาในกระบวนการเกี่ยวกับการกระทำทั้ง 4 กลุ่มตามที่ได้จำแนกไป
นี้จะปรากฏร่วมกับผู้กระทำที่แตกต่างกัน **ประการแรก** คำกริยากลุ่มความหมาย “ละเมิด/ทำความ
รุนแรง” ซึ่งเป็นกลุ่มที่พบมากที่สุดโดยเน้นผู้กระทำเป็นฝ่ายพม่า และขบวนการคัมพูชา **ประการที่
สอง** คำกริยากลุ่มความหมาย “ช่วยเหลือดูแล” จะเน้นผู้กระทำที่เป็นกลุ่มผู้สังเกตการณ์ ต่างจากใน
ตัวบทรัฐบาลที่ฝ่ายไทยจะเป็นผู้กระทำคำกริยากลุ่มนี้มากที่สุด ประการที่สาม คำกริยาสื่อความหมาย
“ย้ายถิ่น” จะมีผู้กระทำเป็นฝ่ายโรฮิงญา จากการวิเคราะห์พบว่าจะใช้คำศัพท์ที่ช่วยลดทอนภาพด้าน
ลบ เช่น จะใช้เพียงอพยพ ลี้ภัย แต่จะไม่ใช้คำศัพท์อย่างลึกลับเข้าเมือง และ **ประการสุดท้าย**
คำกริยากลุ่มความหมาย “ดำเนินการทางกฎหมาย” จะมีผู้กระทำเป็นฝ่ายไทย แต่มีจุดที่น่าสนใจคือ
มักปรากฏกับเป้าของการกระทำที่เป็นขบวนการคัมพูชา

5.2.1.1 คำกริยากลุ่มความหมาย “ละเมิด/ทำความรุนแรง”

กลุ่มนี้ คือ คำหรือกลุ่มคำกริยาในกระบวนการเกี่ยวกับการกระทำที่สื่อ ความ
หมายถึงการละเมิดหรือการกระทำความรุนแรงทั้งในทางร่างกาย เช่น *ข่มขืน ฆ่า จับได้ ถูกสังหาร ถูก
ทุบตี ถูกนำไปขาย ฯลฯ* รวมถึงความรุนแรงเชิงนโยบาย เช่น *ออกมาตรการจำกัดเสรีภาพ ออก
กฎหมายควบคุม ฯลฯ* องค์ประกอบของกระบวนการนี้จะสื่อภาพตัวแทนโรฮิงญาน่าสงสาร ในฐานะที่
เป็นเหยื่อของความรุนแรง เหยื่อขบวนการคัมพูชา และถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน

จากการวิเคราะห์พบว่า คำกริยากลุ่มนี้สามารถแยกย่อยเป็น 2 กลุ่ม คือ 1) ฝ่าย
พม่าเป็นผู้กระทำ และ 2) ฝ่ายขบวนการคัมพูชาเป็นผู้กระทำ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 54 แสดงคำ/กลุ่มคำกริยาละเมิด/ทำความรุนแรงในต้วบทสิทธิมนุษยชน

คำ/กลุ่มคำกริยาละเมิด/ทำความรุนแรง	
ออกมาตรการจำกัดเสรีภาพ	เดินขบวนประท้วง
พยายามที่จะขับไล่	ขโมยทรัพย์สิน
ลงมือข่มขืน	เผา
	นำ (ชาวโรฮิงญา) ไปขาย
	ลักลอบขน (โรฮิงญา) ไปขาย
คำกริยาในรูปประโยครับ	
ถูกข่มขืน	ถูกกีดกัน
ถูกกดขี่ทางเพศ	ถูกแย่งยึด
ถูกทุบตี	ถูกขโมย
ถูกสังหาร	ถูกกดขี่ข่มเหง
ถูกไล่ฆ่า	ถูกฆ่า
ถูกจำกัดขอบเขต	ถูกลงโทษ
ถูกจำกัดสิทธิ์ความเป็นพลเมือง	ถูกละเมิด
โดนดูถูกเหยียดหยาม	ถูกบังคับเอาเงิน
โดนข่มขืน	ถูกเหยียดหยาม
ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน	ฯลฯ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1) คำกริยากลุ่มความหมาย “ละเมิด/ทำความรุนแรง” ที่ฝ่ายพม่าเป็นผู้กระทำ

กระบวนการเกี่ยวกับการกระทำกลุ่มนี้จะมีฝ่ายพม่าเป็นผู้กระทำ และชาวโรฮิงญามักปรากฏเป็นเป้าของการกระทำ ผู้วิจัยพบว่า สื่อกลุ่มสิทธิมนุษยชนมักนำเสนอกระบวนการนี้ในรูปประโยครับ และการละเมิดจะปรากฏทั้งในแง่ของการทำความรุนแรงทางร่างกาย และการจำกัดสิทธิเสรีภาพทางกฎหมาย เช่น

ตัวอย่าง (36) รัฐบาลพม่าได้ออกมาตรการจำกัดเสรีภาพของชาวโรฮิงญาและมีความพยายามที่จะขับไล่คนกลุ่มนี้ออกจากประเทศ (ครส. 30 ม.ค. 57)

จากตัวอย่างผู้กระทำคือ ฝ่ายพม่า กระทำกริยาที่สื่อความรุนแรงและละเมิดสิทธิชาวโรฮิงญา ได้แก่ “ออกมาตราการจำกัดเสรีภาพ” “มีความพยายามที่จะขับไล่” และชาวโรฮิงญาเป็นเป้าหมายของการกระทำ สื่อให้เห็นว่าโรฮิงญาเป็นผู้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนซึ่งเป็นภาพที่น่าสงสาร

นอกจากการกระทำความรุนแรงเชิงนโยบาย ผู้วิจัยพบว่ายังปรากฏการทำ ความรุนแรงทางร่างกายผ่านคำกริยา “ลงมือข่มขืน” ดังที่ปรากฏในตัวอย่างถัดไปด้วย

ตัวอย่าง (37) พวกตำรวจและกองกำลังติดอาวุธชาวยะไข่จึงลงมือข่มขืนสตรีมุสลิมชาวโรฮิงญา (ศมร. 30 ส.ค. 55)

อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยพบว่าเมื่อบรรยายการกระทำของกลุ่มพม่า ตัวบทกลุ่มสิทธิมนุษยชนจะเลือกใช้รูปประโยครับ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะช่วยขับเน้นให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาเป็นผู้ถูกระทำ และน่าสงสาร ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง (38) สตรีมุสลิมชาวโรฮิงญาที่หมู่บ้านบักโกนากว่า 80 คนถูกข่มขืน (ศมร. 30 ส.ค. 55)

ตัวอย่าง (39) ชาวโรฮิงญาถูกปราบปรามอย่างรุนแรง ถูกฆ่า ข่มขืน ทรมาณโดยทหาร และถูกบังคับให้ทำงานโดยรัฐบาลทหาร (ครส. 30 ม.ค. 57)

ตัวอย่าง (40) ชาวโรฮิงญาถูกฆ่าโดยกองกำลังความปลอดภัย หรือโดยชาวยะไข่ท้องถิ่น ในขณะที่กองกำลังรักษาความปลอดภัยยืนดูโดยไม่เข้าขัดขวาง (ครส. 2 พ.ย. 58)

ตัวอย่าง (41) ชาวโรฮิงญาถูกปฏิเสธสิทธิขั้นพื้นฐาน รวมทั้งการเข้าถึงสิทธิทางการศึกษาและเสรีภาพอื่น ๆ (ครส. 31 ม.ค. 57)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นว่าคำกริยาสื่อความรุนแรงได้แก่ “ถูกข่มขืน” “ถูกปราบปราม” “ถูกบังคับ” “ถูกฆ่า” “ถูกปฏิเสธสิทธิขั้นพื้นฐาน” ล้วนปรากฏในรูปประโยครับทั้งสิ้น และนำเสนอภาพ “ชาวโรฮิงญาถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน” กล่าวได้ว่าสื่อกลุ่มสิทธิมนุษยชนเน้นการนำเสนอภาพที่น่าสงสารของโรฮิงญาโดยที่ภาพนี้เกิดจากการกระทำในพื้นที่ของพม่าทั้งหมด

2) คำกริยา “ละเมิด/ทำความรุนแรง” ที่ขบวนการค้ำมนุษย์เป็นผู้กระทำ

ตัวอย่าง (42) นายหน้าก็นำชาวโรฮิงญาขนผ่านทางเรือประมาณ 10 วัน ก็จะนำชาวโรฮิงญาไปขายต่อให้นายหน้าฝั่งไทย (ศมร. 10 มิ.ย. 58)

ตัวอย่าง (43) แก๊งค์แรงงานมนุษย์ยังเหิม! ลักลอบขนชาวโรฮิงญามาซุ่มพักรอขึ้นรถทัวร์ริมถนน
เพชรเกษม อ.ท่าแซะ จ.ชุมพร (ครส. 30 พ.ย. 58)
จากตัวอย่างคำกริยาที่ขบวนการค้ามนุษย์กระทำได้แก่ “นำ..ไปขายต่อ” “ลักลอบ
ขน” และมีชาวโรฮิงญาเป็นเป้าของการกระทำ สื่อให้เห็นว่าขบวนการค้ามนุษย์กระทำกับชาวโรฮิงญา
เป็นเหมือนวัตถุหรือสินค้า ทั้งยังสื่อให้เห็นว่าโรฮิงญาเป็นกลุ่มคนที่ไม่มีอำนาจและเป็นผู้ถูกกระทำ

จากที่กล่าวไปจะเห็นว่าคำ/กลุ่มคำกริยากลุ่มความหมาย “ละเมิด/ทำความรุนแรง”
จะสัมพันธ์กับภาพตัวแทนโรฮิงญาเป็นกลุ่มคนที่น่าสงสาร โดยมีภาพตัวแทนย่อยคือ โรฮิงญาเป็น
เหยื่อความรุนแรง โรฮิงญาเป็นเหยื่อขบวนการค้ามนุษย์ ทั้งนี้ผู้วิจัยพบว่าตัวบทกลุ่มสิทธิมนุษยชนจะ
เน้นภาพตัวแทนโรฮิงญาในฐานะเหยื่อความรุนแรงของพม่า มากกว่าภาพการเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์

5.2.1.2 คำ/กลุ่มคำกริยากลุ่มความหมาย “ช่วยเหลือดูแล”

กลุ่มนี้เป็นกระบวนการเกี่ยวกับการกระทำที่คำกริยาจะอยู่ในกลุ่มความหมาย
ช่วยเหลือดูแล เช่น เยี่ยม ดูแล นำ (สิ่งของ) มอบให้ รมรงค์รับบริจาค ฯลฯ โดยชาวโรฮิงญาจะเป็น
เป้าของการช่วยเหลือดูแล องค์ประกอบของกระบวนการนี้จะสื่อภาพตัวแทนโรฮิงญาเป็นผู้ต้องการ
ความช่วยเหลือ

ผู้วิจัยพบว่าโดยภาพรวมคำกริยากลุ่มนี้จะปรากฏร่วมกับผู้กระทำ 2 กลุ่ม คือ ฝ่าย
สังเกตการณ์ และฝ่ายไทย ทั้งนี้จะเน้นกลุ่มแรกมากกว่า โดยสามารถอธิบายได้ดังนี้

ตารางที่ 55 แสดงคำ/กลุ่มคำกริยากลุ่มความหมาย “ช่วยเหลือดูแล” ในตัวบทสิทธิมนุษยชน

คำ/กลุ่มคำกริยากลุ่มความหมาย “ช่วยเหลือดูแล”		
เยี่ยม	ลงพื้นที่ตรวจ(อาหาร)	ฝ่ายสังเกตการณ์เป็นผู้กระทำ
เดินทางเยี่ยม	ให้การช่วยเหลือ	
เดินทาง(เพื่อเยี่ยม)	จัดรมรงค์บริจาค	
รูดเยี่ยม	ดำเนินการส่งมอบ..ให้	
ตรวจสุขภาพ	นำ...มอบให้ ฯลฯ	
เข้าตรวจเยี่ยม	ดูแล	ฝ่ายไทยเป็นผู้กระทำ
ช่วย	ตั้ง (ศูนย์ช่วยโรฮิงญา) ฯลฯ	

1) คำกริยา “ช่วยเหลือดูแล” ที่ฝ่ายสังเกตุการณ์เป็นผู้กระทำ

ตัวอย่าง (44) ศูนย์มนุษยชนเพื่อพี่น้องโรฮิงยา (RHC-Thailand) โดย อาสาสมัครนิสิตนักศึกษาไทยมุสลิม ร่วมกับมูลนิธิเพื่อศูนย์กลางอิสลามแห่งประเทศไทย จัดรณรงค์รับบริจาค เพื่อเป็นกองทุนช่วยเหลือพี่น้องชาวโรฮิงยา (ศมร. 19 ม.ค. 56)

จากตัวอย่างผู้กระทำคือ “ศูนย์มนุษยชนเพื่อพี่น้องโรฮิงยา” กระทำกริยา “จัดรณรงค์รับบริจาค” และมีสภาพแวดล้อมเชิงวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือชาวโรฮิงญา สิ่งที่น่าสนใจคือมีการใช้คำอ้างถึง “พี่น้องชาวโรฮิงยา” ซึ่งสื่อให้เห็นความเป็นเครือญาติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มสิทธิมนุษยชนนี้จัดตั้งขึ้นโดยชาวมุสลิมในประเทศไทย และมีความคิดว่าการช่วยเหลือเพื่อนร่วมศาสนาเป็นพันธกิจสำคัญ

ตัวอย่าง (45) เครือข่ายฯ ร่วมกลุ่มแพทย์จันทร์เสี้ยว นำเนื้อจำนวน 80 ก.ก. มอบให้สถานคุ้มครอง ชาย อ.รัตนภูมิ จ.สงขลาเพื่อทำอาหารให้กับกลุ่มโรฮิงญาที่ตกเป็นเหยื่อค้ำมนุษย์จำนวนเกือบหนึ่งร้อยชีวิต (ครส. 28 ก.ย. 58)

จากตัวอย่างผู้กระทำคือ “กลุ่มแพทย์จันทร์เสี้ยว” ได้ช่วยเหลือโดยการนำอาหารไปมอบให้สถานคุ้มครองเพื่อทำอาหารให้แก่ชาวโรฮิงญา สื่อให้เห็นว่ากลุ่มสังเกตุการณ์เป็นผู้ช่วยเหลือโรฮิงญา

2) คำกริยา “ช่วยเหลือดูแล” ที่ฝ่ายไทยเป็นผู้กระทำ

ตัวอย่าง (46) พันตำรวจเอก สุริยะ ประพาสาธก รองผู้บังคับการตรวจคนเข้าเมือง 3 พร้อมด้วย นายยุชบ ใต้วัง ประธานศาสนานิสลามจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้เข้าตรวจเยี่ยมผู้ อพยพชาวโรฮิงญา (ศมร. 30 ม.ค. 56)

จากตัวอย่าง “พันตำรวจเอก สุริยะ ประพาสาธก รองผู้บังคับการตรวจคนเข้าเมือง 3” เป็นผู้กระทำฝ่ายรัฐบาลไทย ปราบกฏร่วมกับคำกริยา “เข้าตรวจเยี่ยม” มีเป้าของการกระทำเป็น “ผู้อพยพชาวโรฮิงญา” สื่อให้เห็นว่า “รัฐบาลไทยเป็นผู้ช่วยเหลือดูแลโรฮิงญา” นอกจากนี้จากตัวอย่างจะเห็นว่าสื่อกลุ่มสิทธิมนุษยชนจะไม่ใช้คำศัพท์ประเมินค่าเชิงลบที่ระบุว่า เป็นผู้อพยพผิดกฎหมาย เมื่ออ้างถึงชาวโรฮิงญา

ตัวอย่าง (47) กองทัพไทย ร่วมเหล่าทัพ ตั้งทั้ง บก.ลอยฟ้า-ฐานทัพลอยน้ำ ตั้งศูนย์ช่วย “โรฮิงญา” (ศมร. 26 พ.ค. 58)

จากตัวอย่าง “กองทัพไทย” เป็นผู้กระทำ ได้ทำกริยา “ตั้ง” เป้าของการกระทำ “บก. ลอยฟ้า-ฐานทัพลอยน้ำ” และ “ศูนย์ช่วยโรฮิงญา” สื่อให้เห็นว่ารัฐบาลไทยเป็นผู้ช่วยเหลือโรฮิงญา

จากที่กล่าวไปจะเป็นกระบวนการเกี่ยวกับการกระทำที่คำกริยาเป็นกลุ่มความหมาย “ช่วยเหลือดูแล” ผู้วิจัยพบว่าว่าด้วยทสิทธิมนุษยชนจะเน้นการนำเสนอกระบวนการนี้โดยที่ผู้กระทำ เป็นฝ่ายสังเกตการณ์มากกว่าฝ่ายไทยอย่างเห็นได้ชัด ลักษณะดังกล่าวนี้ถือว่าเป็นจุดที่ **แตกต่าง** ระหว่างด้วยทสิทธิมนุษยชนและด้วยทสิทธิรัฐบาลไทย กล่าวคือ ในด้วยทสิทธิรัฐบาลไทยจะเน้นเสนอการ กระทำของฝ่ายไทยอย่างโดดเด่น ในขณะที่ด้วยทสิทธิมนุษยชนลดทอนการนำเสนอส่วนนี้แล้วเน้น บทบาทของฝ่ายสังเกตการณ์ กล่าวได้ว่าแต่ละด้วยทสิทธิเน้นการนำเสนอภาพตัวแทนของตนเองใน ด้านบวก

5.2.1.3 คำ/กลุ่มคำกริยากลุ่มความหมาย “อพยพลี้ภัย”

คำกริยากลุ่มนี้ เช่น *อพยพลี้ภัย ลี้ภัยหนี(ความรุนแรง) เร่ร่อนลี้ภัย* ปรากฏร่วมกับ ผู้ร่วมเหตุการณ์กลุ่มเยวคือ ชาวโรฮิงญา สะท้อนภาพตัวแทนที่น่าสงสารในฐานะผู้ลี้ภัย ตัวอย่าง (48) ในช่วงหลายเดือนที่ผ่านมาชาวมุสลิมโรฮิงญาจำนวนมากได้เดินทางอพยพข้ามทะเล อันดามันมายังประเทศไทยอันเนื่องมาจากเหตุความรุนแรงที่รัฐยะไข่ของพม่า (สมร. 24 ม.ค. 56)

จากตัวอย่าง “เดินทางอพยพ” เป็นคำศัพท์สื่อการกระทำของชาวโรฮิงญา เมื่อ พิจารณาจะเห็นว่าเหตุการณ์ดังกล่าวปรากฏควบคู่กับสภาพแวดล้อมที่ระบุสาเหตุของการอพยพ คือ “อันเนื่องมาจากเหตุความรุนแรงที่รัฐยะไข่ของพม่า”

ตัวอย่าง (49) ชาวมุสลิมโรฮิงญาจำนวนมากอพยพหนีภัยเข้าไปในบังคลาเทศ (สมร. 18 พ.ค. 58)

จากตัวอย่าง “อพยพหนีภัย” เป็นคำกริยาสื่อการกระทำของชาวโรฮิงญาที่น่าเสนอ ให้เห็นว่า “ชาวโรฮิงญาเป็นผู้ลี้ภัย” หากพิจารณาจะเห็นว่าสื่อกลุ่มสิทธิมนุษยชนจะไม่ได้ระบุ สภาพแวดล้อมที่ให้น่าสงสารหรือสาเหตุของการอพยพ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากคำกริยา “อพยพหนี ภัย” ได้สื่อความหมายโดยสมบูรณ์แล้วว่าชาวโรฮิงญาเป็นผู้ลี้ภัย

นอกจากนี้อาจจะมีคำศัพท์บางคำที่ได้สื่อความหมายถึงการลี้ภัยโดยตรงแต่จะให้ สภาพแวดล้อมที่ก่อให้เกิดความรู้สึกเห็นใจ เช่น

ตัวอย่าง (50) เขาเดินทางพร้อมกับคนอื่นอีกราว 60 คน ในเรือไม้โกโรโกโสนานถึง 13 วันเพื่อข้ามทะเลอันดามัน มายังชายฝั่งทะเลของไทย (ศมร. 24 ม.ค. 56)

จากตัวอย่างส่วนที่ขีดเส้นใต้ ได้แก่ “เดินทาง” เป็นคำศัพท์ที่สื่อกลุ่มสิทธิมนุษยชน เลือกใช้เพื่อบรรยายการกระทำของโรฮิงญา หากพิจารณาจะเห็นว่ากรกระทำดังกล่าวได้เกิดขึ้นใน “ในเรือไม้โกโรโกโสนานถึง 13 วัน” ซึ่งเป็นสภาพแวดล้อมที่ทำให้ภาพที่น่าสงสาร

5.2.1.4 คำ/กลุ่มคำกริยากลุ่มความหมาย “ดำเนินการตามกฎหมาย”

กลุ่มนี้ คือ กระบวนการเกี่ยวกับการกระทำที่คำกริยาสื่อความหมายถึง การดำเนินการตามกฎหมาย เช่น ออกหมายจับ สั่งฟ้อง ฟ้องคดี ฯลฯ สิ่งที่น่าสนใจของกระบวนการนี้คือ สิทธิมนุษยชนจะเน้นเป้าของกระบวนการที่เป็นขบวนการค้ามนุษย์ และไม่นำเสนอชาวโรฮิงญาในฐานะเป้าของกระบวนการ ตัวอย่างเช่น

ตารางที่ 56 คำ/กลุ่มคำกริยากลุ่มความหมายดำเนินการทางกฎหมายในตัวบทสิทธิมนุษยชน

คำ/กลุ่มคำกริยากลุ่มความหมายดำเนินการทางกฎหมาย	
ตรึงกำลัง	จับกุม
ปิดเส้นทาง	ตรวจสอบสำนวน
ออกหมายจับ	สรุปสำนวน
เตรียมออกหมายจับ	สั่งฟ้อง
ปราบปราม	ฟ้องคดี

ตัวอย่าง (51) อัยการสูงสุดตั้งคณะทำงานฟ้องคดีค้ามนุษย์โรฮิงญา (ครส. 30 ต.ค. 58)

จากตัวอย่าง “อัยการสูงสุด” เป็นผู้กระทำ ทำกริยา “ตั้งคณะทำงานฟ้อง” ซึ่งเป็นคำกริยาที่สื่อถึงการดำเนินการตามกฎหมาย และเป้าของการกระทำคือ “คดีค้ามนุษย์โรฮิงญา” จากตัวอย่างนำเสนอภาพตัวแทน “รัฐบาลไทยแก้ปัญหาการค้ามนุษย์” และในขณะเดียวกันก็สื่อให้เห็นว่า “ชาวโรฮิงญาเป็นเหยื่อขบวนการค้ามนุษย์”

ตัวอย่าง (52) เจ้าหน้าที่ยังเตรียมออกหมายจับทหารและตำรวจเพิ่มเติมอีกหลายคน โดยอยู่ระหว่างการรวบรวมพยานหลักฐาน (ครส. 23 ก.ย. 58)

จากตัวอย่าง “เจ้าหน้าที่” เป็นผู้กระทำ ทำกริยา “เตรียมออกหมายจับ” เป็นการกระทำทางกฎหมาย และเป้าของการกระทำคือ “ทหารและตำรวจ” ซึ่งในที่นี้เป็นกลุ่มขบวนการค้า

มนุษย์ ด้วยเหตุนี้จึงเสนอภาพตัวแทน “รัฐบาลไทยแก้ปัญหาการค้ามนุษย์” และยังสื่อให้เห็นว่า “เจ้าหน้าที่รัฐเกี่ยวข้องกับขบวนการค้ามนุษย์”

ตัวอย่าง (53) ดร.เร่งสรุปสำนวนค้ามนุษย์ก่อนส่งฟ้อง ตชด.ตรึงเทือกเขาปิดเส้นทาง (ศมร. 10 มิ.ย. 58)

จากตัวอย่าง “ดร.” และ “ตชด.” เป็นผู้กระทำการ “สรุปสำนวน” “ปิดเส้นทาง” ทำให้เห็นว่าไทยดำเนินการตามกฎหมายกับขบวนการค้ามนุษย์ และแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ด้วยการปิดเส้นทาง กล่าวได้ว่า “รัฐบาลไทยแก้ปัญหาการค้ามนุษย์”

ผู้วิจัยมองว่าคำหรือกลุ่มคำกริยากลุ่มความหมาย “ดำเนินการทางกฎหมาย” ที่ขบวนการค้ามนุษย์เป็นเป้าของการกระทำตามที่ได้กล่าวไปในี่สะท้อนสิ่งสำคัญ คือ **ประการแรก** แม้จะไม่ได้นำเสนอภาพตัวแทนของชาวโรฮิงญาโดยตรง แต่กระบวนการนี้สื่อให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ และรัฐบาลไทยเป็นผู้แก้ไข้ปัญหา แต่อย่างไรก็ตามผู้วิจัยพบว่าหากพิจารณาทั้งตัวบท ภาพด้านที่น่าสงสารของโรฮิงญาจะสื่อผ่านการเป็นเหยื่อของความรุนแรงจากพม่ามากกว่าการเป็นเหยื่อขบวนการค้ามนุษย์ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะในแง่หนึ่งการเข้ามาในฐานะเหยื่อของขบวนการค้ามนุษย์ถือว่าเป็นกระบวนการที่ผิดกฎหมาย แม้จะให้ภาพที่น่าสงสารแต่จะมีนัยของความผิดพ่วงมาด้วย ในขณะที่การเป็นเหยื่อความรุนแรงจากพม่าจะเน้นด้านที่น่าสงสารโดยตรง

ประการที่สอง กลุ่มสิทธิมนุษยชนอาจจะกำลังลดทอนภาพด้านลบของโรฮิงญา กล่าวคือ เลื่อนนำเสนอกระบวนการนี้โดยเน้นเฉพาะที่มีเป้าเป็นขบวนการค้ามนุษย์เท่านั้น ในขณะที่ไม่ปรากฏเป้าที่เป็นโรฮิงญา ทำให้ภาพตัวแทนโรฮิงญาเป็นผู้กระทำผิดปรากฏไม่เด่นชัดในตัวบทสิทธิมนุษยชน

สรุปกระบวนการเกี่ยวกับการกระทำในต้วบทสิทธิมนุษยชน

ตารางที่ 57 สรุปกระบวนการเกี่ยวกับการกระทำในต้วบทสิทธิมนุษยชน

ผู้กระทำ	คำกริยา/ ตัวอย่าง / ภาพตัวแทน	จำนวน	ร้อยละ
ไทย	ช่วยเหลือดูแล เข้าตรวจเยี่ยม ดำเนินการช่วยเหลือ ดูแล - ไทยช่วยเหลือโรฮิงญาตามหลักมนุษยธรรม	12	6.03
	ดำเนินการตามกฎหมาย (กับขบวนการค้ามนุษย์) ตริ่งกำลัง ออกหมายจับ ฟ้องคดี จับกุม - ไทยแก้ปัญหาค้ามนุษย์	23	11.56
โรฮิงญา	อพยพ/ลี้ภัย อพยพลี้ภัย ลี้ภัย หนี(ความรุนแรง) เร่ร่อนลี้ภัย - โรฮิงญาเป็นผู้ลี้ภัย	25	12.56
สังเกตการณ์	ช่วยเหลือดูแล รุดเยี่ยม ให้การช่วยเหลือ นำ...มอบให้ ตรวจสอบสุขภาพ - กลุ่มสิทธิมนุษยชนช่วยเหลือโรฮิงญาตามหลักมนุษยธรรม	34	17.09
พม่า	ละเมิด/ทำ ความรุนแรง ข่มขืน ออกมาตรการจำกัดเสรีภาพ(โรฮิงญา)ถูกกีดกัน ถูกทุบตี ถูกไล่ฆ่า - โรฮิงญาน่าสงสาร (ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน)	93	46.73 (1)
ค้ามนุษย์	ละเมิด/ทำ ความรุนแรง ลักลอบขน..ไปขาย ขายต่อ - โรฮิงญาเป็นเหยื่อขบวนการค้ามนุษย์	9	4.52
รวม		199	100

จากตารางจะเห็นว่ากระบวนการเกี่ยวกับการกระทำในต้วบทของกลุ่มสิทธิมนุษยชน **มุ่งนำเสนอการกระทำของฝ่ายพม่ามากที่สุด** โดยเน้นให้เห็นว่าพม่าละเมิดสิทธิมนุษยชนทั้งในเชิงนโยบายและร่างกาย เป็นสาเหตุให้ชาวโรฮิงญาต้องอพยพออกจากพื้นที่ จากการวิเคราะห์พบว่าสื่อของกลุ่มสิทธิมนุษยชนจะเลือกใช้รูปประโยครับเพื่อนำเสนอภาพตัวแทนที่น่าสงสารของโรฮิงญา ผู้วิจัยพบว่าลักษณะดังกล่าวนี้ไม่ปรากฏใช้ในสื่อของรัฐบาลไทย กล่าวคือ สื่อของรัฐบาลไทยจะไม่นำเสนอเหตุการณ์ที่ทางพม่าได้กระทำกับชาวโรฮิงญาโดยตรง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะรัฐบาลไทยต้องคำนึงถึงความสัมพันธ์ทางการทูต ในขณะที่สื่อกลุ่มสิทธิมนุษยชนต้องการเน้นภาพที่น่าสงสาร

เมื่อกล่าวถึงการอพยพของโรฮิงญา สื่อกลุ่มสิทธิมนุษยชนจะเลือกใช้คำกริยาที่ไม่สื่อความหมายถึงการกระทำผิดกฎหมาย **ต่างจาก** สื่อของรัฐบาลที่เน้นการระบุให้เห็นอย่างชัดเจนว่า

โรธิงญาเป็นผู้ลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมายและเน้นภาพนี้มากที่สุด นอกจากนี้ยังพบว่าสื่อด้านสิทธิมนุษยชนเลือกใช้คำกริยาที่สื่อความหมายว่า “หนีภัย/ลี้ภัย” มาบรรยายการกระทำของโรธิงญา และจะไม่เลือกใช้คำศัพท์ “ลักลอบเข้าเมือง” ด้วยเหตุนี้ภาพตัวแทนของโรธิงญาในตัวของสิทธิมนุษยชนจึงเป็นผู้อพยพ (ที่ไม่ระบุว่าผิดกฎหมาย)/ลี้ภัย

5.2.2 กระบวนการเกี่ยวกับการพูด

จากการวิเคราะห์พบว่ากระบวนการเกี่ยวกับการพูดในตัวบทสิทธิมนุษยชนปรากฏทั้งสิ้น 199 ครั้ง จากจำนวนทั้งหมดนี้สามารถจำแนกตามความหมายของคำกริยาออกเป็น 5 กลุ่มดังต่อไปนี้

- 1) คำกริยากลุ่มความหมาย “ชี้แจง”
- 3) คำกริยากลุ่มความหมาย “สั่งการ”
- 4) คำกริยากลุ่มความหมาย “บอกเล่าเหตุการณ์”
- 5) คำกริยากลุ่มความหมาย “เรียกร้อง”

ตารางที่ 58 แสดงการปรากฏร่วมของผู้ร่วมเหตุการณ์กับคำกริยาในกระบวนการเกี่ยวกับการพูดในตัวบทสิทธิมนุษยชน

กลุ่มคำกริยาบ่งการพูด	ผู้พูด				
	ไทย	โรธิงญา	สังเฏการณ	พม่า	คัมมนุษย์
ชี้แจง	✓	✓	-	✓	-
สั่งการ	✓	-	-	-	-
บอกเล่าเหตุการณ์	-	✓	✓	-	-
เรียกร้อง	-	-	✓	-	-

จากตารางจะเห็นว่าคำกริยาแต่ละกลุ่มจะมีผู้พูดที่มาจากหลายฝ่าย แม้ว่าฝ่ายไทยจะปรากฏร่วมกับคำกริยาทั้งชี้แจง หรือ สั่งการ แต่โดยภาพรวมผู้วิจัยพบว่าฝ่ายไทยมีบทบาทเป็นผู้พูดน้อยกว่าฝ่ายสังเฏการณซึ่งเป็นกลุ่มที่เป็นผู้พูดมากที่สุด นอกจากนี้ตารางข้างต้นยังชี้ให้เห็นว่าตัวบทสิทธิมนุษยชนให้ความสำคัญกับเสียงของชาวโรธิงญาซึ่งในตัวบทรัฐบาลจะไม่ปรากฏ

ลำดับต่อไป ผู้วิจัยจะอธิบายรายละเอียดของคำกริยาเกี่ยวกับการพูดแต่ละกลุ่ม และในตอนท้ายจะสรุปให้เห็นว่าตัวบทสิทธิมนุษยชนนำเสนอผู้พูดกลุ่มใดมากน้อยตามลำดับ

5.2.2.1 คำกริยากลุ่มความหมาย “ชี้แจง”

คือ กระบวนการเกี่ยวกับการพูดที่คำกริยาสื่อความหมายถึงการชี้แจง โดยอาจจะเป็นการอธิบายข้อเท็จจริง คำกริยากลุ่มนี้เช่น ชี้แจง แจง ยืนยัน อธิบายว่า รวมไปถึงคำกริยาบ่งการพูดอื่นๆ เช่น กล่าวว่ กล่าวเน้นย้ำว่า ฯลฯ ที่ใช้ในบริบทของการอธิบายโดยสิ่งที่ตามมาจะเป็นกระบวนการเกี่ยวกับสภาพ เช่น *นายกฯกล่าวว่ว่าโรฮิงญาเป็นผู้ลักลอบเข้าเมือง* คำกริยากลุ่มว่าในตัวอย่างใช้เพื่ออธิบายโดยสิ่งที่พูดจะเป็นกระบวนการเกี่ยวกับสภาพที่บรรยายคุณสมบัติ

จากการวิเคราะห์พบว่าคำกริยากลุ่มนี้จะมีผู้พูด 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) ฝ่ายไทย 2) ฝ่ายโรฮิงญา และ 3) ฝ่ายพม่า โดยสามารถอธิบายได้ดังนี้

1) คำกริยากลุ่มความหมาย “ชี้แจง” ที่ฝ่ายไทยเป็นผู้พูด

จากการวิเคราะห์พบว่า เมื่อฝ่ายไทยปรากฏร่วมกับคำกริยา “ชี้แจง” สิ่งทีพูดจะสื่อให้ประเด็นสำคัญคือ ไทยไม่ได้เป็นผู้ก่อปัญหาโรฮิงญา และไทยดำเนินการตามหลักสิทธิมนุษยธรรม อย่างไรก็ตามผู้วิจัยพบสิ่งทีแตกต่างจากตัวบทรัฐบาล กล่าวคือ ในตัวบทนั้นจะปรากฏประเด็นที่ฝ่ายไทยชี้แจงคุณสมบัติของโรฮิงญาว่าเป็นผู้เข้าเมืองผิดกฎหมาย แต่ลักษณะดังกล่าวมักไม่ปรากฏในตัวบทสิทธิมนุษยชน ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (54) ด้าน พ.ต.ต.จตุพร อรุณฤกษ์ถวิล พนักงานสอบสวนคดีพิเศษศูนย์ต่อต้านการค้ามนุษย์ กรมสอบสวนคดีพิเศษ (ดีเอสไอ) *กล่าวว่* ปัญหาโรฮิงญาประเทศไทยไม่ได้เป็นคนก่อ แต่เกิดจากพม่าและบังกลาเทศไม่ยอมรับชาวโรฮิงญา (ศมร. 14 ก.พ.

56)

จากตัวอย่างส่วนที่ขีดเส้นใต้เป็นคำกริยาสื่อการพูด หากพิจารณาจะเห็นว่าสิ่งที่พูดเป็นการระบุคุณสมบัติของโรฮิงญาว่าเป็นปัญหา และกล่าวถึงที่มาของปัญหาว่าเกิดจากพม่า จัดเป็นการนำเสนอภาพตัวแทน “โรฮิงญาเป็นปัญหาที่ไทยไม่ได้ก่อ” การนำเสนอตามตัวอย่างข้างต้นเกิดขึ้นในสื่อของกลุ่มสิทธิมนุษยชนเนื่องจากกลุ่มสิทธิมนุษยชนไม่ได้ปฏิเสธการเป็นปัญหาของโรฮิงญา แต่พยายามเน้นให้เห็นว่าปัญหาเกิดจากการกระทำของพม่า ด้วยเหตุนี้การระบุคุณสมบัติของโรฮิงญาในฐานะปัญหาจึงปรากฏในกลุ่มข้อมูล

ตัวอย่าง (55) พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี กล่าวในที่ประชุมรัฐสภา ยืนยันดูแลชาว
 โรฮิงญาตามหลักมนุษยธรรม (สมร. 22 พ.ค. 58)

จากตัวอย่าง “พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี” เป็นผู้พูด ปรากฏร่วมกับ
 คำกริยา “กล่าว..ยืนยัน” และสิ่งที่พูดคือการดูแลโรฮิงญาตามหลักมนุษยธรรม สื่อให้เห็นเห็นว่าไทย
 ดำเนินการตามหลักมนุษยธรรม

2) คำกริยากลุ่มความหมาย “ชี้แจง” ที่ฝ่ายโรฮิงญาเป็นผู้พูด

กลุ่มนี้พบไม่มากนักในตัวบทสิทธิมนุษยชน แต่ก็สะท้อนให้เห็นว่าตัวบทนี้นำเสนอ
 เสียงของชาวโรฮิงญาซึ่งในตัวของรัฐบาลไม่มีปรากฏ จากการวิเคราะห์พบว่าเมื่อชาวโรฮิงญาพูด
 “ชี้แจง” จะเน้นการแย้งภาพด้านลบที่ฝ่ายอื่น ๆ มอง ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง(56) ในฐานะประธานสมาคมโรฮิงจาแห่งประเทศไทย และมีชาติกำเนิดเป็นชาวโรฮิงจา
ขอยืนยันว่า ชาวโรฮิงจาส่วนใหญ่ไม่ใช่คนที่มินิสัยเกียจคร้าน เอาแต่เรียกร้อง หรือ
 หัวรุนแรงแต่อย่างใด แต่ชาวโรฮิงจาเป็นอีกหนึ่งเผ่าพันธุ์ที่น่าสงสาร (สมร. 4 มิ.ย.
 2558)

จากตัวอย่างพูดคือ “ประธานสมาคมโรฮิงจาแห่งประเทศไทย” ปรากฏร่วมกับคำกริยา
 “ยืนยันว่า” และสิ่งที่พูดเป็นการบรรยายคุณสมบัติของโรฮิงญาว่าไม่ใช่คนที่เกียจคร้านหรือหัวรุนแรง
 แต่เป็นกลุ่มคนที่น่าสงสาร

3) คำกริยากลุ่มความหมาย “ชี้แจง” ที่ฝ่ายพม่าเป็นผู้พูด

ในตัวบทของกลุ่มสิทธิมนุษยชน ผู้วิจัยพบว่าฝ่ายพม่าจะปรากฏเป็นผู้พูดร่วมกับ
 คำกริยากลุ่มความหมาย “ชี้แจง” เพียงกลุ่มเดียว ทั้งนี้ถ้อยคำที่ฝ่ายพม่ากล่าวจะชี้ให้เห็นว่าพม่าไม่ยอมรับ
 โรฮิงญาในฐานะพลเมือง ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (57) พม่าหรือเมียนมาร์ ประกาศมาตั้งแต่ได้รับเอกราชมาจากอังกฤษเมื่อ 70 ปีมาแล้ว
 ว่า “โรฮิงญา” ไม่ใช่คนพม่า (สมร. 20 พ.ค. 58)

จากตัวอย่าง “พม่าหรือเมียนมาร์” เป็นผู้พูด ปรากฏร่วมกับคำกริยา “ประกาศ”
 และสิ่งที่พูดเป็นการระบุคุณสมบัติว่าโรฮิงญาไม่ใช่พลเมืองพม่า จัดเป็นการนำเสนอภาพตัวแทน
 โรฮิงญาเป็นผู้ที่พม่าไม่ยอมรับ

นอกจากนี้ยังพบผู้พูดซึ่งเป็นประชาชนชาวพม่าที่กล่าวว่าไม่ยอมรับชาวโรฮิงญาในฐานะพลเมืองด้วย ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างด้านล่างนี้

ตัวอย่าง (58) ผู้ประท้วงรายหนึ่งชื่อ จอ เท็ต อายุ 31 ปี กล่าวว่า ไม่ขอยอมรับว่ามีกลุ่มชาติพันธุ์โรฮิงญาในประเทศ และคน 1.3 ล้านคนนั้นไม่ได้มาจากพม่า (สมร. 27 พ.ค. 58)
จากตัวอย่างผู้พูดเป็นประชาชนชาวพม่า ปรากฏร่วมกับคำกริยา “กล่าวว่า” และสิ่งที่พูดเป็นการบรรยายว่าชาวโรฮิงญาไม่ใช่พลเมืองของพม่า

ตัวอย่าง(59) รัฐบาลทหารพม่ายังคงยืนยันถึงจุดยืนต่อชาวโรฮิงญาอย่างต่อเนื่องและชัดเจน...ว่า “จากข้อเท็จจริงที่ชัดเจน มี [135] กลุ่มชาติพันธุ์แห่งชาติในประเทศพม่าปัจจุบัน กลุ่มที่ถูกเรียกว่า “ชาวโรฮิงญา” ไม่ได้เป็นหนึ่งในนั้น ในทางประวัติศาสตร์ก็ไม่เคยมีกลุ่มชาติพันธุ์ที่เรียกว่า โรฮิงญา ในพม่าเช่นกัน” (สมร. 18 พ.ค. 2558)
จากตัวอย่างผู้พูดคือ “รัฐบาลทหารพม่า” ปรากฏร่วมกับคำกริยา “ยืนยัน...ว่า” และสิ่งที่พูดสื่อให้เห็นว่าพม่าไม่ยอมรับชาวโรฮิงญาในฐานะพลเมืองโดยระบุว่าไม่เคยมีคนกลุ่มนี้ในประวัติศาสตร์ของพม่า

จากที่กล่าวไปจะเห็นว่าคำกริยากลุ่มความหมาย “ชี้แจง” จะเน้นให้ข้อเท็จจริงว่าสิ่งใดเป็นอะไร ผู้วิจัยพบว่าโดยภาพรวมจะเน้นการนำเสนอว่าโรฮิงญาเป็นกลุ่มคนที่พม่าไม่ยอมรับซึ่งนำไปสู่ภาพตัวแทนที่น่าสงสารของคนกลุ่มนี้ นอกจากนี้ยังพบว่าเมื่อฝ่ายไทยเป็นผู้พูดชี้แจง สิ่งที่พูดจะแตกต่างจากตัวบทรัฐบาล กล่าวคือ ในตัวบทนี้จะไม่พบว่าฝ่ายไทยอธิบายคุณสมบัติของโรฮิงญาว่าเป็นผู้อพยพผิดกฎหมาย แต่เลือกกล่าวว่าเป็นปัญหาที่เกิดจากประเทศพม่า

5.2.2.2 คำกริยากลุ่มความหมาย “สั่งการ”

ในตัวบทสิทธิมนุษยชนจะไม่เน้นบทบาทของฝ่ายไทย ดังนั้นคำกริยากลุ่มความหมาย “สั่งการ” แม้จะปรากฏใช้แต่พบน้อยมากจนแทบไม่ปรากฏ จากการวิเคราะห์พบว่าใช้นำเสนอภาพตัวแทนว่าฝ่ายไทยดำเนินการอย่างมีมนุษยธรรม ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (60) ผู้ว่าราชการจังหวัดประจวบฯ ได้กำชับเจ้าหน้าที่หน่วยงานต่าง ๆ ให้ดูแลชาวโรฮิงญาเป็นอย่างดี ให้ถูกต้องตามหลักศาสนา (สมร. 30 ม.ค. 56)

จากตัวอย่าง “ผู้ว่าราชการจังหวัดประจวบฯ” เป็นผู้พูด ปรากฏร่วมกับคำกริยา “กำชับ” และสิ่งที่พูดเป็นการดูแลชาวโรฮิงญาตามหลักศาสนา สะท้อนให้เห็นความใส่ใจของฝ่ายไทย ที่ดำเนินการอย่างมีมนุษยธรรม อย่างไรก็ตามผู้วิจัยพบว่าตัวบทสิทธิมนุษยชนนำเสนอกระบวนการพูดในลักษณะนี้ **น้อยมากจนแทบไม่พบ** ต่างจากตัวบทรัฐบาลไทยที่ปรากฏค่อนข้างสม่ำเสมอ

5.2.2.3 คำกริยากลุ่มความหมาย “บอกเล่าเหตุการณ์”

กลุ่มนี้จะเป็นกระบวนการพูดที่คำกริยาสื่อความหมาย “บอกเล่าเหตุการณ์” เช่น *บอก เล่า เปิดเผยว่า รายงานว่า กล่าวว่* โดยสิ่งที่ตามมาจะเป็นรายละเอียดของเหตุการณ์ว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร จากการวิเคราะห์พบว่าผู้ร่วมเหตุการณ์ที่ปรากฏร่วมกับคำกริยากลุ่มนี้ ได้แก่ 1) ฝ่ายโรฮิงญา 2) ฝ่ายสังเกตการณ์ และ 3) ฝ่ายไทย

1) คำกริยากลุ่มความหมาย “บอกเล่าเหตุการณ์” ที่ฝ่ายโรฮิงญาเป็นผู้พูด

จากการวิเคราะห์พบว่าเมื่อชาวโรฮิงญาปรากฏร่วมกับคำกริยา “บอกเล่าเรื่องราว” เช่น *บอกว่ เล่าว่ กล่าวว่ ฯลฯ* สิ่งที่ตามมาจะเป็นเหตุการณ์เกี่ยวกับการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน และสภาพที่น่าสงสาร เช่น การเสียชีวิตระหว่างเดินทางอพยพ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (61) เขาบอกว่ในช่วง 3 ปีให้หลังใช้ชีวิตในเมียนมาร์อย่างยากลำบาก พวกเขาถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างหนัก สมาชิกในครอบครัวของผู้ร่วมเดินทางบางคนถูกชาวพม่าฆ่าตาย และทำลายทรัพย์สินบ้านเรือน (ครส. 12 พ.ค. 58)

จากตัวอย่างผู้พูดเป็นชาวโรฮิงญา คำกริยาสื่อการพูดคือ “*บอกว่*” และสิ่งที่พูดเป็นรูปประโยครับที่สื่อให้เห็นว่าพม่าได้ละเมิดสิทธิมนุษยชนชาวโรฮิงญา จัดเป็นการนำเสนอภาพด้านที่น่าสงสารของโรฮิงญา

ตัวอย่าง (62) ชาวมุสลิมโรฮิงญากลุ่มนี้ บอกว่มีเด็กสองคนมาด้วย แต่ตายไประหว่างทาง (ศมร. 18 พ.ค. 58)

จากตัวอย่างผู้พูดคือ “*ชาวมุสลิมโรฮิงญา*” คำกริยาสื่อการพูดคือ “*บอกว่*” และสิ่งที่พูดสื่อเป็นเหตุการณ์การสูญเสียระหว่างการอพยพ เสนอให้เห็นว่า “*ชาวโรฮิงญาน่าสงสาร*”

ตัวอย่าง (63) ฮามิต คูซัน ชายหนุ่มมาระกัน วัย 19 ปี กล่าวว่า พวกเขาอยากจนมาก
 ซ้ำร้ายโดนกลั่นแกล้งตลอดเวลา ออกไปสมัครงานที่ไหนก็ไม่ได้ (ครส. 22 ม.ค. 56)
 จากตัวอย่างผู้พูดเป็นชาวโรฮิงญา ปรากฏร่วมกับคำกริยา “กล่าวว่า” และสิ่งที่พูด
 จะสื่อให้เห็นว่าเป็นผู้ถูกรักษา สะท้อนให้เห็นภาพตัวแทนด้านที่น่าสงสารในฐานะเหยื่อของความ
 รุนแรง

ตัวอย่าง (64) อาห์เหม็ด กล่าวว่า เมื่อจะขับถ่าย พวกเขาต้องขุดดิน ทุกคนกิน นอน และขับถ่ายใน
 สถานที่เดียวกัน ทั่วบริเวณเต็มไปด้วยกลิ่นไม่พึงประสงค์ (ครส. 22 ม.ค. 56)
 จากตัวอย่างผู้พูดเป็นชาวโรฮิงญา และหากพิจารณาสิ่งที่พูดจะเห็นว่าเป็น การ
 บรรยายให้เห็นสภาพที่น่ารังเกียจในที่พักของขบวนการค้ามนุษย์ สื่อให้เห็นว่าโรฮิงญาที่น่าสงสาร

2) คำกริยากลุ่มความหมาย “บอกเล่าเหตุการณ์” ที่ฝ่ายสังเกตการณ์เป็นผู้พูด

เมื่อฝ่ายสังเกตการณ์เป็นผู้พูดและปรากฏร่วมกับคำกริยา “บอกเล่า” เช่น *เปิดเผย*
ว่า รายงานว่า สิ่งตามมาจะเป็นเหตุการณ์ในด้านที่น่าสงสารของชาวโรฮิงญา ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (65) ล่าสุด องค์การนิรโทษกรรม*เปิดเผยว่า* มีชาวโรฮิงญากว่า 6 พันคน ถูกทิ้งกลางทะเล
 (ศมร. 21 พ.ค. 58)

จากตัวอย่างผู้พูดคือ “*องค์การนิรโทษกรรม*” คำกริยาสื่อการพูดคือ “*เปิดเผยว่า*”
 และสิ่งที่พูดปรากฏในรูปประโยครับ “*ถูกทิ้งกลางทะเล*” เพื่อบรรยายให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาเป็นผู้ที่น่า
 สงสาร ต้องลอยเรืออยู่กลางทะเล

ตัวอย่าง (66) เอพีรายงานว่า ในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา มีชาวโรฮิงญานับร้อยในพม่าถูกสังหาร และอีก
 นับแสนอพยพจากบ้านเรือนในรัฐยะไข่ไปอาศัยอยู่ในสถานพักพิงในพื้นที่สภาพ
 ย่ำแย่ (ศมร. 27 พ.ค. 58)

จากตัวอย่างผู้สังเกตการณ์ที่เป็นผู้พูดคือ “*เอพี*” คำกริยาที่สื่อการพูดคือ “*รายงาน*
ว่า” และสิ่งที่พูดบรรยายให้เห็นว่า “*มีชาวโรฮิงญานับร้อยในพม่าถูกสังหาร*” ซึ่งจัดเป็นการนำเสนอ
 ภาพตัวแทนที่น่าสงสารอันเนื่องมาจากการกระทำ ความรุนแรง

3) คำกริยากลุ่มความหมาย “บอกเล่าเหตุการณ์” ที่ฝ่ายไทยเป็นผู้พูด

จากการวิเคราะห์พบว่าเมื่อคำกริยาบอกเล่าที่ฝ่ายไทยเป็นผู้พูดพบว่า สิ่งก็ตามหลังคำกริยาจะเป็นเหตุการณ์เกี่ยวกับขบวนการค้ามนุษย์ ต่างจากในตัวบทรัฐบาลไทยที่จะเล่าเหตุการณ์โรฮิงญาลักลอบเข้าเมือง ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (67) นางสาวดารารัตน์ สุเทศ หัวหน้าบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดพังงา ระบุว่า เจ้าหน้าที่พบขบวนการค้ามนุษย์ ลักลอบส่งโทรศัพท์มือถือให้กับชาวโรฮิงญาที่พักอยู่ในบ้านพักฯ (ครส. 5 ต.ค. 58)

จากตัวอย่างส่วนที่ขีดเส้นใต้เป็นคำกริยาสื่อการพูด และสิ่งที่พูดสื่อความหมายให้เห็นว่ามีขบวนการค้ามนุษย์ลักลอบติดต่อกับชาวโรฮิงญา เพื่อสื่อให้เห็นว่าหากชาวโรฮิงญาหลบหนีจากสถานที่กักตัวเป็นเพราะมีขบวนการค้ามนุษย์พยายามที่จะทำ

ตัวอย่าง (68) พล.ต.ต. ปวีณ กล่าวไว้ว่าคนค้ามนุษย์ที่เขากำลังตามล่าตัวเป็นผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ และมี "เจ้าหน้าที่ตำรวจระดับสูง" ในพื้นที่มีส่วนพัวพันด้วย (คมร.1 ธ.ค. 58)

จากตัวอย่างส่วนที่ขีดเส้นใต้เป็นคำกริยาสื่อการพูด และผู้พูดคือ พล.ต.ต.ปวีณ พงศ์สิรินทร์ หัวหน้าคณะพนักงานชุดสอบสวนคดีค้ามนุษย์โรฮิงญา หากพิจารณาสิ่งที่พูดจะเห็นว่า มีเจ้าหน้าที่รัฐและผู้มีอิทธิพลอยู่เบื้องหลังขบวนการ แนะให้เห็นว่าปัญหาโรฮิงญาเกี่ยวกับการค้ามนุษย์

กล่าวโดยสรุปคำกริยากลุ่มความหมาย “บอกเล่าเหตุการณ์” ที่มีผู้พูดเป็นฝ่ายโรฮิงญา ฝ่ายสังเกตการณ์ และฝ่ายไทยในตัวบทสิทธิมนุษยชนจะนำเสนอภาพตัวแทนด้านที่น่าสงสารของโรฮิงญาในฐานะที่เป็นผู้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน เป็นเหยื่อของขบวนการค้ามนุษย์

5.2.2.4 คำกริยากลุ่มความหมาย “เรียกร้อง”

กลุ่มนี้เป็นกระบวนการเกี่ยวกับการพูดที่ผู้พูดจะปรากฏร่วมกับคำกริยาที่สื่อความหมายเรียกร้อง เช่น *ออกแถลงการณ์เรียกร้อง ร้อง เรียกร้อง* จากการวิเคราะห์พบว่าผู้พูดในกระบวนการนี้จะกลุ่มผู้สังเกตการณ์ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (69) สำนักงานข้าหลวงใหญ่เพื่อผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ ออกแถลงการณ์เรียกร้องให้ 10 ประเทศอาเซียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งอินโดนีเซีย มาเลเซียและไทย อนุญาตให้ ชาวโรฮิงญาขึ้นฝั่งได้ (ศมร. 20 พ.ค. 58)

จากตัวอย่าง “สำนักงานข้าหลวงใหญ่เพื่อผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ” เป็นผู้พูด คำกริยาสื่อการพูดคือ “ออกแถลงการณ์เรียกร้อง” สิ่งที่พูดบรรยายให้เห็นการเสนอแนวทางแก้ไข ปัญหาโดยต้องการให้ประเทศในกลุ่มอาเซียนอนุญาตให้ชาวโรฮิงญาขึ้นฝั่ง จากตัวอย่างเสนอให้เห็นว่า ชาวโรฮิงญาเป็นผู้ต้องการความช่วยเหลือ

ตัวอย่าง (70) รายงานของโรงเรียนกฎหมายแห่งมหาวิทยาลัยเยล เผยพบว่า มีหลักฐานสำคัญที่ พม่ากระทำการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ชาวมุสลิมโรฮิงญา และเรียกร้องให้คณะกรรมการไต่ สวน ข้อเท็จจริงของสหประชาชาติถึงความสนใจของผู้นำโลกไปที่การละเมิดในรัฐ ยะไข่ (ครส. 2 พ.ย. 2558)

จากตัวอย่างผู้พูดคือ “โรงเรียนกฎหมายแห่งมหาวิทยาลัยเยล” ปรากฏร่วมกับ คำกริยา “เรียกร้อง” และสิ่งที่พูดเป็นการเรียกร้องให้สหประชาชาติเข้าไปตรวจสอบการละเมิดสิทธิ มนุษยชนในพม่า ตัวอย่างนี้แนะนำให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาน่าสงสารเนื่องจากเป็นกลุ่มคนที่ถูกละเมิด

สรุปกระบวนการเกี่ยวกับการพูดในตัวบทสิทธิมนุษยชน

ตารางที่ 59 สรุปกระบวนการเกี่ยวกับการพูดในตัวบทสิทธิมนุษยชน

ผู้พูด	คำกริยา/ตัวอย่าง/ภาพตัวแทน	จำนวน	ร้อยละ
ไทย	ชี้แจง <i>กล่าวว่า</i> ปัญหาโรฮิงญาประเทศไทยไม่ได้เป็นคนก่อ - โรฮิงญาเป็นปัญหาที่ไม่ได้ก่อ/ต้องร่วมกันแก้	29	24.37
	สั่งการ <i>กำชับเจ้าหน้าที่ดูแลชาวโรฮิงญาเป็นอย่างดี</i> - ไทยดำเนินการตามหลักมนุษยธรรม		
	บอกเล่าเหตุการณ์ <i>ระบุว่าเจ้าหน้าที่พบขบวนการค้ามนุษย์ ลักลอบ...</i> - โรฮิงญาเป็นเหยื่อขบวนการค้ามนุษย์		
โรฮิงญา	ชี้แจง <i>ขอยืนยันว่า...</i> ชาวโรฮิงญาเป็นอีกหนึ่งเผ่าพันธุ์ที่น่าสงสาร - โรฮิงญาน่าสงสาร/ โรฮิงญาไม่ได้เกียจคร้าน	27	22.69
	บอกเล่าเหตุการณ์ <i>บอกว่า...</i> พวกเขาถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างหนัก - โรฮิงญาน่าสงสาร/ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน		
สังเกตการณ์	บอกเล่าเหตุการณ์ เปิดเผยว่าชาวโรฮิงญา ถูกทิ้งกลางทะเล, รายงานว่าชาวโรฮิงญานับร้อยในพม่าถูกสังหาร - โรฮิงญาน่าสงสาร/ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน	53	44.54
	เรียกร้อง <i>ออกแถลงการณ์เรียกร้องให้...</i> อนุญาตให้ชาวโรฮิงญาขึ้นฝั่งได้ - โรฮิงญาต้องการความช่วยเหลือ		
พม่า	ชี้แจง <i>ประกาศว่า</i> “โรฮิงญา” ไม่ใช่คนพม่า - โรฮิงญาเป็นกลุ่มคนที่พม่าไม่ยอมรับ	10	8.40
รวม		119	100

ประการแรก กระบวนการเกี่ยวกับการพูดในตัวบทสิทธิมนุษยชนเน้นเสียงของกลุ่มสังเกตการณ์ เช่น องค์กรสิทธิมนุษยชน ประเทศที่เฝ้าสังเกตการณ์ สำนักข่าวต่างประเทศ เป็นต้น

กลุ่มนี้มักเป็นผู้เปิดเผยข้อมูลซึ่งอาจมีการปกปิดหรือไม่รายงานในสื่อกลุ่มอื่น ๆ นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับเสียงของชาวโรฮิงญา กล่าวคือในตัวบทสิทธิมนุษยชนคำพูดของชาวโรฮิงญาปรากฏในปริมาณเท่า ๆ กับรัฐบาลไทย นอกจากนี้คำพูดของชาวโรฮิงญาโดยส่วนใหญ่จะเป็นการเล่าเหตุการณ์ในฐานะกลุ่มชาติพันธุ์ที่พม่าไม่ยอมรับและถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนจากพม่า

ประการที่สอง ฝ่ายไทยจะมีบทบาทน้อยกว่ากลุ่มสังเกตการณ์ ต่างจากในตัวของรัฐบาลไทยที่ฝ่ายไทยจะเป็นผู้พูดเพียงฝ่ายเดียว จากตารางแม้ฝ่ายไทยจะปรากฏร่วมกับคำกริยาหลายกลุ่ม แต่ว่าแต่ละกลุ่มพบในปริมาณไม่มากนัก นอกจากนี้สิ่งที่พูดยังมีลักษณะที่ต่างออกไปจากในตัวของรัฐบาล กล่าวคือ ในตัวบทสิทธิมนุษยชนมักจะไม่ปรากฏกระบวนการเกี่ยวกับการพูดที่สื่อว่าโรฮิงญาเป็นผู้ลักลอบเข้าเมือง แต่นำเสนอว่าโรฮิงญาเป็นปัญหาที่ไทยไม่ได้ก่อ และมีขบวนการค้ามนุษย์เข้ามาเกี่ยวข้องกับการอพยพ ลักษณะดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า กลุ่มสิทธิมนุษยชนอาจจะเลือกนำเสนอในลักษณะที่ลดทอนภาพด้านลบของโรฮิงญา

ประการที่สาม ในตัวบทสิทธิมนุษยชนนำเสนอเสียงของพม่าที่ระบุว่าชาวโรฮิงญาไม่ใช่พลเมือง สะท้อนให้เห็นว่า โรฮิงญาเป็นกลุ่มคนที่พม่าไม่ยอมรับและกีดกันไม่ให้สิทธิพลเมืองซึ่งก่อให้เกิดภาพที่น่าสงสาร และยังชี้ให้เห็นต้นเหตุสำคัญของปัญหาได้ ซึ่งลักษณะดังกล่าวนี้จะไม่ปรากฏในตัวของรัฐบาล กล่าวโดยสรุปกระบวนการเกี่ยวกับการพูดในตัวของสิทธิมนุษยชนเน้นการนำเสนอด้านที่น่าสงสารของโรฮิงญา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5.2.3 กระบวนการสื่อความคิดความรู้สึก

กระบวนการนี้ปรากฏน้อยในตัวบทสิทธิมนุษยชน โดยจะอยู่ในรูปของคำกริยา กลุ่มความหมาย “คิด” เช่น *คำนึงถึง มีความประสงค์ คาด เชื่อ* ฯลฯ จากการวิเคราะห์พบว่าผู้ร่วมเหตุการณ์ 3 กลุ่ม ปรากฏบทบาทเป็นผู้คิด ได้แก่ ฝ่ายไทย ฝ่ายโรฮิงญา และฝ่ายสังเกตการณ์ ทั้งนี้เน้นการนำเสนอผู้ร่วมเหตุการณ์กลุ่มผู้สังเกตการณ์เป็น “ผู้คิด” มากที่สุด

ตารางที่ 60 แสดงการปรากฏร่วมของผู้ร่วมเหตุการณ์กับคำกริยาในกระบวนการสื่อความคิดความรู้สึก
ในตัวบทสิทธิมนุษยชน

กลุ่มความหมายของคำกริยา	ไทย	โรฮิงญา	สังเกตการณ์	พม่า	ค้ามนุษย์
คิด	✓	✓	✓	-	-

1) คำกริยากลุ่มความหมาย “คิด” ที่ฝ่ายไทยเป็นผู้คิด

ในตัวบทสิทธิมนุษยชนปรากฏบทบาทของฝ่ายไทยในกระบวนการนี้ค่อนข้างน้อย ต่างจากในตัวบทรัฐบาลที่พบเป็นจำนวนมากที่สุด จากการวิเคราะห์พบว่าคำกริยาที่ปรากฏร่วมกับฝ่ายไทย เช่น *เชื่อ เห็นว่า มองว่า* ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (71) 'ชวนนท์'แนะนำเรื่องคำมนุษย์เป็นวาระแห่งชาติ *เชื่อ*ไทยถูกลดอันดับเพราะมีข่าวด้านลบ(ศมร. 23 มิ.ย. 57)

จากตัวอย่างฝ่ายไทยเป็นผู้คิด ปรากฏกรูร่วมกับคำกริยา “เชื่อ” และสิ่งที่คิดเป็นประเด็นปัญหาการคำมนุษย์ สื่อให้เห็นว่าปัญหาการคำมนุษย์มีผลต่อประเทศไทยซึ่งควรต้องการแก้ปัญหาดังกล่าว

ตัวอย่าง (72) คดีนี้เดิมที่ขึ้นกับศาลจังหวัดนาทวี สงขลาเนื่องจากเหตุเกิดในพื้นที่ดังกล่าว แต่เนื่องจากอัยการจังหวัดนาทวี*เห็นว่า*ควรโอนให้ดำเนินการในกรุงเทพฯเนื่องจากเป็นคดีสำคัญ มีลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ (ครส. 30 ต.ค. 58)

จากตัวอย่างฝ่ายไทยคือ “อัยการจังหวัดนาทวี” เป็นผู้คิด ปรากฏกรูร่วมกับคำกริยา “เห็นว่า” และสิ่งที่คิดเป็นประเด็นเกี่ยวกับคดีการคำมนุษย์ สะท้อนให้เห็นว่าฝ่ายไทยให้ความสำคัญเกี่ยวกับการแก้ปัญหา และแนะนำให้เห็นว่าประเด็นเกี่ยวกับโรฮิงญาอาจเป็นอาชญากรรมข้ามชาติที่มีผู้เข้าไปแสวงหาประโยชน์

ตัวอย่าง (73) หากมองในเชิงนโยบาย หน่วยงานความมั่นคงในบ้านเรามัก*มอง*ชาวโรฮิงญาเป็นพวกเข้าเมืองแบบผิดกฎหมาย ไม่ใช่ผู้ลี้ภัย ไม่ใช่ผู้หนีภัยจากการสู้รบ (ศมร. 3 ต.ค. 58)

จากกลุ่มตัวอย่างที่ยกมานี้ ฝ่ายไทยเป็นผู้คิด และสิ่งที่คิดจะสื่อให้เห็นมุมมองของไทยที่เห็นว่า “ชาวโรฮิงญาเป็นผู้เข้าเมืองผิดกฎหมาย” ซึ่งจัดเป็นภาพตัวแทนด้านลบของโรฮิงญา แต่จากการวิเคราะห์พบว่าปรากฏ*น้อยที่สุด*เพียง 3 ครั้ง ด้วยเหตุนี้จึงกล่าวได้ว่าสื่อของกลุ่มสิทธิมนุษยชน*ลดทอน*การนำเสนอภาพด้านลบของโรฮิงญา

2) คำกริยากลุ่มความหมาย “คิด” ที่ฝ่ายโรฮิงญาเป็นผู้คิด

ตัวบทสิทธิมนุษยชนเมื่อชาวโรฮิงญามีบทบาทเป็นผู้คิด จะปรากฏกรูร่วมกับคำกริยา เช่น *ต้องการ ไม่ได้มีจุดประสงค์...* โดยทั่วไปสิ่งที่โรฮิงญาคิดจะเป็นประเด็นเรื่องความต้องการไป

ประเทศที่สาม หรือไม่ต้องการอยู่ในประเทศไทย (หลังจากถูกกักตัว) นอกจากนี้ยังรวมถึงความต้องการความช่วยเหลือ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (74) คนโรฮิงญาไม่ได้มีจุดประสงค์ที่จะเข้ามาอยู่ในเมืองไทย เพราะเป้าหมายที่แท้จริงของคนเหล่านี้ คือ เดินทางไปยังประเทศอินโดนีเซีย มาเลเซีย ประเทศที่นับถือศาสนาเดียวกัน (ศมร. 4 มิ.ย. 58)

จากตัวอย่างชาวโรฮิงญาเป็นผู้คิด ปรากฏร่วมกับคำกริยา “ไม่ได้มีจุดประสงค์” และสิ่งที่คิดคือการชี้ให้เห็นว่าไทยไม่ใช่จุดหมายของการอพยพ เพราะโรฮิงญาต้องการเดินทางไปยังประเทศมุสลิม สื่อให้เห็นว่า “ชาวโรฮิงญาเป็นมุสลิม”

ตัวอย่าง (75) ชาวโรฮิงญาจำนวนมากต้องการเดินทางเข้าสู่มาเลเซีย หรืออินโดนีเซียในที่สุด (ศมร. 18 พ.ค. 58)

จากตัวอย่างชาวโรฮิงญามีบทบาทเป็นผู้คิด ปรากฏร่วมกับคำกริยา “ต้องการ” และสิ่งที่คิดคือความต้องการเดินทางไปยังประเทศอินโดนีเซียหรือมาเลเซียซึ่งเป็นประเทศมุสลิม

ตัวอย่าง (76) ชาวโรฮิงญาต้องการความช่วยเหลือและการปฏิบัติ เฉกเช่นเดียวกับคนทุกชาติพันธุ์และศาสนา (ศมร. 26 ม.ค. 56)

จากตัวอย่าง “ชาวโรฮิงญา” เป็นผู้คิด และ “ต้องการ” เป็นคำกริยาสื่อความคิด สิ่งที่คิดคือความช่วยเหลือและการปฏิบัติ สะท้อนให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาไม่ได้รับการปฏิบัติที่เหมาะสม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3) คำกริยากลุ่มความหมาย “คิด” ที่ฝ่ายสังเกตการณ์เป็นผู้คิด

ตัวบทสิทธิมนุษยชนปรากฏบทบาทของฝ่ายสังเกตการณ์ เช่น กลุ่มสิทธิมนุษยชนประเทศที่ฝ่ายสังเกตการณ์ ฯลฯ ในฐานะผู้คิดมากที่สุด โดยมักปรากฏร่วมกับคำกริยา เช่น *คาด มีความประสงค์ ต้องการ คำนึงถึง เชื่อ* และสิ่งที่กลุ่มนี้คิดจะเป็นประเด็นเกี่ยวกับด้านมนุษยธรรม เช่น

ตัวอย่าง (77) ศูนย์อาสาจันทร์เสี้ยวภาคกลางเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยร่วมกับกลุ่มนักศึกษาจันทร์เสี้ยวการแพทย์และสาธารณสุขภาคกลางมีความประสงค์ที่จะรับจัดยาชุดสามัญประจำบ้านแจกจ่ายตามศูนย์พักพิงต่างๆที่มีพี่น้องโรฮิงญาอาศัยอยู่ (ศมร. 21 ม.ค. 56)

จากตัวอย่างกลุ่มสิทธิมนุษยชนปรากฏร่วมกับคำกริยาสื่อความคิด “มีความประสงค์” ที่จะจัดอาสาสมัครประจำบ้านเพื่อมอบให้ชาวโรฮิงญา ทำให้เห็นว่ากลุ่มสิทธิมนุษยชนดูแลช่วยเหลือโรฮิงญา และมีมุมมองต่อชาวโรฮิงญาในลักษณะที่เป็น “เครือข่าย”

ตัวอย่าง (78) เพจเราไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการเมือง หรือศาสนาทั้งนั้น เราคำนึงถึงสิทธิมนุษยชน เป็นอันดับแรก (ศมร. 28 ม.ค. 56)

จากตัวอย่างกลุ่มสิทธิมนุษยชนได้แสดงความคิดผ่านคำกริยา “คำนึงถึง” และสิ่งที่คิดคือ “สิทธิมนุษยชน” สื่อให้เห็นว่ากลุ่มสิทธิมนุษยชนช่วยเหลือโรฮิงญาตามหลักมนุษยธรรม

ตัวอย่าง (79) โปรดอย่านำเอาอัตลักษณ์ใดอัตลักษณ์หนึ่งมาแบ่ง "เขา" และ "เรา" หรือ "พวกเขา" และ "พวกเรา" และอย่าให้ความเป็นอื่น มาทำลายคุณค่าที่สำคัญนั่นคือ "คน" (ครส. 26 ม.ค. 56)

จากตัวอย่างเป็นการนำเสนอความคิดของกลุ่มสิทธิมนุษยชนโดยใช้คำกริยา “โปรด” เพื่อเสนอความคิดว่าไม่ควรแบ่งแยกชาวโรฮิงญา เพราะ “ชาวโรฮิงญาเป็นเพื่อนมนุษย์”

สรุปกระบวนการสื่อความคิดความรู้สึกในตัวบทสิทธิมนุษยชน

ตารางที่ 61 สรุปกระบวนการสื่อความคิดความรู้สึกในตัวบทสิทธิมนุษยชน

ผู้คิด	กลุ่มความหมายคำกริยา/ ภาพตัวแทน	จำนวน	ร้อยละ
ไทย	คิด เชื่อ เห็นว่า มองว่า - โรฮิงญาเป็นผู้ลักลอบเข้าเมือง - โรฮิงญาเป็นปัญหาการค้ามนุษย์/อาชญากรรมข้ามชาติ	7	18.42
โรฮิงญา	คิด ต้องการ <u>ไม่ได้มีจุดประสงค์...</u> - โรฮิงญาต้องการความช่วยเหลือ - โรฮิงญาเป็นผู้อพยพต้องการไปประเทศที่สาม/ไทยไม่ใช่จุดหมาย	8	21.05
สังเกตการณ์	คิด คาด <u>มีความประสงค์ ต้องการ คำนึงถึง เชื่อ</u> - โรฮิงญาต้องการความช่วยเหลือ - โรฮิงญาควรได้รับการปฏิบัติเฉกเช่นเพื่อนมนุษย์	23	60.53 (1)
รวม		38	100

จากตารางจะเห็นว่า กระบวนการเกี่ยวกับความคิดความรู้สึกในตัวบทของกลุ่มสิทธิมนุษยชน จะเน้นการนำเสนอความคิดความรู้สึกกลุ่มผู้สังเกตการณ์มากที่สุด โดยชี้ให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาต้องการความช่วยเหลือในฐานะเพื่อนมนุษย์ ในขณะที่ภาพตัวแทนด้านลบของโรฮิงญาที่สื่อผ่านกระบวนการที่ฝ่ายไทยมีบทบาทเป็นผู้คิดปรากฏน้อยมาก กล่าวได้ว่าสื่อของกลุ่มสิทธิมนุษยชนใช้กระบวนการสื่อความคิดความรู้สึกเพื่อเน้นการนำเสนอภาพด้านที่น่าสงสารของโรฮิงญา

5.2.4 กระบวนการเกี่ยวกับสภาพ

กระบวนการเกี่ยวกับสภาพที่พบในตัวบทสิทธิมนุษยชนเป็นประเภทระบุตัวตน แสดงผ่าน คำกริยา เช่น *เป็น ถือว่าเป็น นับว่าเป็น กลายเป็น มีฐานะเป็น มีสถานนะเป็น มีสภาพเป็น ถูกทำให้เป็น ฯลฯ*

จากการวิเคราะห์พบว่าชาวโรฮิงญาเป็น “สิ่งที่ถูกระบุ” (token) ปรากฏควบคู่กับคำกริยาสื่อถึงการระบุตัวตน (identifying) แล้วตามด้วย “สิ่งที่ระบุ” (value) จากการวิเคราะห์พบว่า ตัวบทสิทธิมนุษยชนมักระบุให้ว่าชาวโรฮิงญาเป็นชนกลุ่มน้อย เป็นผู้นับถือศาสนาอิสลาม ลักษณะดังกล่าวนี้พบมากที่สุด ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (80) โรฮิงญา เป็นประชาชนที่นับถือศาสนาอิสลามในรัฐอาระกันซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยในรัฐ ... นับว่าเป็นชนกลุ่มน้อยที่มีสถานการณความเป็นอยู่ที่เลวร้ายที่สุดในพม่า (ศมร. 17 ก.พ. 56)

จากตัวอย่างโรฮิงญาเป็นสิ่งที่ถูกระบุ ปรากฏร่วมกับคำกริยา *เป็น นับว่าเป็นและประชาชนที่นับถือศาสนาอิสลามในรัฐอาระกันซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยในรัฐ และ ชนกลุ่มน้อยที่มีสถานการณความเป็นอยู่ที่เลวร้ายที่สุดในพม่า* เป็นสิ่งที่ระบุ สื่อให้เห็นว่า ชาวโรฮิงญาเป็นชนกลุ่มน้อยชาวมุสลิม และ ชาวโรฮิงญาน่าสงสาร ผู้วิจัยพบว่าการระบุตัวตนในฐานะผู้นับถือศาสนาอิสลามและการเป็นชนกลุ่มน้อยในพม่าเป็นสิ่งที่ปรากฏอย่างสม่ำเสมอในตัวบทดังจะเห็นได้ในตัวอย่างถัดไป

ตัวอย่าง (81) "โรฮิงญา" เป็นคำที่เรียกชาวมุสลิมกลุ่มหนึ่งที่อยู่ดินแดนอาระกัน หรือรัฐระคายในปัจจุบัน รัฐชายแดนทางตะวันตกของประเทศพม่า ติดกับชายแดนบังคลาเทศ (ศมร. 18 พ.ค. 58)

จากตัวอย่าง *โรฮิงญา* เป็นสิ่งที่ถูกระบุ ปรากฏร่วมกับคำกริยา *เป็น* และสิ่งที่ระบุคือ *คำที่เรียกชาวมุสลิมกลุ่มหนึ่งที่อยู่ดินแดนอาระกัน* สื่อให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาเป็นมุสลิม

ตัวอย่าง (82) โรฮิงญา เป็นชนชาติเก่าที่มีประวัติชาติของตนปรากฏมาตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 8 มีภาษาของตนเอง นับถือศาสนาอิสลาม (ศมร. 18 พ.ศ. 58)

การระบุตัวตนของโรฮิงญาในลักษณะนี้ปรากฏเป็นจำนวนมากในสื่อของกลุ่มสิทธิมนุษยชน ผู้วิจัยมองว่าเกิดจากการที่สื่อกลุ่มนี้ต้องการชี้ให้เห็นการมีตัวตนของกลุ่มชาติพันธุ์ซึ่งเป็นสิ่งที่รัฐบาลพม่าปฏิเสธ และยังระบุให้เห็นว่ากลุ่มชาติพันธุ์นี้ถือศาสนาอิสลามเพื่อต้องการชี้ให้เห็นว่าเป็นเพื่อนร่วมศาสนา เนื่องจากตัวบทกลุ่มสิทธิมนุษยชนที่เป็นสิ่งที่เขียนขึ้นโดยกลุ่มผู้นับถือศาสนาอิสลามในประเทศไทย ซึ่งตามหลักศาสนาจะมองว่าคนที่นับถือศาสนาจะเป็นพี่น้องกันและไม่สามารถละเลยการช่วยเหลือได้ ด้วยเหตุนี้การระบุสถานภาพทางศาสนาจึงเป็นสิ่งสำคัญ

นอกจากนี้ผู้วิจัยพบว่าฝ่ายไทยเป็นผู้ร่วมเหตุการณ์อีกกลุ่มที่ปรากฏในกระบวนการนี้ โดยจะถูกระบุเป็นผู้แก้ปัญหา อย่างไรก็ตามเป็นลักษณะที่ *พบน้อยมาก* ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (83) รัฐบาลไทยเป็นเจ้าภาพจัดประชุมการโยกย้ายถิ่นฐานแบบไม่ปกติในมหาสมุทรอินเดีย 29 พ.ค.นี้ (ศมร. 20 พ.ศ. 58)

จากตัวอย่างจะเห็นว่ารัฐบาลไทยเป็นผู้ถูกระบุตัวตน ปรากฏร่วมกับคำกริยา “เป็น” และสิ่งที่ถูกระบุคือเจ้าภาพการจัดประชุม สื่อให้เห็นว่าฝ่ายไทยเป็นผู้แก้ปัญหารอพยพ อย่างไรก็ตามผู้วิจัยพบว่าปรากฏน้อยมากในตัวบทของกลุ่มสิทธิมนุษยชน

สรุปกระบวนการเกี่ยวกับสภาพในตัวบทของกลุ่มสิทธิมนุษยชน

ตารางที่ 62 สรุปกระบวนการเกี่ยวกับสภาพในตัวบทสิทธิมนุษยชน

ผู้ถูกระบุ/มีคุณสมบัติ	สิ่งที่ระบุ/คุณสมบัติ ตัวอย่าง	ภาพตัวแทน	จำนวน	ร้อยละ
โรฮิงญา	เป็นชนกลุ่มน้อยในพม่า เป็นชาวมุสลิม เป็นกลุ่มคนที่ถูกละเมิด	- ชาวโรฮิงญาเป็นชนกลุ่มน้อย - ชาวมุสลิม (เพื่อนร่วมศาสนา) - ชาวโรฮิงญาน่าสงสาร	110	95.65 (1)
ไทย	เป็นผู้แก้ปัญหา	- ไทยเป็นผู้แก้ปัญหา <i>พบน้อยมาก</i>	5	4.35
รวม		115		100

จากตารางจะเห็นว่าสื่อของกลุ่มสิทธิมนุษยชนเลือกใช้กระบวนการเกี่ยวกับสภาพเพื่อสื่อภาพตัวแทนของโรฮิงญาในฐานะที่เป็นชนกลุ่มน้อย ผู้นับถือศาสนาอิสลาม และผู้ที่ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน ทั้งนี้กระบวนการดังกล่าวเป็นสิ่งที่โดดเด่นในตัวบทนี้

จากการวิเคราะห์ชนิดกระบวนการในตัวบทสิทธิมนุษยชนดังที่ได้กล่าวไปจะเห็นว่า ตัวบทนี้จะเลือกใช้ชนิดกระบวนการที่เน้นให้เห็นภาพด้านที่น่าสงสารของชาวโรฮิงญา เช่น เน้นการกระทำของพม่าที่ละเมิด/ทำความรุนแรงกับชาวโรฮิงญา ทั้งยังให้ความสำคัญกับเสียงของชาวโรฮิงญาซึ่งต่างจากตัวบทรัฐบาลที่จะไม่กล่าวถึงโรฮิงญาในฐานะเหยื่อความรุนแรงของพม่า และไม่เน้นนำเสนอเสียงของคนกลุ่มนี้ ภาพตัวแทนของโรฮิงญาที่ปรากฏในตัวบทนี้จึงเป็นภาพที่กลุ่มสิทธิมนุษยชนต้องการสื่อไปยังผู้รับสารเพื่อก่อให้เกิดความเห็นอกเห็นใจ ในขณะที่ภาพตัวแทนด้านลบ เช่น การลักลอบเข้าเมือง ผิดกฎหมายพบในความถี่น้อยจนแทบไม่ปรากฏ

5.3 การใช้ชนิดของกระบวนการในตัวบทหนังสือพิมพ์

5.3.1 กระบวนการเกี่ยวกับการกระทำ

จากการวิเคราะห์พบว่ากระบวนการเกี่ยวกับการกระทำปรากฏโดดเด่นในตัวบทหนังสือพิมพ์พบทั้งสิ้น 1,299 กระบวนการ จากจำนวนทั้งหมดนี้สามารถจำแนกออกเป็น 7 กลุ่มดังต่อไปนี้

- 1) คำ/กลุ่มคำกริยากลุ่มความหมาย “ดำเนินการทางกฎหมาย”
- 2) คำ/กลุ่มคำกริยากลุ่มความหมาย “ช่วยเหลือดูแล”
- 3) คำ/กลุ่มคำกริยากลุ่มความหมาย “แก้ปัญหา”
- 4) คำ/กลุ่มคำกริยากลุ่มความหมาย “ลักลอบเข้าเมือง”
- 5) คำ/กลุ่มคำกริยากลุ่มความหมาย “อพยพ/ลี้ภัย”
- 6) คำ/กลุ่มคำกริยากลุ่มความหมาย “ก่อความวุ่นวาย”
- 7) คำ/กลุ่มคำกริยากลุ่มความหมาย “ละเมิด/ทำความรุนแรง

ตารางที่ 63 แสดงการปรากฏร่วมระหว่างผู้ร่วมเหตุการณ์กับคำกริยาในกระบวนการเกี่ยวกับการกระทำ
ในตัวบทหนังสือพิมพ์

กลุ่มความหมายของคำกริยา ในกระบวนการเกี่ยวกับการกระทำ	ผู้กระทำกริยา				
	ไทย	โรฮิงญา	สังเกตการณ์	พม่า	ค้ำมนุษย์
ดำเนินการทางกฎหมาย	√	-	-	-	-
ช่วยเหลือดูแล	√	-	√	-	-
แก้ปัญหา	√	-	-	-	-
ลักลอบเข้าเมือง	-	√	-	-	-
อพยพ/ลี้ภัย	-	√	-	-	-
ก่อความวุ่นวาย	-	√	-	-	-
ละเมิด/ทำความรุนแรง	-	-	-	√	√

จากตารางจะเห็นว่า คำกริยาทั้ง 7 กลุ่มนี้จะปรากฏร่วมกับผู้ร่วมเหตุการณ์ที่
แตกต่างกัน เช่น ฝ่ายไทยจะเป็นผู้กระทำกริยากลุ่มความหมายดำเนินการทางกฎหมาย ช่วยเหลือ
ดูแล แก้ปัญหา ในขณะที่ฝ่ายพม่าและฝ่ายขบวนการค้ำมนุษย์จะเป็นผู้กระทำกริยากลุ่มความหมาย
ละเมิด/ทำความรุนแรง ส่วนชาวโรฮิงญาจะเป็นผู้กระทำกริยาลักลอบเข้าเมือง ทั้งนี้องค์ประกอบ
ในกระบวนการจะนำเสนอภาพตัวแทนของโรฮิงญาทั้งด้านลบ เช่น เป็นผู้ทำผิดกฎหมาย เป็นปัญหา
 ฯลฯ และด้านที่น่าสงสาร เช่น เป็นผู้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน ฯลฯ แต่เมื่อพิจารณาภาพรวมพบว่า **ตัว
บทหนังสือพิมพ์จะเน้นการนำเสนอภาพด้านลบมากกว่าด้านที่น่าสงสาร** ในขณะที่จะเน้นนำเสนอ
ภาพตัวแทนด้านบวกของฝ่ายไทย เช่น เป็นผู้ทำตามกฎหมาย เป็นผู้ช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม เป็น
ต้น ทั้งนี้คำกริยาแต่ละกลุ่มจะมีการใช้คำกริยาและนำเสนอภาพตัวแทนดังนี้

5.3.1.1 คำ/กลุ่มคำกริยากลุ่มความหมาย “ดำเนินการทางกฎหมาย”

คำกริยากลุ่มนี้ คือ กริยากลุ่มการกระทำที่สื่อความหมายถึงการทำตามกฎหมาย เช่น
จับกุม ส่งฟ้อง ควบคุมตัว เข้าระงับเหตุ ตรวจค้น และในบางครั้งจะปรากฏในรูปประโยครับ เช่น ถูก
จับกุม ถูกดำเนินการตามกฎหมาย ฯลฯ จากการวิเคราะห์พบว่าฝ่ายไทยเป็นผู้ร่วมเหตุการณ์เพียง
กลุ่มเดียวที่มีบทบาทเป็นผู้กระทำคำกริยากลุ่มนี้ แต่เป้าของการกระทำจะประกอบด้วย 2 กลุ่มใหญ่
ได้แก่ 1) ชาวโรฮิงญาเป็นเป้าของการดำเนินการทางกฎหมาย และ 2) ขบวนการค้ำมนุษย์เป็นเป้าของ
การดำเนินการทางกฎหมาย

1) ชาวโรฮิงญาเป็นเป้าของการกระทำ

กลุ่มนี้ คือ กระบวนการเกี่ยวกับการกระทำที่ฝ่ายไทยมีบทบาทเป็นผู้กระทำ ปรากฏร่วมกับคำ/กลุ่มคำกริยาสื่อความหมาย “ดำเนินการตามกฎหมาย” เช่น *ควบคุมตัว จับกุม ฝากขัง ส่งฟ้อง ฯลฯ* และเป้าของการกระทำเป็นชาวโรฮิงญา กระบวนการนี้สื่อให้เห็นภาพตัวแทนชาวโรฮิงญาทำผิดกฎหมาย และ ไทยดำเนินการตามกฎหมาย

ตารางที่ 64 คำ/กลุ่มคำกริยา “ดำเนินการตามกฎหมาย” ที่โรฮิงญาเป็นเป้าการกระทำในดวับท หนังสือนิพนธ์

คำ/กลุ่มคำกริยา “ดำเนินการตามกฎหมาย” ที่โรฮิงญาเป็นเป้าการกระทำ	
การจับกุม/ควบคุมตัว	ดำเนินคดี
ควบคุมตัว	ฝากขัง
ยึด(อาวุธ)	ควบคุมตัวไปฝากขัง
เคลื่อนย้ายไปควบคุมตัว	ควบคุมตัวส่งไปดำเนินคดี
ยึด(ของกลาง)	ส่งฟ้อง
เข้าควบคุมตัว	นำตัวไปส่งฟ้อง
ร่วมกันจับ	คัดค้านการประกันตัว
นำกำลังตรวจสอบ	ควบคุมความสงบ
ดำเนินการแจ้งข้อหา	ออกติดตามตัว
จับ	ติดตามตัวกลับมา
รวบ	ติดตามจับกุม
สนธิกำลังจับกุม	กระจายกำลัง
เข้าตรวจสอบ	ระดม..ค้นหา
ลุยค้น	บูรณาการค้น
ออกลาดตระเวนตรวจสอบ	เข้าระงับเหตุ
กวาดล้างจับกุม	ระดมกำลังควบคุม ฯลฯ
คำกริยาในรูปประโยครับ	
ถูก...จับกุมตัว	ถูกส่งมาควบคุมตัว
ถูกจับกุม	ถูกดำเนินคดี
ถูกเจ้าหน้าที่ตรวจพบและจับกุม	ถูกจับกุมมาควบคุมตัว
ถูกดำเนินการตามกฎหมาย ฯลฯ	

ตัวอย่าง (84) กองทัพเรือภาค 3 สกัดจับชาวโรฮิงญาใช้เรือไม้ลักลอบเข้าไทยทางทะเลอันดามันได้
อีก 78 คน (มติชน 28 ม.ค. 52)

จากตัวอย่าง คำกริยาสื่อการกระทำคือ “สกัดจับ” ปรากฏร่วมกับผู้กระทำฝ่ายไทย คือ “กองทัพเรือภาค 3” และเป้าของการกระทำคือ “ชาวโรฮิงญา” ส่วนสภาพแวดล้อมประกอบด้วย สภาพแวดล้อมเชิงพื้นที่คือ “ทะเลอันดามัน” และสภาพแวดล้อมเชิงวิธีการคือเข้ามาด้วยเรือ

ตัวอย่าง (85) ทหารเรือจับโรฮิงญาได้อีก 78 คนใกล้เกาะสุรินทร์ (คม ชัด ลึก 28 ม.ค. 52)

จากตัวอย่าง “ทหารเรือ” มีบทบาทเป็นผู้กระทำ ปรากฏร่วมกับคำกริยา “จับ” และ “โรฮิงญา” เป็นเป้าของการกระทำ ส่วน “ใกล้เกาะสุรินทร์” เป็นสภาพแวดล้อมเชิงพื้นที่ที่สื่อให้เห็นว่าเหตุการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นในพื้นที่ทางทะเลของไทย ไม่เพียงเท่านั้นหากพิจารณาจะเห็นว่า “อีก” ในประโยคเป็นมูลบทแสดงการเกิดซ้ำซึ่งทำให้เห็นว่าการจับกุมไม่ได้มีเพียงครั้งเดียว

ตัวอย่าง (86) ตำรวจระนองควบคุมชาวโรฮิงญาส่งฟ้องศาลจังหวัดระนอง ขอให้หลบหนีเข้าเมืองแล้ว พร้อมรอส่งต่อ ตม.เพื่อผลักดันกลับต่อไป (คม ชัด ลึก 29 ม.ค. 52)

จากตัวอย่าง “ตำรวจระนอง” เป็นผู้กระทำ ปรากฏร่วมกับคำกริยา “ควบคุม...ส่งฟ้อง” ซึ่งเป็นการดำเนินการตามกฎหมาย โดยมีชาวโรฮิงญาเป็นเป้าของการกระทำ นอกจากนี้ตัวอย่างยังแสดงให้เห็นสภาพแวดล้อมว่าเป็นข้อหาลักลอบเข้าเมืองและต้องทำเพื่อผลักดันกลับ

จากตัวอย่างที่ได้กล่าวไปจะเห็นองค์ประกอบของกระบวนการนี้สื่อให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาเป็นผู้ทำผิดกฎหมาย และรัฐบาลไทยดำเนินการตามกฎหมาย

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่า คำกริยาที่สื่อความหมายเกี่ยวกับการดำเนินการตามกฎหมายยังปรากฏในช่วงที่รัฐบาลได้กักตัวชาวโรฮิงญาตามสถานที่ต่าง ๆ แล้วชาวโรฮิงญาได้หลบหนีทำให้เจ้าหน้าที่ต้องติดตามตัวกลับมา ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (87) ประจวบฯ ตามจับโรฮิงญาแหกห้องขังได้อีก 4 คนแล้ว (มติชน 25 ส.ค. 56)

ตัวอย่าง (88) พ.ต.อ.สมบัติ พ.ต.อ.ปิติ พร้อมด้วย นายสุชัย ตั้งชูพงศ์ นายอำเภอสังขม รวมถึงเจ้าหน้าที่ ตชด.หนองคาย ได้จัดกำลังแยกย้ายกันติดตามหาชาวโรฮิงญาที่หลบหนี (ไทยรัฐ 19 ก.ย. 56)

จากตัวอย่างคำกริยา ได้แก่ “ตามจับ” “จัดกำลังแยกย้ายกันติดตาม” เป็นคำกริยาที่สื่อถึงการดำเนินการตามกฎหมายที่กระทำโดยฝ่ายไทย สื่อให้เห็นว่าโรฮิงญาเป็นกลุ่มที่ละเมิดกฎหมาย และเจ้าหน้าที่ไทยดำเนินการตามกฎหมาย

นอกจากนี้จากการวิเคราะห์ตัวบทหนังสือพิมพ์ ยังพบว่าคำกริยากลุ่มความหมาย ดำเนินการตามกฎหมายยังปรากฏใช้ในรูปประโยครับ กล่าวคือ ผู้ระบอบการกระทำจะปรากฏในส่วนต้นของประโยค อย่างไรก็ตามรูปประโยคดังกล่าวปรากฏไม่มากนัก ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (89) นายโมฮัมหมัด อาลี ฮุสเซ็น ชาวโรฮิงญา ผู้ต้องหาตามหมายจับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งลักลอบเดินทางเข้าประเทศไทย ถูกจับได้เมื่อเวลา 12.00 น. วันที่ 15 มิ.ย. ที่ อ.เกษตรสมบูรณ์ จ.ชัยภูมิ (เดลินิวส์ 17 มิ.ย. 52)

ตัวอย่าง (90) ชาวโรฮิงญาที่ถูกคุมตัวอยู่ มีทั้งหมด 105 คน อายุระหว่าง 15-27 ปี ถูกส่งตัวมาจากตรวจคนเข้าเมืองสะเดา ตั้งแต่วันที่ 18 ก.พ.2556 (ไทยรัฐ 4 ก.ย. 56)

ตัวอย่าง (91) ผู้ต้องหาชาวโรฮิงญาทั้งหมด ถูกดำเนินคดีในข้อหาหลบหนีเข้ามาในราชอาณาจักรโดยผิดกฎหมาย(เดลินิวส์ 11 ม.ค. 58)

จากตัวอย่างเป็นประโยครับที่นำชาวโรฮิงญามาไว้ต้นประโยค ปรากฏร่วมกับคำกริยาที่สื่อถึงการดำเนินการตามกฎหมายในรูปประโยครับ ได้แก่ “ถูกจับ” “ถูกส่งตัว” “ถูกดำเนินคดี” นอกจากนี้สภาพแวดล้อมในตัวอย่าง เช่น “ในข้อหาหลบหนีเข้ามาในราชอาณาจักรไทยโดยผิดกฎหมาย” ยังช่วยขยายให้เห็นความผิดทางกฎหมาย ด้วยเหตุนี้จึงสรุปได้ว่ารูปประโยคดังกล่าวสื่อภาพตัวแทนชาวโรฮิงญาทำผิดกฎหมาย และรัฐบาลไทยดำเนินการตามกฎหมาย

2) ขบวนการคำนุชย์เป็นเป้า

กลุ่มนี้คือ ขบวนการเกี่ยวกับการกระทำที่คำกริยาสื่อความหมาย “ดำเนินการตามกฎหมาย” เช่น ออกหมายจับ บุกจับ ปรวบปราม ฯลฯ คำกริยาเหล่านี้มีผู้กระทำเป็นฝ่ายไทย และเป้าของการกระทำเป็นขบวนการคำนุชย์

ผู้วิจัยพบว่าขบวนการนี้ปรากฏเป็นจำนวนมากในตัวบทหนังสือพิมพ์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะขบวนการคำนุชย์ส่งผลต่อการจัดอันดับในรายงานของกระทรวงการต่างประเทศของสหรัฐอเมริกา และรัฐบาลไทยพยายามแสดงให้เห็นว่าตนได้แก้ปัญหานี้ ตัวอย่างเช่น

ตารางที่ 65 คำ/กลุ่มคำกริยา “ดำเนินการตามกฎหมาย” ที่ขบวนการค้ำมนุษย์เป็นเป้าในตัวบทหนังสือพิมพ์

คำ/กลุ่มคำกริยาสื่อความหมายดำเนินการตามกฎหมาย ที่ขบวนการค้ำมนุษย์เป็นเป้า			
จับกุม/ควบคุมตัว		ดำเนินคดี	
ลงพื้นที่ติดตาม	รวบ	เตรียมออกหมายจับ	ยึด(ทรัพย์สิน)
พยายามติดตามจับกุม	จับ	อนุมัติออกหมายจับ	อายัดทรัพย์สิน
สืบสวน	เข้าจับกุมตัว	ออกหมายจับ	สืบพยาน
สนธิกำลังตรวจค้น	บุกจับ	เก็บหลักฐาน	สรุปสำนวน
บินค้น	บุกหลาย	รวบรวมหลักฐาน	ยื่นฟ้อง
นำกำลังปิดล้อม	ปิดล้อมจับกุม	รวบรวมสำนวน	ยื่นสำนวนฟ้อง
นำกำลังจู่โจม	ใช้กำลังเข้าปฏิบัติการ	นำตัวขึ้นศาล	
ปราบปราม	ดำเนินการตรวจสอบ	ฯลฯ	
คำกริยาในรูปประโยค			
ถูกล็อกตัว	ถูกจับ	ถูกนำตัวมาควบคุม	
ถูกออกหมายจับ	ถูกนำตัวมาสอบ	ถูกค้านการประกันตัว	
ถูกนำตัวมาขึ้นศาล	ถูกควบคุมตัว	ฯลฯ	

- ตัวอย่าง (92) เจ้าหน้าที่ทั้งทหาร ตำรวจ ฝ่ายปกครองและประชาชนในพื้นที่ ได้สนธิกำลังเข้าทำการตรวจสอบค่ายที่พักอีกแห่ง ในพื้นที่หมู่ 8 ต.ป่าดงเบขาร์ อ.สะเดา (มติชน 13 พ.ค. 58)
- ตัวอย่าง (93) กอ.รมน.ภาค 4 ส่วนหน้า สนธิกำลังกับเจ้าหน้าที่ตำรวจตรวจคนเข้าเมืองสุโขทัย-ลพบุรี และตำรวจ สภ.สุโขทัย-ลพบุรี บุกจับกุมเครือข่ายนายหน้าค้าโรฮิงญาข้ามชาติ หลังนำมาหลบซ่อนตัวอยู่ในพื้นที่สุโขทัย-ลพบุรี (ไทยรัฐ 6 ก.พ. 56)
- ตัวอย่าง (94) ศาลจังหวัดนาทวีได้ออกหมายจับผู้ต้องหาเพิ่มเติมอีก 4 คน เป็นทหารบก 3 คนและทหารเรือ 1 คน (มติชน 20 ก.ย. 58)
- ตัวอย่าง (95) ที่ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจภูธรภาค 9 ส่วนหน้า พล.ต.อ.เอก อังสนานนท์ รองผบ.ตร. ลงพื้นที่ติดตามความคืบหน้าการดำเนินการสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานคดีค้ำมนุษย์โรฮิงญา (เดลินิวส์ 14 พ.ค. 58)

จากกลุ่มตัวอย่าง ส่วนที่ขีดเส้นใต้ ได้แก่ “สนธิกำลังเข้าทำการตรวจสอบ” “สนธิกำลัง...บุกจับกุม” “ออกหมายจับ” “ลงพื้นที่ติดตามความคืบหน้า” เป็นคำ/กลุ่มคำกริยาที่สื่อความหมายดำเนินการตามกฎหมาย โดยทั้งหมดมีผู้กระทำเป็นฝ่ายไทย และเป้าของการกระทำเป็น

ขบวนการค้ามนุษย์ เมื่อพิจารณาองค์ประกอบของกระบวนการจะสื่อให้เห็นว่าไทยเป็นผู้แก้ปัญหาการค้ามนุษย์ตามกระบวนการทางกฎหมายและ ขบวนการค้ามนุษย์เป็นการทำผิดกฎหมาย

ผู้วิจัยมองว่า แม้กระบวนการนี้จะได้สื่อภาพตัวแทนของชาวโรฮิงญาโดยตรง แต่ช่วยแนะให้เห็นว่ามีความเกี่ยวข้องกัน กล่าวคือ ขบวนการค้ามนุษย์เข้ามาแสวงหาผลประโยชน์ และบางครั้งชาวโรฮิงญาเป็นผู้เสียหายจากขบวนการนี้ จากมุมมองนี้โรฮิงญาจึงเป็นกลุ่มคนที่น่าสงสาร อย่างไรก็ตามรัฐบาลมองว่าไม่ว่าจะเป็นเหยื่อขบวนการค้ามนุษย์ หรือลักลอบเข้าเมือง ล้วนถือว่าเข้ามาแบบผิดกฎหมาย นอกจากนี้รัฐบาลไทยกับขบวนการค้ามนุษย์เป็นคนละกลุ่มกัน ดังนั้นภาพตัวแทนที่น่าสงสารของโรฮิงญาจึงเกิดจากปัจจัยที่รัฐบาลไทยไม่ได้เป็นผู้กระทำ ในทางตรงกันข้ามรัฐบาลไทยเป็นผู้ที่เข้ามาแก้ปัญหาการค้ามนุษย์และช่วยเหลือโรฮิงญาที่ตกเป็นผู้เสียหาย

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่า กระบวนการดำเนินการทางกฎหมายที่ขบวนการค้ามนุษย์เป็นเป้า ยังปรากฏใช้ในรูปประโยครับ แต่พบในปริมาณน้อย ตัวอย่างเช่น

- ตัวอย่าง (96) สำหรับผู้ต้องหาสองคนล่าสุดจับกุมตัว นายฮาซอล ชาวบังกลาเทศ และนายอัปดุลฮาเมต ชาวเมียนมา ทำหน้าที่นำพาโรฮิงญาเข้าไทย ได้ถูกส่งตัวมาควบคุมที่ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจภูธรภาค 9 ส่วนหน้า สภ.หาดใหญ่ เพื่อสอบขยายผลไปยังเครือข่ายค้ามนุษย์ทั้งคนไทยและชาวต่างชาติว่ามีใครที่มีส่วนเกี่ยวข้องอีกหรือไม่ (ข่าวสด 12 มิ.ย.58)
- ตัวอย่าง (97) ผู้ต้องหาคดีค้ามนุษย์โรฮิงญา 88 ราย ถูกนำตัวมาศาลอาญารัชดา เพื่อตรวจพยานหลักฐาน (ไทยรัฐ 10 พ.ย. 58)
- ตัวอย่าง (98) ขณะนี้ผู้ต้องหาทั้งหมดถูกควบคุมตัวอยู่ที่เรือนจำจังหวัดนาทวี และอยู่ระหว่างสืบพยานในชั้นศาล. (เดลินิวส์ 20 ก.ย. 58)

จากตัวอย่างส่วนที่ขีดเส้นใต้ ได้แก่ “ถูกส่งตัวมาควบคุม” “ถูกนำตัวมา(ศาล)” “ถูกควบคุมตัว” เป็นคำกริยากลุ่มดำเนินการตามกฎหมายที่ปรากฏในรูปประโยครับ โดยมีฝ่ายไทยเป็นผู้กระทำและขบวนการค้ามนุษย์เป็นเป้าของการกระทำ สื่อให้เห็นว่ารัฐบาลไทยแก้ปัญหาการค้ามนุษย์ตามกฎหมาย

จากที่อธิบายไปจะเห็นว่า ตัวบทหนังสือพิมพ์ออนไลน์เลือกใช้คำ/กลุ่มคำกริยากลุ่มความหมาย “ดำเนินการตามกฎหมาย” โดยมีฝ่ายไทยเป็นผู้กระทำ

ชาวโรฮิงญาและขบวนการค้ามนุษย์เป็นเป้าของการกระทำ เพื่อเสนอให้เห็นว่ารัฐบาลไทยดำเนินการตามกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหา ในขณะที่เดียวกันได้ชี้ให้เห็นว่าผู้รับการกระทำทั้งชาวโรฮิงญาและขบวนการค้ามนุษย์เป็นผู้กระทำผิดกฎหมายของไทย กล่าวได้ว่ากระบวนการเกี่ยวกับการกระทำกลุ่มนี้ขั้บเน้นภาพด้านบวกของรัฐบาลไทย และนำเสนอภาพด้านลบของฝ่ายโรฮิงญา

5.3.1.2 คำ/กลุ่มคำกริยากลุ่มความหมาย “ช่วยเหลือดูแล”

กลุ่มนี้เป็นกระบวนการเกี่ยวกับการกระทำที่คำกริยาจะสื่อความหมายถึง การช่วยเหลือดูแล การสงเคราะห์ให้พ้นจากความทุกข์ยากลำบากทั้งในทางกายและจิตใจ เช่น *เข้าช่วยเหลือ ดูแล เยี่ยม มอบ (สิ่งของ) ให้ รณรงค์บริจาค* ฯลฯ จากการวิเคราะห์พบว่าเป็นกลุ่มคำกริยาอีกหนึ่งกลุ่มที่ปรากฏโดดเด่นในตัวบทหนังสือพิมพ์

ตารางที่ 66 คำ/กลุ่มคำกริยาสื่อความหมายถึงการช่วยเหลือดูแลในตัวบทหนังสือพิมพ์

คำ/กลุ่มคำกริยาสื่อความหมายถึงการช่วยเหลือดูแล		
เข้าช่วยเหลือ	ดูแล	ฝ่ายไทยเป็นผู้กระทำ
ช่วยเหลือ	ดูแลความเป็นอยู่	
เข้าไปช่วยเหลือ	มอบ(สิ่งของ)	
เยี่ยม	ให้(อาหาร)	
รุดเยี่ยม	ให้ความช่วยเหลือ	
เข้าเยี่ยม	ตรวจเยี่ยม	
ลงพื้นที่เยี่ยม	ตรวจสอบสุขภาพ	
เอื้อเฟื้อ	ฯลฯ	
ช่วย	ส่ง(เงิน)ช่วยเหลือ	ฝ่ายสังเกตการณ์เป็นผู้กระทำ
รุดช่วย	เดินทางมาเยี่ยม	
บริจาค	ออกปฏิบัติการ	
รณรงค์ช่วยเหลือ	ออกสำรวจช่วยเหลือ	
นำ(สิ่งของ)มามอบให้	ยื่นหนังสือเรียกร้อง	
ส่งมอบ(สิ่งของ)	ฯลฯ	

กระบวนการนี้จะมีผู้กระทำ 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) ฝ่ายไทยเป็นผู้กระทำซึ่งพบจำนวนมาก และ 2) ฝ่ายสังเกตการณ์เป็นผู้กระทำซึ่งปรากฏจำนวนน้อย โดยเป้าของการกระทำคือชาวโรฮิงญาซึ่งบางครั้งอาจจะปรากฏในฐานะผู้รับประโยชน์ โดยภาพรวมของกระบวนการนี้จะสื่อภาพตัวแทนโรฮิงญาเป็นภาระ และฝ่ายไทยเป็นผู้ช่วยเหลือโรฮิงญาตามหลักมนุษยธรรม

1) คำกริยากลุ่มความหมาย “ช่วยเหลือดูแล” ที่ฝ่ายไทยเป็นผู้กระทำ

กระบวนการนี้ “ผู้กระทำ” จะเป็นฝ่ายไทย ปรากฏร่วมกับคำ/กลุ่มคำกริยาที่สื่อความหมายถึงการช่วยเหลือดูแล และ “เป้าของการกระทำ” คือ ชาวโรฮิงญา องค์ประกอบของกระบวนการนี้สื่อให้เห็นว่าไทยเป็นผู้ช่วยเหลือโรฮิงญา และยังสะท้อนให้เห็นความสัมพันธ์เชิงอำนาจว่าโรฮิงญาเป็นผู้มีอำนาจน้อยกว่าและเป็นผู้รับการช่วยเหลือ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (99) เจ้าหน้าที่กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า (กอ.รมน.) ร่วมกับศูนย์ปฏิบัติการคดีพิเศษจังหวัดชายแดนภาคใต้ ฝ่ายปกครองอำเภอสะเตาะ และตำรวจป่าดงเบซาร์ เข้าช่วยเหลือกลุ่มมุสลิมชาวโรฮิงญาจำนวน 139 คน (มติชน 13 ม.ค. 56)

จากตัวอย่างข้างต้นส่วนที่ขีดเส้นใต้ได้แก่ “เข้าช่วยเหลือ” เป็นคำกริยาที่กระทำโดยเจ้าหน้าที่รัฐฝ่ายไทย และมีเป้าของการกระทำเป็นกลุ่มชาวโรฮิงญา ตัวอย่างนี้สะท้อนให้เห็นว่าไทยเป็นผู้ช่วยเหลือโรฮิงญาตามหลักมนุษยธรรม

ผู้วิจัยพบว่าการช่วยเหลือของไทยยังสื่อผ่านการกระทำของเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ เช่น เจ้าหน้าที่สาธารณสุข แพทย์ พยาบาล และปรากฏร่วมกับคำกริยา เช่น “เข้าไปดูแล” “เดินทางมาตรวจร่างกาย” ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างที่ 100 และ 101 ด้านล่างนี้

ตัวอย่าง (100) นายมานิต เพียรทอง นายอำเภอกระบุรีพร้อมด้วยเจ้าหน้าที่ สาธารณสุขอำเภอ แพทย์ พยาบาลได้เข้าไปดูแลชาวโรฮิงญาอย่างเร่งด่วน (ไทยรัฐ 23 ม.ค. 56)

ตัวอย่าง (101) เจ้าหน้าที่งานควบคุมโรคติดต่อ สำนักงานสาธารณสุข เดินทางมาตรวจร่างกาย และให้คำแนะนำในการดูแลสุขภาพผ่านล่ามชาวพม่า (ไทยรัฐ 25 ม.ค. 56)

นอกจากนี้เมื่ออยู่ในขั้นตอนการตรวจสอบในคดีการค้ามนุษย์ เจ้าหน้าที่รัฐก็ยังคงดูแลเอาใจใส่ชาวโรฮิงญา สื่อให้เห็นการกระทำของฝ่ายไทยที่เอื้อเพื่อต่อชาวโรฮิงญา เช่น

ตัวอย่าง (102) พล.ต.อ.อดุลย์ แสงสิงแก้ว รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ลงพื้นที่เยี่ยมชาวโรฮิงญาซึ่งเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ (มติชน 24 ก.ย. 58)

จากส่วนที่ขีดเส้นใต้ “ลงพื้นที่เยี่ยม” เป็นคำกริยาที่สื่อความหมายถึงการช่วยเหลือดูแลที่กระทำโดยฝ่ายไทย สื่อให้เห็นการกระทำที่มีมนุษยธรรมในฐานะผู้ที่ดูแลชาวโรฮิงญาซึ่งเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

ตัวอย่าง (103) เจ้าหน้าที่ไทยเอื้อให้กับคนที่หลบหนีเข้าเมืองอย่างไม่ถูกต้องมาโดยตลอด (คม ชัด ลึก 19 ม.ค. 52)

จากตัวอย่างสื่อหนังสือพิมพ์เลือกใช้คำศัพท์ “เอื้อเพื่อ” มาอธิบายการกระทำของฝ่ายรัฐบาลไทยโดยชี้ให้เห็นว่าเป็นสิ่งที่ฝ่ายไทยทำมา “โดยตลอด” ส่วนชาวโรฮิงญาซึ่งเป็นเป้าของการกระทำถูกอ้างถึงด้วยการประเมินค่าในฐานะผู้ลักลอบเข้าเมือง กล่าวได้เป็นการสื่อภาพตัวแทนรัฐบาลไทยเป็นผู้ช่วยเหลือและ โรฮิงญาเป็นผู้ลักลอบเข้าเมือง”

จากที่กล่าวไปจะเห็นว่าเมื่อฝ่ายรัฐบาลไทยเป็นผู้กระทำ ปราบปรามร่วมกับคำกริยาที่สื่อความหมายถึงการดูแลช่วยเหลือ และชาวโรฮิงญาเป็นเป้าของการกระทำจะสื่อภาพตัวแทน “รัฐบาลไทยเป็นผู้ช่วยเหลือ” และในขณะเดียวกันก็สื่อให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาเป็นผู้มีอำนาจน้อยกว่า กล่าวได้ว่าสื่อหนังสือพิมพ์ทำหน้าที่เสนอภาพตัวแทนของรัฐบาลไทยในเชิงบวก

2) คำกริยากลุ่มความหมาย “ช่วยเหลือดูแล” ที่ฝ่ายสังเกตการณ์เป็นผู้กระทำ

กลุ่มสังเกตการณ์ ในที่นี้คือองค์กรระหว่างประเทศทางด้านสิทธิมนุษยชน ประเทศที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์อพยพของชาวโรฮิงญาโดยตรง เช่น สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น ฯลฯ ปราบปรามร่วมกับ “คำ/กลุ่มคำกริยาที่สื่อความหมายถึงการช่วยเหลือดูแล” และ “เป้าของการกระทำ” คือ ชาวโรฮิงญา องค์กรประกอบดังกล่าวนี้สื่อให้เห็นว่ากลุ่มผู้สังเกตการณ์เป็นผู้ช่วยเหลือโรฮิงญา จากการวิเคราะห์พบว่าสื่อหนังสือพิมพ์ไม่เน้นบทบาทของกลุ่มผู้สังเกตการณ์ ตัวอย่างเช่น

- ตัวอย่าง (104) เจ้าหน้าที่ยูนิเซฟได้ส่งมอบอุปกรณ์ชุดแรกให้บ้านพักเด็กและครอบครัว จ. สงขลา ซึ่งมีเด็กๆ ชาวโรฮิงญาพักอาศัยอยู่ประมาณ 80 คน (เดลินิวส์ 14 ก.พ. 56)
- ตัวอย่าง (105) ญีปุ่นบริจาค 3.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐช่วยชาวโรฮิงญา (เดลินิวส์ 20 มิ.ย. 58)
- ตัวอย่าง (106) สหรัฐฯส่งเครื่องบินออกสำรวจช่วยเหลือมนุษย์เรื่อในทะเลภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ไทยรัฐ 28 พ.ค. 58)

จากตัวอย่างส่วนที่ขีดเส้นใต้ได้แก่ “ส่งมอบ” “บริจาค” “ส่งเครื่องบินออกสำรวจช่วยเหลือ” เป็นคำ/กลุ่มคำกริยาที่สื่อถึงการช่วยเหลือที่กระทำโดยกลุ่มผู้สังเกตการณ์ ได้แก่ “เจ้าหน้าที่ยูนิเซฟ” “ญี่ปุ่น” “สหรัฐฯ” สื่อให้เห็นว่ากลุ่มผู้สังเกตการณ์เป็นผู้ช่วยเหลือดูแลชาวโรฮิงญา อย่างไรก็ตามบทบาทของกลุ่มผู้สังเกตการณ์ในกระบวนการเกี่ยวกับการกระทำปรากฏน้อย

5.3.1.3 คำ/กลุ่มคำกริยากลุ่มความหมาย “แก้ปัญหา”

ส่วนนี้เป็นกระบวนการเกี่ยวกับการกระทำที่คำกริยาเป็นกลุ่มความหมาย “แก้ปัญหา” ซึ่งจะเป็นการกระทำในเชิงนโยบายเป็นสำคัญ เช่น *วางกรอบการดูแล มอบนโยบาย ตั้งคณะกรรมการ ฯลฯ* สื่อให้เห็นว่าไทยเป็นผู้แก้ปัญหา และในขณะเดียวกันก็ทำให้เห็นว่าโรฮิงญาเป็นปัญหา ตัวอย่างเช่น

ตารางที่ 67 คำ/กลุ่มคำกริยากลุ่มความหมาย “แก้ปัญหา” ในตัวบทหนังสือพิมพ์

คำ/กลุ่มคำกริยากลุ่มความหมาย “แก้ปัญหา”	
ร่วมกันแก้	ให้นโยบาย
แก้ไข	มอบนโยบาย
ดำเนินการตรวจสอบ	วางกรอบ
ระดมสมอง	เตรียมกรอบการประชุมร่วม 15 ชาติ
ตั้งคณะกรรมการ	จัดเตรียมงบประมาณ
ตั้งคณะทำงาน	เสนอของบประมาณ ฯลฯ

- ตัวอย่าง (107) นายวันชาติ วงษ์ชัยชนะ ผู้ว่าฯ ระนอง เดินทางไปยัง สภ.ปากน้ำ และมอบนโยบายในการปฏิบัติให้เจ้าหน้าที่ตำรวจทุกนาย รวมถึงเจ้าหน้าที่หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติต่อผู้หลบหนีเข้าเมืองชาวโรฮิงญา (คม ชัด ลึก 29 ม.ค. 52)

จากตัวอย่าง “นายวันชาติ วงษ์ชัยชนะ ผู้ว่าฯ ระยอง” เป็นผู้กระทำ ปรากฏร่วมกับคำกริยา “มอบนโยบาย” ซึ่งเป็นคำกริยาเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหา สื่อให้เห็นว่าไทยเป็นผู้แก้ปัญหา และโรฮิงญาเป็นปัญหาที่ไทยต้องแก้ไข

ตัวอย่าง (108) บัวแก้ววางกรอบดูแลโรฮิงญา ใช้งบคนละ 75 บาท/วัน (ไทยรัฐ 30 ม.ค. 56)
จากตัวอย่าง “บัวแก้ว” หรือกระทรวงการต่างประเทศเป็นผู้กระทำ ปรากฏกับคำกริยา “วางกรอบดูแล” ซึ่งเป็นการกระทำเชิงนโยบายเพื่อแก้ปัญหาโรฮิงญา

ตัวอย่าง (109) ไทยเตรียมกรอบการประชุมร่วม 15 ชาติ แก้ปัญหาการย้ายถิ่นแบบไม่ปกติ ในมหาสมุทรอินเดีย (ไทยรัฐ 16 พ.ค. 58)
จากตัวอย่าง “ไทย” เป็นผู้กระทำ ปรากฏร่วมกับคำกริยาสื่อการแก้ปัญหา “เตรียมกรอบการประชุมร่วม 15 ชาติ” สื่อให้เห็นว่าฝ่ายไทยเป็นผู้แก้ปัญหา และปัญหาโรฮิงญาเป็นปัญหาของภูมิภาคมิใช่ปัญหาของไทยเพียงฝ่ายเดียว

5.3.1.4 คำ/กลุ่มคำกริยากลุ่มความหมาย “ลักลอบเข้าเมือง”

กลุ่มนี้เป็นกระบวนการเกี่ยวกับการกระทำ ที่คำกริยาที่สื่อความหมายถึงการลักลอบเข้าเมือง เช่น หลบหนีข้ามชายแดน ลักลอบเข้า หลบหนีเข้ามา ลอบเข้า ฯลฯ ผู้กระทำคำกริยากลุ่มนี้จะเป็นฝ่ายโรฮิงญา และบางครั้งอาจจะปรากฏเป้าของการกระทำ คือ ประเทศไทย องค์ประกอบของกระบวนการนี้จะสื่อภาพตัวแทน ชาวโรฮิงญาเป็นผู้ลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย จากการวิเคราะห์พบว่า **ปรากฏน้อยมาก** ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (110) 'โรฮิงญา' ลอบเข้าไทยเกือบ 6 พันคน (คม ชัด ลึก 7 ก.พ. 56)

ตัวอย่าง (111) ทุกปีเมื่ออากาศคลื่นลมสงบ ชาวโรฮิงญาเหล่านี้ก็จะใช้จังหวะดังกล่าวหลบหนีเข้ามา ยังประเทศไทย (เดลินิวส์ 15 ม.ค. 56)

จากตัวอย่างส่วนที่ขีดเส้นใต้ได้แก่ “ลอบเข้า” “หลบหนีเข้ามา” เป็นกลุ่มคำกริยาที่สื่อความหมายถึงการลักลอบเข้าเมือง สื่อให้เห็นว่า “ชาวโรฮิงญาเป็นผู้ลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย” ผู้วิจัยพบว่าตัวบทหนังสือพิมพ์เลือกใช้กระบวนการในลักษณะนี้ไม่มากนัก แต่ทว่าภาพตัวแทนของโรฮิงญาในฐานะผู้ลักลอบเข้าเมืองไม่ได้ลดทอนความโดดเด่นลง เนื่องจากภาพดังกล่าวจะถูกเน้นผ่าน

การใช้คำอ้างถึงเชิงประเมินค่า เช่น ผู้ลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมายชาวโรฮิงญาซึ่งปรากฏเป็นจำนวนมากดังที่ได้อธิบายไปในบทที่แล้ว นอกจากนี้ผู้วิจัยพบว่ากระบวนการนี้จะปรากฏเป็นอนุภาคย่อยของกระบวนการเกี่ยวกับการพุดที่รัฐบาลไทยเป็นผู้พุดด้วย ทั้งนี้จะกล่าวถึงในภายหลัง

5.3.1.5 คำ/กลุ่มคำกริยาที่กลุ่มความหมาย”อพยพ/ลี้ภัย”

คำกริยาในกลุ่มนี้ เช่น อพยพ เดินทางอพยพ อพยพลี้ภัย อพยพหนีตาย ลี้ภัยหนีภัย หนีตาย จะปรากฏร่วมกับชาวโรฮิงญาเท่านั้น และสื่อให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาเป็นผู้ลี้ภัย แต่พบน้อยมาก สื่อให้เห็นว่าสื่อหนังสือพิมพ์ไม่เน้นการนำเสนอภาพตัวแทนโรฮิงญาเป็นผู้ลี้ภัย ตัวอย่างเช่น

- ตัวอย่าง (112) ชาวมุสลิมโรฮิงญาจำนวนมากได้เดินทางอพยพข้ามทะเลอันดามันมายังประเทศไทย อันเนื่องมาจากเหตุความรุนแรงที่รัฐยะไข่ของพม่า (มติชน 21 ม.ค. 56)
- ตัวอย่าง (113) ชาวโรฮิงญาในรัฐยะไข่ทางภาคตะวันตกของพม่าซึ่งอยู่ในสภาพคนไร้รัฐ ได้อพยพหนีตายอีกระลอกหลังจากเกิดความรุนแรงระหว่างชาวพุทธในรัฐยะไข่กับชาวมุสลิมโรฮิงญาตั้งแต่สัปดาห์ก่อน (ไทยรัฐ 13 มิ.ย. 55)
- ตัวอย่าง (114) ชาวมุสลิมโรฮิงญาหลายร้อยคนรวมผู้หญิงและเด็ก ขึ้นเรือหนีภัยจลาจลข้ามเขือชาติในรัฐยะไข่ไปยังบังกลาเทศ แต่ถูกทางการผลักดันกลับ (ไทยรัฐ 13 มิ.ย. 55)

จากตัวอย่างคำกริยาที่ขีดเส้นใต้ ได้แก่ “เดินทางอพยพ” “อพยพหนีตาย” “หนีภัยจลาจล” สื่อความหมายถึงการลี้ภัย ปรากฏในสภาพแวดล้อมเชิงพื้นที่ที่ระบุว่าเป็นรัฐยะไข่ของพม่า คำกริยาเหล่านี้สื่อให้เห็นว่า “ชาวโรฮิงญาเป็นผู้ลี้ภัย” อย่างไรก็ตามจากการวิเคราะห์เป็นภาพตัวแทนที่ปรากฏไม่มากนัก กล่าวได้ว่าตัวบทหนังสือพิมพ์ไม่เน้นการนำเสนอภาพด้านที่น่าสงสารของโรฮิงญา

5.3.1.6 คำ/กลุ่มคำกริยาที่กลุ่มความหมาย “ก่อความวุ่นวาย”

กระบวนการเกี่ยวกับการกระทำกลุ่มนี้ จะมีคำกริยาสื่อความหมายถึงการก่อเหตุวุ่นวาย เช่น รวมตัวประท้วง ก่อม็อบ พยายามพังห้องซัง ฯลฯ ผู้กระทำที่ปรากฏร่วมกับคำกริยาเหล่านี้ คือ ชาวโรฮิงญา ทั้งนี้เหตุการณ์ในลักษณะก่อความวุ่นวายมักเกิดขึ้นช่วงที่ชาวโรฮิงญาถูกกักตัวไว้ตามสถานที่ต่าง ๆ เช่น สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง บ้านพักเด็กและเยาวชน ฯลฯ องค์ประกอบ

ดังกล่าวนี้สื่อให้เห็นว่า ชาวโรฮิงญาถือความวุ่นวายหรือไม่อยู่ในการควบคุมของฝ่ายไทย จากการวิเคราะห์พบว่ากระบวนการที่โรฮิงญาเป็นผู้กระทำจะเน้นการนำเสนอในลักษณะนี้มากที่สุด เช่น

ตารางที่ 68 คำ/กลุ่มคำกริยากลุ่มความหมาย “ก่อความวุ่นวาย” ในตัวบทหนังสือพิมพ์

คำ/กลุ่มคำกริยากลุ่มความหมาย “ก่อความวุ่นวาย”	
ก่อเหตุประท้วง/หลบหนี	พยายาม/ทำลายสถานที่กัก
ก่อเหตุจลาจล	ฮือแหกห้องขัง
ก่อมีอบพังคุก	แหกค้าย
ก่อเหตุความวุ่นวาย	แหกกรงขัง
(ใช้ใบเสียบ) ตัดลูกกรง	แหกห้องกัก
ลูกฮือป่วน	จัด
ลูกฮือก่อหวอดแหกห้องขัง	ทำลาย
อดข้าวประท้วง	ทุบทำลาย
รวมตัวประท้วง	ทุบช่องลม
ประท้วงทำลายทรัพย์สิน	พยายามพัง
ประท้วงไม่ยอมกินข้าว	พังห้องขัง
หนี	เสียบกรงเหล็กแหกห้องขัง
หลบหนี	
ไม่ปฏิบัติตามกฎ	
สร้างเงื่อนไขและไม่ค่อยยอมปฏิบัติตามกฎ	ไม่ปฏิบัติตามกฎ

ตัวอย่าง (115) กลุ่มชาวโรฮิงญาเริ่มไม่ค่อยยอมปฏิบัติตามกฎของเจ้าหน้าที่ (เดลินิวส์ 2 ก.พ. 56)

ตัวอย่าง (116) ชาวโรฮิงญาที่มีอายุตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป ได้พยายามสร้างเงื่อนไขและไม่ค่อยยอมปฏิบัติตามกฎ โดยมักจะทำอะไรตามใจของตนเอง (มติชน 1 ก.พ. 56)

จากตัวอย่างส่วนที่ขีดเส้นใต้ได้แก่ “ไม่ค่อยปฏิบัติตามกฎ” “พยายามสร้างเงื่อนไขและไม่ยอมปฏิบัติตามกฎ” เป็นคำกริยาที่สื่อให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาไม่ยอมทำตามกฎของเจ้าหน้าที่ ทั้งที่เป็นกลุ่มผู้ต้องกักซึ่งเป็นพฤติกรรมในเชิงลบ

ตัวอย่าง (117) ที่อาคารควบคุมผู้หลบหนีเข้าเมือง ด้านตรวจคนเข้าเมือง จ.หนองคาย ชาวโรฮิงญา 105 คน ที่ถูกควบคุมตัวได้ก่อเหตุจลาจล ด้วยการโห่ร้องทำลายห้องควบคุมบนชั้น 2 จนลูกกรงหลุดเสียหาย พร้อมนำเสื้อผ้าและผ้าห่มมารวมกองกันไว้ ทำลายกล่องวงจรปิดบนตัวอาคารเสียหายอีก 2 ตัว (เดลินิวส์ 5 ก.ย. 56)

ตัวอย่าง (118) ชาวโรฮิงญา 87 คน แหกห้องกัก ตม.สะเดา อ.สะเดา จ.สงขลา อีกเป็นรอบที่ 3 (ไทยรัฐ 20 ส.ค. 56)

ตัวอย่าง (119) ชาวโรฮิงญาทั้ง 11 คน ได้หลบหนีออกจากสถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ (ไทยรัฐ 8 มิ.ย. 58)

จากตัวอย่างส่วนที่ขีดเส้นใต้ ได้แก่ “ก่อกวนจล” “ทำลาย” “แหกห้องกัก” “หลบหนี” เป็นคำกริยาที่สื่อให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาไม่อยู่ในความควบคุมของเจ้าหน้าที่ และได้ทำลายข้าวของ และหลบหนีออกจากสถานที่กักตัว สื่อให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาก่อความวุ่นวาย

5.3.1.7 คำ/กลุ่มคำกริยากลุ่มความหมาย “ละเมิด/ทำความรุนแรง”

กลุ่มนี้เป็นกระบวนการเกี่ยวกับการกระทำที่คำกริยาจะสื่อความหมาย “ละเมิด/ทำความรุนแรง” อาจเป็นการทำความรุนแรงทางร่างกาย เช่น *ฆ่า* *เขี่ย* *ฯลฯ* หรือเชิงนโยบาย เช่น *ออกกฎบีบบังคับ* *ฯลฯ* คำกริยาในกลุ่มนี้มักปรากฏในรูปประโยครับโดยชาวโรฮิงญาเป็นผู้รับการกระทำ ส่วนผู้กระทำจะประกอบด้วย 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) ฝ่ายพม่า และ 2) ขบวนการค้ามนุษย์ ดังมีภาพรวมตามตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 69 คำ/กลุ่มคำกริยากลุ่มความหมาย “ละเมิด/ทำความรุนแรง” ในตัวบทหนังสือพิมพ์

คำ/กลุ่มคำกริยากลุ่มความหมาย “ละเมิด/ทำความรุนแรง”		
ประทุ้วง/ต่อต้าน	รูปประโยครับ	ฝ่ายพม่า เป็นผู้กระทำ
ฮือขับไล่	ถูกยิงดับ	
เดินขบวนขับไล่	ถูกยิงเสียชีวิต	
เดินขบวนต่อต้าน	ถูกกระทำ	
เดินขบวนต่อต้าน	ถูกตามฆ่า	
ชุมนุมประท้วง	ถูกเผา	
พยายามกำจัด	ถูกฆ่าล้างเผ่าพันธุ์	
เขี่ย	ถูกกีดกัน	
ความรุนแรงเชิงนโยบาย	ถูกปฏิเสธในการให้สัญชาติ	
บีบบังคับ	ถูกปฏิเสธสิทธิประชาชน	
ออกกฎ	ถูกเลือกปฏิบัติ	
บังคับใช้กฎหมายกีดกัน	ถูกกักบริเวณ	
ออกกฎหมายควบคุม		
	รูปประโยครับ	ขบวนการค้ำมนุษย์ เป็นผู้กระทำ
ฆ่า	ถูกย่ำยี ถูกบังคับ	
ร่วมกันหลอกลวง	ถูกทรมาณ ถูกควบคุม	
นำ...มาทิ้ง	ถูกทารุณ ถูกใช้กำลังบังคับ	
เรียกค่าไถ่	ถูกทุบตี ถูกนำไปปล่อยทิ้ง	
ลอบชน	ถูกทำร้าย ถูกจับตัวมาเรียกค่าไถ่	
ขาย	โดนทำร้าย ถูกขาย	
ทำหน้าที่จัดส่ง	ถูกกัก ถูก(นายหน้า)ทิ้ง	
	ถูกขัง ถูก(นายหน้า) นำมาปล่อย	
	ถูกกักขัง ลอยแพ	
	ถูกนำมาขัง ถูกควบคุม (อย่างไร้	
	ถูกรูดทรัพย์ มนุษยธรรม)	
	ถูก(นายหน้า)หลอกพามา ปล่อยทิ้ง	

1) คำกริยา “ละเมิด/ทำความรุนแรง” ที่ฝ่ายพม่าเป็นผู้กระทำ

คือ คำกริยาสื่อถึงการละเมิดหรือทำความรุนแรง ที่ฝ่ายพม่าเป็นผู้กระทำ และชาวโรฮิงญาเป็นผู้รับการกระทำ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (120) รัฐบาลทหารพม่าพยายามที่จะกำจัดพวกชนกลุ่มน้อยชาวมุสลิมโดยบีบบังคับให้ชาวโรฮิงญาทิ้งที่อยู่อาศัยแล้วให้ไปทำงานโดยไม่ได้รับค่าจ้าง ถูกข่มขืน ฆ่า และทรมานด้วยวิธีต่างๆ นานา (มติชน 1 ก.พ. 52)

ตัวอย่าง (121) พระสงฆ์พม่าเดินขบวนต่อต้านชาวโรฮิงญา (เดลินิวส์ 3 ก.ย. 55)

จากตัวอย่างส่วนที่ขีดเส้นใต้ได้แก่ “พยายามที่จะกำจัด” “เดินขบวนต่อต้าน” เป็นการกระทำของฝ่ายพม่าที่กระทำกับชาวโรฮิงญา สื่อให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาไม่ได้รับการยอมรับจากพม่า นอกจากนี้ยังปรากฏแง่ของความรุนแรงในการบังคับใช้กฎหมาย เช่น

ตัวอย่าง (122) รัฐบาลเมียนมาได้บังคับใช้กฎหมายกีดกันชาวพุทธในประเทศไม่ให้แต่งงานกับชาวมุสลิมโรฮิงญา และออกกฎหมายควบคุมจำนวนบุตรในครอบครัวชาวมุสลิมโรฮิงญา เข้าข่ายการเลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม (ไทยรัฐ 23 พ.ค. 58)

ตัวอย่าง (123) พม่าจำกัดโรฮิงญามีลูกได้ครอบครัวละไม่เกิน 2 คน (เดลินิวส์ 25 พ.ค. 56)

จากตัวอย่างส่วนที่ขีดเส้นใต้ได้แก่ “บังคับใช้กฎหมายกีดกัน” “ออกกฎหมายควบคุม” “จำกัด” เป็นการกระทำของฝ่ายพม่าที่บังคับใช้กฎหมายเพื่อจำกัดสิทธิเสรีภาพของชาวโรฮิงญา เนื่องจากกฎหมายเหล่านั้นไม่ได้บังคับใช้กับพลเมืองพม่าทั้งหมดจึงเป็นการสะท้อนให้เห็นการเลือกปฏิบัติ และถือเป็นความรุนแรงในรูปแบบของกฎหมาย สื่อให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาเป็นผู้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน

ผู้วิจัยพบว่าบางครั้งการกระทำความรุนแรงฝ่ายพม่าปรากฏในรูปประโยครับซึ่งจะช่วยเน้นชาวโรฮิงญาในฐานะผู้ถูกระทำ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (124) ผู้หลบหนีเข้าเมืองชาวโรฮิงญาคือชนกลุ่มน้อยรัฐอาระกัน หรือรัฐยะไข่ ของเมียนมา ซึ่งรัฐบาลไม่ยอมรับสถานภาพว่าเป็นพลเมืองของเมียนมา ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน ไม่มีเสรีภาพในการดำรงชีวิต (คม ชัด ลึก)

ตัวอย่าง (125) ชาวโรฮิงญาจะถูกทหารประเทศพม่า กระทำทุกวิถีทางให้ออกจากรัฐยะไข่ ทั้งข่มขืนและฆ่า โดยประเด็นหลักคือการคุมกำเนิดชาวโรฮิงญาให้อยู่ในประเทศน้อยที่สุด (ข่าวสด 21 ม.ค. 56)

จากตัวอย่างส่วนที่ขีดเส้นใต้ได้แก่ “ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน” “ถูก...กระทำทุกวิถีทาง” เป็นรูปประโยครับของคำกริยาที่สื่อการกระทำความรุนแรงของรัฐบาลพม่า และชาวโรฮิงญาเป็นผู้ถูกระทำ สื่อให้เห็นภาพตัวแทนด้านที่น่าสงสารของโรฮิงญา

จากที่กล่าวไปจะเห็นว่าสื่อหนังสือพิมพ์นำเสนอภาพตัวแทนด้านที่น่าสงสารของชาวโรฮิงญาผ่านกระบวนการเกี่ยวกับการกระทำที่คำกริยาสื่อความหมายถึงการละเมิดหรือทำความรุนแรง โดยชี้ให้เห็นว่าพม่ากระทำความรุนแรงทั้งทางร่างกาย และทางกฎหมายต่อชาวโรฮิงญา แต่ทั้งนี้หากพิจารณาภาพรวมทั้งตัวบทกลุ่มนี้ไม่ใช่รูปแบบกระบวนการที่ถูกผลิตซ้ำให้โดดเด่น นอกจากนี้ยังทำให้เห็นว่าความน่าสงสารของโรฮิงญาเกิดจากปัจจัยภายนอกที่รัฐบาลไทยไม่ได้กระทำ

2) คำกริยา “ละเมิด/ทำความรุนแรง” ที่ขบวนการค้ำมนุษย์เป็นผู้กระทำ

กลุ่มนี้เป็นกระบวนการเกี่ยวกับการกระทำที่คำกริยาสื่อความหมายถึงการทำความรุนแรง โดยมีขบวนการค้ำมนุษย์เป็นผู้กระทำ และชาวโรฮิงญาเป็นเป้าของการกระทำ ผู้วิจัยพบว่าโดยส่วนใหญ่จะปรากฏในรูปประโยครับ และจะสื่อภาพตัวแทนโรฮิงญาน่าสงสารเนื่องจากตกเป็นเหยื่อของขบวนการค้ำมนุษย์ ตัวอย่างเช่น

- ตัวอย่าง (126) ระหว่างการเดินทางชาวโรฮิงญาถูกขังในสภาพที่ไร้มนุษยธรรมและถูกย่ำยีศักดิ์ศรีเรือแต่ละลำแออัดยัดเยียด ผู้โดยสารถูกบังคับให้ต้องนั่งอยู่ในสภาพที่แออัดอย่างมาก บางครั้งติดต่อกันเป็นเวลาหลายเดือน (มติชน 21 ต.ค.58)
- ตัวอย่าง (127) อนาถ! 2 โรฮิงญา ถูกนายหน้าทิ้ง รูดทรัพย์เกลี้ยง หลงบนเทือกเขาแก้ว มีแค่ข้าวโพตประทังชีวิต (มติชน 16 ม.ค. 56)
- ตัวอย่าง (128) ภาพแพรวော်โรฮิงญา ถูกกักกัน-โดนทำร้ายบนเขาแก้ว (ไทยรัฐ 4 พ.ค. 58)
- ตัวอย่าง (129) ชาวมุสลิมโรฮิงญาหลายคนถูกขบวนการค้ำมนุษย์ลักพาตัวลงเรือเพื่อเรียกค่าไถ่ (มติชน 17 พ.ย. 58)

จากตัวอย่างส่วนที่ขีดเส้นใต้ ได้แก่ “ถูกขัง” “ถูกย่ำยีศักดิ์ศรี” “ถูกบังคับ” “ถูกทิ้ง” “ถูกกักกัน” “โดนทำร้าย” “ถูกลักพาตัว” เป็นคำกริยาที่สื่อถึงการกระทำที่มีขบวนการค้ำมนุษย์เป็นผู้กระทำ และชาวโรฮิงญาเป็นผู้ถูกกระทำ จากตัวอย่างเหล่านี้นำเสนอให้เห็นภาพตัวแทน “ชาวโรฮิงญาน่าสงสาร” ผ่านการกระทำของขบวนการค้ำมนุษย์

จากที่กล่าวไปจะเห็นว่าในตัวบทหนังสือพิมพ์ “ภาพตัวแทนด้านที่น่าสงสารของชาวโรฮิงญา” จะถูกนำเสนอผ่านกระบวนการเกี่ยวกับการกระทำที่มีผู้กระทำเป็นขบวนการค้ำมนุษย์หรือพม่า สะท้อนให้เห็นว่าความน่าสงสารเกิดจากปัจจัยภายนอกที่รัฐบาลไทยไม่ได้เป็นผู้กระทำ ส่วนการ

กระทำที่สื่อความรุนแรงของรัฐบาลไทยถูกนำเสนอในลักษณะที่เป็น “อนุภาคย่อย” ในกระบวนการเกี่ยวกับการพูดที่โรฮิงญาเป็นผู้พูด ซึ่งจะชี้ให้เห็นว่าการกระทำเป็นเพียงการ “กล่าวอ้าง” ซึ่งผู้วิจัยจะกล่าวถึงภายหลังในหัวข้อกระบวนการเกี่ยวกับการพูด

สรุปกระบวนการเกี่ยวกับการกระทำในต้วบทหนังสือพิมพ์

ตารางที่ 70 สรุปกระบวนการเกี่ยวกับการกระทำในต้วบทหนังสือพิมพ์

ผู้กระทำ	กลุ่มความหมาย / ตัวอย่าง / ภาพตัวแทน	จำนวน	ร้อยละ
ไทย	ดำเนินการทางกฎหมาย จับ รวบ ฝากขัง นำตัวไปส่งฟ้อง สนธิกำลังจับกุม ออกหมายจับ - ไทยทำตามกฎหมายเพื่อแก้ปัญหาโรฮิงญาและการค้ามนุษย์ - โรฮิงญาเป็นผู้ทำผิดกฎหมาย	765	58.89 (1)
	แก้ไขปัญหา แก้ไข ระดมสมอง มอบนโยบาย จัดเตรียมงบประมาณ - โรฮิงญาเป็นปัญหา / ไทยแก้ปัญหา	133	10.24 (3)
	ช่วยเหลือดูแล เข้าช่วยเหลือ ดูแล เข้าเยี่ยม ตรวจสอบสุขภาพ มอบ (สิ่งของ) ให้ - ไทยดำเนินการตามหลักมนุษยธรรม/โรฮิงญาเป็นภาระที่ต้องดูแล	166	12.78 (2)
โรฮิงญา	ลักลอบเข้าเมือง หลบหนีข้ามแดน ลักลอบเข้า ลอบเข้า - โรฮิงญาลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย	26	2.00
	อพยพ/ลี้ภัย อพยพลี้ภัย หนีภัย หนีตาย - โรฮิงญาเป็นผู้ลี้ภัย	8	0.62
	ก่อความวุ่นวาย ก่อเหตุจลาจล ลุกฮือป่วน ก่อม็อบ แหกห้องขัง - โรฮิงญาไม่อยู่ในความควบคุมของฝ่ายไทย/ก่อความวุ่นวาย	87	6.70
สังเกตการณ์	ช่วยเหลือดูแล ช่วย รุดช่วย บริจาค เดินทางมาเยี่ยม - โรฮิงญาต้องการความช่วยเหลือ	32	2.46
พม่า	ละเมิด/ทำ ความรุนแรง ฮือขับไล่ ฆ่า บีบบังคับ / (ชาวโรฮิงญา)ถูกยิงดับ ถูกเลือกปฏิบัติ - โรฮิงญานำสงสาร (ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน/พม่าไม่ยอมรับ)	33	2.54
ค้ามนุษย์	ละเมิด/ทำ ความรุนแรง ฆ่า เรียกค่าไถ่/ (โรฮิงญา)ถูกทุบตี ถูกบังคับ ถูกขาย -โรฮิงญานำสงสาร (เป็นเหยื่อของขบวนการค้ามนุษย์)	49	3.77
รวม		1299	100

จากตารางสรุปกระบวนการเกี่ยวกับการกระทำในหนังสือพิมพ์ออนไลน์จะเห็นว่า **เน้นนำเสนอฝ่ายไทยในเชิงบวกและนำเสนอโรฮิงญาในเชิงลบ** กล่าวคือ นำเสนอภาพตัวแทนฝ่ายไทยเป็นผู้แก้ปัญหา ผู้ดำเนินการตามกฎหมาย และเป็นผู้ช่วยเหลือโรฮิงญาตามหลักมนุษยธรรม ซึ่งปรากฏเกินกว่าร้อยละ 80 ของกระบวนการเกี่ยวกับการกระทำที่พบในฉบับหนังสือพิมพ์ ในขณะที่โรฮิงญาจะถูกนำเสนอภาพตัวแทนด้านลบ คือ โรฮิงญาเป็นผู้ลักลอบเข้าเมือง เป็นผู้ก่อความวุ่นวาย โรฮิงญา เป็นภาระ

อย่างไรก็ตามผู้วิจัยพบว่าสื่อหนังสือพิมพ์ได้นำเสนอภาพตัวแทนด้านที่น่าสงสารของโรฮิงญาด้วย โดยจะปรากฏเมื่อขบวนการค้ามนุษย์และพม่าเป็นผู้กระทำกริยาที่สื่อความรุนแรง และชาวโรฮิงญาเป็นเป้าการกระทำ และส่วนใหญ่นำเสนอในรูปแบบประโยชน์ สะท้อนให้เห็นว่าการละเมิดสิทธิมนุษยชนของโรฮิงญาเกิดจากปัจจัยภายนอกที่รัฐบาลไทยไม่ได้เป็นผู้กระทำ นอกจากนี้ภาพตัวแทนโรฮิงญาเป็นผู้ลี้ภัยปรากฏน้อยมากไม่ถึงร้อยละ 1 สื่อให้เห็นว่าหนังสือพิมพ์ **ไม่เน้น** การนำเสนอภาพตัวแทนด้านที่น่าสงสารของโรฮิงญา

5.3.2 กระบวนการเกี่ยวกับการพูด

กระบวนการนี้มีองค์ประกอบคือ ผู้พูด (sayer) คำกริยาบ่งการพูด (verbal process) ผู้เป็นเป้าของการพูด (addressee) และสิ่งที่พูด (verbiage) ผู้วิจัยวิเคราะห์กระบวนการพูดโดยการพิจารณาคำกริยาและจำแนกออกเป็นกลุ่มความหมาย จากนั้นจะพิจารณาว่ามีผู้ร่วมเหตุการณ์กลุ่มใดเป็นผู้พูดมากที่สุด และสิ่งที่พูดเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร ทั้งนี้ในการจำแนกกลุ่มคำกริยา ผู้วิจัยพบว่าคำกริยาบางคำมีความหมายสื่อว่าเป็นการพูดและแนะนำความบางอย่างได้ ตัวอย่างเช่น *สั่งการ* แนะนำผู้พูดมีอำนาจออกคำสั่งให้ผู้อื่นดำเนินการบางอย่าง *ชี้แจง* แนะนำผู้พูดกำลังอธิบายข้อเท็จจริงที่อาจจะมีผู้เข้าใจคลาดเคลื่อน *หารือ* แนะนำให้เห็นว่าผู้พูดพยายามพูดคุยเพื่อแก้ปัญหา เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตามคำกริยาบ่งการพูดบางกลุ่ม เช่น *กล่าวทิ้งท้าย* *กล่าวว้า* ให้ *สัมภาษณ์ว่า* ฯลฯ อาจจะไม่เพียงแต่บ่งชี้ว่าเป็นการพูดเท่านั้น ผู้วิจัยจะพิจารณาจากบริบทและสิ่งที่ผู้พูดกล่าวเพื่อจัดประเภท

จากการวิเคราะห์พบว่าคำกริยาในกระบวนการเกี่ยวกับการพูดสามารถจำแนกออกเป็นทั้งสิ้น 8 กลุ่ม ดังต่อไปนี้

- 1) คำกริยากลุ่มความหมาย “หารือ”
- 2) คำกริยากลุ่มความหมาย “ชี้แจง”
- 3) คำกริยากลุ่มความหมาย “สั่งการ”
- 4) คำกริยากลุ่มความหมาย “บอกเล่าเหตุการณ์”
- 5) คำกริยากลุ่มความหมาย “เรียกร้อง”
- 6) คำกริยากลุ่มความหมาย “สารภาพความผิด”

ผู้ร่วมเหตุการณ์ที่ปรากฏร่วมกับคำกริยาแต่ละกลุ่มอาจจะแตกต่างกันไป ดังสามารถสรุปได้ตามตารางด้านล่างนี้

ตารางที่ 71 แสดงการปรากฏร่วมระหว่างผู้ร่วมเหตุการณ์กับคำกริยาในกระบวนการเกี่ยวกับการพูด
ในตัวบทหนังสือพิมพ์

กลุ่มคำกริยาบ่งการพูด	ผู้พูดที่ปรากฏร่วมกับคำกริยา				
	ไทย	โรฮิงญา	สังเกตการณ์	พม่า	ค้ำมนุษย์
1) หารือ	√	-	-	-	-
2) ชี้แจง	√	-	√	√	-
3) สั่งการ	√	-	-	-	-
4) บอกเล่าเหตุการณ์	-	√	-	-	-
5) เรียกร้อง	-	√	√	-	-
6) สารภาพทางกฎหมาย	-	-	-	-	√

จากตารางจะเห็นว่าคำกริยาบ่งการพูดทั้ง 6 กลุ่ม ปรากฏร่วมกับผู้พูดที่แตกต่างกัน เช่น ผู้พูดฝ่ายไทยจะปรากฏร่วมกับกริยาบ่งการพูดที่สื่อความหมายว่า *หารือ* *ชี้แจง* *สั่งการ* *บอกเล่าเหตุการณ์* ขณะที่ฝ่ายโรฮิงญาจะปรากฏร่วมกับคำกริยาที่สื่อความหมายว่า *เรียกร้อง* *บอกเล่าเหตุการณ์* ขบวนการค้ำมนุษย์จะปรากฏร่วมกับคำกริยาบ่งการพูดที่สื่อความหมาย *สารภาพทางกฎหมาย* เป็นต้น

ในลำดับต่อไปผู้วิจัยจะอธิบายให้เห็นว่าคำกริยาบ่งการพูดที่ปรากฏนำเสนอภาพตัวแทนใดบ้าง หลังจากนั้นในตอนท้ายผู้วิจัยจะสรุปให้เห็นว่าตัวบทหนังสือพิมพ์เน้นการนำเสนอเสียงของใครมากน้อยอย่างไร

5.3.2.1 คำกริยากลุ่มความหมาย “หารือ”

กลุ่มนี้คือ กระบวนการเกี่ยวกับการพูดที่คำกริยาสื่อความหมายถึงการพูดเพื่อหาทางในการจัดการหรือดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหา คำกริยากลุ่มนี้ เช่น *หารือ ประชุม ประชุมพิจารณา เสร็จ ดำเนินการเสร็จ ถก* รวมถึงคำกริยาบ่งการพูดที่อาจจะต้องพิจารณาปรับประกอบ เช่น *พูดคุย* จากการวิเคราะห์พบว่า *ผู้พูดในกระบวนการนี้คือ รัฐบาลไทย* สื่อให้เห็นว่าฝ่ายไทยเป็นผู้นำในการแก้ปัญหา และการอพยพของชาวโรฮิงญาเป็นปัญหา ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (130) ที่รัฐสภา คณะกรรมาธิการ (กมธ.) วิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และ กมธ.กฎหมาย การยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน สภาผู้แทนราษฎร *ประชุมพิจารณาหาแนวทางแก้ไขปัญหาโรฮิงญา* (มติชน 5 ก.พ. 52) จากตัวอย่างผู้พูดคือ “สภาผู้แทนราษฎร” คำกริยาบ่งการพูดคือ “ประชุมพิจารณา” และประเด็นที่พูดเป็นเรื่องแนวทางแก้ไขปัญหาโรฮิงญา สื่อให้เห็นว่าโรฮิงญาเป็นปัญหา และไทยเป็นผู้แก้ปัญหา

ตัวอย่าง (131) นายกฯ *หารือทวิภาคี* ปธน.พม่าแก้โรฮิงญา – คนพลัดถิ่น (ไทยรัฐ 25 เม.ย. 56) จากตัวอย่างผู้พูด คือ “นายกฯ” คำกริยาบ่งการพูดคือ “หารือทวิภาคี” และประเด็นที่พูดเป็นเรื่องเกี่ยวกับการแก้ปัญหาโรฮิงญา และผู้ที่พูดด้วยคือ “ปธน.พม่า” สื่อให้เห็นว่าโรฮิงญาเป็นปัญหาระดับนานาชาติ

ตัวอย่าง (132) "สุรพงษ์" *เร่งเจรจาเมียนมาร์-องค์กรต่างชาติแก้โรฮิงญา* (เดลินิวส์ 18 ม.ค. 2556) จากตัวอย่างผู้พูด คือ นายสุรพงษ์ โตวิจักษณ์ชัยกุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศในขณะนั้นเป็นผู้พูด ปรากฏร่วมกับคำกริยา *เร่งเจรจา* และเป้าหมายการพูดคือ เมียนมาร์และองค์กรต่างชาติ นอกจากนี้เหตุการณ์ข้างต้นเกิดขึ้นเพื่อแก้ปัญหาโรฮิงญา ด้วยเหตุนี้ตัวอย่างดังกล่าวจึงสื่อภาพตัวแทนโรฮิงญาเป็นปัญหา (ระดับนานาชาติ) และไทยเป็นผู้นำในการแก้ปัญหา

ตัวอย่าง (133) ขณะที่กระทรวงการต่างประเทศ *เตรียมหารือกับสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ* (ยูเอ็นเอชซีอาร์) เพื่อหาทางออกร่วมกันต่อไป (เดลินิวส์ 16 ม.ค. 56) จากตัวอย่าง กระทรวงการต่างประเทศ เป็นผู้พูด คำกริยาบ่งการพูดคือ *เตรียมหารือ* และผู้ที่เป็นเป้าหมายการพูดคือยูเอ็นเอชซีอาร์ นอกจากนี้ยังปรากฏสภาพแวดล้อมเชิงวัตถุประสงค์ว่า

เป็นการทำเพื่อหาทางออกของปัญหา จากตัวอย่างสื่อให้เห็นว่าไทยเป็นผู้แก้ปัญหา และชาวโรฮิงญา เป็นปัญหาที่ต้องร่วมมือกันแก้ไข

ตัวอย่าง(134) "นายกฯ "อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ" ประชุมสมช.นัดแรก เร่งเคลียร์ปัญหา "โรฮิงญา" (คม ชัด ลึก 22 ม.ค. 2552)

จากตัวอย่างเป็นพาดหัวข่าวผู้พูดคือนายกรัฐมนตรีของไทย ปรากฏร่วมกับคำกริยา *ประชุม* และผู้เป็นเป้าของการพูดคือ สมช. เหตุการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นเพราะวัตถุประสงค์เพื่อจัดการ กับประเด็นชาวโรฮิงญา ตัวอย่างนี้สื่อให้เห็นว่าฝ่ายไทยเป็นผู้แก้ปัญหา และชาวโรฮิงญาเป็นปัญหา

ตัวอย่าง (135) พล.ต.ต.ปวีณ พงศ์สิรินทร์ รอง ผบช.ภ.8 ในฐานะหัวหน้าพนักงานสอบสวนคดีค้า มนุษย์โรฮิงญา เรียกประชุมทีมงานชุดคลี่คลายคดีทั้งในส่วนของคดีค้ามนุษย์และ พอกเงินที่ต้องดำเนินการควบคู่กันไป (ไทยรัฐ 22 ก.ย.58)

จากตัวอย่าง พล.ต.ต.ปวีณ พงศ์สิรินทร์ รอง ผบช.ภ.8 เป็นผู้พูดในฐานะที่เป็นหัวหน้า พนักงานสอบสวนคดีค้ามนุษย์โรฮิงญา ปรากฏร่วมกับคำกริยา เรียกประชุม โดยผู้ที่เป็นเป้าของการ พูดคือทีมงานที่ทำคดี ตัวอย่างนี้สื่อให้เห็นว่าไทยเป็นผู้แก้ปัญหา และขบวนการค้ามนุษย์เป็นปัญหา

5.3.2.2 คำกริยากลุ่มความหมาย “ชี้แจง”

กลุ่มนี้ คือ กระบวนการเกี่ยวกับการพูดที่คำกริยาสื่อความหมายว่า พูดเพื่ออธิบาย ชี้แจง คำกริยากลุ่มนี้เช่น *แจง ชี้แจง อธิบาย ยืนยัน กล่าวยืนยัน แลกเปลี่ยน* รวมไปถึงคำกริยาที่ เป็นการพูดทั่วไปปรับบทแวดล้อมสื่อถึงการอธิบาย เช่น *กล่าวว่า ระบุว่า ประกาศว่า รายงานว่า* ก็จะ จัดอยู่ในกลุ่มนี้

จากการวิเคราะห์พบว่าผู้ร่วมเหตุการณ์ที่ปรากฏเป็นผู้พูดในกระบวนการนี้คือ 1) ฝ่ายไทย 2) ฝ่ายพม่า 3) ฝ่ายสังเกตการณ์ แต่ละฝ่ายจะพูดในประเด็นที่แตกต่างกัน ดังสามารถอธิบายได้ดังนี้

1) คำกริยากลุ่มความหมาย “ชี้แจง” ที่ฝ่ายไทยเป็นผู้พูด

ส่วนนี้คือกระบวนการพูดที่ฝ่ายไทยเป็นผู้พูด ปรากฏร่วมกับคำกริยาสื่อความ หมายถึงการชี้แจง เช่น *แจง ชี้แจง อธิบาย ย้ำ ยืนยัน กล่าวยืนยันว่า ฯลฯ* คำกริยากลุ่มนี้จะแนะนำให้ เห็นว่าผู้พูดกำลังจะนำเสนอข้อเท็จจริงที่ตนเองเชื่อและแก้ไขความเข้าใจผิดที่อาจจะมามาก่อนหน้า

ผู้วิจัยพบว่าเมื่อผู้พูดเป็นฝ่ายไทยมักจะชี้แจงยืนยันว่า รัฐบาลได้ดำเนินการตามกฎหมายและหลักมนุษยธรรม ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง(136) ผู้ว่าฯ ยืนยันยึดหลักมนุษยธรรมปฏิบัติกับผู้หนีเข้าเมืองผิด กม. (คม ชัด ลึก 17 ม.ค. 52)

จากตัวอย่าง “ผู้ว่าฯ” เป็นผู้พูด ส่วนที่ขีดเส้นใต้ “ยืนยัน” เป็นคำกริยาบ่งการพูด และส่วนที่เป็นตัวเอียงเป็นสิ่งที่พูดซึ่งชี้ให้เห็นแนวทางปฏิบัติของฝ่ายไทยว่าดำเนินการตามหลักมนุษยธรรม กล่าวอีกนัยหนึ่งคือไม่ได้ละเมิดสิทธิมนุษยชนชาวโรฮิงญา

นอกจากนี้การกล่าวชี้แจงยังรวมถึงการพูดเพื่อปฏิเสธเรื่องการทำทารุณกรรม ชาวโรฮิงญา ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง (137) ผบ.ทหารสูงสุดย้ำชัดกองทัพไม่เคยทำทารุณกับผู้ลักลอบหลบหนีเข้าเมืองมุสลิมชาวพม่าหรือโรฮิงญา (ไทยรัฐ 19 ม.ค. 52)

ตัวอย่าง (138) พล.อ.ประวิตร วงษ์สุวรรณ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม กล่าวว่ายืนยันว่าทหารไทยไม่ได้ทำร้ายหรือทารุณกรรมชาวโรฮิงญา (มติชน 5 ก.พ. 52)

จากตัวอย่างจะเห็นว่าผู้พูด ได้แก่ “ผบ.ทหารสูงสุด” “พล.อ.ประวิตร วงษ์สุวรรณ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม” เป็นฝ่ายรัฐบาลไทย ส่วนที่ขีดเส้นใต้ได้แก่ “ย้ำชัด” “กล่าวว่า” เป็นคำกริยาบ่งการพูด ส่วนที่เป็นตัวเอียงเป็นสิ่งที่พูด หากพิจารณาจะเห็นว่าเป็นการปฏิเสธประเด็นการทำทารุณกรรมชาวโรฮิงญาซึ่งกองทัพไทยถูกกล่าวหาจากสื่อต่างประเทศ กล่าวได้ว่ากลวิธีนี้สื่อภาพตัวแทนไทยดำเนินการตามหลักมนุษยธรรม (ไม่ได้ทารุณกรรมชาวโรฮิงญา)

ตัวอย่าง (139) นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี แจงสื่อออก ประเทศไทยไม่เคยละเมิดสิทธิมนุษยชนของกลุ่มผู้อพยพชาวโรฮิงญาที่ลักลอบเข้าประเทศ (มติชน 1 ก.พ. 52)

จากตัวอย่าง “นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี” เป็นผู้พูด ส่วนที่ขีดเส้นใต้เป็นคำกริยาบ่งการพูด และส่วนที่เป็นตัวเอียงเป็นสิ่งที่พูดซึ่งสื่อให้เห็นว่าประเทศไทยไม่เคยละเมิดสิทธิมนุษยชนชาวโรฮิงญา ในตัวอย่างนี้ยังจะเห็นด้วยว่าชาวโรฮิงญาถูกอ้างถึงด้วยคำศัพท์เชิงประเมินค่าในฐานะผู้ที่ทำผิดกฎหมาย สะท้อนให้เห็นว่าแม้ชาวโรฮิงญาจะเป็นผู้ลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย แต่ทางการไทยไม่เคยกระทำความผิดที่เป็นการละเมิดคนกลุ่มนี้

ผู้วิจัยยังพบว่าบางครั้งคำกริยาการพูดชี้แจง จะอธิบายให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสถานภาพของชาวโรฮิงญาว่าเป็นผู้ลักลอบเข้าเมือง ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (140) พล.ต.อ.ประชา พรหมนอก รองนายกรัฐมนตรี ชี้แจงว่า ชาวโรฮิงญาที่เข้ามาในประเทศไทยให้สถานภาพเป็นผู้ลี้ภัยหนีเข้าเมืองผิดกฎหมาย ตาม พ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ.2522 (มติชน 29 ส.ค. 56)

จากตัวอย่าง “พล.ต.อ.ประชา พรหมนอก รองนายกรัฐมนตรี” เป็นผู้พูด คำกริยาบ่งการพูดคือ “ชี้แจงว่า” และสิ่งที่พูดคือส่วนที่เป็นตัวเอียง หากพิจารณาจะเห็นว่าสิ่งที่พูดสื่อให้เห็นว่า “ชาวโรฮิงญาเป็นผู้ลี้ภัยหนีเข้าเมืองผิดกฎหมาย”

ตัวอย่าง (141) ผู้บัญชาการทหารเรือกล่าวด้วยว่า ปัจจุบันผู้ลี้ภัยหนีเข้าเมืองชาวโรฮิงญาถือเป็นปัญหาความมั่นคงของประเทศ (คม ชัด ลึก 17 ม.ค. 52)

จากตัวอย่าง “ผู้บัญชาการทหารเรือ” เป็นผู้พูด ส่วนที่ขีดเส้นใต้คือ “กล่าวด้วยว่า” เป็นคำกริยาบ่งการพูด และส่วนที่เป็นตัวเอียงเป็นสิ่งที่พูด หากพิจารณาจะเห็นว่าเป็นการระบุว่าชาวโรฮิงญาเป็นปัญหาความมั่นคงของไทย

ตัวอย่าง (142) พ.อ.อุทิศ อนันตนานนท์ กล่าวว่า สถานการณ์ปัจจุบันโดยเฉพาะอย่างยิ่งภัยจากผู้ลี้ภัยหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายเป็นภัยที่คุกคามต่อความมั่นคงของชาติ ทั้งด้านเศรษฐกิจ และสังคม (เดลินิวส์ 21 มิ.ย. 56)

จากตัวอย่าง “พ.อ.อุทิศ อนันตนานนท์” ซึ่งมีตำแหน่งเป็นรองผู้บังคับการหน่วยเฉพาะกิจกรมทหารราบที่ 25 กองกำลังเทพสตรีเป็นผู้พูด ส่วนที่ขีดเส้นใต้เป็นคำกริยาบ่งการพูด และส่วนที่เป็นตัวเอียงเป็นสิ่งที่พูด หากพิจารณาจะเห็นว่าเป็นการพูดที่บรรยายคุณสมบัติให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาเป็นภัยคุกคามความมั่นคงทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม

กล่าวโดยสรุปได้ว่าในกรณีที่ผู้พูดฝ่ายไทยปรากฏร่วมกับคำกริยา “ชี้แจง” มักจะเป็นการพูดเพื่ออธิบายข้อเท็จจริงว่าไทยดำเนินการกับผู้อพยพตามกฎหมายและหลักมนุษยธรรม และยังใช้เพื่อบรรยายคุณสมบัติของโรฮิงญาว่าเป็นผู้ลี้ภัยหนีเข้าเมืองผิดกฎหมาย กล่าวได้ว่ากระบวนการนี้ นำเสนอฝ่ายไทยในเชิงบวก และนำเสนอโรฮิงญาในเชิงลบ

2) คำกริยากลุ่มความหมาย “ชี้แจง” ที่ฝ่ายพม่าเป็นผู้พูด

เมื่อฝ่ายพม่าเป็นผู้พูดเกี่ยวกับคำกริยากลุ่มชี้แจง มักจะเป็นการพูดเพื่อบรรยายคุณสมบัติของโรฮิงญาว่าไม่ใช่พลเมืองของพม่า คำกริยากลุ่มนี้อาจจะรวมไปถึงคำว่า กล่าวด้วยว่า ให้

สัมภาษณ์ว่า แล้วตามด้วยอนุพากย์ย่อยที่เป็นการบรรยายคุณสมบัติของโรฮิงญาซึ่งจะต้องพิจารณาจากบริบท ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (143) กงสุลพม่าย้ำโรฮิงญาคือ "ผีปอบ" (มติชน 12 ก.พ. 52)

จากตัวอย่าง “กงสุลพม่า” เป็นผู้พูด ปรากฏร่วมกับคำกริยา “ย้ำ” และส่วนที่เป็นตัวเอียงคือการบรรยายคุณสมบัติผ่านการใช้ความเปรียบว่าโรฮิงญาเป็นผีปอบ สื่อให้เห็นว่าโรฮิงญาคือกลุ่มคนที่พม่าไม่ยอมรับ

ตัวอย่าง (144) ประเทศพม่าประกาศว่าชาวโรฮิงญาไม่ใช่ประชาชนของประเทศพม่า (เดลินิวส์ 16 ม.ค. 56)

ตัวอย่าง (145) นางดาว เอ เอ มู อุปทูตพม่า กล่าวว่า ชาวโรฮิงญา 2 แสนคนไม่ใช่พลเมืองของพม่า (มติชน 5 ก.พ. 52)

จากกลุ่มตัวอย่างที่ยกมาข้างต้นจะเห็นว่าผู้ร่วมเหตุการณ์ฝ่ายพม่าได้แก่ “ประเทศพม่า” “นางดาว เอ เอ มู อุปทูตพม่า” มีบทบาทเป็นผู้พูด ปรากฏร่วมกับคำกริยาบ่งการพูดคือ “ประกาศว่า” “กล่าวว่า” และหากพิจารณาสิ่งที่พูดซึ่งเป็นตัวเอียงจะเห็นว่าทั้งสองตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่าฝ่ายพม่าได้บรรยายคุณสมบัติของโรฮิงญาว่าไม่ใช่พลเมืองของตนเอง สื่อให้เห็นว่าโรฮิงญาเป็นผู้ที่พม่าไม่ยอมรับ

จากที่กล่าวไปจะเห็นว่าคำกริยากลุ่มความหมาย “ชี้แจง” ที่ฝ่ายพม่าเป็นผู้พูดจะนำเสนอภาพตัวแทนของโรฮิงญาในฐานะที่ไม่ใช่พลเมืองพม่า หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือพม่าไม่ยอมรับคนกลุ่มนี้ อย่างไรก็ตามผู้วิจัยพบว่ากระบวนการในลักษณะดังกล่าวนี้ปรากฏน้อยมาก

3) คำกริยากลุ่มความหมาย “ชี้แจง” ที่ฝ่ายสังเกตุการณ์เป็นผู้พูด

เมื่อฝ่ายสังเกตุการณ์เป็นผู้พูดที่ปรากฏร่วมกับคำกริยา “ชี้แจง” จะเป็นการอธิบายคุณสมบัติของชาวโรฮิงญาในฐานะกลุ่มชาติพันธุ์ที่น่าสงสาร ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (146) องค์การสหประชาชาติระบุว่า ชาวโรฮิงญาเป็นชาติพันธุ์ที่ถูกประทุษร้ายมากที่สุดในช่วงนี้ (มติชน 27 ต.ค. 55)

จากตัวอย่าง “องค์การสหประชาชาติ” เป็นผู้พูด ปรากฏร่วมกับคำกริยา “ระบุมว่า” เมื่อพิจารณาสิ่งที่พูดจะเห็นว่าเป็นการระบุมว่าชาวโรฮิงญาเป็นชาติพันธุ์ที่ถูกกระทำซึ่งจัดว่าเป็นการนำเสนอภาพด้านที่น่าสงสารของคนกลุ่มนี้ แต่ปรากฏน้อยมาก ทั้งนี้อาจจะมีสาเหตุจากการที่สื่อหนังสือพิมพ์ไม่ให้ความสำคัญกับการนำเสนอกระบวนการเกี่ยวกับการพูดที่ผู้พูดเป็นผู้สังเกตุการณ์ แต่เน้นบทบาทของรัฐบาลไทยในฐานะผู้พูดมากกว่า

5.3.2.3 คำกริยากลุ่มความหมาย “สั่งการ”

กลุ่มนี้เป็นกระบวนการเกี่ยวกับการพูดที่คำกริยาจะสื่อว่าเป็นการออกคำสั่ง เช่น *สั่งการ สั่ง สั่งให้.. ฯลฯ* ด้วยความหมายของคำกริยากลุ่มนี้จะแนะให้เห็นว่าผู้พูดเป็นฝ่ายที่มีอำนาจที่สามารถออกคำสั่งให้ผู้อื่นดำเนินการบางสิ่งบางอย่างได้ ทั้งนี้จากการวิเคราะห์พบว่าผู้ร่วมเหตุการณ์ที่ผู้พูดคือ ฝ่ายไทย เท่านั้น ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง(147) พล.ต.ต.ธเนษฐ สุนทรสุข ผบก.ภ.ประจวบคีรีขันธ์ *กล่าวว่า* ได้สั่งการให้เจ้าหน้าที่ตำรวจสนธิกำลังปิดล้อม เพื่อติดตามจับกุมชาวโรฮิงญาที่หลบหนีอีก 30 คน (เดลินิวส์ 25 ส.ค. 2556)

จากตัวอย่างผู้พูดคือ *ผบช.ภ.ประจวบคีรีขันธ์* ปรากฏร่วมกับคำกริยา *กล่าวว่า* ได้สั่งการ และผู้เป็นเป้าของการพูดคือ *เจ้าหน้าที่ตำรวจ* นอกจากนี้ยังปรากฏสภาพแวดล้อมเชิงวัตถุประสงค์ที่ชี้ให้เห็นว่า การสั่งการเป็นไปเพื่อจับกุมตัวชาวโรฮิงญา สื่อให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาทำผิดกฎหมาย และไทยดำเนินการตามกฎหมาย

การออกคำสั่งยังเกิดขึ้นเพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาบริเวณชายแดนฝั่งอันดามัน กล่าวคือผู้มีอำนาจของฝ่ายไทยได้สั่งให้ควบคุมพื้นที่บริเวณดังกล่าวเพื่อไม่ให้โรฮิงญาเข้ามาในประเทศ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (148) 'ผบ.ทร.' *สั่งคุมเข้มชายฝั่งอันดามัน* แก้ปัญหา 'โรฮิงญา' (คม ชัด ลึก 17 ม.ค. 2556)
จากตัวอย่างผู้พูดคือ *ผบ.ทร.* ปรากฏร่วมกับคำกริยา *สั่งคุมเข้ม* โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาการเข้าเมืองของโรฮิงญา จากตัวอย่างนี้สรุปได้ว่าโรฮิงญาลักลอบเข้าเมือง และไทยดำเนินการตามกฎหมายเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาดังกล่าว

ตัวอย่าง(149) พล.อ.ประวิตร วงษ์สุวรรณ รองนายกรัฐมนตรี และ รมว.กระทรวงกลาโหม สั่งการ ให้ พล.ต.อ.เอก อังสนานนท์ รอง ผบ.ตร. พร้อมทีมพิสูจน์หลักฐาน ลงพื้นที่ ตรวจสอบข้อเท็จจริง กรณีพบศพชาวโรฮิงญาจำนวนมาก ในพื้นที่ ต.ป่าดงเบขาร์ อ. สะเดา จ.สงขลา (เดลินิวส์ 25 ส.ค. 2556)

จากตัวอย่างผู้พูดคือ พล.อ.ประวิตร วงษ์สุวรรณ รองนายกรัฐมนตรี และรมว.กท. ปรากฏร่วมกับคำกริยา สั่งการ และเป้าของการพูดคือ พล.ต.อ.เอก อังสนานนท์ รอง ผบ.ตร. เพื่อให้มีการตรวจสอบกรณีพบศพชาวโรฮิงญา ตัวอย่างดังกล่าวสื่อให้เห็นว่าฝ่ายไทยดำเนินการแก้ปัญหาตาม กระบวนการกฎหมาย มีการสั่งการเป็นลำดับขั้นตอน

ตัวอย่าง(150) พล.ต.อ.อดุลย์ แสงสิงแก้ว ผบ.ตร.ได้สั่งการชัดเจนให้ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค 9 ดำเนินการกับชาวโรฮิงญาทั้งหมดด้วยความรอบคอบ รัดกุม ยึดหลักสิทธิมนุษยชน ตามหลักสากล และกฎหมายระหว่างประเทศ (เดลินิวส์ 23 ม.ค. 2556)

จากตัวอย่างผู้พูดคือ พล.ต.อ.อดุลย์ แสงสิงแก้ว ทอ้งกลางแก้ว ผบ.ตร. ปรากฏร่วมกับ คำกริยา สั่งการ และเป้าของการพูดคือ ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค 9 และสิ่งที่พูดเป็นการระบุถึงแนวทางการดำเนินการเกี่ยวกับชาวโรฮิงญาว่า ต้องอยู่บนพื้นฐานของหลักกฎหมายและหลักมนุษยธรรม ตัวอย่างนี้สื่อให้เห็นว่าฝ่ายไทยดำเนินการบนพื้นฐานของกฎหมายทั้งยังคำนึงถึงหลักมนุษยธรรม ในขณะที่ ชาวโรฮิงญาเป็นผู้ทำผิดกฎหมาย

ตัวอย่าง (151) รอง ผบ.ตร.เผยสั่งอายัดทรัพย์สินแก๊งค์ค้าโรฮิงญาในพื้นที่ 3 จังหวัดมูลค่าทรัพย์สินกว่า 200 ล้านบาท (ไทยรัฐ 15 พ.ค.58)

จากตัวอย่าง รอง ผบ.ตร. เป็นผู้พูด ส่วนที่ขีดเส้นใต้ ได้แก่ เผยสั่งอายัด เป็นคำกริยา บ่งการพูด และสิ่งที่พูดเป็นประเด็นเกี่ยวกับการอายัดทรัพย์สินขบวนการค้ามนุษย์โรฮิงญา สื่อให้เห็นว่า รัฐบาลไทยเป็นผู้แก้ปัญหาการค้ามนุษย์โรฮิงญา

5.3.2.4 คำกริยากลุ่มความหมาย “บอกเล่าเหตุการณ์”

คำกริยากลุ่มนี้ เช่น บอก เล่า เผย เปิดเผยว่า จวก แฉ ระบุ อ้างว่า กล่าวว่ ฯลฯ กระบวนการนี้อ่อนนุภาพย่อยที่ตามหลังคำกริยาบ่งการพูดจะเป็นกระบวนการเกี่ยวกับการกระทำ หรือ กระบวนการเกี่ยวกับพฤติกรรมที่สื่อว่าใคร ทำอะไร จากการวิเคราะห์พบว่าผู้พูดในกระบวนการนี้คือ 1)ฝ่ายไทย 2)ฝ่ายโรฮิงญา 3)ฝ่ายสังเกตการณ์ ตัวอย่างเช่น

1) คำกริยากลุ่มความหมาย “บอกเล่าเหตุการณ์” ที่ฝ่ายไทยเป็นผู้พูด

เมื่อฝ่ายไทยเป็นผู้พูดที่ปรากฏร่วมกับคำกริยา “บอกเล่าเหตุการณ์” ผู้วิจัยพบว่าสิ่งที่เล่าจะเป็นการบรรยายการกระทำของโรฮิงญาซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นไปในเชิงลบ เช่น

ตัวอย่าง (152) กอ.รমন.เผยแพร่โรฮิงญาลอบเข้าไทยเกือบ 6 พันคน (ข่าวสด 7 ก.พ. 56)

จากตัวอย่างผู้พูด คือ “กอ.รমন.” ส่วนที่ขีดเส้นใต้ “เผยแพร่” เป็นคำกริยาบ่งการพูด และส่วนที่เป็นตัวเอียงคือสิ่งที่พูดซึ่งสื่อให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาเป็นลักลอบเข้าเมือง

ตัวอย่าง (153) ผบ.กองทัพเรือภาค 3 เผยข่าวโรฮิงญาทยอยครอบครัวลักลอบเข้าไทยผ่านไปประเทศที่ 3 มากขึ้นช่วงคลื่นลมสงบ (ไทยรัฐ 15 ม.ค. 56)

จากตัวอย่างผู้พูดคือ “ผบ.กองทัพเรือภาค 3” มีคำกริยาบ่งการพูด คือ “เผยแพร่” และส่วนที่เป็นตัวเอียงเป็นสิ่งที่พูดซึ่งหากพิจารณาจะเห็นว่าเป็นการนำเสนอการกระทำของชาวโรฮิงญา ในฐานะ “ผู้ลักลอบเข้าเมือง” นอกจากนี้การระบุสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับเวลา คือ “ช่วงคลื่นลมสงบ” ยังแนะนำให้เห็นว่าไม่ใช่การลี้ภัยเนื่องจากการอพยพเกิดเป็นช่วงฤดูกาล

ตัวอย่าง (154) พ.ต.ต.เขาวลิต ชังคะรัตน์ ผบ.ร.ตชด 437 เปิดเผยว่า กลุ่มชาวโรฮิงญาทั้งหมด ได้ แอบหลบหนีเข้าเมือง 4 วันที่แล้ว (ไทยรัฐ 10 ม.ค. 2556)

จากตัวอย่างผู้พูดคือ “พ.ต.ต.เขาวลิต ชังคะรัตน์ ผบ.ร.ตชด 437” ปรากฏร่วมกับคำกริยา “เปิดเผยว่า” และสิ่งที่พูดเป็นกระบวนการเกี่ยวกับการกระทำที่สื่อว่าชาวโรฮิงญาลักลอบเข้าเมือง

ตัวอย่าง(155) หัวหน้าบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดตรังระบุต่อว่า ช่วงแรกชาวโรฮิงญาส่วนใหญ่ จะช่วยเจ้าหน้าที่ปรุงอาหาร ทำกับข้าว ล้างจาน หรือทำความสะอาด แต่ขณะนี้บางคนไม่ยอมทำหรือแต่งงานอะไรเลย นอกจากลงมากินข้าวและอาหารว่าง จากนั้นก็กลับเข้าไปนอนในบ้านพัก (เดลินิวส์ 2 ก.พ. 2556)

จากตัวอย่างผู้พูดคือ “หัวหน้าบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดตรัง” ปรากฏร่วมกับคำกริยา “ระบุต่อว่า” และสิ่งที่พูดเป็นการบรรยายพฤติกรรมของชาวโรฮิงญาว่าเป็นกลุ่มคนที่เกียจคร้านซึ่งเป็นภาพตัวแทนด้านลบ

2) คำกริยากลุ่มความหมาย “บอกเล่าเหตุการณ์” ที่ฝ่ายโรฮิงญาเป็นผู้พูด

ผู้วิจัยพบว่ากระบวนการเกี่ยวกับการพูดที่คำกริยาเป็นกลุ่มความหมาย “บอกเล่าเหตุการณ์” จะมีลักษณะที่น่าสนใจคือ หากเป็นเรื่องเล่าที่กล่าวถึงการกระทำของพม่าและขบวนการค้ามนุษย์คำกริยาจะสื่อว่าเป็นการเล่าด้วยเหตุผล เช่น *บอกว่า ให้ข้อมูลว่า เล่าว่า* แต่หากเรื่องเล่าเป็นการกระทำของฝ่ายไทย คำกริยามักสื่อถึงการกล่าวด้วยอารมณ์มากกว่าเหตุผล เช่น *จวก แฉ อ่าง* ตัวอย่างเช่น

- ตัวอย่าง (156) ชนกลุ่มน้อยโรฮิงญา *จวก* ไทยผ่านสื่อต่างชาติ *อ่างถูกสกัดไม่ให้ล้อยเรือเข้าฝั่ง แล้ว ผลักไสออกทะเลต่อ* (ไทยรัฐ 23 ก.พ. 56)
- ตัวอย่าง (157) ชาวโรฮิงญาที่รอดชีวิต*อ่างว่าถูกทหารเรือของไทยทุบตีก่อนลากไปทิ้งกลางทะเล* (คม ชัด ลึก 18 ก.พ. 52)
- ตัวอย่าง (158) ผู้อพยพกลุ่มนี้*อ่างว่าถูกทหารไทยทรมาณก่อนจับขึ้นเรือปล่อยทิ้งกลางทะเล* (ข่าวสด 4 ก.พ. 52)

จากกลุ่มตัวอย่างข้างต้นจะเป็นกระบวนการเกี่ยวกับการพูดที่ “โรฮิงญา” เป็นผู้พูด และหากพิจารณาสิ่งที่พูดซึ่งเป็นตัวเอียง จะเห็นว่าอนุพากย์ย่อยดังกล่าวเป็นกระบวนการเกี่ยวกับการกระทำที่สื่อให้เห็นว่า ฝ่ายไทยกระทำความรุนแรงกับชาวโรฮิงญา ทั้งยังขบเน้นให้เห็นด้านที่เป็นผู้ถูกระทำของชาวโรฮิงญาด้วยการใช้รูปประโยครับ

ในบริบทที่การพูดนั้นเล่าถึงด้านลบของฝ่ายพม่า และขบวนการค้ามนุษย์ คำกริยาจะดูเป็นการพูดด้วยเหตุผลมากกว่าอารมณ์ เช่น *บอกเล่า เล่าว่า เปิดเผยว่า* ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง (159) นาย*นุร์เปิดเผยว่า* กลุ่มถูกกองทัพเรือพม่าขวางการหลบหนีและถูกโอบยเขียนก่อนจะถูกปล่อยตัวกลับไป (มติชน 29 ม.ค. 52)

จากตัวอย่างชาวโรฮิงญามีบทบาทเป็นผู้พูด ปรากฏร่วมกับคำกริยา “เปิดเผยว่า” และเมื่อพิจารณาสิ่งที่พูดซึ่งเป็นตัวเอียงจะเห็นว่าชาวโรฮิงญาถูกระทำจากพม่า สื่อให้เห็นภาพที่น่าสงสารของโรฮิงญา

- ตัวอย่าง (160) ผู้ลี้ภัย*บอกว่าพวกเขาถูกขังในเรือลำใหญ่มากเป็นเวลาหลายเดือน และถูกผู้ค้ามนุษย์รุมซ้อมอย่างทารุณโดยระหว่างนั้นมีการติดต่อกับสมาชิกครอบครัวเพื่อเรียกค่าไถ่ตัว* (ข่าวสด 21 ต.ค. 58)

ตัวอย่าง (161) ชาวโรฮิงญาที่เคยผ่านประสบการณ์บนเรือล้นให้ข้อมูลกับแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลว่า พวกเขาต่างเคยถูกซ้อม หรือเคยเห็นลูกเรือทุบตีคนอื่น คนที่ขยับตัวก็อาจถูกตี คนที่ขอน้ำหรืออาหารก็อาจถูกตี คนที่ขอไปห้องน้ำก็อาจถูกตี แม้แต่เด็กที่ร้องไห้ก็อาจถูกตี (มติชน 17 พ.ย. 58)

จากตัวอย่าง “ชาวโรฮิงญา” เป็นผู้พูด ปรากฏร่วมกับคำกริยา “บอกว่า” “ให้ข้อมูลว่า” หากพิจารณาสิ่งที่พูดซึ่งเป็นตัวเอียงจะเห็นว่าเป็นการบรรยายให้เห็นการกระทำทารุณ ชาวโรฮิงญาโดยขบวนการค้ามนุษย์ สื่อให้เห็นภาพตัวแทนด้านที่น่าสงสารของโรฮิงญาในฐานะผู้ที่ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน อย่างไรก็ตามกระบวนการพูดในรูปแบบนี้ปรากฏน้อย

กล่าวโดยสรุปได้ว่า เมื่อโรฮิงญากล่าวถึงด้านลบของรัฐบาลไทย คำกริยาจะเน้นให้เห็นว่าเป็นการพูดมิเกิดจากอารมณ์ความรู้สึก เช่น *จวก แฉ อ้างว่า* ในขณะที่เมื่อโรฮิงญากล่าวถึงด้านลบของพม่าและขบวนการค้ามนุษย์ที่กระทำ ความรุนแรงกับตน คำกริยาบ่งการพูดจะสื่อว่าการพูดนี้อยู่บนของความเป็นเหตุเป็นผล ไม่ใช่อารมณ์เช่น *บอกเล่า ให้ข้อมูล เปิดเผยมว่า* การเลือกใช้คำกริยาบ่งการพูดที่แตกต่างกันนี้ ทำให้ถ้อยคำที่โรฮิงญากล่าวถึงด้านลบของฝ่ายไทยถูกลดทอนความมีเหตุผล และดูเป็นการใช้อารมณ์เป็นสำคัญ

3) คำกริยากลุ่มความหมาย “บอกเล่าเหตุการณ์” ที่ฝ่ายสังเกตการณ์เป็นผู้พูด

เมื่อฝ่ายสังเกตการณ์เป็นผู้พูดที่ปรากฏร่วมกับคำกริยา “บอกเล่าเหตุการณ์” สิ่งที่จะเป็นการกล่าวถึงเหตุการณ์ที่สื่อภาพตัวแทนที่น่าสงสารของชาวโรฮิงญา ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (162) แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล แถลงการณ์ผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาถูกทารุณจากเมียนมา ต้องมาเผชิญความทุกข์ยากกลางทะเล (ข่าวสด 21 ต.ค. 58)

ตัวอย่าง (163) แอมเนสตี้ เปิดรายงาน ชาวโรฮิงญาหนีความทารุณในเมียนมา มาทุกข์ยากกลางทะเล (มติชน 21 ต.ค. 58)

จากกลุ่มตัวอย่างจะเห็นว่าผู้พูด ได้แก่ “แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล” “แอมเนสตี้” ปรากฏร่วมกับคำกริยา “แถลงการณ์” “เปิดรายงาน” หากพิจารณาคำกริยาบ่งการพูดจะเห็นการรายงานข้อเท็จจริงที่มากกว่าอารมณ์ความรู้สึก ส่วนสิ่งที่พูดจะเห็นว่าเป็นประเด็นเกี่ยวกับการ

ลี้ภัยของชาวโรฮิงญาที่ถูกทำทารุณจากพม่า สื่อให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาเป็นผู้ลี้ภัยซึ่งเป็นภาพด้านที่น่าสงสารของคนกลุ่มนี้

ตัวอย่าง (164) ด้านกลุ่มสิทธิมนุษยชน ระบุว่า โรฮิงญาอาศัยอยู่ในสภาพที่ไม่มีประเทศให้อยู่อาศัย ทั้งยังถูกข่มเหงทั้งด้านศาสนาและชนชาติจากรัฐบาลทหารพม่า (คม ชัด ลึก 11 ก.พ. 52)

จากตัวอย่างจะเห็นว่าผู้พูดคือ “กลุ่มสิทธิมนุษยชน” ปรากฏร่วมกับคำกริยา “ระบุว่า” ส่วนสิ่งที่พูดจะเห็นว่าเป็นประเด็นเกี่ยวกับสภาพที่ยากลำบากที่ชาวโรฮิงญาได้ประสบมาซึ่งสื่อภาพตัวแทนด้านที่น่าสงสาร

นอกจากนี้ประเด็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนของชาวโรฮิงญา ยังถูกกล่าวถึงว่ากระทำโดยขบวนการค้ำมนุษย์ สื่อให้เห็นการตกเป็นเหยื่อของชาวโรฮิงญา ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (165) นางวิเวียน ตัน โฆษกยูเอ็นเอชซีอาร์ประจำกรุงเทพฯ เปิดเผยว่า ยังมีผู้ลี้ภัยอีกกว่า 2,000 คน ถูกกลุ่มค้ำมนุษย์ทิ้งไว้บนเรือ นอกชายฝั่งรัฐยะไข่ของเมียนมา เป็นเวลากว่าสัปดาห์ (ไทยรัฐ 18 พ.ค. 58)

จากตัวอย่างผู้พูดคือ “นางวิเวียน ตัน โฆษกยูเอ็นเอชซีอาร์ประจำกรุงเทพฯ” ปรากฏร่วมกับคำกริยา “เปิดเผยว่า” และเมื่อพิจารณาสิ่งที่พูดจะพบว่าเป็นการบรรยายสิ่งที่เกิดขึ้นกับชาวโรฮิงญาว่าถูกขบวนการค้ำมนุษย์ทิ้งไว้ กล่าวได้ว่าเป็นการนำเสนอให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาเป็นผู้เสียหายจากขบวนการค้ำมนุษย์

5.3.2.5 คำกริยากลุ่มความหมาย “เรียกร้อง”

กลุ่มนี้คือกระบวนการเกี่ยวกับการพูด ที่คำกริยามีความหมายสื่อถึงการเรียกร้อง เช่น ร้อง เรียกร้อง วอน วิงวอน คำกริยาเหล่านี้จะสื่อให้เห็นความต้องการของผู้พูดว่าต้องการอะไร จากการวิเคราะห์พบว่าผู้พูดที่ปรากฏร่วมกับกริยากลุ่มนี้ประกอบด้วย 1) ชาวโรฮิงญา 2) กลุ่มสังเกตการณ์ ดังสามารถอธิบายได้ดังนี้

1) คำกริยากลุ่มความหมาย “เรียกร้อง” ที่ชาวโรฮิงญาเป็นผู้พูด

เมื่อชาวโรฮิงญาปรากฏเป็นผู้พูดร่วมกับคำกริยา “เรียกร้อง” จะสื่อให้เห็นความต้องการของโรฮิงญาว่าต้องการอะไร จากการวิเคราะห์พบว่าสิ่งที่เรียกร้องจะเป็น

ความช่วยเหลือซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาเป็นกลุ่มคนที่น่าสงสารและต้องการความช่วยเหลือ
อย่างไรก็ตามเป็นกระบวนการที่**พบน้อยมาก**ในดวบทหนังสือพิมพ์ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (166) ประธานองค์กรโรฮิงญาในประเทศไทย เรียกร้องทุกประเทศอาเซียนให้ความ
ช่วยเหลือ มั่นใจไม่มีใครอยากกลับพม่า เพราะโดนกดขี่ (ไทยรัฐ 19 ม.ค. 56)
จากตัวอย่างชาวโรฮิงญาเป็นผู้พูด เมื่อพิจารณาคำกริยา “เรียกร้อง” และสิ่งที่พูดจะ
เห็นว่าชาวโรฮิงญาต้องการความช่วยเหลือ และถูกกดขี่จากพม่า กล่าวได้ว่าเป็นการนำเสนอภาพ
ตัวแทนด้านที่น่าสงสารของโรฮิงญา

ตัวอย่าง (167) ตัวแทนโรฮิงญาในไทยร้องขอไทยและชาติอาเซียนช่วยผู้หนีภัย (คม ชัด ลึก 21
ม.ค. 56)
จากตัวอย่างชาวโรฮิงญาเป็นผู้พูด เมื่อพิจารณาคำกริยา “ร้องขอ” และสิ่งที่พูดจะ
เห็นว่า โรฮิงญาต้องการให้ไทยและสมาชิกในอาเซียนช่วยผู้ที่กำลังลี้ภัย สะท้อนให้เห็นว่าคนกลุ่มนี้
เป็นผู้ที่กำลังเดือดร้อนและต้องการที่พึ่ง

ตัวอย่าง (168) ผู้อพยพทั้งหมดได้วิงวอนเจ้าหน้าที่ทางการไทยอย่าได้ส่งพวกเขากลับไปประเทศ
พม่าอีกเลย เพราะหนีตายออกมา ขอดตายอยู่ในเมืองไทยหรือส่งไปอยู่ประเทศอื่น
ดีกว่า (เดลินิวส์ 11 พ.ย.55)
จากตัวอย่างชาวโรฮิงญาเป็นผู้พูด เมื่อพิจารณาคำกริยา “วิงวอน” และสิ่งที่พูดจะ
เห็นว่าชาวโรฮิงญาต้องการความช่วยเหลือ เนื่องจากได้หนีตายออกมาจากพม่า สื่อให้เห็นภาพด้านที่
น่าสงสารของโรฮิงญา

2) คำกริยากลุ่มความหมาย “เรียกร้อง” ที่ฝ่ายสังเกตการณ์เป็นผู้พูด

เมื่อกลุ่มผู้สังเกตการณ์ปรากฏเป็นผู้พูดร่วมกับคำกริยา “เรียกร้อง” จะสะท้อนให้
เห็นว่ากลุ่มนี้ต้องการให้ประเทศต่าง ๆ เข้ามาช่วยเหลือ และต้องการให้ทางการพม่ามอบสัญชาติ
ให้โรฮิงญา ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (169) ด้านเลขานุการเอ็นวอนประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รับชาวโรฮิงญาขึ้นฝั่งด่วน
(ไทยรัฐ 24 พ.ค.58)

จากตัวอย่างผู้พูดคือ *เลขาฯเอ็น* ปรากฏร่วมกับคำกริยา *วอน* และเป้าของการพูดคือ *ประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้* ส่วนสิ่งที่พูดคือความต้องการใช้ช่วยเหลือชาวโรฮิงญาด้วยการรับขึ้นฝั่ง ตัวอย่างดังกล่าวนี้สะท้อนให้เห็นภาพด้านที่น่าสงสารของโรฮิงญาที่ไม่มีที่ไปและต้องการความช่วยเหลือเป็นอย่างมาก

ตัวอย่าง (170) *รัฐบาลสหรัฐฯ เรียกร้องรัฐบาลเมียนมาให้พิจารณาอุปถัมภ์ชาวมุสลิมโรฮิงญาในรัฐยะไข่ (ไทยรัฐ 24 พ.ค.58)*

จากตัวอย่างผู้พูดคือ *รัฐบาลสหรัฐฯ* ปรากฏร่วมกับคำกริยา *เรียกร้อง* และเป้าของการพูดคือ *รัฐบาลเมียนมา* ส่วนสิ่งที่พูดเป็นประเด็นเกี่ยวกับการอุปถัมภ์ซึ่งอาจจะเป็นแนวทางที่ทางสหรัฐมองว่าเป็นการแก้ปัญหาที่เหมาะสม ตัวอย่างนี้สะท้อนให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาน่าสงสารเนื่องจากเป็นบุคคลไร้รัฐไม่มีสัญชาติ

ตัวอย่าง (171) *องค์กรสิทธิมนุษยชนสากลเรียกร้องรัฐบาลพม่าปกป้องชาวมุสลิมโรฮิงญาอย่างเต็มที่ (มติชน 27 ต.ค. 55)*

จากตัวอย่างผู้พูดคือ *องค์กรสิทธิมนุษยชนสากล* ปรากฏร่วมกับคำกริยา *เรียกร้อง* และเป้าของการพูดคือ *รัฐบาลพม่า* ส่วนสิ่งที่พูดเป็นเรื่องเกี่ยวกับการปกป้องความปลอดภัยจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนในพื้นที่ ตัวอย่างนี้สื่อให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาเป็นกลุ่มคนที่น่าสงสารและต้องการความช่วยเหลือ

ตัวอย่าง (172) *ขณะที่นายอับดุลเลาะห์ ยะห์ยา อัล-มุอัลเลมิ ทูตซาอุดีอาระเบียประจำยูเอ็น และ นายโรเบิร์ต โอลฮาเย ผู้แทนจากองค์กรความร่วมมือศาสนาอิสลาม (โอไอซี) ซึ่งเข้าร่วมการประชุมด้วย เรียกร้องให้รัฐบาลพม่ายุติการละเมิดสิทธิมนุษยชนชาวโรฮิงญาในประเทศ (ไทยรัฐ 11 ก.ค. 2556)*

จากตัวอย่างผู้พูดเป็น *“ทูตซาอุดีอาระเบียประจำยูเอ็น และ “ผู้แทนจากองค์กรความร่วมมืออิสลาม”* ปรากฏร่วมกับคำกริยา *“เรียกร้อง”* หากพิจารณาสิ่งที่พูดจะเห็นว่าเป็นการเรียกร้องให้ทางการพม่ายุติการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อชาวโรฮิงญา ตัวอย่างนี้แสดงให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาน่าสงสาร

จากที่กล่าวไปจะเห็นว่าคำกริยากลุ่มความหมาย *“เรียกร้อง”* จะปรากฏกับผู้พูดฝ่ายโรฮิงญา ฝ่ายสังเกตการณ์ และมักสื่อให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาเป็นกลุ่มคนที่น่าสงสาร ต้องการ

ความช่วยเหลือ อย่างไรก็ตามลักษณะดังกล่าวนี้ไม่ใช่รูปแบบของกระบวนการเกี่ยวกับการพูดที่โดดเด่นในตัวบทหนังสือพิมพ์

5.3.2.6 คำกริยากลุ่มความหมาย “สารภาพ”

กลุ่มนี้คือกระบวนการเกี่ยวกับคำกริยาที่สื่อความหมายถึงการพูดเพื่อสารภาพผิดตามกฎหมาย จากการวิเคราะห์พบว่าผู้พูดจะเป็นฝ่ายขบวนการค้ำมนุษย์ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (173) ส.อบจ.เขตควนโดน จ.สตูล ตัวการใหญ่ขบวนการค้าโรฮิงญา สารภาพใช้เส้นทางเดินเท้าลัดเลาะขึ้นเขาไปตามป่าเกือบครึ่งวัน ก่อนส่งเหยื่อออกไปยังฝั่งมาเลเซีย (ไทยรัฐ 11 พ.ค.58)

ตัวอย่าง (174) ผู้ต้องหาที่ถูกจับ 4 รายแรก ให้การรับสารภาพว่า มีส่วนเกี่ยวข้องกับการค้ำมนุษย์ชาวโรฮิงญา (ข่าวสด 6 พ.ค. 58)

จากกลุ่มตัวอย่างจะเห็นว่าผู้พูดเป็นขบวนการค้ำมนุษย์ ปรากฏร่วมกับคำกริยาบ่งการพูดที่สื่อความหมาย “สารภาพ” “ให้การรับสารภาพว่า” กระบวนการนี้สะท้อนให้เห็นว่าฝ่ายไทยดำเนินการตามกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาการค้ำมนุษย์ และในขณะเดียวกันก็สะท้อนให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาเป็นเหยื่อของกระบวนการนี้

อย่างไรก็ตามกระบวนการเกี่ยวกับการพูดในรูปแบบนี้ปรากฏน้อยมาก ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากขอบเขตข้อมูลของงานวิจัยนี้จะสิ้นสุดที่ พ.ศ. 2558 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่รัฐบาลไทยพยายามจับกุมขบวนการค้ำมนุษย์ซึ่งเหตุการณ์อาจจะยังมีได้ดำเนินไปถึงกระบวนการสอบสวน ได้สอบสวน เพื่อพิจารณาคดี

สรุปกระบวนการเกี่ยวกับการพูดในต้วบทหนังสือพิมพ์

ตารางที่ 72 สรุปกระบวนการเกี่ยวกับการพูดในต้วบทหนังสือพิมพ์

ผู้พูด	คำกริยา/ ตัวอย่าง / ภาพตัวแทน	จำนวน	ร้อยละ
ไทย	หาหรือ หาหรือกับยูเอ็นเรื่องโรฮิงญา, ประชุมเพื่อหาทางแก้ปัญหาที่เหมาะสม โรฮิงญาเป็นปัญหาระดับนานาชาติ /ไทยเป็นผู้แก้ปัญหา	1216	76.67
	ชี้แจง แจงสั้นนอกกว่าไทยเคยละเมิด..., ชี้แจงว่าโรฮิงญาเป็นผู้หลบหนีเข้า - โรฮิงญาเป็นผู้ลักลอบเข้าเมือง - ไทยไม่ได้ละเมิดสิทธิมนุษยชน/ดำเนินการตามหลักมนุษยธรรม		
	สั่งการ โรฮิงญาเป็นปัญหา/ ไทยเป็นผู้แก้ปัญหา (ตามกฎหมาย)		
	บอกเล่าเหตุการณ์ <i>เผยชาวโรฮิงญาหลบเข้าไทย</i> โรฮิงญาเป็นผู้ลักลอบเข้าเมือง/ไม่ใช่ผู้ลี้ภัย		
โรฮิงญา	บอกเล่าเหตุการณ์ โรฮิงญานำสงสารถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน	109	6.87
	เรียกร้อง โรฮิงญาต้องการความช่วยเหลือ		
สังเกตการณ์	ชี้แจง โรฮิงญาเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ (ที่นำสงสาร)	215	13.56
	บอกเล่าเหตุการณ์ โรฮิงญาถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน		
	เรียกร้อง โรฮิงญาต้องการความช่วยเหลือ		
พม่า	ชี้แจง <i>ย้ำโรฮิงญาคือ "ผีปอบ"</i> โรฮิงญาเป็นกลุ่มคนที่พม่าไม่ยอมรับ	30	1.89
ค้ำมนุษย์	สารภาพทางกฎหมาย โรฮิงญาเป็นการค้ำมนุษย์	16	1.01
รวม		1586	100

ประการแรก หากพิจารณาเชิงปริมาณ ตัวบทหนังสือพิมพ์เน้นเสียงของรัฐบาลไทยมากที่สุด โดยปรากฏเป็นผู้พูดเกินกว่าร้อยละ 70 แม้ฝ่ายโรฮิงญา ฝ่ายสังเกตการณ์ ฝ่ายพม่าและฝ่ายขบวนการค้ามนุษย์จะปรากฏเป็นผู้พูดในกระบวนการนี้ แต่มีบทบาทค่อนข้างน้อย เมื่อพิจารณากระบวนการที่ฝ่ายไทยเป็นผู้พูดจะเน้นการนำเสนอภาพด้านบวกของรัฐบาลไทยในฐานะผู้แก้ปัญหา ดำเนินการตามหลักมนุษยธรรม และกล่าวถึงโรฮิงญาในเชิงลบเช่น เป็นผู้ลักลอบเข้าเมืองเป็นปัญหา

ประการถัดมา ภาพตัวแทนของโรฮิงญาที่สื่อผ่านการใช้กระบวนการเกี่ยวกับการพูดมีทั้งภาพด้านลบและด้านที่น่าสงสาร แต่หากพิจารณาจะเห็นว่าภาพด้านลบ เช่น โรฮิงญาเป็นปัญหา โรฮิงญาเป็นผู้ลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมายเป็นภาพที่โดดเด่นมากที่สุด ในขณะที่ภาพด้านที่น่าสงสาร เช่น โรฮิงญาเป็นผู้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน โรฮิงญาเป็นผู้ลี้ภัย ไม่ใช่ภาพที่ถูกผลิตซ้ำมากนัก ด้วยเหตุนี้จึงกล่าวได้ว่าหนังสือพิมพ์ไม่เน้นการนำเสนอด้านที่น่าสงสารของคนกลุ่มนี้

ประการที่สุดท้าย คำกริยาบางกลุ่มสื่อให้เห็นว่าฝ่ายไทยเป็นผู้มีอำนาจ เช่น สั่งการ และบางกลุ่มอาจจะชี้ให้เห็นว่าโรฮิงญามีอำนาจน้อย เช่น เรียกร้อง (ขอความช่วยเหลือ) นอกจากนี้ผู้ร่วมเหตุการณ์แต่ละกลุ่มจะกล่าวถ้อยคำที่สะท้อนชุดความคิดของฝ่ายตน เช่น โรฮิงญา และกลุ่มสังเกตการณ์จะกล่าวถึงความน่าสงสาร ความทุกข์ยากที่ชาวโรฮิงญาต้องเผชิญ ในขณะที่ฝ่ายไทยก็จะกล่าวว่าโรฮิงญาเป็นผู้ลักลอบเข้าเมือง เป็นปัญหาที่ไทยไม่ได้ก่อขึ้น ในขณะที่ฝ่ายพม่าก็จะพูดไปในทิศทางที่สื่อว่าโรฮิงญาไม่ใช่พลเมืองของตนเอง กระบวนการเกี่ยวกับการพูดจึงทำให้เห็นชุดความคิดเหล่านี้แข่งขันกันอยู่ แต่หนังสือพิมพ์เลือกนำเสนอชุดความคิดของฝ่ายไทยมากที่สุด

5.3.3 กระบวนการสื่อความคิดความรู้สึก

กระบวนการสื่อความคิดความรู้สึก (mental process) ไม่ใช่กระบวนการที่โดดเด่นในตัวบทหนังสือพิมพ์เมื่อเทียบกับกระบวนการเกี่ยวกับการกระทำและกระบวนการเกี่ยวกับการพูดซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอไปแล้ว อย่างไรก็ตามกระบวนการนี้มีส่วนสำคัญในการนำเสนอภาพตัวแทนของชาวโรฮิงญา จากการวิเคราะห์พบว่ากระบวนการนี้จะเสนอผ่านคำกริยา 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) คำกริยากลุ่มความหมาย “คิด” 2) คำกริยากลุ่มความหมาย “รู้สึก”

ตารางที่ 73 แสดงการปรากฏร่วมของผู้ร่วมเหตุการณ์กับคำกริยาในกระบวนการสื่อความคิดความรู้สึก
ในตัวบทหนังสือพิมพ์

กลุ่มคำกริยาสื่อความหมาย	ผู้คิด/รู้สึก				
	ไทย	โรฮิงญา	สังเกตการณ์	พม่า	ค้ำมนุษย์
คิด	✓	-	✓	✓	-
รู้สึก	✓	✓	✓	-	-

จากตารางจะเห็นว่าคำกริยาสื่อความหมาย “คิด” และ “รู้สึก” ซึ่งจัดอยู่ในกระบวนการนี้ปรากฏร่วมกับผู้ร่วมเหตุการณ์ทั้งฝ่ายไทย ฝ่ายโรฮิงญา ฝ่ายสังเกตการณ์ ฝ่ายพม่า แต่ไม่ปรากฏกับฝ่ายขบวนการค้ำมนุษย์ อย่างไรก็ตามคำกริยาในกลุ่มนี้เมื่อปรากฏร่วมกับผู้ร่วมเหตุการณ์แต่ละกลุ่มจะมีลักษณะที่แตกต่างกันไปในเรื่องละเอียด ตัวอย่างเช่น คำกริยาสื่อความหมาย “คิด” เมื่อฝ่ายไทยปรากฏร่วมกับคำกริยาในกลุ่มนี้ สิ่งที่ฝ่ายไทยคิดจะเป็นประเด็นเกี่ยวกับการแก้ปัญหาโรฮิงญา การไม่เห็นด้วยกับการตั้งศูนย์อพยพ หากเป็นฝ่ายสังเกตการณ์จะเป็นความคิดเกี่ยวกับการไม่เห็นด้วยกับการส่งกลับผู้อพยพ และสุดท้ายกรณีพม่าเป็นผู้คิด จะเป็นประเด็นเกี่ยวกับการไม่ยอมรับโรฮิงญาในฐานะพลเมือง โดยภาพรวมสื่อหนังสือพิมพ์จะเน้นบทบาทของฝ่ายไทยมากที่สุดหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ภาพตัวแทนของโรฮิงญาที่เกิดจากความคิดความรู้สึกของฝ่ายไทยเป็นภาพที่ถูกผลิตซ้ำมากกว่าภาพอื่น ๆ ดังสามารถอธิบายได้ดังต่อไปนี้

5.3.3.1 คำกริยาสื่อความหมาย “คิด”

ส่วนนี้เป็นกระบวนการสื่อความคิดความรู้สึกที่คำกริยาจะสื่อความหมาย “คิด” เช่น คิดว่า เห็นว่า มองว่า เห็นพ้องต้องกันว่า ให้ความเห็นว่าเป็น เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย คัดค้าน ไม่ยอมรับ ต้องการ เล็ง เชื้อ เชื่อว่า คาดว่า หวังว่า จากการวิเคราะห์พบว่าผู้ร่วมเหตุการณ์ที่ปรากฏร่วมกับคำกริยาในกลุ่มนี้ประกอบด้วย 1) ฝ่ายไทย 2) ฝ่ายสังเกตการณ์ และ 3) ฝ่ายพม่า โดยสามารถอธิบายได้ดังนี้

1) คำกริยาสื่อความหมาย “คิด” ที่ฝ่ายไทยเป็นผู้คิด

จากการวิเคราะห์พบว่าเมื่อฝ่ายไทยเป็นผู้คิด สิ่งที่คิดจะเป็นประเด็นเกี่ยวกับความต้องการที่จะแก้ปัญหาโรฮิงญาโดยชี้ให้เห็นว่า การดำเนินการต้องใช้ความร่วมมือกับทุกฝ่าย

เนื่องจากไม่ใช่ปัญหาของไทย แต่เป็นปัญหาร่วมกันในภูมิภาค นอกจากยังปรากฏความคิดคัดค้านเกี่ยวกับศูนย์อพยพ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (175) กต.เล็งประสานกาชาดสากล-ยูนิเซฟ ช่วย"โรฮิงญา" (มติชน 19 ม.ค.56)

จากตัวอย่าง “กระทรวงต่างประเทศ” เป็นผู้คิด ปรากฏร่วมกับคำกริยา “เล็ง” และสิ่งที่คิดเป็นประเด็นเกี่ยวกับการแก้ปัญหาที่สื่อให้เห็นว่าต้องการให้องค์กรระดับสากล เช่น กาชาดสากล ยูนิเซฟ เข้ามาช่วยเหลือ ทำให้เห็นว่าปัญหาโรฮิงญาเป็นปัญหาระดับนานาชาติ

ตัวอย่าง (176) ผู้ร่วมประชุมส่วนใหญ่เห็นพ้องต้องกันว่าควรจะเรียกร้องให้ทุกประเทศที่เกี่ยวข้อง รวมถึงยูเอ็นเอชซีอาร์ร่วมกันแก้ไข (มติชน 5 ก.พ. 52)

จากตัวอย่างฝ่ายไทยเป็นผู้มีความคิด ปรากฏร่วมกับคำกริยา “เห็นพ้องต้องกัน” มีสิ่งที่คิดเป็นประเด็นเกี่ยวกับการแก้ปัญหาที่ฝ่ายไทยมองว่าควรให้ยูเอ็นเอชซีอาร์เข้ามามีบทบาทร่วมกันแก้ปัญหา สะท้อนให้เห็นว่าโรฮิงญาไม่ใช่ปัญหาของไทยเท่านั้น แต่เป็นปัญหาระดับสากลที่ทุกฝ่ายต้องช่วยกันแก้

ตัวอย่าง (177) ประเทศไทยเชื่อว่าการแก้ไขปัญหาที่สมเหตุสมผล ควรแก้ที่ต้นทางของปัญหา (คม ชัด ลึก 18 พ.ค.58)

จากตัวอย่างฝ่ายไทยเป็นผู้คิด ปรากฏร่วมกับคำกริยา “เชื่อว่า” และสิ่งที่คิดคือไทยมองว่าปัญหาโรฮิงญาควรแก้ที่ต้นทาง ตัวอย่างนี้ชี้ให้เห็นว่าปัญหาโรฮิงญาเป็นปัญหาที่ไม่ได้มีต้นเหตุจากไทย การแก้ปัญหาที่ถูกต้องตามความคิดของไทยคือ ควรเข้าไปแก้ที่ต้นทางของปัญหา กล่าวได้ว่าโรฮิงญาเป็นปัญหาที่ไทยไม่ได้ก่อ

จากที่กล่าวไปจะเห็นว่ากระบวนการเกี่ยวกับความคิดความรู้สึกในตัวบทหนังสือพิมพ์ นำเสนอให้เห็นมุมมองความคิดความรู้สึกของฝ่ายไทยที่เห็นว่า โรฮิงญาเป็นภาระเป็นภัย เป็นปัญหาระดับสากลที่ทุกฝ่ายควรร่วมมือกันแก้ไข ทั้งยังเสนอให้เห็นว่าปัญหานี้เป็นไทยไม่ได้เป็นฝ่ายที่ก่อขึ้นมาแต่ต้องเป็นมาเป็นผู้แก้ไข กล่าวได้ว่าหนังสือพิมพ์นำเสนอภาพตัวตนด้านลบของโรฮิงญา และนำเสนอภาพด้านบวกของฝ่ายไทย

นอกจากนี้กระบวนการสื่อความคิดยังสะท้อนให้เห็นมุมมองของฝ่ายไทยที่ไม่เห็นด้วยหากจะมีการตั้งศูนย์อพยพ ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง (178) ผบ.ทบ. ค้าน ตั้งศูนย์พักพิงชาว "โรฮิงญา" เพิ่ม หวั่น กระทบความมั่นคง (ไทยรัฐ 22 ม.ค. 56)

ตัวอย่าง (179) ประชาชนไม่เห็นด้วยกับการมีศูนย์พักพิงชาวโรฮิงญาในประเทศไทย (มติชน 27 พ.ค. 58)

จากกลุ่มตัวอย่างจะเห็นว่าฝ่ายไทย ได้แก่ “ผู้บัญชาการทหารบก” และ “ประชาชน” ปรากฏร่วมกับคำกริยาสื่อความคิด “ค้าน” “ไม่เห็นด้วย” และสิ่งที่คิดคือการตั้งศูนย์อพยพ และยังนำเสนอให้เห็นว่าฝ่ายไทย “หวั่น” ว่าการตั้งศูนย์อพยพอาจจะกระทบความมั่นคง กล่าวได้ว่าตัวอย่างข้างต้นนี้สะท้อนให้เห็นว่าฝ่ายไทยทั้งเจ้าหน้าที่รัฐ และประชาชนมีความคิดไปในทิศทางเดียวกันคือไม่ต้องการศูนย์อพยพ

ตัวอย่าง (180) กลุ่มผู้ประท้วงต้องการแสดงออกถึงการไม่เห็นด้วยและเพื่อคัดค้านการนำค่าย ดชด. เก่า มาสร้างศูนย์พักพิงให้ชาวโรฮิงญา ซึ่งประชาชนในพื้นที่หมู่ 1 และใกล้เคียงไม่เห็นด้วยและรวมตัวกันคัดค้าน เพราะสถานที่ดังกล่าวอยู่ใกล้ชุมชน วัด โรงเรียน และติดกับแปลงปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติ จึงเชื่อว่าหากมีการสร้างศูนย์พักพิงชาวโรฮิงญาขึ้นในบริเวณดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อย (เดลินิวส์ 30 พ.ค. 56)

จากตัวอย่างฝ่ายไทยปรากฏร่วมกับคำ/กลุ่มคำกริยาสื่อความคิด ได้แก่ “ต้องการแสดงออกถึงการไม่เห็นด้วย” “ไม่เห็นด้วย” เชื่อว่า” และสิ่งที่คิดคือประเด็นการตั้งศูนย์อพยพโดย เชื่อว่าการตั้งศูนย์จะส่งผลกระทบต่อความเรียบร้อยของสังคม กล่าวได้ว่าหนังสือพิมพ์ใช้กระบวนการนี้นำเสนอให้เห็นความคิดของฝ่ายไทยที่ไม่ต้องการโรฮิงญา

2) คำกริยากลุ่มความหมาย “คิด” ที่ฝ่ายสังเกตการณ์เป็นผู้คิด

เมื่อฝ่ายสังเกตการณ์เป็นผู้คิด มักปรากฏร่วมกับคำกริยาที่สื่อถึงความไม่เห็นด้วยในกรณีที่จะมีการส่งกลับผู้อพยพ กระบวนการสื่อความคิดกลุ่มนี้จึงสะท้อนให้เห็นว่าฝ่ายสังเกตการณ์เน้นประเด็นด้านมนุษยธรรมและความปลอดภัยของผู้อพยพ และสื่อให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาต้องการที่พึ่ง อย่างไรก็ตามกระบวนการนี้ปรากฏไม่มากนัก และไม่ใช้ภาพตัวแทนที่ถูกขบขันให้โดดเด่น เช่น

ตัวอย่าง (182) กลุ่มสิทธิมนุษยชนไม่เห็นด้วยที่จะให้ส่งชาวโรฮิงญากลับพม่า เนื่องจากเกรงว่าจะไม่ได้รับความปลอดภัย (คม ชัด ลึก 14 มี.ค. 52)

จากตัวอย่าง “กลุ่มสิทธิมนุษยชน” เป็นผู้คิด ปรากฏร่วมกับคำกริยา “ไม่เห็นด้วย” สิ่ง que คิดคือการส่งกลับโรฮิงญาไปพม่าที่อาจจะทำให้คนกลุ่มนี้ไม่ปลอดภัย กล่าวได้ว่ากลุ่มผู้สังเกตการณ์คำนึงถึงประเด็นด้านมนุษยธรรมและสื่อให้เห็นว่าโรฮิงญาต้องการความช่วยเหลือ

ตัวอย่าง (183) ผู้นำศาสนาไม่เห็นด้วยผลักรอฮิงญากลับพม่าหวันถูกฆ่า (ไทยรัฐ 26 ม.ค. 2554)

จากตัวอย่าง “ผู้นำศาสนา” เป็นผู้คิด ปรากฏร่วมกับคำกริยา “ไม่เห็นด้วย” และสิ่ง que พุดคือประเด็นเกี่ยวกับการส่งกลับผู้อพยพ ไม่เพียงเท่านั้นในตัวอย่างยังให้เหตุผลที่สะท้อนให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาอาจจะถูกฆ่าหากต้องกลับไป

3) คำกริยากลุ่มความหมาย “คิด” ที่ฝ่ายพม่าเป็นผู้คิด

จากการวิเคราะห์ในตัวบทหนังสือพิมพ์พบว่า เมื่อฝ่ายพม่าเป็นผู้คิดมักปรากฏร่วมกับคำกริยา มองว่า เห็นว่า ไม่ยอมรับ และสะท้อนความคิดของพม่าว่าชาวโรฮิงญาไม่ใช่พลเมือง ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (184) รัฐบาลและชาวพม่าจำนวนมากมองว่า ชาวมุสลิมโรฮิงญาที่มีอยู่ราว 800,000 คน เป็นผู้ลักลอบเข้าเมืองจากบังกลาเทศ (มติชน 4 พ.ย. 55)

จากตัวอย่าง “รัฐบาลและชาวพม่า” เป็นผู้คิด ปรากฏร่วมกับคำกริยา “มองว่า” และสิ่ง que คิดคือการบรรยายคุณสมบัติของโรฮิงญาว่าเป็นผู้ลักลอบเข้าเมือง สื่อให้เห็นว่า “โรฮิงญาเป็นผู้ที่พม่าไม่ยอมรับ”

ตัวอย่าง (185) อย่างไรก็ตาม รัฐบาลพม่ากลับมองชาวโรฮิงญาเป็นชาวต่างชาติ เช่นเดียวกับชาวพม่าจำนวนมากที่มองว่า ชาวโรฮิงญาเป็นศัตรู และเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศอย่างผิดกฎหมาย (เดลินิวส์ 3 ก.ย.55)

จากตัวอย่างจะเห็นว่า “รัฐบาลพม่า” และ “ชาวพม่า” เป็นผู้คิดโดยมองว่าชาวโรฮิงญาไม่ใช่พลเมืองทั้งยังระบุว่าคนกลุ่มนี้เปรียบเป็นศัตรูของพม่า สื่อให้เห็นว่าพม่าไม่ยอมรับชาวโรฮิงญา

ตัวอย่าง (186) รัฐบาลเมียนมาไม่ยอมรับชาวมุสลิมโรฮิงญาที่ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในรัฐยะไข่ทางตะวันตกของประเทศว่าเป็นประชากรของประเทศ (มติชน 17 พ.ย. 58)

จากตัวอย่างจะเห็นว่า “รัฐบาลพม่า” เป็นผู้คิด ปรากฏร่วมกับคำกริยา “ไม่ยอมรับ” และสิ่งที่คิดคือการบรรยายคุณสมบัติของโรฮิงญาว่าไม่ใช่ประชากรของประเทศ สื่อให้เห็นว่า ชาวโรฮิงญาเป็นกลุ่มคนที่พม่าไม่ยอมรับ กล่าวได้ว่าตัวบทหนังสือพิมพ์นำเสนอให้เห็นที่มาของปัญหาที่เกิดขึ้นว่าเกิดจากรัฐบาลพม่าปฏิเสธการเป็นพลเมืองของโรฮิงญา สื่อให้เห็นว่าคนกลุ่มนี้ถูกกระทำจากพม่าซึ่งในบางครั้งจะใช้รูปประโยครับเช่น

ตัวอย่าง (187) ชาวโรฮิงญาในรัฐยะไข่ นั้น แม้จะอยู่อาศัยกันมาหลายชั่วอายุคน แต่ยังคงถูกมองว่า เป็นพวกต่างชาติที่เข้ามาทางบังกลาเทศ เพื่อมายึดที่ดินทำกินของชาวพม่า (มติชน 29 ต.ค. 55)

จากตัวอย่างจะเห็นว่า “ชาวโรฮิงญา” ถูกพม่ามองว่าเป็นชาวต่างชาติจากบังกลาเทศที่เข้ามายึดที่ดินทำกินของพม่าสื่อให้เห็นมุมมองความคิดของฝ่ายพม่าที่มองคนกลุ่มนี้ว่าเป็นคนอื่น

5.3.3.2 คำกริยากลุ่มความหมาย “รู้สึก”

กลุ่มนี้เป็นกระบวนการสื่อความคิดความรู้สึกที่คำกริยาเป็นกลุ่มความหมาย “รู้สึก” จากการวิเคราะห์พบว่าผู้ร่วมเหตุการณ์ที่ปรากฏร่วมประกอบด้วย 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) ฝ่ายไทย 2) โรฮิงญา และ 3) สังเกตการณ์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) คำกริยากลุ่มความหมาย “รู้สึก” ที่ฝ่ายไทยเป็นผู้รู้สึก

จากการวิเคราะห์พบว่าฝ่ายไทยจะปรากฏร่วมกับคำกริยา เช่น *เครียด* *เอือมระอา* *หวั่น* *หวั่นว่า* *รับ* *หนักใจ* *ผวา* *กังวล* ฯลฯ และสิ่งที่รู้สึกจะเป็นประเด็นเกี่ยวกับพฤติกรรมของโรฮิงญาที่สร้างภาระให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายไทย รวมไปถึงความกังวลว่าโรฮิงญาอาจจะเป็นภัย ด้วยเหตุนี้ชนิดของกระบวนการกลุ่มนี้จึงสื่อภาพตัวแทนโรฮิงญาเป็นภาระ และโรฮิงญาเป็นภัย ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (188) ผบ.ทร. หนักใจ "โรฮิงญา" แห่เข้าไทย ตั้งศูนย์อพยพเพิ่มภาระรัฐ (คม ชัด ลึก 11 ก.พ. 52)

จากตัวอย่างผู้บัญชาการทหารเรือเป็นผู้ที่รู้สึก ปรากฏร่วมกับคำกริยา “หนักใจ” และสิ่งที่รู้สึกเป็นปรากฏการณ์ที่ชาวโรฮิงญาอพยพเข้ามาและการตั้งศูนย์อพยพจะเป็นภาระของประเทศ สื่อให้เห็นว่า “โรฮิงญาเป็นภาระ”

ตัวอย่าง (189) จนท.เครียต "ชาวโรฮิงญา" ที่ จ.ตรัง เริ่มสร้างเงื่อนไข ไม่ปฏิบัติตามกฎ (มติชน 1 ก.พ. 56)

ตัวอย่าง (190) ด.ช.โรฮิงญาหลบหนี4คน จนท.เอือมระอาดูแลยาก (เดลินิวส์ 14 ก.พ. 56)

จากกลุ่มตัวอย่างข้างต้น ผู้รู้สึกคือ “เจ้าหน้าที่” ที่ปรากฏร่วมกับคำกริยาสื่อความรู้สึก “เครียต” “เอือมระอา” และสิ่งที่รู้สึก คือ พฤติกรรมของโรฮิงญาที่ดูแลยาก และสร้างเงื่อนไขต่าง ๆ สื่อให้เห็นว่าคนกลุ่มนี้เป็นภาระของไทย กล่าวได้ว่าองค์ประกอบของกระบวนการนี้ นำเสนอภาพด้านลบของโรฮิงญา

ตัวอย่าง (191) ชาวบ้านผวาโรฮิงญาหลบหนีมาขอขำกิน หวั่นหิวโซจนถูกทำร้าย (เดลินิวส์ 26 ส.ค. 56)

จากตัวอย่างผู้รู้สึกคือ “ชาวบ้าน” ปรากฏร่วมกับคำกริยา “ผวา” “หวั่น” และสิ่งที่รู้สึกคือเป็นความกังวลเกี่ยวกับความปลอดภัยโดยกลัวว่าชาวโรฮิงญาจะทำร้าย สื่อให้เห็นว่าโรฮิงญาเป็นกลุ่มคนที่อาจจะเป็นภัย

ตัวอย่าง (192) นอกจากนี้อย่างหวั่นว่าชาวโรฮิงญาบางกลุ่มอาจเป็นทหารรับจ้างที่พยายามลักลอบเข้ามา ร่วมงานกับกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ไทยรัฐ 19 ม.ค. 52)

จากตัวอย่างเป็นความรู้สึกของฝ่ายที่สื่อผ่านคำกริยา “หวั่นว่า” และสิ่งที่รู้สึกคือ ความกังวลว่าชาวโรฮิงญาจะเข้าไปร่วมกับผู้ก่อความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนของไทย สื่อให้เห็นว่าฝ่ายไทยมองว่าชาวโรฮิงญาอาจจะเป็นภัย กล่าวได้ว่าองค์ประกอบของกระบวนการนี้สื่อให้เห็นภาพตัวแทนด้านลบของชาวโรฮิงญา

2) คำกริยากลุ่มความหมาย “รู้สึก” ที่ฝ่ายโรฮิงญา รู้สึก

เมื่อฝ่ายโรฮิงญามีบทบาทเป็นผู้รู้สึกจะปรากฏร่วมกับคำกริยา เช่น *เครียต* *เริ่มมีภาวะเครียต* *คิดถึง* *รู้สึกอึดอัด* *ไม่พอใจ* *ต้องการ* (*ไปประเทศที่สาม*) โดยสิ่งที่โรฮิงญา รู้สึกจะเป็นประเด็นเกี่ยวกับความเครียตที่ถูกกักตัวไว้นาน และความต้องการไปประเทศที่สาม ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (193) โรธิงญา 295 คนฮือแหกห้องขังตรวจคนเข้าเมืองสงขลา เครียดถูกกักนาน (มติชน 31 ก.ค. 56)

จากตัวอย่างชาวโรธิงญาเป็นผู้มีความรู้สึก “เครียด” เนื่องจากถูกกักตัวไว้ตามกระบวนการของฝ่ายไทยเป็นระยะเวลาสั้น นำไปสู่ความพยายามที่จะแหกห้องขัง

ตัวอย่าง (194) ช่วงสัปดาห์ที่ผ่านมาชาวโรธิงญา กลุ่มนี้เริ่มมีภาวะเครียดคิดถึงครอบครัว ปิดห้อง ร้องไห้ในห้องพัก เจ้าหน้าที่ที่ต้องเฝ้าดูแลอย่างใกล้ชิด (มติชน 4 ก.พ. 56)

จากตัวอย่างชาวโรธิงญาเป็นผู้ที่รู้สึก “มีภาวะเครียดคิดถึง” ครอบครัว ทั้งนี้ เนื่องจากต้องถูกกักไว้ตามกระบวนการกฎหมายของไทย และชาวโรธิงญาจะต้องการที่จะเดินทาง เพื่อไปประเทศที่สาม ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างถัดไป

ตัวอย่าง (195) ชาวโรธิงญาบางส่วนเริ่มรู้สึกอึดอัด และต้องการเดินทางต่อไปยังประเทศที่สาม โดยเร็วที่สุด (ไทยรัฐ 11 มิ.ย. 58)

จากตัวอย่างจะเห็นว่าชาวโรธิงญาเป็นผู้ “รู้สึกอึดอัด” และ “ต้องการ” ที่จะเดินทางไปยังประเทศที่สาม สื่อให้เห็นว่า “ไทยไม่ได้เป็นจุดหมายของการอพยพ”

จากที่กล่าวไปจะเห็นว่าตัวบทหนังสือพิมพ์ไม่เน้นการนำเสนอกระบวนการความคิด ความรู้สึกของโรธิงญา และเมื่อนำเสนอจะเน้นให้เห็นความรู้สึกความต้องการที่จะเดินทางไปประเทศที่สามเพื่อสื่อให้เห็นว่า โรธิงญาเป็นผู้อพยพและไม่ต้องการอยู่ในประเทศไทย

3) คำกริยากลุ่มความหมาย “รู้สึก” ที่ฝ่ายสังเกตการณ์เป็นผู้รู้สึก

จากการวิเคราะห์พบว่าเมื่อฝ่ายสังเกตการณ์ปรากฏร่วมกับคำกริยากลุ่มนี้มักใช้คำว่า กังวล วิตก รู้สึกกังวล และสิ่งที่รู้สึกจะเป็นประเด็นเกี่ยวกับด้านสิทธิมนุษยชน ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (196) เลขาธิการยูเอ็นกังวลสิทธิมนุษยชนโรธิงญา (เดลินิวส์ 13 พ.ย. 57)

จากตัวอย่างผู้รู้สึกคือ “เลขาธิการยูเอ็น” ปรากฏร่วมกับคำกริยา “กังวล” และสิ่งที่รู้สึกคือประเด็นเรื่องสิทธิมนุษยชนซึ่งแนะนำให้เห็นว่าชาวโรธิงญาอาจจะถูกละเมิดด้านมนุษยธรรมได้

ตัวอย่าง (197) ฮิวแมน ไรท์ วอทซ์ แสดงความกังวลว่า ยอดผู้เสียชีวิตอาจสูงมากกว่านี้ โดยอ้างจากปากคำผู้เห็นเหตุการณ์ และจากการคาดการณ์ที่ผ่านมาของรัฐบาล ที่มักตั้งตัวเลขต่ำกว่าความเป็นจริง (มติชน 27 ต.ค 55)

จากตัวอย่าง “ฮิวแมน ไรท์ วอทซ์” เป็นผู้มีความคิด/รู้สึก ปรากฏร่วมกับคำกริยา “แสดงความกังวล” และสิ่งที่คิดคือประเด็นการเสียชีวิตของชาวโรฮิงญาจากเหตุการณ์ในพม่า สื่อให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาเป็นกลุ่มคนที่ต้องเผชิญกับความรุนแรงในพื้นที่ดังกล่าว

ตัวอย่าง (198) สหรัฐฯ รู้สึกกังวลต่อการลักลอบเดินทางจากพื้นที่ตะวันตกเฉียงเหนือของพม่าไปเผชิญชะตากรรมยังต่างแดนของผู้อพยพชาวโรฮิงญา (เดลินิวส์ 9 ก.พ. 52)

จากตัวอย่าง “สหรัฐฯ” เป็นผู้คิด/รู้สึก ปรากฏร่วมกับคำกริยา “รู้สึกกังวล” และสิ่งที่กังวลคือการที่โรฮิงญาต้องอพยพจากยะไข่ไปยังชายแดนด้านบังคลาเทศ

สรุปกระบวนการสื่อความคิดความรู้สึกในตัวบทหนังสือพิมพ์

ตารางที่ 74 สรุปกระบวนการสื่อความคิดความรู้สึกในตัวบทหนังสือพิมพ์

ผู้คิด/รู้สึก	คำกริยาสื่อความคิด/ความรู้สึก ตัวอย่าง / ภาพตัวแทน	จำนวน	ร้อยละ
ไทย	<p>คิด</p> <p>คิดว่า เล็ง มองว่า เห็นพ้องต้องกันว่า ไม่เห็นด้วย คัดค้าน</p> <ul style="list-style-type: none"> - โรฮิงญาเป็นปัญหาที่ไทยไม่ได้ก่อ - การคัดค้านศูนย์อพยพ / โรฮิงญาเป็นกลุ่มคนที่ไม่ต้องการ <p>รู้สึก</p> <p>เอือมระอา หนักใจ เครียด ผวา กลัว หวั่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - โรฮิงญาเป็นภาระที่ไทยต้องดูแล - โรฮิงญาเป็นภัย 	134	60.36
โรฮิงญา	<p>รู้สึก</p> <p>เครียด เริ่มมีภาวะเครียด รู้สึกอึดอัด ต้องการ(ไปประเทศที่สาม)</p> <ul style="list-style-type: none"> - โรฮิงญา รู้สึกสิ้นหวัง - โรฮิงญา ต้องการไปประเทศที่สาม 	29	13.06
สังเกตการณ์	<p>คิด</p> <p>เชื่อว่า ไม่เห็นด้วย</p> <ul style="list-style-type: none"> - โรฮิงญาน่าสงสาร (เสี่ยงต่อสถานการณ์ละเมิดสิทธิมนุษยชน) <p>รู้สึก</p> <p>วิตก กังวล</p> <ul style="list-style-type: none"> - โรฮิงญาน่าสงสาร (เสี่ยงต่อสถานการณ์ละเมิดสิทธิมนุษยชน) 	43	19.37
พม่า	<p>คิด</p> <p>มองว่า เห็นว่า ไม่ยอมรับ คิดว่า</p> <ul style="list-style-type: none"> - โรฮิงญาเป็นกลุ่มที่พม่าไม่ยอมรับ 	16	7.21
รวม		222	100

กล่าวโดยสรุปได้ว่า **ประการแรก** กระบวนการสื่อความคิดและความรู้สึกในตัวบทหนังสือพิมพ์นำเสนอมุมมองของ ฝ่ายไทยมากที่สุด โดยปรากฏร่วมกับคำกริยาสื่อความคิดและความรู้สึกที่นำไปสู่ภาพตัวแทนด้านลบของโรฮิงญา กล่าวคือ ฝ่ายไทยคิดว่าตนไม่ได้ก่อให้เกิดปัญหาโรฮิงญา และมองว่าการแก้ไขปัญหาใดๆ ต้องได้รับความร่วมมือกัน รวมไปถึงการแสดงความคิดเห็น หากต้องการตั้งศูนย์อพยพ นอกจากนี้เมื่อปรากฏร่วมกับคำกริยาสื่อความรู้สึก จะสะท้อนให้เห็น

ว่าฝ่ายไทยมองโรฮิงญาเป็นภาระที่ต้องจัดการดูแล รวมไปถึงเป็นภัยต่อสังคม หากพิจารณาในเชิงปริมาณความคิดความรู้สึกในกลุ่มนี้ปรากฏมากเป็นลำดับที่ 1 โดยมีปริมาณร้อยละ 60.36 กล่าวได้ว่าหนังสือพิมพ์ใช้กระบวนการสื่อความคิดความรู้สึกเพื่อนำภาพตัวแทนด้านลบของโรฮิงญา

ประการที่สอง ฝ่ายโรฮิงญา จะปรากฏร่วมกับคำกริยาที่สื่ออารมณ์ ความรู้สึก และความต้องการที่จะออกจากสถานกักตัวของรัฐบาลไทยเพื่อเดินทางไปประเทศที่สาม ส่วนกลุ่มผู้สังเกตการณ์จะคิดเกี่ยวกับประเด็นด้านมนุษยธรรม และเน้นการแสดงความเป็นห่วงเรื่องความปลอดภัยและการอพยพของโรฮิงญา อย่างไรก็ตามแม้ว่าภาพตัวแทนที่เกิดจากความคิดความรู้สึกเหล่านี้อาจจะสื่อภาพตัวแทนด้านที่น่าสงสาร แต่เมื่อพิจารณาในเชิงปริมาณพบว่าไม่ใช่ภาพที่โดดเด่นในตัวบทหนังสือพิมพ์

5.3.4 กระบวนการเกี่ยวกับสภาพ

กระบวนการนี้จะสื่อผ่านคำกริยา เช่น เป็น จะเป็น กลายเป็น นับว่าเป็น ถือว่าเป็น มีสภาพ... ฯลฯ จากการวิเคราะห์พบว่ามิได้เป็นกระบวนการที่โดดเด่นอย่างกระบวนการเกี่ยวกับ การกระทำ และการพูด ทั้งนี้สามารถจำแนกออกเป็น 2 กลุ่ม คือ 1) กระบวนการเกี่ยวกับสภาพที่ระบุตัวตนของฝ่ายไทย 2) กระบวนการเกี่ยวกับสภาพที่บรรยายคุณสมบัติของโรฮิงญา โดยสามารถอธิบายได้ดังนี้

5.3.4.1 กระบวนการเกี่ยวกับสภาพที่ระบุตัวตนของฝ่ายไทย

จากการวิเคราะห์พบว่า ตัวบทหนังสือพิมพ์มักใช้กระบวนการเกี่ยวกับสภาพที่ระบุตัวตนของฝ่ายไทย กล่าวคือ ฝ่ายไทย จะเป็นสิ่งที่ถูกระบุ (token) ปรากฏร่วมกับคำกริยาระบุตัวตน (identifying) เช่น เป็น จะเป็น จากนั้นจะตามด้วยสิ่งที่ระบุ (value) ผู้วิจัยพบว่าฝ่ายไทยมักถูกระบุในเชิงบวก เช่น เป็นเจ้าภาพประชุมเกี่ยวกับการแก้ปัญหา ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (199) กระทรวงการต่างประเทศ เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมว่าด้วยการย้ายถิ่นฐานแบบไม่ปกติในมหาสมุทรอินเดีย โดยมีตัวแทนประเทศต่างๆ เข้าร่วมประชุม 20 ประเทศ (ข่าวสด 30 พ.ค. 58)

ตัวอย่าง (200) รัฐบาลไทยจะเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมว่าด้วยการโยกย้ายถิ่นฐานแบบไม่ปกติ ในมหาสมุทรอินเดีย ในวันที่ 29 พฤษภาคม 2558 ที่กรุงเทพฯ (ไทยรัฐ 13 พ.ค. 58)

จากกลุ่มตัวอย่าง *กระทรวงการต่างประเทศ และ รัฐบาลไทย* เป็นผู้ถูกระบุ ส่วนที่ ชิดเส้นใต้ ได้แก่ *เป็น* จะเป็น คือคำกริยา และส่วนที่เป็นตัวเอียงคือ *เจ้าภาพจัดการประชุมว่าด้วยการ ย้ายถิ่นฐานแบบไม่ปกติในมหาสมุทรอินเดีย* เป็นสิ่งที่ระบุ กล่าวได้ว่ากระบวนการนี้นำเสนอว่า ฝายไทยเป็นผู้นำการแก้ปัญหา ในขณะที่เดียวกันก็ถือว่าโรฮิงญาเป็นปัญหาของภูมิภาค

ตัวอย่าง (201) ที่สภาความมั่นคงแห่งชาติหรือ สมช. พล.อ.ประวิตร วงษ์สุวรรณ รมว.กลาโหม เป็น ประธานประชุมผู้บัญชาการเหล่าทัพและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เรื่องการแก้ไขปัญหา ชาวโรฮิงญา (ไทยรัฐ 12 ก.พ. 52)

จากตัวอย่าง *พล.อ.ประวิตร วงษ์สุวรรณ รมว.กลาโหม* เป็นสิ่งที่ถูกระบุ ส่วนที่ชิด เส้นใต้ *เป็น* คือคำกริยา และส่วนที่เป็นตัวเอียงคือ *ประธานประชุมผู้บัญชาการเหล่าทัพและหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง* เป็นสิ่งที่ระบุ นอกจากนี้ยังมีสภาพแวดล้อมเชิงพื้นที่สะท้อนให้เห็นว่าเหตุการณ์เกิดขึ้นที่ สภาความมั่นคงแห่งชาติ ซึ่งเป็นสถานที่ทางการและเกี่ยวข้องกับความมั่นคงของชาติ ตัวอย่าง ดังกล่าวนี้จึงถือว่าฝายไทยเป็นผู้แก้ปัญหา และโรฮิงญาเป็นปัญหา (ความมั่นคงของชาติ)

5.3.4.2 กระบวนการเกี่ยวกับสภาพที่บรรยายคุณสมบัติของโรฮิงญา

คือกระบวนการที่ชาวโรฮิงญาเป็นผู้มีคุณสมบัติ (carrier) ปรากฏร่วมกับคำกริยา เช่น มี เป็น คือ ฯลฯ และตามด้วยคุณสมบัติ (attribute) จากการวิเคราะห์สามารถแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มย่อย ได้แก่ 1) การบรรยายคุณลักษณะเชิงลบ เช่น เป็นผู้ลักลอบเข้าเมือง 2) การบรรยาย คุณสมบัติทางชาติพันธุ์ เช่น คือชนกลุ่มน้อยชาวมุสลิมในยะไข่ และ 3) การบรรยายคุณลักษณะที่ นำสงสาร เช่น มีสภาพอดโรย เป็นต้น โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) การบรรยายคุณสมบัติเชิงลบของโรฮิงญา

ชาวโรฮิงญาจะเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติ ปรากฏร่วมกับคำกริยา เป็น ถือเป็น ฯลฯ ส่วน คุณสมบัติจะนำเสนอโรฮิงญาเชิงลบ ได้แก่ เป็นผู้ลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย เป็นปัญหา ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (202) ผู้ลักลอบข้ามแดนโดยผิดกฎหมายเหล่านี้เป็นผู้กระทำผิดกฎหมายของไทย จำเป็นต้องถูกควบคุมตัวดำเนินคดี และส่งกลับต้นทางหรือประเทศที่ 3 ต่อไป (ไทยรัฐ 16 พ.ค.58)

- ตัวอย่าง (203) โรฮิงญาเป็นบุคคลไม่มีสัญชาติ ถ้ามาอยู่ในไทย จะเป็น ผู้หลบหนีเข้าเมืองผิดกฎหมาย (มติชน 20 พ.ค. 58)
- ตัวอย่าง (204) กลุ่มโรฮิงญาที่เข้ามาอยู่ในประเทศไทยโดยไม่มีเอกสารการเข้าราชอาณาจักร และกระทำความผิด ถือเป็นการลักลอบเข้าเมืองทั้งสิ้น ไม่ว่าจะสมัครใจหรือไม่ (เดลินิวส์ 6 มี.ค. 52)

จากกลุ่มตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นว่าชาวโรฮิงญาเป็นผู้มีคุณสมบัติ ส่วนที่ขีดเส้นใต้ได้แก่ เป็น จะเป็น ถือเป็น คือคำกริยา ส่วนที่เป็นตัวเอียงคือคุณสมบัติ หากพิจารณาจะเห็นว่าหากพิจารณาจะเห็นว่าตัวอย่างที่ยกสื่อภาพตัวแทนชาวโรฮิงญาเป็นผู้ลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย ซึ่งเป็นภาพในเชิงลบ

- ตัวอย่าง (205) ปัญหาชาวโรฮิงญาลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายเป็นปัญหาระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง (คม ชัด ลึก 12 พ.ค. 58)
- จากตัวอย่างจะเห็นว่าปัญหาโรฮิงญาลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ถูกบรรยายคุณสมบัติว่าเป็น ปัญหาระหว่างประเทศ ด้วยเหตุนี้จึงกล่าวได้ว่าโรฮิงญาปัญหาของภูมิภาค

2) การบรรยายคุณสมบัติทางชาติพันธุ์

คือ กระบวนการเกี่ยวกับสภาพที่ชาวโรฮิงญาถูกบรรยายคุณสมบัติโดยเสนอข้อมูลทางชาติพันธุ์ เช่น เป็นชนกลุ่มน้อยชาวมุสลิม และมักจะขยายให้เห็นว่าพม่าไม่ยอมรับ ตัวอย่างเช่น

- ตัวอย่าง (206) ผู้หลบหนีเข้าเมืองชาวโรฮิงญาคือชนกลุ่มน้อยรัฐอาระกัน หรือรัฐยะไข่ ของเมียนมา ซึ่งรัฐบาลไม่ยอมรับสถานภาพว่าเป็นพลเมืองของเมียนมา (คม ชัด ลึก 4 พ.ค. 58)
- จากตัวอย่างจะเห็นว่าชาวโรฮิงญาซึ่งถูกอ้างถึงด้วยคำว่า ผู้หลบหนีเข้าเมืองชาวโรฮิงญาเป็นผู้มีคุณสมบัติ ส่วนที่ขีดเส้นใต้เป็นคำกริยา และส่วนที่เป็นตัวเอนคือคุณสมบัติ ซึ่งมีการขยายความว่าเป็นชนกลุ่มน้อยที่พม่าไม่ยอมรับเป็นพลเมือง

- ตัวอย่าง (207) ชาวโรฮิงญานั้นเป็นชนกลุ่มน้อยผู้นับถืออิสลามมิได้เป็นพลเมืองของเมียนมาร์และยังถูกรังเกียจเป็นอย่างมาก ในสังคมเมียนมาร์ที่ศาสนาพุทธเป็นใหญ่ (มติชน 12 ก.พ.58)

จากตัวอย่างจะเห็นว่า “ชาวโรฮิงญา” เป็นผู้มีคุณสมบัติ ส่วนที่ขีดเส้นใต้คือคำกริยา และส่วนที่เป็นตัวเอียง คือ *ชนกลุ่มน้อยที่นับถือศาสนาอิสลาม* เป็นคุณสมบัติ สื่อภาพตัวแทนโรฮิงญา เป็นชนกลุ่มน้อยที่นับถือศาสนาอิสลาม

ตัวอย่าง (208) ทั้งนี้ยูเอ็นจัดให้ชาวโรฮิงญาในเมียนมาร์เป็นหนึ่ง ในชนกลุ่มน้อยที่ถูกกดขี่มากที่สุด ในโลกกลุ่มหนึ่ง (เดลินิวส์ 25 ต.ค.57)

จากตัวอย่าง *ชาวโรฮิงญาในเมียนมาร์* เป็นผู้มีคุณสมบัติ ส่วนที่ขีดเส้นใต้คือคำกริยา และหนึ่งในชนกลุ่มน้อยที่ถูกกดขี่มากที่สุดในโลกกลุ่มหนึ่ง เป็นคุณสมบัติที่ถูกบรรยาย จากตัวอย่าง ดังกล่าวสื่อให้เห็นว่า ชาวโรฮิงญาเป็นชนกลุ่มน้อยที่น่าสงสาร

3) การบรรยายคุณสมบัติที่น่าสงสาร

คือ การที่ชาวโรฮิงญาถูกบรรยายสภาพว่า มีลักษณะทางกายภาพที่น่าสงสาร เช่น *มีสภาพอดโรย อยู่ในสภาพหิวโซ* เพื่อสื่อให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาเป็นกลุ่มคนที่น่าสงสาร รวมถึงการใช้ กระบวนการสื่อการมีอยู่ เช่น *พบหลุมศพบริเวณที่พักของกลุ่มค้ามนุษย์ พบเรือของผู้อพยพลอยลำในทะเลอันดามัน ฯลฯ* อย่างไรก็ตามสภาพที่น่าสงสารมักไม่ได้มีการระบุว่าการกระทำโดยฝ่ายไทย แต่เกิดจากการอพยพลี้ภัย หรือขบวนการค้ามนุษย์ ฯลฯ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (209) หนึ่งในจำนวนเหยื่อที่ถูกนำมาซึ่งตัว มีสภาพขาลีบ ไม่มีเรี่ยวแรง เนื่องจากถูกกักตัวอยู่ บนเขาแก้ว ให้นั่งๆ นอนๆ อยู่ไปวันๆ เป็นเวลา 1 ปี ถึง 2 ปี (ไทยรัฐ 11 มิ.ย. 58)

ตัวอย่าง (210) ชาวโรฮิงญาจำนวนมากที่สามารถเดินทางขึ้นฝั่งในอินโดนีเซีย อยู่ในสภาพที่อดโรย อย่างมาก แทบจะไม่สามารถเดินได้หลังจากที่ต้องนั่งอย่างยัดเยียดเป็นเวลานาน (มติชน 21 ต.ค. 58)

ตัวอย่าง (211) สภาพบนเรือทั้งเด็กและผู้ใหญ่ทั้งชายและผู้หญิง อยู่ในสภาพอดโรย เพราะเดินทาง ในทะเลเป็นเวลานาน (ข่าวสด 16 พ.ค. 58)

จากกลุ่มตัวอย่างที่ยกมา ส่วนที่ขีดเส้นใต้ ได้แก่ “*มีสภาพขาลีบไม่มีเรี่ยวแรง*” “*อยู่ในสภาพที่อดโรยอย่างมาก*” “*อยู่ในสภาพอดโรย*” เป็นการบรรยายสภาพลักษณะทางกายภาพที่น่าสงสารของชาวโรฮิงญา ไม่เพียงเท่านั้นยังมีการบรรยายถึงสภาพแวดล้อมที่ลำบากยากแค้น ในการเดินทาง เช่น ต้องเดินทางในทะเลเป็นเวลานาน อย่างไรก็ตามผู้วิจัยสังเกตเห็นว่าสภาพที่น่า

สงสารเหล่านี้ไม่ได้เกิดจากการที่ฝ่ายรัฐบาลไทยเป็นผู้กระทำ แต่เป็นผลจากปัจจัยอื่น ๆ โดยภาพรวม กระบวนการนี้สื่อให้เห็นว่า ชาวโรฮิงญาเป็นกลุ่มคนที่น่าสงสาร

ตัวอย่าง (212) พบชนกลุ่มน้อยโรฮิงญาเรือลอยลำหน้าเกาะบอนภูเก็ต (เดลินิวส์ 1 ม.ค.56)
จากตัวอย่าง “พบ” เป็นคำกริยาสื่อให้เห็นว่าสิ่งที่ตามมาเป็นเหตุการณ์ที่มีอยู่หรือเกิดขึ้น จากตัวอย่างเป็นการกล่าวถึงเหตุการณ์ที่เรือของผู้อพยพได้เข้ามาบริเวณเกาะบอน จังหวัดภูเก็ต

ตัวอย่าง (213) พบหลุมฝังศพต้องสงสัย 30 หลุม เคยเป็นสถานที่พักโรฮิงญา (มติชน 7 พ.ค. 58)
จากตัวอย่าง “พบ” เป็นคำกริยาสื่อการมีอยู่หรือเกิดขึ้น จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นว่าใช้เพื่อสื่อให้เห็นว่ามีการพบหลุมศพในบริเวณที่เคยเป็นที่พักของชาวโรฮิงญา

สรุปกระบวนการเกี่ยวกับสภาพในตัวบทหนังสือพิมพ์

ตารางที่ 75 สรุปกระบวนการเกี่ยวกับสภาพในตัวบทหนังสือพิมพ์

ผู้ถูกระบุ/มี คุณสมบัติ	สิ่งที่ระบุหรือคุณสมบัติ ตัวอย่าง / ภาพตัวแทน	จำนวน	ร้อยละ
ไทย	ผู้แก้ปัญหา <i>เป็นประธานประชุมแก้ปัญหา</i> - ไทยเป็นผู้แก้ปัญหา - โรฮิงญาเป็นปัญหา	24	10.30
โรฮิงญา	คุณสมบัติเชิงลบ <i>เป็นปัญหาระดับภูมิภาค</i> <i>เป็นผู้ลักลอบเข้าเมือง</i> - โรฮิงญาเป็นปัญหา - โรฮิงญาเป็นผู้ลักลอบเข้าเมือง	80	34.33
	คุณสมบัติทางชาติพันธุ์ <i>เป็นชนกลุ่มน้อยในยะไข่</i> - โรฮิงญาเป็นชนกลุ่มน้อยในพม่า	5	2.15
	สภาพที่น่าสงสารของโรฮิงญา <i>มีสภาพแขนขาพิการ</i> <i>ตกเป็นเหยื่อขบวนการค้ามนุษย์</i> - โรฮิงญาน่าสงสาร - โรฮิงญาเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ (ไม่ได้เกิดจากฝ่ายไทย)	124	53.22
รวม		233	100

จากตารางสามารถสรุปภาพรวมที่สำคัญของกระบวนการเกี่ยวกับสภาพในตัวบทหนังสือพิมพ์ได้ดังนี้ **ประการแรก** กระบวนการนี้เน้นการนำเสนอชาวโรฮิงญา มากกว่าฝ่ายไทย **ประการที่สอง** ฝ่ายไทยถูกนำเสนอในเชิงบวกเป็นผู้แก้ปัญหา ในขณะที่ฝ่ายโรฮิงญาถูกนำเสนอทั้งในเชิงลบ เช่น เป็นปัญหาระดับภูมิภาค เป็นผู้ลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย และเชิงน่าสงสาร เช่น สภาพที่สื่อถึงความลำบากยากแค้น **ประการที่สาม** หากพิจารณาในเชิงปริมาณจะดูเหมือนว่า กระบวนการนี้เน้นนำเสนอภาพของโรฮิงญาด้านที่น่าสงสารในปริมาณที่มากกว่า ภาพด้านลบ แต่หากพิจารณาในภาพรวมทั้งตัวบทจะพบว่า กระบวนการเกี่ยวกับสภาพไม่ได้เป็นชนิดของกระบวนการที่โดดเด่นในตัวบทหนังสือพิมพ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเทียบกับกระบวนการเกี่ยวกับการกระทำและการพูดที่

ด้วยเหตุนี้จึงกล่าวได้ว่าแม้จะมีการนำเสนอภาพที่น่าสงสาร แต่ไม่ได้เป็นภาพที่ถูกผลิตซ้ำจนโดดเด่นในดัวบทหนังสือพิมพ์

5.4 สรุปเปรียบเทียบลักษณะเด่นของชนิดกระบวนการในดัวบททั้ง 3 กลุ่ม

จากการวิเคราะห์ดัวบททั้ง 3 กลุ่มพบว่าชนิดของกระบวนการที่พบประกอบด้วยกระบวนการเกี่ยวกับการกระทำ การพูด สื่อความคิดความรู้สึก และกระบวนการเกี่ยวกับสภาพ โดยภาพรวมพบว่าใน**ทุกดัวบท**จะเน้นการใช้ชนิดของกระบวนการเกี่ยวกับการกระทำและการพูดมากที่สุด และสามารถสรุปเปรียบเทียบการใช้ในทั้ง 3 ดัวบทได้ดังนี้

5.4.1 กระบวนการเกี่ยวกับการกระทำ

ดัวบทรัฐบาล	ดัวบทสิทธิมนุษยชน	ดัวบทหนังสือพิมพ์
1) ฝ่ายไทยมีบทบาทมากที่สุด และปรากฏร่วมกับคำกริยา กระทำด้านบวก	1) เน้นการนำเสนอคำกริยา ละเมียด/ ทำความรุนแรง ที่ฝ่ายพม่าเป็นผู้กระทำมากที่สุด เพื่อสื่อภาพตัวแทนที่น่าสงสารของโรฮิงญา ส่วนใหญ่อยู่ในรูปประโยครับ เช่น <i>โรฮิงญาถูกกดขี่ข่มเหง</i> ต่างจากในดัวบทรัฐบาลที่ไม่กล่าวถึงการกระทำลบของพม่า	1) ฝ่ายไทยมีบทบาทเป็นผู้กระทำเกินกว่าร้อยละ 80 ปรากฏร่วมกับคำกริยา <i>ดำเนินการตามกฎหมาย ช่วยเหลือดูแล และ แก้ไขปัญหา</i> ทั้งหมดสื่อภาพด้านบวกของไทย และสะท้อนว่าโรฮิงญาเป็นผู้ทำผิดกฎหมาย เป็นปัญหา ฯลฯ
2) เน้นการใช้คำกริยา <i>ช่วยเหลือดูแล</i> สื่อภาพตัวแทนไทยดำเนินการตามหลักสิทธิมนุษยชน ตามด้วยคำกริยา <i>ดำเนินการตามกฎหมาย</i> และคำกริยา <i>แก้ไขปัญหา</i>	2) คำกริยาช่วยเหลือดูแล จะเน้นผู้กระทำที่เป็นฝ่ายสังเกตการณ์ ในขณะที่ฝ่ายไทยไม่ได้ปรากฏโดดเด่นอย่างในดัวบทรัฐบาล	2) ชาวโรฮิงญาปรากฏร่วมกับคำกริยา <i>ก่อความวุ่นวาย</i> มากที่สุดในขณะที่คำกริยา <i>อพยพลี้ภัย</i> ซึ่งสื่อภาพด้านที่น่าสงสาร พบน้อยมาก
3) โรฮิงญาปรากฏร่วมกับคำกริยา <i>ลักลอบเข้าเมือง</i> แต่พบน้อยมากจนแทบไม่ปรากฏ อาจเป็นเพราะภาพด้านลบจะสื่อผ่านการใช้คำอ้างถึงแบบประเมินค่า	3) ชาวโรฮิงญาจะปรากฏร่วมกับคำกริยา <i>อพยพลี้ภัย</i> ทั้งนี้ไม่พบว่าปรากฏร่วมกับคำกริยา <i>ลักลอบเข้าเมือง</i>	3) แม้คำกริยา <i>ละเมียด/ทำความรุนแรง</i> ที่เป่าเป็นชาวโรฮิงญา และกระทำโดยพม่าและขบวนการค้ามนุษย์ แต่ไม่ใช่กลุ่มที่โดดเด่น กล่าวได้ว่าไม่เน้นภาพที่น่าสงสาร

5.4.2 กระบวนการเกี่ยวกับการพูด

ตัวบทรัฐบาล	ตัวบทสิทธิมนุษยชน	ตัวบทหนังสือพิมพ์
<p>1) ฝ่ายไทยเป็นกลุ่มเดียวที่มีบทบาทเป็นผู้พูด และจะปรากฏร่วมกับคำกริยา <i>หารือ</i> <i>ชี้แจง</i> <i>สั่งการ</i></p> <p>2) คำกริยาและสิ่งที่รัฐบาลไทยพูดจะสื่อให้เห็นประเด็นสำคัญคือ โรฮิงญาเป็นปัญหา โรฮิงญาเป็นผู้ลี้ภัยเข้าเมือง ส่วนไทยปฏิเสธการละเมิดสิทธิมนุษยชน และดำเนินการตามกฎหมาย/หลักมนุษยธรรม</p>	<p>1) ฝ่ายสังเกตการณ์มีบทบาทเป็นผู้พูด ร่วมกับคำกริยา <i>บอกเล่าเหตุการณ์</i> และ <i>เรียกร้อง</i> เพื่อเน้นด้านที่น่าสงสารโดยเล่าว่าชาวโรฮิงญาประสบภัยด้านสิทธิมนุษยชน และเรียกร้องให้ทุกฝ่ายช่วยเหลือ</p> <p>2) ฝ่ายโรฮิงญาและฝ่ายไทยปรากฏเป็นผู้พูดในปริมาณที่ไม่แตกต่างกัน สื่อให้เห็นว่าตัวบทสิทธิมนุษยชนให้ความสำคัญกับเสียงของโรฮิงญา ซึ่งจะไม่พบในตัวบทรัฐบาล</p>	<p>1) ฝ่ายไทยมีบทบาทเป็นผู้พูดมากที่สุดถึงร้อยละ 76.67 และลักษณะที่พูดไปในทิศทางเดียวกับตัวบทรัฐบาลไทยคือ ปรากฏร่วมกับคำกริยา <i>หารือ</i> <i>ชี้แจง</i> <i>สั่งการ</i> นอกจากนี้มีคำกริยา <i>บอกเล่าเหตุการณ์</i> ที่ฝ่ายไทยจะกล่าวถึงพฤติกรรมด้านลบของชาวโรฮิงญา</p> <p>2) แม้ว่าในตัวบทจะมีการพูดของฝ่ายสังเกตการณ์ และโรฮิงญาพูด <i>ชี้แจง</i> <i>บอกเล่าเหตุการณ์</i> รวมถึง <i>เรียกร้อง</i> ให้ทุกฝ่ายเข้าใจสถานการณ์และสิ่งที่โรฮิงญาต้องประสบ แต่ปรากฏน้อยมากเมื่อเทียบกับฝ่ายไทย</p>

5.4.3 กระบวนการสื่อความคิดความรู้สึก

ตัวบทรัฐบาล	ตัวบทสิทธิมนุษยชน	ตัวบทหนังสือพิมพ์
<p>1) ไม่ใช่กระบวนการที่ปรากฏโดดเด่นในตัวบท คำกริยาจะสื่อความหมาย <i>คิด</i></p> <p>2) เน้นการนำเสนอความคิดของรัฐบาลไทย ที่มองว่าโรฮิงญาเป็นผู้ลี้ภัยเข้าเมือง และเป็นปัญหาที่ไทยไม่ได้ก่อ</p> <p>3) โรฮิงญามีบทบาทเป็นผู้คิดเพียงครั้งเดียวเท่านั้นในตัวบท</p>	<p>1) ไม่ใช่กระบวนการที่โดดเด่นในตัวบท คำกริยาจะสื่อความหมาย <i>คิด</i></p> <p>2) เน้นการนำเสนอบทบาทของกลุ่มสังเกตการณ์ที่มองว่าโรฮิงญาเป็นผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือและกำลังประสบความยากลำบาก</p> <p>3) โรฮิงญาและไทยมีบทบาทเป็นผู้คิดในระดับที่ใกล้เคียงกัน</p>	<p>1) ไม่ใช่กระบวนการที่โดดเด่นในตัวบท คำกริยามี 2 กลุ่ม คือ <i>คิด</i> และ <i>รู้สึก</i></p> <p>2) เน้นการนำเสนอบทบาทของฝ่ายไทยกว่าร้อยละ 60 โดยปรากฏร่วมกริยา <i>คิด</i> เพื่อสื่อมุมมองว่าโรฮิงญาเป็นปัญหาที่ไทยไม่ได้ก่อ และปรากฏร่วมกับคำกริยา <i>รู้สึก</i> ที่สะท้อนว่าโรฮิงญาเป็นภาระ และน่ากลัว</p> <p>3) โรฮิงญาจะปรากฏร่วมกับคำกริยา <i>รู้สึก</i> เพื่อสื่อว่าผู้อพยพมีความเครียดหดหู่ และต้องการไปประเทศที่สาม</p>

5.4.4 กระบวนการเกี่ยวกับสภาพ

ตัวบทรัฐบาล	ตัวบทสิทธิมนุษยชน	ตัวบทหนังสือพิมพ์
1) เน้นการบรรยาย คุณลักษณะเชิงลบของ โรฮิงญา เช่น กลายเป็น ปัญหา เป็นผู้ลักลอบเข้า เมือง	1) เน้นการใช้เพื่อบรรยาย คุณลักษณะด้านที่น่าสงสารของ โรฮิงญา เช่น เป็นกลุ่มคนที่ถูก ละเมิด ตลอดจนให้ข้อเท็จจริง ด้านชาติพันธุ์ เช่น เป็นมุสลิมใน ยะไข่ เป็นชนกลุ่มน้อยในพม่า	1) เน้นการบรรยายสภาพที่น่าสงสาร เช่น มีสภาพอดโรย ตกเป็นเหยื่อการค้า มนุษย์ ซึ่งเป็นภาพที่น่าสงสาร ตามด้วย บรรยายคุณสมบัติเชิงลบของโรฮิงญา เช่น เป็นปัญหาระดับภูมิภาค เป็นผู้ ลักลอบเข้าเมือง แต่ทั้งนี้ในภาพรวม ทั้งตัวบทไม่ใช่ชนิดของกระบวนการที่ใช้ อย่างโดดเด่น
2) ฝ่ายไทยจะถูกระบุ ตัวตนในเชิงบวกเสมอ เช่น เป็นประธานการ ประชุมเพื่อหาทาง แก้ปัญหา	2) ฝ่ายไทยจะถูกระบุตัวตนเป็น ผู้แก้ปัญหา แต่พบน้อยมาก	2) ฝ่ายไทยจะถูกระบุตัวตนในฐานะผู้ แก้ปัญหา แต่ไม่เน้นมากนัก เพราะ บทบาทของฝ่ายไทยในหนังสือพิมพ์จะ สื่อผ่านกระบวนการเกี่ยวกับการกระทำ และการพุดตงที่ได้กล่าวไปแล้ว

จากที่กล่าวไปเป็นการสรุปเปรียบเทียบการใช้ชนิดของกระบวนการแต่ละประเภทในตัวบท ทั้ง 3 กลุ่มซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าสื่อแต่ละกลุ่มอาจจะเลือกใช้รูปแบบของกระบวนการเพื่อนำเสนอภาพของโรฮิงญาให้สอดคล้องกับภาพตัวแทนในความคิดที่แต่ละกลุ่มมีคือ รัฐบาลไทยเน้นด้านการอพยพเข้ามาแบบผิดกฎหมายและเป็นปัญหา ในขณะที่กลุ่มสิทธิมนุษยชนจะเน้นการนำเสนอด้านที่น่าสงสาร ส่วนหนังสือพิมพ์มีลักษณะคล้ายกับรัฐบาลไทย ดังนั้นภาพเหตุการณ์เกี่ยวกับโรฮิงญาจึงไม่ใช่ภาพที่น่าเสนออย่างเป็นกลาง ในทางตรงกันข้ามภาพเหล่านี้ถูกนำเสนอแบบบิดเบือน (distort) และถูกเลือกสรรบางด้านมานำเสนอให้โดดเด่น และไปตามอุดมการณ์ของผู้สร้างวาทกรรม ทั้งนี้นอกจากการใช้ชนิดกระบวนการ ยังมีการใช้กลวิธีทางภาษาประเภทอื่นที่สัมพันธ์กับการนำเสนอภาพตัวแทนของโรฮิงญา ในลำดับต่อไปผู้วิจัยจะกล่าวถึงกลวิธีทางภาษาประเภทเปรียบเทียบ

บทที่ 6

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการเปรียบเทียบกับภาพตัวแทนโรฮิงญา

บทนี้ผู้วิจัยจะกล่าวถึงผลการวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาประเภทการเปรียบเทียบที่สัมพันธ์กับภาพตัวแทนของโรฮิงญา ทั้งนี้กลวิธีทางภาษากลุ่มนี้ประกอบด้วย 2 กลวิธี ได้แก่ 1) การใช้อุปลักษณ์ 2) การใช้สำนวน โดยมีรายละเอียดดังนี้

6.1 การใช้อุปลักษณ์

เลคอฟและจอห์นสัน (Lakoff & Johnson, 1980) อธิบายว่า อุปลักษณ์ไม่ใช่เป็นเพียงภาษาที่สละสลวยที่ใช้ในคำประพันธ์เพียงเท่านั้น แต่ยังปรากฏใช้ทั่วไปในวิถีชีวิตประจำวัน ทั้งยังเป็นสิ่งพื้นฐานที่มนุษย์ใช้จัดการประสบการณ์ของตนเอง โดยเราต่างเข้าใจและเข้าถึงประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในโลกผ่านอุปลักษณ์ องค์ประกอบของอุปลักษณ์ว่าประกอบด้วยแบบเปรียบเทียบ (source domain) คือ มโนทัศน์ที่นำมาใช้อธิบายหรือสร้างอุปลักษณ์ขึ้นมา และสิ่งที่ถูกเปรียบเทียบ (target domain) คือ เรื่องหรือมโนทัศน์ที่ต้องการอธิบายผ่านการใช้อุปลักษณ์ โดยทั้งสองส่วนนี้จะ เป็น คำศัพท์ที่อยู่ต่างกลุ่มความหมายกัน

แมคชินและเมย์ (Machin & Mayr, 2012, p. 164) กล่าวว่า เมื่อใช้อุปลักษณ์ เราจะสามารถเน้นลักษณะบางด้านของประสบการณ์ และในขณะเดียวกันก็สามารถปกปิดซ่อนเร้นสิ่งอื่น ๆ

ณัฐพร พานโพธิ์ทอง (2556, น.106-107) กล่าวว่า หน้าที่ของอุปลักษณ์ในด้านการถ่ายทอดความคิดเป็นสิ่งที่นักวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ให้ความสนใจ หน้าที่ดังกล่าวนี้เป็นการใช้อุปลักษณ์เพื่ออธิบายสิ่งนามธรรม กำหนดมุมมองใหม่ สื่อบุคคล รวมถึงการทิ้งเหตุผลเพื่อโน้มน้าวใจให้ผู้ฟังทำหรือไม่ทำบางอย่าง

ชาร์เตอร์ส แบล็ค (Charteris-Black, 2004) ได้พัฒนาแนวคิดอุปลักษณ์เพื่อเป็นเครื่องมือสำคัญในการวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาในงานวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ *ขั้นตอนการวิเคราะห์อุปลักษณ์เชิงวิพากษ์* ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ **1) การระบุอุปลักษณ์** (metaphor identification) คือ การอ่านตัวบทโดยละเอียดเพื่อระบุภาษาแสดงอุปลักษณ์ที่พบ **2) การตีความอุปลักษณ์** (metaphor interpretation) คือ การแสดงความสัมพันธ์ระหว่างแบบเปรียบเทียบและสิ่งที่ถูกเปรียบเทียบจากรูปภาษาที่พบในขั้นแรก เพื่อตีความมโนอุปลักษณ์ สองขั้นตอนแรกนี้ ผู้วิจัยจะใช้แนวคิดอุปลักษณ์ที่เลคอฟและจอห์นสัน (Lakoff & Johnson, 1980) ได้เสนอไว้ เพื่อระบุและตีความว่าถ้อยคำอุปลักษณ์ที่ปรากฏในวาทกรรมข่าวนำเสนอ มโนอุปลักษณ์ใด และ **3) การอธิบายอุปลักษณ์** (metaphor

explanation) คือ การอธิบายว่าเหตุใดโมโนอุปลักษณะที่พบจึงถูกเลือกใช้ในตัวบท มีผลในการโน้มน้าวใจอย่างไร ขั้นตอนนี้ผู้วิจัยจะพิจารณาจากบริบทการสื่อสารว่าใครเป็นผู้ผลิตวาทกรรม และเลือกใช้อุปลักษณะใดเพื่อนำเสนอภาพตัวแทนของชาวโรฮิงญา

ผู้วิจัยจะนำเสนอการใช้อุปลักษณะในตัวบทรัฐบาล ตามด้วยตัวบทสิทธิมนุษยชน และตัวบทหนังสือพิมพ์รายวันซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

6.1.1 การใช้อุปลักษณะในตัวบทรัฐบาลไทย

การใช้อุปลักษณะ*ไม่ใช่กลวิธีทางภาษาที่โดดเด่นในตัวบทของรัฐบาล* กล่าวคือ ปรากฏใช้น้อยมาก แต่อย่างไรก็ตามอุปลักษณะที่พบจะทำหน้าที่สื่อภาพตัวแทนโรฮิงญาในเชิงลบ จากการวิเคราะห์พบการใช้อุปลักษณะ 2 แบบเปรียบเทียบ ได้แก่ 1) อุปลักษณะอุทกภัย 2) อุปลักษณะสงคราม

1) อุปลักษณะอุทกภัย คือ การเปรียบเทียบการอพยพของชาวโรฮิงญาว่าเป็นเหมือนการไหลของน้ำที่มีปริมาณจำนวนมาก สื่อผ่านถ้อยคำอุปลักษณะ ได้แก่ *หลังไหล* ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง (1) ชาวโรฮิงญาได้*หลังไหล*เข้ามาจำนวนหลายพันคนในแต่ละปี ซึ่งสถิติการจับกุมได้เพิ่มขึ้นถึงสี่เท่านับตั้งแต่ปี 2550 (ค.ศ. 2007) ปัจจุบัน ประมาณการได้ว่ายังคงมีผู้ลี้ภัยเข้ามาเมืองชาวโรฮิงญาอาศัยอยู่ในประเทศไทยถึง 20,000 คน (ข่าว ก.ต. 28 ม.ค. 2552)

จากตัวอย่าง “*หลังไหล*” เป็นถ้อยคำอุปลักษณะซึ่งเป็นคุณลักษณะของน้ำที่ถูกนำมาใช้อธิบายการอพยพของชาวโรฮิงญา หากพิจารณาจะเห็นว่า การใช้อุปลักษณะข้างต้นนี้จะปรากฏร่วมกับการแสดงจำนวนของผู้อพยพที่เข้ามาในประเทศไทย เพื่อชี้ให้เห็นอันตรายที่อาจเกิดขึ้นจากน้ำที่ไหลเข้ามาเป็นจำนวนมาก ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าอุปลักษณะน้ำสื่อภาพตัวแทนโรฮิงญาเป็นภัย

2) อุปลักษณะวัตถุอันตราย คือ การเปรียบเทียบโรฮิงญาเป็นเหมือนวัตถุสิ่งของ จากการวิเคราะห์พบว่าสื่อของรัฐบาลไทยเลือกใช้แบบเปรียบเทียบ “ระเบิดเวลา” ซึ่งชี้ให้เห็นว่าหากไม่สามารถแก้ไขปัญหากับชาวโรฮิงญาได้ทันเวลา ก็อาจจะก่อให้เกิดผลเสียได้

ตัวอย่าง (2) ขณะที่ นางศรีประภา กล่าวว่า ข้อมูลเกี่ยวกับชาวโรฮิงญานั้นหายากมาก ขณะนี้ชาวโรฮิงญาอยู่ที่ประเทศซาอุดีอาระเบียมากที่สุดมีประมาณ 800,000 คน ขณะที่ใน

ประเทศไทยคาดว่าจะมีราว 10,000 คน ในเรื่องของชาวโรฮิงญานั้นเป็นปัญหาระดับภูมิภาค รวมทั้งยังเป็นระเบิดเวลาเข้าสู่อาเซียนอีกด้วย (ข่าวกระทรวง กต. 30 เม.ย. 56)

จากตัวอย่างจะเห็นว่าเป็นการนำแบบเปรียบเทียบระยะเวลาในการแก้ปัญหาว่ามีความจำกัด เป็นเหมือนระเบิดเวลาที่หากไม่สามารถแก้ไขสถานการณ์ที่เป็นปัญหาได้ทันก็อาจจะก่อความเสียหายตามมาได้ กล่าวได้ว่าอุปลักษณะนี้สื่อภาพตัวแทนโรฮิงญาเป็นภัยอันตราย

จากที่กล่าวไปจะเห็นว่าอุปลักษณะที่สื่อของรัฐบาลเลือกใช้มีน้อยมาก พบเพียง 2 แบบเปรียบเทียบ ด้วยเหตุนี้จึงสรุปได้ว่า การใช้อุปลักษณะไม่ใช่กลวิธีทางภาษาที่ปรากฏอย่างโดดเด่นในตัวบทของรัฐบาลไทย

6.1.2 การใช้อุปลักษณะในตัวบทสิทธิมนุษยชน

เช่นเดียวกับตัวบทรัฐบาล การใช้อุปลักษณะ*ไม่ใช่กลวิธีเด่นในตัวบทของกลุ่มสิทธิมนุษยชน* จากการวิเคราะห์พบว่าสื่อกลุ่มนี้ใช้ 2 แบบเปรียบเทียบ ได้แก่ 1) อุปลักษณะของขวัญ และ 2) อุปลักษณะสินค้า ดังสามารถอธิบายได้ดังนี้

1) อุปลักษณะของขวัญ คือ การเปรียบเทียบชาวโรฮิงญาว่าเป็นของขวัญจากพระเจ้า ที่ประทานมาให้เพื่อให้ผู้ที่ศรัทธาได้มีโอกาสช่วยเหลือเกื้อกูล ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างต่อไปนี้

สิ่งที่ถูกเปรียบเทียบ

โรฮิงญา

อัลลอฮ์

ผู้ศรัทธา

แบบเปรียบเทียบ

ของขวัญ

ผู้ให้ของขวัญ

ผู้รับของขวัญ

ตัวอย่าง (3) ที่สำคัญที่สุดที่มีอาจลืมนได้ คือ ต้องขอบคุณอัลลอฮ์ที่ส่งพวกเขามาเป็นของขวัญที่เป็นสิ่่นำความดีมาให้แต่พวกเรา และทรงช่วยเหลือให้การทำงานทั้งหมดนี้ ได้ประสบความสำเร็จ ผ่านพ้นไปได้ด้วยดี (ศมร. 29 ธ.ค. 55)

จากตัวอย่างเป็นเหตุการณ์ที่ผู้ดูแลเว็บไซต์ได้เขียนขอบคุณกลุ่มคนที่เข้ามาช่วยเหลือชาวโรฮิงญา หากพิจารณาตัวอย่างจะเห็นถ้อยคำอุปลักษณะ “ของขวัญ” ที่ถูกนำมาเปรียบเทียบกับชาวโรฮิงญา การเปรียบเทียบว่าเป็นของขวัญแม้จะเป็นการเปรียบเทียบในฐานะสิ่งของ แต่ว่าเป็น

การเลือกคุณสมบัติในเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้และผู้รับ กล่าวคือ พระเจ้าคือผู้ให้ ชาวโรฮิงญาเป็นของขวัญ และผู้มีศรัทธาคือผู้รับของ ดังนั้นผู้รับจึงมิใช่แค่ควรรับของขวัญนี้ แต่ควรยินดีที่จะได้มีโอกาสแสดงความศรัทธาต่อพระเจ้า

2) **อุปลักษณสินค้า** คือ การเปรียบเทียบโรฮิงญากับสินค้าที่มีการซื้อขายกัน การใช้แบบเปรียบเทียบนี้ทำให้เห็นว่าโรฮิงญาน่าสงสาร ตัวอย่างเช่น

สิ่งที่ถูกเปรียบ	แบบเปรียบ
โรฮิงญา	สินค้า
ภูมิภาคอาเซียน	ตลาด

ตัวอย่าง (4) นี่คือการร่วมมือของเขตเศรษฐกิจอาเซียน ศูนย์กลางทางการค้าแห่งใหม่ของโลก โรฮิงญาเป็นหนึ่งในสินค้าที่ค้าขายในภูมิภาคนี้ (ศมร. 21 พ.ค. 58) ส่วนที่ขีดเส้นใต้ในตัวอย่างข้างต้นนี้เป็นถ้อยคำอุปลักษณที่สื่อให้เห็นการเปรียบเทียบ ชาวโรฮิงญากับสินค้าที่ถูกซื้อขาย และภูมิภาคอาเซียนเปรียบเหมือนตลาด การใช้อุปลักษณนี้สื่อให้เห็นภาพตัวแทนด้านที่น่าสงสารของโรฮิงญาที่ถูกปฏิบัติราวกับเป็นเพียงสินค้า

จากที่กล่าวไปจะเห็นว่าในตวับทลิติมมนุษย์ชนจะใช้อุปลักษณ 2 แบบเปรียบ คือ อุปลักษณของขวัญสื่อภาพตัวแทนด้านบวกในฐานะที่เป็นสื่อในการทำความดี และอุปลักษณสินค้าสื่อภาพตัวแทนด้านที่น่าสงสารของโรฮิงญา อย่างไรก็ตามผู้วิจัยพบว่าการใช้อุปลักษณไม่ใช่กลวิธีทางภาษาที่โดดเด่นในตวับทนี้

6.1.3 การใช้อุปลักษณในตวับทหนังสือพิมพ์

จากการวิเคราะห์พบว่า **อุปลักษณเป็นกลวิธีที่โดดเด่นในตวับทหนังสือพิมพ์** กล่าวคือ หนังสือพิมพ์ใช้อุปลักษณทั้งสิ้น 10 แบบเปรียบ โดยเกือบทั้งหมดนำเสนอภาพตัวแทนด้านลบของโรฮิงญา และนำเสนอภาพตัวแทนด้านบวกของฝ่ายไทย

1) **อุปลักษณะอุทกภัย** คือ การเปรียบเทียบอพยพของโรฮิงญาเป็นเหมือนอุทกภัยที่ไหลทะลักเข้ามาในประเทศไทยซึ่งเป็นพื้นที่ปิดล้อม ด้วยเหตุนี้การเข้ามาของชาวโรฮิงญาจึงเป็นเหมือนภัยพิบัติที่ก่อให้เกิดความเสียหาย สื่อนานถ้อยคำอุปลักษณะ เช่น จ่อทะลัก ทะลัก การไหลบ่า ระลอก กระแสน เล็ดลอด ฯลฯ อุปลักษณะนี้จะเชื่อมโยงระหว่างแบบเปรียบเทียบและสิ่งที่ถูกเปรียบเทียบได้ดังนี้

	สิ่งที่ถูกเปรียบเทียบ	แบบเปรียบเทียบ
	การอพยพของโรฮิงญา ประเทศไทย	อุทกภัย/กระแสน้ำ/การทะลัก/การไหลบ่า พื้นที่ปิดล้อม/ภาชนะ/พื้นที่รับน้ำ
ตัวอย่าง (5)	ผู้ว่าฯ ระนอง ย้ำปฏิบัติกับกลุ่มโรฮิงญาตามหลักมนุษยธรรม เตือนภัย “โรฮิงญา” ที่ <u>จ่อทะลัก</u> เข้าวรณองนับหมื่นคน (คม ชัด ลึก 17 ม.ค. 52)	
ตัวอย่าง (6)	‘โรฮิงญา’ <u>ทะลัก</u> เข้าไทย 6 พันคน (คม ชัด ลึก 7 ก.พ. 56)	
ตัวอย่าง (7)	ขณะที่การแก้ไขปัญหาระยะยาว จะมุ่งไปที่ผู้ที่ยังไม่ได้เดินทางออกมาว่าจะทำ อย่างไรไม่ให้เดินทางออกมามาก โดยเรื่องนี้เป็นเรื่องที่ประชาคมระหว่างประเทศต้อง ร่วมมือกันแก้ไขปัญหานี้ ไม่เช่นนั้นก็จะเกิด <u>การไหลบ่า</u> ของผู้คนที่ออกมาอีก (ข่าวสด 21 พ.ค. 58)	
ตัวอย่าง (8)	ชาวโรฮิงญาในรัฐยะไข่ทางภาคตะวันตกของพม่าซึ่งอยู่ในสภาพคนไร้รัฐ ได้อพยพ หนีตายอีก <u>ระลอก</u> หลังจากเกิดความรุนแรงระหว่างชาวพุทธในรัฐยะไข่กับชาวมุสลิม โรฮิงญาตั้งแต่สัปดาห์ก่อน (ไทยรัฐ 13 มิ.ย. 55)	
ตัวอย่าง (9)	ทางการบังกลาเทศระบุผู้ลอบเข้าเมืองชาวโรฮิงญาหลายแสนคนที่มาจากพม่า สร้าง ปัญหาใหญ่ทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ และสภาพแวดล้อมพร้อมกับเรียกร้องรัฐบาล ทหารพม่าให้ช่วยหยุดยั้ง <u>กระแสการลักลอบ</u> เข้าบังกลาเทศของชนกลุ่มน้อยดังกล่าว (เดลินิวส์ 11 ส.ค. 52)	
ตัวอย่าง (10)	ผู้สื่อข่าวรายงานว่า หลังมีข้อมูลว่ามี ผู้เห็นเรือประมงแล่นเข้ามาในอ่าว 3 ลำ เป็นไปได้อย่างยังมีเรืออีก 2 ลำที่ <u>เล็ดลอด</u> การจับกุมของเจ้าหน้าที่ไปได้ (ข่าวสด 9 พ.ย. 57)	
ตัวอย่าง (11)	จากการที่ทางทหารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้วางมาตรการคุมเข้ม โดยเฉพาะ <u>การ</u> <u>ทะลัก</u> <u>เข้ามา</u> ของชาวโรฮิงญา ปรากฏว่า ขณะนี้สถานการณ์เริ่มดีขึ้น <u>การทะลัก</u> <u>เข้ามา</u> <u>เริ่ม</u> <u>ลด</u> <u>น้อย</u> <u>ลง</u> (คม ชัด ลึก 10 มี.ค. 52)	

จากกลุ่มตัวอย่างที่ยกมาข้างต้นจะเห็นว่าหนังสือพิมพ์เปรียบเทียบกับโรฮิงญา กับ น้ำ ที่มีปริมาณมากและ “ไหลบ่า” และ “ทะลัก” เข้ามาในประเทศไทยซึ่งเป็นพื้นที่ปิดล้อม ถ้อยคำ อุปสรรคเหล่านี้ได้สะท้อนมโนอุปสรรค **[การอพยพของโรฮิงญา คือ อุทกภัย]** กล่าวคือ โรฮิงญา เป็นเหมือนน้ำจำนวนมากที่ “ไหลบ่า” และ “ทะลัก” เข้ามาในประเทศไทยซึ่งเป็นพื้นที่ปิดล้อม ดังนั้นโรฮิงญาจึงเป็นภัยพิบัติที่เข้ามาทำให้เกิดความเสียหาย นอกจากนี้การไหลของน้ำยังถูกอธิบายว่ามีลักษณะเป็น “ระลอก” ซึ่งทำให้เห็นว่าการอพยพเกิดขึ้นเรื่อย ๆ

การที่ประเทศไทยมีปัญหาอุทกภัยเกิดขึ้นทุกปี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปี พ.ศ. 2554 ได้เกิดน้ำท่วมใหญ่ในประเทศ เหตุการณ์ในครั้งนั้นทำให้เกิดความยากลำบาก การสูญเสีย และ ความรู้สึกหวาดกลัวต่อภัยน้ำท่วม แม้เวลาจะผ่านไปนานก็ยังถูกน้ำมากกล่าวถึง ด้วยเหตุนี้การใช้นิอุปสรรค **[การอพยพของโรฮิงญา คือ อุทกภัย]** อาจจะทำให้เกิดความรู้สึกกังวลใจ หรืออาจจะหวาดกลัวต่อผู้อพยพ

2) อุปสรรคไฟ เป็นการเปรียบเทียบปัญหากับคุณสมบัติต่าง ๆ ของไฟ โดยเปรียบเทียบความขัดแย้งในรัฐยะไข่เป็นจุดเริ่มต้นของอัคคีภัย ที่ได้ลุกลามและอาจขยายตัวเข้ามาในประเทศไทย ด้วยเหตุนี้ชาวโรฮิงญาจึงเป็นเหมือนภัยอันตรายที่จะก่อให้เกิดความเสียหายต่อไทยได้ สื่อผ่านถ้อยคำอุปสรรค เช่น *ชนวน ลูกกลม ปะทุ คุกรุ่น ฯลฯ* โดยสามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่ถูกเปรียบและแบบเปรียบเทียบได้ดังนี้

สิ่งที่ถูกเปรียบ	แบบเปรียบเทียบ
ความขัดแย้งระหว่างโรฮิงญากับชาวพุทธ	ไฟ/เชื้อเพลิง
ประเทศพม่า	ต้นเพลิง
การขยายขอบเขตของปัญหา	การลุกลามของไฟ

ตัวอย่าง (12) นอกจากนั้นรัฐบาลพม่าจะสนับสนุนการศึกษาและการจ้างงานให้กับชนกลุ่มน้อย กลุ่มนี้แม้ตามกฎหมายจะไม่ถือเป็นพลเมืองของพม่า และเป็น ชนวนปัญหา เหตุความรุนแรงในพื้นที่มานานหลายทศวรรษ (คม ชัด ลึก 21 ต.ค 55)

ตัวอย่าง (13) การตัดสินใจเรื่องการหาที่อยู่ให้ชาวโรฮิงญา ถูกรบกวนด้วยความรู้สึกต่อต้านชาวมุสลิมที่ลุกลามไปในหลายพื้นที่ และยังคง คุกรุ่นอยู่ในระดับสูง แม้ว่า เหตุจลาจลที่เกิดจากความขัดแย้งรุนแรงระหว่างชาวพุทธกับชาวโรฮิงญา ในรัฐยะไข่ เมื่อเดือนมิถุนายนปี 2555 จะผ่านมาเกือบหนึ่งปีแล้วก็ตาม (คม ชัด ลึก 14 พ.ค. 56)

- ตัวอย่าง (14) นายเมียว ันท์ โฆษกทางการรัฐยะไข่ เผยในวันนี้ว่า ความขัดแย้งครั้งใหม่ปะทุขึ้นตั้งแต่วันที่ 21 ต.ค. และจนถึงวันนี้ (25 ต.ค.) มีผู้เสียชีวิตทั้ง 2 ฝ่าย อย่างน้อย 56 ศพ บาดเจ็บอีกกว่า 100 คน (เดลินิวส์ 25 ต.ค. 55)
- ตัวอย่าง (15) นายบรรสาน บุณนาค เอกอัครราชทูตไทยประจำกรุงย่างกุ้ง สหภาพพม่า กล่าวว่า ได้เข้าหารือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศพม่า เกี่ยวกับกรณีชาวโรฮิงญา ลักลอบเข้าประเทศไทยโดยผิดกฎหมาย ซึ่งทั้ง 2 ฝ่ายมีความคิดเห็นตรงกันว่าเป็น ปัญหาที่ลุกลามมากขึ้น จำเป็นต้องได้รับการเร่งรัดแก้ไขปัญหาให้ได้ในระยะยาว (คม ชัด ลึก 9 ก.พ. 52)
- ตัวอย่าง (16) “ตั้งนั้นน่าจะถึงเวลาที่ทุกภาคส่วนจะร่วมมือเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาอย่างจริงจัง ไม่ปล่อยให้ปัญหาแรงงานต่างด้าวชาวพม่า โรฮิงญา ลุกลามและขยายตัวไป มากกว่านี้” (คม ชัด ลึก 5 มี.ค.52)

หากพิจารณาส่วนที่ขีดเส้นใต้ตามตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นว่า เป็นคำศัพท์เกี่ยวกับไฟ ถ้อยคำอุปลักษณ์เหล่านี้สะท้อนโมโนอุปลักษณ์ [โรฮิงญา คือ อัคคีภัย] โดยเปรียบเทียบความขัดแย้งในรัฐยะไข่เป็นจุดเริ่มต้นของอัคคีภัย การปะทะกันของประชาชนในพื้นที่ว่าเหมือนกับการ “ปะทุ” ของไฟ แม้ในบางช่วงไปอาจจะดูสงบลงแต่แท้จริงแล้วยัง “คุกรุ่น” พร้อมทั้งจะปะทุขึ้นใหม่ นอกจากนี้ยังเปรียบเทียบให้เห็นว่าไฟที่ปะทุและระอุอยู่พื้นที่ของยะไข่อาจจะ “ลุกลาม” และขยายขอบเขตออกมาจากพื้นที่ได้ สิ่งที่น่าสนใจคือ หากพิจารณาตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นว่าต้นเพลิงที่ทำให้เกิดไฟไหม้ อยู่ที่พม่า และประเทศอื่น ๆ เป็นเหมือนเพื่อนบ้านที่อาจจะไม่สามารถเข้าไปดับไฟนั้นได้ ทำได้เพียงแค่เฝ้าระวังไฟ

การใช้โมโนอุปลักษณ์ [โรฮิงญา คือ อัคคีภัย] ทำให้ภาพของโรฮิงญาเป็นภาพของกลุ่มคนที่เป็นภัยอันตราย ในสังคมไทยมีสำนวนที่กล่าวว่า “โจรปล้นสิบครั้งไม่เท่าไฟไหม้บ้านครั้งเดียว” ด้วยเหตุนี้หากปัญหาโรฮิงญาซึ่งเป็นเหมือนไฟได้ “ลุกลาม” เข้าประเทศไทยซึ่งเป็นเหมือน “บ้าน” ก็จะก่อให้เกิดความเสียหายที่รุนแรงจะอาจจะประเมินค่าไม่ได้

3) อุปลักษณ์บ้าน กลุ่มนี้เป็นโมโนอุปลักษณ์ที่นำเหตุการณ์การอพยพเข้ามาในประเทศไทยของชาวโรฮิงญา มาเปรียบเทียบกับกรมาเยือนของแขก กล่าวคือ ประเทศไทยคือบ้านคนไทยคือเจ้าของบ้าน และโรฮิงญาเป็นเหมือนแขกที่มาเยือน การใช้อุปลักษณ์นี้สื่อให้เห็นว่าไทยในฐานะเจ้าของบ้านเป็นเจ้าบ้านที่ดีเสมอมา แต่ว่าด้วยเหตุที่ไทยเป็นเจ้าของบ้าน จึงมีสิทธิ์ที่จะ “ปิดประตู” ไม่ให้เข้ามา นอกจากนี้การเปรียบเทียบโรฮิงญาเป็นแขก/คนแปลกหน้า ยังทำให้เห็นว่าหาก

เข้ามาอยู่ในบ้านจะเป็นการอยู่แบบ “ชั่วคราว” ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของไทยที่จะดูแลโรฮิงญาเพียงชั่วคราวก่อนที่จะดำเนินการส่งต่อหรือผลักดันกลับประเทศ จากการวิเคราะห์หมโนอุปลักษณะนี้สื่อผ่านถ้อยคำ เช่น *เจ้าบ้าน ต้อนรับ บ้านเรา ยามเฝ้าบ้าน เปิดประตู ฯลฯ* ดังสามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่ถูกเปรียบและแบบเปรียบเทียบได้ดังนี้

	สิ่งที่ถูกเปรียบ	แบบเปรียบเทียบ
	ประเทศไทย	บ้าน
	รัฐบาล/คนไทย	เจ้าบ้าน/สมาชิกในบ้าน
	สง.ตรวจคนเข้าเมือง	ยามเฝ้าประตู
	โรฮิงญา	แขก/คนแปลกหน้า
ตัวอย่าง (17)	นายสุชีพ กล่าวด้วยว่า เป็นเวลา 5 ปีแล้ว ที่ชาวจังหวัดต้องต้อนรับผู้หลบหนีเข้าเมืองชาวพม่าเชื้อสายโรฮิงญา และมีจำนวนเพิ่มทวีมากขึ้นทุกปี พวกเรากองกำลังประชาชนชายแดนไทย-พม่า จำเป็นต้องต้อนรับผู้หลบหนีเข้าเมืองกลุ่มนี้ที่มีสภาพอดอยากหิวโหย แต่ด้วยน้ำใจของเจ้าบ้านที่ดีตลอดมา โดยการให้อาหาร ให้ที่พักพิงชั่วคราว (ข่าวสด 4 ก.พ. 52)	
ตัวอย่าง (18)	ปลายทางที่คาดว่าชาวโรฮิงญาจะเดินทางไปประเทศที่นับถือศาสนาเดียวกัน ซึ่งเขาไม่ยากจะรับเพราะคนเยอะอยู่แล้ว แต่ก็ต้องเป็นไปตามหลักสิทธิมนุษยชน เพราะให้เขามาอยู่ <u>บ้านเราก็ไม่ยอม</u> เมื่อส่งเขาต่อไปที่ไหนไม่ได้ (ไทยรัฐ 8 พ.ค. 58)	
ตัวอย่าง (19)	ครั้งนี้ คงจะพูดในงานสกัดกั้นของ สตม.ว่าเรามีนโยบายอย่างไรบ้าง เพราะ สตม.ก็เปรียบเสมือนยามเฝ้าหน้าประตูบ้านไม่ให้คนที่เป็นภัยคุกคามเข้ามาในประเทศ (คมชัด ลึก 18 พ.ค.58)	
ตัวอย่าง (20)	สำคัญรัฐบาล ไม่น่าคิดสั้น เปิดศูนย์ลี้ภัย ขึ้นอย่างเป็นทางการตามที่ "ยูเอ็นเอชซีอาร์" ผลักดัน เพราะจะเท่ากับ <u>เปิดประตู</u> ให้ชาวโรฮิงญา อีกนับล้านคนในรัฐยะไข่และบังกลาเทศ หลั่งไหลเข้าไทย ทำให้มีปัญหามั้รู้จบ (ไทยรัฐ 23 ก.ย. 56)	
ตัวอย่าง (21)	เพียร์สัน กล่าวว่า กรณีที่ โรฮิงญา ถูกทางการไทยผลักดันกลับสู่ทะเล ควรจะเป็นสิ่งที่เรียกร้องให้อาเซียนเปลี่ยนแนวทางการรับมือกับผู้อพยพและผู้ลี้ภัย อาเซียนไม่สามารถทำเหมินเฉย หรือ <u>ปิดประตู</u> ใส่หน้าผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือได้อีกต่อไป (คมชัด ลึก 26 ก.พ. 52)	

หากพิจารณาส่วนที่ขีดเส้นใต้ในกลุ่มตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นว่า ถ้อยคำอุปสรรคที่ปรากฏคือว่า [ประเทศไทย คือ บ้าน] สะท้อนมุมมองสำคัญคือ *ประการแรก*การเปรียบเทียบโรฮิงญาเป็นแขกผู้มาเยือน เป็นการเลือกใช้คุณสมบัติของแขกซึ่งเป็นคนที่มาเยือนหรืออาศัยเพียงชั่วคราวสื่อให้เห็นว่าโรฮิงญาเป็นภรรยา (ชั่วคราว) ที่ไทยต้องดูแลช่วยเหลือ สอดคล้องกับนโยบายของไทยที่จะดูแลโรฮิงญาเพียงชั่วคราว ก่อนที่จะดำเนินการส่งต่อหรือผลักดันกลับประเทศ *ประการที่สอง*การจัดวางสถานภาพของรัฐบาลไทยในฐานะเจ้าบ้าน เอื้อให้เกิดความชอบธรรมที่รัฐบาลจะปฏิเสธการเข้ามาของคนอื่น หากเห็นว่าจะจะเป็นภรรยาหรือกระทบกับสมาชิกภายในบ้าน *ประการที่สาม*แบบเปรียบเทียบนี้ก่อให้เกิดการแบ่งขั้วพวกเราพวกเขา กล่าวคือ จำแนกผู้ร่วมเหตุการณ์เป็น 2 ฝ่ายอย่างชัดเจน คือ คนไทยคือสมาชิกภายในบ้าน(พวกเรา) และโรฮิงญาเป็นคนนอก (พวกเขา)

4) อุปสรรคสงคราม คือ การเปรียบเทียบชาวโรฮิงญาเป็นข้าศึกที่บุกเข้ามาในประเทศไทย และด้วยเหตุนี้ฝ่ายไทยจึงต้องป้องกัน และวางยุทธการเพื่อรับมือ มโนอุปสรรคนี้นี้ยังขบเน้นคุณลักษณะที่เป็นอันตรายของโรฮิงญา ทำให้ภาพด้านที่น่าสงสาร เช่น การลี้ภัยความรุนแรงถูกซ่อนเร้นไว้ นอกจากนี้การเปรียบเทียบโรฮิงญาเป็นข้าศึกศัตรูทำให้นโยบายต่าง ๆ ของไทยที่มีขึ้นเพื่อจัดการกับชาวโรฮิงญาที่มีความชอบธรรม จากการวิเคราะห์พบว่ามโนอุปสรรคนี้นี้สื่อผ่านถ้อยคำ เช่น *ยึด บุกเข้ามา กบดาน วางมาตรการรับมือ บุกเข้าจับกุม ไล่ล่า ยุทธการปิดปลายทาง ฯลฯ* โดยสามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างแบบเปรียบเทียบและสิ่งที่ถูกเปรียบเทียบได้ดังนี้

สิ่งที่ถูกเปรียบเทียบ	แบบเปรียบเทียบ
โรฮิงญา	ข้าศึก
ประเทศไทย	ดินแดนที่ถูกบุกรุก
การเข้ามาในไทย	การบุกรุก/รุกราน
การแก้ปัญหา	การทำสงคราม/ การวางแผนรบ

ตัวอย่าง (22) สดม.หวันต่างด้าวยึดเมืองไทย ดันเป็นวาระแห่งชาติแก้ปัญหา (มติชน 17 พ.ค. 50)

ตัวอย่าง (23) ดังนั้น เชื่อว่าคงไม่มีคนไทยคนไหนต้องการให้ผู้หลบหนีเข้าเมือง 200 คนบุกเข้ามาในประเทศไทยอย่างเสรีทุกวัน (คม ชัด ลึก 17 ม.ค. 52)

ตัวอย่าง (24) ขณะนี้สายข่าวทางการทหารรายงานว่าได้พบกลุ่มชาวโรฮิงญาหลายกลุ่มเริ่มเดินทางมาจาก จ.อาระกัน มุ่งหน้ามายังประเทศไทย ด้านจ.ระนอง-พังงา ซึ่งจากการติดตามความเคลื่อนไหวล่าสุดทราบว่ากลุ่มโรฮิงญากลุ่มดังกล่าวมีแผนจะเข้ามากบดานที่เกาะหินช้างในประเทศพม่า ซึ่งเป็นเกาะขนาดเล็กตั้งอยู่เหนือเกาะสน

- (กาสิโน) เพื่อเตรียมที่จะกระจายขึ้นฝั่งในเขตพื้นที่จ.ระนอง,พังงา,ภูเก็ต ในลักษณะของกองทัพมด (คม ชัด ลึก 22 ต.ค.57)
- ตัวอย่าง (25) ขณะนี้หลายฝ่ายได้รับข้อมูลตรงกันว่ามี การเคลื่อนไหวของกลุ่มชาวโรฮิงญา และ ขบวนการค้ามนุษย์ ซึ่งจำเป็นที่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องต้องวางมาตรการรับมือ (คม ชัด ลึก 13 ก.พ. 53)
- ตัวอย่าง (26) การล่องเรือของชาวโรฮิงญา ไม่ใช่เรื่องใหม่ และมันเกิดขึ้นมานานแล้ว และก่อนหน้าี่ประเด็นประเทศไทยใช้วิธีการ กักตัว และส่งตัวกลับ หรือไม่กี่ผลักออกนอกประเทศ ด้วยวิธีการต่างๆ ซึ่งประเทศไทยก็รับมือด้วยวิธีการแบบนี้มาโดยตลอด (มติชน 21 พ.ค. 58)
- ตัวอย่าง (27) ดำรวจเดินทางเพิ่มเติมที่ ยุทธการปิดปลายทาง สกต “โรฮิงญา” เข้าไทย (ไทยรัฐ 17 พ.ค. 58)
- ตัวอย่าง (28) ผบ.ทบ.สั่ง กกล.ลาดตระเวนป้องกัน "โรฮิงญา" ลักลอบเข้าเมือง (ไทยรัฐ 4 มิ.ย.58)
- ตัวอย่าง (29) พ.ต.ท.ชยพล ไหญ่ยิ่ง สว. 3 กก.9 บก.ร.น.สตูล พร้อมกำลัง บุกเข้าปิดล้อมจับกุม กลุ่มโรฮิงญา รวม 52 คน ได้ที่บนกระท่อมร้างหลังหนึ่ง (เดลินิวส์ 17 ม.ค. 56)

หากพิจารณาส่วนที่ขีดเส้นใต้ในกลุ่มตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นว่า เป็นการใช้กลุ่มคำศัพท์เกี่ยวกับการทำสงครามมาอธิบายเหตุการณ์เกี่ยวกับชาวโรฮิงญา ตัวอย่างเหล่านี้สื่อโมโนอุปลักษณ์ [การแก้ปัญหาโรฮิงญา คือ การทำสงคราม] ผ่านการเปรียบเทียบชาวโรฮิงญาเป็นข้าศึกที่บุกเข้ามาในประเทศไทย ด้วยเหตุนี้รัฐบาลไทยจึงต้องมีมาตรการรับมือกับข้าศึก ทั้งการบุกจับกุมไล่ล่า การวางนโยบายต่าง ๆ เปรียบเป็นเหมือนการวางยุทธศาสตร์ นอกจากนี้การนำเสนอจำนวนชาวโรฮิงญา ยังให้นึกถึงภาพของกองทัพที่รุกรานเข้ามาด้วย

การใช้แบบเปรียบเทียบสงครามส่งผลทางอุดมการณ์ที่สำคัญ กล่าวคือ ในทางประวัติศาสตร์สงครามระหว่างไทยกับพม่าส่งผลให้อาณาจักรอยุธยาต้องเสียกรุง 2 ครั้ง นอกจากนี้ภาพความเป็นคู่สงครามระหว่างทั้ง 2 ฝ่ายยังถูกผลิตซ้ำผ่านสื่อต่าง ๆ ทั้ง ภาพยนตร์ ละครโทรทัศน์ นวนิยาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแบบเรียนประวัติศาสตร์ที่กล่าวว่าในยุคสมัยของกรุงศรีอยุธยา มีการรบกับพม่า 24 ครั้ง และโดยส่วนใหญ่ไทยเป็นฝ่ายตั้งรับและพม่าเป็นผู้รุกราน (สุนทร ชูตินธรานนท์ และคณะ, 2557) ด้วยเหตุนี้เมื่อกล่าวถึงสงครามระหว่างชนชาติ คนในสังคมไทยจึงมักจะนึกถึงการสูญเสียความรุ่งเรืองของอาณาจักรอยุธยา ในกรณีของชาวโรฮิงญา แม้จะเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่พม่าไม่ยอมรับ แต่อาศัยอยู่ในพื้นที่ของพม่า เมื่อการอพยพของโรฮิงญาถูกเปรียบกับการเข้ามาของข้าศึก

ยอมก่อให้เกิดภาพของกลุ่มคนที่เป็นอันตรายต่อบ้านเมือง ด้วยเหตุนี้จึงมีความชอบธรรมที่จะปกป้องประเทศไม่ให้คนกลุ่มนี้เข้ามา และในบางครั้งจึงอาจจะเกิดความรุนแรงขึ้นได้

นอกจากนี้ผู้วิจัยพบว่าสื่อหนังสือพิมพ์ยังใช้อุปลักษณะสงครามเมื่อกล่าวถึงการดำเนินการของรัฐบาลไทยกับขบวนการค้ำมนุษย์โรฮิงญา โดยจะนำคำศัพท์เกี่ยวกับการทำสงคราม เช่น *ปราบปราม* *เชิงรุก* *ยุทธการ* *บุกทลาย* *จู่โจม* ฯลฯ ตัวอย่างเช่น

- ตัวอย่าง (30) สำหรับมาตรการปราบปรามต่อไปนี้จะทำลักษณะเชิงรุกทั้งงานด้านยุทธการ และงานด้านการข่าว โดยเฉพาะการสืบหาว่ามีการตั้งที่พักลักษณะนี้อีกหรือไม่ ถ้าพบดำเนินการให้ถึงที่สุด (ข่าวสด 6 พ.ค.58)
- ตัวอย่าง (31) ตนได้พบผู้บัญชาการสำนักงานตำรวจตรวจคนเข้าเมือง (ผบช.สตม.) ได้กำชับให้ปราบปรามขบวนการค้ำมนุษย์ให้สิ้นซาก และให้สืบสวนว่ามีขบวนการขนส่งด้วยหรือไม่ ขณะเดียวกันไทยได้เสนอแผนการป้องกันและปราบปรามค้ำมนุษย์ให้สหรัฐฯรับทราบแล้วด้วย (เดลินิวส์ 19 ม.ค. 56)
- ตัวอย่าง (32) สำหรับป่าเกาะโต๊ะกระแห่งนี้ เคยถูกใช้เป็นแหล่งพักพิงชาวโรฮิงญา รวมทั้งกลุ่มชาวต่างชาติที่หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายซึ่งถูกชุดเฉพาะกิจอำเภอดะกั่วป่าบุกทลายเมื่อราว 5 เดือนก่อนที่ผ่านมา (ข่าวสด 6 พ.ค 58)
- ตัวอย่าง (33) สุโงโก-ลกจูโจม 6 แหล่งพักพิงโรฮิงญา เครือข่ายนายหน้าไหวตัวทันหนีไปได้ (มติชน 7 ก.พ. 56)
- ตัวอย่าง (34) ตชด. 437 ร่วม สภ.สะเดา และ ภวจ.สงขลา บุกทลายโกดังซุกมนุษย์ไร้ถิ่นฐานชาวโรฮิงญา กว่า 300 คน (ไทยรัฐ 10 ม.ค. 56)
- ตัวอย่าง (35) ส่วนกรณีชาวโรฮิงญา ที่เกี่ยวข้องกับขบวนการค้ำมนุษย์นั้น รมว.ต่างประเทศ ระบุเป็นสิ่งที่รัฐบาลให้ความสำคัญ โดยได้ย้ำกับผู้บัญชาการตรวจคนเข้าเมือง ว่าจะต้องปราบปรามขบวนการค้ำมนุษย์อย่างจริงจัง (มติชน 19 ม.ค.56)
- ตัวอย่าง (36) รอง ผบ.ตร.กล่าวเพิ่มเติมว่า นอกเหนือจากการเร่งรัดในเรื่องของสำนวนการสอบสวนแล้ว ตำรวจยังคงเดินทางยุทธการปิดต้นทางและปลายทางขบวนการค้ำมนุษย์โรฮิงญาทั้งใน จ.สงขลา สตูล และระนอง รวมทั้งจังหวัดใกล้เคียง (ไทยรัฐ 25 พ.ค.58)

จากกลุ่มตัวอย่างที่ยกมาข้างต้น หากพิจารณาส่วนที่ขีดเส้นใต้จะเห็นว่าเป็นการนำคำศัพท์เกี่ยวกับการทำสงครามมาใช้เมื่อกล่าวถึงการดำเนินของฝ่ายไทยในการแก้ปัญหาการค้ำมนุษย์

สะท้อนมโนอุปลักษณ์ [การแก้ปัญหาการค้ำมนุษย์ คือ การทำสงคราม] ด้วยเหตุนี้จึงอาจจะกล่าวได้ว่ารัฐบาลไทยไม่ได้ทำสงครามกับชาวโรฮิงญาเท่านั้น แต่ยังต้องทำสงครามเพื่อปราบปรามขบวนการค้ำมนุษย์ด้วย ผู้วิจัยมองว่าการทำสงครามกับขบวนการนี้ ในแง่หนึ่งคือการทำให้ทุกองค์ประกอบของการค้ำมนุษย์ทั้ง ผู้นำพา เจ้าหน้าที่รัฐที่เข้าไปร่วมหาประโยชน์ และชาวโรฮิงญาหมดไป

5) อุปลักษณ์วัชพีช กลุ่มนี้เป็นการเปรียบเทียบชาวโรฮิงญาและขบวนการค้ำมนุษย์เป็นวัชพีช และเปรียบเทียบการแก้ปัญหาของฝ่ายไทยกับการกำจัดวัชพีช การใช้อุปลักษณ์นี้เป็นการสร้างภาพเหมารวมของโรฮิงญาว่าเป็นสิ่งสมควรถูกถอนหรือกำจัดทิ้งไป ทั้งยังสร้างความชอบธรรมให้การกระทำของฝ่ายไทย กล่าวคือ เมื่อโรฮิงญาถูกเปรียบเป็นวัชพีช การกำจัดวัชพีชออกไปจึงเป็นสิ่งที่เหมาะสมและน่าจะยอมรับได้ จากการวิเคราะห์พบว่ามโนอุปลักษณ์สื่อผ่านถ้อยคำ เช่น *รากเหง้าหยิ่งลึกลับ รกราก ถอนราก ขุกรากถอนโคน ฯลฯ* โดยสามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ได้ดังนี้

สิ่งที่ถูกเปรียบ

โรฮิงญา

การแก้ปัญหา

รัฐบาลไทย/เจ้าหน้าที่

แบบเปรียบ

วัชพีช

การกำจัดวัชพีช

ผู้แก้ปัญหา

- ตัวอย่าง (37) รากเหง้าของปัญหาผู้อพยพเกิดจากชาวโรฮิงญาในรัฐยะไข่ไม่ได้รับการรับรองสัญชาติ จึงต้องอพยพไปหางานทำหรือแสวงหาอนาคตที่ดีกว่าในต่างแดน และตกเป็นเหยื่อของขบวนการค้ำมนุษย์ในที่สุด (ไทยรัฐ 24 พ.ค. 58)
- ตัวอย่าง (38) ย้อนถึงรากความขัดแย้งทางศาสนาและชาติพันธุ์ที่แทรกซึมและหยิ่งลึกลับในประวัติศาสตร์ของเมียนมานำมาซึ่งเหตุการณ์ความรุนแรงหลายระลอกและการเลือกปฏิบัติอย่างเป็นระบบ (มติชน 17 พ.ย. 58)
- ตัวอย่าง (39) หลังจากทีมข่าว "คม ชัด ลึก" เปิดประเด็นการอพยพย้ายถิ่นฐานของชาวโรฮิงญาเข้ามาตั้งรกรากอยู่ใน จ.ระนอง อย่างต่อเนื่อง ในที่สุดเจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงก็เปิดยุทธการกวาดล้าง และจัดระเบียบแรงงานต่างด้าว ทั้งแรงงานพม่า และโรฮิงญา ในเขตตัวเมืองระนอง (คม ชัด ลึก 19 ก.พ. 52)
- ตัวอย่าง (40) 'ประยุทธ์' เตรียมถก 'มาเลย์-พม่า' ถอนรากบมโรฮิงญา (ไทยรัฐ 8 พ.ค.58)
จากกลุ่มตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นว่าเป็นการเปรียบเทียบโรฮิงญาว่าวัชพีชที่ฝังรากลึก และหากไม่มีการกำจัดทิ้งอาจเติบโตขึ้นเรื่อย ๆ ดังนั้นรัฐบาลไทยจึงต้องกำจัดวัชพีชออกไปด้วยการขุด

รากถอนโคน จากกลุ่มตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นว่าสื่อหนังสือพิมพ์ไม่ได้ใช้อุปลักษณวิเศษเปรียบเทียบ กับปัญหาโรฮิงญาเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงขบวนการค้ามนุษย์โรฮิงญาด้วยที่ต้องมีการกำจัดออกไป

กล่าวได้ว่าถ้อยคำอุปลักษณที่ปรากฏสื่อมวลชนอุปลักษณ **[การแก้ปัญหาโรฮิงญา คือ การกำจัดวิเศษ]** การใช้อุปลักษณนี้เป็นการสร้างภาพเหมารวมของโรฮิงญาว่าเป็นสิ่งสมควรถูกถอน หรือกำจัดทิ้งไป ทั้งยังสร้างความชอบธรรมให้การกระทำของฝ่ายไทย กล่าวคือ เมื่อโรฮิงญาถูกเปรียบเทียบเป็นวิเศษ การกำจัดวิเศษออกไปจึงเป็นสิ่งที่เหมาะสมและยอมรับได้เพื่อให้เกิดความเรียบร้อย

นอกจากนี้ผู้วิจัยพบว่าสื่อหนังสือพิมพ์ยังใช้อุปลักษณวิเศษเพื่อเปรียบเทียบกับ ขบวนการค้ามนุษย์ และสื่อเห็นว่ารัฐบาลทำหน้าที่เป็นผู้จัดการกับปัญหา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

- ตัวอย่าง (41) ถ้า “ชุดขจัดภัยแทรกซ้อน” ของ “ก.รรมน.ภาค 4 ส่วนหน้า” ไม่เข้าไปดำเนินการ ขบวนการค้ามนุษย์ข้ามชาติ ใน จ.สงขลา ก็ยังเติบโตต่อไป ท่ามกลางคราบเลือด และน้ำตาของเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน (มติชน 20 ม.ค. 56)
- ตัวอย่าง (42) บิ๊กตุ๋! ส่งถอนรากค้ามนุษย์ 'โรฮิงญา' เตรียมตั้งศูนย์ควบคุมดำเนินคดี (ไทยรัฐ 15 พ.ค. 58)
- ตัวอย่าง (43) หลายหน่วยงานยังคงเดินหน้าชุดรากถอนโคนเครือข่ายค้ามนุษย์ชาวโรฮิงญา (ไทยรัฐ 18 พ.ค.58)

จากตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นว่าสะท้อนมโนอุปลักษณ **[ขบวนการค้ามนุษย์ คือ วิเศษ]** ดังนั้นฝ่ายไทย คือ รัฐบาลจะต้องกำจัดวิเศษนี้ไม่ให้เติบโต และวิธีการคือต้องชุดรากถอนโคน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าต้องกำจัดทุกองค์ประกอบ เช่น นายหน้าค้ามนุษย์ เจ้าหน้าที่รัฐที่เข้าไปเกี่ยวข้อง ผู้วิจัยมองว่าการใช้อุปลักษณนี้แม้จะเป็นการกล่าวถึงขบวนการค้ามนุษย์ แต่ผลพลอยได้ที่รัฐคาดหวัง คือจะสามารถจัดการกระบวนการนำพาชาวโรฮิงญาเข้ามาแบบผิดกฎหมายด้วย

6) อุปลักษณสิ่งสกปรก มโนอุปลักษณนี้คือการเปรียบเทียบโรฮิงญาเป็นสิ่งสกปรก และการแก้ปัญหาโรฮิงญาเป็นเหมือนการทำความสะอาด เพื่อให้สิ่งสกปรกออกไป การใช้อุปลักษณนี้ เป็นการทำให้โรฮิงญาเป็นสิ่งไม่พึงประสงค์และสร้างความชอบธรรมของฝ่ายไทยที่จะทำความสะอาด โดยการกวาดล้างสิ่งสกปรกนั้นออกไป จากการวิเคราะห์พบว่ามโนอุปลักษณนี้สื่อผ่านถ้อยคำ เช่น *หมักหมม ลิงหมักหมม กวาดล้าง ล้างบาง ฯลฯ* ดังสามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ได้ดังนี้

	สิ่งที่ถูกเปรียบ	แบบเปรียบ
	โรฮิงญา	สิ่งสกปรก
	การจัดการปัญหา	การทำความสะอาด
	รัฐบาล/เจ้าหน้าที่รัฐ	ผู้ทำความสะอาด
ตัวอย่าง (44)	ในส่วนของต่างประเทศเอง ก็น่าจะเห็นถึงความตั้งใจจริงของประเทศไทยซึ่งเราเป็นประเทศกลางทาง ได้แก้ปัญหาอย่างดีที่สุดแล้ว เหตุการณ์ก็หมักหมมมานาน ที่ผ่านมามีการออกหมายจับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์ได้เป็นจำนวนมาก ทั้งนี้ ในส่วนของต่างประเทศต้องเข้าใจว่าเราทำเต็มที่แล้วและจะทำให้ดีขึ้น (ไทยรัฐ 17 พ.ค.58)	
ตัวอย่าง (45)	อย่างไรก็ตามการแก้ไขปัญหาคงต่อไป เชื่อว่าจะมีเซอร์ไพรส์ เพราะจะมีการสืบสวนสอบสวนอย่างจริงจังโดยรัฐบาล ทำให้สิ่งที่หมักหมมในอดีตพุ่งขึ้นมา แล้วจะเห็นภาพได้ชัดเจนขึ้นทำให้แก้ปัญหาได้ดีขึ้น หากเราไม่ทำอย่างจริงจังก็จะเกิดการกดทับปัญหาอย่างเดิม (คม ชัด ลึก 2 มิ.ย.58)	
ตัวอย่าง (46)	ผู้สื่อข่าวรายงานว่า มีเจ้าหน้าที่ตำรวจสันติบาลลงพื้นที่ จ.ระนอง เพื่อเก็บข้อมูลต่างๆ โดยเฉพาะประเด็นปัญหาการนำชาวโรฮิงญาเข้ามาสวมสิทธิ์ชาวไทยพลัดถิ่นเพื่อพอกตัวเป็นคนไทยโดยสมบูรณ์ (คม ชัด ลึก 6 มี.ค. 52)	
ตัวอย่าง (47)	เจ้าหน้าที่กวาดล้างจับกุมชาวโรฮิงญากว่า 100 คน เหยื่อนายหน้าค้ามนุษย์ข้ามชาติหลบหนีเข้าเมือง (เดลินิวส์ 13 ต.ค. 57)	

จากส่วนที่ขีดเส้นใต้ในกลุ่มตัวอย่างที่ยกมาข้างต้นจะเห็นว่า เป็นการเปรียบเทียบโรฮิงญาเป็นสิ่งสกปรกที่หมักหมม และทางการไทยต้องทำความสะอาดด้วยการกวาดล้างให้หมดไป สื่ออุปลักษณ์ [การแก้ปัญหาโรฮิงญา คือ การทำความสะอาด] ผู้วิจัยเห็นว่าแม้ความสกปรกจะไม่ได้ทำให้เกิดความเสียหายที่รุนแรง แต่ทำให้บ้านหรือประเทศไทยไม่สะอาดเรียบร้อย และผู้อื่นอาจจะมองว่าไม่ดี ด้วยเหตุนี้แบบเปรียบนี้จึงช่วยสร้างความชอบธรรมให้ฝ่ายไทยในการเข้ามาจัดการปัญหาดังกล่าวให้เรียบร้อย

นอกจากนี้ ผู้วิจัยพบว่าอุปลักษณ์สิ่งสกปรกยังปรากฏใช้กับขบวนการค้ามนุษย์โรฮิงญาด้วย เช่น

- ตัวอย่าง (48) ไทยได้เริ่มการกวาดล้างกระบวนการลักลอบนำชาวโรฮิงญาข้ามพรมแดน หลังพบหลุมศพขนาดใหญ่ที่เชื่อว่าเป็นสถานที่ฝังร่างชาวโรฮิงญาที่ตกเป็นเหยื่อขบวนการค้ามนุษย์ (มติชน 28 พ.ค.58)
- ตัวอย่าง (49) ผบ.ตร.ย้ำหากพบมีตำรวจพัวพันสั่งตั้งทัณฑ์พร้อมดำเนินคดีเพื่อขจัดขบวนการค้ามนุษย์ให้สิ้นซาก (ไทยรัฐ 9 พ.ค.58)
- ตัวอย่าง (50) ผู้ว่าฯ ระนองยันไม่จำเป็นต้องมาแบกรับภาระ ขณะที่ทหารแฉตีข่าวทั่วโลกทำค่าตัวกระฉูดขึ้น เตรียมล้างบางแก๊งค้ามนุษย์ (คม ชัด ลึก 3 ก.พ.52)

จากตัวอย่างจะเห็นว่าหนังสือพิมพ์ใช้ถ้อยคำอุปโลกน์ ที่สะท้อนให้เห็นว่า **[ขบวนการค้ามนุษย์ คือสิ่งสกปรก]** และรัฐบาลไทยเป็นผู้ที่จะกำจัดสิ่งเหล่านี้ให้หมดไป ผู้วิจัยมองว่าความพยายามในการจัดการกับขบวนการนี้ไม่ได้เป็นเพราะกลุ่มค้ามนุษย์ละเมิดชาวโรฮิงญา แต่เป้าประสงค์หลัก คือ รัฐบาลน่าจะต้องการทำให้ขบวนการนำพาโรฮิงญาหมดไป

7) อุปลักษณะการรักษาโรค โมโนอุปลักษณะนี้เปรียบเทียบโรฮิงญาเป็นเหมือน โรค/เชื้อโรค ประเทศไทยเป็นเหมือนร่างกาย และกล่าวว่าเชื้อโรคได้เข้ามาฝังตัว ด้วยเหตุนี้จึงต้องมีการรักษา โดยผู้ที่ทำหน้าที่รักษาคือรัฐบาลไทยที่จะเอ็กซเรย์และให้ยาเพื่อที่จะรักษาให้เชื้อโรคนี้หมดไป การใช้อุปลักษณะนี้เป็นการเสนอให้เห็นว่าโรฮิงญาเป็นสิ่งไม่พึงประสงค์ และเปรียบโรฮิงญาเป็นสิ่งที่ไม่มีชีวิตซึ่งเป็นเชื้อโรค ด้วยเหตุนี้การกระทำของฝ่ายไทยที่จะรักษาโรคจึงดูมีความชอบธรรมและยอมรับได้ จากการวิเคราะห์พบวามโนอุปลักษณะนี้สื่อผ่านถ้อยคำ เช่น เรื้อรัง เข้าฝังตัว เอ็กซเรย์ ใช้ยาแรง ผ่าตัด ฯลฯ โดยสามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ได้ดังนี้

สิ่งที่ถูกเปรียบ	แบบเปรียบ
โรฮิงญา	โรค/เชื้อโรค
ขบวนการค้ามนุษย์	พาหะนำโรค
ประเทศไทย	ร่างกาย
การแก้ปัญหา	การรักษาโรค

- ตัวอย่าง (51) เอ็นเอชซีอาร์เชื่อว่า การแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกันจะช่วยให้ปัญหาเรื้อรังที่เกี่ยวข้องกับชาวโรฮิงญาสามารถได้รับการสะสางถึงต้นเหตุ (เดลินิวส์ 7 พ.ค. 58)

- ตัวอย่าง (52) ผวจ.ระนองสั่งคุมเข้มหลังมีข่าวนายจ้างบางรายยัดไส้นำชาว "โรฮิงญา" เข้าสวมสิทธิจดทะเบียนขึ้นบัญชีแรงงาน เผยมีโรฮิงญาบางส่วนเล็ดลอดเข้าฝั่งตัวในหัวเมืองชั้นใน (คม ชัด ลึก 6 ก.พ. 52)
- ตัวอย่าง (53) น.พ.นิรันดร์กล่าวว่า กรณีพบศพที่ป่าดงเปซาร์จึงเหมือนผีที่กลัดหนองมานานแล้ว แตกออกที่ประเทศไทย และนายอินดีที่พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ประกาศนโยบายหลักในการที่จะแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ ที่เร่งแก้ปัญหา ซึ่งจะนำไปสู่การแก้ปัญหาเรื่องการค้ามนุษย์ต่อไป (คม ชัด ลึก 6 พ.ค. 58)
- ตัวอย่าง (54) รองผบ.ตร. กล่าวว่า จากกรณีที่เกิดขึ้นพบการค้ามนุษย์ในพื้นที่ต่อเนื่อง เร็วๆ นี้ ตำรวจภาค 9 จะเปิดปฏิบัติการปิดปลายทาง เอ็กซ์เรย์ทุกพื้นที่ที่อาจใช้เป็นที่พักรอในการ ค้ามนุษย์ โดยเฉพาะพื้นที่เทือกเขาแก้ว เทือกเขาสันกาลาศีรี พรมแดนไทย-มาเลเซีย ระยะทาง 16 กิโลเมตร (ข่าวสด 8 พ.ค. 58)
- ตัวอย่าง (55) ด้านบิ๊กตูฮัมเจ้าหน้าที่ดูแลพื้นที่ให้ดี หากพบปล่อยปละละเลยเตรียมย้ายฝ่ายปกครองทันที ยันต้องใช้ยาแรงกำจัดสิ่งเลวร้าย (ข่าวสด 6 พ.ค.58)
- ตัวอย่าง (56) 'กสม.' แนะ 'รบ.' เร่งพิสูจน์การตายโรฮิงญา - เอาคนผิดมาลงโทษชี้ ใช้ ม.44 ผ่าตัด ราชการ เล็งลงพื้นที่ 13 พ.ค. นี้ ยันตรวจสอบเพื่อแก้ปัญหาไม่ได้จับผิดใคร (เดลินิวส์ 6 พ.ค. 58)

หากพิจารณาส่วนที่ขีดเส้นใต้ในกลุ่มตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นว่าเป็นการใช้คำศัพท์เกี่ยวกับการแพทย์ ถ้อยคำอุปลักษณะที่ปรากฏสื่อมโนอุปลักษณะ **[การแก้ปัญหาโรฮิงญา คือ การรักษาโรค]** โดยการเปรียบเทียบโรฮิงญาเป็นเหมือนเชื้อโรค ขบวนการค้ามนุษย์และเจ้าหน้าที่รัฐที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับขบวนการดังกล่าวเป็นเหมือนพาหะนำโรคเข้ามา ประเทศไทยเป็นเหมือนร่างกายที่เชื้อโรคเหล่านั้นได้เข้ามาฝังตัว รัฐบาลไทยเป็นผู้ทำการรักษาด้วยการเอ็กซ์เรย์หาว่าเชื้อโรคฝังตัวอยู่ที่จุดใด เพื่อที่จะให้ยา ผ่าตัดเพื่อกำจัดทั้งเชื้อโรคและพาหะนำโรคให้หมดไป การใช้แบบเปรียบเทียบนี้เป็นการนำเสนอภาพตัวแทนของชาวโรฮิงญาในเชิงลบ (เชื้อโรค) และนำเสนอภาพตัวแทนของรัฐบาลไทยในเชิงบวก (แพทย์)

8) อุปลักษณะสินค้า คือ การเปรียบเทียบโรฮิงญาเป็นสินค้าหรือเป็นวัตถุ ที่มีการซื้อขาย โดยขบวนการค้ามนุษย์ การใช้มโนอุปลักษณะนี้สะท้อนให้เห็นว่าโรฮิงญาเป็นเพียงสินค้าและไม่มีชีวิต และขบขันให้เห็นพฤติกรรมของขบวนการค้ามนุษย์ที่เข้ามาแสวงหาประโยชน์จากการทำธุรกิจผิด

กฎหมายนี้ จากการวิเคราะห์พบว่าสื่อฝ่ายถ้อยคำ เช่น ธุรกิจ การซื้อขาย นายหน้า ออเดอร์ กว๊าน
ซื้อ ขน ฯลฯ ดังสามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ได้ดังนี้

	สิ่งที่ถูกเปรียบ	แบบเปรียบ
	การค้ำมนุษย์	การทำธุรกิจ
	โรฮิงญา	วัตถุ/สินค้า
	ขบวนการค้ำมนุษย์	นายหน้า
ตัวอย่าง (57)	กฎหมายที่มีอยู่พอบังคับใช้ให้มีประสิทธิภาพ ปัญหาที่การสืบสวนสอบสวนที่ต้องทำให้มีประสิทธิภาพ อย่างเช่นคดีนี้ก็ได้ถึงตัวใหญ่ ไม่ใช่แค่ปลาชิวปลาสร้อยเท่านั้น เชื่อว่าการทลายเครือข่ายนี้ได้ จากนั้นต่อไปจะไม่มีคนไทยคนใดบังอาจเข้าไปเกี่ยวข้องการค้ำมนุษย์ทำธุรกิจประเภทนี้อีก (ข่าวสด 8 พ.ค. 58)	
ตัวอย่าง (58)	ด้าน “เอก อังสนานนท์” เผยเล็งนักการเมืองและนายทุนเกี่ยวพันคดี ขณะที่นายกฯ เร่งปราบธุรกิจมืดอย่างจริงจัง (ไทยรัฐ 6 มิ.ย.58)	
ตัวอย่าง (59)	หนึ่งใน <u>นายหน้าค้ำมนุษย์</u> ที่เกี่ยวข้องกับ <u>การซื้อขาย</u> ครั้งนั้นกล่าวว่า ได้มีการโอนเงินจากมาเลเซีย 1,500,000 บาท ให้แก่เจ้าหน้าที่ในไทย (มติชน 21 ม.ค. 56)	
ตัวอย่าง (60)	พ.อ.มนัส คงแป้น ผอ.กอ.รมน.ที่ 14 สย.1 กล่าวว่าหลังเป็นข่าวทั่วโลก <u>โรฮิงญา</u> กลายเป็น <u>สินค้าที่มีราคาขึ้นทันที</u> ขณะนี้โรฮิงญาจากไทยถูกตั้ง <u>ค่าหัวการซื้อขายในตลาดค้ำมนุษย์</u> ถึงรายละ 2 หมื่นบาท จากเดิมรายละ 6,000-8,000 บาท (คม ชัด ลึก 3 ก.พ.52) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	
ตัวอย่าง (61)	ในกลุ่มนี้ 20 คน มีนายหน้าขบวนการค้ำมนุษย์นำรถยนต์กระบะมารับที่บริเวณข้างสำนักงานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม จ.ภูเก็ต ส่วน 17 คนไม่อยู่ใน <u>ออเดอร์</u> จึงต้องหลบหนีตายถาวร (เดลินิวส์ 14 ส.ค. 56)	
ตัวอย่าง (62)	หน่วยงานหลักที่เกาะติดปัญหาอยู่ในขณะนี้ คือ ตำรวจภูธรภาค 8 และตำรวจภูธรภาค 9 ที่มีการจัดตั้ง “ศูนย์อำนวยการศูนย์ปฏิบัติการตำรวจภูธรภาค 9” ซึ่งการแก้ไขในปัจจุบันยังเป็นมาตรการการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าในการจัดการกับขบวนการค้ำมนุษย์ที่มีทั้งคนไทยและคนต่างชาติร่วมกัน <u>ปฏิบัติการรับ-ส่งออเดอร์ชาวโรฮิงญา</u> กันมาเป็นทอดๆ (คม ชัด ลึก 12 พ.ค.58)	
ตัวอย่าง (63)	ดีเอสไอไล่จับโรฮิงญา “ชายโรตี” ในกรุงเทพฯ 13 ราย สอบขยายผลหาขบวนการค้ำมนุษย์ เผยมีนายหน้า 2-3 กลุ่ม <u>กว๊านซื้อโรฮิงญา</u> ที่ถูกผลักกลับที่ อ.แม่สอด ก่อน “สวมบัตร” ส่งกลับ จ.ระนอง (คม ชัด ลึก 19 ก.พ. 52)	

ตัวอย่าง (64) "ยูเอ็็น" จีไทยเร่ร่อน สบ ตม. ขุนโรฮิงญาให้แก๊งค์ค้ำมนุษย์กลางทะเล (ไทยรัฐ 7 ธ.ค. 56)

จากส่วนที่ขีดเส้นใต้ในกลุ่มตัวอย่างจะเห็นว่าเป็นการใช้คำศัพท์เกี่ยวกับการทำธุรกิจ เช่น *ออร์เดอร์ กว๊านซ้อ นายหน้า ฯลฯ* มากล่าวถึงเหตุการณ์ สะท้อนมโนอุปลักษณ์ [**การค้ามนุษย์ คือ การทำธุรกิจ**] โดยชาวโรฮิงญาถูกเปรียบเป็นสินค้าหรือวัตถุ การใช้อุปลักษณ์โดยการนำสิ่งที่ถูกเปรียบคือ การค้ามนุษย์ (ซึ่งผิดกฎหมาย) มาเปรียบกับการค้าหรือการทำธุรกิจทั่วไป (ถูกกฎหมาย) อาจทำให้คนบางกลุ่มมองว่าชาวโรฮิงญาว่าเป็นเพียงสินค้าและเข้ามาหาประโยชน์กับคนกลุ่มนี้ได้ อุปลักษณ์นี้ในแง่หนึ่งสะท้อนให้เห็นว่าโรฮิงญานำสงสารที่ถูกปฏิบัติราวกับเป็นสินค้า แต่ในอีกมิติหนึ่ง สินค้าประเภทนี้จัดเป็นสินค้าผิดกฎหมาย ดังนั้นในอีกมุมหนึ่งอุปลักษณ์นี้จึงสื่อให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาเข้ามาแบบผิดกฎหมายด้วย

9) อุปลักษณ์เกมกีฬา การเปรียบเทียบการแก้ปัญหาของประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ว่าแก้ปัญหาโรฮิงญาเหมือน “ตีปิงปอง” ซึ่งหากพิจารณาการศึกษาของการตีปิงปองจะเห็นว่า แต่ละฝ่ายจะต้องตีลูกปิงปองให้ตกลงอีกฝ่ายจึงจะได้คะแนน ลูกปิงปองจึงเปรียบเหมือนชาวโรฮิงญาที่แต่ละประเทศพยายามผลักออกไปให้อีกฝ่ายหนึ่ง การเปรียบเทียบการแก้ปัญหาโรฮิงญากับการแข่งขันกีฬา มโนทัศน์นี้จะสะท้อนและขบเน้นการกระทำของฝ่ายไทยว่า “ทำตามกติกา” และในกรณีที่กลุ่มผู้สังเกตการณ์ เช่น ยูเอ็็นเอชซีอาร์ต้องการจะเข้ามาร่วมแก้ไขปัญหาโรฮิงญาก็ต้องทำตาม “กติกาที่เหมาะสม” มโนอุปลักษณ์นี้เป็นการขบเน้นการกระทำที่ชอบธรรม (ตามกติกา) ของฝ่ายไทยให้โดดเด่น ผ่านถ้อยคำอุปลักษณ์ เช่น *ตีปิงปอง กติกา ตามเกม ฯลฯ* โดยสามารถเชื่อมโยงได้ดังนี้

สิ่งที่ถูกเปรียบ	แบบเปรียบ
ปัญหาโรฮิงญา	เกม/กีฬา
ประเทศที่ได้รับผลกระทบ เช่น ไทย อินโดฯ	ผู้เล่นเกม/กีฬา
วิธีการดำเนินการแก้ปัญหา	การทำตามกติกา
สหประชาชาติ/สหรัฐอเมริกา	ผู้ชม

- ตัวอย่าง (65) ขณะนี้เรือลำดังกล่าวอยู่ในจุดทับซ้อนระหว่างมาเลเซียและอินโดนีเซีย ซึ่งถ้าเป็นจริง เท่ากับตอกย้ำสถานการณ์ที่ชาติต่างๆ ในภูมิภาคใช้วิธี "ตีป้องป้อง" หรือการผลักไสเรือผู้อพยพให้ออกไปจากน่านน้ำของตนเอง (ข่าวสด 18 พ.ค.58)
- ตัวอย่าง (66) ถ้าเจอในอาณาเขตของไทยก็ต้องแนะนำดำเนินการว่าจะดำเนินการอย่างไร ก็ต้องดูแลตามกติกา และหาทางช่วยเหลือไปประเทศที่สามต่อไป (เดลินิวส์ 16 ม.ค. 56)
- ตัวอย่าง (67) ส่วนขั้นตอนการปฏิบัติตามกฎหมาย คือการส่งกลับออกไป มีกฎหมายอยู่แล้ว ขอยืนยันว่ากองทัพไทยไม่เคยปฏิบัติการอันไร้มนุษยธรรม (คม ชัด ลึก 18 ม.ค. 52)
- ตัวอย่าง (68) พล.อ.ทรงกิตติกล่าวอีกว่า ประเทศไทยยอมรับให้ คนกลุ่มนี้เข้ามาไม่ได้ ส่วนขั้นตอนการปฏิบัติตามกฎหมาย คือ การส่งกลับออกไป ซึ่งทำตามกฎหมายอยู่แล้ว (ไทยรัฐ 19 ม.ค. 52)
- ตัวอย่าง (69) เมื่อถามย้ำว่าจะเปิดโอกาสให้ยูเอ็นเอชซีอาร์พบกับกลุ่มโรฮิงญาด้วยหรือไม่ นายอภิสิทธิ์ กล่าวว่า ก็ควรจะมาคุยกับทางเราว่าจะทำงานร่วมกันอย่างไร เขาสามารถเข้ามาทำงานได้ แต่ต้องอยู่บนพื้นฐานของความร่วมมือและความเข้าใจในกติกาที่เหมาะสม (คม ชัด ลึก 21 ม.ค. 52)
- ตัวอย่าง (70) “รัฐบาลก็แก้ไขปัญหาไปตามเกม เมื่อเขาเข้ามาถึงฝั่งบ้านของเราก็ต้องดูแลกัน การส่งต่อประเทศที่สามก็เป็นเรื่องที่ต้องดำเนินการต่อไป แต่ที่ผ่านมาใช้เวลานานมาก เป็นภาระของประเทศเรา...” (เดลินิวส์ 16 ม.ค.56)

จากส่วนที่ขีดเส้นใต้ในกลุ่มตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นว่าเป็นมโนอุปลักษณ์ **[การแก้ปัญหาโรฮิงญา คือ การเล่นเกมกีฬา]** กล่าวคือ ใช้คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับเกมกีฬามาอธิบายถึงวิธีการแก้ปัญหาโรฮิงญา โดยไทยและประเทศที่ได้รับผลกระทบเป็นผู้เล่นเกม และปฏิบัติตามกฎกติกา นอกจากนี้หนังสือพิมพ์ยังเสนอให้เห็นว่าประเทศในภูมิภาคอาเซียนแก้ปัญหาโรฮิงญาเหมือนการเล่นปิงปอง หากพิจารณาจะเห็นว่ากีฬาประเภทนี้แต่ละฝ่ายจะตีลูกปิงปองให้ไปตกในเขตของผู้อื่นเพื่อจะได้แต้ม เหมือนการผลักดันชาวโรฮิงญาออกไปจากดินแดนของตนเองก็ทำให้ประเทศหมดภาระ ทั้งนี้การกระทำดังกล่าวเป็นกฎกติกาที่ผู้เล่นต่างปฏิบัติและยอมรับว่าเหมาะสม อย่างไรก็ตาม บางกลุ่ม เช่น สหประชาชาติ สหรัฐอเมริกา ในฐานะผู้ชมดูเหมือนจะไม่พึงพอใจกับกติกาดังกล่าว การใช้อุปลักษณ์เกมกีฬาเป็นการนำเสนอว่าฝ่ายไทยเป็นผู้แก้ปัญหาและดำเนินการตามหลักการ ในขณะที่ชาวโรฮิงญาเป็นปัญหา (เป็นเกมกีฬาที่ไทยจำเป็นต้องเล่น)

10) อุปลักษณะการศึกษา อุปลักษณะนี้เป็นการเปรียบเทียบการแก้ปัญหาโรฮิงญากับการสอบ โดยที่ปัญหาโรฮิงญาเปรียบเหมือนโจทย์ปัญหา/คำถาม ผู้ทำข้อสอบคือรัฐบาลไทย และประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นผู้ทดสอบ สื่อผ่านถ้อยคำอุปลักษณะ เช่น *ศิษษารายละเอียด ติวเข้ม หาคำตอบ ตอยโจทย์ จัดอันดับ ฯลฯ* ดังสามารถเชื่อมโยงได้ดังนี้

	สิ่งที่ถูกเปรียบ	แบบเปรียบ
	ปัญหาโรฮิงญา/การคำนุษย์	บททดสอบ
	การแก้ปัญหา	การทำบททดสอบ/การหาคำตอบ
	การจัดอันดับการคำนุษย์	ผลสอบ
	ไทย/สหรัฐอเมริกา	ผู้ทำข้อสอบ/ผู้ทดสอบ
ตัวอย่าง (71)	เราต้องดูว่าจะดำเนินการอย่างไร ต้องหาคำตอบให้ชัดเจน ถ้าอยู่ในไทยนานเหมือนศูนย์พักพิงอื่นๆ ก็จะลักลอบออกมาทำงานข้างนอก (ไทยรัฐ 22 ม.ค. 56)	
ตัวอย่าง (72)	‘เลขาสมช.’ มั่นใจ 29 พ.ค.ได้คำตอบแก้ปัญหา ‘โรฮิงญา’ (คม ชัด ลึก 26 พ.ค.58)	
ตัวอย่าง (73)	เมื่อถามว่ามีแนวคิดที่จะตั้งศูนย์พักพิงเพื่อให้กลุ่มโรฮิงญา ได้อยู่ในประเทศไทยก่อนหรือไม่ นายกฯ กล่าวว่่า จริงๆแล้วอยากให้มีการประสานงานเป็นขั้นตอนก่อน เพราะการตั้งศูนย์ไม่ได้ตอบโจทย์ (เดลินิวส์ 18 ม.ค.56)	
ตัวอย่าง (74)	พม่าจะต้องแสดงความรับผิดชอบต่อประชาชนของตัวเอง โดยคำตอบสุดท้ายคือการมอบความเป็นพลเมืองให้ (ไทยรัฐ 30 พ.ค.58)	
ตัวอย่าง (75)	ส่วนกรณีที่มีกระแสวิพากษ์วิจารณ์การตัดสินคดีความของประเทศไทยที่อยู่ในระดับเทียร์3 จากการพิจารณาของสหรัฐอเมริกา ซึ่งในการจัดอันดับ ส่วนหนึ่งมาจากเจ้าหน้าที่รัฐไม่โปร่งใส นั้น พล.ต.อ.เอก ยืนยันว่า ตั้งแต่เกิดคดีความมนุษยโรฮิงญา ไม่มีเจ้าหน้าที่เข้าไปเกี่ยวข้องในการรับผลประโยชน์ และที่ผ่านมา สำนักงานตำรวจแห่งชาติ แสดงให้เห็นถึงการปฏิบัติ และการแก้ไขปัญหาการคำนุษย์อย่างต่อเนื่อง ชัดเจนตลอดมา ตามนโยบายของรัฐบาล (มติชน 26 มิ.ย. 58)	

จากกลุ่มตัวอย่างจะเห็นว่าเป็นการใช้มโนอุปลักษณะ [การแก้ปัญหาโรฮิงญา คือ การทำบททดสอบ] กล่าวคือ นำคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับการทดสอบมาอธิบายการแก้ปัญหาโรฮิงญา โดยเปรียบเทียบการแก้ปัญหาเป็นเหมือนการทำบททดสอบ และรัฐบาลไทยในฐานะผู้สอบต้องศึกษา รายละเอียดต่าง ๆ เพื่อที่จะหาคำตอบที่ถูกต้องให้ได้ ทั้งนี้ฝ่ายไทยมองว่าคำตอบที่ดีที่สุด ไม่ใช่การตั้งศูนย์อพยพในประเทศไทย แต่เป็นการที่พม่าควรจะให้สิทธิพลเมืองแก่ชาวโรฮิงญา นอกจากนี้

หากพิจารณาจะเห็นว่าผู้ที่ทดสอบที่ทำหน้าที่จัดอันดับ คือ ประเทศสหรัฐอเมริกา การใช้แบบเปรียบเทียบนี้ ทำให้เห็นว่ารัฐบาลไทยไม่ได้มีอิสระอย่างเต็มที่ในการหาทางแก้ปัญหา เนื่องจากวิธีการแก้ปัญหาคงส่งผลถึงการพิจารณาจัดอันดับการค้ำหนุนของสหรัฐอเมริกา

จากมโนอุปลักษณะทั้งหมดที่ได้นำเสนอไป หากพิจารณา “แบบเปรียบเทียบ” ที่นำมาใช้ จะเห็นว่า ชาวโรฮิงญามักถูกเปรียบเทียบกับสิ่งไม่มีชีวิต เช่น อุปลักษณะน้ำเปรียบเทียบกับโรฮิงญา กับ อุทกภัย อุปลักษณะการแพทย์เปรียบโรฮิงญาคือเชื้อโรค รวมไปถึงการเปรียบเทียบโรฮิงญาเป็นสิ่งสกปรก สิ้นค้า และเมื่อโรฮิงญาถูกเปรียบกับสิ่งมีชีวิต ผู้วิจัยพบว่าสื่อจะเลือกใช้คุณสมบัติด้านลบมาใช้เท่านั้น เช่น อุปลักษณะสงครามเปรียบเทียบกับโรฮิงญาเป็นข้าศึกที่เข้ามารุกราน อุปลักษณะบ้านที่เปรียบโรฮิงญาเป็นแขก/คนแปลกหน้าที่ขอมารอาศัย ในทางตรงกันข้าม สื่อหนังสือพิมพ์จะเลือกใช้แบบเปรียบเทียบที่เป็นมนุษย์ที่ทำหน้าที่แก้ปัญหาต่าง ๆ เมื่อเมื่อกล่าวถึงรัฐบาลไทยเสมอ เช่น เป็นแพทย์ที่รักษาโรค เป็นผู้ปกป้องประเทศชาติจากข้าศึก เป็นผู้บริหารจัดการน้ำ ฯลฯ ลักษณะดังกล่าวนี้ อาจจะทำให้กล่าวได้ว่าอุปลักษณะทำหน้าที่แบ่งขั้วพวกเขา (โรฮิงญา) พวกเรา(ไทย) และเน้นการนำเสนอ ด้านลบของพวกเขา

สรุปการใช้อุปลักษณณ์ในตวับททั้ง 3 กลุ่ม

ตารางที่ 76 แสดงแบบเรียบ ภาพตวัแทน และการปรากฏใช้อุปลักษณณ์ในตวับททั้ง 3 กลุ่ม

อุปลักษณณ์	ภาพตวัแทน	ตวับท		
		รัฐบาล	มนุษยชน	นสพ.
น้ำ	เปรียบเทียบอพยพกับอุทกภัยที่ไหลเข้ามาในประเทศไทย สื่อภาพโรธิงญาเป็นภัยอันตราย	✓	-	✓
ไฟ	เปรียบเทียบหาความขัดแย้งเหมือนไฟที่ลุกกลาม สื่อภาพตวัแทนโรธิงญาเป็นภัยอันตราย	-	-	✓
สงคราม	เปรียบโรธิงญาเป็นข้าศึก การแก้ปัญหาเป็นการทำสงคราม สื่อภาพตวัแทนโรธิงญาเป็นภัย	-	-	✓
บ้าน	เปรียบประเทศไทยเป็นบ้าน โรธิงญาเป็นแขก สื่อภาพตวัแทนโรธิงญาเป็นภาระ	-	-	✓
วชิพ	เปรียบโรธิงญาเป็นเหมือนวชิพที่ต้องถอนทิ้ง สื่อภาพตวัแทนโรธิงญาเป็นกลุ่มคนไม่พึงประสงค์	-	-	✓
สิ่งสกปรก	เปรียบโรธิงญาเป็นสิ่งสกปรกที่ทำให้ไทยแปดเปื้อน สื่อภาพตวัแทนโรธิงญาเป็นสิ่งไม่พึงประสงค์	-	-	✓
โรค	เปรียบโรธิงญากับโรคที่มีขบวนการค้ามนุษย์เป็นพาหะ สื่อภาพตวัแทนโรธิงญาเป็นภัย	-	-	✓
เกมกีฬา	เปรียบเทียบแก้ปัญหาโรธิงญาเหมือนการเล่นกีฬา สื่อภาพตวัแทนรัฐบาลไทยทำตามกฎหมาย	-	-	✓
การเรียน	เปรียบเทียบแก้ปัญหาโรธิงญาเป็นเหมือนการสอบ สื่อภาพตวัแทนโรธิงญาเป็นปัญหา	-	-	✓
สินค้า	เปรียบโรธิงญาเป็นสินค้า สื่อภาพตวัแทนโรธิงญานำสงสาร/เข้าเมืองผิดกฎหมาย	-	✓	✓
ของขวัญ	เปรียบโรธิงญาเป็นของขวัญจากพระเจ้า สื่อภาพตวัแทนโรธิงญาเป็นสื่อ นำความดี	-	✓	-
วัตถุ ระเบิด	เปรียบโรธิงญาเป็นเหมือนระเบิดเวลา สื่อภาพตวัแทนโรธิงญาเป็นภัยอันตราย	✓	-	-

จากตารางสรุปการใช้อุปลักษณณ์ในตวับททั้ง 3 กลุ่ม สามารถสรุปประเด็นสำคัญได้ดังนี้

ประการแรก การใช้อุปลักษณณ์เป็นกลวิธีทางภาษาที่ปรากฏใช้อย่าง **โดดเด่นในตวับท
หนังสือพิมพ์** กล่าวคือ มีการใช้อุปลักษณณ์ทั้งสิ้น 10 แบบเปรียบเทียบ และในแต่ละแบบเปรียบเทียบปรากฏ

ถ้อยคำอุปสรรคจำนวนมาก ในขณะที่ตัวบทรัฐบาลและตัวบทสิทธิมนุษยชนปรากฏการใช้อุปสรรคน้อยมาก จนสามารถกล่าวได้ว่าไม่ใช่กลวิธีทางภาษาที่ปรากฏใช้โดดเด่นในตัวบททั้ง 2 กลุ่มนี้

ประการที่สอง ในแง่ความสัมพันธ์ของกลวิธีทางภาษากับภาพตัวแทน เมื่อพิจารณาพบว่าตัวบทหนังสือพิมพ์ใช้อุปสรรคเพื่อนำเสนอภาพตัวแทนด้านลบของโรฮิงญาในฐานะที่เป็นภัย ภาระ และสิ่งไม่พึงประสงค์ แม้จะมีภาพด้านที่น่าสงสาร เช่น อุปสรรคสินค้า แต่เมื่อพิจารณาภาพรวมพบว่าปรากฏน้อยมาก นอกจากนี้อุปสรรคที่ใช้ในตัวบทหนังสือพิมพ์ยังทำหน้าที่สร้างความชอบธรรมให้รัฐบาลไทย กล่าวคือ เมื่อโรฮิงญาถูกนำเสนอให้เป็นภัย (อุปสรรคน้ำ ไฟ สงคราม เชื้อโรค) ภาระ (อุปสรรคบ้าน) และสิ่งไม่พึงประสงค์ (สิ่งสกปรก วัชพืช) ฝ่ายไทยจะถูกนำเสนอในฐานะผู้ทำหน้าที่ดำเนินการป้องกันภัย และนำสิ่งที่ไม่พึงประสงค์ออกไปจากประเทศ ในขณะที่ตัวบทรัฐบาลเลือกใช้อุปสรรคเพื่อสื่อภาพแทนด้านลบของโรฮิงญาในฐานะภัยอันตราย ส่วนตัวบทสิทธิมนุษยชนเลือกใช้อุปสรรคเพื่อสื่อให้เห็นภาพด้านบวกของโรฮิงญา โดยเปรียบเทียบว่าเป็นเหมือนของขวัญที่พระเจ้ามอบให้ เพื่อเป็นสื่อให้มนุษย์ทำความดีด้วยการช่วยเหลือ

ลำดับต่อไปผู้วิจัยจะกล่าวถึงกลวิธีทางภาษาอีกประเภทหนึ่ง ได้แก่ สำนวน ซึ่งเป็นรูปแบบการใช้ภาษาในเชิงเปรียบเทียบเช่นเดียวกับอุปสรรค

6.2 การใช้สำนวน

สำนวน คือ “ถ้อยคำหรือข้อความที่กล่าวถึงสืบต่อกันมาช้านานแล้ว มีความหมายไม่ตรงตามตัวหรือมีความหมายอื่นแฝงอยู่ เช่น สอนจะเซให้ว่ายน้ำ ไร่ไม่ดีโทษปีโทษกลอง” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, น. 1227) ผู้วิจัยเห็นว่าการใช้สำนวนเป็นกลวิธีทางภาษาที่สื่อภาพตัวแทนได้เป็นอย่างดี เนื่องจากถ้อยคำที่เป็นสำนวนจะมียของการเปรียบเทียบ และจัดวางตำแหน่งของสิ่งต่าง ๆ ว่าเป็นสถานะอย่างไรในบริบทของการใช้สำนวน เช่น หากหนังสือพิมพ์รายงานข่าวการอพยพของโรฮิงญาแล้วใช้สำนวนว่า “ชาวโรฮิงญาหนีร้อนมาพึ่งเย็น” ก็จะสะท้อนให้เห็นว่าโรฮิงญาเป็นกลุ่มคนที่น่าสงสารต้องเผชิญกับความเดือดร้อน และไทยเป็นที่พึ่ง สำนวนดังกล่าวนี้ได้เพียงแสดงภาพตัวแทนของแต่ละฝ่ายแต่ยังสะท้อนให้เห็นว่าไทยเป็นฝ่ายที่เหนือกว่าด้วย ทั้งนี้จากการวิเคราะห์พบว่าการใช้สำนวน ไม่ปรากฏใช้ในตัวบทของรัฐบาล แต่พบในตัวบทสิทธิมนุษยชน และตัวบทหนังสือพิมพ์ดังสามารถอธิบายได้ดังนี้

6.2.1 การใช้สำนวนในตัวบทสิทธิมนุษยชน

ผู้วิจัยพบว่าสำนวนเป็นกลวิธีทางภาษาประเภทหนึ่งที่ปรากฏใช้ในตัวบทสิทธิมนุษยชนและทำหน้าที่สื่อให้เห็นภาพตัวแทนของโรฮิงญาได้เป็นอย่างดี ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (76) เมื่อกลุ่มชาวโรฮิงญาและบังคลาเทศในค่ายผู้ลี้ภัยเต็มใจไปตายเอาดาบหน้า และรวบรวมจนครบตามจำนวนที่นายหน้าต้องการ ก็จะทยอยเดินทางผ่านทางเรือเล็กไปยังเกาะต่าง ๆ หลายเกาะในอ่าวเบงกอล ตามแต่ที่นายหน้าจะนัด (ศมร. 20 มิ.ย. 58)

จากตัวอย่างข้างต้น “ไปตายเอาดาบหน้า” หมายถึง ยอมไปเผชิญกับความทุกข์ ความลำบากข้างหน้า (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, น. 768) สำนวนนี้สื่อให้เห็นภาพตัวแทนของชาวโรฮิงญาที่ต้องดิ้นรนและน่าสงสาร

ตัวอย่าง (77) Rohingya in Myanmar VS Rohingya in KINGDOM OF THAILAND
Out of the frying pan into the fire
หนีเสือปะจระเข้ หนีจระเข้ปะเสือ (ศมร. 5 พ.ย.58)

จากตัวอย่าง “หนีเสือปะจระเข้” เป็นสำนวนที่หมายถึง หนีภัยอันตรายอย่างหนึ่ง แล้วต้องพบกับอีกอย่าง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, น. 1292) สื่อกลุ่มสิทธิมนุษยชนใช้สำนวนนี้อธิบายถึงการอพยพหนีภัยจากพื้นที่ของพม่ามาในประเทศไทยว่า เมื่อหนีอันตรายในพื้นที่ยะไข่ ก็มาพบกับอันตรายในประเทศไทยในรูปแบบของการค้ามนุษย์ สื่อให้เห็นภาพตัวแทนโรฮิงญาเป็นเหยื่อของการละเมิดสิทธิมนุษยชน

จากที่กล่าวไปจะเห็นว่า สำนวนที่ใช้ในตัวบทสิทธิมนุษยชนจะสื่อให้เห็นภาพตัวแทนด้านที่น่าสงสารของโรฮิงญาที่ต้องเผชิญความลำบากต้องอพยพออกจากภูมิลำเนา และในบางครั้งเมื่ออพยพออกมากลับต้องพบกับภัยในอีกรูปแบบการค้ามนุษย์

6.2.2 การใช้สำนวนในตัวบทหนังสือพิมพ์

จากการวิเคราะห์พบว่าสำนวนที่ปรากฏใช้มากที่สุดในตัวบทหนังสือพิมพ์ออนไลน์ คือ “หนีร้อนมาพึ่งเย็น” สำนวนดังกล่าวนี้จะเปรียบเทียบให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาเป็นกลุ่มคนที่เดือดร้อน และ

ต้องการที่พึ่ง ส่วนไทยเป็นที่พึ่ง สำนวนนี้สะท้อนให้เห็นสถานะของไทยว่าเป็นฝ่ายที่มีเหนือกว่า ชาวโรฮิงญา ดังจะเห็นจากตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง (78) นายปณิธานกล่าวว่า ผู้อพยพโรฮิงญาไม่ได้รับการต้อนรับจากหลายประเทศและได้ หนีร้อนมาพึ่งเย็น ในประเทศไทย แต่ผู้อพยพกลุ่มนี้มีจำนวนมาก จึงต้องผลักดันกลับประเทศ (มติชน 21 ม.ค. 52)

ตัวอย่าง (79) ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีความละเอียดอ่อน ซึ่งถ้าเราทำอย่างเข้มงวดเกินไป นานาประเทศอาจจะมองว่าประเทศไทยไม่มีน้ำใจเพราะกรณีของชาวโรฮิงญาเหมือนเป็นการ หนีร้อนมาพึ่งเย็น ซึ่งเราก็ต้องดำเนินการอย่างละมุนละม่อม แต่ต้องรักษาผลประโยชน์ของประเทศของเราเช่นกัน (เดลินิวส์ 18 ม.ค. 56)

จากตัวอย่าง 78 และ 79 “หนีร้อนมาพึ่งเย็น” หมายถึง หนีจากที่ที่มีความเดือดร้อน มาอาศัยอยู่ในที่ที่มีความสงบสุข (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, น. 1292) สื่อภาพตัวแทนชาวโรฮิงญานำสงสารเป็นผู้หนีภัยจากภูมิลำเนาและต้องการที่พึ่ง ส่วนฝ่ายไทยเป็นที่พึ่งของโรฮิงญา ดังนั้นสำนวนนี้จึงทำให้เกิดภาพด้านบวกของฝ่ายไทยที่อยู่ในฐานะผู้ช่วยเหลือด้วย

ตัวอย่าง (80) "ทุกวันนี้อยู่เพื่อรอวันตายเท่านั้น สู้มาตายเอาดาบหน้าดีกว่า และหากมีการส่งกลับจริง พวกตนก็จะหาโอกาสเข้ามายังประเทศไทย หรือมาเลเซีย หรืออินโดนีเซียอีก เพราะไม่สามารถทนอยู่ที่รัฐอาระกันได้" นายมามุต กล่าว (คม ชัด ลึก 29 ม.ค. 52) จากตัวอย่าง “มาตายเอาดาบหน้า” หมายถึง ยอมไปเผชิญกับความทุกข์และความลำบากข้างหน้า (ราชบัณฑิตยสถาน, 2554: 17687) สื่อให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาเป็นกลุ่มคนที่น่าสงสาร สิ้นหวังกับพื้นที่ที่อาศัยอยู่ จึงตัดสินใจเดินทางด้วยความหวังแม้รู้ว่าจะต้องประสบความลำบาก

ตัวอย่าง (81) เผยเส้นทางนรก ‘โรฮิงญา’ จากยะไข่ถึงสะเดา ชีวิตอยู่ในกำมือนายหน้า ทั้งเรียกค่าหัว ถ้ามีญาติก็จะถูกเรียกค่าไถ่ ถึงขนาดยอมให้ฟังเสียงร้องทางโทรศัพท์เพื่อให้รับมาไถ่ตัว (ไทยรัฐ 5 พ.ค.58)

จากตัวอย่าง “เส้นทางนรก” หมายถึง เส้นทางที่มีแต่ความทุกข์ทรมาน และ “ชีวิตอยู่ในกำมือ” มาจากสำนวน “ลูกไก่ในกำมือ” หมายถึง ผู้ที่ตกอยู่ภายใต้อำนาจ ไม่มีทางหนีหรือต่อสู้ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, น. 1068) สำนวนในตัวอย่างที่ยกมานี้สื่อให้เห็นภาพตัวแทนด้านที่น่าสงสารของชาวโรฮิงญา ที่ต้องประสบกับความยากลำบากในระหว่างเดินทาง และมีชีวิตที่อยู่ในมือของนายหน้าขบวนการค้ามนุษย์

ตัวอย่าง (82) จวกโรฮิงญาหลังยาว “ได้คืบจะเอาศอก” แคมป์ใช้แรงงานเด็ก (เดลินิวส์ 2 ก.พ. 56)
จากตัวอย่าง “หลังยาว” มาจากสำนวน “สั้นหลังยาว” หมายถึง คนเกียจคร้านเอา
แต่นอน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2554: 1206) และสำนวน “ได้คืบจะเอาศอก” หมายถึง ต้องการได้
มากกว่าที่ได้มาแล้ว(ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, น. 449) สำนวนดังกล่าวนี้แนะให้เห็นว่า ชาวโรฮิงญา
เป็นกลุ่มคนที่เรียกร้องและขี้เกียจ กล่าวได้ว่าอีกนัยหนึ่งคือ ชาวโรฮิงญาเป็นภาระของไทย

ตัวอย่าง (83) พล.อ.ประยุทธ์ กล่าวถึงแนวคิดตั้งศูนย์พักพิงชาวโรฮิงญาว่า ขึ้นอยู่กับมติที่ประชุม
ระหว่างรัฐบาลกับหน่วยงานด้านความมั่นคง ตนเห็นว่าต้องดูแลสักระยะก่อน มีการ
ผลักดันไปประเทศต้นทาง และประเทศที่สาม แต่ทุกประเทศต้องร่วมมือกัน ไม่ใช่
ไทยจะเป็นม้าอาวรี รัฐบาลและหน่วยงานด้านความมั่นคงก็ลำบากใจ แต่เราต้องยึด
ผลประโยชน์ของชาติเป็นหลัก (ไทยรัฐ 22 ม.ค. 56)

จากตัวอย่าง สำนวน “ม้าอาวรี” หมายถึง คนที่ช่วยเหลือคนอื่นจนตัวเองต้อง
เดือดร้อนเพราะถูกเอาเปรียบ เป็นการใช้สำนวนที่เปรียบเทียบให้เห็นว่าโรฮิงญาเป็นภาระของไทย
และไทยต้องแบกรับภาระนี้จนอาจจะทำให้เป็นฝ่ายที่เดือดร้อน

ตัวอย่าง (84) “การให้ความช่วยเหลือแก่เพื่อนมนุษย์และการให้ความร่วมมือกับเพื่อนบ้านก็เป็น
สิ่งที่พึงกระทำในขอบเขตที่เหมาะสมและไม่เดือดร้อน ไม่ใช่เอ็นดูเขา เอ็นเราขาด
ถ้าแบบนี้คงไม่ใช่แนวทางที่ถูกต้อง (คม ชัด ลึก 18 พ.ค.58)

จากตัวอย่าง สำนวน “เอ็นดูเขา เอ็นเราขาด” หมายถึง การดูแลผู้อื่นจนตนเอง
เดือดร้อน เป็นสำนวนที่ใช้เปรียบเทียบถึงการดำเนินการช่วยเหลือชาวโรฮิงญาว่าต้องดำเนินการอย่าง
เหมาะสม เพราะไม่เช่นนั้นอาจจะทำให้ไทยเดือดร้อน กล่าวได้ว่าสำนวนนี้สื่อให้เห็นว่าโรฮิงญาเป็น
ภาระที่อาจจะทำให้ไทยต้องเดือดร้อน

จากที่ได้กล่าวไปจะเห็นว่าการใช้สำนวนเป็นกลวิธีที่สัมพันธ์กับภาพตัวแทนของ
โรฮิงญา อย่างไรก็ตามด้วยเหตุผลแต่ละกลุ่มอาจจะเลือกใช้สำนวนที่นำไปสู่การประกอบสร้างภาพตัวแทน
ในแง่มุมมองที่ต่างกัน **ตัวบทสิทธิมนุษยชน**เลือกใช้สำนวนที่นำเสนอภาพตัวแทนด้านที่น่าสงสารของ
โรฮิงญา ได้แก่ *ไปตายเอาดาบหน้า* เพื่อสะท้อนให้เห็นว่าโรฮิงญาเป็นกลุ่มคนที่ประสบภัยอันตราย
และจำเป็นต้องอพยพไปประเทศต่าง ๆ เพื่อหวังจะมีชีวิตที่ดีขึ้น และ *หนีเสือปะจระเข้* ที่สะท้อนให้
เห็นว่าคนกลุ่มนี้ต้องแม้จะหนีภัยจากภูมิลำเนาของตนเองแต่กลับมาพบภัยในรูปแบบการค้ามนุษย์

ตัวบทหนังสือพิมพ์ เลือกใช้สำนวนที่สื่อถึงโรฮิงญาทั้งใน 2 แง่มุม 1) สำนวนที่เสนอ ด้านที่น่าสงสาร เช่น *หนีร้อนมาพึ่งเย็น มาตายเอาดาบหน้า เส้นทางนรก ชีวิตในกำมือ* สำนวนเหล่านี้ ทำให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาเป็นกลุ่มคนที่เดือดร้อน และต้องประสบภัยอันตราย 2) สำนวนที่เสนอ ด้านลบของโรฮิงญา เช่น *สันหลังยาว ได้คิบจะเอาคอก* ที่สะท้อนว่ามีพฤติกรรมที่อาจจะเป็นภาระ เพราะเป็นกลุ่มที่เกียจคร้านเอาแต่เรียกร้อง *ม้าอารี เอ็นดูเขาเอ็นเราชาติ* ซึ่งเป็นสำนวนที่สื่อให้เห็นว่า โรฮิงญาเป็นภาระที่อาจจะทำให้ไทยเดือดร้อนได้

จากผลการวิเคราะห์กล่าวได้ว่า **กลวิธีการเปรียบเทียบ** ได้แก่ อุปลักษณ์ และสำนวน **ปรากฏใช้อย่างโดดเด่นในตัวบทหนังสือพิมพ์** และทำหน้าที่เสนอภาพด้านลบของโรฮิงญาให้ดูเป็น ภัยที่ น่ากลัวเกินจริง ที่ผู้วิจัยกล่าวเช่นนี้เนื่องจาก กลวิธีทางภาษาประเภทคำอ้างอิง คำกริยาใน ชนิดของกระบวนการซึ่งได้กล่าวไปก่อนหน้านี้ แม้จะเสนอภาพด้านลบของโรฮิงญาแต่ไม่ได้ทำให้เกิด ความรู้สึกหวาดกลัว แต่เน้นไปในแง่ของการเป็นปัญหาและการลักลอบเข้าเมืองมากกว่า ในขณะที่อุป ลักษณ์ใช้แบบเปรียบกับภัยพิบัติ ไข้ศึก โรคภัย ฯลฯ อาจก่อให้เกิดความรู้สึกกังวลหรืออาจถึงขั้น หวาดกลัวผู้อพยพกลุ่มนี้ และในที่สุดอาจทำให้เกิดความคิดต่อต้านและอคติต่อชาวโรฮิงญาว่าที่ควร จะเป็น

จากที่กล่าวไปจะเห็นว่ากลวิธีทางภาษาประเภทเปรียบเทียบทั้งอุปลักษณ์และสำนวนถูก เลือกใช้ให้สอดคล้องกับการนำเสนอภาพตัวแทนของโรฮิงญาในแต่ละตัวบท เช่น ในตัวบทสิทธิ มนุษยชนจะไม่ใช้สำนวนด้านลบ ทั้งยังเลือกใช้อุปลักษณ์ที่เปรียบเทียบกับโรฮิงญาในเชิงบวก ตรงกัน ข้ามกับตัวบทหนังสือพิมพ์ที่เน้นให้เห็นว่าคนกลุ่มนี้น่ากลัวและเป็นภัย กล่าวได้ว่าผู้ผลิตวาทกรรม นำเสนอภาพตัวแทนของโรฮิงญาให้เห็นไปตามอุดมการณ์ของแต่ละกลุ่มมี ดังนั้นเหตุการณ์เกี่ยวกับ โรฮิงญาจึงถูกนำเสนอโดยขั้วเน้นมิติของเหตุการณ์ให้ต่างกันไปในแต่ละตัวบท รวมถึงเลือกใช้กลวิธี ทางภาษาในรูปแบบที่แตกต่างกันเพื่อนำเสนอภาพตัวแทนเหล่านั้น

บทที่ 7

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษาอื่น ๆ กับภาพตัวแทนของชาวโรฮิงญา

ในบทที่ผ่านมาผู้วิจัยได้วิเคราะห์การเลือกใช้คำศัพท์เพื่ออ้างถึงผู้ร่วมเหตุการณ์ ฝ่ายโรฮิงญาและฝ่ายไทย วิเคราะห์การใช้ชนิดของกระบวนการ ตลอดจนการใช้อุปลักษณ์และสำนวน ที่สัมพันธ์กับการนำเสนอภาพตัวแทนของชาวโรฮิงญา อย่างไรก็ตามผู้วิจัยพบว่ามีกลวิธีอีก 2 ประเภทในตัวบทแต่ละกลุ่มที่สื่อภาพตัวแทนของโรฮิงญาได้ นั่นคือ 1) การให้รายละเอียด และ 2) การใช้สหบท

การนำเสนอในบทนี้ผู้วิจัยจะเริ่มจากกลวิธีการให้รายละเอียด แล้วจากนั้นจะนำเสนอกลวิธีประเภทสหบท ทั้งนี้ในแต่ละกลวิธี ผู้วิจัยจะเสนอผลการวิเคราะห์โดยเริ่มจากตัวบท รัฐบาล ตัวบทสิทธิมนุษยชน และสุดท้ายตัวบทหนังสือพิมพ์ ทั้งนี้เพื่อให้เห็นว่ากลวิธีแต่ละประเภท ปรากฏใช้เพื่อเสนอภาพตัวแทนใดบ้างในแต่ละตัวบท

7.1 การให้รายละเอียด

กลวิธีทางภาษาประเภทนี้คือ การใช้รูปภาพเพื่อให้รายละเอียดของเหตุการณ์โดย อาจปรากฏในรูปของการใช้คำขยาย การใช้ชุดคำศัพท์ที่มีความหมายคล้ายคลึงกันแบบต่อเนื่องเพื่อ เน้นย้ำความ การใช้ประโยคแสดงเหตุผลเพื่อให้รายละเอียดเกี่ยวกับการกระทำ ผู้วิจัยจะอธิบายกลวิธี นี้โดยเริ่มจากตัวบทรัฐบาลไทย ตัวบทสิทธิมนุษยชน และตัวบทหนังสือพิมพ์ ตามลำดับ

7.1.1 การให้รายละเอียดในตัวบทรัฐบาล

จากการวิเคราะห์พบว่า การให้รายละเอียดในตัวบทรัฐบาลประกอบด้วย 2 ลักษณะ ได้แก่ 1) การใช้ส่วนขยาย 2) การใช้ประโยคแสดงเหตุผล โดยสามารถอธิบายได้ดังนี้

7.1.1.1 การใช้ส่วนขยาย

ผู้วิจัยพบว่าสื่อของรัฐบาลมักเลือกใช้คำขยายที่สื่อความหมายในเชิงบวก เช่น *อย่างมีมนุษยธรรม ตามหลังการขึ้นพื้นฐานด้านมนุษยธรรม ฯลฯ* เพื่อขยายรายละเอียดเกี่ยวกับการกระทำของรัฐบาลไทย เช่น

- ตัวอย่าง (1) ประเทศไทยยินดีให้ความช่วยเหลือตามหลักการขึ้นพื้นฐานด้านมนุษยธรรม ทั้งนี้ต้องไม่ขัดต่อหลักกฎหมายของไทยและความมั่นคงภายในประเทศซึ่งรัฐบาลมีหน้าที่ต้องปกป้องและดูแลประชาชนคนไทยเช่นกัน (ข่าวทำเนียบ 16 พ.ค. 58)
- ตัวอย่าง (2) กรณี ผู้หลบหนีเข้าเมืองชาวโรฮิงญา ไทยมีนโยบายที่จะปฏิบัติต่อผู้หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายอย่างมีมนุษยธรรมไทยตามมาตรฐานระหว่างประเทศ และจะประสานกับประเทศต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและหน่วยงานระหว่างประเทศ (ข่าวกระทรวง กต. 29 ม.ค. 52)

จากส่วนที่ขีดเส้นใต้ในตัวอย่างเป็นการใช้ส่วนขยายเพื่ออธิบายรายละเอียดของการกระทำของรัฐบาลไทยว่าดำเนินการอย่างมีมนุษยธรรมซึ่งจัดเป็นการนำเสนอภาพด้านบวกของฝ่ายไทยในฐานะผู้ช่วยเหลือชาวโรฮิงญา และยังสื่อให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาเป็นภาระของรัฐบาลไทย

7.1.1.2 การใช้ประโยคแสดงเหตุผล

กลุ่มนี้คือ กลวิธีทางภาษาที่ให้รายละเอียดของการกระทำต่าง ๆ ของรัฐบาลไทยโดยการแสดงเหตุผลของการกระทำเหล่านั้นว่ามีวัตถุประสงค์หรือสาเหตุใดจึงเกิดการกระทำดังกล่าวขึ้น เช่น

- ตัวอย่าง (3) นอกจากนี้ เนื่องจากกลุ่มผู้ลี้ภัยเข้าเมืองทางเรือประกอบด้วยชายฉกรรจ์จำนวนมาก เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจึงจำเป็นที่จะต้องดำเนินการตามมาตรการที่เหมาะสมตามกฎหมายของไทยเพื่อปกป้องรักษาทรัพย์สินสมบัติและความปลอดภัยของชุมชนในท้องถิ่น (ข่าวกระทรวง กต. 28 ม.ค. 52)

จากตัวอย่างเป็นเหตุการณ์ที่เจ้าหน้าที่รัฐเข้าไปควบคุมตัวชาวโรฮิงญาซึ่งเป็นกลุ่มชายฉกรรจ์ มีการให้เหตุผลว่าการกระทำดังกล่าวเป็นสิ่งจำเป็นและเป็นการดำเนินการที่เหมาะสมอยู่บนพื้นฐานของกฎหมาย นอกจากนี้ยังระบุเหตุผลของการกระทำว่าเป็นการปกป้องและรักษาความ

ปลอดภัยของท้องถิ่นสะท้อนให้เห็นว่าการอพยพของชาวโรฮิงญาถูกประเมินว่าอาจจะเป็นภัยอันตรายต่อสังคมไทย

ตัวอย่าง (4) ไทยมีภาวะอย่างใหญ่หลวงเกี่ยวกับผู้ลี้ภัยเข้าเมืองในประเทศไทยที่มีอยู่ถึง 3 ล้านคน จึงไม่สามารถที่จะยอมรับเป็นประเทศปลายทางหรือประเทศทางผ่านสำหรับการโยกย้ายอย่างผิดปกติเช่นนี้ซึ่งส่งผลกระทบต่อทั้งในด้านสังคมและเศรษฐกิจตลอดจนความมั่นคง (ข่าวทำเนียบ 28 ม.ค. 52)

จากตัวอย่างเป็นการแสดงจุดยืนของรัฐบาลไทยว่าไม่ยอมรับเป็นประเทศปลายทาง โดยแสดงเหตุผลว่าประเทศไทยมีภาวะ “อย่างใหญ่หลวง” อยู่แล้ว จึงไม่สามารถที่จะยอมรับชาวโรฮิงญาให้เข้ามาได้ นอกจากนี้ยังขยายความให้เห็นว่าการอพยพของโรฮิงญาจะส่งผลกระทบต่อด้านเศรษฐกิจและความมั่นคงของไทย ตัวอย่างนี้สะท้อนให้เห็นว่าโรฮิงญาเป็นปัญหาและภาระของไทย

ผู้วิจัยพบว่าการแสดงเหตุผลยังใช้เพื่อให้รายละเอียดเกี่ยวกับประเด็นการค้ำมนุษย์ เพื่อสื่อว่า ชาวโรฮิงญา “บางส่วน” เป็นเหยื่อขบวนการค้ำมนุษย์ ในขณะที่บางส่วนเป็นเพียงผู้ลี้ภัยเข้าเมือง เช่น

ตัวอย่าง (5) จากการสัมภาษณ์ การคัดแยกเหยื่อผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์ โดยทีมสหวิชาชีพ ทั้ง ๓๒ คน พบว่า มีผู้เสียหาย จำนวน ๑๕ คน มีลักษณะที่เข้าข่ายเป็นผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์ เนื่องจากมีลักษณะองค์ประกอบการถูกกระทำ วิธีการถูกกระทำ และการแสวงหาผลโดยมิชอบที่ชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นการจัดหา การพามาจากที่หนึ่งไปยังที่หนึ่ง การหน่วงเหนี่ยว การกักขัง มีการข่มขู่ การใช้กำลังบังคับ การหลอกลวง การใช้อำนาจโดยมิชอบและการอื่นใดที่คล้ายคลึงกันอันเป็นการขูดรีดบุคคล ส่วนอีก ๑๗ คน ทีมสหวิชาชีพเห็นตรงกันว่า ไม่เป็นผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์ เนื่องจากเป็นผู้สมัครใจที่จะเดินทางไปทำงานยังประเทศมาเลเซีย และไม่มีลักษณะถูกกระทำด้วยวิธีการใดๆ ที่นำไปสู่การแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบแต่อย่างใด (ข่าวกระทรวง พม. 17 ก.ย. 57)

หากพิจารณาส่วนที่ขีดเส้นใต้ในตัวอย่างจะเห็นว่าเป็นการใช้เหตุผลโดยให้รายละเอียดว่าชาวโรฮิงญาประกอบด้วยกลุ่มที่เหยื่อขบวนการค้ำมนุษย์ซึ่งมีองค์ประกอบที่บ่งชี้ว่าถูกกระทำ แสวงหาประโยชน์ มีการกักขังหน่วงเหนี่ยว ฯลฯ และอีกกลุ่มเป็นผู้ลี้ภัยเข้าเมืองซึ่งสมัครใจเดินทางและมีได้ถูกกระทำทารุณ ตัวอย่างนี้จึงสะท้อนให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาบางส่วนเป็นเหยื่อขบวนการค้ำมนุษย์ซึ่งน่าสงสาร และอีกกลุ่มเป็นผู้ลี้ภัยเข้าเมืองซึ่งผิดกฎหมาย

จากที่กล่าวไปจะเห็นว่า การให้รายละเอียดในตัวบทรัฐบาลประกอบด้วยการใช้ส่วนขยายที่สื่อให้เห็นว่ารัฐบาลไทยดำเนินการสิ่งต่าง ๆ ตามหลักมนุษยธรรมและกฎหมาย นอกจากนี้ยังใช้ประโยคแสดงเหตุผลเพื่อให้รายละเอียดว่าชาวโรฮิงญาบางส่วนเป็นเหยื่อขบวนการค้ามนุษย์ และบางกลุ่มเป็นผู้ลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย รวมถึงให้รายละเอียดว่าไทยไม่สามารถรับเป็นประเทศปลายทางเพราะมีภาระอื่น ๆ มากพออยู่แล้ว

7.1.2 การให้รายละเอียดในตัวบทสิทธิมนุษยชน

จากการวิเคราะห์พบว่า ตัวบทสิทธิมนุษยชนใช้กลวิธีการให้รายละเอียด 2 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) การใช้ส่วนขยาย และ 2) การใช้ชุดคำศัพท์ที่มีความหมายคล้ายคลึงกันแบบต่อเนื่อง โดยสามารถอธิบายได้ดังนี้

7.1.2.1 การใช้ส่วนขยาย

ส่วนขยายที่ปรากฏในตัวบทสิทธิมนุษยชนอาจจะเป็นคำขยายหรือส่วนขยายที่เป็นอนุประโยคที่ซ้อนเข้ามา จากการวิเคราะห์พบว่ากลวิธีดังกล่าวนี้จะใช้เพื่อขยายระดับของการละเมิดสิทธิมนุษยชนในพม่าว่ามีความรุนแรง ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (6) จากเหตุการณ์การละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรงที่เกิดขึ้นในรัฐอารกันประเทศพม่าส่งผลกระทบอย่างร้ายแรงต่อพี่น้องมุสลิมโรฮิงญา (ศมร. 10 ก.ย.55)
จากตัวอย่าง “อย่างร้ายแรง” เป็นคำขยายที่ใช้บรรยายถึงระดับของการละเมิดสิทธิมนุษยชนในพม่าว่าอยู่ในระดับรุนแรง และใช้ขยายความถึงผลกระทบที่มีต่อชาวโรฮิงญาว่าอยู่ในระดับที่ร้ายแรง กล่าวได้ว่าตัวอย่างนี้สื่อภาพตัวแทนชาวโรฮิงญาน่าสงสาร

ตัวอย่าง (7) มามัด จอคิต อายุ 24 ปี จากจังหวัดมุกสิดอ ซึ่งยังนอนรักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาลระนอง หลังจาก โดนทหารพม่าทำร้ายจนได้รับบาดเจ็บสาหัส (ครส. 22 ม.ค. 56)
จากตัวอย่างส่วนที่ขีดเส้นใต้เป็นส่วนขยายที่บรรยายให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาที่ถูกกล่าวถึงนอนรักษาตัวเนื่องจากการถูกทำร้ายจากทหารพม่า สื่อให้เห็นภาพตัวแทนที่น่าสงสารของชาวโรฮิงญา

ตัวอย่าง (8) ภายหลังจากการออกกฎหมาย 4 ฉบับที่มุ่งจำกัดสิทธิทางวัฒนธรรม และการเมือง ของชาวมุสลิมโดยเฉพาะโรฮิงญาในรัฐยะไข่ที่ทำให้การกีดกันชาวมุสลิมโรฮิงญาในรัฐยะไข่ดูหนักหนามากขึ้น (ครส. 11 พ.ย. 58)

จากตัวอย่างส่วนที่ขีดเส้นใต้เป็นการขยายความถึงกฎหมาย 4 ฉบับว่ามีจุดประสงค์ เพื่อจำกัดสิทธิด้านต่าง ๆ ของชาวโรฮิงญา ซึ่งส่งผลให้การกีดกันที่มีอยู่เดิมเพิ่มมากขึ้น ตัวอย่าง ดังกล่าวนี้สะท้อนให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาถูกละเมิดทางกฎหมายจากรัฐบาลพม่า สื่อภาพตัวแทนที่น่าสงสารของโรฮิงญา

7.1.2.2 การใช้ชุดคำศัพท์ที่มีความหมายคล้ายคลึงกันแบบต่อเนื่อง

กลุ่มนี้คือการใช้ชุดคำศัพท์ที่สื่อความหมายไปในทิศทางเดียวกันเรียงต่อเนื่องใน ประโยคเพื่อให้รายละเอียดและเน้นย้ำภาพเหตุการณ์ จากการวิเคราะห์พบว่าสื่อกลุ่มสิทธิมนุษยชน มักให้คำศัพท์ที่สื่อให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาใช้ชีวิตที่ยากลำบาก น่าสงสาร เพราะประสบกับการละเมิด สิทธิมนุษยชนจากพม่า เช่น

ตัวอย่าง (9) เขาบอกว่าในช่วง 3 ปีให้หลังใช้ชีวิตในเมียนมาร์อย่างยากลำบาก พวกเขาถูกละเมิด สิทธิมนุษยชนอย่างหนัก สมาชิกในครอบครัวของผู้ร่วมเดินทางบางคนถูกชาวพม่า ฆ่าตายและทำลายทรัพย์สินบ้านเรือน (ครส. 12 พ.ค. 58)

จากตัวอย่างจะเห็นว่าเป็นการใช้ชุดคำศัพท์ที่เป็นคำกริยา เช่น ถูกละเมิดสิทธิ มนุษยชน ถูกฆ่า..และทำลายทรัพย์สิน นอกจากนี้ยังปรากฏการใช้ส่วนขยาย คือ อย่างยากลำบาก อย่างหนัก เพื่อสะท้อนให้เห็นระดับความรุนแรงของเหตุการณ์ด้วย กล่าวได้ว่าตัวอย่างนี้สื่อภาพ ตัวแทนโรฮิงญาน่าสงสาร

ตัวอย่าง (10) ฮามิต ดุซัน ชายหนุ่มอาระกัน วัย 19 ปี กล่าวว่า พวกเรายากจนมาก ข้าร้ายโดน กลั่นแกล้งตลอดเวลา ออกไปสมัครงานที่ไหนก็ไม่ได้ เนื่องจากเป็นชนกลุ่มน้อย ทั้ง ยังเป็นชนกลุ่มที่รัฐบาลพม่ารังเกียจมากที่สุด ถึงขั้นไม่ยอมรับว่ามีพวกเราอยู่ใน ประเทศ พวกเราไม่มีสิทธิอะไรเลย ทั้งที่ดิน การศึกษา การรักษาพยาบาล (ครส. 24 ม.ค. 56)

หากพิจารณาส่วนที่ขีดเส้นใต้ในตัวอย่างจะเห็นว่าเป็นการใช้ชุดคำศัพท์ที่สื่อ ความหมายในเชิงน่าสงสาร เช่น “ยากจนมาก” “ข้าร้ายโดนกลั่นแกล้งตลอดเวลา” มาบรรยายชีวิต

ของชาวโรฮิงญา นอกจากนี้ยังเน้นย้ำให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาไม่เป็นที่ยอมรับของพม่าทำให้ไม่มีสิทธิในด้านต่าง ๆ กล่าวได้ว่าตัวอย่างนี้สื่อภาพตัวแทนโรฮิงญาน่าสงสาร

ตัวอย่าง (11) “คนโรฮิงจา แค่ขยับเนื้อขยับตัวก็ลำบากแล้ว ใครจะทำงานก็ต้องเสียภาษี จับสัตว์น้ำ ปลุกข้าว ทำไร่ เลี้ยงวัว ทุกคนต้องเสียภาษีทั้งนั้น ไม่เว้นแม้แต่จะมีลูกมีเมีย เดินทางไปหมู่บ้านใกล้เคียง ก็ยังต้องจ่ายเงินใต้โต๊ะ วันดีคืนดี รัฐบาลเมียนมาจะริบเอาวัวที่เราเลี้ยงไว้ เอาข้าวที่เราปลูก เราก็คงต้องให้เขาไปแต่โดยดี แม้ว่าเราไม่อยากจะให้ก็ตาม” ประธานสมาคมโรฮิงจาแห่งประเทศไทย เล่าถึงเรื่องราวชีวิตที่ตนเองประสบพบเจอ (ศมร. 4 มิ.ย. 58)

จากตัวอย่างจะเห็นว่าเป็นการกล่าวถึงวิถีชีวิตของชาวโรฮิงญาในะไข่ที่ถูกบรรยายว่า “แค่ขยับตัวก็ลำบากแล้ว” จากนั้นให้รายละเอียดโดยการขยายความถึงวิถีชีวิตที่ยากลำบากที่พม่า สื่อภาพตัวแทนโรฮิงญาน่าสงสารเนื่องจากถูกรัฐบาลพม่าเอาเปรียบ

ตัวอย่าง (12) ผู้ชายชาวโรฮิงยาเกือบ 1,400 คน ถูกกักอยู่ในห้องกักในด้านตรวจคนเข้าเมืองอย่างน้อย 15 แห่ง ต้องกิน นอน อาบน้ำ เข้าห้องน้ำ ทำละหมาด ในห้องที่มีขนาดเล็ก ไม่สามารถที่จะนอนพร้อม ๆ กันได้ พวกเขาต้องผลัดกันนอนในระหว่างกลางคืน คนที่ยังไม่สามารถนอนก็ต้องนั่งหลับ บางคน ก็นั่งฟังผนัง บางคนก็เกาะเสาห้องกักหลับไป (ศมร. 18 พ.ค.58)

จากส่วนที่ขีดเส้นใต้ในตัวอย่างเป็นการบรรยายถึงสภาพของชาวโรฮิงญาในห้องกัก ซึ่งเป็น “ห้องที่มีขนาดเล็ก” ทำให้ชาวโรฮิงญาต้องอยู่อย่างแออัดแม้แต่นอนก็ไม่สามารถนอนพร้อมกันได้ สื่อให้เห็นสภาพที่น่าสงสารของชาวโรฮิงญา

ตัวอย่าง (13) แม้กระทั่งในปัจจุบันรัฐพม่ายังคงปฏิเสธการให้สัญชาติพม่าแก่ชาวโรฮิงญา อันเป็นผลให้ชาวโรฮิงญา และในฐานะที่เป็นชนกลุ่มน้อย ชาวโรฮิงญาจึงเสี่ยงต่อการจับกุม การฆ่า การบังคับใช้แรงงาน ถูกขูดรีดภาษีอากรจากรัฐบาลพม่า (ครส. 31 ม.ค. 57) หากพิจารณาส่วนที่ขีดเส้นใต้จะเห็นว่าเป็นการใช้ชุดคำศัพท์ที่สื่อให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาถูกละเมิดโดยรัฐบาลพม่า สะท้อนภาพตัวแทนที่น่าสงสาร

ตัวอย่าง (14) เมื่อรัฐบาลพม่าปฏิเสธที่จะยอมรับและให้สถานะของการเป็นพลเมืองของพวกเขา พวกเขาถูกทำร้าย ถูกทำลาย ถูกแย่งชิงทรัพย์สิน ถูกขับไล่ออกไป จากบ้านเกิด

ของตนในพม่า ไม่ได้รับการปกป้องคุ้มครองจากรัฐ และถูกบังคับให้อพยพหนีออก
จากประเทศพม่า (ศมร. 18 พ.ค.58)

จากส่วนที่ขีดเส้นใต้ในตัวอย่างจะเห็นว่าเป็นการให้รายละเอียดเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนในพม่าโดยการใช้คำกริยาต่อเนื่อง คือ “ถูกทำร้าย” “ถูกทำลาย” “ถูกแย่งชิงทรัพย์สิน” “ถูกขับไล่ออกไป” “ถูกบังคับให้อพยพ” การใช้คำกริยาต่อเนื่องในลักษณะดังกล่าวเน้นย้ำให้เห็นภาพตัวแทนด้านที่น่าสงสารของโรฮิงญาซึ่งถูกระทำโดยพม่า

จากที่กล่าวไปสรุปได้ว่ากลวิธีการให้รายละเอียดในตัวบทสิทธิมนุษยชนทั้งที่เป็นรูปแบบการใช้ส่วนขยาย และการใช้ชุดคำศัพท์ที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน มีหน้าที่สื่อให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาถูกละเมิดในด้านต่าง ๆ จากพม่าเป็นผลให้คนกลุ่มนี้ตกอยู่ในอันตราย กล่าวได้ว่าเป็นการสื่อภาพตัวแทนที่น่าสงสารของโรฮิงญา

7.1.3 การให้รายละเอียดในตัวบทหนังสือพิมพ์

จากการวิเคราะห์พบว่าตัวบทหนังสือพิมพ์ใช้กลวิธีการให้รายละเอียด 2 รูปแบบ คือ การใช้ส่วนขยาย และการใช้ชุดคำศัพท์ที่มีความหมายคล้ายคลึงกับแบบต่อเนื่อง โดยสามารถอธิบายได้ดังต่อไปนี้

7.1.3.1 การใช้ส่วนขยาย

คือ การใช้ส่วนขยายเพื่อขยายรายละเอียดลักษณะของการกระทำ สามารถจำแนกออกเป็น การใช้ส่วนขยายเพื่อให้รายละเอียดการกระทำของฝ่ายไทย และการใช้ส่วนขยายเพื่อให้รายละเอียดเกี่ยวกับสภาพของชาวโรฮิงญา

1) การใช้ส่วนขยายเพื่อให้รายละเอียดการกระทำของฝ่ายไทย

จากการวิเคราะห์พบว่าสื่อหนังสือพิมพ์จะใช้ส่วนขยายในเชิงบวกเพื่อให้รายละเอียดเกี่ยวกับการกระทำของรัฐบาลไทย เช่น *อย่างมีมนุษยธรรม ซึ่งสอดคล้องกับหลักมนุษยธรรม* ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (15) พล.ต.วิเศษ ศรียะพันธ์ โฆษกกองทัพไทย กล่าวว่า ยังไม่สามารถระบุตัวเลขจำนวนชาวโรฮิงญาที่แน่นอนได้ ทั้งนี้การส่งกลับเป็นไปอย่างมีมนุษยธรรม (ไทยรัฐ 24 ม.ค. 52)

จากตัวอย่าง “อย่างมีมนุษยธรรม” เป็นส่วนขยายที่ใช้บรรยายกระบวนการส่งชาวโรฮิงญากลับถิ่นฐานเดิม สื่อภาพตัวแทนด้านบวกของไทยในฐานะผู้ปฏิบัติอย่างมีมนุษยธรรม

ตัวอย่าง (16) กระทรวงกลาโหม พล.อ.อ.สุกำพล สุวรรณทัต รมว.กลาโหม กล่าวถึงการช่วยเหลือและผลักดันชาวโรฮิงญาที่ลักลอบเข้ามาในประเทศไทยว่า มีหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลอยู่หลายหน่วย รวมถึงกองทัพเรือ ตำรวจน้ำ ซึ่งดำเนินการด้วยความมีมนุษยธรรม (เดลินิวส์ 16 ม.ค. 56)

จากตัวอย่าง “ซึ่งดำเนินการด้วยความมีมนุษยธรรม” เป็นการบรรยายถึงกระบวนการช่วยเหลือชาวโรฮิงญา สะท้อนให้เห็นว่าฝ่ายไทยดำเนินการในขั้นตอนดังกล่าวเป็นอย่างดี ไม่ได้ละเมิดสิทธิมนุษยชน

ตัวอย่าง (17) ตัวแทนองค์กรโอไอซี พร้อมคณะ ติดตามการดูแลช่วยเหลือชาวโรฮิงญาในประเทศไทย พร้อมชื่นชมไทยที่ให้การช่วยเหลือเป็นอย่างดีตามหลักมนุษยธรรม (ไทยรัฐ 29 เม.ย. 56)

จากตัวอย่างเป็นการกล่าวถึงเหตุการณ์ที่องค์กรความร่วมมืออิสลาม (โอไอซี) ได้กล่าวชื่นชมการช่วยเหลือของไทย หากพิจารณาจะเห็นว่าองค์กรดังกล่าวชื่นชมที่ไทยช่วยเหลือโรฮิงญา “อย่างดีตามหลักมนุษยธรรม”

ตัวอย่าง (18) ที่ผ่านมามีไทยได้สกัดกั้นและปฏิเสธการเข้าเมืองของชาวโรฮิงญาตาม พ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ.2522 ซึ่งสอดคล้องกับหลักปฏิบัติสากล หลักมนุษยธรรมและพันธกรณีระหว่างประเทศ ตลอดจนได้ให้การช่วยเหลือตามหลักการปฏิบัติ และแนวทางการปฏิบัติต่อผู้ลี้ภัยเข้าเมืองทางทะเล (เอสโอพี) โดยเน้นหลักมนุษยธรรม และคำนึงถึงสิทธิมนุษยชน (เดลินิวส์ 16 ม.ค. 56)

จากตัวอย่างส่วนที่ขีดเส้นใต้เป็นส่วนขยายที่สะท้อนให้เห็นว่าฝ่ายไทยดำเนินการตามหลักปฏิบัติสากลและเน้นหลักมนุษยธรรมในการดำเนินการต่าง ๆ ด้วยเหตุนี้จึงกล่าวได้ว่ากลวิธีนี้เสนอภาพตัวแทนของฝ่ายไทยในเชิงบวก

2) การใช้ส่วนขยายเพื่อให้รายละเอียดเกี่ยวกับสภาพของชาวโรฮิงญา

ส่วนนี้เป็นการใช้ส่วนขยายเพื่อบรรยายรายละเอียดเกี่ยวกับสภาพของชาวโรฮิงญาจากการวิเคราะห์พบว่ารายละเอียดที่ปรากฏมักขยายความให้เห็นสภาพที่น่าสงสารของคนกลุ่มนี้ เช่น

ตัวอย่าง (19) ระหว่างการเดินทางชาวโรฮิงญาถูกขังในสภาพที่ไร้มนุษยธรรมและถูกย้ายยัดคัดคีรีเรือแต่ละลำแออัดยัดเยียด ผู้โดยสารถูกบังคับให้ต้องนั่งอยู่ในสภาพที่แออัดอย่างมาก บางครั้งติดต่อกันเป็นเวลาหลายเดือน (มติชน 21 ต.ค.58)

จากตัวอย่างส่วนที่ขีดเส้นใต้เป็นการขยายรายละเอียดให้เห็นสภาพของโรฮิงญาที่ถูกขัง “ในสภาพที่ไร้มนุษยธรรม” ในระหว่างที่ถูกขบวนการค้ามนุษย์ลักลอบบรรทุกผู้อพยพมาบนเรือสภาพดังกล่าวนี้ช่วยขบขันให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาน่าสงสาร

ตัวอย่าง (20) เจ้าหน้าที่องค์กรเพื่อสิทธิมนุษยชนรายหนึ่งเปิดเผยว่ากลุ่มผู้ลี้ภัยเหล่านั้นเป็นชาวมุสลิม ซึ่งหลบหนีการถูกกดขี่ข่มเหงและสภาพความยากจนแร้นแค้นในพม่าแถบใกล้ชายแดนบังกลาเทศ โดยพื้นที่ดังกล่าวมีค่ายผู้ลี้ภัยใหญ่ 2 แห่ง มีคนอาศัยอยู่มากกว่า 20,000 คน แต่ผู้ลี้ภัยพยายามหลบหนี เดินทางออกจากพื้นที่ตลอดเวลาเนื่องจากแทบไม่หลงเหลือความหวังอะไรแล้ว หากยังอยู่ที่เดิม (ไทยรัฐ 18 ม.ค. 52) จากตัวอย่าง “ซึ่งหลบหนีการถูกกดขี่ข่มเหงและสภาพความยากจนแร้นแค้นในพม่าแถบใกล้ชายแดนบังกลาเทศ” เป็นส่วนขยายที่สะท้อนให้เห็นสภาพที่น่าสงสารของโรฮิงญาในรัฐยะไข่

ตัวอย่าง (21) นายมานิต เพียรทอง นายอำเภอกระบุรีพร้อมด้วยเจ้าหน้าที่ สาธารณสุขอำเภอแพทย์ พยาบาลได้เข้าไปดูแลชาวโรฮิงญาอย่างเร่งด่วนหลังพบว่า มีผู้ป่วยที่มีอาการหนักเป็นไข้ มีบาดแผล ตามร่างกายและหมดแรง จำนวน 19 ราย แพทย์ได้ทำการให้น้ำเกลือทุกราย โดยจากเหตุที่ทำให้ชาวโรฮิงญามีอาการอ่อนโรย ไม่มี แรง เนื่องจากเดินทางมาจากรัฐอาระกันเป็นเวลา 16 วัน จากการเดินทางมาครั้งนี้ชาวโรฮิงญาได้ทานข้าวเพียง 4 มื้อ จนทำให้อาหารหมดและได้ดื่มน้ำทะเลแทนจนทำให้อาหารหมดแรง (ไทยรัฐ 23 ม.ค. 56)

จากตัวอย่างส่วนที่ขีดเส้นใต้เป็นส่วนขยายที่แจกแจงรายละเอียดถึงสาเหตุที่ชาวโรฮิงญาที่มีสภาพที่อ่อนแรงว่าเกิดจากความยากลำบากในระหว่างเดินทางอพยพ สะท้อนให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาน่าสงสาร

ตัวอย่าง (22) ประจักษ์พยานคนดังกล่าวยังกล่าวอีกว่า ช่วงที่อยู่ในแคมป์ มีคนถูกฆ่าตายอย่างไร้ ความปราณี โดยฆ่าด้วยการใช้ท่อนไม้ขนาดใหญ่ทุบตีจนตาย หรือใช้อาวุธปืนยิง ประมาณ 17-20 ศพ แต่ไม่รู้ว่านำศพไปฝังที่ไหน...พยานรายนี้กล่าว (ข่าวสด 3 พ.ค. 58)

จากตัวอย่างส่วนที่ขีดเส้นใต้เป็นส่วนขยายที่อธิบายถึงรายละเอียดเชิงวิธีการที่ ขบวนการค้ำมนุษย์ได้กระทำกับชาวโรฮิงญาจนถึงแก่ชีวิต ว่ามีลักษณะที่โหดร้ายทารุณ ด้วยเหตุนี้จึง กล่าวได้ว่าส่วนขยายดังกล่าวสื่อภาพตัวแทนโรฮิงญาน่าสงสาร

7.1.3.2 การใช้คำศัพท์ที่มีความหมายคล้ายคลึงกันแบบต่อเนื่อง

กลุ่มนี้ คือ การใช้ชุดคำศัพท์ที่มีความหมายคล้ายคลึงกันแบบต่อเนื่องเพื่อบรรยาย พฤติกรรมหรือการกระทำของผู้ร่วมเหตุการณ์ จากการวิเคราะห์สามารถจำแนกออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ การใช้ชุดคำศัพท์บรรยายพฤติกรรมของชาวโรฮิงญา และการใช้ชุดคำศัพท์เกี่ยวกับกฎหมาย บรรยายพฤติกรรมของฝ่ายไทย

1) การใช้ชุดคำศัพท์บรรยายพฤติกรรมของชาวโรฮิงญา

ส่วนนี้คือ การใช้ชุดคำศัพท์ที่มีความหมายคล้ายคลึงกันแบบต่อเนื่องเพื่อบรรยาย พฤติกรรมของโรฮิงญา จากการวิเคราะห์พบว่ามักเป็นการบรรยายถึงเหตุการณ์ที่ชาวโรฮิงญาหลบหนี ออกจากห้องกัก เช่น

ตัวอย่าง (23) อีกแล้ว! โรฮิงญา เลื้อยกรงเหล็ก แหกห้องขัง ด้านสะเดา จ.สงขลา หนีไปได้ 86 คน (มติชน 20 ส.ค. 56)

จากตัวอย่าง “เลื้อยกรงเหล็ก” “แหกห้องกัก” “หลบหนี” เป็นคำกริยา แบบต่อเนื่องที่หนังสือพิมพ์ใช้บรรยายพฤติกรรมของชาวโรฮิงญา สะท้อนภาพตัวแทนโรฮิงญาที่ ความวุ่นวาย ไม่ยอมอยู่ในความควบคุมของเจ้าหน้าที่ฝ่ายไทย

ตัวอย่าง (24) เจ้าหน้าที่ตรวจพบว่ามิชาวโรฮินจา ซึ่งควบคุมตัวอยู่จำนวน 14 คน หลบหนีออก จากบ้านพัก ในจำนวนนี้มีเด็กรวมอยู่ด้วย จำนวน 3 คน โดยใช้ผ้าปูที่นอนโรยตัวลง มาจากชั้น 2 แล้วพยายามหลบหนีขึ้นรถตู้ที่มารอรับอยู่ภายนอกบริเวณริมถนนเพชร เกษม โดยมีรถยนต์เก๋งสีขาวเป็นรถนำทาง แต่ทั้งหมดไม่สามารถขึ้นรถหลบหนีได้

ทัน ก่อนแยกย้ายวิ่งหลบหนีเข้าป่า ขณะที่ยอดฮิตทั้ง 2 คัน ก็ขับหลบหนีไปอย่างรวดเร็วในความมืด เบื้องต้นเจ้าหน้าที่ควบคุมตัวหญิงชาวโรฮิงจาที่พยายามหลบหนีไว้ได้ จำนวน 9 คน หลบหนีไปได้ 5 คน (ข่าวสด 5 ต.ค. 58)

จากตัวอย่าง “หลบหนี” “โรยตัว” “แยกย้ายวิ่งหลบหนี” เป็นการใช้คำกริยาแบบต่อเนื่องเพื่อเน้นย้ำถึงพฤติกรรมของชาวโรฮิงญาที่หลบหนีจากห้องกัก สี่ภาพตัวแทนโรฮิงญาไม่อยู่ในความคุมของฝ่ายไทย

2) การใช้ชุดคำศัพท์บรรยายพฤติกรรมของฝ่ายไทย

กลวิธีทางภาษาประเภทนี้ คือ การใช้ชุดคำศัพท์ที่มีความหมายคล้ายคลึงกันบรรยายพฤติกรรมของฝ่ายไทย จากการวิเคราะห์พบว่ามักเป็นการใช้คำกริยาหรือนามวลีแบบต่อเนื่องเพื่อสื่อถึงการดำเนินการตามกระบวนการทางกฎหมายของฝ่ายไทย เช่น

ตัวอย่าง (25) พล.ต.อ.เอก เปิดเผยว่า จะมีการสรุปสำนวนส่งให้อัยการสูงสุด พิจารณาในวันที่ 25 มิ.ย.นี้และจะสั่งฟ้องในวันที่ 25ก.ค.ซึ่งศาลจังหวัดนาทวี จะทำหน้าที่ร่างคำฟ้อง และสั่งฟ้องผู้ต้องหาทั้งหมด ส่วนการสอบสวน มีการเรียกสอบพยานในคดีนี้ไปแล้ว 238 คน (เดลินิวส์ 16 มิ.ย. 58)

จากตัวอย่างส่วนที่ขีดเส้นใต้ “จะมีการสรุปสำนวน” “สั่งฟ้อง” “ร่างคำฟ้อง” “การสอบสวน” “การเรียกสอบพยาน” เป็นชุดคำกริยาและนามวลีที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการทางกฎหมาย ชุดคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการทางกฎหมาย สะท้อนให้เห็นว่าไทยดำเนินการแก้ปัญหา ขบวนการค้ามนุษย์เป็นปัญหา

ตัวอย่าง (26) สำหรับคดีค้ามนุษย์โรฮิงจา ศาลออกหมายจับผู้ต้องหาพร้อม 153 หมายจับ จับตัวได้แล้ว 91 คน สั่งฟ้องแล้ว 88 คน ส่วนอีก 3 คน อยู่ระหว่างฝากขัง ซึ่งอัยการเตรียมสำนวนส่งฟ้องให้ทันกำหนดฝากขัง 7 ฝั่ง และสำนวนคดีนี้ถูกโอนมาจากอัยการจังหวัดนาทวี จ.สงขลา มายังศาลอาญา เนื่องจากเป็นคดีที่เกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ มีเจ้าหน้าที่รัฐจำนวนมากเกี่ยวข้องกระทำผิด...(10 พ.ย. 58)

จากตัวอย่างส่วนที่ขีดเส้นใต้เป็นชุดคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการทางกฎหมาย สะท้อนให้เห็นกระบวนการแก้ปัญหาของฝ่ายไทยว่าอยู่ในกรอบของกฎหมาย และสะท้อนให้เห็นว่า ขบวนการค้ามนุษย์เป็นปัญหา

ตัวอย่าง (27) ตัวอย่าง.อ.ทรงกิตติ กล่าวว่า...ขอยืนยันว่ากองทัพไทยไม่เคยปฏิบัติการอันไร้มนุษยธรรม เป็นที่ยอมรับในเวทีนานาชาติ ว่ากองทัพไทยปฏิบัติการเพื่อรักษาสันติภาพได้อย่างดีเยี่ยม (คม ชัด ลึก 18 ม.ค. 52)

จากตัวอย่างส่วนที่ขีดเส้นใต้เป็นการใช้ชุดคำกริยาที่สื่อว่ากองทัพไทย “ไม่เคยปฏิบัติการอันไร้มนุษยธรรม” และเน้นย้ำอีกครั้งว่า “ปฏิบัติการเพื่อรักษาสันติภาพได้อย่างดีเยี่ยม” สะท้อนให้เห็นว่าฝ่ายไทยดำเนินการอย่างมีมนุษยธรรม

นอกจากชุดคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายที่มักนำมาเรียงต่อเนื่องกันในประโยค ผู้วิจัยพบว่าบางครั้งมีการใช้นามวลีที่สะท้อนว่าโรฮิงญาเป็นปัญหาทั้งในแง่ของด้านสิทธิมนุษยชน และความมั่นคงเรียงในประโยคเดียวกันเพื่อเน้นย้ำการเป็นปัญหา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง (29) พลตรีสรรเสริญ แก้วกำเนิด รองโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี เปิดเผยถึงความคืบหน้าในการแก้ปัญหาการค้ามนุษย์ว่า ปัญหาการค้ามนุษย์และการโยกย้ายถิ่นฐานแบบไม่ปกติของชาวโรฮิงญา เป็นปัญหาที่ซับซ้อน และมีความรุนแรง ซึ่งไม่เพียงส่งผลกระทบต่อประเทศไทย แต่เป็นหนึ่งในปัญหาเร่งด่วนของภูมิภาคนี้ (ไทยรัฐ 13 พ.ค. 58)

หากพิจารณาส่วนที่ขีดเส้นใต้จะเห็นว่าเป็นนามวลีที่สื่อถึงปัญหา และเน้นย้ำอย่างต่อเนื่องว่าประเด็นเกี่ยวกับการอพยพของชาวโรฮิงญาเกี่ยวข้องกับปัญหาการค้ามนุษย์ เป็นปัญหาซับซ้อน มีผลกระทบต่อไทยและประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาค กล่าวได้ว่าสื่อภาพตัวแทนโรฮิงญาเป็นปัญหา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สรุปกลวิธีการใช้รายละเอียดในตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม

ตัวบทรัฐบาลไทย ใช้กลวิธีดังกล่าวขยายรายละเอียดเกี่ยวกับการกระทำของฝ่ายตนว่าดำเนินการอย่างมีมนุษยธรรม และปฏิบัติการต่าง ๆ ล้วนอยู่ภายใต้กรอบของกฎหมายและหลักปฏิบัติสากล ในขณะที่**ตัวบทสิทธิมนุษยชน** ใช้กลวิธีนี้เพื่อขยายรายละเอียดเกี่ยวกับประเด็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนว่าอยู่ในระดับที่รุนแรงและส่งผลกระทบต่อชาวโรฮิงญาอย่างร้ายแรง นอกจากนี้ยังใช้ชุดคำศัพท์ที่สื่อถึงการละเมิดสิทธิมนุษยชนเรียงกันต่อเนื่องในประโยคเพื่อขับเน้นภาพตัวแทนที่น่าสงสารของชาวโรฮิงญา ด้าน**ตัวบทหนังสือพิมพ์** ใช้กลวิธีทำให้รายละเอียดเพื่อเสนอภาพตัวแทนของฝ่ายไทยในฐานะดำเนินการตามกฎหมาย ปฏิบัติอย่างมีมนุษยธรรม ในขณะที่เมื่อกล่าวถึงโรฮิงญาในบริบท

ของการอพยพและการค้ามนุษย์จะให้รายละเอียดว่าคนกลุ่มนี้อยู่ในสภาพที่น่าสงสารและถูกกระทำ ความรุนแรง แต่เมื่อกล่าวถึงบริบทในช่วงที่ฝ่ายไทยกักตัวมักใช้ชุดคำศัพท์ที่สื่อว่าโรฮิงญาไม่อยู่ใน ความควบคุมเพื่อเสนอภาพด้านลบของคนกลุ่มนี้ นอกจากนี้ยังใช้ชุดคำศัพท์เพื่อเน้นย้ำว่าโรฮิงญาเป็น ปัญหาที่กระทบกับความมั่นคง

7.2 การใช้สหบท

แฟร์คลัฟ (Fairclough, 1992: 84 – 85) กล่าวถึงสหบทว่า ตัวบทต่าง ๆ มีการเติมเต็มด้วยการแทรกตัวบทอื่น ๆ ซึ่งอาจจะแบ่งได้อย่างชัดเจน หรืออาจจะผสมผสานอยู่ในตัวบท ในแง่มุมมองของการผลิตสหบทเน้นให้เห็นตัวบทที่ผ่านมาในอดีต ในแง่ของการกระจายตัวบท สหบทจะเป็นประโยชน์ในการสำรวจเครือข่ายที่ตัวบทเคลื่อนไป เช่น ถ้อยคำทางการเมืองมักจะถูกเปลี่ยนไปเป็นการรายงานข่าว และในแง่ของการบริโภาค สหบทช่วยให้เห็นว่าข้อความที่ปรากฏมิใช่เป็นเพียงตัวบท แต่ยังสามารถเป็นสิ่งที่ผู้แปลได้นำมาตีความ โดยสรุปกล่าวได้ว่า การใช้สหบท คือ การที่ตัวบทต่าง ๆ จะเชื่อมโยงกับตัวบทอื่น ๆ อาจจะเป็นการแทรกเข้ามาในตัวบท เช่น การยกคำกล่าวทั้งที่เป็นทางตรงและทางอ้อม การแทรกเรื่องเล่า ฯลฯ

7.2.1 การใช้สหบทในตัวบทรัฐบาล

จากการวิเคราะห์สหบทในตัวบทของของรัฐบาลพบว่าสามารถจำแนกออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) การยกถ้อยคำมากกล่าวใหม่แบบตรง และ 2) การกล่าวอ้างกฎหมาย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

7.2.1.1 การยกถ้อยคำของเจ้าหน้าที่รัฐมากกล่าวใหม่แบบตรง

การใช้ชนิดของกระบวนการเกี่ยวกับการพูดที่ผู้วิจัยได้กล่าวไปในบทที่ 5 เป็นการ ใช้สหบท รูปแบบหนึ่ง กล่าวคือ เป็นการยกคำกล่าวของบุคคลมาเรียบเรียงเป็นประโยคด้วยการสรุป เนื้อความ (indirect reporting) ผู้วิจัยจะไม่นำกลวิธีดังกล่าวมานำเสนอซ้ำในส่วนนี้ แต่จะกล่าวถึง การใช้สหบทประเภท *การยกถ้อยคำมากกล่าวใหม่แบบตรง* (direct reporting) ซึ่งเป็นถ้อยคำที่ยกมากกล่าวใหม่แบบคำต่อคำ แสดงโดยเครื่องหมายอัฒภาค “...” (ณัฐพร พานโพธิ์ทอง, 2556, น. 60) กลวิธีนี้จะสื่อภาพตัวแทนได้เนื่องจากถ้อยคำที่พูดจะเสนอความคิดบางประการที่ผู้พูดมีต่อ ชาวโรฮิงญา นอกจากนี้การที่ถ้อยคำของฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดถูกยกมากกล่าวย่อมแสดงให้เห็นการให้ความสำคัญกับคนกลุ่มนั้น ๆ จากการวิเคราะห์พบว่า ฝ่ายรัฐบาลไทยเป็นกลุ่มที่ถูกยกถ้อยคำมากกล่าว

ใหม่แบบตรงเพียงฝ่ายเดียวเท่านั้น *ไม่ปรากฏ* การยกถ้อยคำของชาวโรฮิงญามากล่าวถึงแบบตรงใน
 ตัวของรัฐบาลไทย ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (30) พลตรีสรรเสริญ กล่าวต่อว่า แนวคิดจากบางองค์กรที่เสนอให้ประเทศไทยเปิด
 ชายแดนรับผู้หลบหนีข้ามแดนเหล่านี้เข้ามา แล้วจัดหาที่อยู่ ดูแลเรื่องจัดหางานให้
 ทำ เป็นแนวคิดที่ไม่ใช่การแก้ไขปัญหาที่ถูกต้อง รวมทั้งสุ่มเสี่ยงต่อการละเมิด
 กฎหมายของไทย รวมทั้งอาจกระทบกับปัญหาความมั่นคงของประเทศไทย

"ต้องไม่ลืมว่า บุคคลกลุ่มนี้เป็นผู้ลักลอบข้ามแดนผิดกฎหมาย ข้อเสนอ
 เช่นนี้เป็นการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุ วิธีการแก้ไขปัญหาที่ สมเหตุสมผลคือ องค์กร
 นานาชาติที่มีหน้าที่บรรเทาทุกข์จำเป็นต้องเข้าไปจัดระเบียบ และดูแลคนกลุ่มนี้
 ตั้งแต่ในประเทศต้นทาง ไม่ให้มีการเคลื่อนย้ายและหลบหนีมายังประเทศอื่น ๆ อีก"
 (ข่าวทำเนียบ 16 พ.ค. 58)

จากตัวอย่างหากพิจารณาถ้อยคำที่อยู่ในเครื่องหมายอัฒประกาศจะเห็นว่า ทางกรม
 ไทยมองว่า “โรฮิงญาเป็นผู้ลักลอบเข้าเมือง” ทั้งยังชี้ให้เห็นว่าปัญหาโรฮิงญาเป็นสิ่งที่รัฐบาลไทยไม่ได้
 ก่อขึ้นและไม่ได้เป็นต้นเหตุ การแก้ปัญหาจึงควรกระทำที่ประเทศต้นทาง

ตัวอย่าง (31) "รัฐบาลมีความห่วงใยในเรื่องการดูแลสุขภาพที่ควบคุมชาวโรฮิงญาและกลุ่มมุสลิมไม่
 ทราบสัญชาติ (อุยกูร์) จึงได้มอบหมายให้กระทรวงการพัฒนาสังคมฯ ดูแล
 รับผิดชอบในเรื่องการควบคุม การคัดแยกเหยื่อทุกคน 100 เปอร์เซ็นต์ และระบบ
 สุขภาพ รวมถึงความแออัดของสถานที่ โดยเฉพาะการควบคุมดูแลเด็กและสตรี
 อย่างเหมาะสมในบ้านพักเด็กและครอบครัว โดยต้องคำนึงถึงการรักษาความ
 ปลอดภัยเป็นสำคัญ" พลตำรวจเอก อดุลย์ กล่าวทิ้งท้าย (ข่าวกระทรวง พม. 24
 มี.ค. 58)

จากตัวอย่างส่วนที่อยู่ในเครื่องหมายอัฒประกาศเป็นถ้อยคำที่กล่าวโดย พลตำรวจ
 เอก อดุลย์ แสงสิงแก้ว รัฐมนตรีว่าการการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ หากพิจารณา
 ถ้อยคำที่กล่าวจะเห็นว่าเป็นการพูดถึงการดำเนินการดูแลสุขภาพช่วยเหลือชาวโรฮิงญาด้วยการจัดเตรียม
 สถานที่และการดำเนินการระบวนการคัดแยกเหยื่อผู้เสียหายจากขบวนการค้ามนุษย์ สื่อให้เห็นว่า
 โรฮิงญาเป็นเหยื่อของขบวนการค้ามนุษย์ และไทยเป็นผู้ช่วยเหลือดูแล

ตัวอย่าง (32) "สำหรับการดูแลชาวโรฮิงญาทั้งที่ เป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์และผู้หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ในพื้นที่หน่วยงานของกระทรวงการพัฒนาสังคมฯ นั้น ได้ดำเนินการอย่างเต็มที่ โดยยึดหลักมนุษยธรรมและการรักษาความปลอดภัยอย่างเข้มงวด ทั้งนี้ กระทรวงฯ ได้ประสานขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ทหาร เพื่อช่วยดูแล ความปลอดภัย ทั้งในระยะสั้นและระยะยาวต่อไป" พลตำรวจเอก อุดุลย์ กล่าวทิ้งท้าย (ข่าวกระทรวง พม. 22 พ.ค. 58)

จากตัวอย่างเป็นถ้อยคำดังกล่าวพูดโดยพลเอก อุดุลย์ แสงสิงแก้วซึ่งในขณะนั้นเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ หากพิจารณาส่วนที่อยู่ในเครื่องหมายอัฒประกาศในตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นว่า ชาวโรฮิงญาที่มีทั้งที่ เป็นผู้เสียหายจากขบวนการค้ามนุษย์ และผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย อย่างไรก็ตามทางรัฐบาลไทยได้ดำเนินการตามหลักมนุษยธรรมเพื่อช่วยเหลือชาวโรฮิงญา

ตัวอย่าง (33) "จากการลงพื้นที่ครั้งนี้ได้รับรายงานว่าสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพภาคใต้ จังหวัดสุราษฎร์ธานี (บ้านศรีสุราษฎร์)มีชาวโรฮิงญาที่อยู่ในความดูแลคุ้มครองจำนวนทั้งสิ้น 94 คน แบ่งเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ จำนวน 41 คน และเป็นผู้ลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย จำนวน 53 คน โดยเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานมีปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติด้านต่าง ๆ เช่น การสื่อสารด้านภาษา สุขภาพ สุขอนามัย โรคติดต่อ เป็นต้น ซึ่งตนได้รับฟังปัญหาต่างๆ และพร้อมดำเนินการแก้ไขปัญหา ดังกล่าวอย่างเร่งด่วนต่อไป" พลตำรวจเอก อุดุลย์ กล่าวทิ้งท้าย (ข่าวกระทรวง พม. 16 มิ.ย. 58)

จากถ้อยคำที่อยู่ในเครื่องหมายอัฒประกาศตามตัวอย่างข้างต้นจะเห็นว่า ทางกรมไทยมองว่าชาวโรฮิงญาที่มีทั้งกลุ่มที่ เป็นผู้เสียหายจากขบวนการค้ามนุษย์ และกลุ่มที่ เป็นผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย นอกจากนี้ยังแนะนำให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาเป็นกลุ่มคนที่แตกต่างจากคนไทยในแง่ของภาษาที่ใช้สื่อสารด้วย

จากที่กล่าวไปในตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นว่า เจ้าหน้าที่รัฐเท่านั้นที่ถูกยกถ้อยคำมากล่าวใหม่แบบตรงในดับทรัฐบาล ในขณะที่ไม่มีการใช้กลวิธีเดียวกันนี้กับชาวโรฮิงญา ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าดับทรัฐบาลเน้นการนำเสนอเสียงของรัฐบาลและไม่เสนอเสียงของชาวโรฮิงญาในดับท

7.2.1.2 การกล่าวอ้างกฎหมาย

คือ การนำแนวคิดทางกฎหมายมากล่าวถึงในตัวบท เพื่อชี้ให้เห็นว่าประเด็นที่กล่าวถึงเกี่ยวข้องกับกระบวนการทางกฎหมาย หรือหลักปฏิบัติที่ตกลงไว้ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (34) ในช่วงที่ผ่านมา ชาวโรฮิงญาได้หลั่งไหลเข้ามาจำนวนหลายพันคนในแต่ละปี ซึ่งสถิติการจับกุมได้เพิ่มขึ้นถึงสี่เท่านับตั้งแต่ปี 2550 (ค.ศ. 2007) ปัจจุบัน ประมาณการได้ว่ายังคงมีผู้ลักลอบเข้าเมืองชาวโรฮิงญาอาศัยอยู่ในประเทศไทยถึง 20,000 คน....

การโยกย้ายถิ่นอย่างไม่เป็นระบบส่งผลกระทบต่อหลายภูมิภาคทั่วโลก ทั้งในทวีปอเมริกา ยุโรป แอฟริกาตะวันออก และเอเชีย-แปซิฟิก นานาประเทศต่างประสบกับปัญหาการลักลอบเข้าเมืองทางทะเล ในกรณีนี้ เพื่อดำเนินการควบคุมและเฝ้าระวังในเขตทางทะเลของไทยตามกฎหมายระหว่างประเทศ ประเทศไทยได้ยึดถือหลักบรรทัดฐานกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล (UN Convention on the Law of the Sea UNCLOS) ข้อ 21, 25 และ 33 ที่ให้เคารพต่อสิทธิของรัฐชายฝั่ง (Coastal states) ในการป้องกันการละเมิดกฎหมายและข้อบังคับเกี่ยวกับการเข้าเมืองภายในทะเลอาณาเขต (Territorial waters) และเขตต่อเนื่อง (Contiguous Zone)

นอกจากนี้ พิธีสารเพื่อต่อต้านการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นโดยทางบก ทางทะเล และอากาศ (Protocol against the Smuggling of Migrants by Land, Sea and Air) เพิ่มเติมอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติ (UN Convention against Transnational Organized Crime) ปี ค.ศ. 2000 ซึ่งประเทศไทยได้ลงนามแล้ว กำหนดว่าในกรณีที่มีเหตุผลสมควรอันจะสงสัยได้ว่าเรือที่ไม่มีสัญชาติมีส่วนเกี่ยวข้องในการลักลอบขนคนเข้าเมืองทางทะเล รัฐภาคีจะต้องดำเนินมาตรการที่เหมาะสมตามกฎหมายภายในและกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง (ข่าวกระทรวง กต. 28 ม.ค.52)

จากตัวอย่างเป็นการรายงานข่าวเกี่ยวกับการโยกย้ายถิ่นฐานที่เกิดขึ้นในภูมิภาคต่าง ๆ โดยชี้ให้เห็นว่าในกรณีของประเทศไทยได้ดำเนินการตามหลักการสากลและปฏิบัติตามกฎหมาย ในตัวอย่างจะมีการกล่าวอ้างกฎหมายหรือข้อตกลงต่าง ๆ เช่น อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล พิธีสารเพื่อต่อต้านการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นโดยทางบก ทางทะเล และอากาศ

๗๗ ซึ่งทำให้เห็นว่าไทยดำเนินการตามกฎหมาย และในกรณีของชาวโรฮิงญาเป็นการอพยพแบบผิดกฎหมาย

จากที่กล่าวไปจะเห็นว่าสหบทที่ปรากฏในตัวบทของรัฐบาลไทย สื่อให้เห็นว่าฝ่ายไทยเป็นผู้ดำเนินการตามหลักมนุษยธรรมและกฎหมาย ส่วนชาวโรฮิงญาเป็นผู้อพยพผิดกฎหมาย/ลักลอบเข้าเมือง แม้จะมีบางส่วนที่เป็นกลุ่มที่น่าสงสารก็จะเกิดจากปัจจัยภายนอก กล่าวคือ เป็นสิ่งที่เกิดจากขบวนการค้ามนุษย์ไม่ใช่จากรัฐบาลไทยเป็นผู้กระทำ นอกจากนี้การยกถ้อยคำมากล่าวใหม่แบบตรงในตัวบทรัฐบาลจะปรากฏกับผู้พูดที่เป็นเจ้าหน้าที่รัฐเท่านั้น ไม่ปรากฏว่ามีการเสนอถ้อยคำของชาวโรฮิงญา ลักษณะดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าตัวบทรัฐบาลเลือกให้ความสำคัญเฉพาะเจ้าหน้าที่รัฐที่มีหน้าที่รับผิดชอบในสถานการณ์เกี่ยวกับชาวโรฮิงญาเพียงฝ่ายเดียวเท่านั้น

7.2.2 การใช้สหบทในตัวบทสิทธิมนุษยชน

จากการวิเคราะห์ตัวบทของกลุ่มสิทธิมนุษยชนพบว่าประกอบด้วย 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) การแทรกเรื่องเล่า กลุ่มนี้จะเป็นการบรรยายเหตุการณ์เป็นเรื่องราวที่สะท้อนให้เห็นว่าชาวโรฮิงญา นำสงสารและถูกกระทำ และ 2) การอ้างคำสอนของศาสนาอิสลาม แตกต่างจากสื่อของรัฐบาลที่จะใช้วาทกรรมกฎหมายมาผสานในตัวบท มีรายละเอียดดังนี้

7.2.2.1 การแทรกเรื่องเล่า หมายถึง การบรรยายเหตุการณ์เกี่ยวกับชาวโรฮิงญา โดยเสนอให้เห็นการเคลื่อนที่ของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับใคร และเหตุการณ์ต่าง ๆ ดำเนินไปอย่างไร การเล่าเรื่องนอกจากจะเป็นการใช้สหบทแล้วยังสะท้อนให้เห็น “การเลือกใช้เสียงของผู้ร่วมเหตุการณ์” ว่าตัวบทแต่ละกลุ่มเน้นการนำเสนอเสียงของใครเพื่ออะไร ทั้งนี้จากการวิเคราะห์พบว่าตัวบทกลุ่มนี้ใช้กลวิธีการเล่าเรื่องเพื่อเสนอให้เห็นว่า **ชาวโรฮิงญาเป็นกลุ่มคนที่น่าสงสาร และเป็นกลวิธีที่ไม่พบในตัวบทรัฐบาลแต่ปรากฏโดดเด่นในตัวบทสิทธิมนุษยชน** โดยสามารถจำแนกออกเป็นการเล่าเรื่องประเภทต่าง ๆ ได้ดังนี้

1) การเล่าเรื่องเกี่ยวกับการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน คือ การที่สื่อกลุ่มสิทธิมนุษยชนบรรยายให้เห็นเหตุการณ์การละเมิดสิทธิมนุษยชนในพม่าอย่างละเอียดผ่านเสียงของชาวโรฮิงญา เหตุการณ์ที่เล่าจะเน้นให้เห็นการถูกกระทำ ความรุนแรงในลักษณะต่าง ๆ จัดเป็นการนำเสนอภาพตัวแทนด้านที่น่าสงสารของโรฮิงญา ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (35) นายมุฮัมหมัด อันวา ประธานสมาคมโรฮิงญาแห่งประเทศไทย ย้อนเล่าไปถึงเรื่องราวชีวิตของเขาเมื่อครั้งอาศัยอยู่ที่รัฐยะไข่ว่าเขาคือ 1 ใน 3 ครอบครัวจากชนเผ่าโรฮิงญาที่ร่ำรวย โดยมารดาแท้ๆ ผู้เป็นชาวโรฮิงญา ก็ยังมีบัตรประจำตัวประชาชน ซึ่งเขายังจำหมายเลขบัตรประชาชนของแม่ได้ดี มีหน้าซ้ำ ครอบครัวของเขายังมีที่ดินในครอบครองนับพันไร่ โดยใช้ประโยชน์จากที่ดินด้วยการทำไร่ทำนา และให้ชาวโรฮิงญาคนอื่นๆ ไร่เช่าทำมาหากิน

เมื่อมุฮัมหมัด อันวา อายุได้ 15 ปี พ่อและแม่ของเขาส่งเขาไปเรียนต่อที่ประเทศอินเดียเป็นเวลา 3 ปี ในระหว่างที่เขาจำเรียนอยู่ต่างประเทศ เรื่องราวไม่คาดคิดก็เกิดขึ้นกับครอบครัวของเขา โดยที่เขาไม่รู้ตัว เพราะขาดการติดต่อจากพ่อแม่มานานนับปี เมื่อเรียนจบเขาเดินทางกลับบ้าน จึงได้พบว่า บ้านหลังใหญ่และที่ดินนับพันไร่ที่ตกทอดมาตั้งแต่ต้นตระกูล ถูกรัฐบาลเมียนมายึดไปโดยไม่ให้เหตุผลใดๆ ทั้งสิ้น พ่อแม่ของเขาร่างกายซูบผอมจนแทบจะจำไม่ได้ และสิ่งที่รัฐบาลเหลือไว้ให้ครอบครัวของเขา ก็เป็นเพียงกระต๊อบหลังเล็กๆ ที่พอจะซุกหัวนอนได้เท่านั้น

เขาและครอบครัว จึงต้องจำทนอยู่ในประเทศเมียนมาเป็นเวลา 1 ปี ซึ่งเป็น 1 ปีที่ทุกข์ระทมยิ่งนัก “ผมทนอยู่ในยะไข่ ผมใช้ชีวิตอย่างยากเย็น แต่ในเวลานั้นผมก็เตรียมวางแผนหาช่องทางทำมาหากินมา แผนการที่จะมีอนาคตที่ดีกว่ามาโดยตลอด และในที่สุดผมก็ทำสำเร็จ เพื่อนของผมชาวคูไบที่รู้จักกันตั้งแต่สมัยเรียน คอยให้ความช่วยเหลือ และพาครอบครัวของผมไปอยู่ในเมืองคูไบ ประเทศสหรัฐอเมริกาหรับอเมริกา จนสามารถทำมาหากิน มีช่องทางทำธุรกิจได้จนถึงทุกวันนี้”...

“คนโรฮิงญา แค่ขยับเนื้อขยับตัวก็ลำบากแล้ว ใครจะทำงานก็ต้องเสียภาษีจับสตรว์น้ำ ปลุกข้าว ทำไร่ เลี้ยงวัว ทุกคนต้องเสียภาษีทั้งนั้น ไม่เว้นแม้แต่จะมีลูกเมีย เดินทางไปหมู่บ้านใกล้เคียง ก็ยังต้องจ่ายเงินใต้โต๊ะ วันดีคืนดี รัฐบาลเมียนมา จะริบเอาวีซ่าที่เราเลี้ยงไว้ เอาข้าวที่เราปลูก เราก็ต้องให้เขาไปแต่โดยดี แม้ว่าเราไม่ยอมให้ก็ตาม” ประธานสมาคมโรฮิงญาแห่งประเทศไทย เล่าถึงเรื่องราวชีวิตที่ตนเองประสบพบเจอ

เมื่อทีมข่าวถามว่าเหตุการณ์ใดในชีวิตของชาวโรฮิงญาที่ มุฮัมหมัด อันวา พบเจอแล้วสะเทือนใจมากที่สุดในชีวิต เขาตอบอย่างกล้ากลืนว่า มีอยู่วันหนึ่ง “ผมกำลังนั่งอยู่หน้าบ้าน จู่ๆ ก็ได้ยินเสียงกรีดร้องของผู้หญิง ดังอยู่บริเวณถนนหน้าบ้าน พอหันไปดูตามเสียงนั้น ปรากฏว่าเป็นภาพของญาติสาวคนหนึ่งสนิทสนมกับผมมาตั้งแต่เด็กๆ โดนชุดกระซากลากถูจากเจ้าหน้าที่รัฐ และคงไม่ต้องบอกว่าเธอโดนชายฉกรรจ์ลากไปทำอะไร ซึ่งนาที่นั่น คนอื่นๆ รวมทั้งผมก็ไม่สามารถจะช่วยเหลือใดๆ

เธอได้ เพราะถ้ามีใครโวยวาย โดนยิงตายตอนนั้นแน่นอน วินาทีนั้นเป็นความรู้สึก
ที่สุดกลั่น กำมือแน่น น้ำตาไหลออกมาไม่รู้ตัว” (ศมร. 4 มิ.ย. 58)

จากตัวอย่างเป็นการใช้เรื่องเล่าของชาวโรฮิงญาที่บรรยายเหตุการณ์ที่ถูกละเมิดสิทธิ
มนุษยชนในยะไข่ ที่ได้ถึงครอบครัวตนเองว่ามีฐานะร่ำรวย มีบัตรประชาชน มีที่ดินทำกินนับพันไร่
แต่ต่อมาเขาพบว่าบ้านและที่ดินทำกินถูกยึดโดยรัฐบาลทหารพม่า ทำให้ต้องอดทนอยู่ในสภาวะที่
ยากลำบากในยะไข่ ก่อนที่จะอพยพไปยังคูโบ นอกจากนี้ยังได้เล่าถึงเหตุการณ์ที่เจ้าหน้าที่รัฐของพม่าได้
เข้ามาหาผลประโยชน์จากชาวโรฮิงญา รวมถึงจับผู้หญิงชาวโรฮิงญาไปข่มขืนโดยที่ไม่มีใครช่วยได้
การเล่าเรื่องในตัวอย่างข้างต้นนี้เป็นการบรรยายเหตุการณ์โดยละเอียดที่ชาวโรฮิงญาไปประสบใน
พื้นที่ยะไข่ กล่าวได้ว่ากลวิธีนี้เป็นการเน้นให้เห็นภาพตัวแทนที่น่าสงสารของโรฮิงญาที่ถูกละเมิด
สิทธิมนุษยชนจากรัฐบาลพม่า ผู้วิจัยพบว่ากลวิธีนี้ปรากฏโดดเด่นในตัวบทของกลุ่มสิทธิมนุษยชน แต่
จะไม่ปรากฏในตัวบทของรัฐบาลไทย

ตัวอย่าง (36) "อยู่ที่รัฐอาระกัน ก็เหมือนรอคอยความตาย สู้ปากหน้ามาหาความหวังใหม่ดีกว่า"

"โรฮิงญา" ชนกลุ่มน้อยในประเทศพม่า เชื่อชาติอาระกัน เย้ยปากเล่าถึง
ชีวิตที่สุดแสนจะโหดร้ายของพวกเขา ในเขตพื้นที่จังหวัดหม่องดอ และจังหวัดสิดอ
ในรัฐอาระกัน ประเทศพม่า

มามุต ฮุดเซ็น อายุ 50 ปี เล่าถึงครอบครัวของเขาที่จังหวัดหม่องดอ ทางตอนเหนือ
ของประเทศพม่า ติดกับประเทศบังกลาเทศ ว่า มีเมีย 1 คน ลูกชาย 1 คน ผู้หญิง 3
คน มีอาชีพทำนา ซึ่งเป็นอาชีพหลักของชาวโรฮิงญาในย่านดังกล่าว "ลำบากมากๆ"
มามุต บ่น เนื่องจากบางวันแทบจะไม่มีอะไรกินเลย เพราะความยากจน และยังถูก
กลั่นแกล้งจากทหารพม่า ที่มักจะเข้ามาในหมู่บ้าน เก็บเกี่ยวผลผลิตของชาวบ้านไป
หน้าตาเฉย ใครขัดขึ้นก็จะโดนเฉี่ยนด้วยหวาย หรือบางรายถึงขั้นโดนฆ่าทิ้งก็มีให้
เห็นบ่อยๆ เมื่อใครไปขายของได้เงินแล้วหากทหารพม่ารู้ ก็จะเข้ามาถามก่อนที่จะ
แย่งเงินเหล่านั้นไปทันที

"ไม่มีสภาพความเป็นคน หรือเป็นมนุษย์เลย พวกเราอยู่อย่างไร้อนาคต โดน
กีดกันจากทหารพม่าตลอดเวลา ไม่สามารถเดินทางไปไหนมาไหน โดยเฉพาะการ
เดินทางข้ามเขตที่ไม่สามารถทำได้เลย จะเดินทางไปมาได้ก็เฉพาะภายในจังหวัดที่ตั้ง
ถิ่นฐานอยู่เท่านั้น เพราะหากออกนอกพื้นที่ไม่เฉพาะทหารพม่าที่คอยจับจ้อง ชาว
พม่าก็ไม่ชอบชี้หน้าพวกเรา และบ่อยครั้งที่พวกเราโดนทำร้ายร่างกายโดยชาวพม่า
หรือโดนดูถูกเหยียดหยาม ถ่มน้ำลายใส่ก็มี" (ครส. 26 ม.ค. 56)

จากตัวอย่างจะเห็นว่าชาวโรฮิงญาได้เล่าเรื่องถึงการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนในพื้นที่ยะไข่ โดยเรื่องเล่าในตัวอย่างได้บรรยายให้เห็นว่า ทหารพม่าได้เข้ามากระทำความรุนแรงต่อชาวโรฮิงญา เช่น *รีดไถเงิน ฆ่า กักบริเวณ ฯลฯ* กล่าวได้ว่าเป็นเรื่องเล่าที่ **ขับเน้นภาพตัวแทนด้านที่นำสงสาร**ของชาวโรฮิงญา

นอกจากการเล่าเรื่องที่ “ชาวโรฮิงญา” เป็นผู้เล่าที่สื่อให้เห็นว่ากลุ่มชาติพันธุ์นี้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนดังที่ได้ยกตัวอย่างไปแล้ว ผู้วิจัยพบว่ายังมีการเล่าเรื่องที่ใช้เสียงของผู้นำในประเทศตะวันตก เพื่อสะท้อนให้เห็นว่าโรฮิงญาเป็นปัญหาเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชน เช่น

ตัวอย่าง (37) นายบารัค โอบามา ประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา ได้เปิดทำเนียบขาวต้อนรับตัวแทนเยาวชนที่ร่วมโครงการผู้นำเยาวชนเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Young Southeast Asian Leaders Initiative (YSEALI) Fellows) และร่วมพูดคุยแลกเปลี่ยน ตอบข้อซักคำถามต่างๆที่สนใจ

ในช่วงแลกเปลี่ยนตอบคำถามนั้น นางสาวเพ็ญศิริ บางสิริ ตัวแทนเยาวชนชาวไทยได้ลุกขึ้นถามกับประธานาธิบดี ว่า...“หากท่านประธานาธิบดีเป็นชาวโรฮิงญา ท่านจะอพยพไปอยู่ประเทศไหน?” สร้างเสียงฮือฮาจากกลุ่มเยาวชนที่อยู่ในห้องประชุม

นายโอบามาถึงกับแสดงท่าทีตะลึงในคำถาม โดยกล่าวว่าเป็นคำถามที่ดีและหยุดชั่วคราวเพื่อคิด ก่อนที่จะตอบแบบภาพกว้างว่า “สิ่งที่เมียนมา ต้องทำให้สำเร็จคือการขจัดปัญหาการกีดกันทางเชื้อชาติ ซึ่งชาวโรฮิงญาก็เป็นชนชาติหนึ่งที่ถูกกีดกันอย่างสำคัญและทำให้หลายคนอยู่ห่างไกลจากบ้านเกิดมาก” จากนั้น นายโอบามา ตอบว่า “ถ้าเป็นเขาเอง เขาอยากเติบโตบนแผ่นดินที่เขาเกิด มีครอบครัวและมีชีวิตอยู่บนแผ่นดินนั้น ซึ่งมั่นใจว่ารัฐบาลจะปกป้องเขาได้และดูแลเขาอย่างเป็นธรรมได้ด้วย นั่นเป็นสิ่งที่โอบามาต้องการ และมันเป็นส่วนสำคัญของการสร้างความเป็นประชาธิปไตยที่ต้องตัดสินใจอย่างจริงจังว่า ชาวโรฮิงญาควรได้รับการดูแลอย่างไร” (ศมร. 3 มิ.ย. 58)

จากตัวอย่างเป็นการเล่าถึงเหตุการณ์ที่ตัวแทนเยาวชนชาวไทยได้ถามเกี่ยวกับประเด็นชาวโรฮิงญากับนายบารัค โอบามา ประธานาธิบดีแห่งสหรัฐอเมริกา เมื่อพิจารณาการถามตอบที่ปรากฏในตัวอย่างจะเห็นว่านายโอบามากล่าวว่าปัญหาโรฮิงญาเกิดจากการกีดกันทางเชื้อชาติหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือกล่าวข้างต้นสื่อให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนในพม่า

2) การเล่าเรื่องเกี่ยวกับความสิ้นหวังของชาวโรฮิงญาในสถานที่กัก คือ การที่กลุ่มสิทธิมนุษยชนได้เข้าไปพบกับชาวโรฮิงญาที่ถูกกักตัว เรื่องราวที่เล่าจะบรรยายให้เห็นสภาพความเป็นอยู่ ความรู้สึกอัดอั้นและสิ้นหวังของชาวโรฮิงญาที่อยู่ในสถานที่กัก สื่อให้เห็นว่าชาวโรฮิงญามีชีวิตที่สิ้นหวัง จัดเป็นการนำเสนอภาพตัวแทนด้านที่น่าสงสารตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (38) บางส่วนของจดหมายที่เขียนอย่างผิด ๆ ถูก ๆ ที่ Abdulla ชายหนุ่มชาวโรฮิงญา ที่ถูกควบคุมไว้ที่สถานีดำรวจภูธรคลองแวง จังหวัดสงขลาอื่นให้ผู้เขียน ระหว่างการขอเยี่ยม วันที่ 18 สิงหาคม Abdulla ถูกขังร่วมกับชาวมุสลิมโรฮิงญาอื่นๆ อีก 20 คน เขาเป็นคนสูงกว่าคนอื่น ๆ เป็นชายหนุ่มที่ดูแข็งแรงกว่าคนอื่นแต่หน้าตาที่ซีดอย่างเห็นได้ชัด ก็ทำให้ดูไม่ต่างจากคนอื่น ๆ เขายื่นจดหมายที่เป็นกระดาษ 2 แผ่นให้ทีมงานของเครือข่ายช่วยเหลือโรฮิงญา จังหวัดสงขลา ก่อนที่จะถึงมือผู้เขียน

พวกเราแบ่งกันอ่าน แล้วเก็บใส่กระเป๋าก่อนที่จะมองกลับไป Abdulla เขาถอยออกไปยืนด้านหลัง แต่ก็ยังพยายามทำท่าทางเหมือนกับจะขอกระดาษเพิ่ม เราทำท่ารับรู้ และรับปากว่าจะเอามาให้ในวันถัดมา จดหมายที่เขียนอย่างผิด ๆ ถูก ๆ ของ Abdulla ทำให้ผู้เขียนเข้าใจสิ่งที่เขาอยากบอกเราในวันนั้น ถ้ามันเป็นความจริง สิ่งที่เขากังวลในใจ นอกเหนือไปจากสภาพความเป็นอยู่ในห้องกักที่ถูกออกแบบไว้ควบคุมชั่วคราว สำหรับ 20 - 30 คน ความไม่รู้ว่าตัวเองจะถูกควบคุมไว้อีกนานเท่าไร และความเป็นอยู่ของคนในครอบครัวของตนที่อยู่ที่บ้านและไม่ได้รับรู้ว่าจะเกิดอะไรขึ้นกับเขา (สมร. 18 พ.ค. 58)

จากตัวอย่างเป็นการเล่าถึงความรู้สึกของชาวโรฮิงญาที่ถูกกักตัว ว่าคนกลุ่มนี้มีความกังวลและทุกข์ใจที่ถูกกักไว้โดยไม่รู้ว่าจะเมื่อไรจะเสร็จสิ้นกระบวนการ การเล่าเรื่องที่ปรากฏในตัวบทของกลุ่มสิทธิมนุษยชนจะเน้นให้เห็นถึงอารมณ์ความรู้สึกของคนเขียนที่ได้เข้าไปพบกับชาวโรฮิงญาและนำเสนอภาพตัวแทนด้านที่น่าสงสารของโรฮิงญาผ่านเรื่องราวความรู้สึกสิ้นหวังของคนกลุ่มนี้

7.2.2.2 การอ้างคำสอนของศาสนาอิสลาม

จากการวิเคราะห์พบว่าจะมีการนำคำสอนของศาสนาอิสลามมากล่าวถึงในตัวบทเพื่อสื่อให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาเป็นผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ และเปรียบเหมือนเป็นญาติพี่น้องหรือร่างกายเดียวกัน ด้วยเหตุนี้จึงควรให้ความช่วยเหลือคนเหล่านี้ การกล่าวถึงคำสอนเป็นสิ่งที่ปรากฏค่อนข้างเด่นชัดในตัวบทของกลุ่มสิทธิมนุษยชน ทั้งนี้ น่าจะเป็นผลมาจากการที่ตัวบทของกลุ่ม

สิทธิมนุษยชนที่ผู้วิจัยนำมาศึกษาในงานวิจัยนี้ประกอบสร้างโดยกลุ่มผู้ดูแลเว็บไซต์ที่นับถือศาสนาอิสลามเช่นเดียวกับชาวโรฮิงญา ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (39) "เปรียบเทียบบรรดาผู้ศรัทธาในด้านความรัก ความเอ็นดูเมตตา และการให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลของพวกเราที่มีต่อกันนั้นเหมือนกับร่างกาย กล่าวคือ เมื่ออวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งเจ็บปวด อวัยวะส่วนอื่นๆของร่างกายก็จะเจ็บปวดไปด้วยทั่วร่างกาย พาให้อ่อนไม่หลับ เกิดอาการไข้" บันทึกโดยบุคอรีย์และมุสลิม (ศมร. 28 ส.ค. 55)

ตัวอย่าง (40) คนหนึ่งคนใดในหมู่ของพวกท่านยังไม่มีศรัทธาที่สมบูรณ์ จนกว่าเขารักที่จะให้ได้แก่พี่น้องของเขา ซึ่งสิ่งที่เขารักที่จะให้ได้แก่ตัวเอง บันทึกโดยบุคอรีย์และมุสลิม (ศมร. 30 ส.ค. 55)

จากตัวอย่างที่ 39 และ 40 ที่ยกมานี้จะเห็นว่าเป็นการใช้สหบทที่กล่าวอ้างคำสอนของศาสนาอิสลาม โดยคำสอนดังกล่าวเป็นคำสอนของอัลลอฮ์ที่กล่าวว่า “แท้จริงแล้วบรรดาผู้ศรัทธานั้นเป็นพี่น้องกัน” คำสอนดังกล่าวนี้ถูกขยายความว่าผู้มีศรัทธาเป็นเหมือนร่างกายเดียวกัน หากส่วนหนึ่งเจ็บส่วนที่เหลือจะเจ็บหรือป่วยไข้ และการช่วยเหลือผู้เดือดร้อนที่เป็นผู้มีศรัทธาในศาสนาเดียวกันเป็นสิ่งที่พึงกระทำ เพราะสุดท้ายแล้วอัลลอฮ์จะช่วยเหลือผู้ที่ช่วยเหลือพี่น้อง (เพื่อนร่วมศาสนา) การใช้สหบทดังที่ได้ยกตัวอย่างมานี้จึงสื่อให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาเป็นเพื่อนมนุษย์ร่วมศาสนา

จากที่กล่าวไปจะเห็นว่าการใช้สหบทในตัวบทสิทธิมนุษยชนมี 2 ลักษณะ ได้แก่ 1) การแทรกเรื่องเล่า โดยจะเป็นการเล่าถึงเหตุการณ์ละเมิดสิทธิมนุษยชน และการเล่าถึงความรู้สึกของชาวโรฮิงญาในท้องถิ่น การเล่าเรื่องจึงจัดว่าเป็นการนำเสนอภาพตัวแทนด้านที่นำเสนอของโรฮิงญา และลักษณะดังกล่าวนี้ไม่พบในตัวบทของรัฐบาลไทย 2)การอ้างคำสอนของศาสนาอิสลาม เป็นการใช้สหบทที่กล่าวอ้างคำสอนเพื่อชี้ให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาเป็นเพื่อนมนุษย์ร่วมศาสนา เป็นลักษณะเด่นที่พบเพียงในตัวบทสิทธิมนุษยชนเท่านั้น

7.2.3 การใช้สหบทในตัวบทหนังสือพิมพ์

จากการวิเคราะห์ทหวิธีประเภทสหบทในตัวบทหนังสือพิมพ์พบว่า ประกอบด้วย 1) การยกถ้อยคำมากล่าวใหม่แบบตรง 2) การแทรกเรื่องเล่าซึ่งประกอบด้วยการเล่าเรื่องเกี่ยวกับขบวนการค้ามนุษย์โรฮิงญา การเล่าเรื่องเกี่ยวกับการอพยพ และ 3) การกล่าวอ้างกฎหมาย ดังสามารถอธิบายได้ดังนี้

7.2.3.1 การยกถ้อยคำมากกล่าวใหม่แบบตรง จากการวิเคราะห์พบว่า ถ้อยคำของฝ่ายไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าหน้าที่รัฐ มักจะถูกนำมากล่าวถึงแบบตรงในเนื้อหาข่าว ในขณะที่กลุ่มอื่นๆ จะปรากฏน้อยกว่าอย่างเห็นได้ชัด ทั้งนี้เมื่อพิจารณาถ้อยคำที่นำมากล่าวใหม่แบบตรงพบว่า โดยมากมักนำเสนอให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาเป็นผู้ลักลอบเข้าเมือง หรือแนะนำให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาเป็นภาระ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (41) “บางทีการสกัดกั้นไม่ให้เรืออพยพของชาวโรฮิงญาเข้ามาในน่านน้ำของไทยจะได้ผลมากกว่าให้ขึ้นฝั่งแล้วจับกุมดำเนินคดี แม้ว่าจะใช้งบประมาณเป็นจำนวนมากก็ตาม โดยเฉพาะค่าน้ำมันเชื้อเพลิง เพราะถ้าขึ้นมาบนฝั่งแล้วจะมีปัญหาในการดูแลและการผลักดันเพราะทางการพม่าไม่ยอมรับคนกลุ่มนี้ จากข้อมูลของป้องกันจังหวัดระนอง ระบุว่าชาวโรฮิงญาเริ่มอพยพเข้าประเทศไทยทางด้านจังหวัดระนองครั้งแรกเมื่อปี 2548 แต่ยังไม่มีการบันทึกสถิติไว้ ต่อมาในปี 2549 มีการจับกุมได้ 1,225 คน ปี 2550 จับกุม 2,763 คน และล่าสุดปี 2551 จับกุม 4,886 คน เพิ่มขึ้นจากปี 2550 คิดเป็น 77% ซึ่งยังไม่รวมที่เล็ดลอดไปได้อีกมาก” นายวันชาติ กล่าวทิ้งท้าย (เดลินิวส์ 6 พ.ย. 51)

จากตัวอย่างเป็นถ้อยคำที่กล่าวโดยผู้ว่าราชการจังหวัดระนอง เมื่อพิจารณาส่วนที่อยู่ในเครื่องหมายอัฒประกาศจะเห็นความคิดที่ไม่ต้องการให้ชาวโรฮิงญาเข้ามาในประเทศเนื่องจากคนกลุ่มนี้จะเป็นปัญหา ทั้งยังกล่าวให้เห็นว่าพม่าไม่ยอมรับชาวโรฮิงญา

ตัวอย่าง (42) “การพูดคุยวันนี้ผมก็ได้พูดชัดเจนว่ากลุ่มโรฮิงญาเป็นคนที่หลบหนีเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมายซึ่งต้องดำเนินการไม่ให้เกิดขึ้น ขณะนี้กำลังดำเนินการประสานกับทางประเทศพม่าในกรอบของบีเอสทีทีกซ์ ซึ่งการที่ยูเอ็นเอชซีอาร์จะเข้ามาก็เป็นเรื่องดีเพราะเขาเองก็เป็นคนที่รับตรงนี้ไปยังบังคลาเทศ ก็ควรต้องดูแลด้วย การพูดคุยหลายๆทางน่าจะเป็นเรื่องดีในการประสานความเข้าใจร่วมกัน” นายกรัฐมนตรี กล่าว (คม ชัด ลึก 22 ม.ค. 52)

จากตัวอย่างเป็นคำพูดของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี หากพิจารณาถ้อยคำที่กล่าวจะเห็นว่าสื่อภาพตัวแทนโรฮิงญาเป็นผู้ลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมายซึ่งเป็นภาพด้านลบของชาวโรฮิงญา นอกจากนี้ยังสื่อให้เห็นความคิดของฝ่ายไทยที่มองว่าปัญหาโรฮิงญาไม่ใช่ปัญหาของไทย แต่เป็นปัญหาระดับภูมิภาคที่ต้องร่วมกันแก้

ตัวอย่าง (43) “การทะลักเข้ามาของชาวโรฮิงญาก่อนหน้านี้กลายเป็นปัญหาในระดับโลก ดังนั้นทางจ.ระนองและประเทศไทยไม่ต้องการที่จะแบกรับปัญหาเช่นนั้นอีก และกลุ่มชาวโรฮิงญาที่เข้ามาก่อนหน้านี้ ก็ยังไม่มีประเทศที่สามได้รับหน้าที่ไปดูแล ยังคงเป็นภาระที่ประเทศไทยยังต้องแบกรับ ปัญหาโรฮิงญา หรือแม้แต่ปัญหาแรงงานต่างด้าวชาวพม่าที่มีอย่างต่อเนื่องยังเป็นปัญหาสำคัญที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนกลาง และในพื้นที่ต้องเร่งหาทางแก้ไข ซึ่งในส่วนของ จ.ระนองกำลังเร่งปรับแนวทางการทำงานของแต่ละหน่วยงานให้สอดคล้องกัน ไม่ทำงานในลักษณะต่างคนต่างทำเช่นที่ผ่านมา พร้อมกันนี้กำลังมีการหารือกับกองทัพเรือภาคที่ 3 ถึงความเป็นไปได้ที่จะขยายแนวป้องกันให้ครอบคลุมมากกว่าที่ผ่านมา เนื่องจากพบว่ายังมีหลายช่องทางที่ยังเป็นช่องว่างให้แรงงานต่างด้าว รวมถึงกลุ่มโรฮิงญาทะลักเข้ามาในไทยได้ โดยเฉพาะแนวอาณาเขตติดต่อทางทะเลจากจังหวัดระนองถึงจ.สตูลที่มีระยะทางยาวกว่า 300 กม. จำเป็นที่จะต้องวางแนวสกัดกั้นอย่างเข้มงวด” (คม ชัด ลึก 22 ต.ค.57)

จากตัวอย่างเป็นถ้อยคำที่กล่าวโดยนายพินิจ บุญเลิศ รองผู้ว่าราชการจังหวัดระนอง หากพิจารณาจะเห็นว่าผู้พูดกล่าวว่าการอพยพของชาวโรฮิงญาเป็นปัญหาและเป็นภาระของไทย นอกจากนี้ผู้พูดยังใช้อุปมาอุปไมยโดยเปรียบเทียบการอพยพเหมือนอุทกภัย ซึ่งเสนอมุมมองให้เห็นว่าโรฮิงญาไม่ใช่เป็นเพียงปัญหาแต่เป็นภัยอันตรายต่อประเทศ

ตัวอย่าง (44) “...ทางกระทรวงการต่างประเทศได้ประชาสัมพันธ์กับประชาคมกับองค์การระหว่างประเทศเพื่อสร้างความเข้าใจ เราจะเห็นมนุษยธรรมโดยไม่คำนึงภาครัฐเลยไม่ได้ เรามีข้อจำกัด เราคงให้สถานะชาวโรฮิงญาสถานะหนึ่งไม่ได้ นอกจากเข้าเมืองผิดกฎหมาย เราจะใช้หลักมนุษยธรรมดูแลเป็นพื้นฐาน ทั้งนี้ กระทรวงการต่างประเทศได้ทำความเข้าใจกับประเทศต้นทางต่อเนื่อง” พล.ต.อ.ประชา กล่าว (มติชน 29 ส.ค. 56)

จากตัวอย่างเป็นถ้อยคำที่กล่าวโดยพล.ต.อ.ประชา พรหมนอก รองนายกรัฐมนตรี หากพิจารณาจะเห็นว่าฝ่ายไทยดำเนินการตามหลักมนุษยธรรม แต่อย่างไรก็ตามสถานะของชาวโรฮิงญาคือเป็นผู้เข้าเมืองผิดกฎหมาย

7.2.3.2 การแทรกเรื่องเล่า คือ การที่หนังสือพิมพ์บรรยายเหตุการณ์โดยละเอียด มีการเคลื่อนที่ของเวลา จากการวิเคราะห์พบว่าจะเป็นการเล่าเรื่องเกี่ยวกับการถูกละเมิด

สิทธิมนุษยชน การที่หนังสือพิมพ์ได้นำเสนอเรื่องเกี่ยวกับขบวนการค้ามนุษย์ผ่านการเล่าเรื่องของชาวโรฮิงญาที่อพยพออกจากยะไข่ และมีขบวนการค้ามนุษย์เข้าไปแสวงหาผลประโยชน์กับคนกลุ่มนี้ สื่อให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาน่าสงสารและตกเป็นเหยื่อ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (45) นางอมรา พงศาพิชญ์ ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) นางอังคณา นิละไพจิตร ประธานคณะทำงานยุติธรรมเพื่อสันติภาพ และนายสงวน อินทร์รักษ์ คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ประจำ จ.นราธิวาส พร้อมคณะรวม 9 คน ได้เดินทางมาเยี่ยมเยียนชาวโรฮิงญา และได้พูดคุยกับ ด.ช.มุฮัมมัด อาแบร์ อายุ 14 ปี ผ่านนายมุฮัมมัด อามิน ซึ่งทำหน้าที่เป็นล่าม เพื่อหาข้อเท็จจริงกรณีชาวโรฮิงญาที่เดินทางจากรัฐยะไข่ประเทศพม่า เข้ามาอาศัยในประเทศไทย โดยผิดกฎหมาย ซึ่งทางนายวินัย สะเล็ม ตัวแทนสมาคมโรฮิงญาประเทศไทย หรือ บี.อาร์.ที.เอ. ได้ยื่นเรื่องผ่านนายแพทย์นิรันดร์ พิทักษ์วัชระ ในฐานะ ปธ.อนุกรรมการสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ไม่ให้ส่งตัวโรฮิงญาที่ถูกจับกุมกลับประเทศพม่า เนื่องจากรัฐยะไข่อยู่ในสถานะที่ไม่แตกต่างจากสภาวะสงคราม เมื่อส่งตัวกลับจะถูกทารุณกรรมจนเสียชีวิตได้

ด.ช.มุฮัมมัด อาแบร์ ได้เล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในรัฐยะไข่ ก่อนที่จะรวมตัวกันหลบหนีออกจากประเทศ พอสรุปใจความว่า พวกเขาชาวโรฮิงญาจะถูกทหารประเทศพม่า กระทำทุกวิถีทางให้ออกจากรัฐยะไข่ ทั้งข่มขืนและฆ่า โดยประเด็นหลักคือ การคุมกำเนิดชาวโรฮิงญาให้อยู่ในประเทศน้อยที่สุด เมื่อเป็นเช่นนั้นชาวโรฮิงญาจึงต้องพากันเอาตัวรอดด้วยการอพยพครอบครัวลงเรือหลบหนีไปประเทศที่ 3 ซึ่งการเดินทางต้องนั่งเรือลอยลากลางทะเลนานร่วม 1 เดือน และดื่มน้ำทะเลเป็นอาหารประทังชีวิต เมื่อเข้าน่านน้ำของประเทศไทยก็ถูกเจ้าหน้าที่ทหารไทยจับกุมตัว โดยเรียกเงินค่าหัวคนละ 1 แสน 5 หมื่นจ๊าด หรือ ประมาณ 52,000 บาทไทย ซึ่งทหารอ้างว่าจะนำตัวไปอาศัยอยู่ในประเทศมาเลเซีย หลังจากนั้นทหารก็ได้ส่งตัวชาวโรฮิงญาให้กับนายหน้าซึ่งเป็นคนไทยและพม่าอีกทอดหนึ่ง โดยนายหน้าได้เรียกเงินคนละ 5,000 ริงกิต หรือ 5 หมื่นบาทไทย และอ้างว่าจะนำตัวไปส่งที่บ้านญาติที่เดินทางหลบหนีมาก่อน แต่ในที่สุดก็ถูกทางการไทยจับกุมตัวได้ และถูกส่งมาอาศัยอยู่ที่บ้านพักเด็กและครอบครัว จ.นราธิวาส ซึ่งที่นี่อยู่สบายคนไทยทุกคนมีน้ำใจช่วยเหลือทุกอย่าง ถ้าเลือกได้จะขออยู่ประเทศไทย และสิ่งที่ต้องการที่สุดในขณะนี้ คือ 1.เยาชนทุกคนต้องการเรียนหนังสือ 2.มีที่อยู่อาศัยสามารถไปไหนมาไหนได้อย่างเสรี (ข่าวสด 21 ม.ค. 56)

จากตัวอย่างเป็นการเล่าเรื่องผ่านเสียงของ ด.ช.มุฮัมมัด อาแบร์ ซึ่งเป็นชาวโรฮิงญา ได้เล่าถึงเหตุการณ์ที่อพยพออกจากพม่าเนื่องจากถูกทหารพม่ากระทำความรุนแรงในด้านต่าง ๆ ทั้งในทางร่างกายและการบังคับใช้กฎหมายและเมื่อออกจากพม่าแล้วก็ถูกทหารไทยจับกุมตัวและเรียกค่าไถ่ ก่อนที่จะขายชาวโรฮิงญาให้กับขบวนการค้ามนุษย์ เรื่องที่ชาวโรฮิงญาได้เล่ามาตามตัวอย่างข้างต้นนี้สื่อให้เห็นว่ากลุ่มชาติพันธุ์นี้ น่าสงสาร

ตัวอย่าง (46) นายกูราเมีย ชาวโรฮิงญาในจังหวัดนครศรีธรรมราช นำชายชาวโรฮิงญาเหยื่อ 1 ในหลายศพจากจุดฝังศพแคมป์โรฮิงญากลางป่าในอำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา ปรากฏตัวและยอมเปิดเผยข้อมูลทั้งหมดเป็นครั้งแรกถึงสาเหตุที่เหยื่อถูกสังหาร รวมทั้งประจักษ์พยานหนึ่งในชาวโรฮิงญาที่เห็นเหตุการณ์ขณะสังหาร

นายกูราเมีย ได้กล่าวผ่านล่ามว่านายอานัวได้ติดต่อว่าคุมตัวหลานชายของตนเองไว้ได้แล้ว และขอค่าไถ่เป็นจำนวนเงิน 95,000 บาทหลังจากที่โอนเงินให้ไปแล้วปรากฏว่าไม่ยอมติดต่อกลับมาอีกเลย จนกระทั่ง 15 วันผ่านไปได้เรียกเงินเพิ่มอีก 120,000 บาท แต่ไม่มีเงินแล้วจึงตัดสินใจเข้าแจ้งความจนกระทั่งนายอานัวรู้ว่าได้เข้าแจ้งความแล้วนายคาซิมหลานชายจึงถูกฆ่า

ขณะที่ประจักษ์พยานที่เห็นเหตุการณ์ขณะที่นายอานัวและลูกน้องรุมฆ่า นายคาซิม ได้เปิดเผยกับผู้สื่อข่าวผ่านล่ามโดยขอสงวนนามและปกปิดการบันทึกภาพว่าได้เดินทางออกมาจากยะไข่โดยถูกหลอกว่าจะนำไปทำงานในมาเลเซียราว 6 เดือนก่อน หลังจากนั้นได้ถูกกักตัวอยู่ที่เจ้าหน้าที่เข้าไปค้นพบหลุมศพ ที่สามารถหลุดออกมาได้นั้นแม่ที่อยู่ในพม่ายอมขายที่ดินเพื่อที่จะนำเงินโอนมาไถ่ตัว 6,000 พันริงกิตมาเลเซีย จึงออกมาได้

ขณะที่อยู่ในแคมป์นั้นรู้ว่ามี การตายเกิดขึ้นมากกว่า 500 คนในทุกแคมป์ ตลอดแนวชายแดนไทยมาเลเซีย แคมป์ที่เจ้าหน้าที่เข้าไปค้นพบหลุมศพนั้น มีชาวโรฮิงญาราว 700-800 คนถูกคุมตัวอยู่ที่นั่นแต่หลังจากที่รู้ว่าเจ้าหน้าที่เข้าไปนั้นจะหลบเข้าไปในป่าฝั่งมาเลเซียที่อยู่ห่างไปราว 200 เมตร ตลอดแนวยังมีชาวโรฮิงญาอยู่อีกนับพันคนที่รอให้ญาติไถ่ตัวหรือซื้อชายแรงงานกัน

“ช่วงที่ผมอยู่ในแคมป์นั้นมีคนถูกฆ่าตายด้วยวิธีการตีด้วยท่อนไม้ขนาดใหญ่ จนตายหรือยิงทิ้งราว 17-20 ศพ แต่ชาวโรฮิงญาในแคมป์จะไม่รู้ว่าเขานำไปฝังที่ไหน กรณีของนายคาซิมนั้นถูกนายอานัวตีจนตายและเขาริบลงมาจากบนภูเขาแล้วสั่งให้ลูกน้องอีก 2 คนซึ่งบอกชื่อกับเจ้าหน้าที่ไปแล้วเป็นคนจัดการต่อด้วยการนำไปฝัง

ส่วนคนอื่นๆที่ไม่มีเงินไถ่ตัวหรือไม่มีญาติจะถูกตีจนบาดเจ็บสาหัสและตายไปเองหรือป่วยตาย” พยานรายนี้กล่าว (คม ชัด ลึก 3 พ.ค. 58)

จากตัวอย่างเป็นการเล่าเรื่องโดยพยานที่เห็นเหตุการณ์ในแคมป์ที่ควบคุมโดยขบวนการค้ำมนุษย์ หากพิจารณาตัวอย่างจะเห็นว่าเป็นการบรรยายเหตุการณ์ตั้งแต่การเดินทางออกจากรัฐยะไข่ ก่อนที่จะถูกกักตัวในแคมป์ และยังมีกรให้รายละเอียดว่าในระหว่างที่อยู่ในแคมป์มีการฆ่ารวมถึงทำร้ายร่างกาย กล่าวได้ว่าเรื่องที่เล่าในตัวอย่างข้างต้นสื่อให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาเป็นเหยื่อของขบวนการค้ำมนุษย์ มีชีวิตที่น่าสงสาร

7.2.3.3 การอ้างกฎหมาย คือ การที่รายงานข่าวได้อ้างถึงบทบัญญัติทางกฎหมายมาแทรกในการรายงาน เพื่อสื่อให้เห็นความผิดทางกฎหมายอันเกิดจากพฤติกรรมของผู้ร่วมเหตุการณ์ เช่น

ตัวอย่าง (47) ที่ห้องพิจารณา 704 ศาลอาญา ถนนรัชดาภิเษก ศาลนัดสืบพยานล่วงหน้าคดีค้ำมนุษย์โรฮิงญา หมายเลขดำ คม.27/2558, คม.28/2558, คม.29/2558 และ คม.32/2558 ที่พนักงานอัยการคดีค้ำมนุษย์ 1 เป็นโจทก์ ยื่นฟ้อง นายบรรจง หรือ จง ปองพล จำเลยที่ 1, นายปัจจุบัน อังโชติพันธุ์ หรือ โกโด้ หรือ เสี่ยโด้ อดีต นายก อบจ.สตูล จำเลยที่ 29, พล.ท.มนัส คงแป้น อดีตผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษกองทัพบก จำเลยที่ 54 กับพวกซึ่งเป็นข้าราชการและพลเรือน เป็นจำเลยที่ 1-90 ซึ่งอัยการได้ทยอยฟ้องจำเลยตั้งแต่ เดือน ก.ค.58 ในความผิด 16 ข้อหา พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ พ.ศ.2551 พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. 2546 พ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ.2522 พ.ร.บ.อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนฯ พ.ศ. 2490 และประมวลกฎหมายอาญา (เดลินิวส์ 24 ธ.ค. 58)

จากตัวอย่างจะเห็นว่าเป็นการรายงานข่าวเกี่ยวกับการดำเนินการทางกฎหมายกับจำเลยในคดีค้ำมนุษย์โรฮิงญา หากพิจารณาตัวอย่างข้างต้นนี้จะเห็นว่าการรายงานข่าวได้ใช้คำศัพท์ทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมมาใช้ เช่น จำเลยที่ 1- 90 ความผิด 16 ข้อหา พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ พ.ศ. ฯลฯ สื่อให้เห็นว่ารัฐบาลไทยดำเนินการแก้ปัญหาการค้ำมนุษย์ และโรฮิงญาเป็นผู้เสียหายของกระบวนการดังกล่าวนี้

ตัวอย่าง (48) สำหรับ พล.ท.มนัส กับพวกรวม 72 คน ในวันนี้อัยการได้ยื่นฟ้องต่อศาลจังหวัดนาทวี เป็นจำเลยในความผิด พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.2551 และความผิดอื่น รวม 16 ข้อหา เป็นคดีหมายเลขดำ อ.2741/2558 แล้ว ฐานร่วมกันค้ามนุษย์ ตาม พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ฯ มาตรา 4, 6, 7, 9, 10, 11, 52, 53/1, ร่วมกันมีส่วนร่วมในองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ ตาม พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ.2556 มาตรา 3, 5, 6, 10, 25, ร่วมกันหรือนำพาคนต่างด้าวเข้ามาในราชอาณาจักร หรือช่วยเหลือบุคคลต่างด้าวที่เข้ามาในราชอาณาจักรโดยผิดกฎหมาย ตาม พ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ.2522 มาตรา 63,64 , เป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบหรือโดยทุจริตเพื่อให้เกิดความเสียหาย ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 รวมทั้งสิ้น 16 ข้อหา (ไทยรัฐ 24 ก.ค.58) จากตัวอย่างเป็นการรายงานข่าวเกี่ยวกับการดำเนินการกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับขบวนการค้ามนุษย์ หากพิจารณาจะเห็นว่ามีการซ้ำซ้อนในกระบวนการยุติธรรม เช่น *คดีหมายเลขดำ อ.2741/2558 ฐานร่วมกันค้ามนุษย์ ตาม พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ฯ มาตรา 4, 6, 7, 9, 10, 11, 52, 53/1* ฯลฯ สืบให้เห็นว่ารัฐบาลไทยดำเนินการแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ และชาวโรฮิงญาเป็นผู้เสียหายในขบวนการดังกล่าว

สรุปการใช้สหบทในต้วบททั้ง 3 กลุ่ม

จากผลการวิเคราะห์การใช้สหบทสามารถสรุปได้ดังนี้ **ต้วบทรัฐบาลไทย** ใช้สหบทประเภทยกถ้อยคำมากกล่าวใหม่แบบตรงโดยจะเลือกนำเสนอเฉพาะถ้อยคำของเจ้าหน้าที่รัฐเพียงเท่านั้น นอกจากนี้ยังพบการกล่าวอ้างกฎหมายเพื่อชี้ให้เห็นว่าไทยดำเนินการกับชาวโรฮิงญาตามหลักการของกฎหมาย ในขณะที่**ต้วบทสิทธิมนุษยชน** จะเลือกใช้สหบทประเภทแทรกเรื่องเล่าโดยจะให้รายละเอียดเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชน การถูกระงับทำทารุณ เพื่อสื่อภาพตัวแทนด้านที่น่าสงสารของโรฮิงญา นอกจากนี้ยังมีการกล่าวอ้างคำสอนของอิสลามเพื่อเสนอว่าชาวโรฮิงญาเป็นเพื่อนมนุษย์ร่วมศาสนา และควรให้ความช่วยเหลือคนเหล่านี้ สุดท้าย**ต้วบทหนังสือพิมพ์** เลือกใช้สหบทโดยการยกถ้อยคำมากกล่าวอ้างแบบตรงโดยเน้นการนำเสนอเสียงของเจ้าหน้าที่รัฐ อย่างไรก็ตามมีการแทรกเรื่องเล่าที่เสนอให้เห็นด้านที่น่าสงสารของโรฮิงญา ทั้งยังเลือกใช้การกล่าวอ้างกฎหมายเพื่อสื่อให้เห็นว่าไทยดำเนินการแก้ปัญหาด้วยกระบวนการทางกฎหมายด้วย

บทที่ 8

ภาพตัวแทนที่สื่อผ่านกลวิธีทางภาษา

หลังจากที่ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาไปแล้วในหัวข้อนี้ผู้วิจัยจะสรุปภาพตัวแทนของชาวโรฮิงญาทั้งหมดว่าประกอบด้วยภาพใดบ้าง สัมพันธ์กับกลวิธีทางภาษาประเภทใด โดยผู้วิจัยจะสรุปภาพตัวแทนที่ละภาพ ประกอบด้วย 1) โรฮิงญาเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่แตกต่างจากคนไทยส่วนใหญ่ 2) โรฮิงญาเป็นผู้ทำผิดกฎหมาย 3) โรฮิงญาเป็นปัญหา 4) โรฮิงญาเป็นภัยอันตราย 5) โรฮิงญาเป็นกลุ่มคนที่น่าสงสาร และ 6) โรฮิงญาเป็นมุสลิม จากนั้นในตอนท้ายผู้วิจัยจะสรุปให้เห็นว่าเมื่อพิจารณาโดยจำแนกตามตัวบทภาพใดเป็นภาพที่โดดเด่นในตัวบทนั้น ๆ

8.1 โรฮิงญาเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่แตกต่างจากคนไทยส่วนใหญ่

ผู้วิจัยพบว่าภาพตัวแทนนี้ประกอบสร้างผ่านภาพตัวแทนย่อย คือ 1) โรฮิงญาเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ 2) โรฮิงญาเป็นผู้อพยพ 3) โรฮิงญาเป็นเพื่อนมนุษย์ ภาพตัวแทนทั้ง 3 ภาพย่อยนี้นำเสนอความคิดที่สำคัญ คือ การแบ่งขั้วระหว่างฝ่ายไทยและฝ่ายโรฮิงญา กล่าวคือ ฝ่ายไทยคือกลุ่มคนที่มีเชื้อชาติและสัญชาติไทยอาศัยอยู่ในประเทศ ส่วนโรฮิงญาคือกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งที่อพยพเข้ามา แม้จะมีบางส่วนที่เสนอว่าเป็นเพื่อนมนุษย์ แต่ก็เสนอในลักษณะที่นำเสนอ “ความเป็นอื่น” ควบคู่ไปด้วย

ผู้วิจัยมองว่า ภาพตัวแทนนี้เพียงการระบุความเป็นชาติพันธุ์หนึ่ง แต่ไม่ได้ทำหน้าที่เน้นภาพด้านลบหรือด้านบวกของชาวโรฮิงญาอย่างชัดเจน เช่น หากเสนอว่าโรฮิงญาเป็นผู้อพยพก็จะแนะนำให้เห็นว่าเป็นคนอื่นที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทย

จากการวิเคราะห์พบว่าภาพตัวแทนนี้ปรากฏในทุกตัวบท และในแง่ของ**ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษากับภาพตัวแทน**พบว่า กลวิธีการใช้คำอ้างอิง และการใช้ชนิดของกระบวนการสัมพันธ์กับภาพตัวแทนนี้ โดยสามารถสรุปเป็นตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 77 สรุปภาพตัวแทนโรฮิงญาเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่แตกต่างจากคนไทยส่วนใหญ่

ประเด็น	ลักษณะเด่น
ภาพตัวแทนโรฮิงญา	ประกอบสร้างผ่านภาพตัวแทนย่อย - โรฮิงญาเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ - โรฮิงญาเป็นผู้อพยพ - โรฮิงญาเป็นเพื่อนมนุษย์แต่นำเสนอความเป็นอื่นควบคู่ไปด้วย
ภาพตัวแทนฝ่ายไทย	-
การปรากฏในตัวบท	- ตัวบทรัฐบาลและตัวบทหนังสือพิมพ์เน้นภาพตัวแทนย่อย โรฮิงญาเป็นชนกลุ่มน้อย <i>ไม่เน้น</i> ภาพผู้อพยพและเพื่อนมนุษย์ - ตัวบทสิทธิมนุษยชนเน้นภาพย่อย โรฮิงญาเป็นชนกลุ่มน้อย และโรฮิงญาเป็นเพื่อนมนุษย์
ความสำคัญ	- ระบุว่าโรฮิงญาคือกลุ่มชาติพันธุ์ที่แตกต่างจากคนไทยส่วนใหญ่ - แบ่งขั้วพวกเรา (ไทย) พวกเขา (โรฮิงญา) - ทุกตัวบทเสนอโรฮิงญาเป็นพวกเขา แต่ตัวบทสิทธิมนุษยชนจะนำเสนอว่าพวกเขาเหล่านี้เป็นเพื่อนร่วมศาสนาอิสลามควบคู่ไปด้วย
กลวิธีทางภาษา	1) คำอ้างอิง เช่น - คำแบ่งกลุ่มทางสังคม เช่น โรฮิงญา, ผู้อพยพโรฮิงญา - คำบ่งความสัมพันธ์ เช่น เพื่อนมนุษย์ชาวโรฮิงญา - คำบ่งศาสนา เช่น ชาวมุสลิมโรฮิงญา 2) ชนิดกระบวนการเกี่ยวกับสภาพ เช่น - การบรรยายคุณสมบัติ เช่น โรฮิงญาเป็นผู้อพยพ 3) กระบวนการเกี่ยวกับการพูด - คำกริยากลุ่ม “ชี้แจง” ที่อนุประโยคเป็นกระบวนการเกี่ยวกับสภาพที่บรรยาย คุณสมบัติว่าเป็นชนกลุ่มน้อย, ผู้อพยพ

8.2 โรฮิงญาเป็นผู้ทำผิดกฎหมาย

ภาพตัวแทนนี้จะเสนอบทบาทว่า *ฝ่ายโรฮิงญา* คือ ผู้ทำผิดกฎหมาย และในขณะเดียวกันก็ชี้ให้เห็นว่า *ฝ่ายไทย* คือ ผู้ดำเนินการตามกฎหมาย จากการวิเคราะห์พบว่า ภาพตัวแทนโรฮิงญาเป็นผู้ทำผิดกฎหมาย ประกอบสร้างผ่านภาพตัวแทนย่อย คือ 1) โรฮิงญาเป็นผู้ลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย 2) โรฮิงญาหลบหนีจากสถานที่กัก/ก่อเหตุรุนแรง

การปรากฏในตัวบท ผู้วิจัยพบว่าพบความถี่สูงมากในตัวบทรัฐบาลไทยและหนังสือพิมพ์ ในขณะที่ตัวบทสิทธิมนุษยชนปรากฏน้อยมาก *ความสำคัญของภาพตัวแทนนี้* คือ เน้นการนำเสนอ

ภาพด้านลบของโรฮิงญาผ่านการระบอบอย่างเด่นชัดว่าเป็นผู้ทำผิดกฎหมายของไทย และในขณะเดียวกันก็นำเสนอภาพด้านบวกของฝ่ายไทยอย่างชัดเจน **กลวิธีทางภาษาที่สื่อภาพตัวตนนี้** ประกอบด้วย การใช้คำอ้างถึง การใช้ชนิดของกระบวนการ การใช้อุปลักษณ์ การให้รายละเอียด และสทบท ทั้งนี้สามารถสรุปประเด็นต่าง ๆ ได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 78 สรุปภาพตัวตนโรฮิงญาเป็นผู้ทำผิดกฎหมาย

ประเด็น	ลักษณะ
ภาพตัวตน ชาวโรฮิงญา	ประกอบสร้างผ่านภาพตัวตนย่อย - โรฮิงญาลักลอบเข้าเมือง - โรฮิงญาหลบหนีจากสถานที่กัก/ก่อเหตุจู่โจม
ภาพตัวตนฝ่ายไทย	ไทยดำเนินการตามกฎหมาย
การปรากฏ ในตัวบท	- ปรากฏความถี่สูงมากในตัวบทรัฐบาลและตัวบทหนังสือพิมพ์ - ปรากฏความถี่น้อยมากจนแทบไม่พบในตัวบทสิทธิมนุษยชน
ความสำคัญ	- นำเสนอภาพด้านลบของโรฮิงญา - นำเสนอภาพด้านบวกของฝ่ายไทย
กลวิธีทางภาษา	<ol style="list-style-type: none"> 1) คำอ้างถึง <ul style="list-style-type: none"> - คำอ้างถึงแบบประเมินค่า เช่น ผู้ลักลอบเข้าเมืองชาวโรฮิงญา - คำอ้างถึงฝ่ายไทยประเภท ตำแหน่งหน้าที่ / สถานที่หรือวัตถุ ฯลฯ 2) ชนิดกระบวนการเกี่ยวกับการกระทำ เช่น <ul style="list-style-type: none"> - คำกริยาลักลอบเข้าเมืองที่โรฮิงญาเป็นผู้กระทำ - คำกริยาดำเนินการตามกฎหมายที่ฝ่ายไทยเป็นผู้กระทำ และโรฮิงญาเป็นเป้า 3) ชนิดกระบวนการเกี่ยวกับการพูด เช่น <ul style="list-style-type: none"> - คำกริยา“ชี้แจง” เช่น <i>ชี้แจงว่ากลุ่มคนเหล่านี้เป็นผู้เข้าเมืองผิดกฎหมาย</i> - คำกริยา“บอกเล่าเหตุการณ์” เช่น <i>เปิดเผยว่าชาวโรฮิงญาหลบหนีจากบ้านพัก</i> 4) ชนิดกระบวนการสื่อความคิดความรู้สึก เช่น <ul style="list-style-type: none"> - คำกริยาสื่อการคิด เช่น <i>เห็นว่าชาวโรฮิงญาล้วนเป็นผู้ลักลอบเข้าเมือง</i> 5) ชนิดกระบวนการเกี่ยวกับสภาพ เช่น <ul style="list-style-type: none"> - การบรรยายคุณสมบัติ <i>โรฮิงญาเป็นผู้เข้าเมืองผิดกฎหมาย</i> 6) การให้รายละเอียด เช่น ใช้ชุดคำศัพท์เพื่อเน้นว่าโรฮิงญาก่อเหตุจู่โจม 7) สทบท เช่น <ul style="list-style-type: none"> - การยกคำกล่าวแบบตรงที่เจ้าหน้าที่รัฐที่พูดถึงการลักลอบเข้ามาทางชายแดน - การกล่าวอ้างกฎหมายเพื่อยืนยันความผิดของโรฮิงญา/สร้างความชอบธรรมให้ฝ่ายไทย

8.3 โรธิงญาเป็นปัญหา

ภาพตัวแทนนี้จะนำเสนอบทบาทของ *ฝ่ายโรธิงญา* เป็นปัญหา *ฝ่ายไทย* เป็นผู้แก้ปัญหา นอกจากนี้ยังแนะนำให้เห็นว่า *ฝ่ายพม่า* เป็นผู้ก่อปัญหา จากการวิเคราะห์พบว่าภาพตัวแทน โรธิงญา เป็นปัญหาประกอบสร้างผ่านภาพตัวแทนย่อย คือ 1) โรธิงญาเป็นปัญหาหรือปัญหาระดับนานาชาติ 2) โรธิงญาเป็นปัญหาที่ไทยไม่ได้ก่อ

การปรากฏในตัวบท พบว่า ภาพตัวแทนนี้ปรากฏโดดเด่นในตัวบทรัฐบาลและตัวบทหนังสือพิมพ์ ในขณะที่ตัวบทสิทธิมนุษยชนพบในความถี่ต่ำกว่า สะท้อนให้เห็นว่าตัวบทหนังสือพิมพ์และรัฐบาลนำเสนอภาพตัวแทนไปในทิศทางเดียวกัน

ภาพตัวแทนนี้นำเสนอภาพด้านลบของชาวโรธิงญาในฐานะที่เป็นปัญหา(ที่ไทยไม่ได้ก่อ) อย่างไรก็ตามผู้วิจัยพบว่า *ตัวบทรัฐบาล* ไม่ได้กล่าวอย่างตรงไปตรงมาว่า พม่าเป็นผู้ก่อปัญหา แต่เลือกที่จะระบุว่า เป็นปัญหาที่ต้องร่วมมือกันแก้ไขกันในภูมิภาค และควรแก้ตั้งแต่ต้นทางของปัญหา ลักษณะดังกล่าวนี้อาจจะสะท้อนให้เห็นว่ารัฐบาลไทยระมัดระวังสิ่งที่จะกระทบความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน นอกจากนี้ภาพตัวแทนนี้ยังทำหน้าที่แนะนำให้เห็นว่าฝ่ายไทยเป็นผู้แก้ปัญหาซึ่งเป็นการนำเสนอภาพด้านบวก

ในแง่ของ *ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษากับภาพตัวแทน* พบว่า การใช้คำอ้างถึง การใช้ชนิดกระบวนการ ทั้งกระบวนการเกี่ยวกับการกระทำ การพูด ความคิดความรู้สึก และกระบวนการเกี่ยวกับสภาพ รวมถึงกลวิธีการใช้อุปลักษณ์ สำนวน และสหบท ดังสามารถสรุปได้ตามตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 79 สรุปภาพตัวแทนโรฮิงญาเป็นปัญหา

ประเด็น	ลักษณะ
ภาพตัวแทน โรฮิงญา	ประกอบสร้างผ่านภาพตัวแทนย่อย - โรฮิงญาเป็นปัญหา/ปัญหาระดับนานาชาติ - โรฮิงญาเป็นภาระที่ไทยไม่ได้ก่อ
ภาพตัวแทนฝ่ายไทย	ไทยเป็นผู้แก้ปัญหา/ผู้นำการแก้ปัญหา
การปรากฏ ในตัวบท	- ปรากฏความถี่สูงในตัวบทรัฐบาลและตัวบทหนังสือพิมพ์ - ปรากฏความถี่ต่ำในตัวบทสิทธิมนุษยชน
ความสำคัญ	- เสนอภาพด้านลบของโรฮิงญา - เสนอภาพด้านบวกและสร้างความชอบธรรมให้ฝ่ายไทยในการสกัดกั้น/ผลักดันกลับ
กลวิธีทางภาษา	<p>1) คำอ้างอิง</p> <ul style="list-style-type: none"> - ประเมินค่า เช่น ปัญหาโรฮิงญา <p>2) ชนิดกระบวนการเกี่ยวกับการกระทำ เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - คำกริยา “แก้ปัญหา” ที่กระทำโดยฝ่ายไทย และโรฮิงญาเป็นเป้า <p>3) ชนิดกระบวนการเกี่ยวกับการพูด เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - คำกริยา “หารือ” ที่แนะนำให้เห็นว่รัฐบาลไทยดำเนินการ “แก้ปัญหา” - คำกริยา “ชี้แจง” ที่ส่วนที่ตามมาเป็นการบรรยายว่าโรฮิงญาเป็นปัญหา <p>4) ชนิดกระบวนการสื่อความคิดความรู้สึก เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - คำกริยา “คิด” ที่ส่วนที่ตามมาแนะนำว่าโรฮิงญาเป็นปัญหาที่ไทยไม่ได้ก่อ <p>5) ชนิดกระบวนการเกี่ยวกับสภาพ เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - คำกริยา “เป็น” ที่ใช้บรรยายคุณสมบัติว่าโรฮิงญาเป็นปัญหา/ปัญหาภูมิภาค <p>6) อุปลักษณ์ เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - อุปลักษณ์สิ่งสกปรก เปรียบโรฮิงญาเป็นสิ่งสกปรกและรัฐบาลเป็นผู้ทำความสะอาด - อุปลักษณ์การเรียนรู้ ที่เปรียบโรฮิงญาเป็นบททดสอบ ไทยต้องสอบให้ผ่านเกณฑ์ <p>7) สำนวน เช่น เอ็นดูเขาเอ็นเราชาติ ม้าอาร์ri แนะนำให้เห็นว่าเป็นภาระที่ทำให้เดือดร้อน</p> <p>8) สหพท เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - การยกคำพูดมากล้าใหม่แบบตรง ที่ฝ่ายรัฐจะกล่าวว่าโรฮิงญาเป็นปัญหาที่ไทยไม่ได้ก่อ ประเทศในภูมิภาคต้องช่วยกันแก้ไข

8.4 โรฮิงญาเป็นภัยอันตราย

ภาพตัวแทนนี้จะประกอบสร้างผ่านภาพตัวแทนย่อย คือ โรฮิงญาเป็นภัยอันตราย/ภัยพิบัติ และโรฮิงญาเป็นภัยคุกคาม ภาพตัวแทนของฝ่ายไทยที่ล้อไปด้วยกัน คือ (รัฐบาล)ไทยเป็นผู้ปกป้อง

ประเทศไทย จากการวิเคราะห์พบว่าภาพตัวแทนนี้ **ปรากฏโดดเด่นมากในตัวแทนหนังสือพิมพ์** และพบน้อยมากในตัวแทนรัฐบาล ขณะที่ไม่ปรากฏในตัวแทนสิทธิมนุษยชน

ผู้วิจัยเห็นว่าภาพตัวแทนโรฮิงญาเป็นภัยอันตรายเสนอด้านลบของโรฮิงญาให้น่ากลัวเกินจริง กล่าวคือ ในตัวแทนรัฐบาลซึ่งน่าจะถือว่าเป็นผู้ที่มีความหมายที่รับผิดชอบเกี่ยวกับโรฮิงญาโดยตรง แทบจะไม่ปรากฏภาพตัวแทนนี้ เพียงแต่ระบุว่าโรฮิงญาเป็นผู้เข้าเมืองผิดกฎหมาย และเป็นปัญหาที่ไม่ได้ก่อ แต่ในตัวแทนหนังสือพิมพ์กลับเน้นภาพที่เป็นภัยอันตรายเด่นชัดมาก **กลวิธีทางภาษาที่สัมพันธ์กับภาพตัวแทน** คือ การใช้ชนิดกระบวนการสื่อความคิด การใช้อุปลักษณ์ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 80 สรุปภาพตัวแทนโรฮิงญาเป็นภัยอันตราย

ประเด็น	ลักษณะ
ภาพตัวแทนโรฮิงญา	ประกอบสร้างผ่านภาพตัวแทนย่อย - โรฮิงญาเป็นภัยอันตราย/ภัยพิบัติ - โรฮิงญาเป็นผู้คุกคาม
ภาพตัวแทนฝ่ายไทย	รัฐบาลเป็นผู้ปกป้องประเทศ
การปรากฏในตัวแทน	- พบโดดเด่นในตัวแทนหนังสือพิมพ์ - พบน้อยในตัวแทนรัฐบาล และไม่พบในตัวแทนสิทธิมนุษยชน
ความสำคัญ	- นำเสนอภาพด้านลบของโรฮิงญาให้น่ากลัวกว่าความเป็นจริง - นำเสนอภาพด้านบวกและสร้างความชอบธรรมให้ฝ่ายไทยเพื่อสกัดกั้น ผลักดัน
กลวิธีทางภาษา	1) ชนิดกระบวนการสื่อความคิดความรู้สึก เช่น คำกริยา “รู้สึก” เช่น ผวาโรฮิงญา หวั่นจะเป็นภัยความมั่นคง 2) อุปลักษณ์ เช่น - อุปลักษณ์น้ำ เปรียบโรฮิงญาเป็นอุทกภัยที่ทะลักเข้ามาในประเทศ - อุปลักษณ์ไฟ เปรียบโรฮิงญาเป็นไฟจากเพื่อนบ้านที่กำลังลามเข้ามา - อุปลักษณ์สงคราม เปรียบโรฮิงญาเป็นข้าศึกที่บุกเข้ามาในประเทศ - อุปลักษณ์การรักษาโรค เปรียบโรฮิงญาเป็นเชื้อโรที่เข้ามาในร่างกาย

8.5 โรอิงญาน่าสงสาร

ภาพตัวแทนนี้จะเสนอบทบาทของ *โรอิงญา* เป็นกลุ่มคนที่น่าสงสาร *ฝ่ายไทย* คือผู้ช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม ส่วน *ฝ่ายพม่าและขบวนการค้ำมนุษย์* เป็นผู้ละเมิด/ทำความรุนแรงกับชาวโรอิงญา

ภาพตัวแทนโรอิงญาน่าสงสาร ประกอบสร้างจากภาพตัวแทนย่อย คือ 1)โรอิงญาถูกละเมิดโดยพม่า/ผู้ลี้ภัย และ 2)โรอิงญาเป็นเหยื่อของขบวนการค้ำมนุษย์ ในขณะที่ฝ่ายไทยจะถูกเสนอเป็นผู้ช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม และผู้แก้ปัญหาการค้ำมนุษย์

การปรากฏในตัวบท จากการวิเคราะห์พบว่าแม้ในตัวบททั้ง 3 กลุ่ม จะปรากฏภาพตัวแทนนี้ แต่เมื่อพิจารณาพบว่า “เลือกเสนอ” ด้านที่น่าสงสารจากภาพตัวแทนย่อยแตกต่างกัน กล่าวคือ **ตัวบทรัฐบาล** จะเสนอว่าโรอิงญาน่าสงสารเพราะเป็นเหยื่อของขบวนการค้ำมนุษย์ และแทบไม่พบภาพโรอิงญาถูกละเมิดจากพม่า/ผู้ลี้ภัยความรุนแรง **ตัวบทหนังสือพิมพ์** จะเน้นภาพโรอิงญาเป็นเหยื่อขบวนการค้ำมนุษย์ แม้จะปรากฏภาพตัวแทนโรอิงญาเป็นผู้ถูกละเมิดจากพม่า/ผู้ลี้ภัย แต่ปรากฏในความถี่ต่ำกว่า ขณะที่ **ตัวบทสิทธิมนุษยชน** จะเน้นภาพโรอิงญาที่น่าสงสารผ่านภาพตัวแทนย่อยโรอิงญาถูกละเมิดจากพม่า/ผู้ลี้ภัย ตามด้วยโรอิงญาเป็นเหยื่อขบวนการค้ำมนุษย์

ผู้วิจัยเห็นว่าภาพตัวแทนนี้เป็นการนำเสนอด้านที่น่าสงสารของโรอิงญาที่อาจจะก่อให้เกิดความสนใจผู้อพยพ อย่างไรก็ตามหากพิจารณาจะเห็นว่าความน่าสงสารนี้มักเกิดจากปัจจัยภายนอกที่รัฐบาลไทยไม่ได้กระทำ กล่าวคือ รัฐบาลพม่าและขบวนการค้ำมนุษย์เป็นผู้กระทำกับชาวโรอิงญา ในขณะที่ไทยเป็นผู้ช่วยเหลือ ดังนั้นแม้ภาพตัวแทนนี้จะเสนอภาพด้านที่น่าสงสารของโรอิงญาให้โดดเด่น แต่ไม่ได้นำเสนอภาพด้านลบของรัฐบาลไทย

กลวิธีทางภาษาที่สัมพันธ์กับภาพตัวแทน ได้แก่ การใช้คำอ้างอิง การใช้ชนิดกระบวนการใช้อุปลักษณ์ สำนวน การให้รายละเอียด และสหบท ดังสรุปได้ตามตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 81 สรุปภาพตัวแทนโรฮิงญาในสงสาร

ประเด็น	ลักษณะเด่น
ภาพตัวแทนโรฮิงญา	ประกอบสร้างผ่านภาพตัวแทนย่อย - โรฮิงญาถูกละเมิดจากพม่า/ลี้ภัย - โรฮิงญาเป็นเหยื่อขบวนการค้ามนุษย์
ภาพตัวแทนฝ่ายไทย	- ไทยเป็นผู้ช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม - ไทยแก้ปัญหาขบวนการค้ามนุษย์
การปรากฏในตัวบท	- พบโดดเด่นในตัวบทสิทธิมนุษยชน เน้นภาพการถูกละเมิดจากพม่ามากที่สุด - ปรากฏน้อยในตัวบทรัฐบาล เน้นการเป็นเหยื่อขบวนการค้ามนุษย์ และไม่พบภาพการละเมิดจากพม่า - ตัวบทหนังสือพิมพ์เน้นการเป็นเหยื่อขบวนการค้ามนุษย์ ไม่เน้นภาพการถูกละเมิดจากพม่า/ผู้ลี้ภัย
ความสำคัญ	- นำเสนอภาพด้านที่น่าสงสารเห็นใจของโรฮิงญา - เน้นให้เห็นว่าด้านที่น่าสงสารเกิดจากปัจจัยภายนอก (พม่าและขบวนการค้ามนุษย์)
กลวิธีทางภาษา	1) คำอ้างถึง เช่น - คำประเมินค่าเชิงน่าสงสาร เช่น เหยื่อขบวนการค้ามนุษย์ ผู้ลี้ภัย - คำอ้างถึงนามธรรม เช่น คดีค้ามนุษย์โรฮิงญา 2) กระบวนการเกี่ยวกับการกระทำ เช่น - คำกริยาละเมิด/ทำความรุนแรง ที่โรฮิงญาเป็นเป้าของการกระทำ 3) กระบวนการเกี่ยวกับการพูด เช่น - คำกริยา “บอกเล่าเหตุการณ์” ที่เล่าถึงเหตุการณ์ความรุนแรงที่โรฮิงญาประสบ - คำกริยา “เรียกร้อง” ที่ระบุว่าโรฮิงญาต้องการความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม 4) กระบวนการสื่อความคิดความรู้สึก เช่น โรฮิงญาเครียด, รู้สึกสิ้นหวัง 5) กระบวนการเกี่ยวกับสภาพ เช่น - การบรรยายสภาพที่น่าสงสาร เช่น มีสภาพแขนขาลีบ เสียชีวิต 6) อุปลักษณ์ เช่น - อุปลักษณ์สินค้า เปรียบโรฮิงญาเป็นสินค้าหรือวัตถุ ถูกกระทำจากกลุ่มค้ามนุษย์ 7) สำนวน เช่น หนีร้อนมาพึ่งเย็น ไปตายเอาดาบหน้า หนีเสือปะจระเข้ 8) การให้รายละเอียด เช่น การขยายความว่าโรฮิงญาถูกละเมิดในระดับรุนแรง 9) สหบท เช่น การแทรกเรื่องเล่าที่บรรยายเหตุการณ์การละเมิดจากพม่าและขบวนการค้ามนุษย์อย่างละเอียด

8.6 โรฮิงญาเป็นมุสลิม

ภาพตัวแทนโรฮิงญาเป็นมุสลิมไม่ปรากฏในตัวบทรัฐบาล พบน้อยมากในตัวบทหนังสือพิมพ์ แต่ปรากฏเด่นชัดในตัวบทสิทธิมนุษยชน ทั้งนี้เนื่องมาจากกลุ่มสิทธิมนุษยชนที่ผู้วิจัยนำมาศึกษาเป็นกลุ่มชาวมุสลิม ดังนั้นการนำเสนอว่าโรฮิงญาเป็นมุสลิมในตัวบทดังกล่าวจึงมีหน้าที่สร้างความใกล้ชิดระหว่างชาวมุสลิมที่เป็นกลุ่มสิทธิมนุษยชนกับผู้อพยพชาวโรฮิงญา ในขณะที่ตัวบทหนังสือพิมพ์ การนำเสนอโรฮิงญาเป็นมุสลิมอาจจะมีผลทำให้ผู้บริโภครู้สึกตัวบทส่วนใหญ่ซึ่งเป็นชาวพุทธมองว่าโรฮิงญาแตกต่างจากตนเอง

กลวิธีทางภาษาที่สื่อภาพตัวแทนนี้ประกอบด้วย การใช้คำอ้างอิง และการใช้ชนิดกระบวนการเกี่ยวกับสภาพ ดังสามารถสรุปได้ตามตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 82 สรุปภาพตัวแทนโรฮิงญาเป็นมุสลิม

ประเด็น	ลักษณะเด่น
ภาพตัวแทนโรฮิงญา	โรฮิงญาเป็นมุสลิม
ภาพตัวแทนฝ่ายไทย	-
การปรากฏในตัวบท	<ul style="list-style-type: none"> - เมื่อพบในตัวบทที่ต่างกัน จะนำเสนอความคิดที่ต่างกััน - พบมากในตัวบทสิทธิมนุษยชน (สร้างความเป็นพวกเรา) - ปรากฏน้อยในตัวบทหนังสือพิมพ์ (สร้างความเป็นพวกเขา) - ไม่ปรากฏในตัวบทรัฐบาล
ความสำคัญ	<ul style="list-style-type: none"> - ตัวบทสิทธิมนุษยชนใช้เพื่อสร้างความเป็นกลุ่มเดียวกัน (พวกเรา) - ตัวบทหนังสือพิมพ์ ภาพตัวแทนนี้อาจก่อให้เกิดความเป็นอื่น (พวกเขา)
กลวิธีทางภาษา	<p>1) คำอ้างอิง</p> <ul style="list-style-type: none"> - คำระบุศาสนา เช่น ชาวมุสลิมโรฮิงญา <p>2) กระบวนการเกี่ยวกับสภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> - การบรรยายคุณสมบัตื เช่น เป็นมุสลิมชนกลุ่มน้อย

8.7 สรุปภาพตัวแทนและการปรากฏในตัวบทต่าง ๆ

ตารางที่ 83 สรุปการปรากฏของภาพตัวแทนในแต่ละตัวบท

ภาพตัวแทน	ตัวบท		
	รัฐบาล	สิทธิมนุษยชน	หนังสือพิมพ์
1) โรฮิงญาเป็นชาติพันธุ์ที่แตกต่างจากคนไทยส่วนใหญ่			
- โรฮิงญาเป็นกลุ่มชาติพันธุ์	√√√ ³	√√	√√
- โรฮิงญาเป็นผู้อพยพ	√	√	√
- โรฮิงญาเป็นเพื่อนมนุษย์	-	√√	√
2) โรฮิงญาเป็นผู้ทำผิดกฎหมาย			
- โรฮิงญาเข้าเมืองผิดกฎหมาย	√√	√	√√
- โรฮิงญาหลบหนีการควบคุมของไทย	√	-	√
3) โรฮิงญาเป็นปัญหา			
- โรฮิงญาเป็นปัญหา/ปัญหามานานาชาติ	√√	√	√√
- โรฮิงญาเป็นภาระที่ไทยต้องแบกรับ	√	-	√
4) โรฮิงญาเป็นภัยอันตราย			
- โรฮิงญาเป็นผู้คุกคาม/ภัย	√	-	√√
- โรฮิงญาเป็นสิ่งที่ไม่พึงประสงค์	-	-	√
5) โรฮิงญานำสงสาร			
- โรฮิงญาเป็นเหยื่อขบวนการค้ามนุษย์	√	√	√
- โรฮิงญาถูกละเมิดจากพม่า/ผู้ลี้ภัย	√	√√	√
6) โรฮิงญาเป็นมุสลิม			
- โรฮิงญาเป็นชาวมุสลิม	-	√√	√

จากตารางจะเห็นว่าภาพตัวแทนของโรฮิงญาประกอบด้วย 6 ภาพตัวแทน ได้แก่ 1) โรฮิงญาเป็นชาติพันธุ์ที่แตกต่างจากคนไทย 2) โรฮิงญาเป็นผู้ทำผิดกฎหมาย 3) โรฮิงญาเป็นปัญหา 4) โรฮิงญาเป็นภัยอันตราย 5) โรฮิงญานำสงสาร และ 6) โรฮิงญาเป็นมุสลิม ทั้งนี้ภาพตัวแทนที่พบจะประกอบสร้างผ่านภาพตัวแทนย่อยตามที่ปรากฏในตาราง และบางภาพอาจจะปรากฏในตัวบทบางกลุ่มเท่านั้น

³ √√√ หมายถึง ปรากฏความถี่สูงในตัวบท

√ หมายถึง มีปรากฏความถี่ต่ำจนแทบไม่ปรากฏ

√√ หมายถึง มีปรากฏ

- หมายถึง ไม่ปรากฏ

ตัวบทของรัฐบาลไทย มีลักษณะเด่นดังนี้ **ประการแรก** รัฐบาลไทยเน้นการนำเสนอด้านลบของโรฮิงญาผ่านภาพตัวแทน (1) โรฮิงญาเป็นผู้ทำผิดกฎหมาย ประกอบสร้างผ่านภาพตัวแทนย่อย ได้แก่ โรฮิงญาเป็นผู้ลักลอบเข้าเมืองซึ่งปรากฏโดดเด่นและสม่าเสมอเป็นอย่างมากในตัวบทนี้ และโรฮิงญาหลบหนีการควบคุมของฝ่ายไทย (2) โรฮิงญาเป็นปัญหา ประกอบสร้างผ่านภาพตัวแทนย่อย โรฮิงญาเป็นปัญหา/ปัญหานานาชาติซึ่งเน้นการนำเสนออย่างโดดเด่น โรฮิงญาเป็นภาระที่ไทยต้องแบกรับโดยที่ไม่ได้ก่อปัญหาขึ้นมา

ประการที่สอง ตัวบทของรัฐบาลไทยนำเสนอให้เห็นว่าโรฮิงญาเป็นพวกเขา ที่แตกต่างจากพวกเรา ผ่านการนำเสนอว่า (1) โรฮิงญาเป็นชนกลุ่มน้อยที่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ในรัฐยะไข่ พูดภาษาที่แตกต่างจากไทย (2) โรฮิงญาเป็นผู้อพยพที่เข้ามาในประเทศไทย สิ่งที่น่าสนใจประการหนึ่งคือรัฐบาลไทย**ไม่เน้น**นำเสนอความแตกต่างทางศาสนา กล่าวคือ ภาพตัวแทนโรฮิงญาเป็นมุสลิมจะไม่ปรากฏในตัวบท ผู้วิจัยพบว่าสื่อของรัฐบาลไทยจะไม่ใช้คำเรียกโรฮิงญาว่า “มุสลิมโรฮิงญา”

ประการที่สาม ตัวบทของรัฐบาลไทยมีการนำเสนอภาพตัวแทนด้านที่น่าสงสาร แต่พบน้อยมากและล้วนเกิดจากปัจจัยภายนอก กล่าวคือ ภาพตัวแทนโรฮิงญาน่าสงสาร ประกอบสร้างผ่านภาพตัวแทนย่อย ได้แก่ (1) โรฮิงญาเป็นเหยื่อของขบวนการค้ามนุษย์ซึ่งจะสื่อให้เห็นว่าคนกลุ่มนี้เป็นเหยื่อ และรัฐบาลไทยเป็นผู้แก้ปัญหา และ (2) โรฮิงญาถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยพม่า เพียงครั้งเดียว ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะเหตุผลด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทยกับพม่าซึ่งเป็นประเทศเพื่อนบ้านทำให้สื่อของรัฐบาลไทยไม่นำเสนอว่าภาพที่น่าสงสารของโรฮิงญาเกิดจากการกระทำของรัฐบาลพม่า **กล่าวโดยสรุป** ได้ว่าตัวบทของรัฐบาลไทยเน้นการนำเสนอภาพตัวแทนด้านบวกของรัฐบาลไทย และลดทอนด้านการนำเสนอภาพที่น่าสงสารของโรฮิงญา

ตัวบทของกลุ่มสิทธิมนุษยชน จากตารางจะเห็นว่า มีลักษณะสำคัญ ได้แก่ **ประการแรก** กลุ่มสิทธิมนุษยชน**เน้นการนำเสนอว่าโรฮิงญาน่าสงสาร** ผ่านภาพตัวแทนย่อย ได้แก่ (1) โรฮิงญาเป็นเหยื่อของขบวนการค้ามนุษย์ (2) โรฮิงญาเป็นผู้ลี้ภัย และ (3) โรฮิงญาถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนจากพม่า ผู้วิจัยพบว่ากลุ่มสิทธิมนุษยชน**เน้นการนำเสนอ**ให้เห็นอย่างชัดเจนว่าพม่าได้กระทำความรุนแรงทั้งทางกายและทางกฎหมายกับชาวโรฮิงญา ต่างจากสื่อของรัฐบาลไทยที่จะนำเสนออย่างมากและแทบไม่ปรากฏในตัวบท

ประการที่สอง สื่อของกลุ่มสิทธิมนุษยชนนำเสนอว่าโรฮิงญาแตกต่างจากคนไทย แต่มีลักษณะที่สำคัญบางประการ คือ กลุ่มสิทธิมนุษยชนนำเสนอภาพตัวแทน (1) โรฮิงญาเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ เพื่อสื่อให้เห็นว่ากลุ่มนี้มีตัวตนจริง เนื่องจากรัฐบาลพม่าไม่ยอมรับการมีอยู่ของโรฮิงญาและหลีกเลี่ยงการใช้คำเรียกชาติพันธุ์นี้ (2) โรฮิงญาเป็นผู้อพยพ สื่อกลุ่มสิทธิมนุษยชนมักไม่ประเมินค่าว่า

เป็นการอพยพแบบผิดกฎหมาย (3) โรฮิงญาเป็นเพื่อนมนุษย์ กลุ่มสิทธิมนุษยชนเน้นให้เห็นว่าโรฮิงญาเป็นเพื่อนมนุษย์ผู้ทุกข์ยาก (4) โรฮิงญาเป็นมุสลิม ภาพนี้ปรากฏโดดเด่นในสื่อกลุ่มสิทธิมนุษยชนเนื่องจากกลุ่มผู้ผลิตตัวบท เป็นชาวมุสลิมที่ก่อตั้งเว็บไซต์เพื่อให้ความช่วยเหลือโรฮิงญา และตามหลักของศาสนาอิสลามจะถือว่าผู้นับถือศาสนาเดียวกันเป็นเหมือนร่างกายเดียวกัน หรือเป็นเหมือนพี่น้อง ต้องช่วยเหลือกันเพื่อให้เป็นไปตามประสงค์ของอัลลอฮ์ การนำเสนอภาพตัวแทนโรฮิงญาเป็นมุสลิมถึงแม้จะทำให้เห็นว่าโรฮิงญาแตกต่างจากคนไทยส่วนใหญ่ แต่กลับสร้างความใกล้ชิดและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับกลุ่มสิทธิมนุษยชนได้เป็นอย่างดี การช่วยเหลือโรฮิงญาจึงไม่ได้เป็นการกระทำเชิงสิทธิมนุษยชนเท่านั้นแต่เป็นพันธกิจทางศาสนาด้วย

ประการที่สาม กลุ่มสิทธิมนุษยชน**ลดทอน**การนำเสนอภาพด้านลบของโรฮิงญา กล่าวคือภาพตัวแทนโรฮิงญาเป็นผู้ทำผิดกฎหมาย ปรากฏน้อยมากจนแทบไม่ปรากฏเลย และพบในบริบทที่เป็นการนำเสนอมุมมองของรัฐบาลไทยเท่านั้น **ประการสุดท้าย** กลุ่มสิทธิมนุษยชนนำเสนอภาพตัวแทนโรฮิงญาเป็นปัญหา แม้ภาพตัวแทนของการเป็นปัญหาดูเหมือนจะเป็นภาพด้านลบ แต่ปรากฏในตัวบทกลุ่มนี้เนื่องจาก กลุ่มดังกล่าวตั้งขึ้นมาเพื่อระดมความช่วยเหลือ การนำเสนอให้เห็นว่าโรฮิงญาเป็นปัญหาและต้องการการแก้ไข การช่วยเหลือเยียวยาจึงเป็นสิ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกลุ่ม **กล่าวโดยสรุป**ได้ว่าสื่อกลุ่มสิทธิมนุษยชน เน้นการนำเสนอภาพตัวแทนที่น่าสงสารของโรฮิงญา สร้างความใกล้ชิดโดยการเสนอให้เห็นว่าเป็นเพื่อนมนุษย์ร่วมศาสนาเดียวกัน และลดทอนการนำเสนอภาพตัวแทนด้านลบในฐานะผู้ทำผิดกฎหมาย

ตัวบทหนังสือพิมพ์ โดยภาพรวมจะนำเสนอภาพตัวแทนที่ปรากฏในตัวบทของรัฐบาลและตัวบทของกลุ่มสิทธิมนุษยชน แต่ภาพตัวแทนที่เน้นการนำเสนออย่างโดดเด่นจะเป็นไปในทิศทางเดียวกับสื่อของรัฐบาลไทย ดังสามารถอธิบายได้ดังนี้ **ประการแรก**หนังสือพิมพ์**เน้นการนำเสนอภาพตัวแทนด้านลบของโรฮิงญา** ด้วยการนำเสนอว่า (1) โรฮิงญาเป็นผู้ทำผิดกฎหมาย ประกอบสร้างผ่านภาพตัวแทนย่อย คือ โรฮิงญาลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย และโรฮิงญาหลบหนีการควบคุมของฝ่ายไทย (2) โรฮิงญาเป็นปัญหา สื่อผ่านการนำเสนอว่า โรฮิงญาเป็นปัญหา/ปัญหานานาชาติ และเป็นภาระที่ไทยต้องแบกรับโดยที่ไม่ได้เป็นผู้ก่อขึ้น ภาพตัวแทนหลักทั้ง 2 ภาพนี้สอดคล้องกับการนำเสนอของสื่อรัฐบาล และเป็นภาพที่โดดเด่นทั้งในตัวบทรัฐบาลและตัวบทหนังสือพิมพ์ นอกจากนี้ผู้วิจัยพบว่าภาพตัวแทนด้านลบของโรฮิงญาในตัวบทหนังสือพิมพ์ยังถูกนำเสนอผ่านภาพตัวแทน (3) โรฮิงญาเป็นภัยอันตราย ประกอบสร้างผ่านการนำเสนอว่า โรฮิงญาเป็นผู้คุกคาม/ภัยคุกคามความมั่นคง และเป็นสิ่งที่ไม่พึงประสงค์ควรสกัดกั้นไม่ให้เข้ามาในประเทศ ส่วนที่เข้ามาแล้วควรกำจัดออกไป ภาพตัวแทนนี้ปรากฏอย่างโดดเด่นในตัวบทหนังสือพิมพ์

ประการที่สอง หนังสือพิมพ์เน้นการนำเสนอภาพตัวแทนโรฮิงญาแตกต่างจากคนไทย ด้วยการนำเสนอว่าโรฮิงญาเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ ต่างเชื้อชาติต่างภาษาโรฮิงญาเป็นผู้อพยพโรฮิงญาเป็นมุสลิมโรฮิงญาเป็นเพื่อนมนุษย์ อย่างไรก็ตามภาพความเป็นมุสลิมและเพื่อนมนุษย์ปรากฏน้อยมากในดวับทหนังสือพิมพ์

ประการที่สาม หนังสือพิมพ์ได้นำเสนอภาพตัวแทนด้านที่น่าสงสารของโรฮิงญา ผ่านภาพตัวแทนย่อย โรฮิงญาเป็นเหยื่อขบวนการค้ามนุษย์ โรฮิงญาเป็นผู้ถูกละเมิดจากพม่า และโรฮิงญาเป็นผู้ลี้ภัย อย่างไรก็ตามภาพด้านที่น่าสงสารเหล่านี้**ไม่ได้ถูกขบเน้น**ให้โดดเด่น **กล่าวโดยสรุป**ได้ว่าดวับทหนังสือพิมพ์เน้นการนำเสนอภาพตัวแทนด้านลบของโรฮิงญา และลดทอนการนำเสนอภาพตัวแทนด้านที่น่าสงสารของคนกลุ่มนี้ และมีการนำเสนอไปในทิศทางเดียวกับสื่อของรัฐบาลไทย

จากที่กล่าวไปจะเห็นว่าเหตุการณ์เกี่ยวกับชาวโรฮิงญาเมื่อนำเสนอผ่านดวับทแต่ละกลุ่ม **ถูกขบเน้นมิติบางด้านให้โดดเด่นตามอุดมการณ์ที่ผู้ผลิตวาทกรรมมีอยู่** กล่าวคือ รัฐบาลนำเสนอภาพตัวแทนเหล่านี้เพื่อแก้ต่างคำวิจารณ์ของสื่อตะวันตกด้วยการนำเสนอว่าตนเป็นผู้ช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม และพยายามเสนอว่าการดำเนินการต่าง ๆ อย่างชอบธรรมตามกฎหมายของไทย ขณะที่กลุ่มสิทธิมนุษยชนซึ่งต้องการการสนับสนุนทางการเงินและทรัพยากรอื่น ๆ จากทั้งในและต่างประเทศ ต้องเสนอด้านที่น่าสงสารให้คนในสังคมเกิดความรู้สึกเห็นใจชาวโรฮิงญา สุดท้ายหนังสือพิมพ์ กลุ่มนี้ต้องนำเสนอโดยคำนึงถึงนโยบายของรัฐบาล ภาพตัวแทนที่พบจึงมีทิศทางเดียวกับดวับทรัฐบาล ประกอบกับการเลือกประเด็นที่ผู้อ่านสนใจ หรือมีคุณค่าเชิงข่าวทำให้บางครั้งอาจจะนำเสนอภาพตัวแทนของโรฮิงญาให้ดูน่ากลัวไปกว่าความเป็นจริง ทั้งนี้เพื่อให้เห็นภาพที่ชัดเจนของการนำเสนอภาพตัวแทนโรฮิงญาในแง่แต่ละกลุ่มวาทกรรม ผู้วิจัยจะสรุปในหัวข้อถัดไป

8.7 สรุปภาพตัวแทนที่ปรากฏตามกลุ่มวาทกรรม

จากการสรุปภาพตัวแทนของโรฮิงญาทั้ง 6 ภาพ ข้างต้น เมื่อพิจารณาตามกลุ่มวาทกรรมจะเห็นว่าภาพตัวแทนเกือบทั้งหมดพบในทุกกลุ่มวาทกรรม แต่ต่างกันตรงที่สื่อแต่ละกลุ่มจะเลือกเฟ้นภาพตัวแทนของโรฮิงญาบางภาพมานำเสนอให้โดดเด่นตามจุดยืนที่ผู้ผลิตวาทกรรมมี ทั้งนี้สามารถสรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 84 แสดงการนำเสนอภาพตัวแทนของชาวโรฮิงญาตามตัวบท

ตัวบท	ภาพตัวแทน
รัฐบาล	<p>ภาพตัวแทนที่นำเสนออย่างโดดเด่น</p> <p>โรฮิงญาเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่แตกต่างจากคนไทยส่วนใหญ่</p> <p>โรฮิงญาเป็นผู้ทำผิดกฎหมาย</p> <p>โรฮิงญาเป็นปัญหา</p> <p>ภาพตัวแทนที่นำเสนอเล็กน้อย</p> <p>โรฮิงญาเป็นภัยอันตราย</p> <p>โรฮิงญาเป็นกลุ่มคนที่น่าสงสาร</p> <p>ไม่พบภาพตัวแทน โรฮิงญาเป็นมุสลิม</p>
ลิตธิมนุชยชน	<p>ภาพตัวแทนที่นำเสนออย่างโดดเด่น</p> <p>โรฮิงญาเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่แตกต่างจากคนไทยส่วนใหญ่</p> <p>โรฮิงญาเป็นกลุ่มคนที่น่าสงสาร</p> <p>โรฮิงญาเป็นมุสลิม (พี่น้องมุสลิม)</p> <p>ภาพตัวแทนที่นำเสนอเล็กน้อย</p> <p>โรฮิงญาเป็นผู้ทำผิดกฎหมาย</p> <p>โรฮิงญาเป็นปัญหา</p> <p>ไม่พบภาพตัวแทน โรฮิงญาเป็นภัยอันตราย</p>
หนังสือพิมพ์	<p>ภาพตัวแทนที่นำเสนออย่างโดดเด่น</p> <p>โรฮิงญาเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่แตกต่างจากคนไทยส่วนใหญ่</p> <p>โรฮิงญาเป็นผู้ทำผิดกฎหมาย</p> <p>โรฮิงญาเป็นปัญหา</p> <p>โรฮิงญาเป็นภัยอันตราย</p> <p>ภาพตัวแทนที่มีการนำเสนอเล็กน้อย</p> <p>โรฮิงญาเป็นกลุ่มคนที่น่าสงสาร</p> <p>โรฮิงญาเป็นมุสลิม</p>

จากตารางสรุปภาพตัวแทนที่พบในแต่ละตัวบท หากวิเคราะห์จากมุมมองของการนำเสนอภาพตัวแทนจะกล่าวได้ว่า เหตุการณ์เกี่ยวกับการอพยพของชาวโรฮิงญาจะประกอบด้วยหลายมิติ และสื่อภาพตัวแทนของโรฮิงญาหลากหลายภาพ แต่สื่อแต่ละกลุ่มกลับ “เลือกนำเสนอภาพตัวแทนเฉพาะบางภาพให้โดดเด่น” และสอดคล้องไปกับจุดยืนของผู้ผลิตตัวบท นอกจากนี้หากมอง

ในแง่ของการนำเสนอพวกเขาพวกเรา ตามแนวคิดจัดสรรสุดมการณ์ของฟาน ไค้ (van Dijk, 2009, pp. 396 – 398) จะสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

Emphasize <i>Our</i> good things	Emphasize <i>Their</i> bad things
De-emphasize <i>Our</i> bad things	De-emphasize <i>Their</i> good things

ตัวบทรัฐบาลเน้นภาพตัวแทนด้านลบของโรฮิงญา ผ่านการนำเสนอภาพตัวแทนโรฮิงญาเป็นผู้ทำผิดกฎหมาย โรฮิงญาเป็นปัญหา แม้จะมีการนำเสนอภาพด้านที่น่าสงสารแต่ปรากฏน้อยมาก และเน้นให้เห็นว่าสภาพที่น่าสงสารของโรฮิงญาเกิดจากขบวนการค้ามนุษย์ ไม่ได้เกิดจากรัฐบาลไทย ในขณะที่รัฐบาลไทยถูกนำเสนอเป็นพวกเรา ผ่านการนำเสนอภาพตัวแทนในเชิงบวก เช่น เป็นผู้แก้ปัญหา เป็นผู้ดำเนินการตามกฎหมาย เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม

ในขณะที่**สื่อกลุ่มสิทธิมนุษยชนเน้นการนำเสนอโรฮิงญาในเชิงบวก** กล่าวคือ เลื่อนำเสนอภาพที่น่าสงสารโดยเฉพาะอย่างภาพของการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนในพม่า นอกจากนี้ยังเสนอภาพตัวแทนโรฮิงญาเป็นมุสลิมเพื่อสร้างความเป็นพวกเดียวกันกับกลุ่มของตนเอง เนื่องจากกลุ่มสิทธิมนุษยชนที่เป็นผู้ผลิตตัวบทนี้เป็นชาวมุสลิมที่รวมตัวกันเพื่อช่วยเหลือชาวโรฮิงญา แม้จะปรากฏการนำเสนอภาพด้านลบ เช่น โรฮิงญาเป็นผู้ทำผิดกฎหมาย โรฮิงญาเป็นปัญหาแต่พบว่าพบในปริมาณน้อยมาก ลักษณะดังกล่าวนี้สะท้อนให้เห็นว่ากลุ่มสิทธิมนุษยชนเสนอโรฮิงญาในฐานะพวกเรานอกจากนี้ผู้วิจัยพบว่าสื่อกลุ่มสิทธิมนุษยชนเลือกนำเสนอพม่าเป็นพวกเราผ่านภาพตัวแทนพม่าเป็นผู้ละเมิดสิทธิมนุษยชนชาวโรฮิงญา

ส่วนหนังสือพิมพ์เน้นการนำเสนอภาพด้านลบของโรฮิงญา เช่นเดียวกับสื่อของรัฐบาลไทย กล่าวคือ เน้นการนำเสนอว่าโรฮิงญาเป็นผู้ทำผิดกฎหมาย เป็นภาระ ยิ่งไปกว่านั้นยังเน้นให้เห็นว่าโรฮิงญาเป็นภัยอันตรายต่อประเทศไทย ในขณะที่รัฐบาลไทยถูกนำเสนอในเชิงบวกในฐานะผู้ทำตามกฎหมาย ผู้แก้ปัญหา ผู้ให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม ผู้ปกป้องประเทศชาติ ลักษณะดังกล่าวนี้สะท้อนให้เห็นว่าหนังสือพิมพ์นำเสนอโรฮิงญาเป็นพวกเรา และนำเสนอรัฐบาลไทยเป็นพวกเรา

ลักษณะตามที่ได้กล่าวไปนี้ อาจจะเป็นผลทำให้ผู้คนในสังคมที่บริโศคตัวบทยจากต่าง
กลุ่มมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันไปด้วย ทั้งนี้การอธิบายวิถีปฏิบัติทางวาทกรรมจะทำให้เห็นว่า ตัว
บทแต่ละกลุ่มถูกผลิตและแพร่กระจายไปอย่างไรบ้าง ดังที่ผู้วิจัยจะกล่าวถึงในบทต่อไป

บทที่ 9

การวิเคราะห์วิถีปฏิบัติทางวาทกรรมและวิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรม

9.1 การวิเคราะห์วิถีปฏิบัติทางวาทกรรม

ตามกรอบการวิเคราะห์ของแฟร์คลัฟซึ่งเป็นกรอบการวิเคราะห์หลักที่ใช้ในงานวิจัยนี้ การวิเคราะห์วิถีปฏิบัติทางวาทกรรม (discourse practice) คือ การอธิบายถึงลักษณะสำคัญของ 2 กระบวนการ ได้แก่ การผลิตและกระจายตัวบท (text production) การรับและตีความตัวบท (text consumption) จากกรอบการวิเคราะห์ดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยจะอธิบายวิถีปฏิบัติทางวาทกรรมโดยแบ่งออกเป็น 4 ประเด็น ได้แก่ 1) การผลิตตัวบท ส่วนนี้จะพิจารณาว่าใครเป็นผู้ส่งสาร และตัวบทที่ผลิตขึ้นมีวัตถุประสงค์และเนื้อหาอย่างไร 2) การกระจายตัวบท จะอธิบายถึงช่องทางที่ใช้ในการเผยแพร่ตัวบทไปยังผู้รับสาร 3) การบริโภควัตถุตัวบท จะพิจารณาว่าใครเป็นผู้รับสาร และบริบทของการบริโภควัตถุตัวบทเป็นอย่างไร 4) การตีความตัวบท จะอธิบายถึงมุมมองของผู้รับสารว่ามีแนวโน้มในการตีความตัวบทอย่างไร

ในแง่ของกระบวนการผลิตและกระจายตัวบท ผู้วิจัยจะพิจารณาประเด็นต่าง ๆ ดังนี้ 1) นำแนวคิดนายประตูข่าวสาร (gate keeper) ซึ่งจะช่วยอธิบายกระบวนการผลิตข่าวสารตั้งแต่การเลือกแหล่งข่าว การเลือกเนื้อหาที่จะนำเสนอที่จะมีกระบวนการพิจารณาควบคู่ไปกับแนวคิดคุณค่าเชิงข่าวสาร/คุณค่าความเป็นข่าว (new values/ news worthy) กล่าวคือ ไม่ใช่เหตุการณ์ทุกเรื่องจะกลายเป็นข่าวได้ แต่ต้องเป็นเรื่องที่ถูกผลิตเห็นว่าสำคัญ โดยพิจารณาจากปัจจัยต่าง ๆ เช่น เหตุการณ์นั้นเป็นเรื่องราวระดับประเทศที่กระทบกับคนในวงกว้าง เป็นประเด็นความขัดแย้ง เป็นความก้าวหน้าของเหตุการณ์ ฯลฯ ซึ่งจะอยู่ในความสนใจของผู้อ่าน 2) ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวบทที่สามารถเข้าถึงได้ และเนื้อหาของตัวบทที่สะท้อนวัตถุประสงค์

ส่วนในกระบวนการรับและตีความตัวบท ผู้วิจัยจะพิจารณา 1) วิธีการเข้าถึงเนื้อหาข่าวผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต 2) กระบวนการทำงานของเว็บไซต์สังคมออนไลน์ และ 3) ความคิดเห็นที่ปรากฏท้ายข่าว

การนำเสนอผลการวิเคราะห์จะเริ่มจาก วิถีปฏิบัติทางวาทกรรมในสื่อของรัฐบาลไทย ตามกลุ่มสิทธิมนุษยชน และหนังสือพิมพ์ออนไลน์ ตามลำดับ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

9.1.1 วิธีปฏิบัติทางวาทกรรมในสื่อออนไลน์ของรัฐบาลไทย

9.1.1.1 การผลิตตัวบท

จากการวิเคราะห์พบว่า **ผู้ผลิตตัวบท** คือ เจ้าหน้าที่รัฐ เห็นได้จากข่าวสารต่าง ๆ ที่นำเสนอผ่านเว็บไซต์หลักของรัฐบาลมักนำเสนอโดยกองงานด้านสารสนเทศของกระทรวงนั้น ๆ เมื่อพิจารณาขั้นตอนการสื่อสารพบว่า **แหล่งข่าว** ซึ่งเป็นผู้ที่มีบทบาทในการพูดประเด็นเกี่ยวกับชาวโรฮิงญาจะเป็นเจ้าหน้าที่รัฐ เช่น *นายกรัฐมนตรีนายกรัฐมนตรีกระทรวงต่าง ๆ รวมถึงเจ้าหน้าที่รัฐในระดับอื่น ๆ* กลุ่มนี้จะทำหน้าที่ เช่น ให้สัมภาษณ์ผู้สื่อข่าว หรือในบางกรณีอาจจะเป็นการแถลงของโฆษกประจำหน่วยงานที่ออกมาสรุปการประชุมของรัฐบาล รวมถึงเปิดเผยข้อมูลการปรึกษาหารือระหว่างรัฐบาลไทยกับองค์กรระหว่างประเทศ ในบริบทของการสื่อสารขั้นตอนนี้จะมีการคัดกรองประเด็นที่จะพูด และในบางครั้งจะเปิดโอกาสให้ผู้สื่อข่าวซักถาม

ขั้นตอนต่อมาผู้สื่อข่าวจะเรียบเรียงเหตุการณ์ออกมาเป็นข่าว กระบวนการนี้อาจจะมีการคัดกรองเนื้อหาตามแนวคิดนายประตู่ข่าวสาร กล่าวคือ ไม่ใช่ทุกเหตุการณ์หรือทุกถ้อยคำสัมภาษณ์จะกลายเป็นข่าว แต่ผู้สื่อข่าวอาจจะตัดทอนบางเหตุการณ์ออกไปในขั้นตอนการเรียบเรียง จากนั้นจึงเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ต่าง ๆ ภายใต้งานของรัฐบาล ในขั้นตอนนี้กล่าวได้ว่า ผู้สื่อข่าวจะทำหน้าที่เป็นผู้ส่งสารไปยังผู้อ่านผ่านช่องทางออนไลน์

วัตถุประสงค์ในการสื่อสาร การนำเสนอตัวบทในสื่อออนไลน์ของรัฐบาล มีวัตถุประสงค์คือ **วัตถุประสงค์ของวาทกรรมข่าว** ส่วนนี้เป็นความต้องการที่จะเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับรัฐบาล เช่น มุมมองที่รัฐบาลมีต่อชาวโรฮิงญา การปฏิบัติการเพื่อให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมของรัฐบาลไทย การดำเนินการแก้ปัญหาการค้ามนุษย์ การหารือกับองค์กรระหว่างประเทศเพื่อแก้ไขปัญหา ฯลฯ **วัตถุประสงค์ที่สะท้อนผ่านเนื้อหาในตัวบท** ผู้วิจัยพบว่า ข่าวที่นำเสนอผ่านเว็บไซต์ของรัฐบาลไม่ได้ทำหน้าที่เพียงเผยแพร่ข่าวสารเพียงเท่านั้น แต่ยังทำหน้าที่นำเสนอภาพตัวแทนด้านบวกของรัฐบาลไทย ดังจะเห็นได้จากการวิเคราะห์ความหมายระดับมหภาคในบทที่ 3 ที่สะท้อนให้เห็นว่า ตัวบทรัฐบาลนำเสนอใจความของเนื้อหาเกี่ยวกับการดำเนินการด้านมนุษยธรรม และการแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์โรฮิงญา รวมถึงนำเสนอโรฮิงญาในเชิงลบโดยระบุว่าเป็นผู้ลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย และเป็นปัญหาที่ไทยไม่ได้ก่อ นอกจากนี้เมื่อวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาในตัวบทรัฐบาลไทยยังพบว่าการนำเสนอเสียงของรัฐบาลไทยเป็นสำคัญ และแทบไม่ปรากฏบทบาทของกลุ่มอื่น ๆ

9.1.1.2 การกระจายตัวบท

ช่องทางการกระจายตัวบท ตัวบทที่ถูกผลิตขึ้นมาจะเผยแพร่ไปยังผู้รับสารผ่านเว็บไซต์ของหน่วยงานรัฐ ในที่นี้ประกอบด้วย 4 เว็บไซต์ ได้แก่ รัฐบาลไทย (thaigov.go.th) กระทรวงการต่างประเทศ (mfa.go.th) กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (m-society.go.th) กระทรวงมหาดไทย (moi.go.th) นอกจากนี้หน่วยงานของรัฐบาลไทยยังมีช่องทางการสื่อสารในสังคมออนไลน์อื่น ๆ เพื่อนำเสนอข่าวสารไปยังประชาชนให้มากที่สุด ดังจะเห็นได้จากตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 85 แสดงช่องทางการสื่อสารของหน่วยงานของรัฐบาลไทย

หน่วยงาน	เว็บไซต์หลัก	เว็บไซต์สื่อสังคมออนไลน์
รัฐบาลไทย	thaigov.go.th	facebook.com/ThaigovSpokesman
กระทรวงการต่างประเทศ	mfa.go.th	facebook.com/ThaiMFA twitter.com/mfathai twitter.com/mfathai_pr_en
กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	m-society.go.th	facebook.com/Msociety.go.th
กระทรวงมหาดไทย	moi.go.th	facebook.com/prmoithailand

นอกจากนี้บางครั้งอาจจะมีการเผยแพร่ในรูปแบบของ **ข่าวแจก** (press release/ news release) ซึ่งเป็นข่าวที่องค์กรเขียนขึ้นและแจกจ่ายให้แก่สื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ นำไปเผยแพร่ มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ข้อมูล ชี้แจง ทำความเข้าใจที่อาจจะมีความเข้าใจผิด ฯลฯ ข่าวแจกจึงทำหน้าที่นำเสนอด้านที่ดีขององค์กรนั้น ๆ หรือในกรณีที่ภาพเดิมเป็นลบก็อาจจะเป็นเครื่องมือในการกู้ภาพลักษณ์ได้ (วิรัช ลภีรัตนกุล, 2549) ในกรณีของชาวโรฮิงญา ผู้วิจัยพบว่ามีหลายครั้งที่ตัวบทของรัฐบาล และตัวบทหนังสือพิมพ์ออนไลน์มีความเชื่อมโยงกันอย่างใกล้ชิด กล่าวคือ มีการนำข่าวแจกของรัฐบาลไปเรียบเรียงและเผยแพร่ในหนังสือพิมพ์ออนไลน์ เห็นได้จากการที่บางครั้งหนังสือพิมพ์ทุกฉบับ นำเสนอข่าวคล้ายกัน ทั้งการเรียบเรียงประโยค การแบ่งย่อหน้า รวมถึงการลำดับเนื้อหาในข่าว

ด้านรูปแบบการนำเสนอ ข่าวที่นำเสนอผ่านเว็บไซต์ของหน่วยงานรัฐบาลเขียนเป็นภาษาไทยและบางส่วนนำเสนอเป็นภาษาอังกฤษ ผู้อ่านสามารถเลือกภาษาได้ว่าจะให้เว็บไซต์แสดงข่าวเป็นภาษาใด สะท้อนให้เห็นว่ารัฐบาลไทยไม่ได้ส่งสารไปยังผู้อ่านที่ใช้ภาษาไทยเท่านั้น แต่ยังพยายามนำเสนอไปถึงกลุ่มอื่น ๆ ผ่านภาษาอังกฤษด้วย ผู้วิจัยพบว่าการเผยแพร่ข่าวใหม่ ๆ อยู่เสมอ เช่นเดียวกับสื่อหนังสือพิมพ์ออนไลน์

9.1.1.3 การบริโภคตัวบท

ผู้รับสารซึ่งอาจจะเป็นประชาชนทั่วไป สื่อมวลชนทั้งไทย และต่างประเทศ ฯลฯ ที่สนใจข่าวและติดตามความคืบหน้าในการปฏิบัติงานของรัฐบาลไทย สามารถเข้าถึงข้อมูลผ่านเว็บไซต์ดังนี้

รูปภาพที่ 2 แสดงหน้าเว็บไซต์ของรัฐบาลไทย (thaigov.go.th)

รัฐบาลไทย ช่องทางที่ 1 เข้าถึงผ่านเว็บไซต์ของรัฐบาลไทย หรือ thaigov.go.th โดยตรง ในหน้าเว็บจะมีการแบ่งหมวดหมู่ของข่าวออกเป็น *ข่าวทำเนียบ* *ข่าวกระทรวง* ฯลฯ ไว้ด้านบนแถบรายการของเว็บดังรูปภาพด้านบนนี้ (หมายเลข 1 ในรูปภาพ) ผู้ใช้สามารถกดเข้าไปเลือกอ่านข่าวได้ตามหมวดหมู่ เช่น เมื่อกดเข้าไปดูในเมนูข่าวทำเนียบก็จะมีกลุ่มย่อย เช่น *ข่าวทำเนียบรัฐบาล* *คำกล่าวของนายกรัฐมนตรี* *สรุปข่าวการประชุม ครม. ประเด็นเด่น* ฯลฯ หรือหากไม่ต้องการเข้าไปเลือกอ่านตามหมวดหมู่ที่จัดไว้ เมื่อเลื่อนหน้าจอลงมาก็จะปรากฏหัวข้อข่าวในแต่ละวันด้านล่างของ

เว็บ **ช่องทางที่ 2** เข้าถึงผ่านสังคมออนไลน์ เช่น เฟซบุ๊กชื่อเพจไทยคู่ฟ้า (facebook.com/ThaiGovSpokesman) ซึ่งเป็นช่องทางที่สร้างขึ้นเพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของรัฐอย่างเป็นทางการ ทั้งนี้การเชื่อมโยงระหว่างเว็บไซต์หลักกับสื่อสังคมออนไลน์จะปรากฏเป็นไอคอนด้านบนขวา (หมายเลข 2 ในรูปภาพ) ในกรณีที่ผู้รับสารกดติดตาม (follow/ subscribed) ข่าวที่นำเสนอผ่านช่องทางนี้ก็จะถูกส่งมาที่บัญชี (account) ของผู้ใช้งาน ผู้วิจัยพบว่าช่องทางดังกล่าวนี้มีผู้ติดตามประมาณสามหมื่นกว่าบัญชี

กระทรวงการต่างประเทศ ช่องทางที่ 1 เข้าถึงผ่านเว็บไซต์ของกระทรวงการต่างประเทศ โดยตรง (mfa.go.th) ภายในเว็บไซต์จะมีหมวดเนื้อหา “ศูนย์ข่าว” บนแถบรายการ ภายในหัวข้อนี้จะแยกย่อยเป็น *ข่าวเด่น ข่าวสารนิเทศ ข่าวกิจกรรม* ฯลฯ มีทั้งรูปแบบภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

ช่องทางที่ 2 เข้าถึงผ่านสื่อสังคมออนไลน์เฟซบุ๊กของกระทรวงการต่างประเทศ (facebook.com/ThaiMFA) มีผู้ติดตามประมาณหนึ่งแสนห้าหมื่นบัญชี ทวิตเตอร์ภาคภาษาไทย (twitter.com/mfathai) มีผู้ติดตามประมาณแปดหมื่นบัญชี และทวิตเตอร์ภาคภาษาอังกฤษ (twitter.com/mfathai_pr_en) มีผู้ติดตามประมาณสี่พันบัญชี

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ช่องทางที่ 1 สามารถเข้าถึงข่าวได้ผ่านเว็บไซต์ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (m-society.go.th) ในหน้าเว็บไซต์จะปรากฏข่าวเกี่ยวกับภารกิจของกระทรวง ในกรณีของชาวโรฮิงญาจะเน้นการนำเสนองานการกิจในการช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมเป็นสำคัญ ข่าวที่นำเสนอมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ นอกจากนี้ในเว็บไซต์ยังมีการเผยแพร่เอกสาร/บทความเกี่ยวกับประเด็นการค้ามนุษย์ด้วย **ช่องทางที่ 2** เข้าถึงจากสื่อสังคมออนไลน์ทั้งเฟซบุ๊ก (facebook.com/Msociety.go.th) มีผู้ติดตามประมาณแปดหมื่นบัญชี

กระทรวงมหาดไทย ช่องทางที่ 1 สามารถเข้าถึงได้จากเว็บไซต์ของกระทรวง (moi.go.th) ซึ่งจะมีคลังข่าวมหาดไทย อย่างไรก็ตามผู้วิจัยพบว่าการนำเสนอประเด็นโรฮิงญาเพียงเล็กน้อย นอกจากนี้ยังไม่มีเชื่อมโยงกับสื่อสังคมออนไลน์แฉกเช่นกระทรวงหรือหน่วยงานอื่น ๆ **ช่องทางที่ 2** สามารถเข้าถึงได้จากเฟซบุ๊ก (facebook.com/prmoithailand) ซึ่งมีผู้ติดตามประมาณห้าพันบัญชี ภายในเว็บไซต์จะมีการรายงานข่าวและการประชาสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของกระทรวงมหาดไทย

9.1.1.4 การตีความตัวบท

โดยทั่วไปตัวบทที่ผลิตโดยรัฐบาลถือว่าเป็นเรื่องที่มีความสำคัญระดับชาติ และข้อมูล ที่เผยแพร่ผ่านสื่อของรัฐจะมีความเป็นทางการ ทั้งยังผ่านการกลั่นกรองจากหน่วยงานด้านสารสนเทศ มาอย่างดี เนื้อหาในตัวบทนี้จะแสดงถึงแนวทางและการดำเนินการของคณะรัฐบาล หากพิจารณา ภาษาที่ใช้ในข่าวที่เผยแพร่ผ่านช่องทางของรัฐบาล พบว่าจะมีลักษณะที่เป็นทางการกว่าหนังสือพิมพ์ เช่น ไม่ว่าจะเป็นการกล่าวถึงนายกรัฐมนตรีหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองคนใดก็ตาม ผู้เขียนข่าว จะเลือกใช้คำศัพท์ที่เป็นทางการ เช่น ตำแหน่งหน้าที่ หรือชื่อประกอบกับตำแหน่ง โดยจะไม่นำ ชื่อเล่น ฉายา มาใช้เรียก ลักษณะดังกล่าวนี้บ่งชี้ให้เห็นว่าสื่อของรัฐบาลเน้นการนำเสนอในรูปแบบที่ เป็นทางการ

ผู้รับสารบางส่วนอาจจะมองว่าข่าวที่นำเสนอเป็นความจริงทั้งที่ตามกระบวนการทำ ข่าวย่อมต้องมีบางมุมที่ถูกขบขันให้โดดเด่น หรืออาจจะมีการตัดทอนบางมิติของเหตุการณ์ออกไป ก่อนเผยแพร่ เห็นได้จากในตัวบทของรัฐบาลจะเน้นการรายงานถึงบทบาทการช่วยเหลือด้าน มนุษยธรรม การดำเนินการแก้ไขปัญหาโรฮิงญาและการค้ามนุษย์ และจะ **ไม่นำเสนอเหตุการณ์ที่** รัฐบาลพม่ากระทำความรุนแรงด้านต่าง ๆ กับชาวโรฮิงญา เพราะตามหลักความสัมพันธ์และนโยบาย ของประเทศสมาชิกอาเซียนจะไม่ก้าวไกลเรื่องภายในประเทศของสมาชิก ดังนั้นการวิพากษ์วิจารณ์ ประเทศพม่าจึงไม่ปรากฏในตัวบทของรัฐบาลไทยซึ่งเป็นช่องทางที่เป็นทางการ แต่จะพบบ้างในตัวบท หนังสือพิมพ์ ทว่าพบโดดเด่นในตัวบทสิทธิมนุษยชน

นอกจากนี้ในกรณีที่นำเสนอเหตุการณ์ที่องค์กรระหว่างประเทศมีความคิดเห็นต่อ รัฐบาลไทยในการดำเนินการแก้ปัญหา ก็พบว่า มักนำเสนอเพียงเหตุการณ์ที่องค์กรระหว่างประเทศ แสดงความชื่นชมบทบาทของรัฐบาลไทย จะไม่ปรากฏการนำเสนอข่าวที่องค์กรด้านสิทธิมนุษยชน กล่าวถึงไทยในเชิงลบ ลักษณะดังที่ได้กล่าวไปน่าจะทำให้ผู้รับสารมองรัฐบาลไทยในเชิงบวก เนื่องจากตัวบทที่ถ่ายทอดออกไปเน้นการนำเสนอด้านบวกของรัฐบาลมากที่สุด

9.1.2 วิถีปฏิบัติทางวาทกรรมในสื่อออนไลน์ของกลุ่มสิทธิมนุษยชน

9.1.2.1 การผลิตตัวบท

ผู้ผลิตตัวบทของกลุ่มสิทธิมนุษยชน มีปรากฏที่แสดงไว้ในหน้าเว็บไซต์ของ “ศูนย์ มนุษยชนเพื่อพี่น้องโรฮิงญา” (สมร.) พบว่า จัดตั้งขึ้นโดย สมาคมนิสิตนักศึกษาไทยมุสลิม (ส.น.ท.)

สมาพันธ์นิสิตนักศึกษาอิสลามแห่งประเทศไทย (สนมท.) สหพันธ์นิสิตนักศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (สนน.จชต.) สมาพันธ์องค์กรนิสิตนักศึกษาอิสลาม (สอมท.) การแพทย์และสาธารณสุข กลุ่มพิทยาตุลฮัก และPNYS และองค์กรนิสิตนักศึกษาในประเทศไทย ส่วนเว็บไซต์ศูนย์เครือข่ายช่วยเหลือโรฮิงยา จังหวัดสงขลาพบว่าสร้างขึ้นโดยคณะทำงานช่วยเหลือผู้ลี้ภัย สำนักจุฬาราชมนตรี

วัตถุประสงค์ จากการวิเคราะห์พบว่าประกอบด้วย **วัตถุประสงค์ของวาทกรรม** กลุ่มสิทธิมนุษยชนระบุว่าเว็บไซต์ของตนสร้างขึ้นมาเพื่อเผยแพร่ข่าวสารและให้ความช่วยเหลือชาวโรฮิงญา นอกจากนี้ยังมี **วัตถุประสงค์ที่สื่อผ่านเนื้อหาในตัวบท** ผู้วิจัยพบว่ากลุ่มสิทธิมนุษยชนผลิตตัวบทเพื่อสร้างความเข้าใจและนำเสนอมุมมองที่น่าเห็นใจต่อชาวโรฮิงญา กล่าวคือ เนื้อหาที่นำเสนอส่วนใหญ่จะเสนอให้เห็นภาพตัวแทนด้านที่น่าสงสารของชาวโรฮิงญา ดังที่ปรากฏในการวิเคราะห์ตัวบทซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า ชาวโรฮิงญาถูกระทำคามรุนแรงทั้งทางร่างกาย และด้านสิทธิทางกฎหมายจากพม่า นอกจากนี้กลุ่มสิทธิมนุษยชนยังเสนอความคืบหน้าของเหตุการณ์ ดำเนินการเรียกร้องด้านมนุษยธรรม ตลอดจนเสนอบทบาทของตนเองที่ให้ความช่วยเหลือชาวโรฮิงญา และเน้นย้ำอย่างสม่ำเสมอว่าเป็นพันธกิจที่ต้องกระทำเมื่อเพื่อนร่วมศาสนาเกิดความทุกข์ยาก

การเลือกแหล่งข่าว เมื่อพิจารณาข่าวที่น่าเสนอผ่านเว็บไซต์กลุ่มสิทธิมนุษยชนพบว่า “แหล่งข่าว” ที่กลุ่มนี้เลือกมีความหลากหลาย เช่น **นักวิชาการ** กลุ่มสิทธิมนุษยชนจะนำเสนอความคิดของคนกลุ่มนี้เพื่ออธิบายที่มาที่ไปของโรฮิงญา ปัญหาที่พื้นที่ต้นทาง ทั้งในแง่ประวัติศาสตร์ การเมือง ความขัดแย้งในพื้นที่ เพื่อสร้างความเข้าใจให้กับผู้รับสารที่เข้ามาอ่าน **ข่าวหนังสือพิมพ์กระแสหลัก** มักถูกเลือกเป็นแหล่งข่าวเมื่อรายงานเหตุการณ์เกี่ยวกับความก้าวหน้า การดำเนินการแก้ปัญหาของภาครัฐ และข่าวที่ชี้ให้เห็นความน่าสงสารของโรฮิงญา เช่น กรณีพบหลุมศพที่เขาแก้ว **กลุ่มสิทธิมนุษยชน/องค์กรด้านสิทธิมนุษยชนในระดับนานาชาติ** คือ การที่กลุ่มผู้ผลิตเว็บไซต์เป็นแหล่งข่าวเผยแพร่เรื่องราวที่กลุ่มของตนได้เข้าไปช่วยเหลือชาวโรฮิงญา รวมไปถึงการนำเสนอความคิดเห็นขององค์กรด้านสิทธิมนุษยชนเพื่อเรียกร้องให้เกิดความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม

9.1.2.2 การกระจายตัวบท

ช่องทางการสื่อสาร จากการวิเคราะห์พบว่าสื่อกลุ่มสิทธิมนุษยชนมีช่องทางการเผยแพร่เพียงทางเว็บไซต์เฟซบุ๊ก คือ ศูนย์สิทธิมนุษยชนเพื่อพี่น้องโรฮิงยา (facebook.com/RHCThailand) มีจำนวนผู้ติดตามประมาณสามพันบัญชี และ “เครือข่ายช่วยเหลือ

โรฮิงยาจังหวัดสงขลา” (facebook.com/เครือข่ายช่วยเหลือโรฮิงยา-จังหวัดสงขลา) มีจำนวนผู้ติดตามประมาณหนึ่งหมื่นสองพันบัญชี ตัวเลขดังกล่าวถือว่า *ค่อนข้างน้อย* เมื่อเทียบกับสื่อของรัฐบาลและสื่อหนังสือพิมพ์ออนไลน์ และการที่ช่องทางการสื่อสารมีเพียงเว็บไซต์เฟซบุ๊กยังทำให้เห็นว่าตัวบทของกลุ่มสิทธิมนุษยชนมีโอกาสแพร่กระจายไปยังคนในสังคมน้อย

ด้านเนื้อหา เมื่อวิเคราะห์พบว่า เนื้อหาที่พบมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ **ลำดับที่ 1** การกล่าวถึงสาเหตุของการอพยพ โดยเน้นการนำเสนออย่างชัดเจนว่าเกิดจากปัญหาการเมือง และความรุนแรงจากรัฐบาลพม่า การนำเสนอประเด็นนี้ทำให้ภาพตัวแทนด้านที่นำเสนอของโรฮิงญาปรากฏเด่นชัดที่สุดในตัวบทของกลุ่มสิทธิมนุษยชน **ลำดับที่ 2** ประเด็นเกี่ยวกับการช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม ทั้งนี้จะเน้นบทบาทของกลุ่มมนุษยชนและเครือข่ายของกลุ่มสิทธิมนุษยชนมากกว่ารัฐบาลไทย **ลำดับที่ 3** ประเด็นเกี่ยวกับความเป็นเพื่อนมนุษย์ คือ การนำเสนอที่ชี้ให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาเป็นมนุษย์ที่เดือดร้อนและต้องการความช่วยเหลือ และเน้นย้ำความเป็นเพื่อนร่วมศาสนา

9.1.2.3 การบริโภคตัวบท

ผู้รับสาร คือ ผู้ที่ใช้งานเฟซบุ๊กที่กดติดตามเพจของกลุ่มสิทธิมนุษยชน และผู้ที่จะเข้ามาอ่านแต่ไม่ได้กดติดตาม ลักษณะการสื่อสารในพื้นที่ของเว็บไซต์เฟซบุ๊กจะเอื้อให้เกิดการสื่อสารระหว่างผู้ดูแลเว็บไซต์ซึ่งมีสถานะเป็นผู้ส่งสาร และผู้อ่านซึ่งมีสถานะเป็นผู้รับสาร สามารถถามตอบ แสดงความเห็นด้วยหรือเห็นแย้งระหว่างกันได้ ทั้งนี้ช่องทางในการเข้าถึงตัวบทสามารถทำได้ผ่านช่องทางเดียว คือ เพจเฟซบุ๊กของหน่วยงาน ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 86 แสดงช่องทางการสื่อสารของสื่อด้านสิทธิมนุษยชน

หน่วยงาน	เว็บไซต์หลัก/เว็บไซต์สังคมออนไลน์
ศูนย์สิทธิมนุษยชนเพื่อพี่น้องโรฮิงยา	facebook.com/RHCThailand
เครือข่ายช่วยเหลือโรฮิงยาจังหวัดสงขลา	facebook.com/เครือข่ายช่วยเหลือโรฮิงยา-จังหวัดสงขลา

9.1.2.4 การตีความตัวบท

การตีความตัวบท เนื่องจากผู้รับสารอาจจะแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ได้แก่ ผู้รับสารที่สนับสนุนการทำงานของกลุ่มสิทธิมนุษยชน และผู้รับสารที่ไม่เห็นด้วยกับการรับชาวโรฮิงญาเข้ามาอยู่ในประเทศไทย จุดยืนของผู้รับสารจะค่อนข้างมีผลต่อการตีความตัวบท ด้วยเหตุนี้แม้จะเป็นข่าว

เดียวกันแต่จะเห็นปฏิกริยาตอบกลับที่ต่างกัันตามจุดยืน การตีความตัวบทจึงสามารถเห็นได้จาก “การแสดงความคิดเห็น” ของผู้รับสาร ตัวอย่างเช่น

เมื่อผู้ดูแลเว็บนำเสนอข่าว “มูมมองประยุท - โรอิงญา” ในเนื้อหาข่าวจะให้รายละเอียดเกี่ยวกับความคิดของพลเอกประยุท จันทร์โอชาที่**ไม่เห็นด้วย**ที่จะรับชาวโรอิงญาเข้ามาในประเทศไทย เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของผู้รับสารภายในเว็บไซต์ของกลุ่มสิทธิมนุษยชนพบว่า **ผู้รับสารที่สนับสนุนการทำงานของกลุ่มสิทธิมนุษยชน** จะแสดงความเห็นว่า การปฏิเสธหรือการไม่ช่วยเหลือชาวโรอิงญาทำให้ภาพของไทยอยู่ในระดับเดียวกับพม่า เช่น “เขาไปไหนต่อไหนกันแล้วลุง ตอนนีไทยลงไปอยู่ชั้นเดียวกับพม่าเรียบร้อย” ในทางตรงกันข้าม**ผู้รับสารที่ไม่เห็นด้วยกับกลุ่มสิทธิมนุษยชน**ก็แสดงความคิดเห็นในเชิงสนับสนุนพลเอกประยุท โดยกล่าวว่าถึงด้านลบของโรอิงญา เช่น “ให้มาอยู่ในประเทศ ผลิตลูกหลานเต็มบ้านเต็มเมืองเยอะกว่าประชากรชาวไทย ต่อไปในอนาคต จะยึดประเทศไทย แบบ #อัฟกานิสถาน เมืองลันตา ในบังกลาเทศ ตั้งแต่เกิดมายังไม่เคยเห็นทำประโยชน์อะไรให้โลกเลย มีแต่ทุบเผาทำลาย”

จากความคิดเห็นที่มีต่อข่าวดังที่ได้ยกตัวอย่างไป อาจจะสามารถกล่าวได้ว่า ชุดความคิดความเชื่อที่ผู้รับสารแต่ละคนมีอยู่แต่เดิม อาจถูกสั่งสมเป็นความทรงจำที่แต่ละคนมีต่อชาวโรอิงญา ดังนั้นผู้รับสารแต่ละคนจึงอาจตีความตัวบทที่ได้รับต่างกันออกไป ด้วยเหตุนี้ข่าวเดียวกันผู้รับสารก็อาจจะมีมุมมองต่างกันได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากผู้รับสารคนนั้นบริโภคตัวบทของสื่อกระแสหลักอย่างหนังสือพิมพ์ซึ่งมักเสนอภาพตัวแทนของโรอิงญาในเชิงลบ ดังที่ผู้วิจัยจะกล่าวถึงในหัวข้อถัดไป

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

9.1.3 วิถีปฏิบัติทางวาทกรรมในหนังสือพิมพ์ออนไลน์

9.1.3.1 การผลิตตัวบท

ผู้ผลิตตัวบท คือ สื่อมวลชน ได้แก่ ผู้สื่อข่าวที่ทำหน้าที่ติดตามเหตุการณ์ จะรวบรวมรายละเอียดต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น แล้วเรียบเรียงเป็นข่าว จากนั้นบรรณาธิการข่าวจะทำหน้าที่พิจารณาความเหมาะสมของเนื้อหาข่าว ในบางครั้งอาจจะมีการปรับแก้ ตัดทอนเนื้อหา ก่อนเข้าสู่กระบวนการเผยแพร่ทางสื่อออนไลน์ในลำดับถัดไป ความแตกต่างระหว่างหนังสือพิมพ์ออนไลน์และหนังสือพิมพ์ฉบับกระดาษ คือ สื่อออนไลน์มักเอื้อให้เกิดการรายงานที่ทันต่อเหตุการณ์ ทั้งนี้จะเห็นได้จากบางครั้งชาวโรอิงญาที่เผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ข่าวจะเผยแพร่ในช่วงเวลาใกล้ค่ำ และในช่วงที่มีเหตุการณ์ใหญ่

เช่น การพบหลุมศพที่คาดว่า เป็นชาวโรฮิงญาบริเวณเขาแก้วก็อาจจะมีการรายงานหลายข่าวในเวลา ห่างกันไม่กันั้น

การเลือกแหล่งข่าว จากการวิเคราะห์พบว่า สื่อหนังสือพิมพ์มักเลือกเจ้าหน้าที่รัฐ เช่น นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี เจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร ข้าราชการ ฯลฯ เป็นแหล่งข่าวมากที่สุด เห็นได้จากผล การวิเคราะห์ชนิดกระบวนการเกี่ยวกับการพูด (verbal process) ในบทที่ 5 ที่ผู้พูดเกินกว่าร้อยละ 70 เป็นเจ้าหน้าที่รัฐ ในขณะที่กลุ่มสิทธิมนุษยชน ประเทศผู้สังเกตการณ์ ตลอดจนชาวโรฮิงญาปรากฏ เป็นแหล่งข่าวน้อย ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะสื่อมวลชนอาจจะมีโอกาสเข้าถึงกลุ่มผู้พบน้อย กล่าวคือ ผู้พพบที่ถูกควบคุมตัวจะอยู่ภายใต้การดูแลของเจ้าหน้าที่รัฐ การที่สื่อจะเข้าไปสัมภาษณ์อาจจะต้อง ได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่ นอกจากนี้ยังมีอุปสรรคในการสื่อสารระหว่างผู้สื่อข่าวและชาวโรฮิงญาซึ่ง ใช้ภาษาที่แตกต่างกัน

วัตถุประสงค์ของการสื่อสาร ตัวบทหนังสือพิมพ์ออนไลน์มีจุดประสงค์สำคัญ คือ **วัตถุประสงค์ของวาทกรรม** คือ เพื่อการรายงานเหตุการณ์เกี่ยวกับชาวโรฮิงญา ทั้งในแง่ของ ความขัดแย้งที่เกิดขึ้น ความก้าวหน้าในการแก้ไขปัญหา **วัตถุประสงค์ในเชิงธุรกิจ** ในกรณีของ หนังสือพิมพ์ฉบับออนไลน์ ปริมาณของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตที่เข้ามาอ่านข่าวในเว็บไซต์เป็นสิ่งหนึ่งที่จะทำ ให้บริษัทต่าง ๆ ตัดสินใจซื้อโฆษณา ด้วยเหตุนี้ข่าวที่นำเสนอผ่านเว็บไซต์จึงมักจะเป็นเรื่องที่น่าสนใจ สักคนสนใจ เช่น โรฮิงญาในบริบทของการค้ามนุษย์ เป็นต้น

ด้านเนื้อหาในตัวบท ผู้วิจัยพบว่าเนื้อหาที่พบมาก 3 ลำดับแรก คือ **ลำดับแรก** การรายงาน เหตุการณ์เกี่ยวกับกระบวนการค้ามนุษย์โรฮิงญา เนื้อหาส่วนนี้จะเน้นการนำเสนอให้เห็นว่า รัฐบาล ไทยดำเนินการแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ ทั้งสืบสวนสอบสวน การคัดแยกชาวโรฮิงญาที่ตกเป็นเหยื่อ ของกระบวนการค้ามนุษย์ และนำตัวนายหน้าค้ามนุษย์เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม เนื้อหาส่วนนี้สื่อให้ เห็นภาพตัวแทนด้านบวกของฝ่ายไทยในฐานะผู้แก้ปัญหา **ลำดับที่ 2** คือ การนำเสนอเหตุการณ์ เกี่ยวกับการช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม โดยเน้นให้เห็นว่ารัฐบาลไทยได้เข้าช่วยเหลือชาวโรฮิงญาที่ อพยพเข้ามา มีการมอบอาหารและนำทีมแพทย์เข้าไปตรวจสุขภาพ ตลอดจนการจัดหาที่พักพิงชั่วคราวให้แก่ผู้พพบ กล่าวได้ว่าเนื้อหาส่วนนี้นำเสนอภาพด้านบวกของฝ่ายไทยที่ดำเนินการอย่างมี มนุษยธรรม **ลำดับที่ 3** การรายงานเกี่ยวกับการลักลอบเข้าเมืองของชาวโรฮิงญา จัดเป็นการนำเสนอ ภาพตัวแทนด้านลบของโรฮิงญาในฐานะผู้ลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย

จากปริมาณเนื้อหาที่ได้กล่าวไปจะเห็นว่า ข่าวหนังสือพิมพ์ทำหน้าที่เสนอภาพด้านลบของ โธษิงญาในฐานะปัญหา และผู้ลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย ส่วนรัฐบาลไทยจะเป็นภาพด้านบวกใน ฐานะผู้แก้ปัญหาและผู้มีมนุษยธรรม

9.1.3.2 การกระจายตัวบท

สื่อมวลชนจะนำเสนอข่าวผ่านทางเว็บไซต์หลักของสำนักข่าว และแบ่งปันลิงก์ (link) ไปยังเว็บไซต์สื่อสังคมออนไลน์ที่แต่ละสำนักข่าวยกขึ้นมา ดังจะเห็นได้จากรายชื่อตามตาราง ต่อไปนี้

ตารางที่ 87 แสดงช่องทางสื่อสารของสื่อหนังสือพิมพ์ออนไลน์

สำนักข่าว	เว็บไซต์ของสำนักข่าว	สื่อสังคมออนไลน์
ไทยรัฐ	thairath.co.th	facebook.com/thairath twitter.com/Thairath_News
เดลินิวส์	dailynews.co.th	facebook.com/dailynewsonlinefan twitter.com/dailynewstwit
คม ชัด ลึก	komchadluek.net	facebook.com/komchadluek twitter.com/kom_chad_luek
มติชน	matichon.co.th	facebook.com/MatichonOnline twitter.com/MatichonOnline
ข่าวสด	khaosod.co.th	facebook.com/khaosod twitter.com/KhaosodOnline

ช่องทางที่ 1 เว็บไซต์ของสำนักข่าวเป็นช่องทางหลักที่สำนักข่าวได้สร้างขึ้นเพื่อเผยแพร่ข่าว ไปยังผู้บริโภค มีการนำเสนอความเคลื่อนไหวอย่างสม่ำเสมอและรวดเร็ว ทั้งนี้เว็บไซต์ของสำนักข่าวที่ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ในการศึกษาคั้งนี้ประกอบด้วย ไทยรัฐ (thairath.co.th) คม ชัด ลึก (komchadluek.net) เดลินิวส์ (dailynews.co.th) มติชน (matichon.co.th) ข่าวสด (khaosod.co.th) เว็บไซต์เหล่านี้สามารถเข้าถึงได้ทั้งจากคอมพิวเตอร์ สมาร์ทโฟน และแท็บเล็ต ได้ ตลอดเวลาตามที่อยู่ที่ต้องการ

ช่องทางที่ 2 เครือข่ายสังคมออนไลน์ ได้แก่ เฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์ ฯลฯ ที่สำนักข่าวได้สร้างขึ้น เพื่อขยายช่องทางการสื่อสารให้ไปถึงผู้อ่านโดยไม่ต้องเข้าถึงข่าวผ่านเว็บไซต์หลักของสำนักข่าวต่าง ๆ การเข้าถึงข่าวผ่านช่องทางนี้ ผู้อ่านจะมีบัญชีส่วนตัวที่สร้างขึ้น และกดติดตามหน้าเพจของสำนักข่าวไว้ จากนั้นเมื่อผู้ดูแลเว็บไซต์เผยแพร่ข่าวลงในหน้าเพจที่กดติดตามไว้ ข่าวก็จะปรากฏในหน้ารวมของผู้ใช้งานแต่ละคน นอกจากนี้ผู้ใช้ยังสามารถกดแบ่งปันข่าวนั้น ๆ ไปยังบัญชีของตนเอง ขั้นตอนนี้จะทำให้บัญชีของเพื่อนคนอื่น ๆ ที่เชื่อมโยงกับผู้ใช้งานคนดังกล่าวสามารถเห็นข่าวดังกล่าวได้ โดยที่อาจจะไม่ได้เข้าไปอ่านจากหน้าเว็บเพจของสำนักข่าว วิธีการกดแบ่งปันดังกล่าวสามารถกระทำได้ต่อกันเป็นทอด ๆ ไม่สิ้นสุด และเชื่อมโยงบัญชีใช้งานต่างๆ รวมกันเป็นเครือข่ายขนาดใหญ่

9.1.3.3 การบริโภคตัวบท

สื่อหนังสือพิมพ์ที่ผู้วิจัยนำตัวบทมาศึกษาในงานวิจัยนี้ได้แก่ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เดลินิวส์ มติชน คม ชัด ลึก และข่าวสด เป็นสถาบันสื่อที่เป็นที่นิยม และทำหน้าที่เผยแพร่ข่าวสารมาเป็นระยะเวลายาวนาน การบริโภคตัวบทสามารถเข้าถึงได้หลากหลายช่องทางทั้งทางออนไลน์ เช่น เว็บไซต์ของสำนักข่าว สื่อสังคมออนไลน์ หรือช่องทางอื่น ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ฉบับกระดาษ สื่อโทรทัศน์ที่สำนักพิมพ์เป็นเจ้าของ ในที่นี้ผู้วิจัยจะกล่าวถึงการบริโภคตัวบทในพื้นที่ของสื่อออนไลน์คือเว็บไซต์หลัก และเว็บไซต์สังคมออนไลน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเฟซบุ๊กซึ่งอยู่ในขอบเขตของงานวิจัยนี้

การใช้สื่อสังคมออนไลน์ในประเทศไทยมีปริมาณเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก แปรนด์บัฟเฟต (ออนไลน์) ได้เปิดเผยว่าในปี พ.ศ. 2561 เว็บไซต์เฟซบุ๊กเป็นสังคมออนไลน์ที่คนไทยนิยมเป็นลำดับที่หนึ่ง มีบัญชีผู้ใช้งาน 51 ล้านบัญชี และในจำนวนนี้ 41 ล้านบัญชีเชื่อมต่อผ่านสมาร์ตโฟน กลุ่มคนที่ใช้งานส่วนใหญ่มีอายุช่วง 18 -34 ปี ตัวเลขดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าคนไทยใช้โซเชียลมีเดียมากเป็นลำดับต้น ๆ ของโลก และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

สโรจ เลหาศิริ (อ้างถึงใน ปิยพร อรุณเกรียงไกร, 2559, ออนไลน์) ผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติสารสนเทศ กล่าวว่า ระบบกระบวนการ (algorithm) ของเฟซบุ๊กมีหน้าที่สำคัญคือ **“ส่งข่าวสารที่ถูกต้อง ไปยังผู้ใช้งานที่ถูกคน และถูกเวลา”** โดยที่หน้าแรก/หน้ารวม หรือนิวส์ฟีด (news feed) ของเฟซบุ๊กจะเปรียบเหมือนหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์ เนื้อหาต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้งานแต่ละคน จะถูกประมวลผลแล้วแสดงที่หน้าแรกของผู้ใช้งานแต่ละคน กล่าวคือ หากผู้ใช้งานติดตามข่าว กดชื่นชอบ เข้าไปอ่าน กดแบ่งปัน ฯลฯ เนื้อหาประเภทใด ในครั้งต่อไปหากมีการเผยแพร่เนื้อหาที่มีลักษณะเดียวกัน ก็จะมีแนวโน้มสูงที่ข่าวดังกล่าวจะปรากฏในหน้ารวมของ

ผู้ใช้งานคนดังกล่าว ตัวอย่างเช่น ผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้ใช้เฟซบุ๊กกดติดตามและอ่านข่าวเกี่ยวกับข่าวโรฮิงญา ในหน้าเพจของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ หลังจากนั้นหากมีการเผยแพร่ข่าวโรฮิงญา ก็จะมีแนวโน้มสูงที่ข่าวดังกล่าวจะมาปรากฏในหน้ารวมของผู้วิจัยมากขึ้น ลักษณะดังกล่าวนี้มีผลให้ผู้รับสารมีโอกาสที่จะได้รับข่าวสารในมุมมองที่ซ้ำเดิม หรือทิศทางเดิม ในทางตรงกันข้าม หากผู้ใช้งานเฟซบุ๊กไม่มีปฏิกริยาใด ๆ กับหน้าเว็บไซต์ของสำนักข่าว เช่น ไม่เข้าไปอ่าน ไม่กดแสดงอารมณ์ความรู้สึก เนื้อหาในลักษณะดังกล่าวก็จะปรากฏในหน้ารวมของบัญชีนั้น ๆ น้อยลง จนอาจจะถึงไม่ปรากฏเลย สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะระบบปฏิบัติการของเฟซบุ๊กจะจดจำพฤติกรรมของผู้ใช้งานเพื่อประมวลว่าผู้ใช้ต้องการหรือไม่ต้องการเนื้อหาในลักษณะใด

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ สามารถเข้าถึงได้จากเว็บไซต์ของสำนักข่าว (thairath.co.th) ในกรณีที่ผู้อ่านไม่ได้เข้าถึงจากเว็บหลักของหนังสือพิมพ์ แต่กดติดตามในสื่อออนไลน์ เช่น เฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์ จะสามารถเห็นข่าวได้เมื่อผู้ดูแลเว็บได้โพสต์ข่าวลงในโซเชียลมีเดีย

ผู้วิจัยพบว่าในช่วงที่เก็บข้อมูล คือ พ.ศ. 2558 มีผู้ติดตามในเว็บไซต์เฟซบุ๊กของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐประมาณสี่ล้านบัญชี แต่ในต้นปี พ.ศ. 2561 มีผู้ติดตามเพิ่มขึ้นเป็นกว่าเก้าล้านสามแสนบัญชี ตัวเลขดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าสื่อสังคมออนไลน์มีอิทธิพลมากขึ้น ปริมาณการติดตามที่เพิ่มขึ้นเป็นเท่าตัวนี้ เกิดขึ้นกับหนังสือพิมพ์ฉบับอื่น ๆ เช่นเดียวกัน

หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ สามารถเข้าถึงได้จากเว็บไซต์ของหนังสือพิมพ์ (dailynews.co.th) และสื่อสังคมออนไลน์อื่น ๆ เช่น เฟซบุ๊กของเดลินิวส์ซึ่งมีผู้ติดตามเกือบสองล้านบัญชี

หนังสือพิมพ์คม ชัด ลึก เข้าถึงผ่านอินเทอร์เน็ตได้จากเว็บไซต์หลักของสำนักข่าว (komchadluek.net) และเว็บไซต์สังคมออนไลน์ เช่น เฟซบุ๊ก คม ชัด ลึก มีผู้ติดตามกว่าสองล้านบัญชี

หนังสือพิมพ์มติชน เข้าถึงได้จากเว็บไซต์หลัก (matichon.co.th) และเว็บไซต์สังคมออนไลน์ทางเฟซบุ๊กมติชนออนไลน์ที่มีผู้ติดตามกว่าหนึ่งล้านบัญชี

หนังสือพิมพ์ข่าวสด เข้าถึงได้จากเว็บไซต์ข่าวสด (khaosod.co.th) และเว็บไซต์สังคมออนไลน์ซึ่งหนังสือพิมพ์ข่าวสดมีผู้ติดตามในเฟซบุ๊กเกือบสิบล้านบัญชี

หากพิจารณาจะเห็นว่าจำนวนผู้ติดตามข่าวสารจากเว็บไซต์เฟซบุ๊กของแต่ละสำนักข่าวนั้น ตั้งแต่หลักล้านจนหลักสิบล้านบัญชี สะท้อนให้เห็นว่าช่องทางสื่อสารนี้ทำให้ข่าวต่าง ๆ แพร่กระจายไปยังคนจำนวนมากในสังคมไทย และอาจจะกล่าวได้ว่าวาทกรรมข่าวหนังสือพิมพ์น่าจะมามีอิทธิพลต่อความคิดความเชื่อของคนในสังคมไทยมากที่สุด เมื่อเทียบกับวาทกรรมของรัฐบาลและวาทกรรมของกลุ่มสิทธิมนุษยชนที่มีผู้ติดตามต่างกันหลายเท่าตัว

9.1.3.4 การตีความตัวบท

ผู้อ่านส่วนหนึ่งมีแนวโน้มที่จะมองว่าข่าวที่เผยแพร่ทางเว็บไซต์เป็นความจริง น่าเชื่อถือ เนื่องจากผู้สื่อข่าวมีโอกาสในการเข้าถึงแหล่งข่าว มีการคัดกรอง อีกทั้งหนังสือพิมพ์ทั้ง 5 ชื่อฉบับเป็นสื่อที่มีชื่อเสียง ทำหน้าที่เผยแพร่ข่าวสารไปยังประชาชนมาอย่างยาวนาน

อย่างไรก็ตามผู้วิจัยพบว่า คนในสังคมได้รับอิทธิพลจากวาทกรรมข่าวและสะสมประสบการณ์เหล่านั้นเก็บไว้ในความคิดความทรงจำของแต่ละคน และส่งผลถึงพฤติกรรม การแสดงออก เห็นได้จากการแสดงความคิดเห็นที่ปรากฏในสื่อสังคมออนไลน์ เช่น ในเฟซบุ๊กของหนังสือพิมพ์ เมื่อผู้ดูแลเว็บได้นำเสนอข่าวเกี่ยวกับชาวโรฮิงญา จะมีผู้เข้ามาแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาข่าว หรือบางครั้งอาจจะไม่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาข่าวโดยตรง แต่ผู้อ่านต้องการแสดงความคิดเห็นในประเด็นเกี่ยวกับชาวโรฮิงญา ความคิดเห็นที่ปรากฏในสื่อสังคมออนไลน์นี้สะท้อนให้เห็นถึงความคิดเห็นที่ผู้อ่านมีส่วนร่วม

จากการวิเคราะห์ “การแสดงความคิดเห็น” ที่อยู่ท้ายเนื้อหาของข่าว ผู้วิจัยพบว่า ส่วนใหญ่ผู้รับสารค่อนข้างมองโรฮิงญาเป็นภาระและเป็นภัยของสังคมไทยซึ่งเป็นภาพในเชิงลบ เห็นได้จากความคิดเห็นส่วนใหญ่ที่ปรากฏในเว็บไซต์เฟซบุ๊กของสำนักข่าว ในที่นี้ผู้วิจัยจะยกตัวอย่างจากรายงานข่าวของหนังสือพิมพ์ข่าวสด เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2558 ซึ่งเป็นช่วงเวลาหลังจากที่มีการพบหลุมศพชาวโรฮิงญาที่บริเวณเขาแก้ว ในช่วงเวลาดังกล่าวเป็นช่วงที่ประชาชนให้ความสนใจข่าวดังกล่าวมาก หนังสือพิมพ์ข่าวสดได้นำเสนอข่าว **“นายกฯเตรียมหาศูนย์ควบคุมชั่วคราวโรฮิงญาเพิ่ม ย้ำไม่ใช่อยู่ถาวร-ถก 15 ประเทศแก้ปัญหา”** (ข่าวสด 14 พ.ค. 2558) ลงในเว็บไซต์ของสำนักข่าว และเว็บไซต์สังคมออนไลน์เฟซบุ๊ก ผู้วิจัยพบว่า ความคิดเห็นของคนในพื้นที่ออนไลน์ส่วนใหญ่มีความเห็นไปในทางไม่เห็นด้วยกับการตั้งศูนย์ควบคุม และเมื่อพิจารณาความคิดเห็นที่ปรากฏพบว่า ผู้ใช้งานเฟซบุ๊กมีความคิดว่า ชาวโรฮิงญาเป็นภัย เป็นภาระ ไม่เพียงเท่านั้นความคิดเห็นที่ปรากฏยังสะท้อนชุดความคิดว่ามี “คนไทย” และ “คนอื่น” ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างความคิดเห็นต่อไปนี้

ตัวอย่างความคิดเห็น

“ไม่ตรามา ไม่สงสารครับ นึกถึงความเป็นจริงไม่ใช่เอาแต่อารมณ์ความสงสารตัดสิน คนพวกนี้คือปัญหาสังคมของไทยในอนาคต ถ้าอยากใจดีรับไว้มากๆ เคঁามาแย่งชิงทรัพยากร คุณแน่ครับ อย่าไปบ้าตามสหรัฐอเมริกา UN EUอยากรับให้มันรับไว้เองครับ คนพวกนี้คือคนไร้คุณภาพ ผลิตลูกเร็ว ไม่ควบคุมประชากร ไทยทำได้ดีที่สุดคือ ผลิตต้นกลับหรือไปประเทศที่ 3 ครับ หรือสหรัฐ อยากได้ก็ เอนะครับ รัฐบาลพม่าเค้าออกตั้งค์ให้ด้วยไม่เห็นพูดโรม่งเลย”

“บางครั้ง คนไทยใจดีเกินไป ไม่ใช่เรื่องดีกับตนเองเลยนะคะ ระวังจะชวย ช่วยได้เล็ก ๆ น้อย ๆ อย่างถึงขั้นให้มาอยู่อาศัยเลย เคঁาขอกินอย่างเดียว ไม่ทำอะไร คอยแต่จะให้คนอื่นช่วยเหลือ เอาเงินมาพัฒนาประเทศและช่วยเหลือคนจนบ้านเรามากกว่า บางทีหน้าใหญ่ใจดีเกินไป ก็เกิดผลร้ายภายหลัง คิดให้ดีนะคะ ขอร้องเลย! นึกถึงลูกหลานในประเทศเรามากกว่า”

“สงสารโรฮิงญา ... อย่างนั้นอย่างนั้นกัน ถ้ามหน้อยคนในประเทศเดือตร้อน ปัญหาภายในชาติตัวเองยังแก้ไขไม่ได้ ปัญหาหน้าท่วม แผ่นดินไหว ไฟไหม้ เด็กไม่มีเงินเรียนหนังสือ ข้าวไม่ได้ราคา สิทธิรักษาพยาบาลไม่เท่าเทียมในประเทศเรายังมีอีกเยอะ.....แต่ตอนนี้ ภาชีที่คนไทยจ่ายให้รัฐบาลต้องนำไปเลี้ยงดูแลชาวโรฮิงญา เฮ้อ !!!! ปลออยให้คนไม่มีจะกิน เด็กที่ยากจนในประเทศอดต่อไป จันทรอ ??? อยากได้หน้ากันหนักเลี้ยงคนในประเทศไทยยังไม่ดี หน้าใหญ่เลี้ยงดูแลคนชาติอื่น”

“ถ้าแว็บแรกที่คุณบอกเลยว่าสงสารเพราะคิดว่านันก็ชีวิตคนเหมือนกัน แต่พอคิดวิเคราะห์ให้ดีปัญหาที่จะตามมาก็มามากเกินกว่าที่ประเทศของเราจะรับมือ เพราะลำพังปากท้องและคุณภาพ ชีวิตของคนไทยบางคนก็ยังไม่ดีเท่าไรร่ ยังต้องแก้ไขกันอีกมาก แต่เราเชื่อว่าท่านนายงจะแก้ไขได้”

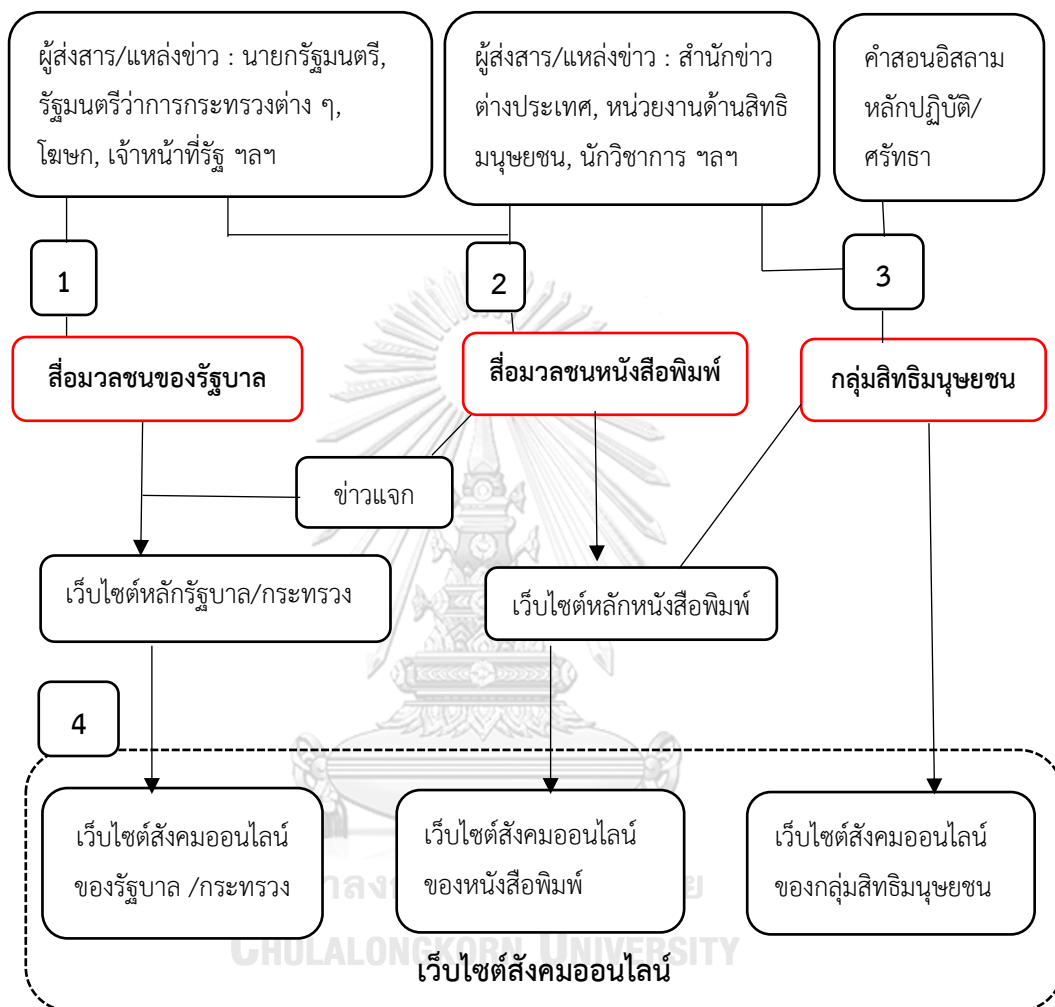
จากตัวอย่างความคิดเห็นที่ยกมาข้างต้น อาจสะท้อนให้เห็นว่าคนในสังคมไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ใช้อินเทอร์เน็ต มีความคิดความเชื่อที่ไปในทิศทางเดียวกันและมองโรฮิงญาในทางลบ สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจจะมาจากความคิดความเชื่อที่แต่ละบุคคลมีอยู่ สัมผัสผ่านประสบการณ์ของแต่ละคน ประกอบกับการผลิตซ้ำภาพด้านลบของชาวโรฮิงญาที่เสนอผ่านสื่อหนังสือพิมพ์ ทำให้ผู้รับสารอาจจะเกิดอคติต่อกลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มนี้

9.1.4 สรุปและเปรียบเทียบวิถีปฏิบัติทางวาทกรรม

หัวข้อนี้ผู้วิจัยจะเปรียบเทียบและอธิบายภาพรวมวิถีปฏิบัติทางวาทกรรม และชี้ให้เห็นว่าแต่ละสถาบันมีการเลือกแหล่งข่าว และมีทิศทางการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับโรฮิงญาอย่างไร ตลอดจนปัจจัย

สำคัญที่ทำให้วาทกรรมที่ผลิตโดยสถาบันต่างๆ มีอิทธิพลต่อคนในสังคมแตกต่างกันคืออะไร ทั้งนี้โดยภาพรวมเหตุการณ์การสื่อสารอาจจะสรุปได้ดังแผนผังต่อไปนี้

แผนผังที่ 5 สรุปสถานการณ์การสื่อสารวาทกรรมเกี่ยวกับชาวโรฮิงญาในสื่อออนไลน์

จากแผนผังภาพรวมเหตุการณ์การสื่อสารในวาทกรรมเกี่ยวกับชาวโรฮิงญาจากสื่อทั้ง 3 สถาบัน สามารถแสดงความสัมพันธ์ได้ดังแผนผังข้างต้น ผู้วิจัยจะสรุปให้เห็นเส้นทางการสื่อสารโดยแบ่งออกเป็น 4 หมายเลขดังที่ระบุไว้ในแผนผัง

เส้นทางหมายเลข 1 วาทกรรมของรัฐบาลไทย จะเลือกแหล่งข่าวที่มีตำแหน่งในรัฐบาล เช่น นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีกระทรวง โฆษก ตลอดจนเจ้าหน้าที่รัฐ แต่จะไม่เลือกแหล่งข่าวจากสำนักข่าวต่างประเทศ หน่วยงานด้านสิทธิมนุษยชน หรือนักวิชาการ จากนั้นผู้สื่อข่าวของสำนักนายฯ หรือ

เจ้าหน้าที่ด้านสารสนเทศจะนำเสนอความคิดของรัฐบาลผ่านเว็บไซต์หลักของหน่วยงาน เช่น thairgov.co.th ฯลฯ และเว็บไซต์สังคมออนไลน์ เช่น เฟซบุ๊ก ฯลฯ นอกจากนี้ในบางกรณีที่เป็นการประชุมของรัฐบาลอาจจะมีการเผยแพร่ในลักษณะของข่าวแจก (press release) ไปยังสื่อมวลชนสำนักต่าง ๆ ทั้งนี้ภาพตัวแทนของโรฮิงญาที่ปรากฏอย่างโดดเด่นที่สุด คือ โรฮิงญาเป็นผู้ลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย และเป็นปัญหาของประเทศ ในขณะเดียวกันก็เน้นการนำเสนอภาพตัวแทนด้านบวกของตนเองในฐานะที่เป็นผู้แก้ปัญหา ผู้ช่วยเหลือด้านสิทธิมนุษยชน

เส้นทางหมายเลข 2 วาทกรรมของสื่อหนังสือพิมพ์ เส้นทางนี้จะมีความใกล้ชิดกับวาทกรรมของรัฐบาลไทย กล่าวคือ แหล่งข่าวสำคัญของกลุ่มนี้คือ รัฐบาลไทยและเจ้าหน้าที่รัฐ นอกจากนี้ยังมีการเลือกนำเสนอแหล่งข่าวที่เป็นสำนักข่าวต่างประเทศ หน่วยงานด้านสิทธิมนุษยชน นักวิชาการ ฯลฯ แต่ทว่าเมื่อพิจารณาพบว่าปรากฏน้อยกว่าข่าวที่มาจากฝ่ายรัฐบาลไทย ด้วยเหตุนี้จึงกล่าวได้ว่าสื่อหนังสือพิมพ์นำเสนอความคิดของฝ่ายรัฐบาลไทยมากกว่า ไม่เพียงเท่านั้นผู้วิจัยพบว่าบางครั้งสื่อหนังสือพิมพ์จะนำเสนอข่าวแจก จากฝ่ายรัฐบาลเนื่องจากเนื้อหาในข่าวแต่ละสำนักเรียบเรียงทำนองเดียวกัน และไม่เปลี่ยนคำศัพท์ในเนื้อหาข่าว จากนั้นสื่อมวลชนจะนำเสนอข่าวผ่านเว็บไซต์หลักและเว็บไซต์สังคมออนไลน์ของแต่ละสำนักข่าวตามลำดับ ทั้งนี้ช่องทางของสื่อหนังสือพิมพ์มีผู้อ่านจำนวนมาก จากการเลือกแหล่งข่าวมานำเสนอทำให้ภาพตัวแทนด้านที่น่าสงสารของชาวโรฮิงญาปรากฏในวาทกรรมข่าวหนังสือพิมพ์ แต่อย่างไรก็ตามภาพที่ถูกผลิตซ้ำมากที่สุดจะมีลักษณะไปในทิศทางเดียวกันกับวาทกรรมของรัฐบาล กล่าวคือ โรฮิงญาเป็นผู้ลักลอบเข้าเมือง เป็นภัยและปัญหาของประเทศไทย

เส้นทางที่ 3 วาทกรรมสิทธิมนุษยชน มักเลือกแหล่งข่าวที่เป็น กลุ่มสิทธิมนุษยชน นักวิชาการ ตลอดจนสำนักข่าวต่างประเทศ เนื่องจากแหล่งข่าวเหล่านี้มักอธิบายเหตุการณ์ในรัฐยะไข่ในเชิงลึก และมักชี้ให้เห็นว่าโรฮิงญาที่น่าสงสารและถูกกระทำ นอกจากนี้ผู้วิจัยพบว่ากลุ่มสิทธิมนุษยชนที่เลือกนำมาศึกษาในงานวิจัยเป็นกลุ่มชาวมุสลิม ดังนั้นจึงมักยกคำสอนของศาสนาอิสลามมากล่าวถึงเพื่อเน้นหลักปฏิบัติ และการแสดงศรัทธาของผู้รับสาร ผู้วิจัยพบว่าภาพตัวแทนของชาวโรฮิงญาที่ปรากฏในวาทกรรมกลุ่มนี้จะเน้นภาพที่น่าสงสารในฐานะที่ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนขั้นรุนแรงในพม่า และภาพของการเป็นเพื่อนร่วมศาสนาอิสลาม ด้านช่องทางการสื่อสาร พบว่านำเสนอผ่านช่องทางเว็บไซต์สังคมออนไลน์เท่านั้น ทำให้ภาพตัวแทนด้านที่น่าสงสารของชาวโรฮิงญาอาจจะแพร่กระจายน้อยกว่าวาทกรรมกลุ่มอื่น

ระบบการทำงานของเฟซบุ๊กที่มีผลต่อวิถีปฏิบัติทางวาทกรรม

ในแง่ของการสื่อสารสื่อสารภายในสังคมออนไลน์ (หมายเลข 4) โดยเฉพาะอย่างยิ่งเฟซบุ๊กของแต่ละกลุ่มสถาบัน พบว่าระบบการทำงานของเว็บไซต์เอื้อให้ผู้ระบบแต่ละฝ่ายมีโอกาสเห็นข่าวในทำนองเดิมอย่างสม่ำเสมอ กล่าวคือ ระบบการทำงานของเฟซบุ๊กจะหลักการทำงานคือ หากผู้ใช้งานกดติดตาม (follow) หน้าเฟซบุ๊กแฟนเพจของสำนักข่าวหรือหน่วยงานใด ในลำดับแรกข่าวจากสำนักข่าว จะปรากฏในหน้ารวมของผู้ใช้งานแต่ละคน และในกรณีที่ผู้อ่านกดเข้าไปอ่านข่าวฉบับเต็มหรือมีปฏิกริยาตอบกลับต่อข่าวนั้น ๆ เช่น กดชื่นชอบ กดถูกใจ ฯลฯ ระบบการทำงานของเฟซบุ๊กจะประมวลและเก็บข้อมูลไว้ว่าผู้อ่านคนดังกล่าวต้องการข่าวสารจากเพจใด และข่าวในลักษณะใดที่ผู้ใช้งานแต่ละคนเลือกหยุดดูหรืออ่าน ในครั้งต่อไปที่มีการเผยแพร่ข่าวในลักษณะเดียวกันโอกาสที่ผู้ใช้งานจะได้เห็นข่าวเนื้อหาคล้าย ๆ กันก็จะมามากขึ้น ในขณะที่หากเนื้อหาบางประเภทที่ผู้อ่านไม่เคยเข้าไปอ่าน กดซ่อนเนื้อหา ระบบก็จะทำเก็บพฤติกรรมการใช้งาน และไม่นำเสนอเนื้อหาที่ผู้อ่านคนดังกล่าวไม่ต้องการอีก ตัวอย่างเช่น นางสาว ก. กดติดตามข่าวโรอิงญาจากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และในขณะเดียวกันก็กดติดตามเว็บไซต์กลุ่มสิทธิมนุษยชนโรอิงญา เมื่อสื่อทั้งสองกลุ่มนำเสนอข่าวก็จะมีแนวโน้มสูงที่นางสาว ก. จะได้รับข่าวสารจากทั้งสองฝ่าย ต่อมานางสาว ก. กดซ่อนเนื้อหาที่กลุ่มสิทธิมนุษยชนเผยแพร่ ครั้งต่อไปที่มีการนำเสนอข่าวจากกลุ่มสิทธิมนุษยชนนางสาว ก. ก็จะไม่เห็นหรือหากนางสาว ก. กดชื่นชอบข่าวโรอิงญาที่เสนอผ่านหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ระบบการทำงานของเฟซบุ๊กก็จะจดจำพฤติกรรมดังกล่าว ในอนาคตเมื่อมีการเผยแพร่ข่าวโรอิงญานางสาว ก. ก็จะมีโอกาสสูงในการเข้าถึงเนื้อหา

จากระบบการทำงานของเฟซบุ๊กดังที่ได้กล่าวไปจะเห็นว่า แม้ในปัจจุบันผู้คนจะสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีและข่าวสารจำนวนมาก แต่อาจไม่ได้ช่วยให้เห็นประเด็นที่รอบด้าน เพราะแท้จริงแล้วระบบปฏิบัติการไม่ได้ทำหน้าที่เพื่อสร้างความเข้าใจปัญหาความขัดแย้ง ในทางตรงกันข้ามอาจจะเน้นย้ำชุดความคิด ความเชื่อที่ผู้ใช้งานมีอยู่ เนื่องจากองค์กรอย่างเฟซบุ๊กมีหลักการทำงานที่สำคัญคือ ส่งข้อมูลข่าวสารที่ผู้ใช้งานต้องการไปยังแต่ละบุคคล ไม่เพียงเท่านั้นข้อมูลใดที่ผู้ใช้งานมีแนวโน้มไม่สนใจก็จะค่อย ๆ หายไปจากการรับรู้ นอกจากนี้ในสื่อสังคมออนไลน์ว่า การกดชื่นชอบ การแสดงความคิดเห็น หรือการแบ่งปันเนื้อหาข่าวสารในเฟซบุ๊ก มีส่วนสำคัญที่จะทำให้เห็นว่าความคิดของตนเองถูกต้อง เพราะจะเห็นเนื้อหาหรือความคิดเห็นที่มีแนวโน้มสนับสนุนความคิดของตนเอง ซึ่งนักจิตวิทยาเรียกปรากฏการณ์นี้ว่า “ความลำเอียงเข้าข้างตัวเอง” (confirmation bias) (สฤณี อาชวานันทกุล, 2559, ออนไลน์)

ด้านปริมาณของผู้ใช้งานพบว่าเดือนมีนาคม ปี พ.ศ. 2561 สื่อหนังสือพิมพ์มีผู้ติดตามมากที่สุดและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ตัวอย่างเช่น เว็บไซต์เฟซบุ๊กของหนังสือพิมพ์ข่าวสดมีผู้ติดตามกว่าเกือบสามล้านบัญชี หนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีผู้ติดตามกว่าเก้าล้านบัญชีเฟซบุ๊ก ด้านเว็บไซต์ของรัฐบาลอาจจะมีผู้ติดตามน้อยกว่า เช่น เฟซบุ๊กกระทรวงการต่างประเทศมีผู้ติดตามประมาณหนึ่งแสนห้าหมื่นบัญชี ส่วนเฟซบุ๊กของกลุ่มสิทธิมนุษยชนมีผู้ติดตามน้อยน้อยที่สุดเพียงหนึ่งหมื่นบัญชี ตัวเลขผู้ใช้งานที่แตกต่างกันดังที่ได้กล่าวไปนี้ อาจจะเป็นตัวบ่งชี้ให้เห็นว่าวาทกรรมของแต่ละสถาบันน่าจะมีอิทธิพลต่อคนในสังคมแตกต่างกัน โดยสามารถสรุปเป็นตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 88 สรุปปริมาณและลักษณะการตีความในกลุ่มวาทกรรมต่าง ๆ

กลุ่มวาทกรรม	จำนวนผู้บริโภควทบ (บัญชี) ⁴	การตีความตัวบท
รัฐบาล	มีจำนวนผู้ติดตามประมาณ 5,000 - 150,000 บัญชี	ผู้บริโภควทบมีแนวโน้มที่จะมองว่าวาทกรรมของรัฐบาลเป็นทางการ อย่างไรก็ตามมักเป็นการบริโภควทบแบบอ่านเพียงอย่างเดียวไม่แสดงความเห็น
สิทธิมนุษยชน	มีจำนวนผู้ติดตาม ประมาณ 3,000 - 12,000 บัญชี	ผู้บริโภควทบมีแนวโน้มในเชิงเห็นใจชาวโรฮิงญาและอยากช่วยเหลือ แต่อย่างไรก็ตามมีผู้บริโภควทบบางกลุ่มที่อาจจะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับชาวโรฮิงญาในเชิงลบอยู่บ้าง ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะได้รับอิทธิพลจากสื่อกระแสหลัก
หนังสือพิมพ์	มีจำนวนผู้ติดตามจำนวนมาก ตั้งแต่ 1,000,000 - 12,000,000 บัญชี	ผู้บริโภควทบมีแนวโน้มที่จะมองโรฮิงญาในเชิงลบ แม้บางส่วนอาจจะสงสารเห็นใจคนกลุ่มนี้แต่ก็มักจะมองว่าการช่วยเหลืออาจจะทำให้ประเทศไทยเดือดร้อน

⁴ วัดจากปริมาณผู้ติดตามในหน้าเพจเฟซบุ๊ก เดือนมีนาคม ปี พ.ศ. 2561

8.2 การวิเคราะห์วิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรม

การวิเคราะห์วิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรมตามกรอบแนวคิดของแฟร์คลัฟ (Fairclough, 1995, p. 62) เป็นการอธิบายให้เห็นความสัมพันธ์ของบริบทกับวาทกรรม โดยแฟร์คลัฟได้อธิบายว่าการวิเคราะห์ส่วนนี้ให้พิจารณา **สถานการณ์** (situational context) ที่เกี่ยวข้องกับกลัซด์กับวาทกรรม ตามด้วยการพิจารณา **วิถีปฏิบัติของสถาบัน** (context of institutional practices) ที่สัมพันธ์หรือมีหน้าที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ และสุดท้ายให้วิเคราะห์ภาพกว้างของ **สังคมวัฒนธรรม** (society and culture) ที่น่าจะมีอิทธิพลต่อการสร้างวาทกรรม ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจะกล่าวถึงบริบททางสังคมวัฒนธรรมโดยจำแนกเป็นมิติต่าง ๆ ตามแนวทางที่แฟร์คลัฟกล่าวไว้ และผู้วิจัยจะยกตัวอย่างที่เป็น **หลักฐานทางภาษา** ในตัวบทมาประกอบการอธิบาย โดยสามารถอธิบายรายละเอียดได้ดังนี้

9.2.1 สถานการณ์แวดล้อม (situational context)

จากการวิเคราะห์พบว่าบริบทด้านสถานการณ์แวดล้อมที่น่าจะเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ การอพยพของชาวโรฮิงญาประกอบด้วย **1) สถานการณ์การค้ามนุษย์ในประเทศไทย** ส่วนนี้มีผลต่อการนำเสนอภาพตัวแทนของชาวโรฮิงญาในฐานะเหยื่อขบวนการค้ามนุษย์ และในขณะเดียวกันก็อาจจะทำให้รัฐบาลไทยต้องดำเนินทั้งในด้านการแก้ปัญหาและการช่วยเหลือ และนำเสนอว่าได้แก้ไขปัญหาดังกล่าวผ่านสื่อมวลชน เนื่องจากประเด็นโรฮิงญาเป็นตัวชี้วัดหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อการจัดอันดับการค้ามนุษย์ **2) สถานการณ์ความขัดแย้งอันเนื่องมาจากประวัติศาสตร์และการเมืองในพม่า** บริบทส่วนนี้เป็นผลมาจากเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์และนโยบายทางการเมืองการปกครองในพม่าที่น่าจะส่งผลให้เกิดการไม่ยอมรับ ต่อต้าน และส่งผลให้เกิดการอพยพออกจากพื้นที่ตามมา โดยรายละเอียดแต่ละประเด็นมีดังนี้

9.2.1.1 สถานการณ์การค้ามนุษย์ในประเทศไทย

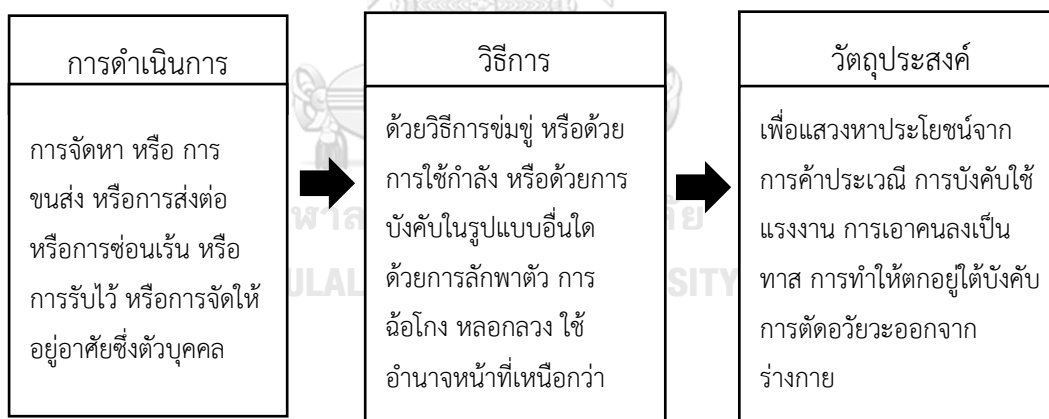
ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ (เจษฎา มีบุญลือ, 2556, น. 19) ได้กล่าวถึงนิยามของ การค้ามนุษย์ (human trafficking/ trafficking in human beings/ trafficking in person) ไว้ว่า หมายถึง “การจัดหา การขนส่ง การส่งต่อ การจัดให้อยู่อาศัยหรือ รับไว้ ซึ่งบุคคล ด้วยวิธีการขู่เข็ญ หรือด้วยการใช้กำลัง หรือด้วยการบีบบังคับในรูปแบบอื่นใด ด้วยการลักพาตัว ด้วยการฉ้อโกง ด้วยการหลอกลวง ด้วยการใช้อำนาจโดยมิชอบ หรือด้วยการใช้สถานะ ความเสี่ยงภัยจากการค้ามนุษย์โดยมิชอบ หรือมีการให้หรือรับเงิน เพื่อความประสงค์ในการแสวงหา

ประโยชน์ อย่างน้อยที่สุดให้รวมถึงการแสวงหาประโยชน์จากการค้าประเวณีของบุคคลอื่น หรือการแสวงหาประโยชน์ทางเพศในรูปแบบอื่น การบังคับใช้แรงงาน หรือบริการ การเอาคนลงเป็นทาส หรือการกระทำอื่น เสมือนการเอาคนลงเป็นทาส การทำให้ตกอยู่ใต้บังคับ หรือการตัดอวัยวะออกจากร่างกาย”

วิชัย ศรีรัตน์ และคณะ (2558, น. 185) นิยามการค้ามนุษย์ว่า “การก่ออาชญากรรมโดยการถือเอามนุษย์เป็นสินค้าในการซื้อขายแลกเปลี่ยนเป็นผลประโยชน์ของตนหรือองค์กร อาชญากรรมนับเป็นการค้าทาสรูปแบบใหม่ที่อาศัยความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ และสถานการณ์ความไม่มั่นคงในชีวิตและทรัพย์สินของคนกลุ่มเสี่ยง เช่น ผู้ยากไร้ ชนกลุ่มน้อย ชนพื้นเมือง เด็ก และสตรี มาแสวงหาประโยชน์ทางเศรษฐกิจ เช่น การบังคับให้ค้าประเวณี หรือบังคับแรงงาน กฎหมายสิทธิมนุษยชนถือว่า การค้ามนุษย์เป็นอาชญากรรมระหว่างประเทศ ดังนั้นจึงมีกรอบกฎหมายเพื่อให้รัฐร่วมมือกันป้องกัน”

จากนิยามข้างต้น อาจกล่าวได้ว่าการค้ามนุษย์ประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญ คือ การกระทำ วิธีการ และวัตถุประสงค์ โดยสามารถสรุปเป็นแผนผังได้ดังนี้

แผนผังที่ 6 แสดงองค์ประกอบของการค้ามนุษย์

(Veerendra Mishra, 2015 อ้างถึงใน ศิบัติ นพประเสริฐ และ สุทธิพงษ์ วรอุไร, 2559, น.14)

ในปัจจุบันทั่วโลกในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ในประเทศไทยกระทำภายใต้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์พ. ศ. 2551 แต่ก่อนหน้านั้นการแก้ไขปัญหาจะเกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติฉบับอื่น ๆ เช่น พระราชบัญญัติในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ. 2540 พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 รวมไปถึงพระราชบัญญัติคุ้มครอง

เด็ก พ.ศ. 2546 (คิปตี นพประเสริฐ, 2558, น. 28) ผู้วิจัยจะกล่าวถึงบริบทของการบังคับใช้กฎหมายเหล่านี้ในภายหลัง หากพิจารณาจากบริบทของกฎหมายอาจจะพอกล่าวได้ว่า มโนทัศน์เกี่ยวกับการค้ามนุษย์เพิ่งเกิดขึ้นอย่างชัดเจนไม่นานนัก และน่าจะสอดคล้องกับการจัดอันดับการค้ามนุษย์ของประเทศสหรัฐอเมริกา

การจัดอันดับการค้ามนุษย์ เป็นรูปแบบหนึ่งของการกำหนดบรรทัดฐานเพื่อจัดระเบียบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศอื่น ๆ กระบวนการนี้เกิดขึ้นจากกฎหมายป้องกันเหยื่อผู้เคราะห์ร้ายจากการค้าแรงงาน ค.ศ. 2000 โดยจะประเมินสถานการณ์การค้ามนุษย์ในประเทศต่าง ๆ หากประเทศใดมีการดำเนินการที่ขัดกับระเบียบวิธีก็อาจจะถูกพิจารณาระงับการให้ความช่วยเหลือที่ไม่ใช่ด้านมนุษยธรรม และความช่วยเหลือทางการเงิน การค้า กังสดาล เชาว์วัฒนกุล (2559, น. 61 - 62) อธิบายว่า “ประเทศมหาอำนาจมักเป็นผู้กำหนดกติการะหว่างประเทศ หรือสร้างบรรทัดฐานในการจัดระเบียบโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อสหภาพโซเวียตล่มสลาย สหรัฐอเมริกาดูเหมือนจะเป็นประเทศมหาอำนาจชั่วคราวเดียวมาอย่างยาวนาน”

ประเทศมหาอำนาจโดยเฉพาะอย่างยิ่งสหรัฐอเมริกาดูเหมือนจะมีบทบาทสำคัญในการกำหนดกติกาที่มีผลให้ประเทศต่าง ๆ ในโลกยึดเป็นบรรทัดฐานในการปฏิบัติ และในกรณีในประเทศใดไม่ดำเนินการตามกฎกติกาดังกล่าวก็อาจจะได้รับการลงโทษ เช่น การกีดกันทางการค้า การตัดความสัมพันธ์ทางการทูต เครื่องมือสำคัญที่สหรัฐอเมริกาใช้จัดระเบียบความสัมพันธ์กับประเทศต่าง ๆ ในโลกนี้ประการหนึ่งคือ “การจัดอันดับการค้ามนุษย์” หากมองในเชิงสังคมศาสตร์กระบวนการจัดอันดับการค้ามนุษย์ของประเทศต่าง ๆ โดยกระทรวงการต่างประเทศของสหรัฐอเมริกาเป็นการกระทำตามวิถีของลัทธิอาณานิคมแบบใหม่ (neocolonialism) ซึ่งเป็นการใช้อิทธิพลทางเศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม ฯลฯ เพื่อควบคุมหรือมีอิทธิพลต่อประเทศอื่นแทนการใช้อำนาจแบบเดิมในรูปแบบทางการทหาร

วิทยากร เชียงกูร และพรภิรมณ์ เอี่ยมธรรม (2547, น. 48-49) อธิบายว่า **ลัทธิอาณานิคม** (Colonialism) คือ การครอบงำทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรมต่อประเทศที่ด้อยพัฒนามากว่า โดยประเทศที่เข้ามามีอิทธิพลจะเป็นประเทศที่มีอำนาจเข้มแข็ง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของลัทธินี้เริ่มตั้งแต่อ่อนสมัยทุนนิยม และมีวัตถุประสงค์สำคัญคือ เพื่อการครอบครอง ทาส ที่ดิน การค้า ทั้งนี้ในช่วงกลางศตวรรษที่ 19 ประเทศด้อยพัฒนาได้ถูกมหาอำนาจจากตะวันตกเข้าครอบครองเป็นเมืองขึ้น มีการขูดรีดฉกฉวยผลประโยชน์จากทรัพยากร แรงงาน ตลอดจนการแลกเปลี่ยนที่ไม่เป็นธรรม ลักษณะดังกล่าวนี้ส่งผลกระทบ เช่น การพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมเกิด

ความล่าช้า การเกิดความขัดแย้งอันเนื่องมาจากการแย่งชิงผลประโยชน์ของประเทศมหาอำนาจ รวมถึงสงครามโลกครั้งที่ 2 ตามมุมมองของมาร์กซิส แม้หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ประเทศต่าง ๆ ได้ปลดปล่อยตนเองจากการเป็นอาณานิคม (decolonization) แต่แท้จริงแล้วลัทธิอาณานิคมแบบเดิมไม่ได้หมดไป เพียงแต่เปลี่ยนแปลงรูปแบบไปเป็น **ลัทธิอาณานิคมแบบใหม่/ลัทธิอาณานิคมแบบใหม่ (neocolonialism)** ซึ่งเป็น “รูปแบบของลัทธิอาณานิคมภายหลังการปลดแอกทางการเมืองอย่างเป็นทางการของประเทศอาณานิคม และประเทศเมืองพินทุ์ทั้งหลาย ศัพท์คำนี้มักใช้โดยประเทศสังคมนิยม และประเทศในโลกว่าสาม เพื่อหมายถึง ประเทศพัฒนาอุตสาหกรรมที่ร่ำรวยและมีอำนาจ ซึ่งยังคงครอบงำและขูดรีดประเทศด้อยพัฒนา โดยผ่านความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจการเมืองแบบทุนนิยมสมัยใหม่” (วิทยากร เชียงกูร และ พรภิรมณ์ เอี่ยมธรรม, 2547, น. 169-170) ในบริบทของการจัดอันดับการค้ามนุษย์ของสหรัฐอเมริกา นอกจากจะเป็นการจัดระเบียบทางสังคมให้แก่มหาอำนาจแล้ว ในแง่หนึ่งอาจจะกล่าวได้ว่าเป็นการพยายามมีอำนาจเหนือประเทศอื่น ๆ ผ่านการนำเหตุผลเรื่องการค้ามนุษย์ซึ่งเป็นประเด็นด้านสิทธิมนุษยชนมาใช้ และบางประเทศ เช่น สาธารณรัฐประชาชนจีน มักจะไม่เห็นด้วยกล่าวว่าอเมริกาใช้ประเด็นด้านสิทธิมนุษยชนในการโจมตีประเทศอื่น ๆ ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง (1) ขณะเดียวกัน กระทรวงต่างประเทศสหรัฐฯ เผยแพร่รายงาน “สถานการณ์สิทธิมนุษยชนทั่วโลก” ประจำปี 2551 โจมตีพม่าว่าละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างกว้างขวาง ขณะที่จีนซึ่งมีชื่อในรายงานด้วย เรียกร้องสหรัฐฯ ยุตินำเรื่องนี้มาเล่นงานชาติอื่นและ ให้สนใจปัญหาตนเองด้วย (ไทยรัฐ 27 ก.พ. 52)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา การจัดอันดับการค้ามนุษย์เป็นสิ่งที่รัฐบาลอเมริกันนำมาเป็นเงื่อนไขทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดยแบ่งระดับประเทศต่าง ๆ ทั้งหมด 188 ประเทศ ออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ ได้แก่ กลุ่มที่หนึ่ง คือ **ระดับที่หนึ่ง (tier 1)** คือ กลุ่มประเทศที่ทางรัฐบาลของประเทศนั้น ๆ ปฏิบัติตามมาตรฐานขั้นต่ำของการกฎหมายการค้ามนุษย์ กลุ่มที่สองจะจำแนกเป็น 2 ระดับ ได้แก่ **ระดับที่สอง (tier 2)** คือ กลุ่มประเทศที่ทางรัฐบาลปฏิบัติตามกฎหมายไม่ครบถ้วน แต่มีความพยายามที่จะแก้ปัญหา และ **ระดับที่สองแบบเฝ้าระวัง (tier 2 watched list)** ประเทศที่มีจำนวนการค้ามนุษย์เพิ่มขึ้น และไม่แสดงหลักฐานยืนยันถึงความพยายามในการแก้ปัญหา กลุ่มที่สาม คือ **ระดับที่สาม (tier 3)** คือ ประเทศที่ดำเนินการไม่สอดคล้องกับกฎหมายการค้ามนุษย์ของอเมริกา ในกรณีที่อยู่ในระดับสาม จะมีการพิจารณามาตรการลงโทษโดยจะไม่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมและการค้า

การจัดอันดับการค้ำนุษย์ดูเหมือนจะทำให้รัฐบาลไทยกังวลว่าจะส่งผลกระทบต่อ การส่งออกและภาพลักษณ์ของประเทศ ด้วยเหตุนี้ทำให้รัฐบาลไทยพยายามอย่างมากที่จะแก้ไขปัญหา การค้ำนุษย์โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงปีพ. ศ. 2558 ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง (2) พล.อ.อนุพงษ์ เผ่าจินดา รมว.มหาดไทยได้กำชับต่อนหนึ่งว่า เรื่องปัญหาการค้ำ นุษย์ที่สหรัฐอเมริกาจัดอันดับของไทยต่ำสุดหรือเทียบ 3 ถามว่ามีผลอะไรซึ่งโดยผล โดยตรงจากสหรัฐอเมริกายังไม่ออกมา แต่ก็มีบางองค์กรนำผลไปใช้แล้ว และมี ผลกระทบตามมาเรื่องการส่งออกกุ้งไปต่างประเทศ ถ้าเราไม่แก้ไขปัญหานี้เราอาจ โดนแซงค์ขั้นทางด้านการค้า เรื่องการอพยพเช่นโรฮิงญาก็มีส่วนเกี่ยวข้องหลายส่วน ด้วยกัน (คม ชัด ลึก 7 พ.ค.58)

สถานการณ์การค้ำนุษย์สัมพันธ์กับการกระทำของรัฐบาลไทย กล่าวคือ ปัจจัยดังกล่าวนี้ทำให้ รัฐบาลไทยยอมรับว่ามี การค้ำนุษย์ และดำเนินการจัดการแก้ปัญหาดังกล่าวอย่างจริงจัง ส่งผลให้ ในตัวบทโดยเฉพาะอย่างยิ่งหนังสือพิมพ์มีเนื้อหาเกี่ยวกับการแก้ปัญหาการค้ำนุษย์โรฮิงญาอย่างโดดเด่น กล่าวได้ว่าปัจจัยด้านสถานการณ์นี้สัมพันธ์กับภาพตัวแทนโรฮิงญาบางส่วนเป็นเหยื่อขบวนการ ค้ำนุษย์ และไทยดำเนินการเพื่อแก้ไขการค้ำนุษย์

9.2.1.2 สถานการณ์ความขัดแย้งอันเนื่องมาจากประวัติศาสตร์และการเมืองในประเทศ พม่า

ลลิตา หาญวงษ์ (2560, ออนไลน์) นักวิชาการผู้เชี่ยวชาญด้านอาณานิคมศึกษาได้อธิบายถึง บริบททางประวัติศาสตร์การเมืองของประเทศพม่าว่า เป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ กลุ่มที่มีจำนวนที่มากที่สุดคือคนปะม่าที่พูดภาษาพม่า ตามด้วยคนไทใหญ่หรือฉาน กะเหรี่ยงซึ่ง จำแนกออกเป็นหลายกลุ่มย่อย และคะฉิ่นตามลำดับ ทางกรมพม่ายอมรับชนกลุ่มน้อยจำนวนมาก เป็นกลุ่มชาติพันธุ์แห่งชาติ (national races) ยกเว้นชาวโรฮิงญา เมื่อพิจารณาสัดส่วนกลุ่มชาติพันธุ์ ในพื้นที่รัฐอารกัน (ในพื้นที่ดังกล่าวนี้เดิมชาวโรฮิงญาเป็นกลุ่มที่ใหญ่ที่สุดในพื้นที่ และคนยะไข่เป็นคน กลุ่มน้อย แต่ต่อมาเมื่อมีการสร้างการโฆษณาชวนเชื่อ (propaganda) ทำให้ชาวยะไข่ที่นับถือพุทธ กลายเป็นคนที่เป็นเจ้าของพื้นที่ สุเจน กรรพฤทธิ์ (2559, น. 114) กล่าวว่า ประเทศพม่ามีประชากร ที่เป็นมุสลิมประมาณ 5 ล้านคน ในรัฐยะไข่มีประชากรประมาณ 3.5 ล้านคน ในจำนวนนี้ประมาณ ร้อยละ 30-40 เป็นชาวมุสลิมที่เรียกกลุ่มของตนว่า “โรฮิงญา”

ข้อสันนิษฐานการเข้ามาตั้งถิ่นฐานของชาวโรฮิงญาในรัฐยะไข่มีหลายมิติ เช่น โรฮิงญาอาศัยในพื้นที่ดังกล่าวมานานแล้ว ชาวโรฮิงญาคือชาวเบงกาลีที่อังกฤษนำเข้ามาในพื้นที่ รวมไปถึงชาวโรฮิงญาเป็นกลุ่มคนที่เข้ามาในช่วงหลังยุคอาณานิคม ในปัจจุบันการตัดสินใจหรือตีความที่มาของชาวโรฮิงญาจะกลายเป็นประเด็นทางการเมือง ยากที่จะมีข้อตกลงที่ทุกฝ่ายยอมรับ หากพิจารณาจากพงศาวดารต่าง ๆ ก็ไม่มีบันทึกเกี่ยวกับโรฮิงญาเนื่องจากโดยปกติจะเก็บเฉพาะเรื่องราวของกษัตริย์ อย่างไรก็ตามคนในภูมิภาคนี้ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ใดก็ล้วนเป็นผู้อพยพที่เข้ามาในพื้นที่ (สุเจนกรรพทธี, 2559, น. 116)

ต้นเหตุของความขัดแย้งระหว่างโรฮิงญาและชาวพุทธยะไข่ และชาวพม่าโดยทั่วไป คือ การออกกฎหมายพลเมืองแห่งสหภาพ (Union Citizenship Act) ในกฎหมายฉบับนี้มีการระบุกลุ่มชาติพันธุ์แต่ละกลุ่มเข้าเป็นพลเมืองพม่า **แม้ชาวโรฮิงญาจะมีจำนวนกว่าล้านคน แต่ไม่มีการระบุว่าเป็นพลเมืองพม่า** ทางการเมืองพม่ามักใช้เป็นเหตุผลดังกล่าวนี้ในการพยายามกำจัดชาวโรฮิงญาออกจากประเทศ นอกจากนี้ในยุคของนายพลเนวิน ยังมีนโยบายชาตินิยม มีการรวบรวมกิจการต่าง ๆ มาเป็นของรัฐ ภายใต้รูปแบบของสังคมนิยม มีการพยายามสร้าง “ความเป็นพม่า” โดยการผลัก “คนอื่น” ที่ไม่ใช่คนพม่า หรือพุทธออกไป

กฎหมายพลเมือง ค.ศ. 1982 (พ.ศ. 2525) เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ชาวโรฮิงญาไม่ได้รับการยอมรับ กฎหมายฉบับนี้จะรับรองสถานะพลเมืองโดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) พลเมือง (citizenship) แทนด้วยบัตรสีชมพู รองรับกลุ่มชาติพันธุ์ 135 กลุ่ม ที่มีหลักฐานว่ามีบรรพบุรุษตั้งถิ่นฐานมาก่อนปี ค.ศ. 1823 (พ.ศ. 2366) กลุ่มนี้มีสิทธิพลเมืองพม่าแบบเต็มขั้น 2) กึ่งพลเมือง (associated citizenship) กลุ่มนี้เป็นพลเมืองชั้นสอง แทนด้วยบัตรสีฟ้า เป็นกลุ่มที่ไม่มีหลักฐานยืนยันเพื่อรับบัตรสีชมพู แต่มีบรรพบุรุษเป็น 1 ใน 135 กลุ่มที่รัฐบาลรับรอง และ 3) พลเมืองโดยภูมิลาเนาและการเกิด (naturalized citizenship) แทนด้วยบัตรสีเขียว กลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่มีบิดามารดาตั้งถิ่นฐานก่อนปี ค.ศ. 1948 (พ.ศ. 2491) อย่างไรก็ตามแต่มีเงื่อนไขว่าผู้ขอบัตรทุกสีจะต้องมีลักษณะที่ดี พูดภาษาราชการตามที่กฎหมายกำหนดได้ดี ด้วยกฎเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้นนี้ทำให้กลุ่มชาติพันธุ์โรฮิงญาตกอยู่ในสถานะที่ไม่ได้รับการยอมรับ เนื่องจากพูดภาษาเบงกาลีซึ่งกฎหมายมิได้รองรับเป็นภาษาทางราชการ รวมไปถึงทางการพม่าไม่ยอมรับโรฮิงญาเป็น 1 ใน 135 กลุ่มชาติพันธุ์ ด้วยเหตุนี้โรฮิงญาจึงกลายเป็น “คนต่างชาติ” และมีสถานะเป็น “ผู้อพยพผิดกฎหมาย” ในประเทศพม่า (สุเจนกรรพทธี, 2559, น. 117 – 118) นอกจากนี้คนพม่ายังเรียกชาวโรฮิงญาว่า “เบงกาลี” และมองว่าเป็นศัตรูของรัฐ

ศราวุฒิ อารีย์ (2560) นักวิชาการจากสถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้แสดงความเห็นถึงการใช้คำเรียก “เบงกาลี” และ “โรฮิงญา” ว่า เบงกาลีเป็นคำเรียกกลุ่มชาติพันธุ์ที่อยู่ในบังคลาเทศ-อินเดีย(อ่าวเบงกอล) มีจำนวนประชากรประมาณ 90 ล้าน ส่วนใหญ่นับถือฮินดู โรฮิงญาส่วนใหญ่อาจจะมีเชื้อสายจากเบงกาลี แต่นับถือศาสนาอิสลาม นอกจากนี้การที่ทางการพม่าพยายามเสนอให้เรียกชาวโรฮิงญาว่า “เบงกาลี” อาจจะเป็นการพยายามที่จะสร้างวาทกรรมเพื่อผลักดันกลุ่มชาติพันธุ์นี้ออกไป กล่าวคือ ปัจจุบันประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกเรียกคนกลุ่มนี้ว่า โรฮิงญา และมีทิศทางมุมมองไปในทางเดียวกันเกี่ยวกับสถานการณ์ในยะไข่ คือ มองว่ามีการละเมิดสิทธิมนุษยชน เช่น ไม่ยอมรับเป็นพลเมือง การพยายามล้างเผ่าพันธุ์ ในแง่หนึ่งการหลีกเลี่ยงและไม่ยอมรับคำว่าโรฮิงญาของพม่า จึงเป็นเหมือนการพยายามลบล้างคนเหล่านี้ออกจากประวัติศาสตร์ และหากประเทศต่าง ๆ หันไปยอมรับคำว่าเบงกาลี ก็อาจจะเอื้อให้ทางการพม่าตัดชาวโรฮิงญาออกไป หรือไม่ยอมรับอย่างสิ้นเชิง สอดคล้องกับมุมมอง ศิววงศ์ สุขทวี (2560)นักวิชาการที่ศึกษาประเด็นชาวโรฮิงญา ที่กล่าวว่า การทำลายชาวโรฮิงญาเกิดขึ้นมาตลอดในรัฐยะไข่ กระบวนการสำคัญที่รัฐบาลพม่าได้กระทำคือ ความพยายามที่จะบอกว่าคนโรฮิงญาเป็นผู้ก่อการร้าย ตลอดจนพยายามที่จะลบทิ้งข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์

การที่โรฮิงญาไม่ได้ถูกรับรองให้เป็นพลเมือง ส่งผลกระทบสำคัญ คือ ทำให้ไม่สามารถเข้าถึงระบบสาธารณสุข การศึกษา ฯลฯ ของรัฐบาลพม่าได้ นับตั้งแต่ 1980 จึงมีความลำบากขึ้นเป็นลำดับ สภาพที่ลำบากทำให้โรฮิงญาพยายามอพยพไปยังพื้นที่ต่าง ๆ เช่น บังคลาเทศ ไทย มาเลเซีย (ลลิตา หาญวงษ์, 2560, ออนไลน์)

ผู้วิจัยพบว่า ความแตกต่างของชาวโรฮิงญากับคนพม่าส่วนใหญ่ ในแง่ของศาสนา ลักษณะทางกายภาพ เป็นสิ่งที่รัฐบาลพม่าใช้ในการสร้างความเป็นอื่นให้ชาวโรฮิงญา และปรากฏในตัวบทของกลุ่มสิทธิมนุษยชนและหนังสือพิมพ์รายวันเพื่อชี้ให้เห็นว่ารัฐบาลพม่าไม่ยอมรับคนกลุ่มนี้ อย่างไรก็ตามผู้วิจัยพบว่าเนื้อหาในลักษณะนี้จะไม่ปรากฏในตัวบทของสื่อรัฐบาล ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง(3) การนับถือศาสนาที่แตกต่างจากชนหมู่มากในประเทศอาจทำให้ชาวโรฮิงญาถูกมองว่าเป็นกลุ่มคนที่แตกต่างไป อาจถูกมองว่าไม่ได้เป็นชาวพม่าด้วยกันเพราะมีความเชื่อที่ต่างกันในเรื่องศาสนา ทำให้มีขนบธรรมเนียมประเพณี ความคิด ความเชื่อที่ต่างจากคนพม่าทั่วไปที่นับถือพุทธ ดังนั้นเมื่อพิจารณาในภาพรวมของประเทศพม่าทั้งประเทศ ชาวโรฮิงญาที่นับถือศาสนาอิสลามในสายตาของรัฐบาลพม่าจึงเป็นเพียง

ชนกลุ่มน้อยที่อาศัยอยู่ในรัฐอาระกันของพม่าเท่านั้น ไม่ใช่คนที่มีสัญชาติพม่า (ครส. 30 ม.ค. 57)

ตัวอย่าง(4) หนังสือพิมพ์เซาท์ ไชน่า มอร์นิง โปสต์ ของฮ่องกง รายงานว่า นาย เย มิน อ่อง กงสุลใหญ่ของพม่าประจำฮ่องกง ได้เรียกชาวโรฮิงญา ที่อาศัยเรือในการอพยพไปยังต่างประเทศว่า เป็นพวกนักรังเกียดเหมือนبوب...ชนเผ่ามุสลิมโรฮิงญา ไม่ควรถูกระบุว่า อพยพมาจากพม่า ทั้งที่ความจริงแล้ว พวกเขาไม่ใช่ประชาชนชาวพม่า และไม่ได้เป็นชนกลุ่มน้อยในพม่า...นายเย มิน อ่อง ยังได้เปรียบเทียบผิวพรรณของชาวโรฮิงญาว่าเป็นพวกผิวสีน้ำตาลเข้มขณะที่ชาวพม่าจะมีผิวขาว (คม ชัด ลึก 11 ก.พ. 52)

เหตุการณ์ความขัดแย้งระหว่างชาวพุทธและมุสลิมในพม่า นอกจากรัฐบาลแล้ว พระวีระธู เป็นแกนนำคนสำคัญที่ใช้การเทศนาเพื่อให้คนพุทธในพม่าไม่ชอบและต่อต้านชาวมุสลิมโรฮิงญา เช่น การเทศนาเชิงปลุกกระดม ผ่านสังคมออนไลน์ เช่น เฟซบุ๊กและยูทูบของตนเอง รณรงค์ให้ต่อต้านชาวมุสลิม ไม่ซื้อสินค้าที่ขายโดยชาวมุสลิม ต่อมาพระรูปนี้ได้รับเชิญให้มารับรางวัลจากวัดชื่อดังในประเทศไทย การมอบรางวัลให้กับบุคคลที่ใช้ศาสนาเพื่อสร้างความเกลียดชังชาวมุสลิมอาจจะเป็นเครื่องยืนยันว่า กระแสความเกลียดกลัวอิสลาม (islamophobia) ที่มองว่าศาสนาอิสลามเป็นภัยคุกคามมีอยู่จริง (ลลิตา หาญวงษ์, 2561, ออนไลน์)

รูปภาพที่ 3 พระวีระธู แกนนำชาวพุทธในพม่าขึ้นปกนิตยสาร TIME ฉบับเดือนกรกฎาคม 2013

จรัญ มะลูลีม (2559) ได้สรุปว่า **ความหวาดกลัวหรือเกลียดชังอิสลาม** คือ ความกลัวอย่างไร้เหตุผล (irrational fear) หรือความเกลียดชังอิสลามที่ได้รับแรงบันดาลใจจากคนต่างศาสนา ความคิดเรื่องความเกลียดกลัวศาสนาอิสลาม ในบริบทสังคมโลก เริ่มปรากฏในการรับรู้ของผู้คนในตะวันตกอย่างเด่นชัดภายหลังเหตุการณ์วินาศกรรมตึกเวิลด์เทรดเซนเตอร์ และตึกเพตาดอน เมื่อวันที่ 11 กันยายน ค.ศ. 2001 จากนั้นเมื่อมีเหตุการณ์ในลักษณะก่อการร้ายหรือความรุนแรงเกิดขึ้นมักจะถูกเชื่อมโยงไปกับศาสนาอิสลาม ทำให้ภาพของศาสนาอิสลามเป็นภาพของความรุนแรงสุดโต่ง วาทกรรมที่ถูกผลิตซ้ำอย่างเช่น “ไม่ใช่มุสลิมทุกคนที่เป็นผู้ก่อการร้าย แต่ผู้ก่อการร้ายทุกคนเป็นมุสลิม” ในสังคมตะวันตก ก่อให้เกิดทัศนคติในเชิงเหยียดหรือหวาดกลัวที่มาในรูปของศาสนาอิสลาม

ในบริบทของประเทศพม่ากระแสการต่อต้านชาวโรฮิงญาทั้งจากรัฐบาลและจากแกนนำทางพุทธศาสนาได้รับความนิยมนับถือ กล่าวคือ “แม้แต่รัฐบาลทหารที่ปกติจะไม่ได้รับความนิยมนิยมชมชอบจากกลุ่มเยาวชนรุ่นใหม่ก็กลับมาได้รับความนิยมนับถือ” (ลลิตา หาญวงษ์, 2560, ออนไลน์) ความเป็นพุทธและสถานการณ์การเกลียดชังชาวมุสลิมในพม่า ทำให้ปัญหาความขัดแย้งถูกนำเสนอในลักษณะที่เป็นคู่ปะทะทางศาสนาดังจะเห็นได้จากตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง(5) พระสงฆ์พม่าหลายพันรูป ออกมาเดินขบวนประท้วงในเมืองมัณฑะเลย์ เมื่อวันที่ อาทิตย์ เพื่อแสดงความสนับสนุนนโยบายของรัฐบาล ที่ต้องการเนรเทศชาวมุสลิมโรฮิงญาออกนอกประเทศ หรือให้ไปอยู่ในค่ายผู้อพยพ นับเป็นการเดินขบวนครั้งใหญ่ที่สุดในรอบ 5 ปี ภายหลังสิ้นสุดการปกครองของรัฐบาลทหาร (เดลินิวส์ 3 ก.ย. 55)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตัวอย่าง(6) ชาวโรฮิงญานั้นเป็นชนกลุ่มน้อยผู้นับถืออิสลามมิได้เป็นพลเมืองของเมียนมาร์และยังถูกรังเกียจเป็นอย่างมาก ในสังคมเมียนมาร์ที่ศาสนาพุทธเป็นใหญ่ โดยความขัดแย้งทางศาสนาในปีที่แล้วทำให้มีผู้เสียชีวิตราว 280 ราย และทำให้ประชาชนกว่า 1.4 แสนคน ต้องไร้ที่อยู่ (มติชน 12 ก.พ.58)

ตัวอย่าง(7) ชาวระบอบว่า พม่าซึ่งมีประชากรส่วนใหญ่จาก 60 ล้านคนนับถือศาสนาพุทธ ต้องประสบ ปัญหาความรุนแรงระหว่างศาสนา มาตั้งแต่เดือนมิถุนายน 2555 และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นที่หมู่บ้าน ดู ซี ยาร์ ทาน ทางตอนเหนือของรัฐยะไข่ ดูเหมือนจะเป็นเหตุการณ์ร้ายแรงที่สุดในรอบ 1 ปี และส่งผลให้จำนวนของผู้เสียชีวิตจากความ

ขัดแย้งระหว่างศาสนาทั่วประเทศเพิ่มขึ้นเป็น 280 ราย ส่วนใหญ่เป็นชาวมุสลิม ขณะที่อีก 250,000 คนต้องหนีออกจากที่พักอาศัย (มติชน 24 ม.ค. 57)

รายงานขององค์การสหประชาชาติได้ตีพิมพ์รายงานจากการสัมภาษณ์โรฮิงญาว่า 200 คนที่อพยพเข้าไปในบังคลาเทศ เอกสารดังกล่าวเผยว่ามีการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างรุนแรงในพม่า มีการพยายามฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ (genocide) กล่าวคือ มีการโจมตี เผาบ้าน ปล้น จากทหารพม่าและชาวพุทธในยะไข่ สถานการณ์ปัจจุบันมีการอพยพออกจากยะไข่ไปยังบังคลาเทศแล้วกว่า 800,000 คน สหประชาชาติให้ข้อสรุปว่า มีความตั้งใจที่พยายามจะกำจัดชาวโรฮิงญาออกไปจากพม่าโดยถาวร และในกรณีที่มีการประท้วงหรือวิพากษ์วิจารณ์การกระทำของรัฐบาลพม่าจากสื่อตะวันตกหรือนักสิทธิมนุษยชน ทางการพม่ามักจะให้เหตุผลว่าเป็นเรื่องกิจการภายในประเทศ (ลลิตา หาญวงษ์, 2560, ออนไลน์)

สถานการณ์ความขัดแย้งอันเนื่องมาจากประวัติศาสตร์การเมืองในพม่าทำให้ชาวโรฮิงญา กลายเป็นกลุ่มคนที่ไม่ได้รับการยอมรับจากพม่าในฐานะพลเมือง นอกจากนี้ความขัดแย้งทางศาสนา ยังเป็นสิ่งกระตุ้นให้เกิดการปะทะกันในพื้นที่ยะไข่ สถานการณ์ดังกล่าวนี้มีผลทำให้ชาวโรฮิงญาต้องอพยพออกจากพื้นที่ ผู้วิจัยเห็นว่าปัจจัยดังกล่าวนี้ส่งผลให้เกิดมุมมองที่ทับซ้อนเกี่ยวกับโรฮิงญา กล่าวคือ ในแง่หนึ่งโรฮิงญาเป็นกลุ่มคนที่น่าสงสารเนื่องจากต้องประสบกับความรุนแรงและการละเมิดสิทธิมนุษยชน แต่ในอีกมิติหนึ่งการที่พม่าไม่ยอมรับโรฮิงญาในฐานะพลเมืองส่งผลให้โรฮิงญาเป็นคนไม่มีสัญชาติ ไม่มีรัฐที่รับรองในทางกฎหมาย ในมิตินี้จะส่งผลให้โรฮิงญาไม่สามารถอพยพไปยังประเทศอื่นได้ตามกระบวนการที่ถูกต้องได้ และในกรณีที่เขาไปก็จะถูกประเมินว่าเป็นผู้ลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย

เมื่อพิจารณาตัวบทแต่ละกลุ่มพบว่า ปัจจัยเกี่ยวกับสถานการณ์กลุ่มนี้สัมพันธ์กับการนำเสนอภาพตัวแทนของโรฮิงญา กล่าวคือ **ตัวบทสิทธิมนุษยชน** จะเลือกมิติของการถูกระทำความรุนแรงในด้านต่าง ๆ ที่พม่าเป็นผู้กระทำกับชาวโรฮิงญามาเสนอ เพื่อขับเน้นภาพตัวแทนด้านที่น่าสงสารให้โดดเด่น ขณะที่**ตัวบทหนังสือพิมพ์** แม้จะมีเนื้อหาบางส่วนที่เสนอให้เห็นสภาพของชาวโรฮิงญาในฐานะผู้ถูกระทำ แต่เมื่อวิเคราะห์รายละเอียดผู้วิจัยพบว่า หนังสือพิมพ์เลือกนำเสนอโรฮิงญาในมิติของการลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมายมากกว่าอย่างเห็นได้ชัด ส่วน**ตัวบทรัฐบาล** จะเลือกนำเสนอภาพด้านลบในฐานะผู้ลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมายเป็นหลัก ลักษณะดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าภาพตัวแทนของโรฮิงญาสัมพันธ์กับปัจจัยด้านสถานการณ์ดังที่ได้กล่าวไป

9.2.2 สถาบันทางสังคม (context of institutional practices)

9.2.2.1 การบังคับใช้กฎหมายของไทย

พระราชบัญญัติ (พ.ร.บ.) เป็น บทกฎหมายที่บังคับใช้เพื่อจัดระเบียบทางสังคม หรือวางระเบียบบังคับ ทั้งความประพฤติของบุคคลทั่วไป เจ้าหน้าที่รัฐ รวมถึงองค์กร การประกาศใช้พระราชบัญญัติจะมีขั้นตอนคือ รัฐสภามีคำแนะนำและยินยอม จากนั้นมีการลงพระปรมาภิไธยของพระมหากษัตริย์ และประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษาซึ่งทำให้เกิดผลบังคับใช้โดยสมบูรณ์

พระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการอพยพของชาวโรฮิงญาประกอบด้วย 1) พ.ร.บ. คนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 2) พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.2551 และ 3) พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ.2556 ทั้งนี้ผู้วิจัยจะอธิบายให้เห็นความสำคัญและเนื้อหาหลักของ พ.ร.บ. แต่ละฉบับพอสังเขปดังนี้

พระราชบัญญัติ คนเข้าเมือง พ.ศ.2522 / ตัวอย่างบางหมวดบางมาตรา

พ.ร.บ. คนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 เป็นกฎหมายที่กำหนดวิธีการเข้าและออกประเทศแนวทางปฏิบัติในการส่งกลับ รวมถึงบทลงโทษต่าง ๆ ในที่นี้ผู้วิจัยจะขอยกตัวอย่างบางหมวดและบางมาตรา เช่น หมวดที่ 2 การเข้าและออกราชอาณาจักร

มาตรา 11 บุคคลซึ่งเดินทางเข้ามาในหรือออกนอกราชอาณาจักร จะต้องเดินทางเข้ามาหรือออกไปตามช่องทาง ด่านตรวจคนเข้าเมือง เขตท่า สถานี หรือท้องที่และตามกำหนดเวลา ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีจะได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 12 ห้ามมิให้คนต่างด้าวซึ่งมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้เข้ามาในราชอาณาจักร

(1) ไม่มีหนังสือเดินทางหรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทางอันถูกต้องและยังสมบูรณ์อยู่ หรือมิแต่ไม่ได้รับการตรวจลงตราในหนังสือเดินทาง หรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทาง เช่นว่านั้นจากสถานทูตหรือสถานกงสุลไทย

หมวด 6 การส่งคนต่างด้าวกลับออกไปนอกราชอาณาจักร

มาตรา 45 คนต่างด้าวผู้ใดเข้ามาหรืออยู่ในราชอาณาจักรโดยมิได้รับอนุญาตหรือการอนุญาตนั้นสิ้นสุดหรือถูกเพิกถอนแล้ว พนักงานเจ้าหน้าที่จะส่งตัวคนต่างด้าวผู้นั้นกลับออกไปนอกราชอาณาจักรก็ได้

หมวดที่ 8 บทกำหนดโทษ

มาตรา 63 ผู้ใดนำหรือพาคนต่างด้าวเข้ามาในราชอาณาจักรหรือกระทำการด้วยประการใด ๆ อันเป็นการอุปการะหรือช่วยเหลือ หรือให้ความสะดวกแก่คนต่างด้าวให้เข้ามาในราชอาณาจักร โดยฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 มักถูกนำมาเป็นแนวปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการทางกฎหมายกับชาวโรฮิงญา ในฐานะผู้ลักลอบเข้าเมือง ตลอดจนเป็นแนวทางในการดำเนินการทางกฎหมายแก่ผู้ที่ทำหน้าที่ลักลอบหรือนำพาคนต่างด้าวเข้ามาในประเทศ เช่น

ตัวอย่าง(8) พ.ต.อ.วีระศิลป์ ขวัญแข็ง ผกก.สภ.ปากน้ำระนอง กล่าวว่า ผู้ต้องหาชาวโรฮิงญา 78 คนที่ถูกจับกุมนั้น เจ้าหน้าที่ควบคุมตัวส่งฟ้องศาลจังหวัดระนอง จำนวน 66 คน ในข้อหาเป็นบุคคลต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ซึ่งมีโทษทั้งจำและปรับ (คม ชัด ลึก 29 ม.ค. 52)

ตัวอย่าง(9) ชั้นแนวชายฝั่ง และเกาะแก่ง จะใช้กำลังประชาชนในการสกัดกั้น คอยเป็นหูเป็นตา แจ้งเบาะแสให้เจ้าหน้าที่ หากพบเห็นขอให้ประชาชนอย่าให้ความช่วยเหลือใดๆ แก่ ผู้หลบหนีเข้าเมืองเพราะจะมีความผิดฐานให้ความช่วยเหลือ ซ่อนเร้น หรือนำพา แต่ให้แจ้งทางราชการเข้าไปดำเนินการแทน (เดลินิวส์ 6 พ.ย. 51)

กฎหมายอีกฉบับที่เป็นปัจจัยสำคัญและมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของฝ่ายรัฐบาลไทยคือ **พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551** ซึ่งปรับปรุงจากกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก ในพระราชบัญญัติประกอบด้วยการนิยามคำสำคัญและบทบัญญัติต่างๆ ที่แบ่งเป็นหมวด เช่น หมวด 2 บุคคลที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ หมวด 3 อำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ หมวด 4 การช่วยเหลือและคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ฯลฯ ผู้วิจัยจะยกตัวอย่างบางหมวดบางมาตรา ดังนี้

<p>พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ฯ พ.ศ. 2551 / ตัวอย่างบางหมวดบางมาตรา</p> <p>หมวด 1 บททั่วไป</p> <p>มาตรา 1 ผู้ใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) เป็นธุระจัดหา ซื้อ ขาย จำหน่าย พามาจากหรือส่งไปยังที่ใด หน่วงเหนี่ยวกักขังจัดให้อยู่อาศัยหรือรับไว้ซึ่งบุคคลใด โดยข่มขู่ ใช้กำลังบังคับ ลักพาตัว ฉ้อฉล หลอกลวง ใช้อำนาจโดยมิชอบ ใช้อำนาจครอบงำบุคคลด้วยเหตุที่อยู่ในภาวะอ่อนด้อยทางร่างกาย จิตใจ การศึกษา หรือทางอื่นใดโดยมิชอบ ชูเชิญว่าจะใช้กระบวนการทางกฎหมายโดยมิชอบ หรือโดยใช้เงินหรือผลประโยชน์ อย่างอื่นแก่ผู้ปกครอง หรือผู้ดูแลบุคคลนั้น เพื่อให้ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลให้ความยินยอมแก่ผู้กระทำความผิดในการแสวงหาประโยชน์จากบุคคลที่ตนดูแล หรือ</p> <p>(2) เป็นธุระจัดหา ซื้อ ขาย จำหน่าย พามาจากหรือส่งไปยังที่ใด หน่วงเหนี่ยวกักขังจัดให้อยู่อาศัยหรือรับไว้ซึ่งเด็ก</p> <p>ถ้าการกระทำนั้นได้กระทำโดยมีความมุ่งหมายเพื่อเป็นการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ ผู้ที่กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์</p> <p>หมวด 4 การช่วยเหลือและคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์</p> <p>มาตรา 33 ให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์พิจารณาให้ความช่วยเหลือแก่บุคคลซึ่งเป็นผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์อย่างเหมาะสมในเรื่องอาหาร ที่พัก การรักษา การบำบัดฟื้นฟูทางร่างกายและจิตใจ การให้การศึกษ การฝึกอบรม การให้ความช่วยเหลือด้านกฎหมาย การส่งกลับไปยังประเทศเดิมหรือภูมิลำเนาของผู้นั้น...</p> <p>หมวด 6 บทกำหนดโทษ</p> <p>มาตรา 52 ผู้ใดกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงสิบสองปี และปรับตั้งแต่สี่แสนบาทถึงหนึ่งล้านสองแสนบาท</p>
--

จากบทบัญญัติที่ปรากฏในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ซึ่งครอบคลุมถึงวิธีดำเนินการช่วยเหลือและคุ้มครองผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ รวมถึงทางดำเนินการและบทลงโทษทางกฎหมายกับผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์

การบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 ค่อนข้างมีอิทธิพลในตัวบทรัฐบาล และหนังสือพิมพ์รายวันไทย กล่าวคือ ในตัวบททั้งสองกลุ่มนี้จะเน้นให้เห็นว่ากระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้ดำเนินการช่วยเหลือชาวโรฮิงญาที่เป็นเหยื่อของขบวนการค้ามนุษย์ รวมไปถึงการดำเนินการทางกฎหมายกับผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ดังปรากฏตามตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง(10) นายวิเชียร ขวลิขิต ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พร้อมด้วยนายปกรณ์ พันธุ์ อธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ลงพื้นที่ตรวจเยี่ยม รับฟัง

ข้อมูลสรุปสถานการณ์ในการให้ความช่วยเหลือชาวโรฮิงญา (ข่าวกระทรวง พม. 24 ม.ค. 56)

ตัวอย่าง(11) เมื่อวันที่ 10 พ.ย. ที่ห้องพิจารณา 704 ศาลอาญา ถ.รัชดาภิเษก เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ ได้ควบคุมตัว พล.ท.มนัส คงแป้น อดีตผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษ กองทัพบก นายปัจจุบัน อังโชติพันธ์ หรือโกโด้ง หรือเสี้ยโด้ง อดีต นายก อบจ.สตูลกับพวก เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ และประชาชน ซึ่งเป็นจำเลยคดีค้ำมนุษย์ชาวโรฮิงญา รวมทั้งหมด 88 คน จากเรือนจำ มาয়ศาล เพื่อตรวจพยานหลักฐาน คดีที่อัยการศาลจังหวัดนาทวี จ.สงขลา เป็นโจทก์ ยื่นฟ้องตาม ความผิด พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ.2546 และพ.ร.บ.คน เข้าเมือง พ.ศ.2522 (เดลินิวส์ 10 พ.ย. 58)

กฎหมายอีกฉบับที่เกี่ยวข้องคือ พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. 2556 เนื้อหาประกอบด้วย หมวด 1 บททั่วไป หมวด 2 การสืบสวนคดีความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติหมวด หมวด 3 ความร่วมมือที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินคดี 4 บทกำหนดโทษ ในที่นี้ผู้วิจัยจะยกตัวอย่างบางหมวดบางมาตราดังต่อไปนี้

พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ.2556 / ตัวอย่างบางหมวด บางมาตรา
<p>หมวด 1 บททั่วไป</p> <p>มาตรา 5 ผู้ใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดต่อไปนี้</p> <p>(1) เป็นสมาชิกหรือเป็นเครือข่ายดำเนินงานขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ</p> <p>(2) สมคบกันตั้งแต่สองคนขึ้นไปเพื่อกระทำความผิดร้ายแรงอันเกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ</p> <p>(3) มีส่วนร่วมกระทำการใด ๆ ไม่ว่าโดยตรงหรือทางอ้อมในกิจกรรมหรือการดำเนินการขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ โดยรู้ถึงวัตถุประสงค์และการดำเนินกิจกรรมหรือโดยรู้ถึงเจตนาที่จะกระทำความผิดร้ายแรงขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติดังกล่าว</p> <p>(4) จัดการสั่งการ ช่วยเหลือ ยุยง อำนาจความสะดวก หรือให้คำปรึกษาในการกระทำความผิดร้ายแรงขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ โดยรู้ถึงวัตถุประสงค์และการดำเนินกิจกรรม หรือโดยเจตนาที่จะกระทำความผิดร้ายแรงขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติดังกล่าว</p> <p>ผู้นั้นกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ</p> <p>หมวด 4 บทกำหนดโทษ</p> <p>มาตรา 25 ผู้ใดกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงสิบห้าปี หรือปรับตั้งแต่แปดหมื่นบาทถึงสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ</p>

จากลักษณะของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. 2556 ดังที่ปรากฏในตารางข้างต้น ได้นิยามอาชญากรรมบางลักษณะว่าเป็นอาชญากรรมข้ามชาติ และมีกฎระเบียบข้อบังคับในการดำเนินการต่าง ๆ แนวคิดที่ปรากฏในกฎหมายได้มีอิทธิพลถึงตัวบท โดยเฉพาะอย่างยิ่งตัวบทของรัฐบาลไทยและตัวบทหนังสือพิมพ์รายวันซึ่งนำเสนอความคิดของรัฐบาลไทย ดังตัวอย่างเช่น

- ตัวอย่าง(12) ในที่ประชุมจะเป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนข้อมูลและข่าวกรองเกี่ยวกับสถานการณ์การโยกย้ายถิ่นฐานแบบไม่ปกติทางทะเล และอาจจะมีการบังคับใช้กฎหมายร่วมกันเพื่อทลายเครือข่ายอาชญากรรมข้ามชาติรวมถึงขอความร่วมมือช่วยกันในการรณรงค์เผยแพร่ข้อมูลเพื่อป้องกันการแสวงหาผลประโยชน์โดยขบวนการค้ามนุษย์ (ข่าวทำเนียบ 16 พ.ค.58)
- ตัวอย่าง(13) พล.อ.ประยุทธ์ จึงได้สั่งการให้ฝ่ายกฎหมายไปศึกษารายละเอียดเพื่อจัดการกับ กลุ่มขบวนการค้ามนุษย์ที่มีทั้งคนไทย และคนต่างชาติ โดยเฉพาะประเด็นการดำเนินคดีข้อหา “อาชญากรรมข้ามชาติ” เนื่องจากคดีดังกล่าวมีประเทศเพื่อนบ้านอีก 2 ประเทศ เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย (คม ชัด ลึก 12 พ.ค. 58)

จากที่กล่าวไปจะเห็นว่าในบริบทของสถาบันการเมือง รัฐบาลไทยได้ดำเนินการกับบุคคลและกลุ่มคนที่เกี่ยวข้องกับการอพยพของชาวโรฮิงญาภายใต้กรอบของกฎหมาย เช่น หากมีการอพยพเข้ามาในลักษณะลักลอบเข้าเมืองก็ดำเนินการตาม พ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 หากมีบุคคลหรือกลุ่มบุคคลนำพาเข้ามา ก็จะต้องถูกลงโทษตามบทลงโทษที่ปรากฏในพระราชบัญญัติแต่ละฉบับ ในกรณีที่มีการตรวจสอบว่าเป็นการค้ามนุษย์ ชาวโรฮิงญาก็จะได้รับความคุ้มครองจากรัฐบาลไทย มีการดูแลเยียวยาจากกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นต้น

จากแนวคิดเรื่องการบังคับใช้กฎหมายทั้ง 3 ฉบับที่ยกมาจะเห็นว่า ระเบียบข้อบังคับที่อยู่ในกฎหมายเป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดวิธีการปฏิบัติการต่าง ๆ ของเจ้าหน้าที่รัฐ และถ่ายทอดออกมาเป็นตัวบท กล่าวคือ **ตัวบทรัฐบาล** จะเน้นให้เห็นว่าการเข้ามาในประเทศไทยของโรฮิงญาเป็นการทำผิดกฎหมาย เนื่องจากเป็นการละเมิดข้อบังคับในพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 ภาพตัวแทนดังกล่าวปรากฏอย่างโดดเด่นในตัวบทรัฐบาล นอกจากนี้ยังนำเสนอข่าวว่ารัฐบาลดำเนินการแก้ปัญหาการค้ามนุษย์ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 ส่วนนี้จะสัมพันธ์กับภาพตัวแทนโรฮิงญาบางส่วนเป็นเหยื่อของกระบวนการค้ามนุษย์ และรัฐบาลไทย

ให้ความช่วยเหลือเยียวยาและพยายามแก้ปัญหาการค้ำมนุษย์ให้หมดไป อย่างไรก็ตามในตัวบทรัฐบาลจะมองว่าไม่ว่าจะเข้ามาในรูปแบบของการค้ำมนุษย์ ถูกหลอก ฯลฯ ล้วนถือว่าเป็นการเข้าเมืองผิดกฎหมาย เพียงแต่ในกรณีที่เป็นเหยื่อทางรัฐบาลจะให้ความคุ้มครองด้านมนุษยธรรม มีกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เข้าไปดูแลและเยียวยา **ส่วนตัวบทสิทธิมนุษยชน** จะไม่กล่าวถึงสภาพด้านลบที่เกิดจากการลักลอบเข้าเมือง แต่จะเลือกนำเสนอในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการตกเป็นเหยื่อของขบวนการค้ำมนุษย์เป็นสำคัญ เพราะต้องการให้เห็นว่าโรฮิงญาเป็นกลุ่มคนที่น่าสงสาร และ**ตัวบทหนังสือพิมพ์**จะนำเสนอไปในทิศทางเดียวกับรัฐบาล กล่าวคือ เน้นให้เห็นว่าการเข้ามาเป็นการลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย และฝ่ายไทยดำเนินการทั้งในแง่การจับกุม การช่วยเหลือเยียวยารวมถึงการดำเนินคดีกับขบวนการค้ำมนุษย์ไปตามข้อบังคับของกฎหมาย

เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2557 ประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลที่เกิดจากการรัฐประหาร ในช่วงเวลาดังกล่าวนี้มีระเบียบข้อบังคับบางชุดที่ใช้ควบคุมสื่อ เช่น **ประกาศคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 17/2557** เรื่อง การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านช่องทางอินเทอร์เน็ต ให้นำผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตทุกรายดำเนินการ “ติดตาม ตรวจสอบ และระงับยับยั้งการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารใด ๆ ที่มีการบิดเบือน ยุยง ปลุกปั่น อันจะก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยภายในราชอาณาจักร หรือมีผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน” รวมถึง **ประกาศคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 26/2557** เรื่อง การดูแลและสอดส่องการใช้สื่อสังคมออนไลน์ที่ระบุว่า ให้ปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารแต่งตั้งบุคคลเป็นคณะทำงานด้านสื่อสังคมออนไลน์ มีอำนาจหน้าที่ “ตรวจสอบ หรือเข้าถึงข้อมูลการจราจรทางคอมพิวเตอร์ การใช้เว็บไซต์ สื่อสังคมออนไลน์ ทั้งข้อความ รูปภาพ ภาพที่เคลื่อนไหวได้อย่างต่อเนื่อง และคลิปเสียง ที่แพร่ในเชิงปลุกกระดม ยุยง สร้างความรุนแรง ความไม่น่าเชื่อถือและไม่เคารพกฎหมาย ตลอดจนต่อต้านการปฏิบัติงานของ คณะรักษาความสงบแห่งชาติ โดยประสานกับผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตและผู้เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิด” นอกจากนี้ในประกาศยังระบุว่าคณะทำงานที่ได้รับแต่งตั้ง “มีอำนาจระงับการเผยแพร่เว็บไซต์ สื่อสังคมออนไลน์ ทั้งข้อความ รูปภาพ ภาพที่เคลื่อนไหวได้อย่างต่อเนื่อง และคลิปเสียง ที่ฝ่าฝืน”

ประกาศทั้ง 2 ฉบับข้างต้นนี้สะท้อนให้เห็นว่ารัฐบาล คสช.ได้กำหนดขอบเขตการทำงานของสื่อมวลชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องของการนำเสนอข่าวที่อาจจะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติในสื่อออนไลน์ ดังนั้นจึงอาจจะเป็นไปได้ที่ปัจจัยดังกล่าวนี้ทำให้สื่อหนังสือพิมพ์เน้นการนำเสนอบทบาทของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาการค้ำมนุษย์ และมีได้เสนอข่าวที่สื่อภาพด้านลบของรัฐบาล เช่นเดียวกับกลุ่มสิทธิมนุษยชนที่ไม่ปรากฏการนำเสนอภาพของรัฐบาลไทยในเชิงลบค่อนข้างน้อย แต่

เน้นภาพด้านลบของรัฐบาลพม่าที่ละเมิดสิทธิมนุษยชนชาวโรฮิงญาอย่างชัดเจน ทั้งนี้ในกรณีที่สื่อสำนักใดฝ่าฝืนคำสั่งดังกล่าวนี้จะมีการตักเตือนและลงโทษตามลำดับ

9.2.2.2 นโยบายทางการเมืองและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

นโยบายของรัฐบาล คือ แผนการปฏิบัติงานที่รัฐบาลแต่ละชุดจะต้องแถลงต่อรัฐสภา อาจจะมีทั้งแผนงานที่จะเร่งดำเนินการ หรือแผนงานในระยะยาว ที่ผ่านปัญหาความมั่นคงของรัฐบาลไทยแต่ละชุดมักกล่าวถึง การลักลอบเข้าเมือง ตัวอย่างเช่น สมัยนายกรัฐมนตรี อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ได้แถลงนโยบายด้านความมั่นคงไว้หลายข้อ เช่น “เสริมสร้างสันติภาพของการอยู่ร่วมกันกับประเทศเพื่อนบ้าน มุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้วยการเจรจาโดยสันติวิธี แก้ไขปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมืองทั้งระบบไม่ให้มีผลกระทบต่อความมั่นคง โดยการปรับปรุงระบบการเข้าเมือง การจัดระเบียบชายแดน เสริมสร้างศักยภาพในการจัดการกับปัญหาภัยคุกคามข้ามชาติ โดยให้ความสำคัญแก่การพัฒนาาระบบและกลไกต่าง ๆ ให้พร้อมที่จะป้องกันและแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติทุกรูปแบบ” (คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี, 2551) ทั้งนี้ในการดำเนินการตามนโยบายอาจจะกระทำผ่านหน่วยงานของรัฐบาล เช่น กระทรวงการต่างประเทศ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) เป็นต้น

ผู้วิจัยพบว่ากระทรวงการต่างประเทศ เป็นหนึ่งในหน่วยงานของรัฐบาลไทยที่ทำหน้าที่ในเหตุการณ์การอพยพของชาวโรฮิงญา โดยทั่วไปกระทรวงนี้จะมีหน้าที่สำคัญคือ ดำเนินการกระชับความสัมพันธ์กับต่างประเทศซึ่งมีแนวทางในการดำเนินการ เช่น สานต่อความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน รวมไปถึงการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ นอกจากนี้กระทรวงการต่างประเทศยังมีพันธกิจซึ่งจะเกี่ยวข้องกับการเจรจาเพื่อปกป้องรักษาผลประโยชน์ของประเทศ สร้างความเชื่อมั่นและภาพลักษณ์ที่ดีของไทย ด้วยเหตุนี้ในช่วงที่มีการรายงานข่าวเกี่ยวกับการดำเนินการของไทยต่อชาวโรฮิงญาที่หลบหนีเข้าเมือง กระทรวงการต่างประเทศจึงได้ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของไทยเพื่อรวบรวมข้อเท็จจริงเพื่อทำการชี้แจง และทำความเข้าใจ เพื่อชี้ให้เห็นว่าการดำเนินการอยู่บนพื้นฐานของความมั่นคงของรัฐและสอดคล้องกับกฎหมายระหว่างประเทศ ตลอดจนพันธกรณีตามสนธิสัญญาซึ่งไทยเป็นภาคีสมาชิก และที่สำคัญคือสอดคล้องกับหลักมนุษยธรรม (กระทรวงการต่างประเทศ, 2553, น. 83) ตัวอย่างเช่น

- ตัวอย่าง(14) กระทรวงการต่างประเทศ และหน่วยงานความมั่นคง ร่วมตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีชนกลุ่มน้อยโรฮิงญาให้ชัดเจนก่อนเชิญทูตประเทศที่เกี่ยวข้องหารือทางออกระยะยาว (ข่าวทำเนียบ 21 ม.ค. 52)
- ตัวอย่าง (15) นายมนัสวีกล่าวอีกว่า กระทรวงการต่างประเทศยังเตรียมหารือกับทางการพม่าถึงรายละเอียดเกี่ยวกับชาวโรฮิงญา เพื่อเร่งแก้ไขปัญหาทั้งในเบื้องต้นจนถึงระยะยาว แต่การดำเนินการจนประสบความสำเร็จได้ ประชาคมโลกต้องเข้ามามีส่วนร่วมและประเทศที่สามที่จะเข้ามาให้ความช่วยเหลือ รวมทั้งทางการไทยได้มีการหารือกับผู้แทน สำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยสหประชาชาติ (ยูเอ็นเอชซีอาร์) ในการช่วยเหลือด้วย (ข่าวสด 22 ม.ค. 56)

ในแง่ของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศระหว่างไทยและพม่าในปัจจุบัน อาจจะสามารถกล่าวได้ว่ามีลักษณะพึ่งพากัน กล่าวคือ ประเทศไทยมีแรงงานต่างด้าวชาวพม่าที่ได้รับอนุญาตทำงานในประเทศไทยเกือบหนึ่งล้านคน (กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2559) ในด้านทรัพยากรประเทศพม่าส่งออกสินค้าให้ประเทศไทยกว่าร้อยละ 47 จากการส่งออกทั้งหมดของพม่า สินค้าส่งออกที่สำคัญ เช่น ก๊าซธรรมชาติ เมล็ดพืช ผลิตภัณฑ์จากประมง ฯลฯ ดังนั้นเมื่อเกิดกรณีการอพยพของชาวโรฮิงญา ไทยจึงดำเนินการแก้ไขปัญหาและเจรจากับพม่า โดยไม่ให้กระทบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ผู้วิจัยพบว่าในตัวของรัฐบาลไทยซึ่งจัดเป็นการเสนอข่าวสารที่เป็นทางการจะไม่ปรากฏการรายงานข่าวที่ระบุว่าพม่ากระทำทารุณหรือละเมิดสิทธิมนุษยชนชาวโรฮิงญา นอกจากนี้เมื่อสื่อมวลชนถามเกี่ยวกับความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาของพม่า รัฐบาลไทยจะชี้แจงในลักษณะที่ไม่ให้กระทบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เช่น เมื่อถามถึงกรณีที่สหรัฐอเมริกากดดันให้ประเทศไทยรวมถึงสมาชิกในสมาคมอาเซียนเข้าไปดำเนินการแก้ไขปัญหาในพม่า รัฐบาลไทยก็จะอธิบายว่าแนวคิดของตะวันตกกับสมาคมอาเซียนอาจจะไม่เหมือนกัน กล่าวคือ กลุ่มประเทศอาเซียนจะไม่แทรกแซงทางการเมืองภายในของสมาชิก เช่น

- ตัวอย่าง(16) "เราพยายามที่จะเชิญทุกภาคส่วนเข้ามาร่วมด้วย และความจริงแล้วทุกปัญหาที่มีผลกระทบต่ออาเซียน เราก็จะมีการพูดคุยกัน แต่แนวคิดหรือวิธีการของเรากับสหรัฐอเมริกา หรือประเทศทางตะวันตกคงเหมือนกันไม่ได้ เพราะมีความแตกต่างกันในเชิงความสัมพันธ์" นายอภิสิทธิ์ ระบุ (คม ชัด ลึก 27 ก.พ. 52)

ตัวอย่าง(17) เมื่อถามถึงข่าวทางการพม่าไม่ตอบรับการเยือนอย่างเป็นทางการของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี นายกษิตปภิเศษว่าไม่จริง อย่าคิดอะไรในเชิงลบ เพราะเราเป็นประเทศที่มีชายแดนติดกันยาว 2-3 พันกิโลเมตร มีความสัมพันธ์มายาวนาน และเป็นสมาชิกอาเซียนที่มีกรอบกติกาชัดเจน (ไทยรัฐ 18 ม.ค. 52)

ด้วยเหตุนี้กระบวนการแก้ปัญหาโรฮิงญาในบริบทของอาเซียนได้เกิดขึ้นผ่านการเจรจาหรือทางด้านการทูตแบบเงียบ (behind the closed door) และระบุว่ากรณีของโรฮิงญาเป็น “การโยกย้ายถิ่นฐานอย่างไม่ปกติทางทะเลและการค้ามนุษย์” (irregular movement at sea and trafficking) เนื่องจากเป็นกลุ่มค่าที่ทางการพม่ายอมรับได้ เพราะทางการพม่าไม่ใช้คำว่าโรฮิงญา แต่เรียกว่าเบงกาลี และพยายามที่จะให้ประเทศต่าง ๆ เลิกใช้คำว่าโรฮิงญา

ปัจจัยสังคมที่เกี่ยวข้องกับนโยบายทางการเมืองและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศสัมพันธ์กับการผลิตตัวของรัฐบาล กล่าวคือ รัฐบาลไทยจะไม่ระบุว่าการอพยพของโรฮิงญาเป็นปัญหาที่พม่าก่อขึ้น แต่อาจจะเลือกเสนอว่าเป็นสิ่งที่ไทยไม่ได้ก่อ และต้องอาศัยความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในการแก้ปัญหา ด้วยเหตุนี้ในตัวบทของรัฐบาลจะไม่ปรากฏภาพตัวแทนด้านที่นำเสนอของโรฮิงญาที่ระบุว่าเป็นผู้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนจากพม่า แต่จะเน้นว่าโรฮิงญาเป็นปัญหาของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ไม่เพียงเท่านั้นนโยบายทางการเมืองและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศยังส่งผลถึงแนวทางการปฏิบัติเพื่อป้องกันการลักลอบเข้าเมือง กล่าวคือทั้งตัวรัฐบาลและหนังสือพิมพ์จะนำเสนอว่ารัฐบาลไทยใช้วิธีการเฝ้าระวังและป้องกันชายแดน ซึ่งเป็นแนวทางที่ทำได้โดยไม่กระทบความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศพม่าที่ไทยต้องรักษาความสัมพันธ์ เพราะต้องพึ่งพากันในด้านเศรษฐกิจทั้งในรูปของสินค้าและแรงงาน

9.2.3 แนวคิดทางสังคมและวัฒนธรรม (society and culture)

9.2.3.1 แนวคิดทางศาสนา

ศรีคำ บัวโรย (2559, น. 10) กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างศาสนากับสังคมว่า ศาสนาถือว่าเป็นสถาบันของสังคม มีอิทธิพลต่อความคิด คติ ความเชื่อ รวมถึงพฤติกรรมและปรากฏการณ์ต่าง ๆ ศาสนาสามารถสร้างความสงบสุขให้สังคมและในบางครั้งก็อาจสร้างความวุ่นวาย

ศาสนาเป็นปัจจัยสำคัญที่น่าจะมีส่วนสำคัญต่อวาทกรรมชาวโรฮิงญา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ศาสนาอิสลามซึ่งดูเหมือนจะมีอิทธิพลอย่างมากต่อวาทกรรมของกลุ่มสิทธิมนุษยชน เนื่องจากตัวบทของกลุ่มดังกล่าวผลิตขึ้นโดยหน่วยงานที่ยืนยันตัวตนว่าเป็นชาวมุสลิมที่ต้องการช่วยเหลือชาวโรฮิงญา จากคำอธิบายรายละเอียดในหน้าเว็บไซต์ของกลุ่มสิทธิมนุษยชน กล่าวว่าหน่วยงานของตนเอง ประกอบด้วยสมาชิก ได้แก่ *สมาคมนิสิตนักศึกษาไทยมุสลิม (ส.น.ท.)* *สมาพันธ์นิสิตนักศึกษามุสลิมแห่งประเทศไทย(สนมท.)* *สหพันธ์นิสิตนักศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (สนน.จชต.)* *สมาพันธ์องค์กรนิสิตนักศึกษามุสลิม(สอมท.)* ฯลฯ กลุ่มดังกล่าวนี้จัดทำเว็บไซต์ที่เป็นสื่อกลางระหว่างประชาชนไทยกับชาวโรฮิงญา โดยมีวัตถุประสงค์หลักคือ “เพื่อขับเคลื่อนงานในส่วนของนิสิตนักศึกษาในการเรียกร้องสิทธิและช่วยเหลือพี่น้องโรฮิงญา”

หลักคำสอนของศาสนาอิสลามที่เป็นข้อบังคับ และจัดเป็นหลักพื้นฐานของชาวมุสลิมที่จะต้องรู้และปฏิบัติตั้งแต่อายุ 3 ปีขึ้นไป ประกอบด้วย **อิมาน** (Iman)คือ หลักศรัทธาที่สะท้อนความสัมพันธ์ระหว่างชาวมุสลิมและพระเจ้า เช่น การศรัทธาในอัลลอฮ์เพียงองค์เดียว เป็นต้น **อิบาดะห์** (Ibadah) คือ หลักปฏิบัติ คือวิถีปฏิบัติของชาวมุสลิมที่จะต้องปฏิบัติและแสดงออกซึ่งศรัทธา หากผู้นับถืออิสลามคนใดยังมิได้ปฏิบัติในศาสนกิจ หรือแสดงออกถึงความศรัทธาก็จะถือว่าเป็นมุสลิมที่ไม่สมบูรณ์ อิบาดะห์ประกอบด้วยหลักปฏิบัติ 5 ประการ ได้แก่ 1) การปฏิญาณตน 2) นมาซหรือการละหมาด 3)การถือศีลอด 4)การบริจาคทรัพย์ (ซะกาต) และ 6) การประกอบพิธีฮัจญ์ และ**อิห์ซาน** (Ihsan) หรือหลักคุณธรรม คือหลักของการทำความดี งดเว้นสิ่งชั่ว เป็นหลักที่กำหนดว่าสิ่งใดควรปฏิบัติหรืองดเว้น เช่น การไม่คิดดองเบีย การงดบริโภคหมู ฯลฯ (คำศรี บัวโรย, 2559)

ในที่นี้ผู้วิจัยจะขอกล่าวถึงหลักปฏิบัติเรื่อง “ซะกาต” ซึ่งเป็นส่วนที่ผู้ดูแลเว็บไซต์ของกลุ่มสิทธิมนุษยชนมักนำมาอ้างถึงเพื่อให้ผู้อ่านถือปฏิบัติในการบริจาคทรัพย์สินตลอดจนสิ่งของเพื่อนำไปช่วยเหลือชาวโรฮิงญา

ซะกาต หมายถึง การทำให้สะอาดบริสุทธิ์ เป็นวิถีปฏิบัติของชาวมุสลิมในเรื่องของการให้ทานบริจาคทรัพย์ ถือเป็นการขัดเกลาจิตใจผู้บริจาคให้สะอาดบริสุทธิ์ ชาวมุสลิมถือว่า การบริจาคทรัพย์ของตน ในอัตราร้อยละ 2.5 เพื่อแบ่งปันแก่ผู้อื่นเป็นหน้าที่ **ในกรณีที่ไม่ปฏิบัติก็จะเป็นมุสลิมโดยสมบูรณ์** ผู้มีสิทธิ์ได้รับซะกาตมีอยู่ 8 กลุ่ม ได้แก่ คนขัดสน คนยากจน เจ้าหน้าที่ผู้ดูแลเรื่องการจัดการซะกาต คนต่างศาสนาที่เป็นมิตรกับมุสลิม/โน้มมาสู่มุสลิม ทาสหรือเชลยศึก ผู้มีหนี้สินติดหนี้ในวิถีของอัลลอฮ์ เช่น โรงเรียนโรงพยาบาล และ **คนเดินทางผู้พลัดถิ่น**ซึ่งในกรณีของชาวโรฮิงญา อาจจะต้องอยู่ในกลุ่มนี้ ผู้วิจัยพบว่าในตัวบทของกลุ่มสิทธิมนุษยชนมักจะยกคำสอนของศาสนาอิสลาม

และเน้นย้ำเรื่องการบริจาค เพื่อแสดงศรัทธาต่ออัลลอฮ์ ทั้งยังเน้นย้ำเสมอว่าการกระทำดังกล่าวจะทำให้เป็นมุสลิมโดยสมบูรณ์ (บรรจง บินกาซัน, 2539; 2547) เช่น

ตัวอย่าง(18) คนหนึ่งคนใดในหมู่ของพวกท่านยังไม่มีศรัทธาที่สมบูรณ์ จนกว่าเขารักที่จะให้ได้แก่พี่น้องของเขา ซึ่งสิ่งที่เขารักที่จะให้ได้แก่ตัวเอง บันทีกโดยบุคอรีและมุสลิม ร่วมบริจาค ให้พี่น้องโรฮิงยา ได้ที่นี่ (ศมร. 30 ส.ค. 55)

ตัวอย่าง(19) ขออัลลอฮ์จงตอบแทนความดีพี่น้องผู้ศรัทธาทุกท่าน ที่ได้ช่วยเหลือภารกิจของเครือข่ายช่วยเหลือโรฮิงยา จังหวัดสงขลาให้ผ่านพ้นไปด้วยดี (ศมส. 11 ก.พ. 57)

จากตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นว่า การดำเนินการช่วยเหลือโรฮิงญาของกลุ่มสิทธิมนุษยชนซึ่งตั้งขึ้นโดยชาวมุสลิมจะเกี่ยวโยงไปยังหลักปฏิบัติของศาสนาอิสลาม และการทำตามหลักปฏิบัติจะเป็นสิ่งที่ยืนยันว่าคุณคนนั้นมีศรัทธา ทั้งนี้หากละเอียดจะไม่ถือว่าเป็นมุสลิมที่สมบูรณ์อย่างแท้จริง

จากที่กล่าวไปจะเห็นว่าแนวคิดทางศาสนาอิสลามสัมพันธ์ใกล้ชิดกับ **ตัวบทสิทธิมนุษยชน** กล่าวคือ กลุ่มผู้ผลิตวาทกรรมเป็นผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามเช่นเดียวกับชาวโรฮิงญา ด้วยเหตุนี้จึงมักเสนอในตัวบทว่าการช่วยเหลือโรฮิงญาเป็นเหมือนพันธกิจของศาสนา ทำให้ในตัวบทจะเน้นการนำเสนอบทบาทของกลุ่มสิทธิมนุษยชนในฐานะผู้ช่วยเหลือ เรียกร้องด้านมนุษยธรรม และนำเสนอภาพตัวแทนของโรฮิงญาในฐานะที่เป็นมุสลิม และเป็นเพื่อนมนุษย์ ลักษณะดังกล่าวนี้ไม่ปรากฏในตัวบทรัฐบาลและปรากฏน้อยมากจนแทบไม่ปรากฏในตัวบทหนังสือพิมพ์

อย่างไรก็ตามผลของการนำเสนอภาพตัวแทนโรฮิงญาเป็นมุสลิมอาจจะส่งผลสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ คนในสังคมที่ไม่ได้นับถือศาสนาอิสลามอาจจะมองคนกลุ่มนี้ว่าเป็น “คนอื่น” โดยตัดสินจากความแตกต่างทางศาสนา ผู้วิจัยพบว่าคนในสังคมไทยส่วนหนึ่งมักแสดงความคิดเห็นว่าชาวโรฮิงญาจะไม่คุ้มกำเนิดตามแนวคิดของศาสนาอิสลาม สิ่งที่ตามมาคือจะทำให้มีลูกมากและก่อให้เกิดปัญหาที่ประเทศต่าง ๆ ต้องรับผิดชอบมากขึ้น ดังที่ผู้วิจัยได้ยกตัวอย่างความคิดเห็นไปแล้วในหัวข้อวิถึปฏิบัติทางวาทกรรม

ด้านแนวคิดของพุทธศาสนาที่สอนเรื่องความเมตตากรุณาอาจจะส่งผลให้คนไทยรู้สึกเห็นใจสงสาร และอยากให้ความช่วยเหลือชาวโรฮิงญาที่เป็นเหยื่อของขบวนการค้ามนุษย์ แต่อย่างไรก็ตามพุทธศาสนายังสอนเรื่องการปล่อยวางและไม่ควรเบียดเบียนตนเองด้วย คำสอนนี้อาจเป็นปัจจัยหนึ่งที่

ทำให้ในตัวของหมักนำเสนอว่า แม้ชาวโรฮิงญาจะเป็นกลุ่มคนที่เดือดร้อน น่าสงสาร แต่ไทยควรช่วยเหลือเท่าที่ควรช่วย การรับโรฮิงญาเข้ามาในประเทศอาจจะส่งผลให้ไทยตกอยู่ในสถานะที่เดือดร้อน เห็นได้จากการใช้สำนวนอย่าง *ม้าวารี เอ็นดูเข้าเอ็นเราขาด* ดังที่ปรากฏในตัวของหนังสือพิมพ์ นอกจากนี้ยังอาจจะส่งอิทธิพลต่อการตีความตัวบท ที่ผู้อ่านหนังสือพิมพ์มักแสดงความคิดเห็นว่าโรฮิงญาเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ที่น่าสงสาร แต่หากรัฐบาลรับดูแลผู้อพยพทั้งหมดอาจกลายเป็นภาระและสร้างความเดือดร้อนให้ไทย

9.2.3.2 แนวคิดเรื่องสิทธิมนุษยชน

สิทธิมนุษยชน หมายถึง “สิทธิของความเป็นมนุษย์ซึ่งติดตัวมาแต่เกิดของมนุษย์ทุกคน เป็นกระแสนี้กระแสนหนึ่งซึ่งองค์การสหประชาชาติได้ผลักดันให้มวลประเทศสมาชิกให้การยอมรับ” (เดโช สวานานนท์, 2545, น. 79) *ตัวชี้วัดด้านสิทธิมนุษยชน* (Human Rights Indicators) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่หน่วยงานด้านสิทธิมนุษยชนใช้ในการติดตามและตรวจสอบสถานการณ์การละเมิดสิทธิมนุษยชน ประกอบด้วยหลายปัจจัย เช่น การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย เศรษฐกิจ การเมือง และสังคมตามวิถีทางประชาธิปไตย เสรีภาพของสื่อมวลชน อัตราการใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง ฯลฯ หน่วยงานระดับสากลที่ทำหน้าที่ตรวจสอบให้คำแนะนำเกี่ยวกับประเด็นด้านสิทธิมนุษยชนมีหลายองค์กร เช่น ฮิวแมนไรท์วอตช์ (Human Rights Watch – HRW) ซึ่งเป็นองค์กรพัฒนาเอกชนระหว่างประเทศ (International Non-government Organization) องค์กรนี้มีบทบาทสำคัญในการรณรงค์โดยใช้วิธีการแบบวิพากษ์วิจารณ์แบบ **“ประจาน”** (Naming and Shaming) (วิชัย ศรีรัตน์ และคณะ, 2558, น. 102 – 103) ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง (20) ด้านกลุ่มตรวจสอบสิทธิมนุษยชน “ฮิวแมน ไรท์ วอทช์” (HRW) วิจารณ์ไทยและเตือนว่า ถ้าไม่สอบสวน หรือจับผู้ก่อเหตุ ไทยอาจถูกลดระดับต่ำสุด (เทียร์ 3) ในรายงานเรื่องค้ามนุษย์ (TIP) ของสหรัฐฯ ที่จะแถลงช่วงเดือน มิ.ย.ปีหน้า (ไทยรัฐ 7 ม.ค. 56)

ประเทศไทยถูกลดอันดับการค้ามนุษย์จากรายงานของกระทรวงการต่างประเทศของสหรัฐอเมริกา เนื่องจากความบกพร่องอย่างต่อเนื่องในการแก้ปัญหา ในแง่ของผู้ลี้ภัยและผู้เข้าเมืองนั้น องค์กรนิรโทษกรรมสากล หรือ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชันแนล ได้เรียกร้องให้ไทยเคารพต่อ

หลักการไม่ส่งกลับ (non refoulment) กล่าวคือ ให้รับประกันว่าจะไม่ดำเนินการขับไล่ ส่งกลับ หรือ บังคับให้เดินทางกลับประเทศในกรณีที่มีความเสี่ยงว่าอาจจะทำให้ต้องกลับไปเผชิญการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่ร้ายแรง นอกจากนี้ยังเรียกร้องให้มีการตรวจสอบ และลงโทษผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการบังคับขับไล่ชาวโรฮิงญา (แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, 2558, น. 44-45)

ผู้วิจัยพบว่าหน่วยงานด้านสิทธิมนุษยชน เช่น องค์กรนิรโทษกรรมสากล สำนักข้าหลวงใหญ่ ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (ยูเอ็นเอชซีอาร์) องค์กรทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (ยูนิเซฟ) องค์กรระหว่างประเทศเพื่อการโยกย้ายถิ่นฐาน (ไอโอเอ็ม) ฯลฯ จะทำหน้าที่นำเสนอข้อมูลดูแล และเรียกร้องต่อประเทศต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการอพยพของชาวโรฮิงญา ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง(21) แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลเรียกร้องรัฐบาลของประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ต้องเพิ่มความพยายามในการค้นหาและช่วยเหลือเพื่อไม่ให้ผู้ลี้ภัยทางเรือหลายพันคนอยู่ในสภาพที่ยากลำบากและเสี่ยงต่อการสูญเสียชีวิต (มติชน 14 พ.ค. 58)

ตัวอย่าง(22) ตามข้อมูลของสำนักงานข้าหลวงใหญ่เพื่อผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (UN High Commissioner for Refugees - UNHCR) มีชาวโรฮิงญาประมาณ 25,000 คนจากพม่าและบังคลาเทศซึ่งถูกทอดทิ้งอยู่ในเรือในอ่าวเบงกอลระหว่างเดือนมกราคม-มีนาคม ปีนี้ คิดเป็นจำนวนเพิ่มขึ้นเกือบสองเท่าเมื่อเปรียบเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของสองปีที่ผ่านมา (มติชน 18 พ.ค. 58)

นอกจากนี้ในฐานะที่ประเทศไทยเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมโลก (Global community) ทำให้ไม่สามารถละเลยปัจจัยทางด้านมนุษยธรรมได้ ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง (23) ... โดยระหว่างนี้ เราคงต้องดูแลชาวโรฮิงญาตามหลักมนุษยธรรม ซึ่งเรื่องงบประมาณเป็นสิ่งสำคัญ โดยสภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) จะเสนอของบประมาณไปยัง คณะรัฐมนตรีเป็นกรณีพิเศษ ซึ่งการดำเนินการจะส่งผลต่อ ภาพลักษณ์ของไทยในสายตาประชาคมโลก (เดลินิวส์ 15 ม.ค. 2556)

ผู้วิจัยพบว่ารัฐบาลไทยมักกล่าวยืนยันว่า การดำเนินการของไทยในกรณีโรฮิงญาจะยึดหลัก “มนุษยธรรม” ควบคู่กับกรอบของกฎหมายไทยและสากลเสมอ ทั้งนี้อาจจะนำไปเพื่อการนำเสนอภาพที่ดีของรัฐบาลไทยให้ปรากฏในสายตาประชาคมโลก ดังจะเห็นได้จากตัวอย่าง เช่น

- ตัวอย่าง(24) ส่วนกรณี ผู้หลบหนีเข้าเมืองชาวโรฮิงญา ไทยมีนโยบายที่จะปฏิบัติต่อผู้หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายอย่างมีมนุษยธรรมไทยตามมาตรฐานระหว่างประเทศ (ข่าวกระทรวง ก.ต. 29 ม.ค. 2552)
- ตัวอย่าง (25) กระทรวงการต่างประเทศ ออกแถลงการณ์กรณีที่มีผู้ลักลอบเข้าประเทศไทยทางทะเลอันดามันว่า ขณะนี้ฝ่ายไทยประเมินสถานการณ์การลักลอบเข้าประเทศในภาพรวม ซึ่งการใช้มาตรการต่างๆ ในการป้องกันเขตแดนทางทะเลจากการกระทำผิดกฎหมายรวมทั้งการลักลอบเข้าเมือง จะคำนึงถึงดำเนินการตามกฎหมายคนเข้าเมือง และการยึดมั่นต่อหลักมนุษยธรรมและการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน (คม ชัด ลึก 18 ม.ค. 2552)
- ตัวอย่าง(26) สำหรับแนวทางการจัดการปัญหาผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ประเทศไทยยังคงใช้หลักการเดิมไม่เปลี่ยนแปลง กล่าวคือให้การดูแลตามหลักมนุษยธรรมแก่ผู้ลักลอบข้ามแดนทุกชนชาติและเชื้อชาติ โดยให้การดูแลเรื่องอาหาร ตรวจรักษาสุขภาพ (คม ชัด ลึก 18 พ.ค. 2558)

ผู้วิจัยพบว่าแนวคิดเรื่องสิทธิมนุษยชนมีผลต่อการดำเนินการของรัฐบาลไทยในแง่ของการพยายามช่วยเหลือดูแลชาวโรฮิงญา เห็นได้จากการที่ตัวรัฐบาลไทยและตัวบทหนังสือพิมพ์เน้นบทบาทดังกล่าวอย่างโดดเด่นทั้งในแง่ของการเข้าไปช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม รวมไปถึงการกล่าวชี้แจงว่าไทยไม่ได้ละเมิดสิทธิมนุษยชนแต่เป็นผู้ช่วยเหลือ ในขณะที่ตัวบทด้านสิทธิมนุษยชนจะเน้นการนำเสนอว่าชาวโรฮิงญาต้องการความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมอย่างเร่งด่วน

9.2.3.3 แนวคิดพวกเขาพวกเขา

มโนทัศน์เรื่องพวกเขาพวกเขา คือ แนวคิดที่ก่อให้เกิดการแบ่งฝ่ายว่ามีสมาชิกที่เป็นกลุ่มเดียวกัน หรือเป็นพวกพ้องของสังคมเดียวกันและคนอื่น ๆ ผู้วิจัยคิดว่าในกรณีของโรฮิงญาน่าจะได้รับอิทธิพลจากความคิดเรื่องชาตินิยม

วิทยากร เชียงกูร และพรภิรมณ์ เอี่ยมธรรม (2547, น. 166-167) ได้อธิบายถึง แนวคิดของลัทธิชาตินิยม (Nationalism) ว่าประกอบด้วย 1) ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มชนซึ่งเชื่อมโยงกันด้วยเชื้อชาติ ภาษา และประวัติศาสตร์ร่วมกันในดินแดนที่มีอาณาเขตแน่นอนเขตหนึ่ง 2) คตินิยม

(ideology) ที่เกิดความรู้สึกร่วมกันดังกล่าว ซึ่งยกย่องว่ารัฐชาติ (nation-state) เป็นรูปแบบอุดมคติของการจัดการองค์กรทางการเมือง ซึ่งสามารถเรียกร้องความจงรักภักดีจากพลเมืองได้อย่างครอบงำ

3) ทักษะคิดและแนวนโยบายที่เน้นประโยชน์ของชาติตนเหนือชาติอื่น อย่างไรก็ตามลัทธิชาตินิยมมีหลายรูปแบบ และใช้ทั้งในแง่การรวมตัวกันเพื่อความตื่นตัวทางการเมือง และเกี่ยวโยงไปยังความคิดอื่น ๆ ที่มีหลายระดับเช่น ลัทธิหลงชาติ (chauvinism) การโดดเดี่ยวตนเอง (isolationism)

หากมองในบริบทของประเทศไทย ธงชัย วินิจจะกุล (2660, น. 118) กล่าวว่า “*ลัทธิชาตินิยมไทย คือ ความยึดมั่นถือมั่นหรือหลงความเป็นไทยว่าดีกว่า สูงส่งกว่า ประเสริฐกว่าอัตลักษณ์รวมหมู่อย่างอื่น*” ลัทธิในเชิงชาตินิยมแท้จริงแล้วจึงเป็นเพียงความคิด ความเชื่อ ที่คนในสังคมนั้น ๆ มีร่วมกัน และขัดเกลาสมาชิกในสังคมจากรุ่นสู่รุ่นจนกลายเป็นสิ่งที่มีอำนาจ ผู้วิจัยมองว่า ในแง่หนึ่งความคิดเชิงชาตินิยมอาจจะก่อให้เกิดการมีสำนึกร่วมกันของคนในชาตินั้น ๆ ว่าเป็นพวกเดียวกัน และใช้ในเชิงสร้างสรรค์ แต่ในขณะเดียวกันก็อาจจะมีด้านลบคือ สร้างความเป็นพวกเรา และคนอื่น ๆ ซึ่งอาจจะเกิดปัญหาตามมาได้ หากสมาชิกในสังคมไม่รู้ว่าตนเองกำลัง รัก หลง หรือคลั่งชาติ

แนวคิดเรื่องชาตินิยมไทยจะถูกผูกโยงกับไปกับสิ่งนามธรรมที่เรียกว่า “ความเป็นไทย” แต่ทั้งนี้นิยามของความเป็นไทยเป็นสิ่งที่ลื่นไหล และนิยามในลักษณะกลับด้าน กล่าวคือ การระบุว่าอะไรเป็นไทย อะไรไม่ใช่จะมีได้ถูกกำหนดในลักษณะที่กำหนดขอบเขตตายตัว แต่จะกระทำโดยการบอกว่าสิ่งใดที่ “ไม่ใช่” ความเป็นไทย ผลของกระบวนการดังกล่าวนี้จะเป็นสิ่งหนึ่งทำให้เกิดความคิด “ชาติเรา - ชาติอื่น” (ธงชัย วินิจจะกุล, 2660, น. 119) ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างต่อไปนี้ที่นำเสนอให้เห็นว่ามี “คนไทย” ที่เป็นพวกเรา และโรฮิงญาเป็น “คนอื่น” ที่แตกต่างจากพวกเรา

ตัวอย่าง(27) พล.อ.อนุพงษ์ เผ่าจินดา ผบ.ทบ. กล่าวว่า...ประเทศไทยไม่ได้ทำอะไรรุนแรง แต่เราไม่สามารถแบกรับภาระคนที่เข้ามาผิดกฎหมายได้ ด้วยปัญหาโครงสร้างเศรษฐกิจที่ต้องหาที่ทำกินให้หรือเรื่องการดูแลให้เหมือนประชาชนชาวไทยนั้นคงเป็นภาระที่เราทำไม่ได้ เราดูแลคนไทยด้วยกันก็ยากแล้วคนที่เข้ามาผิดกฎหมายเราคงต้องใช้แนวทางเหมือน ประเทศอื่นคือผลักดันออกไปตามหลักมนุษยธรรม (ไทยรัฐ 27 ม.ค. 52)

ตัวอย่าง(28) “...ถ้าอยู่ในไทยนานเหมือนศูนย์พักพิงอื่นๆ ก็จะลักลอบออกมาทำงานข้างนอก และเกิดความสัมพันธ์กับคนไทย จนมีลูกหลานหรือเผ่าพันธุ์ที่ไม่เหมือนคนไทย มีความแปลกผสมกัน ดังนั้น ต้องหาทางให้เขากลับไปต้นหรือประเทศที่สามแต่ไม่ใช่ประเทศไทย” พล.อ.ประยุทธ์ กล่าว (ไทยรัฐ 22 ม.ค. 56)

จากตัวอย่างข้างต้นอาจจะเป็นลักษณะประการหนึ่งที่ความคิดเรื่องชาตินิยมอาจจะมีผลทำให้เกิดความคิดความรู้สึกไม่ชอบหรืออาจถึงเกลียดชังชาวต่างชาติ วิชัย ศรีรัตน์ และคณะ (2558: 198) กล่าวว่า ความเกลียดกลัวคนต่างชาติ (Xenophobia) คือ ความรู้สึกที่คนต่างชาติเป็นภัย หรือเป็นอันตรายต่อประชาชนที่เป็นสัญชาติของประเทศนั้น เช่น ภัยจากอาชญากรรม การทำลายวัฒนธรรม ตลอดจนค่านิยมของต่างชาติ อันกระทบต่อโครงสร้างทางการเมือง และเกรงว่าคนต่างชาติจะแย่งงาน หรือก่อภาระทางเศรษฐกิจของประเทศ ในมุมมองด้านสิทธิมนุษยชนความเกลียดกลัวคนต่างชาติเป็นต้นเหตุให้เกิดการเลือกปฏิบัติและนำมาซึ่งความขัดแย้งของสังคมได้

แนวคิดพวกเขาพวกเราสัมพันธ์กับภาพตัวแทนของโรฮิงญาเป็นคนอื่นที่แตกต่างจากคนไทย แต่อาจจะมีลักษณะบางประการที่แตกต่างกัน กล่าวคือ **ตัวบทรัฐบาล**จะนำเสนอว่าโรฮิงญาเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่ต่างจากคนไทย ในขณะที่**ตัวบทสิทธิมนุษยชน**จะเสนอว่าโรฮิงญาเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่น่าสงสารและต้องการความช่วยเหลือ ส่วน**ตัวบทหนังสือพิมพ์**จะเน้นว่าโรฮิงญาเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่แตกต่างจากคนไทย หากกลุ่มคนเหล่านี้เข้ามาอาจจะเป็นภัยอันตรายต่อประเทศได้

จากที่กล่าวไปทั้งหมดจะเห็นว่าปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรมมีหลายด้าน และอาจจะส่งผลต่อการผลิตตัวบทแตกต่างกันออกไป ดังสามารถสรุปได้ตามตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 89 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรมกับการผลิตตัวบท

ปัจจัย	ความสัมพันธ์กับภาพตัวแทนที่นำเสนอในตัวบท		
	รัฐบาล	สิทธิมนุษยชน	หนังสือพิมพ์
สถานการณ์การค้ำมนุษย์	<ul style="list-style-type: none"> - เน้นภาพตัวแทนฝ่ายไทยเป็นผู้แก้ปัญหา - โรฮิงญาบางส่วนเป็นเหยื่อการค้ำมนุษย์ 	<ul style="list-style-type: none"> - โรฮิงญาเป็นเหยื่อของขบวนการค้ำมนุษย์ - ไม่เน้นภาพรัฐบาลเป็นผู้แก้ปัญหาค้ำมนุษย์ 	<ul style="list-style-type: none"> - เน้นมิติของการที่ฝ่ายไทยดำเนินการแก้ปัญหา มากกว่าด้านที่นำเสนอของโรฮิงญา
สถานการณ์ความขัดแย้งในพม่า	<ul style="list-style-type: none"> - เลือกนำเสนอโรฮิงญาเป็นคนที่รัฐที่เข้ามาในประเทศไทยแบบผิดกฎหมาย แต่จะไม่นำเสนอการกระทำของพม่าในเชิงลบ 	<ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มสิทธิมนุษยชนนำเสนออย่างเด่นชัดว่าถูกละเมิดโดยพม่า นำไปสู่ภาพตัวแทนที่นำเสนอการกระทำของพม่าในเชิงลบ 	<ul style="list-style-type: none"> - เน้นมิติของผู้อพยพแบบผิดกฎหมายที่ไม่สามารถยืนยันความเป็นพลเมืองเพราะพม่าไม่ยอมรับมากกว่าด้านที่นำเสนอ
การบังคับใช้กฎหมายของไทย	<ul style="list-style-type: none"> - เน้นภาพของโรฮิงญาเป็น ผู้กระทำผิดกฎหมายเข้าเมือง และเป็นปัญหาค้ำมนุษย์ - นำเสนอบทบาทของไทยที่ทำตามกฎหมาย 	<ul style="list-style-type: none"> - เลือกที่จะไม่นำเสนอโรฮิงญาในมิติที่เกี่ยวข้องกับความผิดกฎหมายคนเข้าเมือง แต่ระบุว่า เป็นเหยื่อของขบวนการค้ำมนุษย์ 	<ul style="list-style-type: none"> - เน้นภาพรัฐบาลไทยเป็นผู้แก้ปัญหาด้วยกฎหมาย - เน้นให้เห็นว่าโรฮิงญาเป็นผู้ลักลอบเข้าเมือง เป็นปัญหา ค้ำมนุษย์ รวมถึงเป็นภัย
นโยบายการเมือง/การต่างประเทศ	<ul style="list-style-type: none"> - โรฮิงญาเป็นปัญหาและการจะไม่กล่าวถึงแง่ลบของพม่า แต่จะเสนอว่าต้องร่วมมือกันแก้ปัญหา 	<ul style="list-style-type: none"> - นำเสนอในตัวบทว่าประเทศในภูมิภาคอาเซียนควรร่วมมือกันแก้ปัญหา 	<ul style="list-style-type: none"> - เน้นให้เห็นว่าโรฮิงญาเป็นปัญหาที่ไทยไม่ได้ก่อ และต้องอาศัยความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหา
แนวคิดทางศาสนา	<ul style="list-style-type: none"> - รัฐบาลไทยจะไม่นำเสนอโรฮิงญาเป็นมุสลิม - ศาสนาพุทธมีผลต่อมุมมองเรื่องการช่วยเหลือต้องไม่เบียดเบียนตัวเอง 	<ul style="list-style-type: none"> - เน้นว่าโรฮิงญาเป็นมุสลิม และเพื่อนมนุษย์ ที่เดือดร้อน - สร้างความใกล้ชิดระหว่างกลุ่มสิทธิมนุษยชนซึ่งเป็นมุสลิมกับผู้อพยพ 	<ul style="list-style-type: none"> - พบการนำเสนอโรฮิงญาเป็นมุสลิมแต่ปรากฏน้อยมาก - ศาสนาพุทธมีผลต่อมุมมองเรื่องการช่วยเหลือต้องไม่เบียดเบียนตัวเอง
แนวคิดเรื่องสิทธิมนุษยชน	<ul style="list-style-type: none"> - เน้นว่ารัฐบาลไทยให้ความช่วยเหลือโรฮิงญา และปฏิเสธการละเมิดสิทธิมนุษยชน 	<ul style="list-style-type: none"> - เน้นว่าโรฮิงญาถูกละเมิดและต้องการความช่วยเหลือด้านสิทธิมนุษยชน 	<ul style="list-style-type: none"> - เน้นว่ารัฐบาลไทยให้ความช่วยเหลือโรฮิงญา และปฏิเสธการละเมิดสิทธิมนุษยชน
แนวคิดพวกเขา - พวกเรา	<ul style="list-style-type: none"> - โรฮิงญาเป็นชาติพันธุ์ที่ต่างจากพวกเรา 	<ul style="list-style-type: none"> - โรฮิงญาเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่เดือดร้อนและต้องการความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม 	<ul style="list-style-type: none"> - โรฮิงญาเป็นพวกเขาที่แตกต่างจากพวกเรา - โรฮิงญาเป็นภัยที่กำลังจะเข้ามาในประเทศ

บทที่ 10

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

10.1 สรุปผลการศึกษา

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาวาทกรรมเกี่ยวกับชาวโรฮิงญา เนื่องจากเหตุการณ์เกี่ยวกับชาวโรฮิงญา เป็นที่สนใจและมีข้อถกเถียงกันในหลายมิติ ดังนั้นหากวิเคราะห์ภาษาที่ปรากฏในตัวบทที่ผลิตโดยสถาบันที่แตกต่างกันอาจทำให้เข้าใจความซับซ้อนของปัญหา รวมถึงรู้เท่าทันวาทกรรมที่เสนอว่ามีเจตนาแฝง (hidden agenda) ที่ต่างกันอย่างไร ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากวาทกรรม 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) วาทกรรมของรัฐบาล 2) วาทกรรมของกลุ่มสิทธิมนุษยชน และ 3) วาทกรรมหนังสือพิมพ์ โดยเก็บข้อมูลที่เผยแพร่ผ่านสื่อออนไลน์

วัตถุประสงค์ของงานวิจัยนี้ประกอบด้วย 1) เพื่อวิเคราะห์ภาพตัวแทนของชาวโรฮิงญาที่สื่อผ่านกลวิธีทางภาษาในสื่อออนไลน์ที่นำเสนอเหตุการณ์เกี่ยวกับชาวโรฮิงญาตั้งแต่ พ.ศ. 2550 – พ.ศ. 2558 และ 2) วิเคราะห์วิถีปฏิบัติทางวาทกรรมและวิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรมของวาทกรรมข่าวที่นำเสนอเหตุการณ์เกี่ยวกับชาวโรฮิงญาในสื่อออนไลน์ภาษาไทย

ผู้วิจัยวิเคราะห์วาทกรรมตามองค์ประกอบที่แฟร์คลัฟได้เสนอไว้ ประกอบด้วย 3 มิติที่สำคัญคือ **ตัวบท** เป็นการวิเคราะห์ภาษาโดยละเอียดเพื่ออธิบายว่า ภาพตัวแทนของโรฮิงญาที่ปรากฏในแต่ละตัวบทนำเสนอผ่านกลวิธีทางภาษาประเภทใด **วิถีปฏิบัติทางวาทกรรม** อธิบายกระบวนการผลิต การกระจาย การบริโภครวม และการตีความตัวบท และ **วิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรม** แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อการผลิตวาทกรรม

งานวิจัยนี้มี**สมมติฐานข้อแรก** คือ “ภาพตัวแทนของชาวโรฮิงญาที่ปรากฏผ่านวาทกรรมต่างประเภทในสื่อออนไลน์ภาษาไทยมีความแตกต่างกัน กล่าวคือ วาทกรรมข่าวสร้างภาพเหมารวมของชาวโรฮิงญาที่ดูเป็นภัยและน่ากลัว แม้ชาวโรฮิงญาจะมีภาพที่น่าสงสารแต่ภาวะดังกล่าวเกิดจากปัจจัยภายนอกที่รัฐไทยไม่ได้เป็นผู้กระทำ วาทกรรมของหน่วยงานด้านสิทธิมนุษยชนนำเสนอภาพตัวแทนของชาวโรฮิงญาในฐานะที่เป็นเหยื่อและน่าสงสาร ส่วนวาทกรรมของสื่อรัฐบาลไทยเสนอภาพตัวแทนของชาวโรฮิงญาว่าเป็นภัยและภาวะ ทั้งนี้กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนมีหลายกลวิธี เช่น การใช้ชนิดของกระบวนการเกี่ยวกับการกระทำ (material process) และกระบวนการเกี่ยวกับ

การพูด (verbal process) การใช้คำศัพท์อ้างอิงถึงชาวโรฮิงญาและฝ่ายไทย การใช้คำศัพท์บรรยายพฤติกรรมของชาวโรฮิงญาและฝ่ายไทย การใช้มูลบท การใช้อุปลักษณ์ การใช้การเล่าเรื่อง การใช้สหบท”

จากการวิเคราะห์พบว่า **สอดคล้องกับสมมติฐานที่วางไว้** กล่าวคือ ภาพตัวแทนโรฮิงญาเป็นภัยเป็นภาพที่หนังสือพิมพ์นำเสนอโดดเด่นผ่านการใช้อุปลักษณ์ แม้ภาพตัวแทนนี้จะพบในตัวบทรัฐบาลตามที่ตั้งสมมติฐาน แต่ทว่าพบในความถี่ต่ำ กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ รัฐบาลไม่ได้เน้นภาพของโรฮิงญาในฐานะ “ภัย” แต่เน้นภาพของการกระทำผิดกฎหมายและเป็นปัญหา อย่างไรก็ตามผู้วิจัยพบว่า สื่อหนังสือพิมพ์และสื่อรัฐบาลนำเสนอภาพตัวแทนโรฮิงญาน่าสงสาร และชี้ให้เห็นว่าเกิดจากปัจจัยภายนอก กล่าวคือ หนังสือพิมพ์มักรายงานให้เห็นว่าเกิดจากพม่าและขบวนการค้ามนุษย์เป็นผู้กระทำความรุนแรงกับชาวโรฮิงญา ในขณะที่สื่อรัฐบาลจะเลือกเสนอว่าโรฮิงญาเป็นเหยื่อขบวนการค้ามนุษย์แต่จะหลีกเลี่ยงการกล่าวถึงพม่า ทั้งนี้ด้านที่น่าสงสารไม่ใช่ภาพที่ถูกผลิตซ้ำมากที่สุด ในทั้ง 2 กลุ่มวาทกรรมนี้ ดังนั้น ภาพตัวแทนของโรฮิงญาใน 2 กลุ่มวาทกรรมนี้ คือ พวกเขาที่เป็นผู้ทำผิดกฎหมาย เป็นปัญหา (และเป็นภัยอันตราย)

ด้านวาทกรรมของกลุ่มสิทธิมนุษยชนจะเน้นเสนอภาพตัวแทนโรฮิงญาน่าสงสารและเป็นเหยื่อตามที่ได้ตั้งสมมติฐานไว้ แต่ผู้วิจัยพบรายละเอียด คือ กลุ่มนี้จะชี้ให้เห็นว่าฝ่ายพม่าเป็นผู้กระทำความรุนแรงกับโรฮิงญา ไม่เพียงเท่านั้นยังพบการนำเสนอภาพตัวแทนโรฮิงญาเป็นมุสลิมในความถี่สูง ภาพตัวแทนนี้ในแง่หนึ่งอาจจะทำให้โรฮิงญาเป็นคนอื่นที่แตกต่างจากคนไทยส่วนใหญ่ แต่ในกรณีนี้ภาพดังกล่าวทำหน้าที่สร้างความใกล้ชิดระหว่างกลุ่มสิทธิมนุษยชนและชาวโรฮิงญา เนื่องจากกลุ่มสิทธิมนุษยชนที่นำมาศึกษาในงานวิจัยเป็นชาวมุสลิมที่รวมตัวกันเพื่อช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม ดังนั้นภาพตัวแทนของโรฮิงญาในกลุ่มนี้คือ พวกเขาที่เป็นเหยื่อความรุนแรงและเป็นเพื่อนร่วมศาสนาอิสลาม

ด้านกลวิธีทางภาษาผู้วิจัยพบว่า การใช้คำอ้างอิง การใช้ชนิดกระบวนการโดยเฉพาะอย่างยิ่งกระบวนการเกี่ยวกับการกระทำ และการพูด เป็นกลวิธีที่พบโดดเด่นในทุกตัวบท อย่างไรก็ตามพบกลวิธีอื่น ๆ ได้แก่ การใช้อุปลักษณ์ สำนวน การให้รายละเอียด สหบท ทั้งนี้อาจจะมีรายละเอียดการใช้กลวิธีที่ต่างกันไปบ้างในแต่ละกลุ่ม ผู้วิจัยจะกล่าวถึงในรายละเอียดของส่วนสรุปผลการวิเคราะห์

ด้านสมมติฐานข้อที่สอง คือ “ด้านวิถิปฏิบัติทางวาทกรรม (discourse practice) ผู้ที่เข้าถึงการผลิตวาทกรรมหลัก คือ ฝ่ายไทยที่เป็นเจ้าหน้าที่รัฐและนักสื่อสารมวลชน ในขณะที่ชาวโรฮิงญาเข้าถึงกระบวนการผลิตข่าวได้น้อย วาทกรรมข่าวจึงเป็นช่องทางที่รัฐไทยใช้จัดการภาพของตนเอง

มากกว่าที่จะใช้ทำความเข้าใจผู้อพยพ แม้ว่าวาทกรรมของหน่วยงานด้านสิทธิมนุษยชนจะนำเสนอภาพด้านบวกให้ชาวโรฮิงญาแต่เป็นวาทกรรมที่แพร่กระจายในวงแคบ ส่วนวาทกรรมของรัฐบาลไทยควบคุมโดยเจ้าหน้าที่รัฐเน้นการนำเสนอบทบาทของไทยในการแก้ไขปัญหาโรฮิงญา ด้านวิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรม (socio cultural practice) ปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง รวมไปถึงแนวคิดเรื่องชาตินิยม แนวคิดเรื่องพวกเขาพวกเขา แนวคิดของพุทธศาสนาและศาสนาอิสลาม แนวคิดเรื่องสิทธิมนุษยชน มีอิทธิพลต่อวาทกรรมสื่อออนไลน์ที่เสนอเหตุการณ์เกี่ยวกับชาวโรฮิงญา”

จากการวิเคราะห์พบว่า **สอดคล้องกับสมมติฐานที่วางไว้** กล่าวคือ วาทกรรมหลัก (หนังสือพิมพ์) ซึ่งแพร่กระจายไปในวงกว้างมีความใกล้ชิดกับรัฐบาลไทย เห็นได้จากเสียงที่ปรากฏในวาทกรรมนี้ส่วนใหญ่เป็นเสียงของเจ้าหน้าที่รัฐ ในขณะที่โรฮิงญาปรากฏบทบาทน้อยมาก ด้วยเหตุนี้วาทกรรมหลัก (หนังสือพิมพ์) จึงทำหน้าที่สำคัญคือ นำเสนอภาพตัวแทนของโรฮิงญาไปตามที่เจ้าหน้าที่รัฐมีต่อชาวโรฮิงญาซึ่งส่วนใหญ่เป็นภาพด้านลบ ไม่เพียงเท่านั้นจากผลการวิเคราะห์ยังพบว่าวาทกรรมหลัก(หนังสือพิมพ์)และวาทกรรมของชนชั้นนำ (รัฐบาล) ยังทำหน้าที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ นำเสนอภาพตัวแทนของไทยในเชิงบวก ด้านวาทกรรมสิทธิมนุษยชนเป็นกลุ่มที่แพร่กระจายในวงแคบ ดังนั้นแม้กลุ่มนี้จะพยายามนำเสนอภาพด้านที่นำเสนอของโรฮิงญาเพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจและความเห็นใจผู้อพยพ แต่อาจจะไม่ได้มีผลต่อคนในสังคมเท่าวาทกรรมหลัก

ด้านวิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรมพบว่าสอดคล้องตามปัจจัยที่ตั้งไว้ตามสมมติฐาน แต่นอกจากนั้นยังมีบริบททางสังคมอื่น ๆ ที่ไม่ได้ระบุไว้ในสมมติฐานแต่มีความสัมพันธ์กับการผลิตวาทกรรม ได้แก่ ปัจจัยแวดล้อมด้านสถานการณ์ เช่น สถานการณ์การค้ามนุษย์ และสถานการณ์ขัดแย้งอันเนื่องมาจากประวัติศาสตร์และการเมืองในพม่า รวมไปถึงปัจจัยเรื่องการบังคับใช้กฎหมาย และนโยบายด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ในลำดับต่อไปผู้วิจัยจะสรุปผลการวิเคราะห์และอภิปราย

10.1.1 ผลการวิเคราะห์ตัวบท

ในมิติของการวิเคราะห์ตัวผู้วิจัยจำแนกออกเป็น 5 ส่วนที่สำคัญ ดังนี้

1) **การวิเคราะห์ความหมายระดับมหภาค** (semantics macro structure) ส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์ประเด็นและใจความสำคัญที่ปรากฏในตัวบทแต่ละกลุ่ม แบ่งออกเป็นการวิเคราะห์ความหมายระดับมหภาคใน *ส่วนสรุป* (พาดหัวข่าวและความนำ) และความหมายระดับมหภาคใน *ส่วน*

เนื้อหา (รายละเอียดในเนื้อหาข่าว) ผู้วิจัยนำแนวคิดจัตุรัสอุดมการณ์ (ideological square) ของฟาน ไค้ มาอธิบายความหมายระดับมหภาคในแง่ของการนำเสนอพวกเขา-พวกเขา

จากการวิเคราะห์พบว่า **ตัวบทรัฐบาล** เน้นการนำเสนอประเด็นด้านมนุษยธรรม ประเด็นการลักลอบเข้าเมือง การแก้ไขปัญหาการอพยพ ใจความสำคัญที่ปรากฏในประเด็นเหล่านี้สะท้อนให้เห็นการนำเสนอชาวโรฮิงญาเป็นผู้ทำผิดกฎหมายเข้าเมือง และเป็นปัญหา ลักษณะดังกล่าวเป็นการเน้นภาพด้านลบของโรฮิงญา (พวกเขา) ในทางตรงกันข้ามฝ่ายไทย (พวกเรา) จะถูกนำเสนอภาพด้านในฐานะผู้ช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม ผู้แก้ปัญหาตามกระบวนการกฎหมาย ส่วน **ตัวบทสิทธิมนุษยชน** จะพบประเด็นสาเหตุของการอพยพมากที่สุด ใจความที่ปรากฏในส่วนนี้จะสะท้อนให้เห็นว่าโรฮิงญาเป็นผู้ถูกกระทำ ความรุนแรงและน่าสงสาร กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ กลุ่มสิทธิมนุษยชนนำเสนอโรฮิงญาเป็นพวกเรา ด้วยการขบเน้นด้านที่จะก่อให้เกิดความเห็นอกเห็นใจผู้อพยพ และนำเสนอมาเป็นข้อตรงข้าม ด้าน **ตัวบทหนังสือพิมพ์** จะเน้นประเด็นการคัดค้าน ประเด็นด้านมนุษยธรรม ใจความของทั้งสองประเด็นนี้จะเน้นที่การนำเสนอฝ่ายไทยเป็นผู้แก้ปัญหาและผู้ช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม ลักษณะดังกล่าวนี้จึงถือว่าการขบเน้นภาพด้านบวกของฝ่ายไทย (พวกเรา) ในขณะที่โรฮิงญาจะถูกนำเสนอในเชิงลบผ่านประเด็นการลักลอบเข้าเมือง โดยภาพรวมผลการวิเคราะห์ความหมายระดับมหภาคสะท้อนให้เห็นว่า ผู้ผลิตวาทกรรมแต่ละกลุ่มจะเลือกนำเสนอประเด็นที่สอดคล้องกับอุดมการณ์ของกลุ่มตนเองมี

2) การวิเคราะห์การใช้คำอ้างอิง (References) ส่วนนี้ผู้วิจัยใช้แนวคิดผู้มีกระทำทางสังคม (social actor) ของ ฟาน ลีอูแวน มาช่วยในการจำแนกประเภทของคำอ้างอิง ผลการวิเคราะห์พบว่า **ตัวบทรัฐบาลไทย** เลือกใช้คำอ้างอิงแบบประเมินค่า (appraisal) โดยการระบุความผิดทางกฎหมาย เช่น ผู้อพยพผิดกฎหมาย ผู้ลักลอบเข้าเมืองทางทะเล ฯลฯ และการประเมินค่าโดยการระบุว่าเป็นปัญหา เช่น ปัญหาโรฮิงญา ปัญหาผู้อพยพ ฯลฯ มาอ้างอิงโรฮิงญามากที่สุด ในขณะที่ **ตัวบทสิทธิมนุษยชน** จะเลือกใช้คำศัพท์ที่ระบุตัวตนทางสังคม (classification identification) เช่น การใช้ชื่อชาติพันธุ์โรฮิงญา การใช้คำเรียกศาสนา เช่น ชาวมุสลิมโรฮิงญา ฯลฯ รวมถึงการใช้คำระบุตัวตนด้วยความสัมพันธ์ (relational identification) เช่น พี่น้องโรฮิงญา ฯลฯ ส่วน **ตัวบทหนังสือพิมพ์** ปรากฏการเลือกใช้คำศัพท์ประเมินค่าเชิงลบมากที่สุด ทั้งในแง่ของการระบุความผิดการระบุว่าเป็นปัญหา ตามด้วยการใช้คำเรียกชาติพันธุ์ ลักษณะดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่ามีแนวโน้มการเลือกใช้คำศัพท์ว่ามีทิศทางไปในแนวทางเดียวกับตัวบทรัฐบาล

3) การวิเคราะห์ชนิดของกระบวนการ (transitivity) ส่วนนี้จะให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์ “คำกริยา” ผู้วิจัยประยุกต์ใช้แนวคิดของฮัลลิเดย์ โดยจะจำแนกเป็น 4 กระบวนการหลัก คือ material, verbal, mental, relational ผลการวิเคราะห์พบว่าตัวบททั้ง 3 กลุ่ม เน้นการใช้กระบวนการเกี่ยวกับการกระทำ(material process) และกระบวนการเกี่ยวกับการพูด (verbal process) มากที่สุด อย่างไรก็ตามเมื่อวิเคราะห์แล้วลงไปในรายละเอียดพบว่าการเลือกใช้คำกริยาที่สื่อความหมายต่างกันออกไปดังนี้

กระบวนการเกี่ยวกับการกระทำ *ตัวบทรัฐบาล* จะเน้นคำกริยากลุ่มความหมายช่วยเหลือดูแล, แก้ไขปัญหา, ดำเนินการตามกฎหมาย ตามลำดับ คำกริยาเหล่านี้จะมีผู้กระทำ คือ รัฐบาลไทย ส่วนชาวโรฮิงญาจะปรากฏร่วมกับคำกริยาหลักรอบเข้าเมือง ลักษณะดังกล่าวสัมพันธ์กับภาพตัวแทนโรฮิงญาเป็นผู้ลี้ภัยเข้าเมืองผิดกฎหมายและเป็นปัญหา ในขณะที่ฝ่ายไทยจะเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ ผู้แก้ปัญหาตามกฎหมาย *ตัวบทสิทธิมนุษยชน* จะเน้นคำกริยากลุ่มความหมายละเมิด/ทำความรุนแรง โดยมักนำเสนอในรูปประโยคที่ชาวโรฮิงญาเป็นเป้าของการกระทำ และผู้ร่วมเหตุการณ์ฝ่ายพม่าเป็นผู้กระทำ สัมพันธ์กับภาพตัวแทนโรฮิงญาเป็นกลุ่มคนที่น่าสงสาร นอกจากนี้ยังพบว่าไม่ปรากฏใช้คำกริยาหลักรอบเข้าเมืองแต่จะเลือกใช้คำกริยากลุ่มความหมายอพยพ/ลี้ภัย *ตัวบทหนังสือพิมพ์* เน้นคำกริยาดำเนินการตามกฎหมาย, ช่วยเหลือดูแล, แก้ไขปัญหา ที่ฝ่ายไทยเป็นผู้กระทำซึ่งมีทิศทางไปในแนวเดียวกับรัฐบาล คำกริยาเหล่านี้สัมพันธ์กับภาพตัวแทนโรฮิงญาเป็นปัญหา ภาระ และเป็นผู้ลี้ภัยเข้าเมืองผิดกฎหมาย ผู้วิจัยพบว่าในตัวบทหนังสือพิมพ์ ชาวโรฮิงญาจะเป็นผู้กระทำที่ปรากฏร่วมกับคำกริยาหลักรอบเข้าเมือง, ก่อเหตุรุนแรง/หลบหนีจากห้องกัก แม้จะปรากฏคำกริยาละเมิด/ทำความรุนแรงที่พม่าและขบวนการค้ามนุษย์เป็นผู้กระทำ และมีชาวโรฮิงญาเป็นเป้าของการกระทำ แต่เมื่อพิจารณาภาพรวมพบว่าไม่ใช่ภาพที่ถูกผลิตซ้ำมากที่สุด ทั้งยังสะท้อนให้เห็นว่าภาพด้านที่น่าสงสารนี้ไม่ได้เกิดจากรัฐบาลไทยเป็นผู้กระทำ

กระบวนการเกี่ยวกับการพูด *ตัวบทรัฐบาลไทย* ผู้ร่วมเหตุการณ์ที่มีบทบาทเป็นผู้พูด (sayer) มีเพียงกลุ่มเดียวคือ “ฝ่ายไทย” สื่อให้เห็นว่าเสียงของรัฐบาลเป็นเสียงที่สำคัญที่สุด คำกริยาป้องกันการพูดที่ปรากฏในตัวบทประกอบด้วย *คำกริยาหารือ* สื่อให้เห็นว่าโรฮิงญาเป็นปัญหาและไทยพยายามแก้ปัญหา *คำกริยาชี้แจง* มักใช้ในลักษณะอธิบายในประเด็นด้านมนุษยธรรมเพื่อสื่อภาพด้านบวก และลดทอนภาพด้านลบของฝ่ายไทย *คำกริยาสั่งการ* สื่อให้เห็นว่าโรฮิงญาเป็นปัญหาและไทยเป็นผู้แก้ปัญหาทั้งยังสะท้อนให้เห็นสถานภาพที่มีอำนาจของฝ่ายไทย *ตัวบทสิทธิมนุษยชน* ให้ความสำคัญกับเสียงของกลุ่มสิทธิมนุษยชนและชาวโรฮิงญา เน้นการใช้*คำกริยาบอกเล่าเหตุการณ์* ที่จะกล่าวถึงสิ่งที่โรฮิงญาประสบกับเหตุการณ์ที่เลวร้าย สัมพันธ์กับภาพตัวแทนด้านที่น่าสงสาร

คำกริยาเรียกร้อง ที่จะเน้นให้เห็นว่าชาวโรฮิงญาต้องการความช่วยเหลือเร่งด่วน **ตัวบทหนังสือพิมพ์** นำเสนอเสียงของทั้งฝ่ายไทยและโรฮิงญา แต่จากการวิเคราะห์พบว่า เน้นเสียงของฝ่ายไทยถึงร้อยละ 76.67 โดยจะปรากฏกร่วมกับคำกริยาบ่งการพูดที่สื่อความหมาย *ทว้อ, ชี้แจง, สั่งการ* คำกริยาทั้ง 3 กลุ่มนี้ทำหน้าที่สื่อภาพตัวแทนเช่นเดียวกับในตัวบทหนังสือพิมพ์ ไม่เพียงเท่านั้นฝ่ายไทยปรากฏร่วมกับ **คำกริยาบอกเล่าเหตุการณ์** ส่วนนี้จะตามด้วยการกระทำหรือพฤติกรรมด้านลบของโรฮิงญา ด้านชาวโรฮิงญาจะปรากฏร่วมกับ**คำกริยาบอกเล่าเหตุการณ์** ทว่าลักษณะที่น่าสนใจคือ เมื่อเล่าถึงการกระทำของพม่าที่กระทำกับฝ่ายโรฮิงญา หนังสือพิมพ์จะเลือกใช้คำกริยาที่เน้นเหตุผลไม่เน้นอารมณ์ เช่น *เล่าว่า ให้ข้อมูลว่า เปิดเผยว่า ฯลฯ* แต่หากสิ่งที่โรฮิงญาพูดเป็นการเล่าถึงด้านลบของฝ่ายไทยมักจะใช้คำกริยาที่เน้นว่าพูดด้วยอารมณ์ เช่น *จวก แฉ โวย ฯลฯ* ทั้งนี้โดยภาพรวมกระบวนการเกี่ยวกับการพูดในตัวบทหนังสือพิมพ์ทำหน้าที่สื่อภาพด้านลบของโรฮิงญาในฐานะปัญหาภาวะ ผู้ลักลอบเข้าเมือง และเสนอภาพด้านบวกของฝ่ายไทยในฐานะผู้แก้ปัญหา ดำเนินการตามหลักกฎหมายและหลักสิทธิมนุษยธรรม

กระบวนการสื่อความคิดความรู้สึก จากการวิเคราะห์พบว่าไม่ใช่กระบวนการที่โดดเด่นในตัวบททั้ง 3 กลุ่ม **ตัวบทรัฐบาล**จะใช้คำกริยาบ่งความคิด เช่น *เห็นว่า เห็นพ้องต้องกันว่า เชื่อว่า ฯลฯ* ตามด้วยการบรรยายว่าโรฮิงญาไม่คุณสมบัติเป็นผู้ลักลอบเข้าเมือง เป็นปัญหาที่ไทยไม่ได้ก่อ **ตัวบทสิทธิมนุษยชน** ใช้กระบวนการนี้สื่อความคิดของกลุ่มสังเกตการณ์ที่มองว่าโรฮิงญาต้องการความช่วยเหลือ ส่วน**ตัวบทหนังสือพิมพ์** ใช้กระบวนการนี้สื่อความคิดว่าโรฮิงญาเป็นปัญหาที่ไทยไม่ได้ก่อขึ้น นอกจากนี้ยังใช้สื่อความรู้สึกว่าโรฮิงญาเป็นภาระ และเป็นภัย เช่น *เจ้าหน้าที่ระอาพฤติกรรมของโรฮิงญาในห้องกัก, ชาวบ้านหวอโรฮิงญา* ส่วนโรฮิงญาปรากฏร่วมกับคำกริยาที่สื่อถึงความเครียด ความหุดหู่ในห้องกัก และความต้องการที่จะไปประเทศที่สาม แต่อย่างไรก็ตามไม่ใช่สิ่งที่เน้นในตัวบท

กระบวนการเกี่ยวกับสภาพ **ตัวบทรัฐบาล**ใช้กระบวนการนี้โดยเน้นการบรรยายคุณลักษณะเชิงลบของโรฮิงญา เช่น *กลายเป็นปัญหา เป็นผู้ลักลอบเข้าเมือง* ในขณะที่ฝ่ายไทยจะถูกระบุตัวตนในเชิงบวก เช่น *เป็นประธานการประชุมเพื่อแก้ปัญหาผู้อพยพ* **ตัวบทสิทธิมนุษยชน**ใช้กระบวนการนี้บรรยายคุณลักษณะที่น่าสงสารของโรฮิงญา เช่น *เป็นกลุ่มคนที่ถูกละเมิด* ส่วน**ตัวบทหนังสือพิมพ์**เน้นบรรยายสภาพที่น่าสงสารของโรฮิงญาค่อนข้างมาก เช่น *ตกเป็นเหยื่อขบวนการค้ามนุษย์ มีสภาพแขนขาลีบ* อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาภาพรวมทั้งตัวบท กระบวนการนี้อาจจะไม่ใช่ชนิดของกระบวนการที่โดดเด่น นอกจากนี้ยังปรากฏการบรรยายคุณลักษณะเชิงลบ เช่น *เป็นปัญหาระดับผู้ภาค* ในขณะที่ฝ่ายไทยจะถูกระบุถึงในเชิงบวก เช่น *เป็นผู้แก้ปัญหา*

4) กลวิธีทางภาษาประเภทเปรียบเทียบ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์กลวิธีทางภาษาประเภทเปรียบเทียบประกอบการใช้อุปุกรณ์ (Metaphor) และสำนวน (idiom) โดยอาศัยแนวทางของเลคอฟและจอห์นสัน (Lakoff and Johnson, 1980) ประกอบกับแนวคิดอุปุกรณ์เชิงวิพากษ์ของชาร์เตอร์ริส แบล็ค (Charteris-Black, 2004)

ผลการวิเคราะห์พบว่ากลวิธีกลุ่มนี้ปรากฏโดดเด่นใน *ตัวบทหนังสือพิมพ์* พบการใช้อุปุกรณ์ทั้งสิ้น 10 แบบเปรียบเทียบ และเกือบทั้งหมดนำเสนอภาพตัวแทนของโรฮิงญาในเชิงลบ เช่น **[การอพยพของโรฮิงญาคืออุทกภัย]** **[โรฮิงญาคือเชื้อโรค]** **[โรฮิงญาคือข้าศึก]** **[โรฮิงญาคือวัชพืช]** **[โรฮิงญาคือสิ่งสกปรก]** มีโนอุปุกรณ์เหล่านี้ประกอบสร้างภาพตัวแทนโรฮิงญาว่าเป็นภัยอันตราย เป็นภาระปัญหาที่ทำให้เกิดความไม่เรียบร้อยในประเทศ ดังนั้นมีโนอุปุกรณ์ที่หนังสือพิมพ์ใช้ทำให้เกิดความรู้สึกกังวลหรืออาจจะไปถึงหวาดกลัวชาวโรฮิงญา ส่วนฝ่ายไทยจะถูกนำเสนอและเปรียบเทียบเป็นผู้แก้ปัญหาเสมอ ผู้วิจัยพบว่าตัวบทหนังสือพิมพ์ยังใช้มีโนอุปุกรณ์เพื่อสร้างความชอบธรรมให้การกระทำของฝ่ายไทย เช่น **[ประเทศไทยคือบ้าน]** มีโนอุปุกรณ์นี้เปรียบเทียบประเทศเป็นบ้านที่คนไทยเป็นเจ้าของบ้าน สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองเป็นเหมือนยามเฝ้าบ้าน ส่วนโรฮิงญาเป็นแขก/หรือคนแปลกหน้า ผู้วิจัยเห็นว่ามีโนอุปุกรณ์สื่อให้เห็นว่าโรฮิงญาเป็นภาระ และไทยมีสิทธิชอบธรรมที่จะปิดประตูในฐานะที่เป็นเจ้าของบ้าน ส่วน *ตัวบทสิทธิมนุษยชน* กลวิธีประเภทอุปุกรณ์ไม่ใช่ลักษณะเด่น พบการใช้ **[โรฮิงญาคือสินค้า]** สื่อให้เห็นว่าโรฮิงญาน่าสงสาร และอุปุกรณ์ **[โรฮิงญาคือของขวัญจากพระเจ้า]** สื่อภาพด้านบวกของโรฮิงญาว่าเป็นเหมือนสื่อ นำความดีที่จะใช้ทุกคนได้ แสดงศรัทธาต่อพระเจ้าตามแนวคิดของศาสนาอิสลาม อย่างไรก็ตามปรากฏคำสื่ออุปุกรณ์น้อยมาก *ตัวบทรัฐบาล* ปรากฏใช้ **[การอพยพของโรฮิงญาคืออุทกภัย]** และ **[โรฮิงญาคือระเบิดเวลา]** ทั้งสองมีโนอุปุกรณ์สื่อภาพตัวแทนโรฮิงญาเป็นภัยอันตราย แต่ทั้งนี้ไม่ใช่กลวิธีที่โดดเด่นในตัวบท เนื่องจากปรากฏใช้น้อยมากจนแทบไม่ปรากฏเลย

การใช้สำนวน *ตัวบทรัฐบาล* ไม่ปรากฏใช้สำนวน *ตัวบทสิทธิมนุษยชน* จะเลือกใช้สำนวนเพื่อสื่อภาพที่น่าสงสารของโรฮิงญา เช่น หนังสือปะจระเข้ *ตัวบทหนังสือพิมพ์* ใช้สำนวนที่สื่อภาพด้านลบของโรฮิงญาว่าเป็นปัญหาและภาระที่จะทำให้ไทยต้องเดือดร้อน เช่น *ล้นหลังยาว ได้คืบจะเอาคอก ม้าอารี เอ็นดูเขาเอ็นเราขาด* แม้จะมีสำนวนที่สื่อภาพด้านที่น่าสงสารของโรฮิงญาแต่ปรากฏน้อยกว่า นอกจากนี้บางสำนวนยังแสดงให้เห็นความเหนือกว่าของโรฮิงญาเช่น *หนี่ร้อนมาพียงเย็น* สำนวนนี้นำเสนอให้เห็นว่าโรฮิงญาเป็นกลุ่มคนที่เดือดร้อน แต่ในขณะที่เดียวกันก็สื่อให้เห็นสถานะของไทยในฐานะผู้ช่วยเหลือ และเป็นสำนวนที่พบใช้มากที่สุด

5) กลวิธีทางภาษาอื่น ๆ ประกอบด้วยการใช้รายละเอียด และสหบท(intertextuality) ส่วนนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์โดยอาศัยแนวคิดทางอรรถศาสตร์ และวัจนปฏิบัติศาสตร์ ผลการวิเคราะห์สรุปได้ดังนี้

การใช้รายละเอียด คือการใช้รูปภาษาที่ขยายความเพื่อเน้นย้ำลักษณะของเหตุการณ์ที่กล่าวถึง โดยอาจจะเป็นการใช้คำขยาย การใช้ชุดคำศัพท์ที่มีความหมายคล้ายคลึงกันแบบต่อเนื่อง รวมถึงการใช้ประโยคแสดงเหตุผล **ตัวบทรัฐบาล** มักใช้คำขยายเพื่อชี้ให้เห็นว่าฝ่ายไทยดำเนินการอย่างมีมนุษยธรรม **ตัวบทสิทธิมนุษยชน** จะใช้คำขยายที่แสดงให้เห็นระดับขั้นของการละเมิดสิทธิมนุษยชนว่ามีความรุนแรง และยังใช้ชุดคำศัพท์เกี่ยวกับการละเมิดหรือทำความรุนแรงแบบต่อเนื่องในประโยคเพื่อเน้นภาพตัวแทนด้านที่น่าสงสารของโรฮิงญา **ตัวบทหนังสือพิมพ์** ใช้คำขยายที่สื่อว่าฝ่ายไทยดำเนินการต่าง ๆ ตามกระบวนการกฎหมายและกระทำตามหลักสิทธิมนุษยชน ในขณะที่จะใช้คำขยายเพื่อให้รายละเอียดว่าโรฮิงญาถูกละเมิดและทำความรุนแรงอย่างมากจากพม่าและขบวนการค้ามนุษย์ ทั้งยังให้รายละเอียดเกี่ยวกับสภาพของการอพยพว่ามีความลำบาก อย่างไรก็ตามเมื่อกล่าวถึงโรฮิงญาในพื้นที่ของไทยจะเน้นย้ำว่าโรฮิงญาเป็นปัญหาและก่อความวุ่นวาย ผ่านกลวิธีการใช้ชุดคำศัพท์เพื่อให้รายละเอียด

การใช้สหบท ตัวบทรัฐบาล ใช้สหบทประเภทยกคำกล่าวใหม่แบบตรง (direct quotation) โดยทั้งหมดเป็นการยกคำพูดของเจ้าหน้าที่รัฐฝ่ายไทย สื่อให้เห็นว่าให้ความสำคัญกับเสียงของรัฐบาลไทยและไม่นำเสนอฝ่ายโรฮิงญา เมื่อพิจารณาถ้อยคำที่ยกมากล่าวใหม่แบบตรงก็จะเป็นการเสนอบทบาทของฝ่ายไทยในการดำเนินการช่วยเหลือโรฮิงญา และกล่าวว่าโรฮิงญาบางส่วนเป็นเหยื่อของขบวนการค้ามนุษย์ นอกจากนี้ยังมีการใช้สหบทที่กล่าวอ้างกฎหมาย เพื่อสื่อให้เห็นว่าฝ่ายไทยดำเนินการสิ่งต่าง ๆ ภายใต้กรอบของกฎหมาย **ตัวบทสิทธิมนุษยชน** จะใช้สหบทแบบแทรกเรื่องเล่า กล่าวคือ จะเสนอเรื่องราวของโรฮิงญาโดยละเอียดว่าประสบกับเหตุการณ์ใดมาบ้าง โดยให้โรฮิงญาเป็นผู้เล่า เมื่อพิจารณาเรื่องราวผู้วิจัยพบว่าทั้งหมดจะสื่อว่าโรฮิงญาเป็นกลุ่มคนที่น่าสงสาร เนื่องจากถูกระทำจากพม่าและขบวนการค้ามนุษย์ ทั้งยังประสบกับความยากลำบากในการอพยพ นอกจากนี้ตัวบทสิทธิมนุษยชนยังกล่าวอ้างคำสอนของศาสนาอิสลาม ในเรื่องพันธกิจของศาสนาที่จะต้องบริจาคช่วยเหลือผู้เดินทางตามหลักศรัทธา เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะกลุ่มสิทธิมนุษยชนที่ผลิตตัวบทเป็นกลุ่มมุสลิมที่รวมตัวกันเพื่อช่วยเหลือโรฮิงญาซึ่งเป็นมุสลิมเช่นเดียวกัน **ตัวบทหนังสือพิมพ์** พบการใช้สหบทในลักษณะที่ปรากฏในตัวบทรัฐบาล คือ กล่าวอ้างคำพูดใหม่แบบตรง การอ้างกฎหมาย และรูปแบบที่พบในตัวบทสิทธิมนุษยชนเฉพาะรูปแบบการแทรกเรื่องเล่า แต่ไม่ปรากฏการอ้างคำสอนทางศาสนาอิสลาม โดยภาพรวมจึงสรุปได้ว่ากลวิธีประเภทสหบทในตัวบทหนังสือพิมพ์มีแนวโน้มไปใน

ทางเดียวกับตัวบทรัฐบาล กล่าวคือ โดยส่วนใหญ่เน้นการนำเสนอภาพโรฮิงญาในเชิงลบและเสนอภาพของไทยในเชิงบวก

กล่าวโดยสรุปได้ว่าสรุปกลวิธีทางภาษาที่พบประกอบด้วย 6 วิธีหลัก ได้แก่ 1) การใช้คำอ้างถึง 2) การใช้ชนิดกระบวนการ 3) การใช้อุปลักษณ์ 4) การใช้สำนวน 5) การให้รายละเอียด และ 6) การใช้สหบท กลวิธีทางภาษาเหล่านี้สัมพันธ์กับภาพตัวแทน 6 ภาพ ประกอบด้วย 1) โรฮิงญาเป็นผู้ทำผิดกฎหมาย 2) โรฮิงญาเป็นปัญหา 3) โรฮิงญาเป็นภัยอันตราย 4) โรฮิงญาเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่แตกต่างจากคนไทยส่วนใหญ่ 5) โรฮิงญาเป็นกลุ่มคนที่น่าสงสาร และ 6) โรฮิงญาเป็นมุสลิม ทั้งนี้แต่ละวาทกรรมจะเลือกนำภาพตัวแทนบางภาพอย่างโดดเด่นและสอดคล้องกับอุดมการณ์ของตนเองสามารถสรุปได้ดังนี้

ภาพตัวแทนของโรฮิงญาในตัวบทหนังสือพิมพ์ จะเน้นการนำเสนอแบบเหมารวมและกล่าวโรฮิงญาเป็นผู้ลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย โรฮิงญาเป็นปัญหาและภาระ โรฮิงญาเป็นภัย ภาพตัวแทนเหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่าวาทกรรมของรัฐบาลเน้นประกอบสร้างภาพตัวแทนด้านลบของโรฮิงญา แม้จะปรากฏภาพด้านที่น่าสงสาร เช่น โรฮิงญาบางส่วนเป็นเหยื่อขบวนการค้ามนุษย์ แต่หากพิจารณาจะพบว่าไม่ใช่ภาพที่โดดเด่น ทั้งยังแนะนำให้เห็นว่าความน่าสงสารนี้เกิดจากปัจจัยภายนอกคือขบวนการค้ามนุษย์เป็นผู้กระทำ และไทยเป็นผู้ช่วยเหลือและแก้ปัญหา

ภาพตัวแทนของโรฮิงญาในตัวบทสิทธิมนุษยชน จะเน้นการนำเสนอว่าโรฮิงญาน่าสงสาร ประกอบสร้างผ่านภาพตัวแทนย่อยคือ โรฮิงญาถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนจากพม่าและขบวนการค้ามนุษย์ โรฮิงญาเป็นผู้ลี้ภัย นอกจากนี้ยังพบว่ามีการเสนอภาพตัวแทน โรฮิงญาเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่เป็นมุสลิมและเพื่อนมนุษย์ ภาพตัวแทนนี้จะไม่ปรากฏในตัวบทรัฐบาลแต่พบว่าโดดเด่นในตัวบทสิทธิมนุษยชน ผู้วิจัยมองว่าแม้ภาพตัวแทนนี้ทำหน้าที่สร้างความใกล้ชิดระหว่างกลุ่มสิทธิมนุษยชนและชาวโรฮิงญา เนื่องจากวาทกรรมของกลุ่มสิทธิมนุษยชนที่นำมาศึกษาในครั้งนี้สร้างขึ้นโดยกลุ่มคนที่นับถือศาสนาอิสลาม ในตัวบทนี้แม้จะปรากฏภาพตัวแทนโรฮิงญาเป็นปัญหา แต่พบว่าไม่ใช่ภาพที่ถูกผลิตซ้ำ

ภาพตัวแทนของโรฮิงญาในตัวบทหนังสือพิมพ์ นำเสนอว่าโรฮิงญาเป็นผู้ทำผิดกฎหมาย โรฮิงญาเป็นปัญหา โรฮิงญาเป็นภัยอันตราย โรฮิงญาแตกต่างจากคนไทย แม้จะปรากฏการนำเสนอว่าโรฮิงญาน่าสงสารเนื่องจากเป็นเหยื่อของขบวนการค้ามนุษย์และถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนจากพม่า แต่ภาพตัวแทนเหล่านี้มิใช่สิ่งที่ถูกผลิตซ้ำในตัวบท ด้วยเหตุนี้ภาพตัวแทนของโรฮิงญาในวาทกรรมข่าวหนังสือพิมพ์จึงคล้ายคลึงกับวาทกรรมของรัฐบาลไทยมากกว่าวาทกรรมกลุ่มสิทธิมนุษยชน

ผู้วิจัยยังพบว่า วาทกรรมของรัฐบาลและวาทกรรมข่าวหนังสือพิมพ์ไม่เพียงแต่เน้นการนำเสนอภาพตัวแทนด้านลบของโรฮิงญาดังที่ได้กล่าวไป แต่ยังเสนอภาพตัวแทนด้านบวกของรัฐบาลอย่างเด่นชัด กล่าวคือ นำเสนอฝ่ายไทยในฐานะผู้แก้ปัญหา ผู้ช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม ผู้ปกป้องประเทศจากภัยคุกคาม

10.1.2 ผลการวิเคราะห์วิถีปฏิบัติทางวาทกรรม

ผู้วิจัยวิเคราะห์วิถีปฏิบัติทางวาทกรรมตามที่เฟิร์คล์ฟได้เสนอข้อพิจารณาไว้คือ การผลิตและกระจายตัวบท การบริโภครวมและตีความตัวบท

1) การผลิตและกระจายตัวบท ผู้วิจัยใช้แนวคิดนายประตูข่าวสาร (gate keeper) และคุณค่าเชิงข่าว (news value) มาช่วยอธิบายพบว่า **ตัวบทรัฐบาล** จะผลิตตัวบทโดยเจ้าหน้าที่รัฐและเลือกแหล่งข่าวที่มาจากเจ้าหน้าที่รัฐ เช่น นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ฯลฯ ทำให้เสียงที่นำเสนอในตัวบทมีเพียงฝ่ายรัฐบาลไทยแต่ไม่ปรากฏเสียงของชาวโรฮิงญา นอกจากนี้ยังมีการคัดกรองข่าวสารในการนำเสนอ เช่น จะไม่เลือกนำเสนอประเด็นเชิงลบของรัฐบาลไทย นอกจากนี้กระบวนการเผยแพร่ข่าวสารของรัฐบาลยังทำอย่างเป็นระบบ กล่าวคือ เจ้าหน้าที่ด้านสารสนเทศจะเผยแพร่ข่าวผ่านเว็บไซต์ของรัฐบาล เว็บไซต์สังคมออนไลน์ ทั้งยังมีข่าวแจก (press release) ที่ส่งไปยังสำนักข่าวต่าง ๆ **ตัวบทหนังสือพิมพ์** ผลิตโดยสื่อมวลชน ส่วนใหญ่จะเลือกนำเสนอแหล่งข่าวที่เป็นเจ้าหน้าที่รัฐ มีเพียงส่วนน้อยที่เลือกแหล่งข่าวที่เป็นองค์กรสิทธิมนุษยชน ชาวโรฮิงญา ประเด็นที่นำเสนอส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับความขัดแย้งซึ่งตามแนวคิดคุณค่าเชิงข่าวสารประเด็นในลักษณะนี้จะเป็นที่สนใจของคนในสังคม ผู้วิจัยพบว่าตัวบทหนังสือพิมพ์แพร่กระจายไปในวงกว้างอย่างเป็นระบบผ่านช่องทางออนไลน์ กล่าวคือ สำนักข่าวจะนำเสนอผ่านเว็บไซต์หลักของหนังสือพิมพ์แต่ละสำนัก ตามด้วยเว็บไซต์สังคมออนไลน์ บางครั้งนำเสนอข่าวแจกจากรัฐบาล **ตัวบทสิทธิมนุษยชน** ผลิตโดยกลุ่มมุสลิมที่รวมตัวกันขึ้นมาเพื่อเรียกร้องและให้ความช่วยเหลือชาวโรฮิงญา ด้วยเหตุนี้จึงมักเลือกนำเสนอแหล่งข่าวที่เป็นกลุ่มสิทธิมนุษยชน ประเทศสังเกตการณ์ นักวิชาการ ซึ่งมักจะนำเสนอภูมิหลังที่น่าสงสารของโรฮิงญารวมไปถึงประเด็นด้านเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชน อย่างไรก็ตามผู้วิจัยพบว่าบางครั้งจะมีการเลือกแหล่งข่าวที่เป็นสำนักข่าวกระแสหลักเพื่อเสนอให้เห็นความก้าวหน้าของเหตุการณ์

2) การบริโภครวมและการตีความตัวบท ผู้วิจัยวิเคราะห์จากกระบวนการเข้าถึงตัวบทผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ระบบการทำงานของเว็บไซต์สังคมออนไลน์ซึ่งในที่นี้คือ เฟซบุ๊ก และความคิดเห็นที่ผู้รับ

สารแสดงในท้ายข่าว ผู้วิจัยพบว่าสื่อหนังสือพิมพ์มีผู้บริโภคติดตามมากที่สุด (หลักล้านถึงสิบล้าน) ตามด้วยสื่อรัฐบาล (หลักหมื่นถึงหลักแสน) และสื่อด้านสิทธิมนุษยชน (หลักพันถึงหลักหมื่น) นอกจากนี้ระบบปฏิบัติการของเฟซบุ๊กยังทำหน้าที่ประมวลข่าวสารที่สอดคล้องกับความสนใจของผู้ใช้งานดังนั้นโอกาสที่ผู้รับสารจะได้รับข่าวสารในแง่มุมซ้ำเติมจึงมีค่อนข้างมาก ในแง่ของการตีความตัวบทผู้วิจัยพบว่าผู้รับสารแต่ละคนอาจจะมีความคิดเห็นความเชื่อเกี่ยวกับชาวโรฮิงญาแต่เดิมโดยส่วนใหญ่น่าจะได้รับอิทธิพลมาจากสื่อกระแสหลักเป็นสำคัญ ด้วยเหตุนี้ผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตจึงมักแสดงความเห็นในเชิงต่อต้านชาวโรฮิงญา และไม่สนับสนุนแนวคิดเรื่องการตั้งศูนย์อพยพ เพราะมองว่าจะทำให้ประเทศไทยเดือดร้อน

10.1.3 ผลการวิเคราะห์วิถีปฏิบัติทางสังคมและวัฒนธรรม

ผู้วิจัยวิเคราะห์จากสถานการณ์แวดล้อม สถาบันทางสังคมที่เกี่ยวข้อง รวมถึงแนวคิดทางวัฒนธรรมที่มีอยู่ในสังคมตามที่แฟร์คลีฟได้ให้ข้อพิจารณาไว้ พร้อมทั้งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรมกับการผลิตตัวบทโดยใช้ตัวอย่างทางภาษามาสนับสนุน ผลการวิเคราะห์สรุปได้ว่า

1) ปัจจัยด้านสถานการณ์ ผู้วิจัยพบว่า **สถานการณ์การค้ามนุษย์ในประเทศไทย** มีผลต่อการผลิตวาทกรรม กล่าวคือ ผลการจัดอันดับการค้ามนุษย์ทำให้รัฐบาลไทยยอมรับว่ามีขบวนการดังกล่าว และแสดงให้เห็นว่ากำลังดำเนินการแก้ปัญหาดังกล่าว สถานการณ์นี้สัมพันธ์กับภาพตัวแทนโรฮิงญาบางส่วนเป็นเหยื่อของขบวนการค้ามนุษย์ นอกจากนี้**สถานการณ์ความขัดแย้งอันเนื่องมาจากประวัติศาสตร์การเมืองในพม่า** เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการผลิตวาทกรรม กล่าวคือ ความขัดแย้งระหว่างชาวโรฮิงญากับรัฐบาลและประชาชนพม่ามีมานาน ปัญหาสำคัญคือรัฐบาลพม่าไม่ยอมรับชาวโรฮิงญาในฐานะพลเมืองเป็นผลทำให้ชาวโรฮิงญาถูกเลือกปฏิบัติ ไม่สามารถเข้าถึงสิทธิต่าง ๆ ได้ รวมถึงการปะทะกันระหว่างชาวพุทธและมุสลิมในพื้นที่รัฐยะไข่ยังทำให้ชาวโรฮิงต้องอพยพออกจากพื้นที่ สถานการณ์ดังกล่าวสัมพันธ์กับภาพตัวแทนโรฮิงญาน่าสงสารเพราะถูกละเมิดและทำ ความรุนแรงซึ่งพบมาในตัวบทสิทธิมนุษยชน

2) ปัจจัยด้านสถาบันทางสังคม ผู้วิจัยพบว่า **การบังคับใช้กฎหมาย**สัมพันธ์อย่างยิ่งกับการกำหนดการกระทำของเจ้าหน้าที่รัฐ โดยพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย พ.ร.บ. คนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.2551 พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปราม การมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ.2556 กฎหมายดังที่ได้กล่าวถึงนี้เป็นแนวทางใน

การดำเนินการของฝ่ายไทย นอกจากนี้ยังสัมพันธ์กับการกำหนดมุมมองที่มีต่อโรฮิงญา เช่น การเป็น คนเข้าเมืองผิดกฎหมาย รวมไปถึงการเป็นผู้เสียหายจากขบวนการค้ามนุษย์ ผู้วิจัยพบว่ากลุ่มสิทธิมนุษยชนจะไม่นำเสนอในมิติที่เกี่ยวกับ พ.ร.บ. คนเข้าเมือง แต่เลือกที่จะกล่าวถึงประเด็นที่เกี่ยวกับการค้ามนุษย์มากกว่า ในขณะที่รัฐบาลไทยจะมองว่าโรฮิงญาทั้งหมดเข้าเมืองแบบผิดกฎหมาย แต่มีบางส่วนเป็นเหยื่อของขบวนการค้ามนุษย์ซึ่งรัฐบาลไทยพยายามดำเนินการแก้ไข ช่วยเหลือ ให้การคุ้มครอง นอกจากนี้ **นโยบายทางการเมืองและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ** ยังเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่มีผลต่อวาทกรรม กล่าวคือ ประเทศในกลุ่มอาเซียนจะไม่แทรกแซงทางการเมืองในประเทศของกันและกัน ด้วยเหตุนี้ทำให้รัฐบาลไทยจะไม่กล่าวในเชิงตำหนิรัฐบาลพม่า เห็นได้จากตัวบทรัฐบาลจะไม่กล่าวโทษพม่าอย่างตรงไปตรงมา แต่เลือกที่จะเสนอว่าโรฮิงญาเป็นปัญหาที่ไทยไม่ได้ก่อขึ้น และการแก้ปัญหาต้องร่วมมือกันระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

3) แนวคิดที่มีอยู่ในสังคมวัฒนธรรมไทย ผู้วิจัยพบว่า **แนวคิดของศาสนาอิสลาม** ก่อนข้างมีอิทธิพลต่อวาทกรรมของกลุ่มสิทธิมนุษยชน เนื่องจากกลุ่มดังกล่าวเป็นชาวมุสลิมที่รวมตัวกัน ดังนั้นในตัวบทจึงปรากฏการอ้างถึงหลักศรัทธา หลักปฏิบัติของศาสนาอิสลามที่เน้นเรื่องการช่วยเหลือเพื่อนร่วมศาสนา หากไม่ปฏิบัติจะไม่เป็นมุสลิมที่สมบูรณ์ ในขณะที่แนวคิดของพุทธศาสนาเรื่องการไม่เบียดเบียนตนเองมีผลต่อวาทกรรมของรัฐบาล และหนังสือพิมพ์ที่เสนอว่าหากการช่วยเหลือทำให้ประเทศต้องเดือดร้อนอาจจะต้องพิจารณาอย่างระมัดระวัง **แนวคิดเรื่องสิทธิมนุษยชน** มีผลต่อการกระทำของรัฐบาลไทยที่ต้องแสดงให้เห็นว่าไม่ใช่ฝ่ายที่ละเมิดหรือทำทารุณผู้อพยพ แต่ให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม เห็นได้จากการที่ตัวบทของรัฐบาลนำเสนอประเด็นนี้มากที่สุด เช่นเดียวกับหนังสือพิมพ์ที่เสนอประเด็นนี้อย่างโดดเด่น **แนวคิดเรื่องพวกเขาพวกเขา** ส่วนนี้กำหนดมุมมองว่ามีพวกเขาและมีคนอื่น การแบ่งขั้วพวกเขาพวกเขาเรานี้อาจจะเป็นผลจากความคิดเรื่องชาตินิยมให้ เห็นว่ามีความเป็นไทย และความเป็นคนอื่น แนวคิดนี้สัมพันธ์กับการนำเสนอภาพตัวแทนของโรฮิงญาเป็นคนที่แตกต่างจากคนไทย และอาจจะเป็นภัยอันตรายต่อพวกเขาได้

10.2 อภิปรายผลการศึกษา

1) งานวิจัยนี้ศึกษาจากวาทกรรมของ 3 กลุ่ม ผลการวิเคราะห์ทำให้เห็นว่าภาพตัวแทนของชาวโรฮิงญาจะเป็นด้านลบหรือด้านที่น่าสงสารขึ้นอยู่กับว่าใครเป็นผู้ผลิตวาทกรรม กล่าวคือผู้ผลิตวาทกรรมมีภาพตัวแทนของโรฮิงญาในความคิด และนำเสนอภาพเหล่านั้นผ่านภาษา ในขั้นตอนนี้ผู้ผลิตวาทกรรมจะเลือกใช้กลวิธีทางภาษาที่สอดคล้องกับภาพตัวแทนในความคิด อย่างไรก็ตามภาษาไม่ได้ทำหน้าที่กำหนดมุมมองที่ผู้ใช้มีต่อชาวโรฮิงญาเท่านั้น แต่ยังเป็นสิ่งที่ช่วยสะท้อนชุด

ความคิดของผู้ใช้ภาษาด้วย ด้วยเหตุนี้การวิเคราะห์ภาษาจึงสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการศึกษาวาทกรรม ดังที่ ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร (2561, น. 6) กล่าวว่า ภาษาไม่ใช่เรื่องของ การสื่อสาร การส่งต่อ ข่าวสาร แต่ภาษาเป็นเรื่องของการจัดระบบระเบียบการรับรู้ของคนในสังคม ในกรณีของวาทกรรม ข่าวเกี่ยวกับโรฮิงญา การใช้ภาษาในดับทจึงไม่ใช่เพียงการรายงานข่าวสาร แต่ยังทำหน้าที่เสนอ มุมมองที่อาจจะกำหนดความคิดของคนในสังคมที่มีต่อชาวโรฮิงญา และยิ่งภาพตัวแทนใดถูกนำเสนอ มากก็ย่อมจะกลายเป็นภาพเหมารวมไปด้วย

2) ภาพตัวแทนที่นำเสนอผ่านสื่อกระแสหลัก (วาทกรรมข่าวหนังสือพิมพ์) และชนชั้นนำ (วาทกรรมของรัฐบาล) มีลักษณะที่สอดคล้องกับงานวิจัยในต่างประเทศ (van Dijk 1988; Santa Ana 1999; Teo 2000; Richardson 2004; van Der Valk 2003; Refaie 2001; Charteris-Black 2006) กล่าวคือ ผู้อพยพจะถูกนำเสนอว่าเป็นกลุ่มคนที่แตกต่างไม่ผสมกลมกลืน และเน้นการนำเสนอ ภาพเชิงลบทั้งในแง่ของการเป็นปัญหา ภัยอันตราย ความผิดกฎหมาย ในขณะที่ภาพด้านบวกจะไม่ถูก นำเสนอ หรือลดทอนการนำเสนอ

3) นอกจากวาทกรรมของรัฐบาล และวาทกรรมหลักอย่างหนังสือพิมพ์ จะนำเสนอภาพ ตัวแทนด้านลบของโรฮิงญา สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งที่ปรากฏเด่นชัดควบคู่ไปคือ การนำเสนอภาพ ตัวแทนของรัฐบาลไทยในเชิงบวก และในหลายกรณีภาพตัวแทนของโรฮิงญาเป็นผลมาจากการ นำเสนอว่ารัฐบาลกระทำอะไร เช่น ภาพตัวแทนโรฮิงญาเป็นผู้ลักลอบเข้าเมืองส่วนหนึ่งอาจจะเกิด จากการนำเสนอบทบาทของเจ้าหน้าที่ซึ่งดำเนินการจับกุมชาวโรฮิงญาที่อพยพเข้ามา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4) ภาพตัวแทนของโรฮิงญาที่มีลักษณะที่สัมพันธ์กับบริบทเชิงพื้นที่ กล่าวคือ ภาพในฐานะ ผู้ลี้ภัยมักถูกนำเสนอในบริบทที่เป็นพื้นที่ของรัฐยะไข่ แต่เมื่อเข้ามาในประเทศไทยรัฐบาลไทยจะมอง ว่าผู้ลี้ภัยเหล่านี้ทำผิดกฎหมายเข้าเมือง แม้แต่กลุ่มที่ถูกเสนอว่าเป็นเหยื่อของขบวนการค้ามนุษย์ แท้จริงแล้วก็คือกลุ่มที่เข้ามาแบบผิดกฎหมาย

5) ในมิติของการแก้ปัญหา ผู้วิจัยเห็นว่าสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหาการอพยพ คือ การที่ รัฐบาลพม่าไม่รับรองโรฮิงญาในฐานะพลเมือง ปัจจัยดังกล่าวนี้ทำให้โรฮิงญาไม่สิทธิเสรีภาพใน ประเทศพม่า และเมื่ออพยพไปยังประเทศอื่น ๆ จะมีสถานะเป็นผู้เข้าเมืองผิดกฎหมายเนื่องจากเป็น คนไร้รัฐ อย่างไรก็ตาม หากรัฐบาลพม่ารับรองชาวโรฮิงญาก็อาจจะสร้างความไม่พอใจจากประชาชน พม่าที่รู้สึกต่อต้านชาวโรฮิงญาได้ ในมิติของประเทศไทยการดำเนินการตามกระบวนการของกฎหมาย และคำนึงถึงหลักมนุษยธรรมเป็นกระบวนการที่ควรกระทำ และแม้จะมีหลักปฏิบัติที่จะไม่เข้าไป

แทรกแซงกิจการภายในของประเทศอื่น ๆ แต่สิ่งที่น่าจะทำได้คือ การรวมตัวกันกับประเทศสมาชิก และแก้ปัญหาในนามของสมาคมอาเซียน ส่วนหน่วยงานด้านสิทธิมนุษยชนซึ่งอาจจะเป็นกลุ่มที่เข้าถึงชาวโรฮิงญาได้ดี อาจจะต้องให้ความช่วยเหลือควบคู่ไปกับการทำความเข้าใจในลักษณะที่ประนีประนอมระหว่างชาวโรฮิงญา รัฐบาลพม่า และประเทศที่ได้รับผลกระทบเพื่อหาจุดกึ่งกลางที่ทุกฝ่ายยอมรับร่วมกันได้ รวมถึงควรให้การสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากรในการช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม

6) ผลการวิเคราะห์ที่ปรากฏในงานวิจัยนี้สะท้อนให้เห็นอย่างชัดเจนว่า การรายงานข่าวเป็นการนำเสนอภาพตัวแทน ผู้ผลิตวาทกรรมแต่ละกลุ่มไม่ได้นำเสนอในทุกแง่มุมเกี่ยวกับชาวโรฮิงญาแต่เลือกสรรภาพบางด้านให้โดดเด่น และสอดคล้องไปกับจุดยืนที่ผู้ผลิตวาทกรรมมีอยู่ กล่าวคือ รัฐบาลมุ่งนำเสนอด้านที่เป็นการทำผิดกฎหมายและการเป็นปัญหา และแทบไม่กล่าวถึงด้านที่น่าสงสาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งสภาพของโรฮิงญาในฐานะผู้ลี้ภัยหรือผู้ที่ถูกกระทำความรุนแรงจากพม่า ส่วนกลุ่มสิทธิมนุษยชนนำเสนอโดยเน้นด้านที่น่าสงสารโดยชี้ให้เห็นอย่างชัดเจนว่าโรฮิงญาถูกกระทำ ความรุนแรงจากพม่า ในขณะที่นำเสนอด้านที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดกฎหมาย เช่น การเป็นผู้ลักลอบเข้าเมืองเพียงเล็กน้อย ส่วนหนังสือพิมพ์ซึ่งเป็นวาทกรรมที่แพร่กระจายไปในวงกว้างเน้นการนำเสนอไปในทิศทางเดียวกับรัฐบาลไทย ไม่เพียงเท่านั้นด้วยการใช้ภาษาที่ต้องการดึงดูดความสนใจจากผู้อ่าน ทำให้ภาพของโรฮิงญาเป็นภาพของกลุ่มคนที่เป็นภัยและน่ากลัว ดังนั้นผู้บริโภคจึงควรตั้งคำถามเกี่ยวกับข่าวสารต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันว่ามีความครบถ้วนรอบด้านเพียงพอหรือไม่ หรือมีเจตนาแฝงที่อยู่เบื้องหลังการผลิตตัวบทต่าง ๆ อย่างไร ทั้งนี้มิใช่เพียงแต่กรณีของโรฮิงญา แต่รวมถึงประเด็นทางสังคมในหัวข้ออื่น ๆ ด้วย

10.3 ข้อเสนอแนะ

1) งานวิจัยนี้ศึกษาโดยเก็บข้อมูลจากสื่อออนไลน์ หากมีการศึกษาภาพตัวแทนของโรฮิงญาจากรูปแบบสารคดี บทความแสดงความคิดเห็นในหนังสือพิมพ์ หรือสำนักข่าวออนไลน์ที่เน้นการวิเคราะห์ข่าว เช่น เดอะ แมทเทอร์ (The Matter) เดอะ สแตนดาร์ด (The Standard) ฯลฯ อาจจะทำให้เห็นภาพตัวแทนของโรฮิงญาที่รอบด้านมากขึ้น

2) ในช่วงที่ผ่านมาสำนักข่าวต่างประเทศ เช่น สำนักข่าวบีบีซีไทย (BBC) สำนักข่าวซินหัว (Xinhua News) เริ่มเผยแพร่ข่าวอย่างเป็นทางการในรูปแบบภาษาไทยผ่านสื่อออนไลน์ ดังนั้นหาก

งานวิจัยที่ต้องการศึกษาการนำเสนอภาพตัวแทนของกลุ่มคน หรือเหตุการณ์ใดในเชิงเปรียบเทียบระหว่างสื่อของไทยและต่างชาติน่าจะมีทางเลือกมากขึ้น

3) ควรศึกษาประเด็นเกี่ยวกับแรงงานต่างชาติกลุ่มต่าง ๆ เช่น แรงงานชาวพม่า แรงงานชาวกัมพูชา ฯลฯ ในบริบทของสังคมไทยว่ามีการนำเสนอภาพตัวแทนของคนกลุ่มนี้และเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กระทรวงการต่างประเทศ. (2553). รายงานประจำปี กระทรวงการต่างประเทศ พ.ศ. 2552.

กรุงเทพฯ: เอ็ม.ไอ.ดับบลิว. กรุ๊ป.

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2559). สถิติแรงงานข้ามชาติ. สืบค้นจาก

https://www.m-society.go.th/article_attach/18712/20429.pdf

กฤษดาพรรณ หงส์ตาลสมภ. (2543). ปริจเฉทเกี่ยวกับชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย: การศึกษา

ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับอุดมการณ์: รายงานผลการวิจัย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย.

กังสตาล เขาวัววัฒนกุล. (2559). มนุษย์กับสังคม (อัมพร สุคันธวิช & พวงเพชร สุรัตน์กวีกุล eds.

13 ed.). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

กาญจนา เจริญเกียรติบวร. (2548). การวิเคราะห์วาทกรรมเรื่องตลกภาษาไทย. (วิทยานิพนธ์ปริญญา

ดุขฎฐิบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี. (2551). คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี : นายอภิสิทธิ์ เวชชา

ชีวะ นายกรัฐมนตรี. สืบค้นจาก <http://www.thaigov.go.th/aboutus/history/policy/7>

คำศรี บัวโรย. (2559). ศาสนศึกษา. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

เจษฎา มีบุญลือ. (2556). การค้ามนุษย์ในประเทศไทย : ปัจจัยที่เป็นสาเหตุ เครื่องมือและกลไกใน

การแก้ไข. กรุงเทพฯ: ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ.

ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. (2554). แนะนำสกุลความคิดหลังโครงสร้างนิยม. กรุงเทพฯ: สมมติ.

ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. (2561). อำนาจไร้พรมแดน ภาษา วาทกรรม ชีวิตประจำวันและโลกที่

เปลี่ยนแปลง. กรุงเทพฯ: วิชาษา.

จรัญ มะลูลีม. (2559). ISAMOPHOBIA: เรียนรู้ ลบเลือนความหวาดระแวง. กรุงเทพฯ: มติชน.

จิรัฏฐ์ เฝ้าจิระศิลป์ชัย. (2548). การนำเสนอภาพการก่อการร้ายและตัวละครผู้ก่อการร้ายมุสลิมใน

ภาพยนตร์อเมริกันช่วงปี 1994-1998. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย.

ณัฐพร พานโพธิ์ทอง. (2556). วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ตามแนวภาษาศาสตร์: แนวคิดและการ

นำมา ศึกษาวาทกรรมในภาษาไทย. กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษร

ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ดุลยภาค ปรีชารัชช. (2558). โรฮิงญา รัฐชาติพันธุ์ ประวัติศาสตร์ และความขัดแย้ง. กรุงเทพฯ: มติชน.
- เดโช สวานานนท์. (2545). พจนานุกรมศัพท์การเมือง. กรุงเทพฯ: หน้าต่างสู่โลกกว้าง.
- ธงชัย วินิจจะกุล. (2560). คนไทย คนอื่น: ว่าด้วยคนอื่นของความเป็นไทย. นนทบุรี: ฟ้าเดียวกัน.
- ธีระ บุชบกแก้ว. (2553). กลวิธีทางภาษากับการนำเสนออัตลักษณ์ของตนเองโดยกลุ่ม "เกย์ออนไลน์". (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธีระยุทธ ลาตีพี. (2542). การสะท้อนภาพของเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับชาวมุสลิม ในหนังสือพิมพ์ไทย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธีระยุทธ สุริยะ. (2554). ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับภาพตัวแทนของนักโทษประหารและการประหารชีวิตในหนังสือพิมพ์รายวันไทย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บรรจง บินกาชัน. (2539). อิสลาม สำหรับผู้ที่เริ่มสนใจอิสลาม. กรุงเทพฯ: เจริญวิทย์การพิมพ์.
- บรรจง บินกาชัน. (2547). สารานุกรมอิสลามสำหรับเยาวชนและผู้เริ่มสนใจ. กรุงเทพฯ: อัล อะมีน.
- แบรนด์ด์ บัฟเฟต. (2561). สถิติผู้ใช้ดิจิทัลทั่วโลก “ไทย” เสพติดเน็ตมากสุดในโลก-“กรุงเทพ” เมืองผู้ใช้ Facebook สูงสุด. สืบค้นจาก <https://www.brandbuffet.in.th/2018/02/global-and-thailand-digital-report-2018/>
- ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 12/2557 เรื่อง ขอความร่วมมือจากสื่อสังคมออนไลน์, เล่ม 131 C.F.R. (2557, 26 พฤษภาคม).
- ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติฉบับที่ 26/2557 เรื่อง การดูแล และสอดส่องการใช้สื่อสังคมออนไลน์, เล่ม 131 C.F.R. (2557, 29 พฤษภาคม).
- ปิยพร อรุณเกรียงไกร. (2559). คุณกำลังถูกเพซึกต้มตุ๋น!? วิฤตข่าวปลอมทะลักโลกออนไลน์ เมื่อวิจาร์ณญาณก็อาจไม่เพียงพอ. สืบค้นจาก <https://themomentum.co/momentum-feature-social-media-s-algorithm/>
- ปิยะนุช ปิ้วัว. (2552). ปัญหาโรฮิงญากับแนวทางการแก้ไข. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยยุทธศาสตร์สถาบันป้องกันประเทศ.
- มุกลินทร์ สุดเจริญ. (2552). มโนอุปลักษณ์เกี่ยวกับแรงงานต่างด้าวในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย. เอกสารประกอบคำบรรยายสรรพวิทยา.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- ลลิตา หาญวงษ์. (2560). “โรฮิงญา: ความซับซ้อนของปัญหาในอาเซียน. สืบค้นจาก <https://www.youtube.com/watch?v=w5YUFul2vww>

- ลลิตา หาญวงษ์. (2561). 101 One-on-One EP.05 | อ่านพม่าและอาเซียน กับ ลลิตา หาญวงษ์. สืบค้นจาก <https://www.youtube.com/watch?v=XLYolFxGWYo&t=7s>
- วิโรจน์ อรุณมานะกุล. (2558). เอกสารคำสอนทฤษฎีภาษาศาสตร์. สืบค้นจาก <http://pioneer.chula.ac.th/~awirote/courses/ling-theo/lingtheo57.pdf>
- วิชัย ศรีรัตน์ และ คณะ. (2558). ศัพท์สัทนิยมชุมชน. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการสัทนิยมชุมชนแห่งชาติ.
- วิทยากร เชียงกุล, & พรภิรมณ์ เอี่ยมธรรม. (2547). อธิบายศัพท์ปรัชญาการเมืองและสังคม (2 ed.). กรุงเทพฯ: สายธาร.
- วิรัช ลภีรัตนกุล. (2549). การประชาสัมพันธ์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิสันต์ สุขวิสิทธิ์. (2554). ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับอุดมการณ์ในหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ตามหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2503-2544 (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- ศราววุฒิ อารีย์. (2560, 8 กันยายน 2560) เสวนาวิชาการ เรื่อง เข้าใจโรฮิงญา ปัญหาความมั่นคงหรือวิกฤติมนุษยธรรม? , ห้อง 105 อาคารมหาจุฬาลงกรณ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิปดี นพประเสริฐ. (2558). การค้ามนุษย์ในไทย. กรุงเทพฯ: โครงการความมั่นคงศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิปดี นพประเสริฐ, & สุทธิพงษ์ วรอุไร. (2559). ปัญหาการค้ามนุษย์ในไทย (สุรชาติ บำรุงสุข Ed.). กรุงเทพฯ: โครงการความมั่นคงศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริพร ภักดีผาสุข. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับอัตลักษณ์และแนวทางการนำมาศึกษาภาษาไทย กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. CHULALONGKORN UNIVERSITY
- ศิววงศ์ สุขทวี. (2558). โรฮิงญา: คนไร้รัฐในรัฐต่างแดน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต),
- ศิววงศ์ สุขทวี. (2560, 8 กันยายน 2560) เสวนาวิชาการ เรื่อง เข้าใจโรฮิงญา ปัญหาความมั่นคงหรือวิกฤติมนุษยธรรม? , ห้อง 105 อาคารมหาจุฬาลงกรณ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถานเอกอัครราชทูตสหรัฐอเมริกาประจำประเทศไทย. (2557). รายงานสถานการณ์การค้ามนุษย์ประจำปี พ.ศ. 2557. สืบค้นจาก <http://thai.bangkok.usembassy.gov/tipthaireport14-t.html>
- สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล. (2559). สุขภาพคนไทย 2559: ตายดี วิถีที่เลือกได้. นครปฐม: อัมรินทร์พรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- สฤณี อาชวานันทกุล. (2559). เฟซบุ๊กกับการลำเอียงเข้าข้างตัวเอง (confirmation bias). สืบค้นจาก <http://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/639487>

สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2558, 1 พฤษภาคม 2558). การละเมิดสิทธิมนุษยชนชาวโรฮิงญาสู่ปัญหาการโยกย้ายถิ่นฐานแบบไม่ปกติข้ามชาติ. สืบค้นจาก http://library2.parliament.go.th/ejournal/content_af/2558/oct2558-1.pdf

สุเจน กรรพฤทธิ์. (2559). โรฮิงญา รอยน้ำตาที่ลุ่มกะลาदान. สารคดี, 32, 88-127.

เสนาะ เจริญพร. (2548). ผู้หญิงกับสังคมในวรรณกรรมยุคไทยฟองสบู่. กรุงเทพฯ: มติชน.

สุนทร ชุตินทรานนท์ และคณะ. (2557). ชาตินิยมในแบบเรียนไทย. กรุงเทพฯ: มติชน.

แอมเนสตี อินเตอร์เนชันแนล. (2558). รายงานประจำปี 2557 -2558 แอมเนสตี อินเตอร์เนชันแนล สถานการณ์สิทธิมนุษยชนทั่วโลก. กรุงเทพฯ: แอมเนสตี อินเตอร์เนชันแนล.

ภาษาอังกฤษ

- Brooten, L., Ashraf, S., & Akinro, A. (2015). Traumatized victims and mutilated bodies: Human right and the politics of immeidation in the Rohingya crisis of Burma/Myanmar. *The international Communication Gazette*, 77(8), 717-734.
- Charteris-Black, J. (2004). *Corpus Approaches to Critical Metaphor Analysis*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Charteris-Black, J. (2006). Britain as a container: immigration metaphors in the 2005 election campaign. *Discourse & Society*, 17(5), 563-581.
- Chenge, J. E. (2015). Isamophobia, Muslimophobia or racism? Parliamentary discourses on Islam and Muslims in debates on the minaret ban in Switzerland. *Discourse & Society*, 26(5), 562-586.
- Constantine, G. (2012). *Exiled to nowhere : Burma's Rohingya*. Bangkok: Nowhere People.
- Crossman, L. (2014). *Myanmar's Rohingya Refugees: The Search for Human Security*. (Master of Arts), Georgetown University
- Don, Z. M., & Lee, C. (2014). Representing immigrants as illegals, threats and victims in Malaysia: Elite voices in the media. *Discourse & Society*, 25(6), 687–705.
- Duanprakhon, P., & Gadavanij, S. (2014). Critical Discourse Analysis of News Hedlines: A Case of Youth Crime in Thailand. *Journal of Language and Linguistics*, 32(2), 99-118.
- Fairclough, N. (1992). *Discourse and Social Change*. Cambridge: Polity Press.

- Fairclough, N. (1995a). *Critical Discourse Analysis The Critical Study of Language*. New York: Longman.
- Fairclough, N. (1995b). Media Discourse. In London: Edward Arnold.
- Hall, S. (1992). THE WEST AND THE REST: DISCOURSE AND POWER. In *Formations of Modernity* (pp. 275-331). Cambridge: Polity Press/Open University.
- Hall, S. (2013). The Work Of Representation. In Stuart Hall, Jessica Evans, & Sean Nixon (eds.), *Representation* (2 ed., pp. 1-46). London: Sage.
- Halliday, M. A. K. (2014). *Halliday's introduction to functional grammar* (4 ed.). London: Routledge.
- Idrus, M. M., & Ismailb, I. S. (2013). "Petaling street almost Malaysian" A discourse analysis of news on illegal immigrants. *Social and Behavioral Sciences*, 90, 374-380.
- Kazłowska, A. G. (2009). Clashes of Discourse: The Representations of Immigrants in Poland. *Journal of Immigrant & Refugee Studies*, 7, 58-81.
- KhosraviNik, M. (2009). The representation of refugees, asylum seekers and immigrants in British newspapers during the Balkan conflict (1999) and the British general election (2005). *Discourse & Society*, 20(4), 477- 498.
- Kipgen, N. (2014). Addressing the Rohingya Problem. *Journal of Asian and African Studies*, 49(2), 234-247.
- Lakoff, G., & Johnson, M. (1980). *Metaphors We Live By*. Chicago: Chicago University Press.
- Machin, D., & Mayr, A. (2012). *How To Do Critical Discourse Analysis*. London: Sage.
- Mayr, A. (2008). *Language and power : an introduction to institutional discourse*. London: Continuum.
- Mooney, A., & Evans, B. (2015). *Language, Society & Power an: Introduction* (4 ed.). New York: Routledge.
- O'Doherty, K., & Augoustinos, M. (2008). Protecting the Nation: Nationalist Rhetoric on Asylum Seekers and the Tampa. *Journal of Community & Applied Social Psychology*, 18, 576 -592.
- Pietikäinen, S. (2005). Representations of ethnicity in journalism. *Nordicom Review*, 26(2), 17-34.

- Refaie, E. E. (2001). Metaphors we discriminate by: Naturalized themes in Australian newspaper articles about asylum seeker. *Journal of Sociolinguistic*, 5(3), 352 - 371.
- Richardson, J. E. (2004). *(Mis)Representing Islam: the racism and rhetoric of British broadsheet newspapers*. Amsterdam. Philadelphia: John Benjamins Publishing.
- Santa Ana, O. (1999). 'Like an Animal I was Treated': Anti-Immigrant Metaphor in US Public Discourse. *Discourse & Society*, 10(2), 191-224.
- Shoemaker, P. J., & Vos, T. P. (2009). *Gatekeeping Theory*. London: Routledge.
- Sidasatian, C. (2014, 22-24 April 2014). *An Ethenography of Rohingya in the Thai-Asian Socio-Political Cultural Context Tolerance and Acceptance among Thailand's Muslims*" Paper presented at the the 12th International Conference on Thai Studies.
- Teo, P. (2000). Racism in the News: A Critical Discourse Analysis of News Reporting in Two Australian Newspapers. *Discourse & Society*, 11(1), 7-49.
- van Der Valk, I. (2003). Right-wing parliamentary discourse on immigration in France. *Discourse & Society*, 14(3), 309-348.
- van Dijk, T. A. (1988). *News as Discourse*. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.
- van Dijk, T. A. (1988). THE TAMIL PANIC IN THE PRESS In *News Analysis: Case Studies of international and National News in the Press* (pp. 215-254). London: Lawrence Erlbaum Associates
- van Dijk, T. A. (1991). *Racism and the Press*. London: Routledge.
- van Dijk, T. A. (2000). Ideologies, Racism, Discourse: Debates on Immigration and Ethnic Issues. In Ruth Wodak & Martin Reisigl (eds.), *The Semiotics of Racism. Approaches to Critical Discourse Analysis*. Vienna: Passagen Verlag.
- van Dijk, T. A. (2008). *Discourse and Power*. New York: Palgrave Macmillan.
- van Dijk, T. A. (2009). Discourse and Ideology. In T.A. van Dijk (ed), *Discourse Studies: A Multidisciplinary Introduction* (pp. 379-407). London: Sage.
- van Leeuwen, T. (2008). *Discourse and practice : new tools for critical discourse analysis*. Oxford: Oxford University Press.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

ธีระยุทธ สุริยะะ สำเร็จการศึกษาศิลปศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับหนึ่ง) สาขาวิชาภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เมื่อปีการศึกษา 2551 และสำเร็จการศึกษาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต จากภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2554 จากนั้นเข้าศึกษาต่อระดับดุษฎีบัณฑิตสาขาวิชาภาษาไทยที่คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเมื่อปีการศึกษา 2556

